

वीर सेवा मन्दिर
दिल्ली

★

४६३०

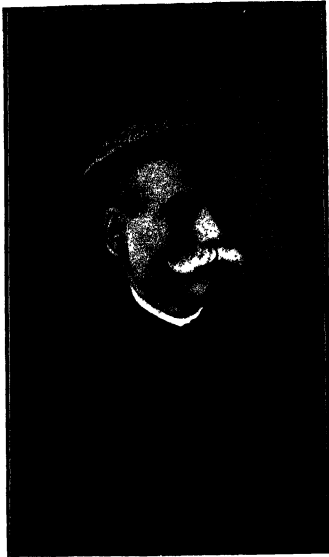
क्रम संख्या

२८१ उपाध्ये

काल न०

खण्ड

स्वर्गवासी साधुचरित श्रीमान् डालचन्दजी सिंघी

बाबू श्रीबहादुर सिंहजी सिंघीके पुण्यश्लोक पिता

जन्म - वि. सं. १९२१, मार्ग. वदि ६ 卐 स्वर्गवासी - वि. सं. १९८४, पौष सुदि ६

दानशील-साहित्यरसिक-संस्कृतिप्रिय
स्व. श्रीबाबू बहादुरसिंहजी सिंघी

भजीमगंज कलकत्ता

[जन्म : २८-९-१८८५]

[मृत्यु : ७-७-१९४४]

SINGHI JAIN SERIES

GENERAL EDITOR
ACHARYA JINA VIJAYA MUNI

WORKS ALREADY PUBLISHED

- Prabandha Cintāmaṇi of Merutuṅgācārya edited by Acharya Jina Vijaya Muni: Rs. 6 50
- Purātana-Prabandha-Saṃgraha edited by Acharya Jina Vijaya Muni Rs. 8 50
- *Prabandha Cintāmaṇi (Complete Hindi Translation) : Rs 6 00
- Dharmābhhyudaya-Mahākāvya of Udayaprabha Śūri edited by Caturavijayaḥ and Punyavijayaḥ : Rs. 8 50
- Prabandha Kośa of Rājasekhara Śūri edited by Acharya Jina Vijaya Muni: Rs. 6 50
- *Devānanda-Mahākāvya of Meghavijaya Upādhyāya edited by Pt. Becharadas J Doshi : Rs 4 50
- Jaina Tarkabhāṣā of Yaśovijaya Upādhyāya edited by Pt. Sukhlalji Sanghavi. Rs 3 50
- Pramāṇa Mīmāṃsā of Hemacandrācārya edited by Pt Sukhlalji Sanghavi and Pta. Mahendrakumāra and Malvāna : Rs. 8 50
- Vividha Tirtha Kālpa of Jinaprabha Śūri edited by Acharya Jina Vijaya Muni Rs 6 50
- Kathākośa Prakaraṇa of Jineśvara Śūri edited by Acharya Jina Vijaya Muni : Rs 12 50
- Akalaṅka-Granthatrayī edited by Pt Mahendrakumāra : Rs. 8 50
- Prabhāvaka Carita of Prabhācandrācārya edited by Acharya Jina Vijaya Muni Rs 8 00
- Digvijaya-Mahākāvya of Meghavijaya Upādhyāya edited by Pt. A. P. Shah : Rs. 8 00
- *Bhānucandra-Caritra of Siddhucandra Upādhyāya edited by Shri M. D Desai : Rs. 8 00
- *Jhānabindu-Prakarana of Yaśovijaya Upādhyāya edited by Pt Sukhlalji Sanghavi, Pt Dalsukh Malvāna and Pta. Hira Kumari Devi Rs. 5 00
- *Bṛhat Kathākośa of Hariṣeṇa edited by Dr A N Upadhye : Rs 16 00
- Jaina Pustaka Prasasta Saṃgraha edited by Acharya Jina Vijaya Muni : Rs. 10 00
- *Dhūrtākhyānam edited by Acharya Jina Vijaya Muni: Rs. 8 00
- Nyūyāvātāra Vārttika Vṛtti of Śānti Śūri edited by Pt. Dalsukh Malvāna Rs. 16.50
- Riṣṭasamuccaya of Durgadeva edited by Dr A S. Gopani Rs. 10.00
- Saṃdeśa Rāsaka of Śrī Abdul Rehman edited by Acharya Jina Vijaya Muni : Rs. 10 00
- Satakatrāyādi-Subhāṣita-Saṃgraha of Bhartṛhari edited by Prof. D. D Kosambi : Rs. 12 50
- Paumasricarni of Dhahila edited by Profs M. C Modi and H C. Bhayani. Rs. 4 75
- Nāpapaṅcamikahāo of Mahēśvara Śūri edited by Dr A. S Gopani : Rs. 7 25
- Bhadrabāhu-Saṃhitā of Bhadrabāhu Āchārya edited by Dr A S. Gopani. Rs. 5 75
- Jinadattākhyāna-Dvaya of Sumati Śūri edited by Pt A. M. Bhojak : Rs 3 50
- Dharmopadeśamālā-Vivarāṇa of Jayasūriha Śūri edited by Pt. L. B. Gandhi Rs 9 75
- Līlāvākahā of Koṭihala edited by Prof. Dr A N Upādhye (2nd edition). Rs. 25 00
- Literary Circle of Mahāmātya Vastupāla and its Contribution to Saṅskṛta Literature by Dr B. J Saṅdesara Rs. 9 50
- Nammayā Sundarī Kahā of Mahendra Śūri : Rs 4 40
- Kuvalayamālā-Kathā-Saṃkṣhepa of Ratnaprabha Śūri Rs. 5.50
- Sṛṅgāramāñjarikathā of Bhojādeva Rs 12 50

- Arthaśāstra *śloka* Rājasiddhānta of Kauṭalya: Rs. 4 40
 Chando'nusāna of Hemacandra Sūri: Rs 14 40
 Vijñapti-Lekha-Samgraha *edited* by Acharya Jina Vijaya Muni: Rs. 10.50
 Sukrtakīrti-Kalloṣi-ādi-Vastupāla-Prāśasti-Samgraha *edited* by Acharya Jina Vijaya Muni: Rs. 6 60
 Paumacariu of Svayambhūdeva: Vol. 1, 2 & 3: *edited* by Dr. H. C. Bhayani: Rs. 12.50, 10 50 and 10 50 respectively
 *Studies in Indian Literary History: Vols. 1 & 2: by Prof. P. K. Gode: Rs 20.00 each
 Uktivyakti-Prakaraṇa of Dāmodara *edited* by Dr. S. K. Chatterji and Dr Moti Chand: Rs. 8 00
 Kāvya-prakāśa-Khaṇḍana Siddhicandra-Gaṇi *edited* by Prof. R. C. Parikh. Rs. 4.50
 Kumārapāla Caritra-Samgraha *edited* by Acharya Jina Vijaya Muni: Rs 10 00
 *The Life of Hemacandrācārya of Dr. Buhler *translated into English* by Dr. Manilal Patel. Rs. 5 00
 Kharataragaccha-Bṛhadgurvāla of Jinapāla *edited* by Acharya Jina Vijaya Muni. Rs. 7 00
 Jayapāyāḍa-Nimittaśāstra *edited* by Acharya Jina Vijaya Muni: Rs 6 60
 Jambucariyam of Guṇpāla *edited* by Acharya Jina Vijaya Muni. Rs. 8 50
 Kuvalayamālā of Uddyotana Sūri. Vol I: *edited* by Dr. A N Upadhye: Rs 15 50
 Vol. 2 is in the Press
 Babu Sri Bahadur Singh Singhi
 Kirtikaumudī-Mahākāvya of Somāśvara & Śikṛtasamkīrtana of Arisimha *edited* by Acharya Jina Vijaya Muni Rs. 6 60

Note:—Titles with asterisk marks are out of print with us at the moment.

Available at all Leading Booksellers, Railway Bookstalls or

BHARATIYA VIDYA BHAVAN, BOMBAY 7

SINGHĪ JAIN SĀSTRA ŚIKṢĀPĪṬHA

SINGHI JAIN SFRIES—XXXI

GEN. ED. — ACHARYA JINA VIJAYA MUNI

LĪLĀVAĪ

A ROMANTIC KĀVYA IN MĀHĀRĀṢṬRĪ PRĀKRIT

OF

KOŪHALA

WITH

THE SANSKRIT VṚTTI OF A JAINA AUTHOR

*Critically Edited for the First Time with an Introduction,
Variant Readings, Glossary, Notes, etc.*

BY

Dr. A. N. UPADHYE, M. A., D. Litt.

1966

BHARATIYA VIDYA BHAVAN

CHOWPATTY : BOMBAY 7

All Rights Reserved

First Edition — 1949
Second Edition — 1966

Price Rs. 25/-

PRINTED IN INDIA

By B. G. DHAWALE at the KARNATAK PRINTING PRESS, Karnatak House, Chira Bazar,
Bombay 2, and Published by S. RAMAKRISHNAN, Executive Secretary, BHARATIYA VIDYA
BHAVAN, Chowpatty, Bombay 7.

सिंधी जैन शास्त्र शिक्षा पीठ

सिंधी जैन ग्रन्थमाला - ग्रन्थांक ३१

प्रधान संपादक : आचार्य जिनविजय भुनि

कोऊहल-विरइया

मरहड्ड - देसि - भाखा - शिष्यडा

ली ला व ई

णाम दिव्वमाणुसी पाहय - कहा ।

★

सा च अज्ञातनामजैनविद्वद्विरचितसंस्कृतवृत्ति - आंग्लप्रस्तावना-
पाठान्तर - शब्दसूची - टिप्पण्यादिभिः समलंकृता

डॉ० आदिनाथ नेमिनाथ उपाध्ये

विदुषा संपादिता ।

भारतीय विद्या भवन

चीपाटी : मुंबई-७

॥ सिंधीजैनग्रन्थमालासंस्थापकप्रशस्तिः ॥

अस्ति ब्रह्मविधे देवो सुप्रसिद्धा मनोरमा । मुनिदाबाद् हृत्पाठ्या पुरी वैभक्तसाक्षिनी ॥	१
बहवो निवसन्त्यत्र जैना उज्जेनावंशजाः । धनाढ्या नृपसंमाल्या धर्मकर्मपरायणाः ॥	२
श्रीकाकचन्द्र हृत्पासीद् देवैको बहुभाग्यवाद् । साधुवद् सचरितो यः सिंधीकुळप्रभाकरः ॥	३
वास्य पृथगतो यत्र कर्तुं व्यापारविस्तृतिम् । कठिकातामहापुर्यां षटचमार्थनिबन्धः ॥	४
कुसाव्रीण्यस्त्रुद्धयैव सद्गत्या च सुनिष्ठया । उपाख्यं विपुलां कर्मणीं कोव्याधिपोऽवगिष्ट सः ॥	५
तस्य भक्तुमारोति सन्नारीकुळमण्डना । अनूत् पतिप्रता फली क्षीणसीभागवद्वृणा ॥	६
श्रीचहादुरसिंहाख्यो गुणर्वैस्त्वनयस्तयोः । जनयद् सुकृती दानी धर्मप्रियञ्च धीविधिः ॥	७
प्राज्ञा पुण्यवता तेन पत्नी तिष्ठकसुन्दरी । बत्याः सौमन्यकर्मणेन भास्तिं तत्कुळान्वरम् ॥	८
श्रीमान् राजेन्द्रसिंहोऽस्य ज्येष्ठपुत्रः सुशिक्षितः । यः सर्वकार्यवृत्तत्वाद् पितुर्दक्षिणबाहुवद् ॥	९
नरेन्द्रसिंहं हृत्पाठ्यस्तेजस्वी मन्थमः सुतः । सुपुर्वरिन्द्रसिंहञ्च कनिष्ठः सौम्यवर्षीणः ॥	१०
सन्ति त्रयोऽपि सत्पुत्रा भासभक्तिपरायणाः । विनीताः सरका भभ्याः शिपुर्मांगानुरामिनः ॥	११
अन्येऽपि बहवस्तत्त्वामवन् स्वच्छादिवान्धवाः । धनैर्जनैः समृद्धः सद् स राजेश व्यराजत ॥	१२

अन्यथा—

सरस्वत्यां सदासज्जो भूत्वा कर्मप्रियोऽप्यवद् । तत्राप्यासीद् सदाचारी तक्षिन्नं विदुषां सख्ण ॥	१३
नाहंकारो न दुर्भावो न विकारो न दुर्भयः । दष्टः कदापि तद्गोहे सतां तद् विस्मयास्पदम् ॥	१४
भक्तो गुणजगतां स विनीतः सज्जनाद् प्रति । कम्पुजनेऽनुरक्तोऽभूत् प्रीतः पोष्यगणेष्वपि ॥	१५
देस-काकस्थितिशोऽसौ विद्या-विज्ञानवृक्षकः । इतिहासादि-साहित्य-संस्कृति-सलकाप्रियः ॥	१६
ससुख्यै समाजस्य धर्मस्तोल्कर्मदेवये । प्रचाराय च शिक्षाया दत्तं तेन धनं धनम् ॥	१७
गत्वा सभा-समित्यादी भूत्वाऽप्यस्यपदान्वितः । दत्त्वा दानं यथायोग्यं प्रोत्साहिताञ्च कर्मठाः ॥	१८
एवं धनेन देहेन ज्ञानेन क्षुभनिष्ठया । अकरोत् स यथावाक्चि सत्कर्मणि सदासयः ॥	१९
अथाप्यदा प्रसंगेन स्वपितुः स्मृतिदेवये । कर्तुं किञ्चिद् विधिदं स कार्यं मनस्वचिन्तयत् ॥	२०
पृथग्-पिता सर्वेवासीद् सम्भग्-ज्ञानवधिः स्वयम् । तस्माद् तज्ज्ञानवृद्धयर्थं यतनीयं मयाऽप्यवद् ॥	२१
विचार्यैवं स्वयं चित्ते पुनः प्राप्य सुसंमतिम् । अद्वास्पदत्वमिप्राणां विदुषां चापि तादृशाञ्च ॥	२२
जैनज्ञानप्रसारार्थं स्थाने शान्तिनिकेतने । सिंधीपदाङ्कितं जैनज्ञानपीठमदीक्षिपत् ॥	२३
श्रीभिनविजयः प्राज्ञो मुनिनाम्न च विश्रुतः । स्वीकर्तुं मार्षितस्तेन तत्पाधिष्ठयकं पदम् ॥	२४
तस्य सौजन्य-सौहार्द-स्वैर्योदार्यादिसद्रूपैः । बशीभूय मुवा येन स्वीकृतं तत्पदं वरम् ॥	२५
कर्मभूत्रेण रबीभूत्रेण स्वीयपावनपाणिना । रत्नैर्-नीगाङ्कै-चन्द्राब्दे तत्प्रतिष्ठा व्यधीयत ॥	२६
प्रारब्धं मुनिना चापि कार्यं तदुपयोगिकम् । पाठनं ज्ञानकिष्कृतां तथैव ग्रन्थगुणजनम् ॥	२७
तस्यैव प्रेरणां प्राप्य श्रीसिंधीकुळकेतुना । स्वकिशुमेवसे वैवा प्रारब्धा ग्रन्थमालिका ॥	२८
उदात्तचेतसा तेन धर्मरीलेन दानिना । व्यथितं पुष्कळं द्रव्यं तत्तत्कार्यसुसिद्धये ॥	२९
छान्नाणां वृत्तिदानेन नैकेषां विदुषां तथा । ज्ञानाभ्यासाय निष्कामसाहाय्यं स प्रदत्तवान् ॥	३०
जळवायवाधिकनां तु प्रातिवृत्त्यादासौ मुनिः । कार्यं त्रिवार्षिकं तत्र समाप्याम्यत्र चास्थितः ॥	३१
तत्रापि सततं सर्वं साहाय्यं तेन यच्छता । ग्रन्थमालाप्रकाशाय महोत्साहः प्रदर्शितः ॥	३२
नन्दै-निर्यङ्कै-चन्द्राब्दे जाता पुनः सुयोजना । ग्रन्थावस्थाः स्थिरस्थाप्य विस्तराय च नूतना ॥	३३
ततः सुहृत्परामर्शाद् सिंधीवंशनमस्वता । भा वि द्या भ य नाथैर्यं ग्रन्थमाला समर्पिता ॥	३४
व्यासोत्सव मनोवाञ्छाऽपूर्वा ग्रन्थप्रकाशने । तदर्थं व्यथितं तेन कक्षावाधि दि कल्पकम् ॥	३५

दुर्धिकास्तद् विधेऽन्त ! शीर्मायाश्चाजकम्पुनाम् । स्वयमेवाथ काकेन स्वर्गं स सुकृती यवी ॥	३१
हृन्नु-सं-हृन्म-मेत्रोन्वे मासे भाषादसऽशके । कथिकलात्कम्पुर्वा स प्रासत्यात् परमां गतिम् ॥	३७
रितुभसैश्च तत्पुत्रैः प्रेषसे पितुरात्मनः । तथैव प्रपितुः स्तृत्यै प्रकाशयेत्ऽपुना पुनः ॥	३८
हृयं प्रयावकिः भेदा भेदा प्रयावतां प्रया । भूषात् भूत्यै सर्वा सिधीकुक्कीर्तिप्रकाशिका ॥	३९
विद्वज्जनकृताङ्गादा सचिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दत्विष्य कोके श्रीर्षीधी प्रमथपदसिः ॥	४०

*
* *

॥ सिधीजैनग्रन्थमालासंपादकप्रशस्तिः ॥

स्वस्ति श्रीमेवपाटाण्यो देशो भारतविभुवः । रूपादेखीति सन्नाप्ती पुरिका तत्र सुस्थिता ॥	१
सदाचार-विचारान्यां प्राचीननृपतेः समः । श्रीमन्मत्तुरसिंहोऽत्र राटोऽन्वयभूमिपः ॥	२
तत्र श्रीबुद्धिसिंहोऽमूल् राजपुत्रः प्रसिद्धिभाक् । क्षात्रधर्मधनो यत्र परमारकुलाग्रणीः ॥	३
मुञ्ज-भोजमुक्ता भूषा जाता यस्मिन् महाकुले । किं वर्ण्यते कुडीनत्वं तच्छुभजातजन्मनः ॥	४
पत्नी राजकुमारीति तस्यामूल् गुणसंहिता । चातुर्ध-रूप-काव्य-सुवाक्-सौजन्यभूषिता ॥	५
क्षत्रियाणीप्रभापूर्णा शीर्षीधीसमुखाकृतिम् । यां हृद्वै जनो मेने राजन्यककुळमा लियम् ॥	६
पुत्रः फिस्नसिद्धात्सो जातस्तयोरतिप्रियः । रणमल्ल इति चान्दव् यक्षाम जग्नीकृतम् ॥	७
श्रीदेवीईसनामाऽत्र राजपुत्र्यो यतीश्वरः । ज्योतिर्मैषज्यविद्यानां पारगामी जनप्रियः ॥	८
भाग्यतो महदेशात् यो भ्रमन् जनपदात् बहून् । जातः श्रीबुद्धिसिंहस्य प्रीति-अदात्स्वर्षं परम् ॥	९
तेनायाप्रतिमप्रेम्णा स तत्सुनुः स्वसचिधौ । रक्षितः, शिक्षितः सम्पद्, कृतो जैनमतापुत्राः ॥	१०
शीर्मायाश्च तच्छिष्यावोक्त्यै गुरु-ताती दिवंगतौ । विभूतः स्वगुहात् सोऽथ वरुचक्या विनिर्गतः ॥	११
तथा च—	
भ्रान्त्या नैकेषु देवेषु सेवित्वा च बहून् नरान् । दीक्षितो सुखितो भूषा जातो जैनमुनिस्ततः ॥	१२
शाताण्यनेकशास्त्राणि नामाचर्ममतानि च । मथ्यस्यदृष्टिना तेन तत्प्रातस्त्राग्येविना ॥	१३
अधीता विविधा भाषा भारतीया पुरोपजाः । अनेका छिपयोऽन्येषं प्रत्य-नूतनकाक्षिकाः ॥	१४
येन प्रकाशिता नैके ग्रन्था विद्वत्संनिस्ताः । किसिला चहयो छेला देतिहलतप्यगुम्फिताः ॥	१५
स बहुभिः सुविद्वन्निस्तान्मण्डकैश्च सकृतः । शिवाविजयनाम्नाऽस्ती क्पालोऽभवत् मनीषिषु ॥	१६
यस्य तां विभुर्तिं ज्ञात्वा श्रीमद्गान्धीमहात्मना । आहूतः साधरं पुण्यपत्तनात् स्वयमन्यथा ॥	१७
पुरे चाहम्माहावादे राष्ट्रीयशिक्षणाध्यः । विद्यापीठ इति क्पालः प्रसिद्धितो यदाऽभवत् ॥	१८
भाचार्यत्वेन तत्रोच्चैर्निपुणः स महात्मना । रसैर्मुनि निर्धोर्नृन्द्रे पुरातत्त्वाद्यधमन्दिरे ॥	१९
वषाणामहर्षं यावत् संनृष्य तत् परं ततः । गत्वा जर्मनराष्ट्रे स तत्संस्कृतिमधीतवान् ॥	२०
तव आगत्य सैक्यो राष्ट्रकार्ये च सक्रियम् । करवालोऽपि संग्रस्तो येन स्वराज्यधर्मणि ॥	२१
क्रमात् ततो विनिर्मुक्तः स्थितः शान्तिनिकेतने । विश्ववन्द्यकवीन्द्रओरवीन्द्रनाथभूषिते ॥	२२
सिंधीपर्वयुतं जैनज्ञानपीठं तदाभितम् । स्थापितं तत्र सिंधीश्रीशाकचन्द्रस्य सुनुना ॥	२३
श्रीबाहदुरसिंहेन दासवीरेण धीमता । स्तृत्यर्थं निजतातस्य जैनज्ञानप्रसारकम् ॥	२४
प्रतिष्ठितश्च तस्यानी पदेऽपिह्यत्सम्पन्नके । अयापयन् वरान् शिष्यान् ग्रन्थयन् जैनवाक्ययम् ॥	२५
तत्त्वैर्षं मेरुणां प्राप्य श्रीसिंधीकुलकेतुना । स्वपितृभेषसे शोषा प्राशुष्या ग्रन्थमाक्षिप ॥	२६

अथैव विगतं यस्य वर्षाणामहकं पुनः । ग्रन्थमाकाशिकासार्थप्रवृत्तिषु प्रयस्यतः ॥	२७
वाग्ने-रत्ने-नवेन्द्रच्छे मुंनार्हानगरोस्थितः । मुर्शीति विद्वत्क्यातः क्रन्दैमाकाशकीसलः ॥	२८
प्रवृत्तो भारतीयानां विद्यानां वीरुनिर्मितौ । कर्मनिष्ठस्य तस्याभूत् प्रयत्नः सक्कोऽधिरात् ॥	२९
विदुषां श्रीमतां योगात् संस्था जाता प्रतिष्ठिता । भारतीय परोपेत विद्या भवन सम्प्रदाया ॥	३०
व्यावृत्तः सहकाराय सुहृदा स मुनिः कृती । ततः प्रवृत्ति तन्नापि सङ्घोर्गं प्रवृत्तवान् ॥	३१
तत्राश्वमेधस्यादा तस्य सेवाऽधिका ज्ञापेक्षिता । स्वीकृता मन्त्रमात्रेण साऽप्याचार्यपदाभिता ॥	३२
मन्त्र-निर्णय-कण्ठाशये वैकमे विहिता पुनः । एतद्ग्रन्थावकीर्त्यैर्वहृत् तेन नव्यभोजना ॥	३३
परामर्शात् ततस्तस्य श्रीसिधीकुलमास्वता । भाविष्याभवनाथेयं ग्रन्थमाका समर्पिता ॥	३४
प्रवृत्ता दशसाहस्री पुनस्तस्योपदेशतः । स्वपितृस्युत्तिमश्रितकरणाय सुकीर्तिना ॥	३५
वैवाहस्ये गते काके सिधीवर्षो दिवंगतः । यस्तस्य शान्तेसचार्वा साहाय्यमकरोत् महत् ॥	३६
पितृकार्यप्रणयार्थं यत्नशीकैस्तदात्मजैः । राजेन्द्रसिंहसु-वैद्य सत्कृतं तद्वचस्ततः ॥	३७
पुण्यश्लोकपितुर्नाम्ना ग्रन्थागारकृते पुनः । बन्धुज्येष्ठो गुणश्रेष्ठो हार्दिकक्षे प्रवृत्तवान् ॥	३८
ग्रन्थमाकाशप्रसिद्धयर्थं पितृवत्तस्य कांक्षितम् । श्रीसिधीकमुनिः सर्वं तद्गीराऽनुविधीयते ॥	३९
श्रीद्वज्जनकृताह्लादा सच्चिदानन्ददा सदा । चिरं नन्दस्विवर्षं लोके जिनविजयभारती ॥	४०

SENGHI JAIN SERIES

and

Late BABU SHRI BAHADUR SINGHJI SINGHI

My dear, sincere and noble friend, Babu Shri BAHADUR SINGHJI SINGHI, who, under my special inspiration, had founded this SENGHI JAIN SERIES in 1931, in sacred memory of his samty father, Babu Shri DALCHANDJI SINGHI and realising whose uncommon devotion to the cause of learning as well as his ideal munificence, I also dedicated with my heart the dynamic and the precious portion of my remaining life to the Series, seeing whose fairly satisfactory and prompting progress since its inception and to find it in more advancing and comprehensive form in future, cherished an intense desire which resulted in associating the Series with the BHARATIYA VIDYA BHAVAN, according to a scheme outlined by me. Full five years have passed since the sad demise of that noble man. In his revered memory, I am penning a few lines here.

ON THE 7TH OF JULY, 1944, Babu Shri BAHADUR SINGHJI SINGHI left his mortal coils at the comparatively early age of fifty-nine. His loss has been widely felt. His aged mother received this rude shock so ill that she did not long outlive him. His worthy sons have lost an affectionate and noble father, the industrialists and businessmen of the country one of their pioneers, the large number of his employees a benevolent master, scholarship one of its best patrons and the poor people of his native district a most generous donor. To me his loss has been personal. My contact with him was a turning point in my life. Whatever I have been able to achieve, during the past eighteen years, in the field scholarship is due directly to him. The financial assistance with which he backed my activities was the least of his contributions. But for his love of scholarship with which he inspired me, this chapter of my life would have been entirely different.

Babu Shri BAHADUR SINGHJI SINGHI was born in Azamganj, Murshidabad, in Vikram Samvat 1941, in the ancient family of the Singhis, who were of old the treasurers of the Mughal emperors. The family had passed through many vicissitudes of fortune and in the 17th century it migrated from Rajputana to Bengal, but thanks to the energy and enterprise of Singhi's father, Babu Shri DALCHANDJI SINGHI, the family firm became a very flourishing concern.

Babu Dalchandji Singhi was born in Azamganj (Murshidabad) in the Vikram Samvat 1921 (1865 A. D.), and died in Calcutta on the 30th December, 1927. Owing to financial difficulties, Dalchandji Singhi had abruptly to cut short his educational career and join the family business at the early age of 14. The family had been carrying on business in the name of Messrs Hurisingh Nehalchand for a long time though, in those days, it was not at all a prominent firm. But having taken the reins of the firm in his own hands, Babu Dalchandji developed it on a very large scale; and it was mainly through his business acumen, industry, perseverance and honesty that this comparatively unknown firm of "Hurisingh Nehalchand" came to be reckoned as the foremost jute concern with branches in almost all the important jute centres of Bengal. The fruits of Dalchandji Singhi's toils were immense, and the reputation of the firm in commercial circles was, indeed, unique.

Having thus brought his jute business to the most flourishing condition, Babu Dalchandji Singhi diverted his attention to the mineral resources of India and spent many lacs of rupees in prospecting the coal fields of Korea State (C. P.), limestone deposits of Sakti State and Akaltara, and the bauxite deposits of Belgaum and Sawantwadi and Ichakaranji States. His scheme for the Huranyakeshi Hydro-Electric Project

and manufacture of aluminium from bauxite ores, the first of its kind in India, is yet to be developed. His mining firm, Messrs Dalchand Bahadur Singhi, is reputed to be one of the foremost colliery proprietors in India. While so engaged in manifold business, he also acquired and possessed vast Zamindari estates spreading over the districts of 24-Perganas, Rangpura, Purnea, Maldah, etc.

But the fame of Babu Dalchandji Singhi was not confined to his unique position in commercial circles. He was equally well-known for his liberality and large-heartedness, though he always fought shy of publicity attached to charitable acts and often remained anonymous while feeding the needy and patronizing the poor. A few instances of his liberality are given below.

When Mahatma Gandhi personally visited his place in 1926, for a contribution to the Chittaranjan Seva Sadan, Babu Dalchandji Singhi gladly handed over to him a purse of Rs 10,000.

His War contribution in the first world-war consisted in his purchasing War Bonds to the value of Rs. 3,00,000; and his contribution at the Red Cross Sales, held in March 1917, under the patronage of H. E. Lord Carmichael on Government House grounds, Calcutta, amounted to approximately Rs. 21,000, in which he paid Rs 10,000 for one bale of jute which he had himself contributed. His anonymous donations are stated to have amounted to many lacs.

In his private life Babu Dalchandji Singhi was a man of extremely simple and unostentatious habits. Plain living and high thinking was his ideal. Although he had been denied a long academic career, his knowledge, erudition and intellectual endowments were of a very high order, indeed. His private studies were vast and constant. His attitude towards life and the world was intensely religious, and yet he held very liberal views and had made a synthetic study of the teachings of all religions. He was also well-versed in the Yoga-darśana. During the latter part of his life he spent his days mostly in pilgrimage and meditation. Noted throughout the district and outside for his devoutness, kindness and piety, he is remembered even now as a pride of the Jaina community.

During the last days of his life, Babu Dalchandji Singhi cherished a strong desire to do something towards encouraging research in important branches of Jaina literature and publishing their editions scientifically and critically prepared by eminent scholars. But fate had decreed otherwise; and before this purpose of his could become a reality, he expired.

However, BABU BAHADUR SINGHI SINGHI, worthy son of the worthy father, in order to fulfil the noble wish of the late Dalchandji Singhi, continued to help institutions like the Jaina Pustaka Prasārika Maṇḍala, Agra; the Jaina Gurukula, Palitana; the Jaina Vidyābhavana, Udaipur, etc., and also patronized many individual scholars engaged in the publication of Jaina literature. Besides, with a view to establishing an independent memorial foundation to perpetuate the memory of his father, he consulted our common friend, Pandit Shri Sukhlalji, (formerly a Professor of Jainism in the Benares Hindu University), an unrivalled scholar of Jaina Philosophy, who had also come in close contact with the late Babu Dalchandji Singhi, and whom the latter had always held in very high esteem. In the meanwhile, Babu Bahadur Singhi Singhi incidentally met the late Poet, Rabindranath Tagore, and learnt of his desire to get a chair of Jain studies established in the Viśva Bhāratī, Shantiniketan. Out of his respect for the Poet, Babu Śri Bahadur Singhi readily agreed to found the Chair (provisionally for three years) in revered memory of his dear father, and pressingly and cordially invited me to organize and conduct the same. I accepted the task very willingly, and felt thankful for the opportunity of spending even a few years in the cultural and inspiring atmosphere of Viśva-Bhāratī, the grand creation of the great Poet, Rabindranath.

During the period of 10 years of my Principalship of the GUJARAT PURATATVA

MANDIR, Ahmedabad, and even before that period, I had begun collecting materials of historical and philological importance, and of folk-lore etc., which had been lying hidden in the great Jaina Bhandars of Patan, Ahmedabad, Baroda, Cambay, etc. I induced my noble friend Babu Bahadur Singhji Singh, also to start a Series which would publish works dealing with the vast materials in my possession, and also with other allied important Jaina texts and studies prepared on the most modern scientific methods. Hence the inauguration of the present Singhji Jaina Series.

At an early age Babu Bahadur Singhji joined the family business by pushing ahead with his father's enterprises, and succeeded in making the firm the foremost in the mining industry of Bengal and Central India. Besides he also acquired vast zamindaries and had interests in many industrial and banking concerns. This early preoccupation with business affairs prevented his having a college education. But Singhji was studious and introspective by nature. He devoted all his spare time to study and cultural development. He acquired an excellent command over several languages. Art and literature were the subjects of his choice. He was very fond of collecting rare and invaluable specimens of ancient sculpture, paintings, coins, copper-plates and inscriptions. His manuscript-collection contained a large number of rare works of historical and cultural importance, among which mention must be made of a unique manuscript of the Koran which was handed down from Baber to Aurangzeb and bears the autographs of all of them. His numismatic collection, especially of Kushan and Gupta coins, is considered the third best in the world. He also had a good and large collection of works of art and historical importance. Singhji was a Fellow of the Royal Society of Arts (London), a member of the Royal Asiatic Society of Bengal, the Bangya Sahitya Parishad, the Indian Research Institute and a Founder-Member of the Bharatiya Vidya Bhavan. He was also the President of the Jaina Swetambara Conference held in Bombay in 1926. Though he had made no special study of law he was well up in legal matters. On one occasion in the Calcutta High Court when he found that even his distinguished lawyers were not properly representing his case he himself pleaded out the case successfully, much to the surprise of the opposite party who was a manager of a big European firm.

Though a highly religious and leading figure in the Jain Community he had an outlook which was far from sectarian. More than three-fourths of the six lakhs and over of his donations were for non-Jain causes. More often than not he preferred to give his assistance anonymously and he did not keep a list of his donations even when they were made in his name.

- To the Hindu Academy, Daultpur, Rs 15,000/-.
- to the Taraqi-Urdu Bangala 5000/-
- to the Hindi Sahitya Parishad 12,500/-.
- to the Vishuddhanand Sarasvati Marwari Hospital 10,000/-
- to several maternity homes 2,500/-
- to the Benares Hindu University 2,500/-
- to the Jhanganj High School 5,000/-
- to the Jhanganj London Mission Hospital 6,000/-.
- to the Jain Temples at Calcutta and Murshidabad 11,000/-.
- to the Jaina Dharma Pracharaka Sabha, Manbhum 5,000/-.
- to the Jaina Bhavan, Calcutta, 15,000/-
- to the Jain Pustak Prachar Mandal, Agra, 7,500/-.
- to the Agra Jain Temple 3,500/-
- to the Ambala Jain High School, 2,100/-.
- for the Prākṛit Kośa 2,500/-.
- to the Bharatiya Vidya Bhavan 10,000/-.

At the Singh Park Mela held in December, 1941, at his Ballyganj residence in which Viscount Wavell, then Commander-in-Chief and Lord John Herbert, Governor

of Bengal, and Lady Herbert participated, he donated Rs. 41,000/- for the Red Cross Fund.

Really speaking, he did not in the least hanker after name and fame even though he was a multi-millionaire and a big Zamindar, and even though he was a man of superior intellect and energy. He was by nature taciturn and a lover of solitude. Art and literature were the pursuits of his choice. He was very fond of seeing and collecting rare and invaluable specimens of ancient sculpture, painting, coins, copper-plates, inscriptions, manuscripts, etc. He spent all his spare time in seeing and examining the rarities which he had collected in his room, as well as in reading. He was seldom seen outside and he rarely mixed with society and friendly circles. Wealthy persons like himself usually have a number of fads and hobbies such as seeing the games and races, visiting clubs, undertaking pleasure trips etc., and they spend enormously over them, but Singhji had none of these habits. Instead of wasting money on such things, he spent large sums on collecting ancient things and valuable curios and on the preservation and publication of important literature. Donations to institutions and charities to individuals were, for the most part, given by him anonymously. I know it from my own experience that these gifts, donations and charities reach a very high figure at the end of every year. But he was so modest that on his being requested so often by me he did not show the least inclination to part with the names and whereabouts of the individuals and institutions that were the recipients of such financial aid from him. By chance I came to know of a very recent example, just now, indicative of this characteristic of his nature. In the year 1941 he shifted, like other innumerable inhabitants of Calcutta, his headquarters to Azimganj (Dist Murshidabad) when the fear of the Japanese invasion was looming large, and decided to stay there with his whole family during war time. Taking into consideration the then grievous condition of the country as well as the excessive scarcity of grains in Bengal, he had stocked grains in large quantities with a view to distributing them gratis according to his capacity. Thereafter the problem of food became rather more serious and the prices had risen inconceivably high. Babu Bahadur Singhji Singh could have earned four to five lacs of rupees if he had, like many other miserly merchants sold off the hoarded lot of grains, taking undue advantage of the prevailing conditions. But he resisted the temptations, and had been daily distributing freely the grains among thousands of poor people who showered blessings on him, and he enjoyed a deep self-satisfaction. This is the most recent example that puts us in adequate knowledge of his silent munificence.

Really he was a very silent and solid worker and he had no desire to take active part in any controversies, social or political, though he had sufficient fitness and energy to do so. Still however he was skilful enough to do what was proper at the particular time. The following incident will best illustrate this statement. It was in the fitness of things that a wealthy multimillionaire like him should give an appropriate contribution to the war funds. With this end in view he arranged in the second week of December, 1941, an attractive show, styled Singhji Park Mela in the garden of his residential place at Calcutta in which all the local people and officers of name and fame, including the Governor of Bengal, Sir John Arthur Herbert and lady Herbert as well as the Commander-in-chief (later the Governor-General) Viscount Wavell, had also taken part with enthusiasm. This show fetched thousands of rupees which were considered substantial financial help to the war funds.

As mentioned above, the Series was started, in 1931 A. D. when I worked as a Founder-Director of the Singhji Jain Chair in Visvabhāratī at Shantiniketan, at Singhji's request. It was, then, our aspiration to put the SINGHI JAIN CHAIR and the SINGHI JAIN SERIES on a permanent basis and to create a centre at Visvabhāratī for the studies of Jain cult in deference to the wishes of the late Poet Rabindranath

Tagore. But unfortunately I was forced to leave this very inspiring and holy place on account of unfavourable climatic conditions etc. which I had to face during my stay of about four years there. I shifted, therefore, from Visvabhārati to Ahmedabad where I had formerly resided and worked in those glorious days when the GUJARAT VIDYĀPIṬH and the PURĀTATVA MANDIR had been established as a part of the movement for national awakening and cultural regeneration. I went there in the hope that the reminiscences of those days and the proximity of those places would serve as sources of inspiration in my literary pursuits.

During this period my aim of life had centred round the Singhi Jain Series and I devoted every iota of my energy to its development and progress.

In June, 1938, I received, to my agreeable surprise, a letter from my esteemed friend S'ri K. M. Munshi who was, then, the Home Minister of the Congress Ministry of the Bombay Presidency. In that letter he had mentioned that Sheth S'ri Munglal Goenka had placed a liberal sum of two lacs of rupees at his disposal for the establishment of a good academic institution for Indological studies and he had asked me to come down to Bombay to discuss and prepare a scheme for that. Accordingly, I came here and saw Munshi. Knowing that he had a fervent desire of founding at Bombay an institution of the type of the Purātattva Mandira, I was extremely delighted and I showed my eagerness to offer for that such services as might be possible for me. We, then, began to draft out a scheme and after some deliberations and exchange of ideas the outline of the BHĀRATĪYA VIDYĀ BHAVANA was settled. Accordingly, on the auspicious full-moon day of the Kārttika of 1936 (V. S.) the opening ceremony of the Bhāratīya Vidyā Bhavana took place amidst the clappings and rejoicings of a magnificent party which was arranged at the residence of Munshi. The brilliant achievement and the wide publicity which the Bhavan has been able to secure during its short career of the last few years bear eloquent testimony to the inexhaustible fund of energy and unsurpassed skil of Munshi. As I am inseparably linked up with it from its very beginning, I also feel the same amount of joy and interest at the Bhavan's progress as S'ri Munshi, its Founder-President and therefore I have been always offering my humble services in its various undertakings and activities.

On the other hand, the Singhi Jain Series is the principal aim of my remaining life and the results of my thinking, meditation, researches and writings have all been devoted to the development of the Series. As life passes on, the time of activity is also naturally shortened and therefore it was quite appropriate, now, for me to chalk out lines of its future programme and permanence.

As Babu Bahadur Singhji Singhi, the noble founder and the sole patron of the Series, had placed the whole responsibility of the Series on me from its inception, he had also the right to expect that more and more works might more speedily and splendidly be published. I have neither seen nor come across any other gentleman who can match with him as regards generosity and unbounded zeal for the revival of ancient literature. On the works of the Series he had spent through me more than 75,000 rupees during his life-time. But he had not even once asked me, during this long period of a dozen years, as to how and for what works the amount was spent. Whenever the account was submitted to him, he did not ask for even the least information but sanctioned it casting merely a formal glance on the account sheets. He, however, discussed very minutely the details regarding things such as the paper, types, printing, binding, get-up, etc. as well as internal subjects like Preface and others, and occasionally gave very useful suggestions thereon with deep interest. His only desire being to see the publication of as many works as possible in his life-time, he was always ready to spend as much after it, as required. He did not labour under a delusion that the things should be done in this or that way when he was no more.

As these were his ideas and desires concerning the Series and as every day that passed left me all the more convinced of the fickleness of my advanced life too, it was imperative for us to draw out a scheme for its future programme and management. Just at this time a desire dawned in the heart of Shri Munshiji, to the effect that if the Singhī Jain Series be associated with the Bhāratiya Vidyā Bhavana, both the institutions would not only be admirably progressing but the Series would get permanence and the Bhavan, unique honour and fame by its hereby becoming an important centre for the studies of Jain culture and the publication of Jain literature. This wellintentioned desire of Munshiji was much liked by me and I conveyed it in a proper form to Singhī who was, besides being a Founder-Member of the Bhavan, also an intimate friend of Munshiji since long. Eventually he welcomed this idea. I also came to a final decision of associating the Series with the Bhavan, having consulted my most sincere friend, life-long companion and co-worker, Pt. Sukhlalji, who is a well-wisher and an active inspirer of the Series, and who is also an esteemed friend of Babu Bahadur Singhī. Luckily we all four met in Bombay in the bright half of Vasākha (V S 1999) and on one auspicious day we all sat together and unanimously resolved, at the residence of Munshiji, to entrust the Series to the Bhavan.

According to that resolution, the publication of the Series thereafter began under the management of the Bhāratiya Vidyā Bhavana under my sole supervision and direction.

In addition to transferring all sorts of copyright of the Series, Singhī also donated a liberal sum of Rs. 10,000 which will be spent on erecting a hall, to be named after him, in a prominent place in the Bhavan. In appreciation of this generous donation of Singhī, the Bhavan has also resolved to style permanently the Department of Jain Studies as the "*Singhī Jain Sāstra Sikṣāpiṭha*".

In the mean time we considered to purchase for the Bhavan a well-equipped library of a retired professor living in Calcutta, and consequently I was entrusted with the work of making a proper move in the matter. I then went to Calcutta for this very purpose and started negotiations through Singhī with the professor whose demand was somewhere about Rs. 50,000. Singhī asked me just casually as to what arrangement had been made for meeting with the costs. I promptly replied that there was no cause for worry so long as donors like himself were there. He smiled at it with a suppressed sense of satisfaction and also remarked that he had to assume the role of a negotiator for a buyer who he himself was eventually to be. He considered seriously my candid utterance and made up his mind from that moment, luckily of course for the Bhavan, to donate the Library to the Bhavan. He invited the professor concerned to his residence and talked in my presence about the approximate cost of the whole collection which appearing rather more to him and to me, the bargain could not be struck. He himself thereafter suggested to me to go in for the Nahar collection and promised with his usual preparedness to make complete arrangements in due course of time for the same. As was natural with him, he disallowed me at the same time from making known his intentions to any one. From close association with him I very well knew this aspect of his sober mind. This taciturnity of his mind was so much developed that even his sons who are equally able and worthy did not get a clue to his intentions till they were put into practice. But to our great mishap he did not live long enough to present this literary treasure to the Bhavan himself; but his eldest son and my beloved friend, Babu Shri Rajendra Singh has fulfilled his father's wish though he was totally ignorant of it and has got this unique collection for the Bhavan and spent Rs. 50,000 for the purpose.

Singhiji began to take keen interest in the progress and development of the Bharatiya Vidya Bhavan, seeing that it had at last become the centre of research and literary activities of Shri Munshiji and mine. In his last visit to Bombay he had also expressed to me his sincere desire to come and stay occasionally with us in the building of the Bhavan at Andheri when it is made over to us after the war.

At this time he also expressed with great enthusiasm his generous desire in clear terms as to how increasing progress of the Series can be achieved and how more works can be brought out with added speed. He also told me to make an arrangement, as I wished, regarding as much publication as possible of the works in the Series till I and he were alive, wishing me not to worry at all concerning the expenses. He mentioned that he would not feel satisfied even if the present rate of the publication which is three to four works annually be raised to two works per month. What a noble zeal and a domineering passion for the advancement of learning and literature!

Having been fully reinvigorated by this unequalled enthusiasm and liberality I came to Bombay and was immersed in making plans of a large-scale production of the works in the Series and its extension in pursuance of his eager desire

By the end of 1943 his health began to decline. In the first week of January, 1944, when I went to him at Calcutta in connection with the work of the Bharatiya Itihasa Samiti I found him extremely unwell. Notwithstanding his ill-health he talked to me for more than a couple of hours on the day of my arrival there. The first thing he did in the course of this lengthy, though very sweet talk, was to give me a mild reproof for undertaking the long and tedious journeys to Calcutta, Benares and Cawnpore in spite of my ill health. He discussed with absorbing interest the details of the Samiti's proposed History of India, a subject of great interest to him. I could see that he was at that time quite forgetful of his physical ailments. Our talks then drifted to the subject of the History of Jainism in which connection also he expressed his opinion about the material to be utilised for such a work. At the termination of our talks, which this time lasted for over three hours, I found him much exhausted and drooping in spirits.

On the 7th January his health took a turn for the worse. On the 11th January I went to take leave of him, which he, full of emotions, gave with a heavy heart, exclaiming "Who knows whether we shall meet again or not?" I requested him to take heart and remain buoyant and assured him that he would be soon restored to normal health. But while I was stepping out of his room, my eyes were full of tears and his last words began to eat into my heart. Ill-luck prevented our second meeting. That lofty and generous soul finally left its mortal habitat at mid-day on 7th July 1944. May his soul rest in peace!

• •
•

SINGHIJI'S WORTHY SONS

Though the heavy loss caused by his sad demise is irreparable for me and the Jain community at large, still it is indeed, a matter of real consolation that he has left behind him equally illustrious and worthy sons. His sons, Babu Rajendra Singhji and Babu Narendra Singhji are treading the foot-steps of their revered father. It gives me great pleasure to record here that during the past five years on the Series alone they have spent more than Rs 50,000. They also handed over a sum of Rs. 5,000 to the Indian Research Institute of Calcutta for the publication of the Jain works in Bengali language

I have already mentioned how Babu Rajendra Singhji made a generous donation of Rs. 50,000 for the purchase of the famous Nahar Collection of Indological works which now forms a most precious part of the Bhavan's library. Babu Narendra Singhji has donated Rs. 30,000 for the foundation of a Jain Bhavan at Calcutta for which Babu Bahadur Singhji had already contributed Rs. 15,000. He liberally gave Rs. 5,000 on the occasion of the celebration of 'Virāsāna Mahotsava' in November 1944 which was held by the Digambar Jain Samaj. Further he has shouldered the responsibility of continuing now under his patronage to help the work of social and religious upliftment among the Sarak tribe of Bengal which was started by his illustrious father and for which the latter had spent thousands of Rupees. Babu Rajendra Singhji and Babu Narendra Singhji have also very generously promised to continue to meet all the expenses of the Singhji Jain Series and requested me to bring out as many works as possible, at whatever cost, so that this unique Series founded and cherished by their late lamented father may continue to bring to light the invaluable treasures of Jain literatures and culture

In recognition of his unique assistance the Bharatiya Vidya Bhavan has decided to perpetuate Singhji's memory by naming its indological library as Babu Bahadur Singhji Singhi Library. Further, one of its main halls will bear his name as Babu Bahadur Singhji Singhi Hall. The Bhavan's Jain Department will also be known as the Singhji Jain Shastra Shikshapith

7th July, 1949
BHARATIYA VIDYĀ BHAVAN,
BOMBAY.

JINA VIJAYA MUNI

• •
•

GENERAL EDITOR'S PREFACE

It gives me immense pleasure in presenting to the world of scholars this characteristic Prākṛit Tale, *Lilāvai* by name, as the thirty-first volume of the *Singhi Jain Series*. The Jaina narrative literature in Prākṛit is very extensive and rich, its extent and wealth are superlatively outstanding even when compared with the entire range of narrative tales in Sanskrit; but the number of narrative poems of the high literary standard of *Lilāvati* in it is almost negligible, if not nil. The Jaina narrative works in Prākṛit have a dignity of their own by virtue of their plots and contents, but the outflow of flavours of ornate poetry is not quite abundant there. We do not possess today any Jaina Mahākāvya in Prākṛit which by its contents and sentiments conforms to the definitions and conventions laid down by eminent poeticians like Bhāmaha and Daṇḍin. As yet we are not aware of any Jaina Mahākāvya in Prākṛit of the literary standard of the elaborate Kāvya, the *Rāvaṇavaho* or *Setu-bandha* of Pravarasena and the most outstanding Prākṛit Mahākāvya, the *Gauḍavaho* of the royal poet Vākpati. It is evident from literary references that in the past were composed many Prākṛit Kāvya of this category, but most of them are lost in the engulfing abyss of time, almost beyond recovery. Out of this lot, the unique poems of Pravarasena and Vākpati as well as this (*Lilāvati*) of Kutūhala, the son of Bhūṣanabhaṭṭa, have survived through our sheer good luck. Both the Mahākāvya, *Rāvaṇavaho* and *Gauḍavaho*, have been quite famous from early times; and scholars are well acquainted with them from references to and quotations from them in various works, so it was in the fitness of things that these two texts were printed and published quite early. But the present poem, *Lilāvai Kahā*, however, could not see the light of day upto this time: it was eagerly awaiting as it were its *udbhāra*, the critical editor, namely Dr. Upadhye.

This *Lilāvai Kahā* was casually noticed for the first time by our late lamented learned friend Śrī Chimanlal Dalal, the organiser and the first General Editor of the Gaekwad's Oriental Series, in his Gujarati Report, which he prepared in 1914, on the Jaina Bhaṇḍāras at Pattan under the behest of that great patron of learning, the late Mahārājā Śrī Sayājīrāo Gaekwad of Baroda. It was his ardent desire to bring this poem to light, and he had mentioned this to me more than once. After his sad demise, while I was organising the publication of *Singhi Jaina Granthamālā*, I went to Pattan in 1931-32 and had the occasion of seeing there the old palm leaf MS. of the *Lilāvai* well preserved in the famous Saṅghavi Pūjā Bhaṇḍāra. Arrangements were made for its transcript. But my hands being heavily occupied with the simultaneous editing and publishing of many works of the *Granthamālā*, I could not divert my specific attention to its transcripts etc.

When, in 1940, my beloved friend Dr. Upadhye expressed his desire to edit this poem, I felt very happy; and I decided to present this Prākṛit Mahākāvya with its Sanskrit commentary by an anonymous Jaina author, edited by him, as a precious jewel in the necklace of our *Granthamālā*. The brilliant outcome of all this is now in the hands of the learned. The various problems that could be expected in connection with the internal and external study of *Lilāvai* has been fully and ably discussed by Dr. Upadhye in his thorough, elegant and authoritative Introduction.

My relations with Dr. Upadhye have been of very close attachment. Naturally I feel diffident in commending here his outstanding scholarship in his subjects and his painstaking habits and steady labours. I wish to add only this much here that I know no other and more suitable scholar, who is an ardent devotee of Prākṛit literature and has a deep insight into the study of Prākṛit languages, than Dr. Upadhye, for editing this poem.

Professor Upadhye occupies a frank position among the living Prākṛit scholars of our land. The active scholars already know him very well by his learned editions

of both Jaina and non-Jaina Prākṛit works (with their Sanskrit commentaries etc.), such as Pravacanaśāra, Paramātma-prakāśa, Karsavaho, Uṣṇiruddham, Candralekhā Saṭṭaka etc. and by his solid research contributions, to mention on y a few, such as, The Present Position of Prākṛit and Pāli, Jaina and Buddhist Studies and their Future; Harisena and his Dharmaparikṣā in Apabhraṃśa, Dhūrtākhyāna: A Critical Study; An Essay on Prākṛit Literature, etc. This edition of Līlāvāi Kahā is an additional, specific proof of his editorial skill and deep critical faculty.

Four years back, in my General editor's Preface to the Candralekhā Saṭṭaka, edited by Dr. Upādhye and published in our Bhāratīya Vidyā Granthamālā, I had expressed a hope about him in this manner: 'We believe, and we have great hopes that in the near future Dr. Upādhye will give us many valuable Prākṛit works with learned Introductions which are usually the results of his extensive study and mature scholarship.' So it gives me immense pleasure to see my hope more than fulfilled by this edition. Dr. Upādhye is keenly interested in the progress of the Singhī Jaina Granthamālā and is extending to us his hearty cooperation in its conduct and publication; so on behalf of its munificent patrons and ardent lovers of learning, Śrī Rajendra Singh Singhu and Śrī Narendra Singha Singhi, the worthy sons of the late lamented Śrī Babu Bahaddur Singhajī Singhi, the founder-patron of the Series, and on my behalf I offer my hearty greetings to him. It is through such mutual co-operation and good will of righteous scholars that the publication of our rich literature and the progress of scholarship connected with it are possible. In this connection what the Author of Līlāvāi has observed in the following gāthā is most apt:

अस्ति ते सख्यमाणुषो स्या विचारिणो ज्ञानं सुवर्णसुवचा ।
अदृष्टोसा विद्यंति सुगमे बहुणुबंधा कमलकरा इव ॥ १२ ॥

Jyēṣṭha Śrutapañcami Samvat 2005

(1, June 1949)

Singhī Jaina Śāstra Śikṣāpīṭha
Bhāratīya Vidyā Bhavana, Bombay

JINA VIJAYA

PREFACE
(FIRST EDITION)

We cannot afford to neglect any more the study of Prākṛit language and literature, if we are really earnest about the study of Modern Indian Languages and social life of the common man in ancient India. We have had to pay heavily for the 'learned' man's neglect of Prākṛit literature with the result that many important Prākṛit works of literary value have been lost. The Vasudevacarīya of Bhadrabāhu, Taramgavāi of Pādalīpta, Harivijaya of Sarvasena, Madhumathavijaya of Vākpati, Viṣambhāṣalīlā of Anandavardhana, Vilāsavāi Saṭṭaka of Mārkaṇḍeya etc., to mention only a few, are mere names to us. It is for us to see now whether their MSS. would be discovered anywhere.

During the last few years I have been able to bring to light half a dozen Prākṛit works, to edit them partly or fully and to assign to them their place in the history of Indian literature in general and Prākṛit literature in particular. They were procured from the valuable MS-collections from the South, especially Travancore. I have duly noticed them in my Essay on Prākṛit Literature contributed to Shipley's Encyclopedia of Literature, New York 1946.

Being impressed by the excerpts from the Līlāvati in the Catalogue of MSS. in Jaisalmer Bhandars and by references to it in Sanskrit works on poetics, I was yearning, almost from 1930, to get access to the Jaisalmer and Pattan MSS. of that poem. Despite the kindness of my friends in Gujarat and Marwar my attempts in this direction suffered many reverses and disappointments. During 1940-42 the University of Bombay assigned to me the Springer Research Scholarship to enable me to continue my studies in Prākṛit language and literature, and I had nearly decided to go to Pottan to see the MS. of the Līlāvati.

While editing the Bṛhātkathākośa of Hariṣena in Sanskrit for the *Singhi Jam Settes* I came into closer contact with Śrī Jinavijaya Muni. One day, by the middle of March 1940, at his residence at Matunga facing the King's Circle, Bombay, he talked to me about the photographs of the palm-leaf MS. of the Kuvalayamālā from Jaisalmer. It was a fitting context for me to request him to see if he can procure for me a photographic copy of the Jaisalmer MS. of the Līlāvati. He told me that it would not be possible to get any access to the Jaisalmer MS., but he can procure for me a copy of the Pattan MS. In the light of my earlier disappointments, as I stepped down the staircase of his residence, I was wondering whether I might pass through the same old experiences. He, however, was quite earnest and really meant what he said. During September 1941 he sent to me a fine copy of the Pattan MS. which he had secured through the good offices of Śrī Muni Pūnyavijayaji.

The Pattan copy (= P) being quite good, my desire to edit this poem grew more and more intense. I wanted at least one more MS. to fill its lacunae. My efforts to get access to a MS. said to have been in the possession of Mr. M. R. Kavi had no positive results. My friend Dr. Raghavan, Madras, knew how badly I was in need of another MS., and during the last week of August 1942 he sent me the information that the Anupa Sanskrit Library, Bikaner, contained a MS. of the Līlāvati with a Sanskrit commentary. To begin with, the prospects of getting a transcript or much less the MS. from Bikaner were not in any way bright. But through sheer good luck my friend Mr. Madhava Krishna Sarma took charge of the Curatorship of that Library in November '42, and almost with a personal interest he secured not only the permission of the Bikaner Government to give me a transcript but also made necessary arrangements to get one prepared through a copyist, not easily available ordinarily.

As I was waiting for the copy from Bikaner, there was another lucky development. Śrī Jinavijayaji, who was holding his long-planned literary expedition to Marwar in abeyance for years together, reached Jaisalmer by the middle of December 1942 and wired to me to despatch the Pattan copy to him, so that the variants

from the Jaisalmer MS. might be noted on its margin. Though the work on hand was very heavy there, he spared midnight hours for the Līlavatī and noted all the various readings. On the 24th of April '43 the Bikaner transcript (= B) reached my hands and on the 29th of the same month I received back from Jaisalmer the Pattan copy duly collated with Jaisa'mer MS. by Śrī Junavijayajī himself.

I started my work in right earnest hereafter Śrī Junavijayajī had already assured me that he would publish this work in some Series or the other. The first forme was struck by the end of July 1944. The work lingered on in the press for the last five years, and there were various difficulties at times paper was not available; now and then Bombay had communal disturbances and strikes which affected communications, there were strikes in the Press; and one was constantly subjected to the worries of the war-time. Though the tale of my struggle to get the necessary material and to edit this text in the present form has been a long and chequered one (to put it in the words of the poem itself *deva mahamī khu kahā*), it is a matter of pleasure for me to present this edition to the world of scholars.

In the Introduction I have fully described the material and the method adopted in building the critical text. The transcript that reached my hands was so unsatisfactory that I could not present the Sanskrit commentary better than this. I eagerly await the discovery of another MS to enable us to fill its gaps. When some more MSS. come to light it would be further possible to judge the authenticity of both the recensions. For the present we may accept with the Commentator that the name of the Author is Kutūhala. The story of the poem is quite engrossing and is also a careful picture of human relations often controlled by Destiny. Somehow the title Līlavatī has found favour with many authors, and I have studied all the works bearing the name and their possible relation with this poem. Judged by the criteria of Rudraṭa and others the form of the poem is quite important. Hāla has won remarkable eminence in Indian history, legends and literature, and for such a romantic poem in Māhārāṣṭrī no other king would have been a more appropriate Hero than Hāla about whom the necessary results of research I have put together with a view to delineate his personality in a proper perspective. I have tried to give also a brief account of the Sapta-Godāvarī Bhīma, the main scene of the story. The poem Līlavatī is a lovely member in the family of Indian literature, so I have studied its relation with other Sanskrit and Prakṛit works as far as possible. The available evidence shows that its composition can be assigned to c. A. D. 800. The stage of Prakṛit language also confirms the same. My analysis of the language is modest, limited and casual, and it is necessary that a systematic and thorough grammar of this poem should form the basis of the study of Māhārāṣṭrī. It is with this end in view that I have prepared and included in this edition a full Glossary of the text. We can know more about the commentator only when some other MSS. come to light. In the Notes I have included, besides various difficulties, all that I felt necessary for an intelligent understanding of the text and its language.

While working on this poem, during the last few years, many of my scholar-friends have obliged me in various ways; and it gives me pleasure to remember them with gratitude. Mr. K. J. Dixit, B. A., B. T., Sangh, Dr. A. M. Ghatge, Kolhapur, Prof. M. V. Patwardhan, Poona, Mr. L. N. Rao, M. A., Ootacamund, Dr. V. Raghavan, Madras, and Mr. K. Madhava Krishna Sarma, M. O. L., Bikaner.

Words are inadequate to express my sense of obligation to Āchārya Junavijayajī. He secured the Pattan copy, collated the Jaisalmer MS and arranged for the publication of this work even during these critical days. All along I found so'ace in his encouraging words and positive guidance in his cooperation. The students of Prakṛit literature owe a heavy debt of gratitude to him, and to redeem at least a fraction of it, if possible, I have taken the liberty of dedicating this book to him.

I offer my sincere thanks to the Government of Kolhapur for the kind aid given to me in my work on the Līlavatī. I also acknowledge my indebtedness to the University of Bombay for the grant-in-aid (of Rs 200) given towards the cost of the publication of this work.

PREFACE

(SECOND EDITION)

DR. V. RAGHAVAN has justly appreciated the poetic merits of the *Lilāvati* when he says: 'The author of the *Lilāvati* is indeed a gifted poet, belonging to galaxy of front-rank artists of the creative period of Sanskrit and Prākṛit poetry. He cannot, of course, help echoing here and there Kālidāsa, Bhaṅga or other celebrated writers, but he is endowed with a powerful imagination which has worked some very original and striking fancies in the descriptive portions, and a felicity of expression, ease, flow and sweetness, which is evident all through, in the few long-compounded passages two of which are in *antādi-prāsa*, or in the bulk of the writing which is in simple single-worded diction.'

It was but natural that this Prākṛit poem, being brought to light for the first time, was very well received by classical scholars both in India and outside, and it found a place even in the post-graduate courses of some of our Universities.

It gives me pleasure to present a second edition of this charming poem. Mainly it is a reprint of the first edition. I have, however, availed myself of the suggestions and criticism of numerous co-workers, and have made minor corrections and some elucidatory additions here and there especially in the Introduction and Notes. Some of the problems about the text and authorship of the *Lilāvati* can be better solved only after discovering a few more MSS. of its text and commentary.

In the Appendix III, I have reproduced the learned Reviews of Dr. RAGHAVAN, Madras, and Dr L. RENOU, Paris, and I offer my sincere thanks to them. I record my sincere gratitudes to Śrī K. M. MUNSHI who is the live spirit of the Bhāratīya Vidyā Bhavana and to Muni Śrī JINAVIJAYAJI, the General Editor of the Singhī Jan Series.

Lastly, I would be failing in my duty, if I did not record my sincere gratitude to the University Grants Commission, New Delhi, for having so graciously made me the grant intended for Retired Teachers. It is this timely aid that has enabled me, even after retirement, to pursue my researches in my specialised branches of Indology with the peace of mind all such work needs.

Karmanyevadhikāras te

Dhavalā
VIII, Rajarampur
Kolhapur (S. Rly.)
16-12-65

A. N. UPADHYE

PUBLISHERS' NOTE

The Publishers regret that the blocks included in the First Edition could not be printed in the Second Edition, due to certain exigencies.

CONTENTS

Singhi Jain Series:	i-ii
Eulogy of the Founder and the Editor	vi-viii
Singhi Jain Series and the Donors	ix-xvi
General Editor's Preface	xvii-xviii
Editor's Preface	xix-xxi
Introduction	1-80
Contents	xxii
1 Critical Apparatus	1
2 Evaluation of Miss and Text-constitution	5
3 The Problem of Additional Verses	14
4 The Author of Līlavatī and His name	18
5 The Līlavatī A Critical Study	29
a) Story of the Poem	20
b) Other Līlavatis and Our Prākṛit Poem	26
c) Form, Structure and Atmosphere	37
d) The Hero of the Poem	42
e) The Sapta-Godāvari Bhīma	51
f) Contacts with Earlier Literature	60
g) Age of the Poem	64
h) Prākṛit Dialect of the Poem	69
6 The Sanskrit Commentary and Its Author	79
Līlavatī Prākṛit Text and Sanskrit Vṛtti	1 198
Opening Mangala	1
Sajjana and Durjana	5
Author's Biography	6
The Author Narrates the Kathā to his Wife	11
Vijayānanda's Account of his Expedition	32
Kūvalayāvalī Introduces Mahānumatī, Herself and Līlavatī to Vijayānanda	53
Kūvalayāvalī Tells her Tale to Mahānumatī	96
Vijayānanda's Second Visit to Līlavatī	141
Nāgārjuna and Hāla go to Pātāla and Rescue Madhavānila	153
The King Marches to Sapta-Godāvari Bhīma	160
Meeting with Pāśupāta Mōkṣ and Citrāngada Released	172
Mādhavānila's Wedding	182
Hāla Marries Līlavatī and Gets Many Gifts	190
Index of Verses	199
Glossary	218-324
Notes	325-385
Appendix I, II & III	387-392

To
Āchārya
Sri Jina Vijaya Muni

INTRODUCTION

1. CRITICAL APPARATUS

The Prakrit text, critically edited here, and the Sanskrit commentary of the *Lilāval* (Sk. *Lilāvati*) are based on the material from the following MSS. :

P—This stands for the Transcript of the palm-leaf MS. belonging to the Saṅghavi Pāḍā Bhaṅḍāra, Pattan, and noticed by Dalal in his Descriptive Catalogue of MSS. in the Jaina Bhaṅḍāras at Pattan, Vol. I, G. O. S., No. 76 (Baroda 1937), pp. 57 (Intro.) and 193, No. 316. The palm-leaf MS. has got 131 leaves, measuring 14 by 2 inches and written on both sides of the leaf in Devanāgarī hand. There are occasional marginal notes; and the first five leaves are damaged on one side, thus creating some lacunae in the text. I have personally seen the first and the last leaves of this MS. The edges of it are broken; the leaves are extremely brittle; and the central string-holes are enlarged. It is written with ink in an uniform, clear and legible Devanāgarī script quite usual in Jaina MSS. As a rule the *paḍimātrās* are used throughout. On the left-hand margin the pagination is by letters and on the right hand by numerals. On the first page we have *ॐ* upon 1 which corresponds to 1; and on the last page we have vertically *sw*, *smā* and some sign like that of 1, which together stand for

131. The hand-writing of the marginal notes is different from that of the body of the text; it is inferior and belongs to some other scribe. The concluding verse, No. 1333*1, which is found in P only, is written on the lower margin in the hand-writing of the notes. There are short Daṇḍas on the heads of letters to indicate separation of words. No Daṇḍa is added after the number of the gāthā. The MS. begins thus . ६० ॥ ॐ नमो विप्रराजाय ॥ नमः etc. and ends thus : लीलावतीकथानकं समाप्त ॥ छ ॥ मंगलं महाश्री ॥ छ ॥ [something like ६३] ॥ छ ॥ It does not mention the date of its writing. Judging from its general appearance and hand-writing and according to the expert opinion of Śrī Jinavijayaji, the age of it might be assigned to the close of the 13th century of the Vikrama era, and not later than that. Āchārya Jinavijayaji procured for my use an excellent transcript of this palm-leaf MS. The transcript (called P here) is written on bluish ledger paper, of the foolscap size, on one side only. The copyist's Devanāgarī hand-writing has such a close resemblance with the old Devanāgarī script that a superficial observer would feel that this copy is pretty old, and I find, the copyist has written some obscure letters exactly as they are in the palm-leaf MS. The copy is very carefully prepared. The pages of the palm-leaf MS. are indicated, small superlinear Daṇḍas, as in the original, are added to separate the words; marginal glosses are reproduced; some Samdhis are indicated by writing the absorbed vowel above between the lines, and lacunae are preserved as they are. One feels in using it that one is reading an old MS. The copyist gives his colophon thus ॥ स्वस्तित्वा ॥ नृपविक्रमार्कवत्सरे १९९७ ज्येष्ठमासे सितपक्षे श्री अणहिल्लपुरपत्तनान्तर्गतसंचर्वापाठकस्तत्कताडपत्रीयज्ञानज्ञानभाण्ड्यारान्त.स्थितायाः सटिप्पनकातीवशुद्धतमाया महाराष्ट्रदेशीभाषानिबद्धाया दवदन्तीकथायाः [लीलावतीकथायाः] प्राचाननमप्रान्-रुपरितः प्रतिरियं लेखिता श्रीजिनविजयेन मुनिना आत्मकृतं मुनिपुण्यविजयद्वारेण । लिखिता च सा अणहिल्लपुर-पत्तनखड्वाकोटडीपाठकनिवा मिना लेखनकलाकोविदेन लेखकवरेण त्रिवेदिना लक्ष्मीशंकरात्मजेन गोवर्धनदामिनेति ॥ जयति जिनैश्वरानम् ॥ शुभं भवतु ॥ ॥

This is the best and the complete copy of the text which I have got. The marginal glosses are generally meanings of difficult words, and in a few cases *pāthāntaras* : (see the footnotes on gāthās 558, 614, 669, 683, 824, 973, 1017 etc.); sometimes they are mutilated, in corrupt Sanskrit, or even in old Gujarātī. Almost uniformly this transcript shows *n* initially and in many cases *nn* as a conjunct, but *ṅ* medially. In some places, however, it does write initial *na* and in a couple of places *nu*. It also shows, almost throughout, *yaśruṅ* for the *udvrtta* vowel, *a* or *ā*, irrespective of the preceding vowel. It uses now and then what we call the sign of *avagraha* along with the superlinear Daṇḍa to indicate the absorbed vowel *a*, not necessarily after *e* or *o*. The lacunae, here and

there, especially in some pages at the beginning, could be conveniently filled by the readings of J. It has not meticulously distinguished, at least in some places, the prose from the verse; and there are occasional lapses in the numbering of gāthās. It has scribal errors here and there, but their number is comparatively small. It uses *anusvāra* (ँ) and not *para-savarna* (ं). Usually it writes लोरेमि, सयलमि and not लोयमि, सयलमि, and often जङ्ग for ज ङ. It always writes *v* both for *v* and *b*, and very rarely *b* is written. There are scribal errors mostly arising out of orthographical similarity in medieval Devanāgarī between *s* and *m*, *m* and *g*, *u* (with the vertical stroke to separate the words) and *o*, *jj* and *dy*, *ru* and *jh*, *ti* and *mi*, *c* and *v*, *cch* and *tth*, *th* and *dgh*, *p* and *e*, etc. Though we have called it a transcript, it is a very carefully prepared copy; so for safe custody I have returned it to Śrī Jinavijayaji who had so kindly lent it to me for my use.

J.—This stands for the Variant Readings personally noted by Āchārya Jinavijayaji (during his stay at Jaisalmer; for a description of his visit to that place, see Bhāratīya Vidyā, Hindi, Singhi Smṛti Grantha, pp. 65 ff.) on the margins of the transcript P from the Jaisalmer palm-leaf MS. which is noticed by Dalal in his Catalogue of MSS. in Jesalmere Bhandars, G. O. S., No. XXI (Bāroda 1923), pp. 55 (Intro.) and 28. The palm-leaf MS. belongs to the big Bhaṇḍāra at Jaisalmer and its No. is 237. It contains 143 leaves, measuring 12 by 2 inches. The leaves are stiff and thin, and the MS. is quite intact. Each page has four lines, vertically cut into two columns. The script is Devanāgarī, usual in Jaina MSS., with *paṣāṃātrās*, and the letters are uniform and attractive. The first page and the last page are blank; otherwise the leaves have writing on both the sides. The pagination is both syllabic and numerical respectively on the left and right side margins. The symbol *śrī* upon 1 stands for 1; *su pta* upon 2 for 142; and *su pta* upon 3 for 143. The MS. opens thus: ६० ॥ नमः सर्वज्ञाय ॥ नमह etc. and ends thus: ॥ प्रथमं श्लोक १८०० ॥ छ ॥ संवत् १२६५ ॥ वर्षे पौषशुद्धि द्वादश्यां शनीं वीलवती नाम कथा समाप्तैव ॥ छ ॥ * ॥ छ ॥ अहमस्तु ॥ छ ॥

It has to be remembered that the editor has not got the complete copy of the Jaisalmer MS. So J stands just for the readings, carefully and legibly noted by Śrī Jinavijayaji, whenever they differ from those of the transcript P; and by implication it means, when the readings of J are not noted, that P and J agree and go together. With regard to the nasals, this MS. shows clear partiality for *ṣ* initially, medially and in a conjunct group. With regard to *ya-śruti* it practically agrees with P.

B—This stands for a modern transcript of the Bikaner MS. of the Līlāvati with a Sanskrit commentary. The MS. at Bikaner, belonging to Anūpa Sanskrit Library, No. 3281, is written on paper. Its appearance is pretty old, and it is somewhat damaged. It measures 10½ by 4½ inches; it contains 89 folios, each page has 11 to 16 lines; and each line contains 40 to 55 letters. It is written in a clear, large Devanāgarī hand. The *paṭmātrās* are used here and there, and the copyist of our transcript generally misunderstands them. The folios are numbered 1 to 50 and 71 to 109. Folio No. 50 ends with अवलोकाय भीयाह तो मए इ [see *gāthā* 501] and tolo 71 begins with तत्रावाभ्यां नराधिप हर्षवशोऽपुत्रलोचनो गणाधिपतिर्नीरीहरयोः etc. [see the Sanskrit commentary on *gāthā* 806]. It is plain that folios 51 to 70 are lost, and thus we have a substantial gap in the MS. On every page there is left in the middle a square blank space. The Prakrit text and the Sanskrit commentary are continuously written, every *gāthā* or a bunch of *gāthās* being followed by the commentary. On the front page the owner is mentioned as follows : स्वस्ति श्रीगणेशाय नम । पू. ङ. श्री श्री श्रीसंजयराजसूरीधराणां तन शिष्य मू. अजयराजस्य प्रति वा श्रीभावदेवदातव्य श्रीरस्तु । The Bikaner MS. opens thus . ६० ॥ श्रीसरस्वत्यै नमः ॥ गमइ etc. and ends in this manner : ॥ श्रीः ॥ समाप्ता चैवं लीलवतीकथावृत्तिः ॥ श्री विक्रमार्कनरेंद्र संवत् १४६१ [is it that later 6 is corrected to 7?] वर्षे शुभे मंगलं ॥ श्रीः ॥

The transcript which I have received is not very carefully prepared. More than once the original script has baffled the copyist. In some places three ciphers . . are used for *ι*, quite an old trait indeed. Sometimes the letters are not correctly read by the copyist and the *paṭmātrās* have misled him. Consequently the copy, namely B, bristles with errors, rather misreadings, both in the Prakrit and Sanskrit portions.

The most important feature of the Bikaner MS. is that the text is accompanied by a Sanskrit Commentary. Not being able to use the original MS. I had to be satisfied with the material given by the transcript. With regard to the nasals and *ya-sruṣ* the readings are much uncertain. The tendency to retain initial *n* is seen on a large scale; but now and then partiality for *n* also is seen. One cannot rely too much on this transcript for syllabic variations; but all the readings showing material difference are carefully noted. Scribal errors in this transcript are too plenty to be analysed. Very often *i* and *u* are substituted for *e* and *o* before the conjunct groups. Possibly the vertical stroke on *u* has been ignored by the copyist with the result that often *u* is used for *o*. Besides the major gap, noted above, there are portions omitted both in the text and

in the commentary. There are some instances where the text is missing but the commentary is preserved. Some of these cases are clear from the observations in the footnotes.

Turning to the portion of the Sanskrit commentary in our transcript, the *anusvāra* and *parasavarna* are indiscriminately used; the conjunct groups with *ṛ* as the first member show the other consonant as a duplicate *rṣṣ*, *rṣv* etc.; the three sibilants are often confused; *ṣ* is often used for *kh*; *y* and *j* are interchanged; the Prakrit and Sanskrit words are freely joined in Saṁdhi; and Daṇḍas are not placed at their proper positions.

K—This stands for the verses quoted by M. Ramakrishna Kavi in his article on the *Lilāvati* contributed to the Telugu monthly, *Bhārati*, vol. III, part i, February 1926. In all he has quoted 18½ gāthās which in this edition stand numbered as (when arranged serially): 65, 66, 67, 174, 175, 198, 243, 323, 487, 489, 567, 779, 868, 975 (only second line) 1018, 1021, 1147, 1264, and 1330. After ignoring those arising out of *anusvāra* or *anunāsika* and apparent Sanskrit influence, I have recorded most of the significant readings (varying from the printed text) of these verses in the Notes at the end. They are based on the Devanāgarī copy of these verses so kindly sent to me by my friend Dr. V. Raghavan, University of Madras, Madras. It is a matter of regret that Mr. Kavi does not disclose the whereabouts of the MS. from which he has quoted these gāthās. The MS. used by him belongs to Pj group, and on account of certain important common readings it is closely allied to P. The normal tendency of these quotations is not to use *ṣa-śruti*, which is consistently used in Pj. Still in these quotations, besides the retention of Sanskrit *y* in words like *valaya* etc., *ṣa-śruti* is seen in the following words: *mayaṇa*, *veṣa*, *āyara*, *cirayālam*, *Nāyajjuna*, *niva*, *diyaha*, etc. With regard to the use of *n* or *ṇ*, these quotations uniformly show *n* initially (agreeing with P), *n* medially and both *nn* and *ṇṇ* in the conjunct group. Rare use of *ṣa-śruti* and the consistent use of initial *n* form a strange combination which cannot be easily explained unless the MS. which Mr. Kavi has used is brought to light.

2. EVALUATION OF MSS. AND TEXT-CONSTITUTION

Of the three MSS. on which our edition of the text is based, J is not only the oldest but its readings also are more genuine. It bears a definite date, Saṁvat 1265 (-57=1208 A. D.), and it is well preserved. Then comes the MS. P. Though it is not dated, I think, it is later in age

than J; and moreover it shows some partiality for the rules of Hemacandra's Prakrit grammar. It is accompanied by marginal glosses which are at times very helpful. The author of this gloss appears to be aware of the variant readings of J: at least one such case is preserved (gāthā No. 669, reading 23). The MS. B is neither so old nor have its readings reached the hands of the editor in a very correct form; but its special value lies in the fact that it is accompanied by the Sanskrit commentary.

These three MSS. easily fall into two groups: J and P stand closely together, though P is not an immediate copy of J, while B stands much apart. Syllabic variants arising out of optional rules of grammar, uncertainty of pronunciation and similitude of orthographic symbols are not in any way safe criteria in grouping the MSS. This is all the more true in Prakrit texts. The MS. B stands separate and by itself for the following reasons: It possesses some ten verses which are not found in the other MSS. (see Nos. 5*1, 62*1, 106,1-2, 271*1, 933*1, 1308*1, 1319*1, and 1320*1-2). Its conclusion fundamentally differs from that found in PJ (see gāthās 1317 ff). Even though some of its readings agree now with P and* then with J, it shows uniform tendency of substituting *i* and *u* for *e* and *o* followed by conjuncts. Often it does not admit *ya-sruti* after vowels other than *a* or *ā*. Its writing of *u* or *ṛ* is uncertain. Sometimes its readings, lines and portions of lines (see the readings on gāthās 17, 20, 36, 40, 83, 93, 95, 131, 144, 292, 345, 412, 496, 807, 819, 850, 970, 983, 1031, 1114, 1216, 1268, 1294, 1298, 1311, 1314 etc.) are materially different from those agreed upon by P and J. Some of the readings of vowel-variations are perhaps due to copyists who read the gāthā with faulty pauses and wrong intonation and then corrected some syllables hypercritically. The exact and relative authenticity of the readings of B cannot be fairly judged until some more MSS. containing this text and commentary come to light.

Though P and J form a group against B, they too have some differences among them. It is true that they have some 21 common verses not admitted by B (see Nos. 227, 982, 1091, 1141, 1167, 1317-19 and 1321-33); but each one has some gāthās special to itself (in J: 16*1, 74*1 and 585*1-3; in P 136*1, 635*1-4, 654*1, 662*1, 716*1 and 1333,1). It may also be mentioned that P and B have two gāthās special to themselves (Nos. 272 and 1234). The readings of J often correct the scribal lapses of P and fill its lacunae. In admitting the *bindu* (+) or *anunāsika* J and P agree against B which is very indifferent about it (as judged from the transcript).

P uses almost studiously dental *ṇ* both initially and in a conjunct group; while J almost uniformly uses cerebral *ṇ*, initial, medial and conjunct.

A careful study of the special lines and readings of B shows its tendency of smoothening metrical unevenness (see footnotes on 76, 193, 435 etc.), of eschewing a grammatical irregularity (see footnotes on 147, 153, 437, 441, 1158 etc.) and of simplifying an obscurity (see footnotes on 80, 266, 348, 904, 1174 etc.), almost always an effort being made to present a flowing, lucid and easily intelligible gāthā. Taking into consideration all such cases and viewing them collectively one suspects whether they are improvements on the earlier text either by our commentator or by some predecessor of his. A categorical judgement has to be withheld till some more MSS. of the B group are available.

The text of Līlāval is being edited here for the first time. So the editor has not thrown out any gāthās as spurious from the body of the text. The question of their authenticity is discussed and the conclusions are presented in the Introduction and Notes elsewhere. Any gāthā which is found in two MSS. is included in continuous numbering, while those found only in one MS. are shown with starred additional numbers *1, *2, etc.

Though the readings are noted, as far as possible, with words as the units, it is the syllable that is usually treated as the unit of text-variation. In constituting the critical text the following broad principles are generally adhered to. The reading agreed upon by all the three MSS. is the best, and, under the circumstances, the most genuine, perhaps coming from the author himself. If this is not possible, the reading common to any two MSS. is adopted. Preference is always given to J or P above B, and between the former two it is generally J that is preferred. It is only in a few cases that the readings of B have been adopted in the text to avoid an extremely unintelligible or corrupt reading (see gāthās I reading 3, 71 reading 1, etc.). If the editor felt inclined to suggest emendations, not quite within the scope of the available readings, he has done so either in the square brackets in the footnotes or in the Notes at the end.

As noted above, there is no agreement between the MSS. with regard to writing *ṇ* or *ṇ̣*. J almost always writes *ṇ̣*, initial, medial and double, P writes *ṇ* initially and also *ṇ̣* in a conjunct group, but *ṇ* medially (excepting in words *anala*, *anila*). The readings of B do not show any fixed tendency in this respect; but they agree more with those of P than

of J. Turning to chief Prakṛit grammarians, Vararuci¹ prescribes the use of *ṅ* everywhere. Hemacandra² allows *n* medially, but there is option with regard to initial and double, so far as his principal Prakṛit is concerned. Mārkaṇḍeya³ wants *n* everywhere, though he is aware of the option for the initial and duplicate, *n* or *n* and *nn* or *ṅn*. Pischel's⁴ observations, in this context, are very instructive: "Except in the Pallava Grant, Vijayabudhavarman Grant, Ardhamāgadhī, Jaina-Māhārāṣṭrī, Jaina-Śaurasēnī, Paisāct and Cūlikā-Paisāct, in all other dialects *na* passes into *ṅa*, both initially and in the middle (Vararuci 2, 42; Hemacandra 1, 228; Kramadīśvara 2, 106, Mārkaṇḍeya fol. 18): Māhārāṣṭrī *na* = *ṅa*; *ṅaṅa* = *ṅayana* (Gauḍa., Hāla, Rāvaṇavaha); *nalini* = *ṅalini*; *nāsana* = *ṅāsana* (Rāvaṇa.); *ṅihana* = *nidhāna* (Gauḍa., Rāvaṇa.), *nihāna* = *nidhāna*; *nihuana* = *nidhuvana* (Hāla), *nīnam* = (Hāla), *nīna* (Gauḍa. Rāvaṇa.) = *nīnam*. So also in Saurasēnī, Māgadhī, 1)hakkī, Āvantī, Dākṣiṇātyā and Apabhramśa. In Ardhamāgadhī Jaina-Māhārāṣṭrī and Jaina-Saurasēnī a single *n* at the beginning of words and double *nn* in the middle can remain unchanged. Kramadīśvara 2, 107 allows dental *n* initially: *ṅai* or *ṅāi* = *nadī*. In the palm leaf MSS. *na* is written also in Ardhamāgadhī and Jaina-Māhārāṣṭrī in general and throughout in Kakkuka Inscription, while the paper MSS. preserve dental *n* initially and also in doubling. In the particle *nam* = *nīnam* always *na* is written, which is explained thereby that originally *n* stood in the middle and *nam* an enclitic (§ 150). The Jainas carry this mode of writing over to other dialects, so that sometimes wrongly in Māhārāṣṭrī also, for example in the Gauḍavaha, it is kept by the editors after the MSS. The statement of Hemacandra 1.228 rests only on false readings that in Ardhamāgadhī even a medial single *n* is kept sometimes as in *āranāla*, *anīla*, *anāla*." Elsewhere he observes thus: "*y* is assimilated to a nasal; *nya*, *nyā* become *ṅna*, also written as *ṅna* in Ardhamāgadhī, Jaina-Māhārāṣṭrī and Jaina-Śaurasēnī, in Māgadhī it becomes *ṅṅa*."

The conventions of modern critical editors are nearly settled. In Ardhamāgadhī and Jaina-Māhārāṣṭrī texts *n* is initially preserved (*nam* excepted), medially it is *ṅ*, and in a conjunct usually *ṅn* (and sometimes *nn*); in Jaina-Śaurasēnī, Māhārāṣṭrī and Śaurasēnī texts it is necessarily cerebral *n* everywhere; the conventions for Māgadhī, Paisāct and Apabhramśa

1 Prakṛta-prakāśa, II, 42, London 1868.

2 See his Prakṛit Grammar, I, 228-9 etc.

3 Prakṛta-sarvasva, II, 41-3, Vizagapatam 1927.

4 Grammatik der Prakṛit Sprachen, §§ 224-282 (Strassburg 1900).

we may not take into account here. The tendencies seen in Modern Indian languages are not of much guidance excepting in individual cases.

At times the use of *n* or *ṅ* becomes a complicated problem especially when the MSS. do not show uniform spelling; and the earlier editors have tried to adopt some uniform presentation, just as a matter of editorial discipline. So it would have been an offensive procedure to settle (for the use of *n* or *ṅ*) every word or form according to the readings available, especially when all the three MSS. are not of the same antiquity and authenticity. Certain facts, however, are undisputable: the dialect of this poem is Māhārāṣṭrī as specified by the author himself; and the oldest and the best Ms., namely J, has *n* everywhere. So I have uniformly used *n*, initial, medial and double. Variant readings with regard to *n* or *ṅ* of different MSS. are not noted; but if all the three MSS. have dental *n*, the reading is duly recorded with PJB in the footnotes. Such cases, it will be seen, are very few.

The *ya śruti* is found in all the three MSS. P and J almost regularly use it with *a* and *ā* irrespective of the preceding vowel; while it is B that does not introduce it, now and then, if the preceding vowel is not *a* or *ā*. Turning to the chief grammarians, Vararuci does not admit it, so also his commentator Bhāmaha (ii. 2), but other commentators like Vasantarāja and Sadānanda¹ admit it by quoting: *īṣat sprśah prajoyjo yah kvacil lupṣeṣu kāḍisu*. Caṇḍa² admits it in between *a* and *ā* (iii. 35). According to Hemacandra it develops with *a* or *ā* when the preceding vowel is *a* or *ā*; but he is aware of cases where the rule of the preceding vowel is not observed. Mārkaṇḍeya (ii. 2) recognises *ya*-like pronunciation. The whole position is reviewed by Pischel³ in the following words: "In the place of the lost consonants a weakly articulated *ya* (*laghu-prayatnatarayakāra*) is spoken which is indicated here by *ya* (§ 45; Caṇḍa 3, 35; Hemacandra 1. 180; Kramadīśvara 3, 2). Except in MSS. written by the Jains, this *ya* is not expressed in writing. Hemacandra 1. 180 teaches that it comes in only between *a* and *ā*, but knows, however, also *pijāi = pibati* and 1. 15 *sariyā = Pāli saritā = sarit*. Mārkaṇḍeya folio 14 gives a quotation according to which a *ya-śruti* comes in when one of the vowels is *a* or *i*: *anūḍav aditau varṇau pañhitavyau yakāravat iti pāthasikṣā*.

In the Kakkuka Inscription *ya* is written mostly between *a*-sounds as 1 *sayalāṇa*, 9 *payā*, 10 *nāya*, *manayam pi* (sic), 11 *sayalam pi*

1 Prākṛta-prakāśa, pp. 44-5, Benares 1927.

2 Prākṛta-Lakṣaṇam, pp. 32, 51, Calcutta 1880.

3 Grammatik der Prākṛit-Sprachen, § 187.

(sic); on the contrary it is absent mostly after the *ɪ*-sound; but the Inscription is vacillating. Beside *nīya* (9) stands *nia* (12); 14 has *īya* and 13 even *neya* = *naiva*. The oldest MSS. write *ya* after all vowels before *a* and *ā* in Ardhamāgadhī, Jaina-Māhārāṣṭrī and Jaina-Śauraseni, and for these dialects *ya* is characteristic. Therefore correct are such writings as *indīya* = *indriya*, *hiyaya* = *hr̥daya*; *giya* = *gīta*; *dīhiyā* = *dīrghkū*; *rūya* = *rūta*; *dīya* = *dīta*; *teya* = *tejas*; *loya* = *loka*. One however says only *ei* = *eti*; *loe* = *loke*; *dīo* = *dītaḥ*, *uīya* = *ucīta*, *uīim* = *riim*. Illustrations are found many times in the previous and following paragraphs. Wrongly Jains carry over this and other modes of writing from Ardhamāgadhī, Jaina-Māhārāṣṭrī and Jaina-Śauraseni to other dialects also."

Dr. D. C. Sircar has contributed a paper on the Būrhīkhār (Dt. Bilaspur, M. P.) Brāhmi Inscription, QJMS, Culture and Heritage Number, Bangalore, 1956 (pp. 221-24); and some extracts may be given here: The text of the Inscription runs thus .

Payāvatiya dana Bhāradāyīya
kārita ti (||)

This image is the gift of Prajāvati (and) has been caused to be made by Bhāradāvājī'. 'The language of the Inscription is Prakṛit. Interesting from the orthographical point of view is the *ya*śruti in the names Payāvati for Prajāvati and Bhāradāyī for Bhāradāvājī. But there is no case in which a surd has been modified into a sonant' 'The epigraph may be palaeographically assigned to a date about the close of the First Century B. C.'

Linguistically *ya-śruti* is a natural phenomenon. Something like this is already known to Pāṇini VIII. 3. 18-9, and the discussions of earlier Sanskrit phoneticians closely correspond to those about *ya-śruti* in Prakṛit.¹ 'From an etymological point of view', says Jacobi,² 'it is more self-consistent that the *ya-śruti* should be written after all vowels, because it is the remnant of a lost consonant.' Professor L. V. Ramaswami Aiyar, Ernaculam, informs me that a fourteenth century Malayālam grammar (written in Sanskrit), called Līlātulakam, refers to the *ya-śruti* of Prakṛits as *yākāracchāyā* (his letter dated 28. i. '44). In some of the Modern Indian Languages a few traces of it can be detected here and there:

1 See Pāṇini's Grammar and the Influence of Prakṛit on Sanskrit by V. Bhattacharya, Commemorative Essays Presented to Grierson, pp. 157-59, Lahore 1933.

2 The Kalpasūtra of Bhadrabāhu. Intro. pp. 20-21, Leipzig 1879

Marāṭhi *pāya*, *soyarika* ; Guj. *siyāla* ; Hindi (dialectal) *kāyara* ; Kannaḍa *mayana*, *rāyaṃ* ; etc.

The phenomenon of *ya-śruti* is quite natural and justified in the evolution of Indian languages. To begin with, *ya*-like pronunciation of certain *udvṛta* vowels in Prakṛit must have been detected by grammarians, but the practice and the degree of thoroughness of writing *y* might have differed from locality to locality and from school to school. Some grammarians appear to hint that some vowels, though written as vowels, are to be pronounced like *y*, possibly to avoid vowel combination. In Jaina MSS. of Prakṛit works it is regularly used. In non-Jaina works, not preserved in Jaina MSS., it is absent. The Prakṛit grammarians, both Jaina and non-Jaina, recognise it. The Jaina authors and writers might have consistently, if not mechanically, used it in their works and in their MSS. after any vowel before Hemacandra's time and generally after *a* and *ā* subsequent to Hemacandra. But we cannot say that it was not at all used by non-Jainas, because non-Jaina grammarians have recognised it and some words in Modern Indian languages do show *ya-śruti*. These facts place us in a difficult position. The editor would be failing in his duty, if he sets aside the norm supplied to him by his MSS. Like Pischel a grammarian may like to eschew *y* in Māhārāṣṭri but an editor will have to be faithful to his material on the basis of which he is building the critical text. So I have retained *ya-śruti* following the best MSS., and in those cases where all the three MSS. do not give *ya-śruti* I have noted the readings with PJB. The possibility of getting the MSS. of the Līlavati in which *ya-śruti* is less frequent is not in any way ruled out: in fact, though present here and there, *ya-śruti* is not the regular feature in the extracts quoted by Kavi in his article referred to above.

These MSS. use the *bindu* (+) both for *anusvāra* and *anunāsika*. There is no agreement among them in giving a *bindu* for the *anunāsika*. I have admitted it, if P or J gives it. If the preceding vowel is required to be metrically short, I have represented that *bindu* as *anunāsika* (+), otherwise it remains as a *bindu* (+).

It is a well recognised fact that the Prakṛits use short *ě* and *ō* before conjunct groups, in some of the terminations, when required by the metre, etc. The Devanāgarī script, however, is imperfect because there are no special symbols for *ě* and *ō* as in the case of Kannaḍa script for instance. Though the Vedic Sanskrit admits short *ě* and *ō*, somehow the classical usage was satisfied with long *ē* and *ō*, with the result that

the Devanāgarī symbols (ॠ and ॡ) are only long. Wherever the short value was required in Prakrits, the mss. often use *i* for *e* and *u* for *o*. By introducing fresh Devanāgarī symbols for short *ē* and *ō* the problem can be easily solved, and the trouble of recording various readings of *i* or *e*, *u* or *o* would be saved to a certain extent. Pischel has regularly used *ē* and *ō* in his Grammatik, but that is in transliteration. So far as short *ē* was concerned, Jacobi has used an obverse ॠ, i. e., ॠ, when it stood metrically short, in his edition of the Samarāicakahā. Almost following in their footsteps and keeping myself faithful to the documentary evidence, I have used the following symbols with specific values : ॠ, [˘] is used when some mss. write ॠ and some ॠ; ॡ, [˘] is used when some mss. write ॡ and some ॡ; and in both these cases the actual readings are not recorded. The agreement of the three mss., whether they write *i* or *e* in a particular case, is accepted without any hesitation; but if all the mss. read ॠ, ॡ or [˘] and if it is required to be metrically short, I have added a curve (˘) on the head of it. Thus the documentary evidence is kept in tact and the violation of metre is avoided.

The foot-notes record primarily two items : all the marginal glosses found in the MS. P and the important readings of P, J and B. The former are mostly Sanskrit synonyms and explanations of difficult words in the text, so they are added after a sign of equation, their source being necessarily P. As a rule they are copied as they are : in a few cases omissions and emendations are added in square brackets. In the case of P and J quite apparent scribal errors are silently passed over without being recorded. I am sure, no useful reading is left unnoticed. The MS. B, however, is a very unsatisfactory copy, bristling with scribal lapses ; so only such readings from it are recorded as show material difference or have a confirmatory value for one or the other of the two mss. I have always seen whether they are grammatically probable and are so recorded or interpreted by the Sanskrit commentary found in B. Emendations had to be offered on the readings of B, and they are shown in square brackets.

It has to be remembered that P alone is a satisfactory and complete copy, J stands only for a number of readings which are variants on P, and B is an unsatisfactory transcript. The entire copy of J is not before me ; so when the reading of P alone is noted, without any variant of J, it means that P and J agree. Generally the variants from the accepted readings alone are noted. But whenever minor adjustments were involved and it was felt necessary to show clearly the readings of different mss., at

times all the available readings are given, including the one that is accepted in the constituted text. When there are three MSS. for a reading, I have recorded below the readings of those which are not accepted. But if it is *j* that is accepted, its reading is duly recorded below. When there are only two MSS., I have recorded the readings of both in the footnotes. In Prakrits, due to subtle dialectal signification, every syllable assumes importance in some cases; so I have tried to be as exhaustive as possible in noting down the readings. If I have given more than what is strictly required, I hope I have erred on the safer side. Though various readings in Prakrits start more from individual syllables than words, I have given usually words in the foot-notes. This may involve a bit more space, but it makes the critical apparatus readable and not some cryptic and symbolic presentation. When certain gāthās are found only in a single MS., they had to be presented with minor emendations; but in all such cases the actual readings are noted below in the foot-notes. In short, I have placed all the useful material, in the light of which I have constituted the critical text, at the disposal of an intelligent reader, so that he might be in a position to weigh the evidence for himself and judge the merits of the selected reading.

The Sanskrit commentary is edited here from a single MS., rather an unsatisfactory transcript of the Bikaner MS. I saw no prospect of securing another copy; and even as it stands, it is an useful aid in interpreting the text. With care and caution I have presented the commentary, and I hope, in quite a readable form. The lacunae had to be filled and the incorrect passages duly corrected in the light of the Prakrit text and with the help of the context and conjecture. In those cases where I felt some doubt I have given the actual readings syllable for syllable. Many sentences are syntactically unsatisfactory, but I have allowed them to remain as they are. The various peculiarities (see p. 5 above) are normalised, and the commentary is presented in a standardised orthography. The Daṇḍas are added according to the sense, and at times to correspond to those in the Prakrit text. Commas (in a few places) and inverted commas are used for short pauses and quotations. Quotations are checked in the light of their sources wherever possible; if they show different readings, they are starred; and references are added in square brackets, especially those to Hemacandra's Prakrit grammar. The Prakrit expressions are not joined with Sanskrit ones by Saṁdhi; and even between Sanskrit words Saṁdhi is not rigorously forced. The Prakrit readings are allowed to remain as they are in the Sanskrit commentary,

even if they are different from those given by the text in B; and whenever they differ from the constituted text, they are marked with asterisks. It is surprising to note that the commentary often interprets those readings which are not identical with those given by B: many such cases are duly listed in the Notes. As noted above, there is a big gap in the MS. B, with the result that a major portion of the commentary is lost. It can be restored only when another MS. becomes available, or the missing sheets of B are traced elsewhere. It was not quite advisable to keep the blank as it is. This commentary becomes almost a Chāyā on many a gāthā; so I have added a Sanskrit Chāyā myself to fill the blank. My Chāyā is as literal and word-for-word as possible, Deśī words are approximately rendered; and generally Saṁdhis are not observed. Though some gāthās do not yield a satisfactory sense, I have added a tentative Chāyā; even my mistakes, I hope, would be a good basis for a better and more accurate rendering and interpretation by other scholars.

3. THE PROBLEM OF ADDITIONAL VERSES

In this edition the text of the Līlāvati is constituted from limited material and is being printed for the first time. It is premature, therefore, to mark out certain verses as not genuine and exclude them from the constituted text. As stated above, all the verses, which are found in any two MSS., are continuously numbered; but those which are supplied by a single MS. have starred additional numbers in various places. It has to be remembered that we have not got the text and commentary of gāthās Nos. 502-806 (the com. on 806 is available) in B. The total number of verses from all the sources comes to 1357. Of these, 5 gāthās (see below for these numbers) are found in J alone, 9 gāthās in P alone, and 10 gāthās in B alone. Excluding these 24 gāthās of starred additional numbers, the text of Līlāvati in this edition shows 1330 verses. Of these, 21 are found only in JP and 2 only in PB. If we deduct these from our continuous numbering, we find that 1310 verses are common to all the three MSS. and constitute the irreducible substratum of the text of Līlāvati. The following table shows what verses are additional in what MSS.:

Serial No.	Verse No.	What	MSS.	include	it.
1	5*1	×	×	B	
2	16*1	J	×	×	
3	62*1	×	×	B	
4	74*1	J	×	×	

Serial No.	Verse No.	What	MSS.		include it.
5-6	106 1-2	×	×		B
7	136.1	×	P		×
8	227	J	P		×
9	271.1	×	×		B
10	272	×	P		B
11-13	585, 1-3	J	×		?
14-17	635 1-4	×	P		?
18	654.1	×	P		?
19	662 1	×	P		?
20	716 1	×	P		?
21	933 1	×	×		B
22	982	J	P		×
23	1091	J	P		×
24	1141	J	P		×
25	1167	J	P		×
26	1234	×	P		B
27	1308.1	×	×		B
28-30	1317-19	J	P		×
31	1319.1	×	×		B
32-33	1320 _* 1-2	×	×		B
34-46	1321-33	J	P		×
47	1333 1	×	P		×

The above details can be presented in a different form assigning the special verses to each MS. or to a group of them.

Verses special to J (5): 16, 1, 74.1 and 585¹1-3.

Verses special to P (9). 136, 1, 635, 1-4, 654_{*}1, 662_{*}1, 716, 1 and 1333, 1.

Verses special to B (10): 5_{*}1, 62, 1, 106, 1-2, 271, 1, 933, 1, 1308, 1, 1319, 1 and 1320_{*}1-2.

Verses special to JP (21): 227, 982, 1091, 1141, 1167, 1317-19 and 1321-33.

Verses special to PB (2): 272, and 1234.

Verses special to JB : Nil.

Thus the MS. J contains 1336 verses, P 1342 verses and B 122 verses.

Looking at the table of verses which are not common to all the three MSS. one thing is very striking : there is not a single verse of J which is not found in P but is found in B. This should be an enough proof

to infer that the recension of B, if at all it is indebted to J, is indebted only through P. Further P is not only confined to J alone, but has assiduously consulted some more MSS. and noted additional verses (see the Notes and remarks on 635.1 etc.)

No categorical judgement can be hurriedly pronounced about all these so-called additional verses, because the problem is somewhat complicated: the MS. material at our disposal is quite limited; the number of MSS. is too small to enable us to establish clear-cut genealogical relationship among them; and the narration of the story is sufficiently loose to admit some verses here and there. Thus the documentary evidence is insufficient and any judgement about the consistency, propriety, necessity, etc. of a verse can be easily disputed. We have to await, therefore, the discovery of some more MSS., and then every verse or group of verses will have to be judged on its own merits without any bias against one MS. or the other.

The last verse of our text is a very late addition in MS. P: it is added on the lower margin of the palm-leaf in a different hand, and apparently the motive is to invest the work with some sanctity. The rest of the concluding portion of the poem has come down to us in two recensions (JP ending thus: 1316, 1317-19, 1320 and 1321-33; and B ending thus: 1316, 1319.1, and 1320 1-2) which are independent and self-sufficient, if judged by themselves. They are incompatible and in portions superfluous, if put together as in this edition. So we find that these two recensions cannot be derived from one and the same archetype. As against the readings commonly found in J and P, the variants of B betray a revisionist's hand, and in a few cases perhaps that of the commentator himself. But this should not prejudice us against the authenticity of the Shorter Recension of B, so far as the number of verses and the concluding form are concerned. We can understand the commentator's, or some of his predecessor's, motive in his improvement on the *lectio difficilior*, say, an archaism, a metrical defect, a Deśī word, or a popular (-Apabhramśa) idiom; but for changing the conclusion and for omitting a pretty large number of gāthās no apparent motive is there. The commentator very well explains the concluding verse of his recension; he finds nothing lacking to complete the story; and gāthās Nos. 1316 and 1320 stand more suitably in the Shorter Recension.¹ My hypothesis is that perhaps the author himself first wrote the Shorter Recension lying at the basis of B;

1 This I state with some reservation, and I am open to correction.

and after a few MSS. were already circulated, he added some verses here and there and put a longer and more stately conclusion replacing the earlier one. In this manner the Longer Recension came to be shaped, and it is at the basis of P. Most of these additions were felt necessary to explain a suggested idea in better words, to make the connection of the story more clear, to make the context effective, and to supply some novel and brilliant scenes. Most of the verses special to JP, I think, are of such character.

The possibility of individual verses, sufficiently detached but somewhat significant in a particular context, being added to the text is always there; and such cases can be categorically detected only after more MSS. of each family are available. Some of the gāthās special to single MSS. may be just scrutinised here, the detailed discussion being included in the Notes. Taking up those from J, No. 16,1 looks quite authentic. Then No. 74,1 is sufficiently detached, though befitting in that context. The three gāthās 585,1-3 begin with an address to Rambhā by Indra. They add a dramatic relish and graded effect to the context and are quite worthy of the author; there is a gap in B, so we are not in a position to ascertain whether B included them or not.

Turning to verses special to P alone, No. 136,1 is amplificatory and a part of the narration. Nos. 635,1-4 are quite essential for the story. There is no doubt that they are taken in P from some worn out MS. Nos. 654,1 and 716,1 are admitted by P from some other MS., and the position of the latter is somewhat loose. No. 662,1 is a good conclusion for Kuvalayāvalī's autobiography. The last gāthā 1333,1 is a plain later addition.

As to the special verses of B, Nos. 5,1 and 1308,1 are reconstructed gāthās, quite worthy of our author. If 62,1 is haplographically lost in other MSS., it may be looked upon as a worthy addition to those verses illustrating *vyājastuti*. The presence of 106,1-2 makes the context more clear. Nos. 271,1 and 272 are more or less neutral. No. 933,1 is perhaps the most important verse special to B; there is some reason to suspect that it was once present in P too. Nos. 1319,1 and 1320,1-2 form the necessary conclusion of the recension of B.

There is another test which can be applied to the Longer Recension to see how many gāthās it contained when it first left the hands of the author, presuming of course that he counted the syllables himself and mentioned (in gāthā No. 1333) that his text contained 1800 Granthāgras according to Anuṣṭubh calculation. The Shorter Recension cannot be

subjected to this test, because it contains a different conclusion which does not mention any syllabic calculation. Counting the *akṣaras* of the *gāthās* (1357 *gāthās* and prose) printed in this edition, the total comes to 53497 letters. To this will have to be added the *akṣaras* of the numbers of *gāthās*, taking each numeral as one letter, which come to 4361. The grand total of these two will be 57858 *akṣaras*.¹ If we divide this by 32, the unit of Anuṣṭubh calculation, the Granthāgra in round number would be 1808, i. e., just 8 *ślokas* more than what is mentioned at the end of the Longer Recension. Our present total of *gāthās* (with some prose sentences), put together from three Mss., is 1357; and this will have to be reduced by 6 or 7 *gāthās* to agree roughly with 1800 Granthāgras. So we may tentatively conclude that there should have been about 1350 *gāthās* in the Longer Recension. The *gāthās* 1319 1 and 1320 1-2 cannot have any place in the Longer Recension and 1333 1 is palpably a late addition to P. What other *gāthās* have been added to the basic text by copyists and intelligent readers can be detected only when a larger number of mss of the Līlāvati comes to light.

4. THE AUTHOR OF LĪLĀVĀTĪ AND HIS NAME

The author of the Līlāvati is not altogether silent about his biography. Though he does not say much about himself, he has described his grandfather and father in glowing terms. Bahulāditya was his grandfather. He was well-versed in three Vedas and performed three *homās*, and thus he had pleased the gods. He had earned the fruit of three human ends, namely *dharma*, *artha* and *kāma*. He had performed sacrifices so many and so often that the columns of smoke arising from them touched and stained the very chest of the moon who still possesses the mark under the name of deer-spot. He was an ocean of virtues. Bahulāditya's son was

1 First the *akṣaras* on each page were counted and they were added up in each forme. The numbers of *akṣaras* in all the formes, beginning with 1 and ending with 25, stand thus: 1415 + 1738 + 1559 + 1828 + 1846 + 2012 + 2042 + 2115 + 2155 + 2153 + 2318 + 2489 + 2512 + 2449 + 2498 + 2371 + 2368 + 2312 + 2377 + 2337 + 2226 + 2322 + 2967 + 2368 + 1320 + 4341 (the *akṣaras* of the numbers of *gāthās*) = 57858. The counting has been done as carefully as possible; even if there is slight difference, the conclusion will not be much affected.

2 According to the Brhat Ṭippanikā (Jaina Sāhitya Samśodhaka I, ii) No. 355. लीलावतीकथा सुषण्मसूत्रादुक्तसंख्येतिहासे च परलम्बयन्ताः । गणकाः १११९. Perhaps 1439 is a misreading for 1339. If my surmise is correct, the recension known to the author of B. T. is midway between J and P, so far as the number of *gāthās* is concerned.

Bhūṣaṇa-bhaṭṭa¹ (i. e., our author's father), a moon in the sky of his family, i. e., very prominent in his family. His kinsmen looked at him with great respect for his mastery over, or his ability to recite through one mouth, the four Vedas which had originated from the four mouths of Brahman : in fine, he was a prodigy of Vedic learning. Our author is the son of this Bhūṣaṇa-bhaṭṭa. His name is perhaps Kutūhala. He states, of course out of modesty, that he was a man of meagre intelligence (*asāva-mati*).²

It is just possible that *koūhaleṇa* (gāthā No. 22) is not to be taken as a proper name. In that case, the author has not disclosed his name; and he composed this work out of curiosity for, or interest in, the story of Līlāvati. One can point out, though not with sufficient cogency, that Uddyotana, the author of *Kuvalayamālā*³ and Sādharaṇa, the author of *Vilāsavaṭkahā*, have used the word *koūhaleṇa* under nearly similar contexts; and even in this *Līlāvati*, the word *koūhaleṇa* is used more than once where it has nothing to do with the author's name. Moreover, the author has not mentioned this name at the close of the work, as expected.

As yet no quotation from the *Līlāvati* mentioning the name of its author has come to light, so we have to be guided by the evidence which is available to us. The Sanskrit Commentator, whose name also we do not know, has believed without any hesitation that the name of the author of *Līlāvati* was Kutūhala, and there are at least three clear statements in his commentary :

- 1) तस्य भूषणस्य तनयेन असारमतिना तुच्छबुद्धिनापि कुतूहलनाम्ना विप्रेण विरचितं लीलावती नाम कथारत्नं शृणुत । on No. 22.
- 2) हे कुबलमवलम्बि । कुतूहले महाकविर्निजभार्या संबोधयति । on No. 921.
- 3) अथ कुतूहलकविः स्वभार्या प्रति वक्तव्यसंक्षेपमाह । on No. 1312.

Further, Kutūhala is not an altogether impossible proper name. Aufrecht records in his *Catalogus* one author of the name Kutūhala-paṇḍita whose work *Śrī-Kṛṣṇa-saroja-bhramari* has been published in

- 1 The grandfather of our author is Bahulāditya; so the author's father Bhūṣaṇa-bhaṭṭa is different from the son of Bāṇa, the author of *Kādambari*. If Bāṇa and Bahulāditya were the names of the same person, our author would not have failed to mention it.
- 2 See gāthās Nos. 18-22.
- 3 The gāthā, which occurs in the Introductory portion, is being quoted here from a Ms. : कोठकलेन कल्पेण परवदनकलेन सङ्घयविभङ्गा । किंचि अवलम्बकया हो नि व पेशायमस्मिन् ।
- 4 This reference is more specific and to the point. नमराह्वक्याञ्चो उद्धारिता छद्मसंवि-
धेय । कोठकलेन यथा वलम्बावक्या विज्ञासार्थं । १ । See *Catalogue of Ms.*, in *Jesalmere Bhandars*, p. 19, Baroda 1923.

the Kāvya-māla. Puspādanta in his Mahāpurāṇu mentions Kohala thus :
 अत्राहित भारवि भाग्यवान् कोहलु कोमलनिग कल्पियात्. The annotator takes Kohalu =
 Kūṣmāṇḍaḥ. Further the poet Nayanandi (11th century Vikrama Era)
 refers to one Kōūhala in his Apabhraṃśa work, Vihivihāṇa, in this manner ;
 कोहलु बणु मकर सुह. (See Anekānta, X, ix, p. 316). So following the co-
 mmentator we may accept, for the present, that Kutūhala is the name
 of the author of Līlāvati. He composed this poem at the explicit request
 of his beloved ; she appears to have been a sensible and cultured lady, and
 her name, according to the commentary, was Sāvitrī (*nṛja-priyatamayā*
Sāvitrī-nāmnīyā, p.7).

Presuming that Kohala and Kōūhala are convertible terms in
 Prakṛit,¹ we have not got sufficient evidence to propose that our author is
 the same as the famous theorist of dramaturgy² or the poet mentioned by
 Somadeva in his Yaśastilaka-campū.³

5. THE LĪLĀVĀTI : A CRITICAL STUDY

a) Story of the Poem

Long long ago there flourished many illustrious kings who were
 all contemporaries : the Vidyādharma king Hainsa at Sulasā on the south-
 ern range of mount Meru, the Yakṣa king Nalakōbara (the son of
 Kubera) at Alakāpuri, king Śilāmegha on the island of Sīmhala, the
 Siddha king Malayānila at Keralā on the Malaya mountain, and the
 illustrious monarch Sātavāhana at Pratiṣṭhāna on the river Godāvari in
 the Āśmaka country.

The mighty king Vipulāsaya⁴ once felt displeased with his royal
 fortunes, gave his kingdom to chosen priests and started practising a severe
 penance in the Himālayas. Indra feared his progress and sent the celestial
 nymph Rambhā to frustrate his austerities. By her charming beauty she
 could incite his cupidity ; and he fell in passionate love with her, begetting
 a lovely female child, Kuvalayāvali by name. On the very day of delivery,
 Rambhā left for heaven leaving the child under the care of its father.
 Nourished by sylvan deities with fruit juice day to day, the child grew into
 a charming girl in the midst of domestic animals of the forest. Kuvala-

1 Hemacandra's Prakṛit Grammar l. 171; see also the Glossary of Līlāvati.

2 M. Kriahnamachariar · Classical Sanskrit Literature, § 958, Madras 1937.

3 Kāvya-māla 70, III, 239, कोहलस्यार्थहानिः । Com. कोहलस्य कोहलकवेरर्थहानिर्निर्भनत्
 संज्ञकम् । Elsewhere कोहलो = कृष्णाण्डः कश्चिकविः.

4 It is not mentioned where he ruled.

yāvali attended to the house-hold duties in the hermitage. One morning, while plucking flowers in the forest, she happened to meet the Gandharva prince, Citrāṅgada, who arrived there in his Vimāna. At the very first glance she was overpowered by wonder, respect and modesty. They got themselves introduced to each other and found that both of them came from worthy families. The prince fell in love with her and proposed to marry her. Though responding favourably, she wished that her father is consulted in the matter. Lest hindrances may crop up, he was not prepared to brook any delay. Under the pressure of passionate feelings they got themselves wedded against family customs and spent together some time happily; but she was conscious all the while that this breach of decorum would not pass unpunished. There arrived her father in search of her; and seeing them both seated in the same Vimāna, he cursed the prince to go to the world of demons. After some time he became cool and taking pity on his daughter, assured him that the curse would terminate when he is hit on the head in a fierce battle. The wave of the curse carried away the prince, who became the demon-chief Bhīṣaṅgana in a forest on the bank of Godāvari. Kuvalayāvali, being ashamed and afraid of her father, slipped away, lamented long over her helpless lot, and seeing no other alternative, decided to hang herself to death on the branch of a tree. While she offered prayers that the Gandharva prince should be her husband in the next life and was about to kill herself, her mother Rambhā came there, sympathised with her, and placed her under the care of Nalakūbara, well-known for his kindness and generosity.

The Vidyādhara king Hamsa had two lovely daughters, Vasantaśrī and Śāradaśrī, from his wife Padmā. Much of their time they used to spend in pious devotion, playing on Viṇā before Gaurī and Hara on the mountain Kailāsa. One evening they saw Gapeśa dancing with elation. Śāradaśrī taunted him and laughed at his ugly poses. Being offended by her discourtesy, he cursed her to be born as a low being. When both of them pleaded innocence and appealed to his mercy, he modified the curse that she would go to the human world, enjoy pleasures and be again converted into a Vidyādhari on seeing a gathering of Vidyādharas, Siddhas, Yaksas, Gandharvas and men.

Śāradaśrī disappeared from that spot and stayed in a forest waited upon by an attendant in the form of a boar. One day the famous king Śīlāmegha of Sindhala, while returning to the capital after strenuous hunting, happened to see this boar. He pursued it and was led into a

thick forest. It disappeared into a lake ; and to his dismay, there stood before him an attractive girl, viz., Śāradaśrī, with a garland in her hands. She introduced herself to the king who subsequently married her.

Vasantaśrī began to weep at the curse pronounced on her sister ; but Gaṇeśa blessed her with a boon that she would get the beloved of her choice. She went home and narrated to her parents all that happened. They became very unhappy. Finding after some time that they felt worried about her own marriage, Vasantaśrī thought of fructifying the boon of Gaṇeśa and chose Nalakūbara who duly came to Sulasā. Both of them were happily wedded ; and after some time, a beautiful daughter, Mahānumati, was born to them. She grew into a fine girl and had her companion in Kuvalayāvali. One morning both of them accompanied by their friends went in their swift Vimāna to Malaya mountain to enjoy swing-sports with Siddha girls. They were welcomed there in a palace-park by Mādhavīlatā, a gardenkeeper attending on prince Mādhavānila, the son of the Siddha king Malayānila and his queen Kamalā. The prince was staying there to practise some Vidyā. Mahānumati and her party enjoyed a hearty swing-sport. When they were about to return, Mādhavānila met them and happened to exchange affectionate glances with Mahānumati. Lest the serpents might trouble them on their way back, the prince put on Mahānumati's finger a Ring, Nāgāri by name, a potent antidote against serpents. Mahānumati, in her turn, presented a Necklace to Mādhavīlatā. As Mādhavānila and Mahānumati fell in earnest love with each other, they suffered from pangs of separation, soon after she returned home. The prince sent Mādhavīlatā with a love-letter to Mahānumati. It was realized how both of them were affected by fervent passion. Kuvalayāvali suggested that the prince should marry Mahānumati. Mādhavīlatā readily agreed to it, and returned to the prince with a message of love. Mahānumati was terribly restless, and wanted to go to the prince and offer herself to him without a moment's delay. But Kuvalayāvali explained to her, from her own experience, the dangers of breaking the family custom and going to the prince like this in a self-willed manner. Mahānumati suggested to her to go to the Malaya mountain, see the Prince personally and do the needful in the matter. When Kuvalayāvali went there, she found the place of the prince neglected and desolate, and presenting a horrid scene. She went further to Keralā where she got some explanation of the mystery. The prince while practising some Vidyā, she was informed, was carried away by wicked enemies to the great sorrow of

his father who bestowed the kingdom on his brother-in-law¹ and retired to the forest. Kuvalayāvali returned to Mahānumati who was shocked to hear all this and who made up her mind that she should better die than live without the prince. Kuvalayāvali assured her that the prince is perhaps still alive and they should propitiate Bhavāni who would fulfil their wishes. They retired to the forest and began to stay in a hermitage near the Saptā-Godāvari Bhīma.

Due to the absence of the ring Nāgari on his person, prince Mādhavānila was secretly carried away to Pātāla and restrained there by terrible serpents.

After the lapse of some time, king Śilāmegha had from his queen Śāradaśrī a daughter, Līlāvati by name. On the day of her birth a divine voice, as well as astrologers, announced that the beloved chosen by her would be a universal sovereign. When she reached youth, her father got prepared paintings of all the famous kings and placed them in her bed chamber. She fell in love with king Sātavāhana alias Hāla; and since she met him in her dream, she began to pine with pangs of separation. When her parents came to know this, they consented to her going to Hāla. On the way, her party camped on the other bank of Godāvati, opposite to the hermitage of Mahānumati and Kuvalayāvali. One day, after plucking flowers and bathing in Godāvati, Līlāvati occupied herself with the worship of Bhavāni, while her companion Vicitrālekḥā went into the hermitage and introduced the princess to Mahānumati who at once disclosed their mutual relation. Līlāvati came to the hermitage; she learnt all about the sad lot of her sister Mahānumati; and out of sympathy for her, she resolved, like a devoted younger sister, to stay with them till Mahānumati met the beloved of her choice. Thus they all stayed there facing the calamities that had befallen them.

The king Sātavāhana, at the zenith of his glory, thought of subjugating Śilāmegha of Sindhala and despatched against him his army under Vijayānanda, accompanied by the minister Pōṭṭisa. On the way under the king of Malayācala [i. e., Viravāhana?] and the ruler of Pāṇḍya. And while attempts were being made to cross the ocean, minister Pōṭṭisa talked to Vijayānanda that Śilāmegha could not be defeated

1 Can we presume that the name of this brother-in-law was Viravāhana, in whose treasury, we are told further, the Necklace presented by Mahānumati to Mādhavīlatā was found and was brought to Sātavāhana who further sends it through Vijayānanda to Līlāvati?

in an open battle, and it is better, therefore, that he is won over by peaceful negotiations. He proposed to send a skilled messenger to Śilāmegha; and if he gives in marriage his lovely daughter Līlāvati, who is prophesied to make her beloved a universal monarch, to king Śātavāhana, there was no need of fighting any more.

Next morning Vijayānanda himself started as a messenger accompanied by a choice entourage. He reached the shore where the bridge commemorates Rāma's activities. He paid respects to Rāmeśvara and boarded a boat for the Sindhala island. A terrific gale blew up his boat to the confluence of Godāvāri where it wrecked on a boulder. He survived the ship-wreck all alone and hoping for a better future, started once more on his mission. He reached the Sapta-Godāvāri Bhīma, took bath in the river, offered prayers to Īśvara, and rested in a monastery wherein was staying a nude Pāsupata ascetic who entertained him hospitably with fruits miraculously procured. Realizing that the demon Bhisānana would molest him at night, the ascetic took him to the hermitage and introduced him to Mahānumati and Kuvalayāvali. Vijayānanda learnt from Kuvalayāvali not only about Mahānumati and herself but also about Līlāvati who had resolved not to have her desire to marry Hāla fulfilled until and unless Mahānumati was made happy.

Vijayānanda disclosed to Mahānumati and others that he was a devoted servant of king Śātavāhana. They were pleased to hear this from him. He sought the audience of Līlāvati who was staying in a rich palace; and after a day or two, he returned to Pratiśṭhāna and conveyed all this to his master, viz., Hāla.

Hāla found that the situation was beyond human control. He requested Vijayānanda to consult that Astrologer, who had prophesied about Līlāvati, on the future course of events. Just at that time there arrived Pōṅṅisa with rich spoils from which the king picked up a bright Necklace and asked Vijayānanda to take it as a gift to Līlāvati and do the needful in the matter.

On the back of a speedy horse [or with one thousand horses] Vijayānanda went to Līlāvati and was welcomed by her joyfully. He presented to her that Necklace, and she placed it on her breasts. He informed her how the king was suffering with fervent passion. Kuvalayāvali and Mahānumati recognised that Necklace which, Vijayānanda disclosed to them, belonged to the treasury of a captive king, Viravāhana of Malayācala; and they were grieved to realize that Mādhavānila was no

more. Their hopes were frustrated, and in addition those of Līlāvati too. Mahānumati presented the Ring Nāgāri to Hāla, inviting him to their hermitage, through Vijayānanda who returned to his master and requested him to act immediately.

Realizing that Līlāvati, noble as she was, would not change her decision, Hāla became desperate with disappointment. His teacher Nāgārjuna, however, proposed to take him to Pātāla which abounds in pleasures. Led by Nāgārjuna and accompanied by Vijayānanda the king Hāla started to Pātāla with a big retinue. At the third gate of it they saw a gallant prince restrained by serpents which fled away, leaving the prince free, through the miraculous power of the Ring Nāgāri which the king had with him. The king felt pleased to find that the liberated prince was Mādhavānila who gladly learnt all about Mahānumati. The king was anxious to make him happy, so he was no more tempted by the pleasures of Pātāla. He returned to his metropolis to the joy of all.

With a big army the king marched next morning and soon reached the Sapta-Godāvari Bhīma; and his army camped there. Accompanied by Vijayānanda he paid respects to the Pāsupata ascetic who bestowed on him a great Mantra requesting him to strike the demon Bhiṣaṇānana with its help. The expected battle took place, and by the power of that Mantra the demons were routed helplessly. In a challenging duel the king hit on the head of Bhiṣaṇānana. Suddenly arose on the spot a charming prince who thanked the king and disclosed to him his identity as the Gandharva prince Citrāṅgada and his relation with Kuvalayāvalī. The king felt very happy and requested him to meet her soon.

Then Hāla, Citrāṅgada and Mādhavānila met together; and there arrived Nalakūbara and Harṁsa with their parties. The wedding of Mādhavānila and Mahānumati was duly celebrated, and Citrāṅgada also met Kuvalayāvalī.

When there was a grand gathering of Siddhas, Gandharvas, Yakṣas and men, there came Śīlamegha with queen Śaradaśrī. She received her daughter (Līlāvati) cordially, and became free from Gaṛeṣa's curse at the stipulated time, in this gathering.

In a great pomp king Sātavāhana married Līlāvati. The various kings that had assembled there bestowed on him different miraculous gifts as well as their blessings and returned to their respective places. After worshipping Īvara and saluting the Pāsupata ascetic, the king accompanied

by Līlāvātī came back to Pratiṣṭhāna. He worshipped Pārvatī there and happily retired to his palace.

b) Other Līlāvātīs and Our Prākṛit Poem

Līlāvātī is such a natural appellation for a graceful girl that no attempt is needed to find out the first Sanskrit writer who coined it. It occurs already in one of the tales of the Brhatkathā as the name of the wife of Maya, an Asura or Rākṣasa.¹ According to Purāṇic sources, Avikṣita's wife was one Līlāvātī. Haribhadra in his Samarāiccakahā² names a queen as Līlāvā. As a proper name it is graceful, sweet, fanciful and romantic. It is interesting and necessary to see what other works bearing this title are there and in what way they are connected with our present text.

Nīrvāṇa Līlāvātī of Jineśvara

Dhaneśvara, who finished his Surasundarīcariya in Samvat 1095 (- 57 = 1038 A. D.), records at the close of this work that one of his teachers, namely, Jineśvarasūri, the pupil of Vardhamānasūri, wrote a Kathā, Līlāvātī by name, composed in graceful expressions, with poetic embellishments and sweet in paranomasia (*ślesā*).³ According to the references in the Kharatara Gaucha Paṭṭāvalis, this poem contained some 18000 ślokas and was composed in Prākṛit gāthās.⁴ This Jineśvara wrote a Vṛtti on the Aṣṭakas of Haribhadra in Saṃvat 1080 (- 57 = 1023 A. D.); so this Līlāvātī must have been composed earlier than 1038 A. D. and sometimes about 1023 A. D. Peterson has noted, however, that Jineśvara composed in Saṃvat 1092 (- 57 = 1035 A. D.) a Līlāvātī kathā in Āśāpallī.⁵ It is referred to by Sumatigaṇi in Saṃvat 1295 (- 57 = 1238 A. D.) in his Gaṇadharaśārdha-śataka-brhadvṛtti and by Candratilaka in Saṃvat 1312 (- 57 = 1255 A. D.) in his Abhayakumāra-caritra. It is also known as Nīrvāṇa Līlāvātī and its language was Prākṛit.

1 Brhatkathāmañjari, p. 145, Bombay 1931, Kathāsaritṣāgara, p. 213, Bombay 1930.

2 Jacob's ed., pp. 299 ff., Calcutta 1926

3 See Surasundarīcariya, Benares 1916, p. 286. अस्स व अईवल्लुल्लियपवसंवाता पसप्राणीया । अइक्खेमस्य सिल्लेमे विविदाल्लकरसोहिण्ण ॥ २४२ ॥ लीलवह सि नाम्मा सुवन्नरयणोद्धारितयत्तंगा । वेस व्व क्ख्वा वियरइ जयम्मि कयअणममाणंदा ॥ २४४ ॥ Some of the expressions have a double meaning qualifying both *kathā* and *ves'ya*

4 This information I owe to Āchārya Jinavijaya,†

5 Peterson's Reports IV, p. xlv, Bombay 1864.

Unluckily the MSS. of this Prakrit kathā are no more available. But a metrical version of it in Sanskrit, the *Līlāvatisāra-mahākāvya*, has come down to us in a single MS. at Jaisalmer, of the extent of about 6000 ślokaś¹. Its author is Jinaratna and he might have composed it by about the middle of the 13th century A. D.² The name of the author is hinted in the fact that this poem is Jināṅka. All that we can know about the original Prakrit work is only through this Sanskrit digest.³

The plan and purpose of the plot remind us of Uddyotana's *Kuvalayamālā* which illustrates the fruit of anger (*krōdha*), vanity (*māna*), deceit (*māyā*), greed (*lobha*) and infatuation (*moha*). In addition, the *Līlāvati* couples these evil tendencies with sins like violence or harm unto living beings (*himsā*), falsehood (*mṛṣā*), theft (*steya*), sex-looseness (*vyabhicāra*) and possessive instinct (*parigraha*), etc., and illustrates through stories how severe is the consequence of these acting together in pairs. The entire frame-work of the story is inspired by this object. The outlines of the story are like these⁴

King Sīmha of Rājagrha in Magadha and his queen Līlāvati became pious believers through the contact of their friend Jinadatta. On one occasion, the saint Samarasenasūri, in whom Jinadatta had his religious teacher, came to Rājagrha on his tour; and the king and queen, along with Jinadatta, attended his sermons. Impressed by his personality and learning, the king expressed his desire to know the early career of the saint who rather reluctantly starts narrating the same for their spiritual welfare.

At Kauśāmbi, in the Vatsa country, the king Vijayasena, the minister Jayaśāsana, the Purohita Śūra, the banker Purāṃdara and the

1 Some verses in the opening leaves are not well preserved.

2 Catalogue of MSS. in Jaisalmer Bhandars, pp. 50-51 (Intro.), 43.

3 The colophon of the Introductory *śloka* runs thus: इति श्रीवर्धमानसूरिस्त्रिष्व्यावस-
वसतिमार्गप्रकाशकप्रसुश्रीजिनेश्वरसूरिचिन्तितप्राकृतश्रीनिर्वाणलीलावतीमहाकव्येतिहासे द्वारे खी-
वतीसारे जिनाङ्के श्रीसिंहमहाराजजन्मराज्याभिषेकधर्मपरीक्षाविसमरसेनासूरिसमागमव्यावर्धनो
नाम प्रथमः प्रस्तावनोस्ताहः ।

4 The author of the Sanskrit *Līlāvatisāra* has given an outline of the plot in the following verses: कौशाम्ब्यां विजयादिसेननृपतिव्यासोरम्यां विष्णुप्रभेदिशुभ्रिणीं पुरंवर-
जयस्तुत्तरसन्धौ दोर्लेते । शूरथापि पुरोहितो हृदयभूः सौभाग्यं चैकमुते, श्वःधर्मो वैश्वदेवसार्यप
इमे श्रीमत्सुधर्मप्रभोः ॥ १ ॥ पादाम्भोरुहि रामदेवचरिता कर्म्ये द्विष्यात्सुधुः सौधर्मो विद्या
बभूवुस्त्वयमिस्त्रीमरामप्रियाः । ते श्रीसिंहनृपायितासुपगताः श्रीनेमितीर्थसिधुः कश्चित्तेति
कथाज्ञानसहभक्तिर्विस्तायते श्रुतत् ॥ २ ॥

merchant Dhana lived quite happily fulfilling their respective duties. One day a religious teacher, Sudharama by name, discourses to them on the path of liberation : The misery of Saṁsāra is caused by Āsravas (*himsā* etc.), five Moha-kasāyas (*moha, krodha* etc.) and the five sense-organs. The worldly being is overpowered by sense-temptations, then gets surcharged with infatuation or delusion and passions, and thereafter is addicted to five sins (*himsā* etc.): thus he loses the (power of) knowledge etc.¹ He explains to them the nature of *krodha & himsā, māna & mṛṣā, māyā & steya, moha & maithuna* and *lobha & parigraha*; and then illustrates with five stories the dire consequences of these pairs through various births. The story of prince Rāmadeva, for instance, illustrates the effects of *krodha & himsā*. Then follow five more stories to explain the fruits of addiction to senses, and herein the former births of those very hearers like Vijayasena etc. are exposed. Hearing their own past lives from Sudharmasūri, all of them get disgusted with worldly pleasures, enter the ascetic order and lead a religious life with great devotion to knowledge and penance. After death they are born as friendly gods in the Saudharma heaven. In their subsequent births, they are born as human beings in different places. It is the soul of Jayaśāsana, who illustrates the effects of attachment to *rasanendriya*, that is reborn as the son of king Jayaśekhara of Kuśāvartapura in the Malaya country and is named as Samarasena. The prince Samarasena is heavily addicted to hunting, but he is enlightened by a god, once his friend Purohita Sūra in an early life; and consequently he accepts renunciation and becomes an eminent religious teacher.

By his superior knowledge acquired through severe austerities Samarasenasūri comes to know the whereabouts of his friends in earlier lives; he goes to them and impresses on them the hollowness of worldly pleasures and the need of leading an ascetic life. The soul of Sīnharāja (with his queen Līlāvātī) is one of those ten souls whose destinies have been illustrated in those stories, and the saint Samarasena has come to Rājagrha to enlighten him. Both king Sīnha and queen Līlāvātī become aware of their religious duties, accept renunciation and attain liberation in the end. That is how this work contains the stories of ten souls which struggle in this Saṁsāra and finally attain liberation by adopting the religious life.

The pattern of this tale is quite normal in Jaina works. This work, however, shows special excellence in its realistic delineation of

1 इन्द्रियवर्जितो मोहकषायैर्जीयतेऽनुमान् । ततः प्राणवतिपातादौ सज्जो ज्ञानादि द्वारयेत् ॥

characters the counterparts of which, say a self-willed prince, a greedy merchant, a vain priest etc., one can come across in any town. The advice given to royalty is at once interesting and instructive. It would be a great find for Prakrit literature, if Jineśvara's original work in Prakrit is discovered in any ms.-collection.¹

One suspects whether the Prakrit poem *Nirvāṇa-Lilāvati* of Jineśvara was so named in order to distinguish it from an earlier Prakrit poem, the *Lilāvati* of Kutūhala. It is not unlikely; but from their stories analysed above, it is quite clear that these two Prakrit poems have very little in common, so far as the story is concerned. Whether the style etc. of Jineśvara were influenced in any way by Kutūhala's work can be ascertained only when Jineśvara's Prakrit original comes to light.

Lilāvati (bhāṣya) & *Nyāya-Lilāvati*

Srivatsācārya (A. D. 1025) wrote a *Bhāṣya*, called *Lilāvati* on the *Kaṇādasūtra*. A century or so later Vallabha-nyāyācārya (c. 1150 A. D.) composed a work *Nyāya-Lilāvati*² which deals with the *Vaiśeṣika* system and has been subjected to so many commentaries.³ These works have no connection whatsoever with our Prakrit poem.

Lilāvati of Bhāskarācārya

The medieval Indian mathematician, Bhāskarācārya (middle of the 12th century A. D.) had, as the legend goes, a daughter, *Lilāvati* by name, who became a widow at an early age despite her father's astronomical calculations of the *muhūrta* for her marriage. One of the four parts of his famous work *Siddhānta-śiromaṇi* (written in 1150 A. D.) bears the title *Lilāvati* which with *Bījagaṇita* covers mathematics proper as distinguished from astronomy discussed in two other parts. It is for his daughter's diversion and pursuit, and every now and then addressed to her, that the author appears to have composed this arithmetical section. In the *Lilāvati* he presents 'his algebraical theorems in the guise of problems set to a fair maiden, the terms of which are chosen from the bees and flowers and other objects familiar to the poets'. This work is

- 1 I am very thankful to Ācārya Jinavijayaḥ who showed me the transcript of the Jaisalmer ms. of the *Lilāvati-śūtra* and also placed at my disposal his Hindi summary of the story on which this outline of mine is based.
- 2 M. Krishnamachariar has noted thus in his *History of Classical Sanskrit Literature*, p. 439: "In Vallabhācārya's *Nyāya-lilāvati* (p. 69) we have 'यथा वा वैशेष्याख्यसूत्रार्थसार्थं भवति शास्त्रिणां नृपतिरिदानीं शुकान्तस्तीतिरे देवा क्षीणान्वा एव ललितमधुरं संगीतकमप्रतिनीतिं ज्ञातम्'।

1 See Sarvadāriāsaṅgraha pp. 525-26, Poona 1924.

sometimes called Paṭi Lilāvati possibly to distinguish it from an earlier work of the title Lilāvati and to indicate that the problems were worked on *paṭi* or the slate.¹ So many commentaries are written on it.² It has no relation, excepting the common title, with our Prakrit poem.

Lilāvati of Nemicandra

There is a Kannaḍa Campū, the Lilāvati or Lilāvati-prabandha of Nemicandra³ who is also known by another name Kavirājakuñjara which was possibly one of his many honorific titles like Kavidhavalā etc. Nemicandra flourished about 1170 A. D. He 'was eminent at the court of Vira Ballāḷa and at that of Lakṣmaṇarāja, the Śilāhāra ruler of Kolhapur'. His Nemināthapuraṇa, which he left incomplete, he wrote at the suggestion of Vira Ballāḷa's minister, Sejjevallā Padmanābha.⁴ His Lilāvati is 'The earliest known specimen of the novel, or genuine work of fiction, in the Kanarese language'. It is a Campū written in a pleasing style. On account of its predominant erotic flavour, it is styled as Sṃgāra-kāvya; and some Kannaḍa authors have compared it with the Kādambari of Bāṇa. It is divided into 14 Āśvāsas, full of elegant prose and poetry. Here and there we have some Prakṛit⁵ and Sanskrit verses. Nemicandra has a remarkable mastery over Kannaḍa language, and he studiously follows classical Sanskrit models with which he shows close acquaintance. Very often his prose shows a rhyming ring and his Ragale lines remind us of Apabhraṃśa metres. A short summary⁶ of the story is given below.

The prince Kandarapadeva was the son of king Cūḍamaṇi and his queen Padmāvati. He had a friend and companion in Makaranda, the son of

- 1 Keith Classical Sanskrit Literature (1923), p. 30, A History of Sanskrit Literature (Oxford 1928), pp. 523 ff.
- 2 Aufrecht Catalogus Catalogorum, I, p. 545.
- 3 Ed in the Karnāṭaka Kāvyaṃaṅgari, Mysore 1898.
- 4 R. Narasimhacharya Karnāṭaka Kavīcarite, Vol. 1, 3rd ed., pp. 255 ff Bangalore 1924; E. P. Rice Kanarese Literature, p. 43, Oxford 1921.
- 5 I quote here the two Prakṛit verses found in this work with minor corrections. 1) पणमह माहिद्वज्जणे महणेज्जा डोइइहेण । अण्ण तिहुणमज्जे सत्तेसो पे ण्णं सज्जो ॥ 4 91, p. 95; 2) आमासेणिवमाहिद्वज्जि[र ?] विससिपणं मेणोपायाम । विभेदं कण्ठं पसवसि हियर उहुणे हो सिद्धंके ॥ पञ्चेदिं सो जेवेदिं नयवणत्तना[हा ?] सन्धमे[पे]दिं छणेदिं । क्षीण जायं वि जाण जयइ जयइ वं [कं ?] नेमिचदो कविदि ॥ 9. 18, p. 71. This second verse is very corrupt and baffles interpretation.
- 6 I thank my friends Professor K. G. Kundangar, Kolhapur and Professor D. L. Narasimhachar, Bangalore, who kindly placed the analysis of the poem at my disposal.

the minister Gupagandha. ii Once both K and M enjoy a moon-lit night. iii During the closing part of it K sees in a dream a beautiful damsel and is smitten with love for her. After he is awake he pines for her, remembering her charms. In the morning he offers prayers to Śītalajīna. iv K suffers heavily from the passionate love, and his friend shrewdly diagnoses the cause of his suffering. One day a magician Māyābhujāṅga, accompanied by his wife, enters the court-hall of the prince and shows to the audience there his skill in conjuring up heavenly scenes, divine damsels etc. Complying with Makaranda's request, the magician shows to the audience the most beautiful girl on the earth; and Kandarpa finds that she is the very princess whom he had seen in his dream. Feeling all the more disconsolate, he duly left the court; after finishing his bath, worship and meals, he retired to the rest-house. v Prince Kandarpa is lost in a reverie whether the princess of his dreamland lives anywhere on the earth or is just a creation of his imagination. At last he resolved to quit the pleasures of his kingdom; and he starts accompanied by his friend Makaranda towards the North in search of that maiden, their plans being not disclosed to any one. Passing through various pleasing regions and pleasant climates they rest in a village full of cows, and one early morning they are awakened by the noise of boar-hunters. vi Both of them join a party and were led by a boar to the Vindhya mountain. Looked after by Makaranda the prince travels on, and one day he receives the blessings of a Brāhmaṇa. In the eve they rest under a mango tree on which lived a couple of parrots, Cūtapriya and Vasantadohalā. The former explains to his anxious mate the cause of his belated arrival and narrates to her the story of Vāsavadattā of Kusumapura.

vii 'Vibhramalekhā, the queen of Śrīgāraśekhara of Kusumapura, was without any issues. She felt all the more sorry when a parrot derided her barrenness. Her beloved consoled her. She worships Padmāvati and prays to her that she might be blessed with a daughter who would make her husband a Cakravartin. Under a pious nun she observes several vows and practises holy rites. One happy early morning she sees a dream. The Purohita interprets it as auspicious and tells her that she would have an eminent female child. In due course she delivers a daughter who is named Līlāvati and also called Vāsavadattā. Līlāvati grows into a beautiful maiden and spends her time happily with her companions. She did not like to choose any prince from those assembled at her Svayamvara. She sees in her dream some other prince; she wakes up and takes the

dream to be a reality; she makes a frantic search for him in her apartment but not finding him there, she becomes disconsolate. Her friends understand the cause of her anguish; and after knowing about her dream, they request her to paint the portrait of her lover in the dream. Accordingly she paints a portrait to which she is very much attached.'

Kandarpa feels greatly interested in this narration of the parrot which suddenly stops, being sleepy. Makaranda tells him that he must have seen Līlāvati in his dream, and she also meets him likewise. After day-break they offer salutations to Jina and travel further, almost led unawares by Padmāvati. In the Vindhyan region they meet a Yogīndra whom they offer their respects. viii On their journey they witness elephant-sports and tribal settlements. They offer salutations to a Yaksa image under a banyan tree. Then they salute Ambikā in a garden on the bank of the river Gandhanadi. They come to a Jinabhavana, salute Candranātha there and receive blessings from a saint therein. ix After staying with that monk for some time Kandarpa travels on and reaches Devagiri where he worships a cluster of Jina-images. He reaches a ruby-mount called Mayūkha-nirjhara on which sport gods and goddesses. He is entertained there by two Vidyādharts. As a result of his devoted worship of the Devī there, he gets the Kālāvalokinī-phalaka. Both Kandarpa and Vāsava-dattā are suffering from the pangs of separation in their respective places.

x Līlāvati regularly worships her family goddess Padmāvati. Once she has a vision in which the goddess speaks to her that her beloved would go to her at night. On that moon-lit night she is gaily dressed and awaits the arrival of her lord. Kandarpa swoons on the mount Mayūkha-nirjhara. He is carried by Candralekhā and Vidyullekhā with the aid of Parṇalaghuvīdyā and put on Līlāvati's couch. Both of them have a happy meeting. When Kandarpa is carried back, Līlāvati's grief knows no bounds. When she is herself, she realizes the reality of her experience from the fact that her lover has taken away her pearl-necklace leaving on her bosom his Campaka garland. On the other side Makaranda shrewdly guesses from the presence of the necklace what must have happened.

Both of them continue their journey towards Kusumapura, the place of Līlāvati; after reaching the town, they go to the temple of Padmāvati. xi With the loveliness of spring spreading everywhere, Kandarpa's pangs of separation go on increasing; and Makaranda consoles him with cooling materials in the temple-garden. Līlāvati is already there in the temple with her friends who pray to Padmāvati that Līlāvati

might be soon united with her beloved. Pining with passionate love she retires to another part of the garden and holds a conference with her friends in an arbour. Every one of them is charming enough to entrap Madana in whose search they set out, and while moving about they meet Kandarpa and Makaranda. They mistake the former for Madana himself, capture him and bring him to the arbour of Lilāvati. xii The eyes of the lovers meet and mutually communicate their innermost desires. They almost swoon under the pressure of overwhelming emotional disturbances. They recover after a while and get mutually wedded according to the Gandharva form of marriage. xiii The subsequent marriage festival is attended with various sports in the pleasure-garden. Lilāvati reaches the lake Hamsahāra for water-sports.

xiv Kandarpa and Lilāvati live happily for some time. One morning he takes the Kālavālokint-phalaka from Makaranda, looks at it, and returns it to him. Being unable to understand what it was Lilāvati is greatly enraged. As she insisted on seeing it, Makaranda requests her not to do so. She is very much upset with anger. At her suggestion her friends somehow manage to get it from Makaranda and hand it over to her. She looks at it and mistakes her own reflection in it for the portrait of another damsel with whom, she jealously suspects, her beloved is in love. She throws away that Phalaka in a pond and loses herself completely in a fit of anger. All the attempts of her friends to console her fail. Out of sheer anger Lilāvati becomes a creeper, and also transforms her friends similarly with the aid of her miraculous power of Vidyā. Kandarpa and Makaranda set out in search of her. K is submerged in a sea of sorrow. Being consoled all along by M, he entreats every flora and fauna to show him the place where his beloved was concealing herself. Coming to a certain spot, he feels very much attracted by the beauty of a creeper which he embraces without any restraint, and he finds Lilāvati within his arms. By mutual embrace her friends too resume their original forms. Kandarpa and Lilāvati spend their time happily.

One day, when the earth was being bathed by the milky beams of the moon, a Vidyādhara named Vasantaśekhara and his consort Madanamāñjarī were sporting in the vicinity of Kusumapura. Madanamāñjarī came to know about Kandarpa and developed attachment for him; while he was moving alone in a park, she passionately embraced him and entreated him for return-love. Kandarpa was firm and would not yield to her temptations. She flared up with anger and cursed him with a

Vidyā as a result of which he was transformed into a Kurabaka creeper. Līlāvati was aggrieved to realize that her beloved was lost in the park. To put an end to her grief, she became ready to commit suicide. Before doing so, she was advised by her friends to embrace the Kurabaka tree which frustrated all their attempts to make it grow and bloom.¹ She does so, and lo ! it is transformed into Kandarpa to the joy of all.

Next day the king Cūḍāmaṇi comes to Kusumapura. Līlāvati and Kandarpa are there. Śrīgāraśekhara showers blessings and gifts on his daughter and son-in-law and bids farewell to them. They return to Jayantipura and live there quite happily.

This summary will enable us now to add some critical observations on this Kannaḍa Campū. By calling his heroine Līlāvati by another name Vāsavadattā, Nemicandra has clearly hinted that his story is based on that of the Vāsavadattā of Subandhu,² the famous Sanskrit romance, well known for its *śleṣa*. Nemicandra has used the plot of Subandhu, no doubt ; but he has made his own contributions to the elaboration of his story. There are some minor differences in the Sanskrit and Kannaḍa romances : In one the king is called Cintāmaṇi, without mentioning his queen, in the other, Cūḍāmaṇi, with his queen Padmāvati ; in the one the prince is Kandarpa-ketu, in the other, -deva ; in the names of female friends there is some difference ; the episode of Puspaketu, the Kirāta fight and the hermit's curse are absent in the Kannaḍa romance ; in one the heroine is turned into a stone-image, but in the other, into a creeper (as in the Vikramorvaśīyam). Then there are certain episodes, settings, motifs and incidents which are special to the Kannaḍa romance : the introduction of the magician Māyābhujāṅga and his performance ; the elaborate boar-hunt ; Vāsavadattā's birth through the blessings of Padmāvati ; Vāsavadattā would make her beloved a universal sovereign ; she paints the portrait of her dream-lover ; the guidance of the deity Padmāvati ; worship of Ambikā etc. ; miraculous transference of Kandarpa to the apartment of the princess ; search for Madana and finding of Kandarpa in the garden ; the episode of the Kālāva-

1 This idea is based on the poetic convention embodied in the following verse : पद्मवतः प्रमत्तव विकल्पसौक्यं, शोकं जहाति स्तुतो दुःखसौदामिनिक । आतिथित्तु कुम्भक-कुन्दने विकल्पमालोकितासिन्धुः कल्पलिको विधाति ॥

2 Ed. R. V. Krishnamachariar, Srirangam 1906 ; also by Gray with English translation, New York 1913 ; and see also different Histories of Sanskrit literature for a detailed summary of it.

lokint-phalaka; Madanamañjarī's love towards the prince, and his consequent transformation into a Kurabaka tree through her curse.

The *Vāsavadattā* possesses a slender thread of narrative, superimposed and adorned with rhetorical embellishments which cover a major portion and overweigh the story element. Subandhu has composed this romance to exhibit his excellence in handling *śleṣa* or paranomasia. Nemicandra's *Līlāvati*, however, has a wider ambition and distinct background. Nemicandra is shaping his composition on the model of earlier *Campū-kāvya*s naturally, seasonal, regional and topical descriptions are introduced abundantly. The references to Jaina temples, images, monks and nuns add a good bit of religious flavour to this primarily secular romance. The supernatural element is supplied by the *Vidyādharas* and the use of miraculous powers here and there. The intervention of divine *Padmāvati* is essentially an influence of popular religion of *Karṇāṭaka*.

The most ticklish question is whether Nemicandra was aware of the *Prākṛit* poem *Līlāvati* in calling his romance by that name. The evidence is not quite weighty to enable us to arrive at a definite conclusion. In general one feels that Nemicandra might be knowing the *Prākṛit* poem, the title of which has lent itself to his work. Not only he is acquainted with the models of classical *Sanskṛit*, but he appears to be also a close student of *Prākṛit* language and literature. He has composed a couple of *Prākṛit* verses¹ in this *Campū*; and the episode of the magician *Māyābhujanga* is based on that of *Bhairavānanda* in the *Karpūramañjarī* of *Rājaśekhara*. The fact that *Trivikrama* quotes² from the *Līlāvati* points to the possibility that in *Karṇāṭaka*, to which Nemicandra belongs, and in the adjoining country, the *Mss.* of *Līlāvati* might have been current at the time of Nemicandra. Though the parallels are not quite close, some situations remind us of those in the *Līlāvati*. The river *Gandhanadi*, the image of *Ambikā* and the temple of *Jina* on its bank, and a *Jaina* saint staying there: all these remind us of the river *Godāvarī*, *Bhavānī*'s temple and the *Nagna Pāsupata* residing there, in the *Līlāvati*. The hero receives some guidance from an ascetic in both. More than once the rôle of *Padmāvati* resembles that of *Bhavānī* or *Pārvatī*. The necklace exchanged between the lovers figures in both the works. These points indicate that it is probable that Nemicandra had a casual acquaintance with the *Prākṛit* poem *Līlāvati*.

1 See p. 30, footnote 5 above.

2 See notes on *Gīthā* Nos. 4 and 24 at the end.

Līlāvati, a Vithī, of Rāma Pañivāda

Rāma Pañivāda¹ is well-known now as an eminent author from the Malayalam territory. His literary career is to be assigned to the middle of the 18th century. His Prākṛit poems have been lately brought to light. He has composed a Vithī, Līlāvati by name.² He introduces himself as the *bhāgineya* of Rāghava Pañigha, a resident of Maṅgala-grāma. This Vithī,³ was enacted at the instance of the assembly of Deva Nārayaṇa, the then ruling king, in whom Rāma Pañivāda had a great patron. Its plot can be summarised thus :

The king of Karṇāṭaka has a beautiful daughter Līlāvati by name. Fearing that his enemies might kidnap her, he keeps her under the protection of Kalāvati, the queen of Virapāla of Kuntala. Virapāla falls in love with Līlāvati, and in her turn she is also attached to him. But the jealousy of Kalāvati is a hindrance in their way. Vidūṣaka aided by Siddhimati Yogīsvarī brings about the serpent-bite of Kalāvati but he himself takes the guise of a physician and saves the queen. A divine voice asks her to repay her rescue by bestowing Līlāvati on the king, and she makes preparations for the royal wedding. In the meantime Tāmrākṣa, a friend of Kalīṅga king, tries to carry away Līlāvati. Virapāla, however, intervenes just in time and kills him with his arrow. Consequently Virapāla marries Līlāvati to the joy of all, and thus becomes a Cakravartin.

The name of the heroine, lending itself to the title of work, and her bestowal of sovereignty on her beloved, the king of Kuntala, easily remind us of the Prākṛit poem, Līlāvati; but we cannot be dogmatic about their relation, because these are popular motifs quite common in earlier Saṭṭakas and Nāṭikās. It is not unlikely, however, that Rāma Pañivāda, a Prākṛit poet as he was, had heard about the poem Līlāvati, though his Vithī has no significant contents common with it.

1 Rāma Pañivāda's *Kaṁsavaho*, ed. by A. N. Upadhye, Bombay 1940.

2 It is lately published in the *Journal of the Travancore University Oriental Manuscripts Library*, III, 2-3, Trivandrum 1947.

3 Vithī is a type of drama. It has only one act. The numbers of characters is one or two, at the most three. It is full of speeches in the air. The chief sentiment is erotic. Others may be hinted at. In the Līlāvati Sūtradhāra and Naṭī are there in the Āmukham; while in the play we have only Vidūṣaka and Rāja.

Our Prakrit poem, the *Lilāvai* attributed to Kutūhala, is to be distinguished from all the above works having identical titles.¹ It is a secular and romantic poem mostly in Prakrit gāthās, with a few prose sentences and verses in other metres; and it is written in Māhārāṣṭri dialect. It is neither specifically religious nor moral in purpose, though it is not altogether devoid of those traces. It is a romantic tale dealing with the marriage of Hāla and *Lilāvati*, the king of Aśmaka and the princess of Siṃhala. The main scene of story is laid on the bank of Godāvart near its confluence with the ocean. Its author is more a poet than a preacher; and he has often tried to adorn his expression and style with poetic embellishments. Some of the characters are typical and show the author's acquaintance with the works of Kālidāsa, Subandhu, Bāṇa and others. So far as we know, it is the earliest work having the title *Lilāvati*. Among the Prakrit poems it occupies a distinctive position on account of its racy narration and stylistic expression.

c) Form, Structure and Atmosphere

According to the author himself, this *Lilāvati* is a Kathā (see especially gāthās 22, 41-2, 1329, 1333) of the *divya-mānuṣa* type, i.e., in which the characters are both divine and human, the remaining two types being *divya* and *mānuṣa*.

The earlier rhetoricians divide the Sanskrit prose romance into two types, *Ākhyāyikā* and Kathā; some later authors would allow a Kathā to be written in Prakrit gāthās as well; and Hemacandra has actually mentioned *Lilāvati* as a Kathā in verse. So it is necessary to see what the various characteristics of *Ākhyāyikā* and Kathā² are, and to what extent those of the latter are fulfilled by this *Lilāvati*.

1 The *Jinaratnakosa* by Prof. H. D. Velankar (Poona 1944) has eight entries in connection with the *Lilāvati*. Counting them in the serial order, 2nd and 4th possibly and 5th clearly refer to Kutūhala's *Lilāvati*, 3rd and 8th refer to the Prakrit poem by Jineśvara and its Sanskrit digest by Jinaratna noted above; 6th and 7th refer to the Kannada romance. No. 1. *Lilāvati* composed in Sam. 1736 by Lālacandra, pupil of Siṃharsa Vāca, appears to be an independent work. There are some Old-Gujarātī Rāsas bearing the title *Lilāvati* but they need not be reviewed here. There is a MS. of this name in the Bhandarkar Oriental Research Institute, Poona, No. 630 of 1985-88.

2 S. K. De: *The Ākhyāyikā and Kathā in classical Sanskrit*, Bulletin of the School of Oriental Studies, III, iii, pp. 507-17. I have derived substantial help from this paper.

Bhāmaha (Kāvya-lamkāra I. 25-28) says that Ākhyāyikā is a literary composition in pleasant and befitting prose; it has an exalted subject matter; it is divided into *ucchvāsas*; it records facts of experience; the narrator is the hero himself; it contains indicative *vaktra* and *aparavaktra* verses; it allows scope for poet's personal imprint; it includes topics like abduction of a girl, fighting, separation and final triumph; and it is implied that it is composed in Sanskrit. The Kathā, according to him, contains no *vaktra* and *aparavaktra* verses, and no *ucchvāsa* division; the story is narrated not by the hero but by some others; and its language may be Sanskrit or Apabhramśa.

Daṇḍin (Kāvya-darśa¹ i. 23-28), on the other hand, does not admit any of these distinctions between Ākhyāyikā and Kathā, and all that he says is practically a negative and destructive criticism.

According to Rudraṭa (Kāvya-lamkāra² xvi. 20-27, c. 9th century A.D.), the (Mahā-) Kathā contains an introductory salutation in verse to the *devas* and *gurus*, followed by a succinct account of the author's family and the motive of his authorship; the plot of it including *puravarnana* etc. is to be composed in prose of light alliterative words; at the beginning there is a *kathāntara* which immediately introduces the main story on hand, the object of it is the winning of a girl, the sentiment of love properly and fully pervading it; it is composed in Sanskrit prose; and it is written in verse in any other language.³ The Ākhyāyikā, according to him, opens with salutations (in verse) to *devas* and *gurus*; there is a praise of older poets in humiliation; then follows a plain statement of the author's motive which may be his devotion to a particular king, his habit of praising others' merits, or something else; the story is to be written in the manner of a Kathā, with an account about his family and about himself, in prose and not in verse; the division of *ucchvāsas* is admitted with two *āryā* verses at the beginning of each chapter, excepting the first.

Bhāmaha is one of the earliest poets, and it is interesting to note that he has in view Kathās written in Apabhramśa. It is not unlikely that he is using the term Apabhramśa in a wider sense like a grammarian, with whom, as Daṇḍin says, Apabhramśa stands for all (Prākṛitic) language-

1 Ed. S. K. Belvalkar and R. B. Raddi, see especially the notes

2 Kāvya-mālā ed. with Namisādhū's commentary, Bombay 1928.

3 Namisādhū remarks thus. इति च संस्कृतेन कथां कुर्यात् । अन्येन प्राकृतदिभाषात्तरेण त्वय्येन गद्यमिः प्रयुतं कुर्यात् ।

ges other than Sanskrit.¹ He must be aware of works like the *Bṛhatkathā* in *Paśāci* (=Prākṛit). He, however, recognises three languages, Sanskrit, Prākṛit and Apabhraṁśa, for literary composition. The language of earlier compositions like the *Bṛhatkathā*, *Vasudevahiṇḍi* etc. could be called Prākṛit; but as yet we are not aware of any *Kathās* in Apabhraṁśa prose.

Rudraṭa's recognition of *Kathā* in verse in any language other than Sanskrit, one can easily believe, presupposes Prākṛit *Kathās* of the prototype of *Lilāvati*. And it will be seen that this *Lilāvati* admirably and suitably fulfils all the requirements of a *Kathā* as noted by Rudraṭa. In *gāthās*, 1-11, we have salutations etc. to *devas*; then there is a discourse on *sajjana* and *durjana*, then there is a succinct account of the poet's family; thereafter we are told how the poet's beloved requested him to compose a story pleasing to womenfolk; then follows a description of the town in melodious prose; *Sātavāhana*'s conversation with *Candralekḥā*² reminds him of his military mission against *Śilāmegha*, and soon we are introduced to the main story; winning of *Lilāvati* by *Sātavāhana* is the chief theme, and the predominant sentiment in the poem is that of love; and the story is composed in (*Māhārāṣṭri*) Prākṛit and mostly in *gāthās*. Further, as expected by *Bhāmaha* in the case of *Kathā*, this *Lilāvati* has no division of *ucchwāsa*: in fact, it is one continuous poem with no pauses or sections; and the story is narrated not by the hero but by others. Thus this *Lilāvati* fundamentally conforms to the poetician's description of *Kathā*, and the author himself has rightly called it so.

The major bulk of this poem consists of *gāthās* (1352 in all the MSS. put together); and there are only five verses in other metres (No. 12 *Vaiśāstha*, 24 and 668 *Śārdūlavikṛiḍita*, 607 *Galitaka* (?) and 1170 *Prthvi*). There is a long prose passage (between Nos. 49 and 50); there are a few sentences (between 23 & 24, 31 & 32 and 1304 & 1305); and there are some detached words to introduce certain verses (*atīhi* 44, *avi ya* 49, 343 & 1081, *ahavā* 13, *etthāntarammi* 120, *kim jahā* 138, *jahā* 732, *jam tam* 240, *tao* 1171 and *tāva ya* 1170). The form of the *Lilāvati* has its speciality. It is one continuous composition without the subject-matter being divided into any sections like the *Lambhaka*, *Parvan*, *Kāṇḍa*, *Samdhi*, *Sarga*, *Āśvāsa*, *Ucchwāsa*, *Pariccheda*, *Prastāva*, *Bhava* etc. These terms have

1 *Kāvya-darśa* 36: आदीरादिभिः काव्येष्वपभ्रंश इति स्थलः । साके तु कुरुतावन्वदपभ्रंशात्तयोदितम् ॥

Perhaps he has in view those observations of Patañjali in his *Mahābhāṣya* I, p. 5, 21 f.

2 That is perhaps a *kathāntara*

different etymological sense and conventional meaning, but they serve practically the same purpose, namely, to divide a composition into convenient sections according to the requirements of the subject-matter for the convenience of the reciter, reader or hearer. An explanation of this form of the Līlavatī may be attempted here.

Bhāmaha's exclusion of *ucchvāsa* division in the Kathā does presuppose Kathās without any divisions; and these might have influenced the form of Līlavatī which is called a Kathā by the author himself. Further there are reasons to believe that long and short popular Kathās might have been current in Prākṛit (and Apabhraṁśa). Some of their specimens are found included in Devendra's commentary on the Uttarādhyayana.¹ But the learned writers, now and then, imitated Sanskrit models even in their Prākṛit composition; and the Rāvaṇavaho or Setubandha² is a good illustration. The Gaiḍjavaho³ of Vākpati, however, does not show any divisions but contains only groups of verses according to the topic; but this cannot be easily quoted as a precedent for the author of the Līlavatī, because its form is uncertain and there are different opinions whether it is complete or not. Uddyotana's Kuvalāyamālā (779 A. D.) is a Kathā⁴ written in Campū style, in Prākṛit. It is a voluminous work, as big as the Samarāicakahā of Hariḥhadra. The very bulk of the text would induce one to expect some sections in this work. But, as far as I have examined its contents from the MSS., the entire Campū is one continuous composition without any Paricchedas etc. Its Sanskrit digest by Ratnaprabhasūrī⁵ (c. 14th century A. D.), however, is divided into four Prastāvas. The Taraṅgalolā⁶ in Prākṛit stanzas, numbering about 1642, is a digest of an earlier work Taraṅgavatī of Pādalipta which is no more available. It is called a Kathā. We have no idea about the form of the original poem; but the digest is one continuous poem without any sections to divide the subject matter. The Surasundarīcariya⁷ of Dnanēśvara (Samvat 1095 or 1038 A. D.), which also contains detached words like *kīm ca* etc. to intro-

1 H. Jacobi: *Ausgewählte Erzählungen in Māhārāṣṭrī*, Leipzig 1886.

2 Ed. S. Goldschmidt, Strassburg 1880.

3 Ed. S. P. Pandit, Bombay 1887.

4 There are two MSS. of it, one at Poona and the other at Jaisalmer.

5 Ed. Muni Chaturavijaya, Bhavanagar 1916.

6 M. Winternitz: *A History of Indian Literature*, II. 522. Lately it is published from Surat (Ahmedabad). Samvat 2000; it is a carelessly printed and ill-handled material.

7 Ed. H. T. Sheth, Benares 1916.

duce some gāthās, is really speaking one continuous composition ; and the division of Paricchēdas is both artificial and superficial. It comes exactly after 250 verses, i. e., 248 verses of the story and two colophonic gāthās; it is a conscious vivisection without minding whether the topic on hand can stop there or not, and it is more a hindrance than a help to the reader. Then in Apabhraṁśa works the basic metrical constituents are the Kaḍavakas; and very often the division into Paricchēdas or Saṁdhis does not appear quite natural. Thus it is not unlikely that the popular poems, in the form of Kathās in Prakṛit and Apabhraṁśa, were sometimes written in a continuous form; and if some learned authors introduced divisions, it was in imitation of Sanskrit models. So the absence of sections in Līlāvati is in conformity with either the definition of Kathā or the general form of popular works in Prakṛit.

The structure of story in the Līlāvati is sufficiently complex. Herein the main narrative embodies sub-narratives given by the characters themselves; and in this respect it resembles the plot of Bāṇa's Kādambarī. The poet himself is the chief narrator; and after the Introductory section, he is addressing the entire poem (43—1333) to his beloved at her explicit request that is why the terms like *Kuvalaya-dalacchi* etc., in the voc., occur all over the text, even in the sub-narratives. The description of the spring and the courtesan Candralekhā not only enables the author to equip the poem with some scenes of amorous flavour but also gives him an occasion to pick up the thread of the story proper by reminding the king of his military expedition and by bringing back Vijayānanda who thereafter becomes the narrator of his experience (146—920). When he meets Mahānumati and Kavalayāvali, the latter narrates their biography (273—887) including what she once told about herself to Mahānumati (580—662) and what she learnt about Līlāvati (102—868). Thus the chief characters or their companions are made to unfold various details about themselves, thus supplying the reader, stage after stage, with various threads of the story which get duly joined in the concluding portion of the poem. This Kathā, in this manner, pools together the autobiographies and biographies of the characters and assumes a complex shape with the necessary links to connect the various parts and with requisite descriptions, conversations and reflections to embellish the composition, to heighten the occasional sentiment and to sustain the interest and enrich the flavour. The Ring and the Necklace play a remarkable part; and if the king is sent to the Pātāla or is made to fight against Bhiṣaṇānana, it is all for the purpose of bringing together the various threads of the story to a culmination and to the com-

pletion of the poem, every episode contributing to the fulfilment of the main purpose of the poem, namely, Līlāvati's marriage with Sātavāhana.

In such a complex plot slight looseness and some repetitions are inevitable, but they are such as could be avoided by a more mature and gifted poet. In the Necklace episode the author has not told us anything about Viravāhana,¹ much less how the Necklace came to him etc.

As the *divya-mānuṣa* type needs, we have in this poem an assembly of characters both human and semi-divine, the latter comprising those from the clans of Vidyādhara, Yakṣa, Siddha, Rākṣasa and Gandharva. The abodes and movements of these characters add touches of romance, supernaturalness and awe to the atmosphere in the poem. Destiny is made to rule rigorously and supreme, even though the human beings should go on doing their utmost; and the freaks of Chance, almost a handmaid of Destiny, have full scope everywhere. This has led the author to introduce, in this story, religious devotion as the potent remedy against all ills and as a means to happy life. The gods and saints can bless when they are pleased and curse when they are offended; and consequently human beings, who can be temporarily transformed even into animals and demons, are made to wander in this trackless wilderness of worldly existence. The suffering characters like Mahānumati, Kuvalayāvali etc. are all made to practise rigorous and respectful devotion to Pārvatī and Īsvara, and thus alone they get through various calamities and win the worldly pleasures.

d) The Hero of the Poem

King Sātavāhana is the hero of the poem; and the celebration of his marriage with Līlāvati, the daughter of king Silāmegha of Sindhala island, is the central theme. Important items of information about Sātavāhana available in this poem may be put together here and then scrutinised in the light of other evidence.

Sātavāhana or Hāla was ruling at Pratiṣṭhāna in the Āsmaka country on the bank of Godāvarī. His ministers were Pōṭṭisa and Bhaṭṭa Kumārila, and his commandar-in-chief, Vijayānanda. Seeing his portrait, the Sindhala princess Līlāvati, who was destined to be the queen of a universal sovereign, fell in passionate love with him. Her parents allowed her to go to him. On the way she chanced to meet her cousin sister Mahānumati and her companion Kuvalayāvali whom ill-luck had deprived

1 See notes on gāthā 976 at the end.

of their marital pleasures; and she resolved to stay with them in the hermitage and to marry only after they were happy.

King Sātavāhana felt despondent at this development. He sent a Necklace as a present to Līlāvati, and in return he received a Ring from her. He had his teacher in Nāgārjuna who, in order to remove his despondency, took him to Pātāla with a big party of servants, princes and poets. With the aid of the Ring he rescued Mādhavānila from the serpents in Pātāla: thus Mahānumati got back her beloved. Later, Sātavāhana killed in a battle the demon Bhiṣaṇana out of whom emerged Citrāngada at the end of the curse: thus Kuvālayāvali also meets her husband. In this manner king Sātavāhana removed the hindrances in the way of Līlāvati's marriage; she happily weds him; eminent relatives and guests at the function bestow divine attainments on him; and he becomes a universal sovereign.

The author mentions the Hero by various names, some of alternative spelling, such as Sālāvāhaṇa, Sālāhaṇa and Hāla.¹ Undoubtedly he has in view a mighty king of yore who has won remarkable eminence in Indian history, legends and literature.

The inscriptions and coins connected with the so-called Āndhra, Āndhrabhṛtya or Sātavāhana dynasty are a valuable source of information. Some of the inscriptions clearly testify to the existence of a race or family of Sāda- or Sāta-vāhanas.² One can easily surmise that Hāla stood for Sāda in a local Prakrit dialect, and that Sāda is a shortened form of Sāda-vāhana.³ The legend *Sātasa* occurring on coins is taken by scholars to stand for Sādakarṇi, though it may as well be equated, at least in some cases, with Sātavāhana which is a title borne by the kings of that dynasty. Lately, however, a couple of coins have come to light, and they clearly

1 Hemacandra's Prakrit Grammar i. 8, 211 gives Sītavāhana = Sālāhaṇa and Sālāvāhaṇa. His *Deśināmālika* VIII. 66 *Sālāhanammi Hālo*, com. *Hālo Sātavāhanaḥ*; also II 96: *Hālammi Kṣāntalo*, com. *Kṣāntalo Sātavāhanaḥ*, and III. 7. *Hālammi Cauracūḍho*, com. *Cauracūḍho Sātavāhanaḥ*. In his Sanskrit lexicons too he equates Hāla with Sītavāhana.

2 Rapson, *Catalogue of Indian Coins, Andhras etc.*, London 1908, see pp. xlvii ff., also D. C. Sircar: *Select Inscriptions*, I, Calcutta 1942, pp. 183 ff., K. Gopalachari: *Early History of the Andhra Country*, Madras 1941.

3 Compare Godlvarī > Godā > Golā. Therein has been noticed the change of sibilants to *h*: 'Thus *Haku* = *Śakti*, *Hāla* = *Sāla* (*Sāta*) probably also *Hru* = *Śri*, *Hātakaṇi* = *Sātakarṇi*,' Rapson: *Op. cit.* p. xx.

mention a king Śādavāhana.¹ It is just possible that he was most prominent in the family or the founder of the dynasty which consequently came to be known after him. The first Śādavāhana is being assigned to the 3rd century B. C. or so, though it is not unlikely that his period comes later by a century or two. The Purāṇas² designate this family as Āndhra possibly because it held its sway at some time over the Āndhra country. They enumerate 29 or 30 kings and assign to them 456 or 460 years. One Hāla (of course different from the progenitor of the dynasty, but bearing the same name or title and consequently confused mutually in floating traditions) figures in this dynastic list as the 17th king. The chronology of these kings is much uncertain : it is surmised, however, that this dynasty rose to power soon after the death of Asoka, c. 232 B. C. The Purāṇic calculation, which mentions the period of reign of each king, would require us to assign Hāla, with his reign extending over just five years only, to the first century A. D.

Like the ancient monarch Vikramāditya and medieval king Bhoja, Śādavāhana, generally mentioned as Śālivāhana in Sanskrit, has become a favourite subject of many legends some of which are like fables and miracles. According to Somadeva's Kathāsaritsāgara³ etc. Śātavāhana of Pratiṣṭhāna, probably the same as that on the bank of Godāvāri, was a patron of Guṇādhyā, the author of the Brhatkathā in Paiśāci, and of Śarvavarman, the author of Kātantra grammar. That he is made to learn Sanskrit presumes that Śātavāhana and his family were partial to Prakṛit which is attested by the fact that the Śātavāhana inscriptions and coin-legends are in Prakṛit. Vātsyāna also refers in his Kāmasūtra to a king of Kuntala, Śātavāhana Śātakarṇi by name, who killed his queen Malayavati with scissors.⁴ Rājasekhara records that it was reported that Śātavāhana, the king of Kuntalas, had Prakṛit

-
- 1 V. V. Mirashi : A Coin of king Śātavāhana, The Journal of the Numismatic Society of India, VII. 1-2, Bombay 1945, pp. 1-4; see also Bulletin of the Deccan College Research Institute, VI 3, March 1945.
 - 2 Rapson, Op. cit pp. lxxiv ff; Pargiter : The Purāṇa Text of the Dynasties of the Kali Age, Oxford 1913, pp. 35-43.
 - 3 Nirṇayasāgara ed., Bombay 1930, especially Kathāpiṭham, Keith . A History of Sanskrit Literature, Oxford 1928, pp. 266 ff.
 - 4 कर्त्तव्यं कुन्तलः शतकर्णं शारदावती मन्त्रवर्ती [अथवा १]. Chap. XII. Kuntala may be even an alternative name of Hāla : that is how Hemacandra appears to have taken it in his Deśināmāla, quoted above, p. 43, foot-note 1.

as the household language.¹ The Vajjalaggam (gāthā No. 468)² clearly presumes a tradition that Hāla ruled at Pratiṣṭhāna on the bank of Godāvart.

The Nīstha (ed. Sanmati Jñānapīṭha, Agra) refers to Śālavāhana, see gāthās 1571, 3153. Further there are some Prabandhas,³ ancient and modern, and Caritas which record various legendary tales about Śātavāhana. His name is variously spelt in Sanskrit: Śāta, Śāta-, Śāla and Śāli-vāhana. Almost uniformly he is associated with Pratiṣṭhāna on the Godāvart in Mahārāṣṭra. Some of the legendary tales may be summarised here :

1) Śātavāhana inherited the kingdom of his father Naravāhana who retired from the world being censured by the public for his attempt to sacrifice a gallant boy before Cāmuṇḍā. 2) Once Śātavāhana sent out a military expedition, and within one day he had four festive events : by day-break he had a son; by midday nine crore golden coins were obtained from a well; by afternoon Dakṣiṇa Mathurā was conquered; and by evening Uttara Mathurā was annexed. 3) In his earlier life Śātavāhana, as Kālikācārya or Jñānasāgara explained to him, was a burden-bearer; and as a result of his pious gift of food to a monk, he became a king in his subsequent life. The Aquatic Deity, under the garb of a fish in Godāvart, who knew all this, smiled at his prosperity. 4) Śātavāhana was born from a Dvija widow through her contact with Śeṣa Nāga who asked her to remember him in adversity. 5) The fame of the potter-boy Śātavāhana as a fair judge reached the ears of Vikramāditya of Ujjain who consequently anticipated in him a prospective and potential adversary and sent against him a well-equipped army. The boy was unruffled. His mother, however, sought the aid of Śeṣa Nāga who gave a pot of nectar with which the boy's earthen horses etc.

1 अन्ति च कुन्तिलेखे शातवाहनी नाम राजा, तेषां प्राकृतभाषायात्मकमन्त्रपुराणैति समानं पूर्वेण । p. 50., G. O. S., 3rd ed., Baroda 1934.

2 पुराणेवैदिकेण सहस्रनाहं न कुलकनेन महिलान् । कस्मै नरः विहासि न सुवर्गं गीतां च्छब्दान् ॥ Calcutta 1944, p. 94.

3 See 1) Purātana-prabandha-saṁgraha, Singhī Jauna Granthamālā 2, Calcutta 1936, Śātavāhana-prabandha p. 11, Nāgārjunaprabandha pp. 91-92, Pādaliptaprabandha pp. 92-95. 2) Prabandha-cintāmaṇi of Merutuṅga, Ibid. No. 1, Śāntiniketana 1937, Śātavāhanapra., pp. 10-11. 3) Prabandhakośa of Rājasekhara, Ibid. No. 6, Śāntiniketana 1935, Śātavāhanaprabandha pp. 66-77, Nāgārjunapra., pp. 84-86, Pādaliptapra., p. 14. 4) Prabhāvākara, Ibid. No. 13, Ahmedabad 1940, Pādaliptacaritam, especially pp. 36-40.

were sprinkled and turned into a genuine army with the aid of which the boy routed away the enemy. He conquered the territory in the North as far as Tāpī and started his era. 6) A Brāhmaṇa, Śūdraka by name, trained himself as a Kṣatriya against the wish of his father. Sātavāhana appreciated his strength and appointed him a city-guard who successfully carried out his duties with only a staff as his weapon. Māyāsura assumed the form of only a Head and kidnapped the queen. Passing through great ordeals, Śūdraka propitiated Mahālakṣmī at Kollāpura, but he died along with his two faithful dogs on the field while fighting against Kollāsura, the brother of Māyāsura. The goddess revived him and his dogs to life and gave him a sword and a boon of invincibility. He killed Māyāsura and restored the chaste queen to Sātavāhana just in time to save him from immolating himself in fire out of disappointment. The king joyfully welcomed the queen and greeted Śūdraka by giving him half of his kingdom. 7) King Sātavāhana had a harem of five hundred queens. Queen Candralekhā¹ laughed at his ignorance of Sanskrit when he misunderstood *modakāih* as sweetmeats, the intended meaning being *mā+udakāih*.² Being ashamed, he propitiated Sarasvatī, and through her favour he collected ten crores of gāthās to constitute a Sātavāhanaka-śāstra.³ 8) On account of the successful military achievements of his commander-in-chief Kharamukha, Hāla was puffed with pride, but his minister managed to pacify his vanity by a false report of the death of Kharamukha and of his subsequent revival to life. 9) Hearing a remark of conventional meaning, Hāla decided to marry, every four days, beautiful girls from the four classes of society. It was a social calamity that many youths had to go without marriage. Propitiated by a Dvija, a goddess assumed the form of a beautiful girl, but simply scared the king to death by developing terrific appearance on meeting him. 10) Sātavāhana was a contemporary of king Vikramarka who flourished 470 years after the Nirvāṇa of Mahāvīra; and it appears that he was different from another Sātavāhana who changed the date of *parīkṣaṇa* in the presence of Kalakācārya, otherwise an ancient gāthā

1 It is interesting to note that a courtesan Candralekhā by name figures in the Līlāvati.

2 This episode is found in the Kathāsaritsāgara also; see Kathāpīṭha, Taraṅga 6, verses 114 ff., p. 18.

3 कदाचिन्मन्त्रार्थगतः । सकलमपि दुर्गं भाष्यमाचार्यवतः । कश्चित्पुत्रो मयतु । तस्मै च कुलं देव्या । एकस्मिन् दिने दशकोटयो गथाः संख्याः । सातवाहनकदाचिं तत्कृतम् । Prabandhakośa, p. 72.

is contradicted.¹ 11) Nāgārjuna was a Siddha-purusa and had studied under Pādalipta. He became a Kalā-guru, teacher in arts, of Śāta-vāhana.² Queen Candralekhā had accepted Nāgārjuna as her brother. He could fly in the air. After propitiating Vāsuki Nāga, he came to possess a miraculous liquid (rasa). 12) Pādalipta once came to Prati-sthāna on the bank of Godāvārī and found in king Śātavāhana an outstanding personality, pre-eminent among the learned, brave, philanthropic and romantic. He proved to the audience his learning and wisdom. He composed there Nirvāṇa-kālikā, Praśna-prakāśa etc. His Campū Taraṅgalolā was highly appreciated by the king and his assembly. But a courtesan had no words of praise for him. Pādalipta pretended to die; and when his body reached her door on way to the burning ground, she simply wept and cursed the cruel god of death who snatched away Pādalipta like that.³

Apart from the above legendary bits of information included in Prabandhas, there are available even some independent poems glorifying the life and acts of Śālivāhana.⁴ The Vikramodaya, which celebrates the glories of Vikramāditya, devotes one chapter to Śālivāhana. According to Viracarita Śālivāhana of Pratisthāna is depicted as a conquerer of Vikramāditya of Ujjain. It describes 'the heroic achievements of Śōdraka, the friend and afterwards coregent of Śālivāhana and subsequently of his son, and his ultimate usurpation of the throne.' According to Śivadāsa's Śālivāhanacarita, Śālivāhana conquered Vikrama and married his daughter Madayanti from whom he had a son Trailokyasundara who married Padminī, daughter of king Śūryasīrṃha of Sīrṃhala. He performed a horse-sacrifice. There is one more Śālivāhanacarita of an unknown author. Its plot is summarised thus: 'Śālivāhana was the grandson of a Ksatriya, Lāṭasīrṃha by name, whose residence was Pratisthāna-nagara on the banks of the Narmadā. Śālivāhana was born to his

1 Namely, नवसयतेनतर्षिं समुच्छेदिं वीरकुललोको । एजोत्तमवचनस्यो कालवद्वीहिं तो तविया ।
Prabandhakośa p. 74.

2 द्रुपिणी विचरन् द्रुपिणीस्वापनस्य सातवाहनदुपस्य कलाप्रकर्तः । Purātana-prabandha-samgraha,
p. 91.

3 सीरिं कश्च न कुर्वन् ममस्त वाळिचरं हृत्सलः । जस्त सुप्रसिद्धराको तरेणोका नई वृत्तः ।
Purātana-prabandha-samgraha, p. 94. The original Taraṅgalolā or Tarangalolā of Pādalipta is no more available but there is found today a later digest of it in Prākṛit.

4 M. Krishnamachariar : History of Classical Sanskrit Literature, pp 275-76.

daughter Śasīkalā by Taksaka, one of the eight Nāgas, who assumed the form of her husband during his absence. Śasīkalā fearing a social scandal threw her son into the Narmadā in a covered earthen pot. A potter got the pot while floating in the river and took the babe to his house. The child grew up in the pot-maker's house and afterwards became the great Emperor Śālivāhana.'

From all these legends and tales about Śātavāhana certain broad points are clear. He is uniformly associated with Pratiṣṭhāna. There is some mystery about his birth. At times he is made partial to Jainism, or a devotee of Mahālakṣmī or Cāmuṇḍā, or a performer of the horse-sacrifice : stripped of sectarian bias, it may be taken that he was pious, if not religious. His partiality for Prakṛits was often ridiculed. He was a mighty monarch, quite lucky and aided by divine favour. He was just, brave and a worthy rival of Vikramāditya. He was assisted by commanders like Śūdraka and Kharamukha. He was generous and a patron of learning. He was not averse to worldly pleasures. He is associated with eminent Jaina monks like Pādalipta, Kālakācārya etc. and (Buddhist?) teachers like Nāgārjuna.

The name of Hāla has become memorable in Indian literature by his *Sattasaī* or *Saptaśatakam*, or more genuinely *Gāhākoso* (Sk. *Gāthakośaḥ*), which is the earliest known anthology of Prakṛit (or specifically *Māhārāṣṭrī*) verses in *gāthā* metre mostly of erotic contents.¹ Every verse is an unit by itself, a miniature sketch as it were in words, with well-chosen strokes of select and suggestive vocabulary. The present collection, put together from different recensions, contains a large number of such word-paintings. It depicts primarily village life in its various contexts : at home, on the field, through streets, in the garden, on the mountain slope,

1 A. Weber: Ueber das *Saptaśatakam* des Hāla, Leipzig 1870, *Das Saptasatakam* of Hāla, Leipzig 1881, the *Gāthāsaptasati*, *Kāvya-mālā* 21, 2nd ed., 1911; *Ibid.*, 3rd ed., Bombay 1933. In addition, the following sources may also be consulted. Püschel. *Grammatik der Prakṛit-sprachen*, Strassburg 1900, § 13; Winternitz *Geschichte der Indischen Literatur*, Leipzig 1922, pp. 97 ff., Keith. *A History of Sanskrit Literature*, Oxford 1928 pp. 223 ff., A. M. Ghatge: *Māhārāṣṭrī Language and Literature*, *Journal of the University of Bombay*, IV, 6, May 1936, A. N. Upadhye: *Prakṛit Literature*, *Encyclopedia of Literature I*, New York 1946, V. V. Mirashi. *The Original Name of the Gāthāsaptasati*, a paper submitted to 13th All India Oriental Conference, Nagpur 1946; *The Date of the Gāthāsaptasati*, *Indian Historical Quarterly*, xxii, 4, pp. 300-310, also *Siddhabharati* pp. 173-83, Hoshiarpur 1950.

by the well-side and on the river-banks. The various seasons with their flora and fauna supply the necessary back-ground, as well as refreshing flavour. The family life of a simple and unsophisticated village folk is seen in its different colours, though mostly with respect to their love affairs. The current of eroticism is so strong in this anthology that the commentators force it out even from a slight suggestion, if not from nowhere. Now and then we get glimpses of the town and court life; and that is inevitable, because some of the gāthās have come from the pens of kings and their court poets. The collection is rich in maxims and popular sayings, and sheds good deal of light on the customs and conventions in the contemporary society. There are allusions to deities like Śiva, Pārvatī, Gaurī, Gaṇapati, Viṣṇu, Lakṣmī etc. and to mythological events from the epics. The references to Vindhya and Narmadā, Sahya and Godā go to indicate the locality of the composition of most of these verses. The rivers, countries and mountains from Northern India do not figure conspicuously: that shows that this anthology had its origin in the Deccan in general and in Mahārāṣṭra in particular.

The text of this anthology has come down to us in half a dozen recensions which differ in the number and arrangement of verses. There are some 430 verses common to all the recensions, and they can be looked upon as the oldest substratum of the anthology. The very nature of the subject matter and its treatment admit any number of verses at any place, and it is quite evident from different recensions that there has been extensive interpolation all along. It is imaginable that it was originally a Gāhākoso, an anthology of gāthās attributed to different authors but selected from a larger number and re-edited or refashioned for the taste of a cultured audience. Lately Professor Mirashi has shown how some royal poets have contributed gāthās to this collection as late as the 8th century A. D., and how it received the title -Saptaśatī, instead of -kośa, sometime after the 9th century. It is suggested by Shri S. V. Sohoni, I. C. S. (J. Bihar R. S., XLI, part ii, 1955, pp. 229 ff.) that Kālidāsa refers to Hāla and his poetry by ślesā in the verse *hālām* etc. from the *Meghadūta* (I. 49). Further he points out how certain expressions of sentiment, description of nature and even allusions to Śiva's married life in the *Kumārasambhava*, *Meghadūta* and *Ṛtusamhāra* of Kālidāsa can be directly related to some verses in the *Gāthā-saptaśatī*. He has noted certain parallels. It seems that Kālidāsa is almost quoting in the *Uttara-Megha* 49 by the use of *āhuḥ* certain views already expressed by Hāla.

the first Sātavāhana in the 3rd century B. C. It has become customary to take him to be the same as Hāla mentioned in the Purāṇic list and belonging to the 1st century A. D.; but all this is hypothetical and based on convenient linking of bits of traditional and legendary information. The evolution of Prakṛit language and the various trends of Prakṛit literature would point out that the substratum of this anthology can be assigned to the 2nd or 3rd century A. D.; and thereafter many gāthās have been added to it from time to time.

In this anthology Hāla is not only an editor or compiler of the gāthās of other poets but also an author of some. He is said to have been a liberal patron of poets like Śrī-pālita (= Pādalipta?) who might have participated in shaping this Anthology.¹ Once the royal name Hāla became popular in literature, Indian tradition could easily raise Sātavāhana or Śālivāhana, who is also the founder of an era current in the South, to the status of a mighty monarch with a legendary halo; and nothing could be more appropriate for our author than to select Hāla, the far-famed monarch of Pratiṣṭhāna in Mahārāṣṭra, well-known as a Prakṛit poet and renowned for his partiality for Prakṛits, as the Hero of a Prakṛit poem, written especially in the Mahārāṣṭri dialect. That he was a *kavi-vatsala*² is also indicated in our poem: when he went to Pātāla led by Nāgārjuna, he was accompanied by one hundred poets.³

The poem Līlāvati associates Vijayānanda, Pōṭṭisa, Bhaṭṭa Kumārila and Nāgārjuna with Hāla. As a name, Pōṭṭisa is not of frequent occurrence, though a poet of this name is known.⁴ Vijayānanda looks

- 1 Rāmācarita of Abhinanda - इतिनीचभूयया कविद्वयः भीषालितो साहित्यः, इत्यति कामपि कावित्वासक्तयोः यथाः साकारातिना । अधिपो विततार नयकस्ये कलाय काजीफलं, सयः सतिवययावनिनन्मपि च अधिवरपौऽज्जहीत् ॥ XXII. 100 Quoted in the note on Sātavāhana in the Kāvya-mā-lā ed of Gāthāsaptasatī (2nd ed.) p. 2 and in the Kāvya-mīmāṃsā (3rd ed.) p. 204. The editors of the Gāthāsaptasatī (2nd ed. p. 2) have further inferred thus. एतेन भीषालितकविनेन वनादिभ्या लघुमोहोत्सव नाम्नायं गायत्रसमकालकवस्य समुहोत स्यादित्यु-च्यते । See also the 3rd ed., p. 8 of the Bhūmika
- 2 See p. 54 footnote 1. Some take Kavivatsala as a proper name, but that is not convincing: it is just an adjective of Hāla.
- 3 Līlāvati, Gāthā No. 1020.
- 4 There was a poet of this name. At least three gāthās from Hāla's Kośa, namely, I. 89, III. 33 and V. 3 are attributed to Pōṭṭisa, see Nirmayasāgara ed., Bombay 1911, Gāthānukramanikā pp. 5, 10 and 12. Rājasekhara also refers in his Karpūramāñjari (I. 20/20) to a poet Pōṭṭisa along with Hariśūdrha, Narmādiśūdrha and Hāla.

like a good counterpart of Sūdraka and Kharamukha of the legends summarised above. There is no sufficient evidence in the text to connect this Bhaṭṭa Kumārila with the famous Mīmāṃsā philosopher (c. 700 A.D.). Some gāthās from the Kośa are attributed to one Kumārila, see for instance I. 8. One Nāgārjuna (who is called *rasa-siddha*), a minister of a king Cīrāyu, is mentioned in the Brhatkathāmañjarī.¹ The legends, noted above, do associate Nāgārjuna with Hāla, and our poem calls him a Bhikṣu (gāthās 1016 & 1028). This reminds us of the great Mahāyāna teacher, the founder of the Mādhyamika school of Buddhism,² who was well-versed in various branches of knowledge and about whom there are many legends depicting him as a charmer, magician and physician. The *Suhṛtlekha*³ is an epistle composed by Nāgārjuna; and he is said to have addressed it, according to I-tsing (who died in A. D. 713), to his old patron (*dānapati*) Sheyen-teh-kia whose regal title was So-to-pho-hān-na.⁴ Guṇavarman and others mention this name a bit differently. The Chinese sources mention that Nāgārjuna addressed this letter to his friend Sātavāhana. Bāṇa (c. 647 A. D.) also relates a legend in which Sātavāhana figures as the friend of Nāgārjuna.⁵ Further it is interesting to note that Nāgārjuna is associated with South India, so the place of his activities could not have been far away from Pratiṣṭhāna, the metropolis of Hāla. Thus there is enough of legendary basis as well as literary tradition of sufficient antiquity which must have led our author to make Nāgārjuna Bhikṣu a teacher and guide of Hāla.

It is in one important respect, namely, the wedding of king Hāla with a princess of Sīrnhala as elaborated by our author, that we do not get any support from the legends and literary traditions about Hāla so far reviewed. The sources reviewed by us, it is true, are limited ; and it is equally possible that our author might have grafted this event for the

1 Kāvya-mālā 69, Bombay 1931, pp. 500-1, see also Kathāsarit-sāgara (Bombay 1930) p. 187.

2 It is generally held that he lived about the middle or in the latter half of the 2nd century A. D.

3 Winternitz : A History of Indian Literature, II, pp. 347 f.

4 I-tsing : A Record of the Buddhist Religion etc., Trans Takakusu, Oxford 1896, pp. 158-160, especially the food-notes. Indian Antiquary, Vol. 16, p. 169 ff.

5 Harṣacarita VIII, ed. P. V. Kane, Bombay 1917, p. 82 ; Trans by Cowell and Thomas, London 1897, p. 252.

romantic interest of the poem. Vallabhadeva¹ has referred to Līlavatī as a queen of Śālivāhana, but he is silent on the point whether she came from Sīnhala. The motif of a monarch marrying a princess for extending political power is well-known in early Indian Kathās, and it has served as an interesting theme for the drama. As depicted in the Ratnāvālī,² king Udayana marries Ratnāvālī, a princess of Ceylon. The digests of the Brhatkathā³ give a tale of Vikramāditya of Ujjainī who marries a beautiful princess, Madanalekhā, the daughter of Virasena, the king of Sīnhala.⁴ A Pratihāra coming at the royal gate, the victories of his general Vikramaśakti and the Sīnhala ruler willingly sending his daughter to the king : all these situations, in the Kathāsaritsāgara, have some similarity with what we read in the Līlavatī. According to Śivadāsa, Trailokyasundara, the son of Śālivāhana, had married Padminī, daughter of king Sūryasīnha, of Sīnhala. The idea of marrying a Sīnhala princess is decidedly attended with some adventure and romance. As yet no other source (than this Līlavatī) for the marriage of Hāla with a Sīnhala princess has come to light; but there is sufficient parallel material nearabout which could tempt our author to introduce the plot of the marriage of a Sīnhala princess with Hāla. Thus the poem has secured a decided advantage of adding a romantic relish to the plot and of admitting characters like Mahānumatī and Kuvalayāvālī whose biographies too have a striking human touch about them.

The hero of this poem is thus a Sātavāhana king; he was ruling at Pratiśthāna on the Godāvartī; he was known by the name Hāla by which Indian literary tradition has made him memorable as the author or compiler of Gāhākoso; he had his teacher and guide in Bhikṣu Nāgārjuna; there are many legends about him; and he is depicted as the founder of

1 See above p. 29, footnote No 2.

2 See the Notes on gāthā No. 158.

3 Kathāsaritsāgara Lambaka 18, pp. 518 ff. (Bombay 1930); Brhat-Kathāmañjarī, Lambaka 10, pp. 423 ff.

4 Or is it that the author of the Līlavatī takes Vikramāditya and Sātavāhana of the Kathāsaritsāgara and Brhatkathāmañjarī to be identical and thus anticipates the conclusions of K. P. Jayaswal that Vikramāditya of Ujjain is Gautamiputra Sātakaṛṇī of the Andhra Sātavāhana line, that his grandson Hāla-Sātavāhana, the author of the Septasatī, became a king of Pratiśthāna about 17-21 A. D., and that he was called Vikramāditya and also defeated Śakas in 78 A. D. etc. ? For Jayaswal's views see J.B.O.R.S., XVI, 1930, pp. 279 ff.

an era, so common in Deccan. It is mainly through legendary perspective¹ that the author of this Līlāvati has looked at Hāla and composed a romantic poem celebrating his wedding with a Sīmhala princess.

e) The Scenic Back-Ground of The Tale

or

The Sapta-Godāvārī Bhīma

It is interesting to trace the route of the military expedition of Vijayānanda against king Sīlāmegha of Sīmhala island. He starts from Sātavāhana's metropolis, viz., Pratiṣṭhāna (mod. Paithan). On his way he subjugates the king of Malayācala and the Paṇḍya king (the latter ruling near about Madurā). He reaches the shore and beholds Rāma's Bridge (somewhere near the present beach of Dhanushkodi). He pays respects to Rāmeśvara and boards a boat which is blown up by a strong gale into the Eastern ocean (mod. Bay of Bengal). The boat is wrecked near the confluence of Godāvart, and with the help of a plank he enters the mouth of that river. Then passing through a forest on the shore where the sin or dirt of Kali age was washed by the waters in seven streams, somehow he reached after a long time the Sapta-Godāvārī Bhīma (gāthā No. 198).² His exhaustion was removed by Godāvart which flows into the ocean with seven streams. After paying respects to Īśvara in the temple, he retired to a Maṭha in which dwelt a Pāsupata ascetic, who was nude, who had besmeared his body with ashes, and who was wearing a garland of rosary beads. Just in the vicinity Mahānumati and Kuvalayāvali were staying in a shady hermitage which was adorned with a gorgeous temple of Pārvatī and Īśvara, with a Maṭha situated on its right side (or to the south).

Then princess Līlāvati, while she is being sent to Sātavāhana whom she has chosen to marry, camps on the other bank of Godāvart, at a distance of half a Yojana, opposite to the hermitage of Mahānumati and Kuvalayāvali, and later decides to stay with them there, till Mahānumati meets her beloved (gāthā No. 880).

1 K. Gopalachari has given a nice survey of the researches connected with Sātavāhanas in his Early History of Andhra Country (Madras 1941). In recording the details from the Līlāvati (based on Bhārati, Vol. III, part I, pp. 3 ff.) as Events of Hāla's Reign (p. 43) he is overvaluing them as historical events.

2 According to the com. सप्तगोदावरीसौभाग्ये मन्निश्वर इवम् ।

Later on (gāthā No. 1064 f.) Sātavāhana also starts with his army, hunts on the way, and after many days' journey comes to Sapta-Godāvartī Bhīma, meets that ascetic, kills Bhiṣaṇānana and rescues Citrāṅgada from the curse. There we have the gathering of all concerned : Mādhavānila is married with Mahānumati and Sātavāhana with Līlāvattī.

The above details make it clear that the main scene of our tale is laid near about the confluence of Godāvartī, adjacent to the Sapta-Godāvartī Bhīma which is interpreted by the commentary as Bhīmeśvara-deva on the bank of Godāvartī the water of which has spread into seven streams.

The topographical details induce us to search for some temple of Bhīmeśvara on the bank of Godāvartī, and one is tempted to identify it with the Bhīmeśvara temple at Draksharama¹ with which we should get ourselves acquainted in essential details.

Drāksārāma (its ancient name according to inscriptions and literature being Dakṣārāma or Daksārāma) is a village in the Ramachandrapuram Taluk of the East Godāvartī Dist. in Madras Presidency. It is located some six miles away due north of the river Gautamī, a branch of Godāvartī. This place is at a distance of about 25 miles from Rajahmundry, of about 20 miles from Cocanada and about 4 miles from Ramachandrapuram. It is considered to be one of the most sacred spots in the whole of the Āndhradeśa,² because it is one of the five celebrated Śīvaksetras in that country, the other four being Bhīmārāma, Kstrārāma, Amarārāma and Kumārārāma. Tradition says that it is one Liṅga that broke into five pieces and fell at those five places. This Drāksārāma is famous for its grand, two-storeyed temple of Bhīmeśvara which has a compound wall with Gopuras in four directions. Within the compound we see (in the photograph included in this volume) the Sikhara of the temple and a Gopura of one side: there are also coconut trees and some secondary shri-

1 I record my sincere gratitude to my learned friend N. Lakshminarayana Rao Esq. M. A., Ootacamund, for a valuable note on Drāksārāma which I have incorporated in this section. My thanks are also due to G. Lakshmi Narasimham Esq. of the Draksharam Temple; R. S. Panchamukhi Esq., Dharwar; B. V. Krishnarao Esq., Madras; Prof. P. T. Raju, Waltair; R. Subbarao Esq., Rajahmundry; Prof. E. V. V. Raghavacharya, Cocanada; and Dr. V. Raghavan, Madras, who kindly explained my queries about this locality

2 Some inscriptions call it Dakṣiṇa Kāśī.

nes. Outside the compound wall, on the eastern side there is a Gopuram and close to it the tank Saptagodāvaram.

The temple of Bhīmeśvara is a handsome two-storeyed building constructed partly in white and partly in black stones. In the porch round the shrine in the upper storey are black granite stone pillars, a rarity in that part of the country. The lower porch is also of black granite. The *linga* is of white marble, and being 15 feet in height it is worshipped at the top on the first floor. On the ground floor the image is enclosed by a dark room consisting of three rows of passages, the last of which leads to the image. There is a goddess known as Māṅkīyeśvarī, located on the upper floor, on the left side of Īsvara, in a separate room. She is one of the eighteen Śaktis that are worshipped all over India. She is supposed to be Īsvara's companion, a courtesan. All the ceremonial worship is performed to her, and for all practical purposes, she occupies the place and status of Dākṣāyaṇī or Pārvatī.

The temple of Bhīmeśvara contains 382 inscriptions which have been published by the Epigraphical Department in South Indian Inscriptions, Vol. IV.¹ The earliest of these is dated Śaka 969 (= A. D. 1047) and belongs to the reign of the Eastern Chālukya king Rājarāja; and the latest is a record of the reign of Purusottama of the Gajapati dynasty, dated in the 24th year of his rule, i. e., about A. D. 1567. The important dynasties of rulers represented in the epigraphs of this temple may be noted here: Eastern Chālukya, Western Chālukya, Imperial Chola, Eastern Gaṅgas of Kāliṅga, Kākattya, Reḍḍi, Vijayanagara and Gajapati.² In these inscriptions the place is called by the name of Daksārāma, Daksārāma, Dakṣavāṭa, Dakṣavāṭikā, Dakṣa-tapovana, Dākaremi etc. It is stated to have been situated in Guddavāḍi-nāṇḍu, which was a subdivision of Gangagoṇḍa-Choḍa-valanāṇḍu. Though the locality is called Daksārāma, there are no gardens in the vicinity: all the region for miles around is at present under paddy cultivation.

-
- 1 In an inscription (see Nos. 1196-97), dated Śaka 1050 (+78 = 1128 A. D.), a queen Lilāvati by name, who dedicated lamps to that temple, is thus mentioned: *पल्लवादेवतेरममद्वारेकमद्वाराज्यादियजयतेवरेकमद्वारम्बालक्ष्मणमश्रीमद्वनलक्ष्मणद्विभंग महार्देवी ललितावतीद्विभंगी*, etc.
 - 2 There is a reference to the Drākṣārāma in an inscription of the Kalachuri king Yaśahkarnadeva dated A. D. 1073. The record reports that Yaśahkarna defeated the Andhra king and worshipped Bhīmeśvara near Godāvāri, Ep. Ind., Vol. XII, pp. 205 ff.

The association of this locality with Daksa is based upon a traditional story which runs thus : Daksa Prajāpati is said to have performed a Yajña here, near the spot still shown as Daksa-guṇḍa. He invited all his daughters, Aśvini to Revati, the twentyseven stars, his son-in-law and all the gods and goddesses, but not his 28th daughter, Dākṣāyaṇī and her lord, Śiva. When Dākṣāyaṇī learnt from Nārada about her father's Yajña, she sought the permission of her beloved to attend the same, but he refused it. When she insisted on going, he consented reluctantly. When she reached Daksa's place along with her child Vināyaka, she was not duly received and looked after : she felt neglected and humiliated. She burst into tears helplessly and threw aside her child in disappointment. From her tear-drops fallen on the ground, when touched by her, there arose flames of fire in which she threw herself (according to another version, she plunged herself into the fire of the sacrifice), and thus became a Sati.

Anticipating some mishap to his beloved in her paternal home, Śiva set out to look after her safety ; but by the time he reached the place, Dākṣāyaṇī was no more. He heard all about her on the spot ; he was filled with remorse and revenge; and with a view to destroy everything there, he sprinkled the drops of perspiration from his forehead all round. From these drops there arose Virabhadra, the terrific counterpart of Śiva himself. Daksa, his sacrificial establishment and all his kith and kin were destroyed, and the invitees fled away for safety. Daksa's head was cut off but that of a ram was fixed instead on his body, and he was given a seat in celestial constellation. The spot where Virabhadra threw his weapon is marked today by a hillock capped with Virabhadra-Śiva temple, in the stream of Godāvāri. At the spot where Daksa's head was cut Śiva is said to have grown more fierce, and hence he came to be called Bhīma.¹ Śiva is more or less a widower here, without Dākṣāyaṇī. The

1 There are cases of deities named after the founders of the temples : Nilakantheśvaradeva, Lakṣmanēśvara and Śaṅkeśvaradeva are the names given to deities consecrated by Nilakanṭhanāyaka (Śaka 1051), Lakṣmaṇa and Śaṅkara-Camūnātha. See K. G. Kundangar : Inscriptions in Northern Karnataka and the Kolhapur State, Kolhapur 1939, pp. 18, 65, 40 etc. (of the text). On this analogy, it is not surprising if Bhīmeśvara temple was founded by some king Bhīma by name. A king Bhīma has constructed a temple of Chālukya Bhīmaśvara at Bhīmavaram near Cocanada ; and it is different from Drākshārāma temple.

orthodox Brāhmanas, it is said, will not perform any Yajña in Drākṣārāma, because it is looked upon as an ill-omened place.

The present site of Drākṣārāma is some miles away from the river Godāvartī or any of its branches ; but according to the inscriptions, as well as the Bhīmeśvara-purāṇamu, it was in the close vicinity of Godāvartī which is known to have seven mouths at its confluence and hence called Saptā-Godāvartī. It may be noted, however, that now there is near the temple of Bhīmeśvara and adjacent to the Eastern Gopura a tank called Saptā-Godāvaram into which the seven Sages (ṛṣi), who are credited with the creation of the seven mouths of Godāvartī, are supposed to have brought water from their respective rivers underground. The tank gets its water-supply through percolation, and its water rises whenever there is a flood in the river Gautamī. It is said that there are traces of the flow of river near Drākṣārāma: ten feet below, it is all sand, a river bed. Most of the temples in the South have a *ūrtha* or holy pond near them. The tank Saptā-Godāvaram is symbolic of the sanctity of the seven streams of Godāvartī, because a holy bath in this tank is said to confer on the pious pilgrim in a condensed form all the merit which is to be obtained by a separate bath in each of the seven rivers.

Some scholars suspect Buddhist and Jaina associations with this locality, because it is called an *ārāma*. Nothing specially Buddhistic is discovered there as yet. In the vicinity some Jaina settlement is said to have existed: there are found still some antiquities, especially images, scattered here and there. It is reported that on the northern side of the temple a figure of Jaina Tīrthakara,¹ sitting cross-legged, is carved on a stone slab. A late Jaina Paṭṭāvalī of the Sena Gaṇa associates Samanta bhadra with this place in the following verse :

समन्तभद्राः खड्ग तत्र पठे स्थितास्त्रिंशो विषयं सुतीर्थे ।

द्राक्षाभिरामे खड्ग भीमलिङ्गं विकीर्ये चन्द्रामविकसकाराः ॥²

A vivid and charming account of the place as it existed in the 15th century and its sanctity is to be found in the Telugu Campū called Bhīme-

1 Perhaps this appears to be the same as one photographed by the Supdt., Archaeological Survey, Southern Circle, Fort St. George Madras (No. C. 110).

2 The Jaina Antiquary; Vol. XIII, No. 2, p 4, verse 17, Arrah 1948. It appears that the Prabhāvākara (ed. Jinavijaya, Singhī Jaina Series, 13, Ahmadabad-Calcutta 1940) also refers to Bhīmeśvara thus (p 129):
द्राक्षारामे खड्गभीमलिङ्गं विकीर्ये चन्द्रामविकसकाराः etc.

śvara-purāṇamu¹ by the famous Telugu poet Śrinātha. The work which was dedicated to Beṇḍapūrḍi Annayāmātya, the minister of the Redḍi kings Vema and Vīrabhadra of Rajahmundry, is believed to have been composed in about A. D. 1430. This poetical work is based on the Bhīma-khaṇḍa of the Skandapurāṇa, though the poet by his skill and mastery of the Telugu language has made it very interesting. A brief summary of the description of Drāksārāma as given by Śrinātha is reproduced below :

'The city of Drāksārāma was surrounded by a wide and deep moat always full of water (like the sea), within which were constructed fort walls of immense size, thickness and height. It had broad roads and was guarded by (the shrines of) Bhadra and Pātāla-Bhairava, protected by the lords Subrahmaṇya and Vināyaka and by the Saptamātrkāś. It was situated on the banks of the (river) Sapta-Godāvaram, most famous and holy of the *firthas* of the south. It was full of shrines and temples enshrining the deities, such as Bhairava, Śaṅkara, Viṣṇu and Vighneśvara; and the different gates leading into the city were guarded by (the shrines of) goddesses Gogulamma on the west, Maṇḍatalli on the north, Nūkāmbā on the east and Gaṭṭāmbā on the west. The fields around the city were fed by the flood waters of the Sapta-Godāvaram and by the streams Tulyabhāgā, Godāvartī, Kaunteya and Kaṇvāpaga, and the town was everywhere adorned with lotus tanks and fine gardens. The boundaries of the region round about (Bhīmamaṇḍala) were the ocean on the east, the rivers Tryambakatanūjā on the west, Tulyabhāgā on the north and Vrddha-Gautamī on the south.

The holiness of the city is derived from the tradition that at that place Dakṣa's *yajña* was destroyed by Śiva, who later on bestowed his forgiveness and favour (*anugraha*) on Dakṣa when he prayed for pardon. Hence the place acquired fame and holiness as the scene of both the *nigraha* and *anugraha* of god Śiva, who took permanent abode at the place under the name of Bhīmeśvara in a temple on the bank of the Saptagodāvaram. The temple and the *firtha* attained further holiness equalling only that of Kāśī owing to the fact that the sage Vyāsa when rebuked by god Viśveśvara of Kāśī and asked to leave that holy place for an irrational act of his, was advised by goddess Bhavānī to seek solace at Drāksārāma where Śiva was *anugraha-dāyin*. In accordance with the advice, the sage came to Drāksārāma accompanied by Agastya, whom he met on the way, and there attained holy bliss in the prayer and service of Bhīmeśvara.'

1 Printed at the British Model Press, Choolai, Madras 1929.

Looking at the underlying spirit of the traditional tales, one finds that the place is associated with privation and divine favour. It is quite natural, therefore, that Mahānumati, Kuvalayāvali and Līlāvati are brought by the author of the Līlāvati to this place, while fate is so adverse to them; and it is there that they are devoted to Pārvatī and Śvara till their calamities come to an end. In our story it is Bhavāni, perhaps identical with Māpūkyeśvari in the traditional account, who plays a greater part in bestowing favours on them.¹

f) Contacts with Earlier Literature

The author of the Līlāvati is quite aware of the fact that great poets in the past had composed excellent Kathās in Sanskrit, in Prakrit and partly in Sanskrit and Prakrit (gāthā 36). It is natural, therefore, that attempts should be made to detect points of affinity between the Līlāvati and other outstanding works in early Indian literature. Major portion of the Indian narrative literature is associated with one or the other cycle of legends connected with Udayana-Pradyota, Kurus and Rāma and now embedded in the Sanskrit digests of the Brhatkathā of Guṇāḍhya the basic Pāśāṅgi text of which is no more available, in the Mahābhārata and in the Rāmāyaṇa. For later poets and playwrights these three have become the perennial source of the subject matter which they dress with poetic, lyrical, erotic and didactic spicing.

The Līlāvati shows closer affinity with B(rhatkathā), as judged from its Sanskrit digests than with Mahābhārata and Rāmāyaṇa. Both of them have much in common with regard to legendary back-ground, religious touches, characters, motifs, episodes and stray events. Though the hero, Śātavāhana, is an earthly monarch, in L he is brought into close association with Vidyādharas, Yaksas, Siddhas and other characters with the result that its legendary back ground at every step reminds us of that in B. In L the curse of Gaṇeśa is a driving force, the various characters including the hero himself, are depicted as great devotees of Śiva and Pārvatī; the chief scene of action is the hermitage close to the temple of

1 In choosing Sapta-Godāvari Bhīma as the chief scene of action, the author only shows his respectful acquaintance with that locality as a sacred place. One fails to understand how this reference to Drākṣhārāma can be used as an evidence to prove that Śātavāhanas were Andhras, as some scholars have done. See Journal of the Andhra H. R. Society, Vol. IV, parts 1—3, 1930, pp. 25—32; Bhārati Vol. III, part 1, pp. 3f.

Bhīmeśvara ; a nude Pāsupata tenders his advice and guidance both to the hero and to his commander-in-chief ; and in the end the jubilant hero pays respects to the shrine of Pārvatī at Pratiṣṭhāna. All these lend a positive Śaivite touch to the contents of L ; and the religious back-ground is not much different in B which repeatedly introduces devotion to and worship of Śiva etc.

King Satavāhana of Pratiṣṭhāna figures in both the works : in one as the hero and in the other as the patron of the author, Guṇādhyā.¹ Though B is silent about his marriage with a Sīmhala princess, we have therein a story in which, as already noted above, king Vikramāditya marries a Sīmhala princess.² In a different context in B a Sīmhala princess Mrgārikalekhā by name is being sought ; on the way there is a ship-wreck ; and then follows a description of a visit to Pātāla.³ Very often B introduces Nalākūbara, the son of Kubera.⁴ It also mentions a Gandharva prince, Citrāṅgada, who kidnaps a girl seen for the first time :⁵ thus he acts almost likewise in both the works. One Nāgārjuna, a Rasasiddha, is introduced by B. Līlāvati and Kuvalayāvali figure in both, but there is nothing common beyond names.⁶ Rambhā plays nearly a parallel rôle in both the texts : in B she tempts a king but in L an ascetic who has relinquished his kingdom, and then delivers a child and flies to heaven : the child later on grows into a charming girl.⁷ Pōṭṭisa and Vijayananda in L remind us of Yaugandharāyana and Rumaṇvān in B.

The motif of winning a beautiful princess from a distant island like the Sīmhala and the idea that a certain girl would make her husband a universal sovereign are met with in B more than once. Sea-travel, ship-wreck, residence in a hermitage, curses and subsequent redemption, a divine voice announcing the future,⁸ characters visiting Pātāla of a typical description and meeting a *kanyakā* there,⁹ a ring acting as an antidote against poison, Vidyādharas etc. moving in the air : all these points, though

1 See Kathāsarit-sāgara, I. 5. etc. pp 11 ff. (Bombay 1930); Bṛhatkathā mañjari pp. 25 ff. (Bombay 1931).

2 See page 53 above.

3 B.-mañjari pp. 322 ff.

4 Ibidem pp. 174, 180, 204.

5 Ibidem pp. 202. ff.

6 Ibidem, Glossary of Proper names, pp. 621 ff.

7 Ibidem, pp. 167-69.

8 Ibidem p. 517, verse 90 : अथाशरीरिणीं वाणीं शेषव्यारं नमस्तस्मिन् ।

9 Ibidem pp. 268, 656 etc.

found once or twice in L, are of repeated occurrence in B. In this way L bears close affinity with B and inherits a good deal of its general atmosphere.

As yet it has not been possible to detect an earlier source for the entire plot of L: it is not unlikely, however, that the author is himself responsible for the structure of the plot woven out by him, using a thread here and a thread there received subconsciously or even at times consciously from earlier notable works. It is the characters of Mahānumati, Līlavati and Kuvalayāvali that constitute the main planks of the plot; and even as specimens of Indian womanhood, they possess certain relieving features of abiding human interest.

The Kādambari of Bāṇa, so far as its basic plot is concerned, is indebted to the Bṛhatkathā. But what Bāṇa has shaped out of his source is a literary magnificence in which the device of emboxing tale within tale is used; the complicacy of the plot and the complexity of the narrative have become simply inimitable; and the entire romance stands unique for its sentiment and poetry which are dressed in a dignified style and diction at times tinged by laboured vocabulary, syntax and ornamentation. Reading the Kādambari and Līlavati side by side one often feels that there are common contexts in some places, though detailed comparison is not likely to lead to much positive result. In both the works curses are coming in the way of marital pleasures, and Destiny or past Karman rules supreme. The characters are made to live bravely and struggle with optimism rather than succumb to death like a coward in despair. Mahānumati living in a hermitage near the Sapta-Godāvari very closely resembles Mahāśvetā dwelling on the shore of the Acchoda lake: their pangs of separation are very much alike. Like Kādambari sacrificing her pleasures till Mahāśvetā is happy, Līlavati does not go in for marriage till Mahānumati is made happy.

Līlavati immediately reminds us of Usā, Vāsavadattā and Ratnāvati from earlier literature, but there is some difference in the presentation of their love episodes. Usā meets somebody in her dream; she suffers pangs of separation; her friend Citralekhā paints many prominent kings; and amongst them Usā identifies Aniruddha seen by her in a dream.¹ Vāsavadattā does not choose any one in the Svayamvara arranged by her father, but meets in a dream prince Kandarapaketu (who likewise

1. Kathasarit-sāgara VI. 5, pp 137 etc

meets her in his dream) and subsequently pines for him.¹ In the case of *Lilāvati* the course of events is slightly different. Being destined to be a sovereign's wife, her father gets prepared the paintings of great kings. They are put in her room. She sees the portrait of *Sātavāhana* and falls in love with him; then she meets him in a dream; and since then she suffers from separation. Her close attendant is *Vicitralekhā* who reminds us of *Uṣā's* friend *Citrālekḥā*. With *Ratnāvalī*² our heroine *Lilāvati* has much similarity. Both of them are *Sirṅhala* princesses; and it is prophesied that they would make their husbands universal sovereigns. Fate has a pathetic influence on the lives of both, and a necklace plays a significant rôle in the fulfilment of their marriage.

More than once *Kuvalayāvali* reminds us of *Śakuntalā*. Both of them are the daughters of ascetics who were practising severe penances but were tempted to sex-pleasures by jealous *Indra* through celestial nymphs³ who give birth to them and then go back to heaven leaving them to the care of a hermitage. Both of them grow into charming girls under the sylvan atmosphere. It is through *Gandharva* form of marriage that *Kuvalayāvali* gets wedded to *Citrāṅgada* and *Śakuntalā* to *Duśyanta* without the previous permission of the elders. And lastly, it is a curse, of her father in the case of *Kuvalayāvali* and of *Durvāsas* in the case of *Śakuntalā*,⁴ that separates them from their husbands. A helpful ring plays some part in shaping their destiny, though not directly in the case of *Kuvalayāvali*. So far only the comparison works. Somehow the author is not explicit in the *Lilāvati* about *Rambhā's* relation with *Nalakūbara*: she simply entrusts her daughter, *Kuvalayāvali*, to his care and goes to heaven, but elsewhere in the *Purāṇas* she is his wife.

From the above observations it is quite probable that *Kutūhala* had in view, in a general way, the contents of earlier literary works like the *Brhatkathā* of *Guṇaḍhya*, *Abhijñāna-Śākuntalam* of *Kālidāsa*, the *Vāsavadattā* of *Subandhu*, the *Kādambarī* of *Bāṇa* and the *Ratnāvalī* of *Harṣa*.

1 *Vāsavadattā*, ed. and tr. by *Louis H. Gray*, New York 1913.

2 The *Ratnāvalī* of *Harṣa*, ed. *Godbole & Parab*, Bombay 1890. See the Notes on *gāthā* 158 at the end.

3 Compare *Abhijñāna-Śākuntalam* I, 24. 60 ff, pp 21 etc. ed. *Gajendragadkar*, Surat 1946.

4 *Ibidem* IV. 1. 4 ff, pp. 74-75.

g) Age of the Poem

The author of the *Lilāvati* does not specify the year when he completed this poem. He does not refer to any contemporary or past king, a patron. He is silent about his predecessors and contemporaries in the field of literature. Naturally, therefore, we are obliged to piece together various bits of information, external and internal, which might enable us to put some definite limits for the date of the composition of the *Lilāvati*.

A. Of the three Mss. available to us, we have seen that B is dated Śaṁvat 1461 or 1471 (-57 = A. D. 1404 or 1414); P is older than B but later than J, though it does not bear any date as such; and J is dated Śaṁvat 1265 (-57 = 1208 A. D.).

B. 1) Vāgbhaṭa is assigned to c. 14th century A. D. He has written a *svopajñā* commentary called *Alarinkāratilaka* on his *Kāvyaśāsa*.¹ While explaining the definition of *Kathā*, he refers to the *Lilāvati* in this manner (p. 18):

धीरप्रशन्तनायकोपेता गयेन पथेन वा सर्वभाषानुविद्धा कथा ।

आख्यायिकावन्न स्वचरितव्यावर्णकोऽपि तु धीरशन्तो नामकः । तस्य तु ज्ञानमन्वेन कविना यत्र कथ्यते सा काचित्पद्यमयी कादम्बरीवत् । काचित्पद्यमयी लीलवतीवत् । सर्वभाषानुविद्धा संस्कृतप्राकृतेन प्राग्व्या सारसेन्या शक्या [= वैशाक्या] अपभ्रंशेन वा रचिता कथा ॥

Further in this commentary he has quoted a *Prākṛit* verse to illustrate the usage of a *Deśya* word, namely *tiṅgimchā*, in *Prākṛit*; and that verse, as seen in the Notes on *gāthā* 24, is the same as *gāthā* No. 24 of the *Lilāvati*.

2) *Trivikrama*, who composed his *Prākṛit* grammar early in the beginning of the 13th century A. D.,² quotes a couple of bits of lines from the *Lilāvati*, *gāthā* Nos. 4 and 24 (see the Notes at the end on these *gāthās*) to illustrate certain rules of his grammar (I. i. 22).

3) As noted above, p. 35, it is highly probable that *Nemicandra* (c. 1170), the author of the *Kannaḍa Lilāvati*, was acquainted with this *Prākṛit* poem, *Lilāvati*.

4) *Vallabha-Nyāyācārya's* (c. 1150) quotation, already noted above,³ one is inclined to think, refers more to the traditional story of

1 Ed. *Kāvya*mālā 43, Bombay 1915; Kane *Sāhityadarpaṇa*, Bombay 1923, Intro. p. cxxi.

2 A. N. Upādhye: A Note on *Trivikrama's* Date, *Annals of the S. O. R. I.*, XIII, ii, pp. 171-2. See also the Intro. by Dr. P. L. Vaidya to the ed. of the *Prākṛit Grammar of Trivikrama*, Sholapur 1954

3 See p. 29, footnote 2 above.

Śalivāhana than to the poem *Lilāvati*, because no such context is found in it.

5) Hemacandra occupies a unique position in the realm of Prākṛit studies on account of his treatises on Prākṛit language, lexicography and metres. One salient trait of his compositions is that he thoroughly avails himself of the material from the works of his predecessors in the field at times anonymously and sometimes specifying the names of the authors or their works. He was born in 1088 and died in 1172 A. D. He composed his *Alarākāra-cūḍamaṇi*, *Chandonuśāsana* and *Deśī-nāmamālā* during the period of 1142 to 1157 A. D.,¹ and his grammar was finished even before 1142 A. D.

In his *Alarākāra-cūḍamaṇi*² on *Kāvyañuśāsana* VIII. 8, he refers to the *Lilāvati*³ in this manner :

धीरज्ञान्तनायका गयेन पद्येन वा सर्वभाषा कथा ।

भाष्यायिकवन्न स्वचरितव्यावर्णनेऽपि तु धीरज्ञान्तो नायकः । तस्य तु बृहमन्येन कविना वा यत्र वर्धते, सा (v. 1. वा) च काचिद्रघमयी यथा कादम्बरी, काचित् पद्यमयी यथा खिलवती । सा च (v. 1. वावत्) सर्वभाषा काचित्संस्कृतेन काचित्साकृतेन काचिन्मागध्या काचिच्छूरतेन्या काचित्पैशाच्या काचित्पञ्चसेन बभूवते सा कथा ॥

In his *Chandonuśāsana*⁴ he illustrates the use of short *ṛ* in Prākṛit by quoting a *gāthā* which is the same as No. 1091 of this *Lilāvati*: the necessary extract is quoted in the Notes on that *gāthā*.

Hemacandra's Prākṛit grammar surpasses the earlier Prākṛit grammars, so far known, by its thoroughness and wealth of illustrations. It is but natural that he must have used a large number of works, grammars, plays and poems; but unluckily he rarely specifies the sources of his illustrations. From the above discussion it is clear that Hemacandra knew and quoted from the *Lilāvati*. Though there are no quotations from it in his grammar, one feels at every step that he might have drawn many illustrative words from it. The commentator repeatedly

1 Bühler : *The Life of Hemacandrācārya*, English Trans., Singhi Jaina Series, Bombay 1935, pp. 36 ff

2 Ed. *Kāvya-mālā* 70, Bombay 1901, p. 338; R. C. Parikh, Bombay 1938, Vol. I, p. 463.

3 Some have taken this to refer to the work of Jineśvarasūri, noted above, p. 28 f. (Intro. *Surasundarīcariyam*, p. 28); but this suggestion can be ruled out, because Hemacandra, in that context, is only following Bhoja who could not have referred to the work of Jineśvara.

4 Ed. Bombay 1912, p. 1a.

quotes Hemacandra's sūtras in explaining many words and Dhātvādeśas. In a few places one can apparently suspect that the illustrations come from the Līlāvati with or without minor changes, for instance, *hiyayam naha dīmai, visamaio, junṇa-surā* etc., as discussed in the Notes on gāthās 144, 169, 1266, etc.

6) Verses traced in Aḡaḡadatta's Tale¹ and Vajjalaggam² do not prove much, because the dates of these works are not definite.

7) The Surasumḡartcariya of Dhaneśvara was composed in Śaṁvat 1095 (-57 = 1038 A. D.).³ It possesses many situations, ideas and motifs which closely resemble those in our Līlāvati. The general format, the device of emboxing tales and biographies, the use of detached words to introduce the gāthās, etc. are practically alike in both.⁴ I have been able to detect at least one verse in the Surasumḡartcariya which appears to have been taken from the Līlāvati with some changes in the second line.⁵

8) The literary career of Bhoja, the celebrated Paramāra king of Malwa and a learned prince of his age, is assigned roughly to a period between 1030 to 1050 A. D.⁶

In his Śrīgāra-prakāśa XI, he defines and illustrates Kathā by mentioning the Līlāvati in this manner :

या नियमितगतिभाषा दिव्या दिव्योभयेति वृत्तवती ।
कादम्बरीव लीलवतीव सा कथा कथिता ॥

He is also said to have quoted from the Līlāvati.⁷ In chapter XXVII, Dautyaparakāśa, Bhoja remarks thus :

सहपांडुकीया यथा कुवलयावली महालुप्त्या⁸ लीलवत्याम् ।

1 See the Notes on gāthās 569 and 781 at the end.

2 Ed. Bibliotheca Indica, No. 227, Calcutta 1944. See the Notes on gāthās 74.1, 222, 1141 and 1308.1.

3 See page 26 above.

4 See page 40 above.

5 See the Notes on gāthā 1091 at the end.

6 P. V. Kane · Sāhityadarpaṇa, Bombay 1923, Intro. p. xcvi.

7 See M. R. Kavi's article in the Bhārati, 1926; Śrīgāraprakāśa of Bhojadeva, 22-24, Madras 1929, p. xx1; Krishnamachariar : History of Classical Sanskrit Literature, p. 439. My friend Dr. V. Raghavan writes to me that Līlāvati is quoted by Bhoja in Śp.

8 Apparently महालुप्त्या is a misreading.

'In his *Sarasvatī-kāṭhābharana*,¹ Bhoja quotes a *gāthā* to illustrate *Mālādīpaka*, and it is the same as No. 25 of the *Līlāvati*.

9) *Ānandavardhana's* literary activity is assigned to a period between 840-870 A. D.² In his *Dhvanyāloka* III, while discussing *Prakṛtyau-citya*, he observes thus :

भारवैश्वित्यं तु प्रकृत्यैवैश्वित्यात् । प्रकृतिर्ह्युत्तममध्यमाधमभावेन दिव्यमानुषादिभावेन च विभेदिनी । तां यथायथमनुसृत्यासंकीर्णैः स्थायीभावा उपनिबन्धमाना वैश्वित्यवान् भवति । अन्यथा तु केवलमानुषाश्रयेण दिव्यस्य केवलदिव्याश्रयेण वा मानुषस्योत्साहादय उपनिबन्धमाना अनुचिता भवन्ति । तथा च केवलमानुषस्य राधादेर्वर्णने स्फूर्णबलङ्गनादिलक्षणा व्यापारा उपनिबन्धमानाः सांख्यवृत्तोऽपि नीरसा एव नियमेन भवन्ति । तत्र त्वनैश्वित्यमेव हेतुः । ननु नागलोकगमनादयः सातवाहनप्रभृतीनां भूयन्ते । तदलोकसामान्यप्रभावात्तिसायवर्णने किञ्चनैश्वित्य सर्वोर्वाभरणक्षमाणां क्षमास्तुजामिति नैतदस्ति । न वयं ब्रूमो यत्प्रभावात्तिसायवर्णनमनुचितं राहाम्, किं तु केवलमानुषाश्रयेण यौत्पाख्यस्तुकया क्रियते तस्यां दिव्यवैश्वित्यं न योजनीयम् । दिव्यमानुषायां तु कथायामुभयवैश्वित्ययोजनमविरुद्धमेव । यथा पाण्ड्यादिकथायाम् । सातवाहनादिषु तु येषु यावदपदानं श्रूयते तेषु तावत्तत्रात्रानुगम्यमानमनुगुणत्वेन प्रतिभासते । व्यतिरिक्तं तु तेषामेवोपनिबन्धमानमनुचितम् ।

In the *Līlāvati* we find that *Kāthā* is said to be of three kinds, *divyā*, *divya-mānuṣī* and *mānuṣī* and that *Sātavāhana* and others go to *Nāgāloka* through the supernatural power of *Nāgārjuna*. *Ānandavardhana*, it is to be remembered, is acquainted with *Prākṛit* works like the *Gāthāsa-ptasati*, *Harivijaya* of *Sarvasena*, *Setukāvya* and *Madhumathanavijaya* ; and he himself is the author of a *Prākṛit* poem, *Viśamabāṅgalā*.³ The trend of his discussion in the above passage, naturally, makes it highly probable that he has in view the introductory discussion from and the plot of the *Līlāvati*. The possibility of his knowing an earlier prototype (which we have not been able to trace so far) of the *Līlāvati*, of course, cannot be ruled out.

C. *Jineśvarasūri*, as noted above on p. 26, finished his *Nirvāṇa-Līlāvati* in c. 1035 A. D. After the *Līlāvati*, as far as we know, it is the earliest work to contain the word *Līlāvati* in the title. The adjective *Nirvāṇa* possibly implies that the author wants to distinguish his work from the earlier *Līlāvati*, one having a religious basis and the other a romantic outlook.

D. In this *Līlāvati*, while describing the march of *Sātavāhana*, the author casually mentions *Raṭṭhauḍa* or *Rāstrakūṭa* and *Sulankī*,

1 Ed. *Kāvya-mālā*, Bombay 1934, p. 529 ; see the Notes on *gāthā* No. 25 at the end.

2 Ed. *Kāvya-mālā* 25, Bombay 1928, p. 145 ; Kane : *Sāhityadarpaṇa*, Bombay 1923, Intro. p. lxviii.

3 P. V. Kane : *Sāhityadarpaṇa*, Bombay 1923, Intro. pp. lxvii ff.

Sulunkī, Solarukī or Calukya army in this way (No. 1068) :

अग्निम-बाणे रुडड-साहणं पच्छिमे सुद्धकीण !
सलुक्यो सह पटुणा बन्धेज्जड मज्झहरीए ॥

We cannot take the author to mean that at the time of Sātavāhana there were armies controlled by the two dynasties, Rāṣṭrakūṭa and Calukya, because it would be an anachronism and it has no support from the facts of history. Perhaps the author has in his mind the movements of these armies in his days. He does not tell us to what part of India he belonged. He shows fair acquaintance with the locality of Sapta-Godāvarī Bhīma and he is writing in Marahaṭṭha-Desi-bhāṣā. It is quite likely, therefore, that he has in view the movements of the armies of Calukyās and Rāṣṭrakūṭas. The rulers of these two dynasties were now and then at war with each other. By about the middle of the 8th century the Rāṣṭrakūṭas became more prominent after the overthrow of Calukya Kirtivarman II, sometime about A. D. 753.¹ Minor attacks from the Calūkyas of Vengi continued for some time; and the reign of Amoghavarṣa (c. 815-77) was spent in constant wars with them. It may not be quite wrong if we presume that our author has in view the political conditions of Deccan, especially the north-eastern sector of it, by about the middle of 8th century A. D.

E. As discussed above, the characters of Mahānumati, Līlāvati and Kuvalayāvali remind us of those of Mahāśvetā, Usā-Vāsavadattā-Ratnāvalī and Śakuntalā respectively. For this reason and taking into consideration common parallel expressions and striking ideas, one can presume that the author of the Līlāvati was acquainted with the works of Kalidāsa² (c. 400 A. D.), Subandhu (c. 6th century A. D.), Bāna³ and Harsa⁴ (first half of the 7th century A. D.).

It is possible that some gāthās from the Līlāvati, especially those from the introductory maṅgala, show the influence of the Gauḍavaho⁵ of Vakpati whose literary career is assigned roughly to the first quarter of the 8th century or between 700 and 725 A. D.

At certain places the Līlāvati has close phraseological agreement in some descriptions with the Samarāicakahā⁶ of Haribhadra (c. 750).

1 V. A. Smith . Early History of India, Oxford 1914, p. 427.

2 See Notes on gāthā 779.

3 See the Notes on 213, 268, 301 and 1106.

4 See the Notes on 79, 158, 516 and 570.

5 See the Notes on 1, 9, 11 etc.

6 See the Notes on gāthās Nos. 838-41, 1295, 1297-9.

Of course it is equally possible that both of them are imitating traditional, stereotyped descriptions.

The MS. evidence shows that the age of *Lilāvati* will have to be placed before A. D. 1208. The references and allusions to or the quotations from the *Lilāvati* in subsequent works indicate that this poem is earlier than Vāgbhaṭa, Trivikrama, Nemicandra, Hemacandra, Dhaneśvara, Bhoja and Ānandavardhana (840-870 A. D.), i. e., earlier than 840 A. D. Then alone Jineśvara could imitate its title; and this period fairly explains the reference to Rāstrakūṭas and Cālukyas in the text. How much earlier it was composed, it cannot be said definitely. Its indebtedness to the works of Kālidāsa, Bāṇa and Harṣa is quite apparent and to those of Vākpati and Haribhadra (c. 750 A.D.) is highly probable. So the author of the *Lilāvati* flourished sometime between the dates of Haribhadra and Ānandavardhana; and we may tentatively assign the composition of the *Lilāvati* to circa 800 A.D.¹

b) Prākṛit Dialect of the poem

This *Lilāvati* attracts our attention not only as a romantic piece of literature but also as an important poem in the Middle Indo-Aryan the dialectal traits of which have a special significance. The author has composed it in Prākṛta or Prākṛit language (*pāyayāē bhāṣāē*) using very few Deśī words (*paviraladesi-sulakham*) as requested by his beloved (gāthā 41). Further, in one of the concluding gāthās (No. 1330), he specifies that the language of the poem is *marahaṭṭha-desi-bhāṣā*.

Much has been written on the meaning of terms like Prākṛta, Apabhraṁśa and Deśī bhāṣā.² The term Prākṛit in its wider sense has signified the entire range of Middle Indo Aryan and at times even New Indo-Aryan. To begin with it signified the 'natural' expressions of the people in general as distinguished from the polished ones of the learned in particular; and with the lapse of time this common language of the masses was raised to a literary status and perpetuated in literature. Thus Prākṛit

1. Dr. V. Raghavan observes thus in his review of the *Lilāvati* (Hindu, Madras, 6th July 1952) 'It may be pointed out that a Śīlamegha, king of Ceylon, associated with the composition of the Sinhalese treatise *Siya-bes-lakara*, is known about the time which is reasonable for the *Lilāvati*, viz., circa 800 A.D.'
2. Pischel: *Grammatik der Prākṛit-sprachen*, Strassburg 1900, pp. 1-47; Grierson: *On the Modern Indo-Aryan Vernaculars*, Indian Antiquary 1931-33; A.N. Upadhye: *Prākṛit Literature*, Encyclopedia of Literature, New York 1946; etc.

signified a literary language. Still, now and then, the earlier meaning is seen even in later usages in which Prakrit indicates Marāṭhī and Kannaḍa¹, to be distinguished from Sanskrit. When certain regional types of Prakrit were fossilised and given an artistic form in literature, side by side with them the Middle Indo-Aryan was further evolving in the mouth of the masses, and it was given later a literary form which we now call by the name Apabhraṁśa.² In the beginning Apabhraṁśa also meant, like Prakrit, any deviation from Sanskrit, but it later stands for a literary language. Even when Prakrit and Apabhraṁśa were cultivated side by side in literature, the common man's speech was further evolving towards the New Indo-Aryan stage, somewhat differently in different regions. The terms Deśī-śabda and Deśī-bhāṣā will have to be distinguished: the former refers to those words the etymology of which cannot be traced back to Sanskrit directly or indirectly, and the latter in general signifies regional languages of the masses. The word Deśī-bhāṣā could change its sense-content from time to time. The author of the Līlāvati uses it for Prakrit; Dr. Hiralal³ has shown how in certain passages it means Apabhraṁśa; and Professor Kolate⁴ has collected some references from the Jñāneśvarī where it signifies Marāṭhī. As a name of speech to be distinguished from Sanskrit, all these terms, namely Prakrit, Apabhraṁśa and Deśī, had nearly the same meaning in the beginning; but when they assumed literary status their sense-content and what form of language they signified went on changing. In a sense Apabhraṁśa is Prakrit,⁵ and the author of the Līlāvati uses the word *deśī-bhāṣā* for Prakrit. Further, the term *deśī-bhāṣā* indicates Apabhraṁśa as well as a Modern Indian language. The term *bhāṣā* also has shifted its sense-content from time to time: once it stood for classical Sanskrit as distinguished from the Vedic Sanskrit; later it meant Prakrit and Apabhraṁśa and any modern Indian language with the lapse of time. It only means that the basic meanings of these words are being expressed side by side with those attached to them as literary languages.⁶ One has

1 A.N. Upadhye. Kāmsavaho, Intro, Bombay 1940, p. xi.

2 Hiralal Jain: Apabhraṁśa bhāṣā aurā Sāhitya, Nāgarī Pracārini Patrakā, Saṁvat 2002, G. V. Tagare · Historical Grammar of Apabhraṁśa, Poona 1948.

3 Pāhuḍa-dohā, Intro., Karaṅja 1931.

4 Vikramasmṛti, pp. 479-96, Ujjain Saṁvat 2003

5 Namisādhu remarks . नया अपभ्रंशवर्णः etc. Kāvya-lamkāra p 15, Bombay 1928.

6 Grierson: On the Modern Indo-Aryan Vernaculars, Indian Antiquary 1931-33, para 66.

to guard oneself against dogmatic assertions and see the precise scope or *vyāpti* of these terms in the context in which they are used.

A large number of inscriptions beginning with those of Aśoka in the middle of the 3rd century B. C. and almost upto the close of the 4th century A.D. has come to light.¹ They are scattered practically all over India, and they show broad deviations according to regions: thus they do exhibit certain regional-dialectal distinctions. Though we have called their language by the name Prākṛit, we have no information by what name or names the language or its dialects were known when they were written. The corresponding literary speech-forms are found in the Buddhist and Jaina canons, and we call them by the names Pāli and Ardha-māgadhī. The later, stereotyped literary forms of the Inscriptional Prākṛits appear in religious texts, plays, lyrical songs and poems. The Prākṛit grammarians and theorists on dramaturgy and poetics have not only taken a cursory cognizance of their broad outlines (only some of the latter) but also tried to give names for most of them. So far as the early grammarians are concerned, their treatment is not exhaustive and thorough, and they do not clearly disclose what works they had analysed: at the most they are writing manuals for practical purposes, and their performance can hardly satisfy a linguist. Among the treatises on dramatic and poetic theory, the Nāṭyaśāstra of Bharata describes the main traits of Prākṛit; but it does not give any details about the *bhāṣās* and *vibhāṣās*, though seven of the former and six of the latter are named.² The later theorists give names of different dialects and of characters who should speak them in the plays, but they give us hardly any aid to determine the linguistic nature of these dialects.

The attitude of looking at Prākṛit as a constantly evolving speech in different places and at different times is not in any way incompatible with our attempt to view it as some dialect or the other of a specific name

1 D. C. Sircar: A Grammar of the Prākṛit Language, Calcutta 1943, especially the Introductory Note and the Notes on Epigraphic Prākṛit; M. A. Mehendale: Historical Grammar of Inscriptional Prākṛits, Poona 1948, and also a summary of it in the Bulletin of the Deccan College Post-graduate and Research Institute, VI. 1-2.

2 Nāṭyaśāstra (Kāvya-mālā 42, Bombay 1894), XVII. 48-9: मागधभाषिणो मागधा वृत्तैर्भारतमयी । वाङ्मिका वाङ्मिकाया च सप्त भाषाः प्रकीर्तिता ॥ शब्दप्रमीरचण्डालसचक्ष्मद्विविधायाः । द्विद्वेष्यभाषा च विनाषा नाटके स्मृता ॥ See in this connection M. Ghosh: Prākṛta Verses in the Bharata Nāṭyaśāstra, Indian H. Q., VIII, 1932; also his essay on The Date of the Bharata-Nāṭyaśāstra, Journal of the Department of Letters, Calcutta 1934, pp. 16-29.

described by the grammarian and attested by literary works. In the beginning it is the generic name *Prākṛta* that is current both in earlier grammars and literary works. It appears highly probable that the basic structure of Vararuci's *Prākṛta-prakāśa* originally consisted of the first 8 or 9 chapters, and it deals with *Prākṛit* only.¹ There are strong reasons to suspect that its concluding chapters are later additions. Hemacandra also calls the basic dialect described by him in details by the name *Prākṛit*. On the other hand Purusottama describes the basic dialect not only by the general name *Prākṛta* but also by the specific *Mahārāṣṭrī*.² It is likely that Vararuci was acquainted with the *Gāhākoso* of Hāla,³ a *gāthā* from which indicates that its language is *Prākṛit*.⁴ The dialect spoken by Sūtradhāra in the *Mrocehakaṭika* is called *Prākṛit* by its author,⁵ though in later grammarian's terminology it may be *Śauraseni*. The term *Prākṛit* has no regional colouring at all. The Indian drama, according to Bharata, has given first place to the *pravṛtti*, i. e. standards of dress, language, custom and profession, called by the name *Āvanti*⁶ covering the area of Central India and the adjacent territory; so it is not unlikely that the basic and primary *Prākṛits* of the plays came to be known as *Śauraseni* and *Āvanti*, the latter just a variation of the former. That is how Dr. Vaidya has lately explained the presence of *Āvanti* in the plays.⁷

Daṇḍin, in his *Kāvya-darśa* i. 34-5, plainly says that *Śauraseni* and *Gauḍī* and *Lāṣī*, as also any other language of the same kind could be in common usage denoted by the simple term *Prākṛit*; but in his opinion, the speech current in the *Mahārāṣṭra* is known as the best *Prākṛit*; in it

1 Nitti-Dolci : *Les Grammairiens Prākṛits*, Paris 1938, pp. 15f.

2 Nitti-Dolci : *Les Prākṛitānuśāsana de Purusottama*, Paris 1938, see pp. 11, 13, 14.

3 Nitti-Dolci : *Les Grammairiens etc.*, pp. 42f.

4 अग्निं पाठजकम् पाठितं सोढं च जे न व्यथति । कामस तपतपिं कुणति ते कइ न उज्जति ॥ २ ॥

5 Act I, after the 8th verse, the prose passage: एषोऽस्मि मो. कार्विशा प्रयोगशास्त्राद्ब्रह्मन्मार्गं संरुच । etc.

6 *Nāṭyaśāstra* (Bombay 1894) XIII. 25f : चतुर्विधा प्रकृतिश्च शोका नाट्यप्रयोजनम् । आवन्ती वृद्धिनाया च पाञ्चाली शैवमगधी ॥ कथाह-प्रकृतिरिति कस्मात् । उच्यते । प्राचिन्यां नाट्यदर्शनेष्वेवमावाचारी वार्ताः व्याप्यतीति प्रकृतिः, वृद्धिश्च निवेदनीः । etc.

7 P. L. Vaidya : *Āvanti, Vikrama-smṛti*, pp. 450-58, *Ujjain Saṁvat* 2003. Purusottama defines, *Āvanti* thus : अवाचकी ॥ महाप्राचीनोपयोगीत्यम् ॥ in his *Prākṛitānuśāsana* XI. 1.

are composed poems like the *Setubandha*—that ocean of the gems.¹ The rise of an eminent poet like Pravarasena (c. 420 A. D.)² in *Mahārāṣṭra* was sure to attract the attention of Daṇḍin and induce him to call the *Prākṛit* cultivated in *Mahārāṣṭra* as the *Prākṛit par excellence*. Daṇḍin has wielded great influence not only on later poeticians but also on *Prākṛit* grammarians with the result that the term *Māhārāṣṭrī* came to be easily equated with *Prākṛit*, distinguished from *Śaurasenī* and other dialects. An author like Uddyotana (A. D. 779), however, distinguishes *Pāyayābhāṣā*³ from *Marahaṭṭhaya-desi* [-bhāṣā]. From grammarian to grammarian the linguistic connotation of *Prākṛit* has not been static; what Vararuci means from and describes under *Prākṛit* is not *entirely* identical with that in Hemacandra's grammar and so on. The reasons are apparent: every subsequent grammarian not only incorporated the earlier material but also brought under his analysis additional literature; and his purpose being mainly practical, as many forms etc. as available were noted sometimes even ignoring the need of dialectal specification. The result has been that the grammarians, when all of their usages are put together, do not come to our rescue in solving a problem whether a word or a form is allowed in *Māhārāṣṭrī* or *Śaurasenī*. And by using the terminology of later authors for the earlier language-stratum, much confusion in thought has been created; and widely different views are held on the linguistic relation of *Māhārāṣṭrī* and *Śaurasenī*.⁴

It has been always felt that there was a deplorable want of *Prākṛit* compositions which specifically mentioned their dialect and the text of which was available to us in a sufficiently authentic form. It is such texts that will enable us to fix what was allowed in a particular dialect. Though modern scholars are accustomed to presume (of course with partial accuracy) that *Gāhākoso* and *Gauḍavaho* are written in *Māhārāṣṭrī*, the texts themselves call their language *Prākṛit*.⁵ The *Setubandha* is silent, and it is Daṇḍin who tells us that it is written in

1 महायाज्ञमयां मायां प्रकृतं वाक्यं विद् । सागरं धूमिलानां तैतुवथादि वनमयम् । शीतलेनी च गौडी च लाली चान्थापि तावती । याति प्राकृतमित्थि व्यसहोत्तु रीतिपिम् ।

2 V. V. Mirashi : *Some Royal Poets of the Vākātaka Age*, I. H. Q. XXI; *The Vākātaka Chronology*, Ibidem XXIV pp. 148 ff.

3 पायय-भान-भया नरहृदय-वैति-भणय-विषदा । इन्द्रा सयल-रह विषय तावत-जिन-सम्भाषिता । कौतुकैल कथम् परवयव-वरेण सज्जय-विषदा । किंपि अवम्भंतकया दौ वि व वेसायमासिल । Quoted from the MSS.

4 For important sources see Kamsavaho, Intro., p. 42, footnote 40. Bombay 1940

5 See *Saptaśatakam* 2, *Gauḍavaho* 65, 92 etc.

Māhārāṣṭri. As far as we know, the Lilāvati is the first work to specify its dialect that it is written in Marahatṭha-desi-bhāṣā, i. e., the Māhārāṣṭri Prakrit. Thus we get a pretty lengthy composition the material from which should enable us to say definitely what is Māhārāṣṭri, and also to see in what respects its literary idiom has been affected by incidental influences from contemporary regional vernacular, from the author's mothertongue, from his specialised knowledge etc. In the light of earlier studies, some significant traits of the dialect of this text may be noted below.

In some words the quality of vowels is changed : *Camdaleha* for "hā, jayāsaddo for jaya", *pakkhā* for *pakkha*, *samka* for *sambā*.—Initial *a* is lost, and we have the form *valambiya*.—More than once *m* and *v* are interchangeable in this text, and even the transitional stage is seen in certain words : *kavamḍala*, *ṇivisaṃ*; *eva*, *emva* & *ema*; *tāva*, *tāmva* & *tāma*. Akin to this is the change of *vi* (after a nasal ?) to *mi*.—What is known as *va-sruti* is seen in a few words : *wari* = *udare* (670), *wahī*, *dhāvā*.—The following Samidhis deserve our attention : *tena* + *ettiyam* = *tenattiyam*, *addhoyana* = *ardha-yojana*, *amhe* + *īha* = *amheha*.—The genders of the following words, especially contrasted with those in Sanskrit, may be noted : *ucchamga* *n* (768) *pariyāna* *n* (184, 697), *majjhaesa* *n* (767), *maṇo* *m* (428), *mamīa* *n* (1315), *mitta* *m* (1060), *mokkha* *n* (714), *sivinaya* *n* (922).

If in certain words we get a single consonant instead of a double one ordinarily expected : *samuha* for *summuha*, *ana* for *aṇna*; we come across a 'conspicuously large number of words which illustrate what is called spontaneous doubling of a consonant in most cases the one following a preposition : *addamsana*, *ahammo* = *adhamah*, *niggūḍha*, *papphulla*, *paravasa*, *vimmuha*, *sarissa*, *sajjīva*, *sapparihāsa*, *supphaliya* etc.—In a few words *ṇh* is not a conjunct : the vowel preceding it is not at all metrically long (see the Notes on 115, 1285).—As to the particles, *va* stands in the sense of *api* (691, 885), and in some places one *pi* is redundant (565, 612).

Some words stand in their basic form, without any termination : *abbhamtara*, *baddhānūrāya*, *mamjari*, *sayakhamḍa* etc. for *abbhamlaram* and so on.—The Nom. sing. often serves the purpose of Acc. sing. : *appā* (421), *eso amgulio* (988), *uvaeso* (193), *ṇuccimto tāo* (321), *sā citthāiya-calayā* (1328), *hattavaho* (733); this is seen also in the case of Fem. nouns ending in *ā* and *i*,¹ apparently displaving a case of alternance between a

1 Cf. Karakandacarui III. 1, line 4 : कवि लीला मगधर भावणे ।

long vowel and a short one followed by an *anusvāra* : *gai* (937), *Bhavānti* (720), *bhānti* (465), *Lālāvā* (993), *Vasantasīri* (314), *siniddhayā* (492) *svasā* (224, v. l.° *im*).—*susahāyā* (1162), is the form of Acc. pl.—*nāme* in B is possibly Inst. sing.—Inst. pl. stands for Loc. pl. : *atthasatthehim* (153), *diyamehim* (1155), *sālā-saehim* (737), *hattehim* (818, B. *hattesu*); in this context may be noted certain cases which can be called Inst. Absolute : *tehi gaehi* etc. (1163, 1179, 1265).—The use of Dat. sing. is seen in *dhammāya, kāmāya, makkhāya* (1010).—The Mas. and Neu. *i*-stems generally show in Gen. Sing. *-no* and scarcely *-ssa*.—*uvari* (670), *hiyai* (613), are the forms of the Loc. sing.—Loc. pl. is used for Inst. pl. : *thanaharesu* (1325), *nivahesu* (49).—*sisahā* is Voc. pl. (824).

Coming to the pronominal forms, more than once *kam* is used for *kim* (555, 618, 1041, etc.) and at least once *kim* for *kam* (33).—Abl. sing. *kattohimlo* (207).—*jo* stands for *jam* (784).¹—Abl. sing. *tattohimlo* (1025).—Loc. sing. *tamsi* (301), *tassim* (244, 291).—Loc. sing. mas. *ime* (605).

Some interesting forms of the pronouns of the first and second persons may be noted here. The form *ne* appears for various cases : Nom., Inst. sing. and pl. (see the Notes on 215).—Nom. and Inst. pl. *ahmi* (461, 183).—Inst. sing. *mi* (see Notes on 183). The forms *amhe* and *amhehim* are mutually confused (384, 1162).—Abl. sing. *mamāhi* (270, 368).—Gen. sing. *mha* (614, 714-5, 801).—Gen. for Inst., or the form of the Inst. pl. *ahmam* (383).—Nom. sing. *tuyam* (512).—Nom., Inst., and Gen. pl. *tumhi* (558, 710, 860).—Abl. sing. *taimlo* (560, 1039).—Loc. sing. *tae* (1221).

Coming to the verbal forms, we have in the Present 1st p. sing. : *na-yānamhu* = *na-yānamhi* (856); *aham na-yānimo* (865);² pl. *gacchamha, vaccamha*. The form *paricimiyamhi* (v. l. *paricimtayamhi*) presents some difficulty, and can be equated variously with *paricintayāmi, paricintitam hi, paricintilāsmi* (see the Notes on 167).—The form *jāyamti* stands for *yānti*; the forms like *jāveṇu* from the root *yā* are well-known in Apabhraṃśa.—Imp. 2nd p. sing. forms like *kuṇijjāsu, bhaṇijjāsu, sāhijjāsu* etc. deserve our attention.—Now and then we have Fut. 2nd p. sing. forms like *jānūhasi, dāsīhasi, pāvīhasi* etc.—At times the negative particle *mā* is used with the Fut. (565).—The Passive with the augment *-tva-* is seen in *parinīyasi*.—Some of the forms of the Infinitive like *visamīum, samappēum*

1 In Apabhraṃśa *so* and *sā* stand for the Acc. as well. See Karakaṇḍacartu, p. 7 (सा पेशिवादि etc.), p. 12 (सो जंघु जावड जाव डेह), p. 18 (सो पेशिवादि ते मयसीव), etc.

2 Compare समप्राप्तकथा, pp. 99-100 : ता प्पामि प्प प्पामिपिक्क निवचानो इमस्स धावस्स पि, पित्तिक्कमे मनिवं च तेष ।

etc. have the sense of the Gerund which as a rule is represented by the forms of the *-ṭya* type. The Gerund form *samānavi* (v. l. *samāṇiya*) is quite interesting.

The above details are noted not with a view to give a grammatical analysis of the language of this text¹ but just to record a few striking and salient features of it that they might easily catch the eye of a Prākṛit philologist or a critical student of Middle Indo-Aryan. Most of them are discussed in the Notes in the back-ground of the rules of Prākṛit grammars.

The change of *t* to *d* is looked upon by grammarians as a feature of Sauraseni and other dialects as distinguished from that in Māhārāṣṭri. In a strict sense of the term, it is not a dialectal trait, but it is just a common phenomenon in the evolution of Prākṛit which shows different stages: retention of *t*, softening of it into *d*, change of it into light *dʰ* and lastly loss of it leaving only the constituent vowel behind. These stages are more chronological than dialectal, but because the various Prākṛits are stereotyped literary languages, even with generalisations of broad traits, it was natural that such traits could be assigned to some Prākṛits and not to others. The only question is whether the grammarians had in view any literary works showing or not showing such traits. The Līlāvati specifies its dialect as Māhārāṣṭra-deśi-bhāṣā. Throughout the text, no change of *t* to *d* is seen in the initial, intervocalic or conjunct position; but *t* is dropped leaving behind the constituent vowel. Here, in this text, words like *dāva āda* (here *āgaya*), *ṇivvudi* (here *ṇivvni*), *suidi* (cf. *sukaya* or *sukayam* here), *hada* (here *haya*) *sampadi* (here *sampa*) and *jado*,² and the Abl. sing. form in *-do* or *-du* etc. are conspicuously absent. With poems like the Līlāvati before Hemacandra, it is but natural that he could remark thus in his Prākṛit grammar:

VIII. i. 209 : अत्र केचिद् ऋत्वादिषु द इत्यारब्धवन्तः स तु शौरसेनीमागधीविषय एव दस्यते इति नोच्यते । प्राकृते हि । ऋतुः etc.

- 1 With the exhaustive Glossary that is given at the end, it is not difficult now to prepare a full grammatical analysis of this poem, a veritable manual of Māhārāṣṭri, following the paragraphs of Pischel's Grammatik as Printz has done in his Bhāṣā's Prākṛit or on the model of what Jacobi has done in the Intro to his Ausgewählte Erzählungen in Māhārāṣṭri or what Schmidt has done in his Elementar buch der Sauraseni
- 2 The Nāṭyaśāstra XVII. 12 observes thus : अल्पस्य इकारे मध्यमस्यै तकार इत्यदौ etc.
- 3 Vararuci's Prākṛta-prakāśa II, 7
- 4 Possibly following Vararuci, VI, 9, Hemacandra allows *hado*, *jādo*, *tado* etc in VIII ii. 160; but the Līlāvati gives the forms *hao*, *tao* etc, besides *hattio* etc.

VIII. ii, 154. : पीनता इत्यस्य प्रकृते पीणया भवति । पीणया इति तु भाषान्तरे । तेनेह लले वा न कियते ।

Because the grammarians were making these distinctions in stereotyped literary Prakrits, they were perfectly justified to do so to the extent to which their rules were confirmed by literary usage.

Though the author of the *Lilāvati* says that he is writing in *Marahaṭṭha-desi-bhāṣā*, it would not be correct to presume that his language is the same as the language spoken in *Mahārāṣṭra* at his time. All that one can assume is that his is a literary language, expressed by a man of learning, but based on or closely akin to the vernacular of *Mahārāṣṭra* sometime earlier than the age of the author.

Between the literary languages known by the names Prakrit and Apabhraṁśa the vocabulary is practically and substantially common ; many authors cultivated them side by side ; and the grammatical elements akin to them and current in the contemporary stage of the Modern Indo-Aryan as spoken by the people often affected them. Scrutinised from this point of view, we find in the dialect of the *Lilāvati* good many traits which are not usual in Prakrit or *Mahārāṣṭri* but are quite normal in Apabhraṁśa as described by Hemacandra and as current in literature: i) The change of *m* to *v*, or nasalised form of it, *v̄* or *mv*.¹ ii) Confusion of genders especially between the mas. and neu. nouns.² iii) Variations between short and long vowels.³ iv) Some words stand without any terminations.⁴ v) Nom. and Acc. sing. forms, which are often identical in Apabhraṁśa, are mutually confused ; Inst. and Loc. pl. get interchanged,⁵ *jo, so, eso* stand for *jam, tam, eyam*, which is quite normal in Apabh.⁶ vi) Some of the pronominal forms are loosely used. vii) The Gerund form *samānavi* is recognised by grammarians only in Apabh. Thus there is no doubt that the Prakrit or the *Marahaṭṭha-desi-bhāṣā* used by the author of the *Lilāvati* has incorporated certain tendencies of Apabhraṁśa : either he inherited them through his close study of Apabhraṁśa literature or through the channel of his mother-tongue or local vernacular which had some points common with literary Apabhraṁśa.

1 Compare Hemacandra's Grammar VIII. iv. 397.

2 Ibidem Sūtra 445.

3 Ibidem Sūtra 329-30.

4 Ibidem 344-45.

5 Ibid. 347.

6 See above p. 75, Footnote 1.

It has been customary nowadays to state dogmatically what New Indo-Aryan language has descended from what Middle Indo-Aryan language. Except perhaps in the case of Gujarāṭī, the evidence is meagre elsewhere; and one has to be very cautious in stating, in toto, the parentage of a particular Modern Indian language. The reasons are plain. The Prakrit dialects preserved to us in literature are literary speeches, though connected with the spoken languages of some locality and age. The present-day Modern Indian languages are a continuation or development of the spoken-speech, now and then influenced by literary usages and grammatical stereotyping. So it would be overstating, if not misrepresenting, the situation when it is asserted that Marāṭhī has descended from Sanskrit, Pāli, Mahārāṣṭrī or Apabhraṃśa. These are sweeping generalisations from a few common points, and such statements are far from the scientific needs of the language-study. What really requires to be done is that the facts of Marāṭhī language, both in its literary strata and spoken dialects, should be authentically ascertained, and then one should detect their counterparts in the Middle Indo-Aryan, some Prakrits as well as Apabhraṃśa. The Mahārāṣṭrī Prakrit and its allied Apabh. idiom are sure to give us some earlier links of Marāṭhī. Vocabulary and loan-words are not always a safe criterion in this respect. Prakrit and Apabhraṃśa have nearly the same vocabulary but as languages they present distinct phases. Apart from striking common words, parallel points should be mainly detected in pronouns, their forms and usage; in the names of relations, parts of the body and essential articles of domestic use; in the roots and verbal formations; etc.

Because the author of the Līlāvati himself calls the dialect of this poem Mahārāṣṭra-deśī-bhāṣā one feels tempted to find something common with Marāṭhī. The confusion between the Nom. and Inst. pronominal forms really anticipates what one finds in Marāṭhī. There are many Dhātuvādesās used in this text which closely remind those in Marāṭhī. To explain a Marāṭhī verbal form, Konow¹ was connecting it with Sanskrit *na-(j) ānāmi*, but in this text more than once the base *na-yāna* is used and it is clearly the predecessor of the Marāṭhī form.² Expression like *rūṇo bhavāntena* (Marāṭhī *rājālā sāngūna* or lit. *mharūna*), *gharaharm* (Mar. *gharoghara*),

1 Linguistic Survey of India, Vol. VII, Intro. p 5.

2 Note the words like *lankarūna*.

Paiṅca-cha (Mar. *Pāñca-sahā*) are quite close to Marāṭhi idiom. The phrase *tumham ciyāi* (957) deserves special attention; the appendage *ciyā* is no more a separate word, but both together form one word to which the termination is added: compare Marāṭhi *tumacyā, āmacyā* etc. Common points¹ like these go to indicate that our author's language, the Marahāṭṭha *deśi-bhāṣā*, is a literary language; and in all likelihood it is based on the spoken language of Mahārāṣṭra which with the lapse of time and under different influence has grown into present-day Marāṭhi.

6. THE SANSKRIT COMMENTARY AND ITS AUTHOR

In this edition the text of the *Lilāvati* is accompanied by a Sanskrit commentary, called *Lilāvati-kathā-ṛttiḥ*, tentatively presented here from an unsatisfactory transcript of Ms. B which is already described above. As a Shorter Recension, Ms. B has its importance which is further heightened by the Sanskrit *ṛtti* which is not found anywhere else as yet. The commentary has a big gap, because the Ms. B has lost some folios; and its text is unsatisfactory in many a place. Still it is highly useful for verifying the readings of the Prākṛit text and for giving us the explanations of some of the gāthās and the Sanskrit *chāyā* of most of them.

At the beginning of the poem, the commentary is pretty exhaustive: the gāthās are difficult and full of mythological allusions, and consequently there is much to explain. But as one gradually advances, say after the first 120 gāthās or so, the discussions decrease, explanations grow meagre, and the *Ṛtti* assumes the form of just a bare Sanskrit *chāyā*: at the most it appeals to some or the other Sūtra of Hemacandra's grammar on a particular word, generally a Dhātvaḍeṣā. In a few cases the readings are discussed (gāthās 155, 364 etc.), but that is only casually. It is surprising that the commentary sometimes explains readings which are not found in Ms. B (gāthās 265, 279, 320, 412 etc.): that is a riddle which can be explained only when some more Mss. of the Shorter Recension become available. Though the *Ṛtti* is not an outstanding performance, it is helpful in many places.

As discussed above, Hemacandra knew this *Lilāvati*; and there is every likelihood of his having used its text in collecting material for his Prākṛit grammar. This is indirectly confirmed by the commentator who quotes Hemacandra's grammar repeatedly, nearly fifty times. He also quotes from the *Deśi-nāma-mālā* and *Kāvyānuśāsana* (pp. 20 and 193) of

1 In continuation of the common points already noted by Konow, Grierson, Bloch and others.

Hemacandra. Now and then there are quotations in the commentary, generally in Sanskrit and only once or twice in Prākṛit (pp. 20, 28); they are mostly anonymous (pp. 4, 5, 8 [Pañcatantra], 10 [Ibid.], 17, [Ibid.], 18 [Ibid.], 28, 41 [Ibid.], 53, 56, 61, 131 [Nīśāntaka] & 162), and rarely with their sources specified (pp. 2 Kālidāsa, 20 Hemasūri, Vātsāyana, 31 Cakrapāṇivijaya-mahākāvya, 33 Nīśānta, 52 Smṛti and 193 Hemasūri).

It is the commentator who discloses to us the name of the author of the Līlāvati as well as that of his wife; but unfortunately he has not said anything about himself, nor has he mentioned his name.¹ The use of expressions like *mutkalāpya* (p. 76, l. 27) and the confusion between *bhavana* and *bhuvana* (p. 1, l. 6) go to indicate that he belonged to Gujarāt. According to Pandit's observation,² the use of *kila* at the beginning of a sentence is found only in Sanskrit works by Jaina writers; and our commentator shows this trait in his writing. Further the fourfold classification of *buddhi* (p. 40) and, if I understand it right, the use of the term *upayoga* (p. 60), as found in Jaina literature and philosophy go to indicate not only the commentator's close study of Jaina scriptures but also the possibility of his being a follower of Jaina religion. His reference to Hemacandra in respectful terms as *prabhu-Śri Hemasūrayah* (pp. 20 and 193) perhaps indicates that he was a monk of the Śvetāmbara section. Thus it appears that the commentator was a Śvetāmbara Jaina monk from Gujarāt. As to his date, he must have flourished sometime between A. D. 1172 (when Hemacandra died) and A. D. 1404 (the date of the Bikaner ms. which contains the Sanskrit Vṛtti).

1 According to the Jinasatnakośa (Poona 1944), p. 338, there is an anonymous ms. of the Līlāvati accompanied by the commentary of Malayasāgara in the Jainānanda Pustakālaya, Gopīpura, Surat. It is necessary that this ms. should be inspected, and then alone something can be said about its identity or otherwise with the present text of Līlāvati and its Sanskrit commentary.

2 See the Notes on gāthā No. 5 at the end.

णमह सरोस-सुंयारिसण-सच्चवियं कररुहावली-जुयलं ।
 हिरणकर्स-विद्यहोरत्थलैट्टि-इल-गभिर्ण हरिणो ॥ १
 तं णमह जस्स तइया तइय-वयं तिहुयणं तुलंतस्स ।
 सायारमणायारे अप्पणमप्यं विय णिस्सिणं ॥ २

१) णमह—हरेनारायणस्य कररुहावलीजुअलं उभयकरनखश्रेणिं नमत नमस्कुरुतेति^१
 मंत्रन्धः । नमस्करणीयस्य सर्वपूज्यत्वात् चतुर्दशभवनजना इत्यादिकर्तृपदमनुक्तमपि गम्यम् ।
 किंविशिष्टं कररुहावलीजुयलं । सरोससुयारिसणसच्चवियं सरोषोऽन्तःप्ररूढकोपो यः सुदर्शनश्चक्रं
 नेन सच्चवियं दृष्टम् । 'दृशो नियच्छापेच्छावयच्छावयज्जवज्जसच्चन्द्रदेकलोअक्खावयक्खावयग्घंपुलो-
 अपुलअनिआवआमपासाः' [हैम० ८-४-१८१] इति प्राकृतव्याकरणसूत्रात् सच्चवियं ।
 तत्कार्यवधस्य नखपंकयैव साधितवाच्चक्रस्य सविशेषोपरोषो दर्शनमात्रं चावशिष्टम् । नन्वायुधा-^२
 नामवेतनत्वात् पुरुषप्रेर्यतयैव कार्यकारिलं रोपदर्शनं च प्राणिधर्मस्तत्कथमिदम् । मैत्रं बोचः ।
 परमपुरुषायुधानामपि देवताधिष्ठितत्वाच्चेतनावत्वं व्यक्तमेव । अथवा लक्षणशब्दा अमी मन्त्राः
 क्रोशन्तीत्यादिवत्पुरुषेऽभ्यारोप्यन्ते । पुनर्विंशिनष्टि । हिरणक इति । हिरण्यकशिपुर्दानवेन्द्रस्तस्य
 विकटं विपुलं यदुरो वक्षस्तदेव स्थलमिव स्थलं निश्चितरूपं तत्र यान्यस्थीनि तेषां दलानि खण्डानि
 तैर्गमितं संपृक्तं संमिलितम् इत्यर्थः । गर्भितमिति 'गर्भितातिमुक्तके णः' [हैम० ८-१-२०८]^३
 इति प्राकृतलक्षणमूत्रेण तस्य णत्वम् ॥ ननु शौर्यैर्दार्यगाम्भीर्यैश्चैर्षीदिवर्गुणप्राप्तवर्णनमपास्य
 किमर्थमादौ नखा एव नमस्कृता इति चेत् । दैवतवरानुभावात् ऋषीपुंसाभ्यामवध्यस्य तस्य नरसिंहरूपेण
 विष्णुना शस्त्रागोचरत्वाच्च नखैरेव विदारितत्वात् प्राधान्यम् इत्यदुष्टः आदावेव कररुहावलीनमस्कारः ॥
 नन्वर्वाचीनपराचीनावस्थाद्वयस्वरूपस्य भगवतः किमर्थं परमार्थतोऽनुपादेयरूपार्वाचीनावस्थादिमं
 नमस्कारस्याभ्युपगतेति न वाच्यम् । अत्र हि प्रबन्धे श्रीशातवाहननरेन्द्रस्य लीलावतीपाणिग्रहेण^४
 भुक्तिफलमेवाभिधेयम् । तच्चावीग्दशायामेव सफलमाकलयाम इति सर्वमनवधमिति प्रथमगाथार्थः
 ॥ १ ॥ तस्यैव पुरुषोत्तमस्य नवमेचावतरणेः कृतजगत्त्रयोपकारस्य वैशिष्ट्यं ख्यापयन्नाह ।
 २) तं णमह—तं हरिं नमत । यस्य तइया तदानीं बन्धनावसरे । त्रिभुवनं स्वर्गमर्त्य-

^१ P opens with ६० ॥ ३^१ नमो विष्णुराजाय ॥, J with ६० ॥ नमः सर्वज्ञाय ॥, B with ६० ॥
 श्रीसत्त्वस्थौ नमः ॥ ^२ = सरोवसुदत्तं, PJB सुन्दरि. ^३ P इतिगणत, B हिरणकस्त. ^४ P 'लक्ष्मणयो
 राप, J 'लक्ष्मणविमर्ग. PJB कर्मह. ^५ = मुलीचपदं, J तइया तइयवयं तिहुयणे. ^६ ['नये विध]-
 'PJB वित्त'. ^७ B नमस्कारभाग्यु.

तस्सेयं पुणो पणमह गिंहुयं हलिणा हसिज्जमायस्स ।
 अपहुत्त-देहली-लंघणद्व-वैह-संतिर्यं चरणं ॥ ३
 सो जयउ जस्सं पत्तो कंठे रिट्ठासुरस्स घण-कंसणो ।
 उप्पाय-पवड्डिय-काल-वास-करणीं भुयप्फलिहो ॥ ४
 रक्खंतु वो महोवहि-सयणे सेसस्स फेण-मणि-मउड्डी ।
 हरिणो सिरि-सिहिणोत्थय-कोत्पुह-कंदं-कुरायारा ॥ ५
 [महुमह-वलणुप्पीडिय-सेस-भुवणैण मुक्क-फुक्कारा ।
 पवणाऊरिय-जलयर-सुत्त-विबुद्धो हरी जयउ ॥ ५५१]”

पातालरूपम् । नुलयतः चरणत्रयेणाकलयतः । तृतीयपदं साकारमात्मानं निराकारे
 १० आत्मन्येव निषण्णं स्थितम् । असंभाव्यं चेदम् । न हि द्रुतोऽपि द्रुताशनः स्वं दग्धुं
 विदग्धः । न हि सुतीक्ष्णाप्यसिधारा स्वं छेतुं छेका । तथा साकार आत्मा कथं निराकारे
 आत्मनि निषर्षणो भवितुमर्हति । अथ च साकारः शरीरमय आत्मा निराकारे आत्मनि
 आकाशरूपे, विष्णुपदं नभ इति वचनात् । श्रीकालिदासोऽप्याह ।

अथात्मनः शब्दगुणं गुणज्ञः पदं विमानेन विगाहमानः ।

११ रत्नाकरं वीक्ष्य मिथः स जायां रामाभिधानो हरिरित्युवाच ॥
 वामनावतारे हि पदेन व्योमपथमवरुन्धानस्य स्वात्मा स्वात्मन्येव निविष्ट इति व्यक्तमा-
 पतितमित्यर्थः ॥ २ ॥ तस्यैवानर्घ्यमहिघ्नो बाललीलायितमाह । ३) तस्सेयं - पुनर्वांरवारं
 तस्यैव हरेर्हलिना बलभद्रेण निभृतं वैलक्ष्यरक्षणाय उत्तमत्वाद्वा निःशब्दं हस्यमानस्य
 अप्राप्तदेहलीलङ्घनाच्चर्यसं स्थितं चरणं प्रणमत । अप्राप्तो योऽसौ देहलीलङ्घनस्य अन्वा
 १० मार्गस्तेन >यसं तिर्यक् स्थितम् । अथवा अप्राप्तदेहलीलङ्घनादर्धत्र्यसं स्थितम् । ‘वक्रा-
 दावन्तः’ [हैम० ८-१-२६] इत्यनुस्वारे तंसं । बाल्ये हि भगवतो देहलीलङ्घनेऽप्य-
 क्षमतां विलोक्य पुराणार्थमनुस्मृत्य च बलभद्रेण हसितम् । किलासावेव कंसादिदान-
 वान् निर्दलयिष्यति इति गार्थः ॥ ३ ॥ ४) सो जयउ-स विष्णुर्जयतु । यस्य
 भुजपरिधौ भुज एव कठोरत्वदादर्याभ्यां परिधौ अर्गलः । ‘पाटिपुरुषपरिघपरिखापनस-
 १० पारिभ्रे फः’ [हैम० ८-१-२३२] इति फादेशे फलिहो । घनकन्धेवत् कृष्णो-
 ऽरिष्टासुरस्य वृषभासुरस्य कण्ठे शोभते । कीदृश इत्याह । उप्पाए इति युगक्षयकार-
 स्त्र संहारसमये प्रवर्धितो दीर्घतामापन्नो यः कालस्य यमस्य पाशस्तस्य करणिः सद्दशः ।
 अयमर्थः । वृषभासुरसंजिहीर्षया हरिस्तत्कण्ठे कालपाशायमानं निजभुजं चिक्षेप ॥ ४ ॥
 विष्णोः शय्यारूपेण शेषाहिराजपमपि स्तौति । ५) रक्खंतु - हरेर्महोदधिरास्यने स्मृद्-

^१ B तस्सेयं. ^२ PJB गिंहु. ^३ B तंसं तिर्घं for वदसंतिर्यं. ^४ B जस्स कंठे सोहह रिट्ठ. ^५ B कंसिणो.

^६ = प्रवर्धितः. P पवड्डिय, JB पवड्डिय. ^७ = साहस्यं प्राणः. P करणीं, J करिणी, B करणी. ^८ P कंसिहो, J: पवड्डियो. ^९ P कणिमणि, B कण. ^{१०} = मणिपर्वक. ^{११} = एवोकर. = व [= अव] स्तुत. ^{१२} Not found in any ms., but reconstructed from the Sanskrit com. in B. ^{१३} B निषण्णः स्थितः

^{१४} B आत्मानिषण्णो.

हरिणो जमलक्ष्ण-रिटु-केसि-कंसासुरिद-सेलौष ।
 मञ्ज-बलर्ष-वियारण-कञ्चण-धरणे ऋण षमह ॥ ६
 ककस-भ्रय-कोप्पर-पूरियाणणो कंठिण-कर-कयावेसो^१ ।
 केसि-किसोर-कयैस्थण-कउज्जमो जयई महुमहणो ॥ ७
 सो^१ जयउ जेण तथैल्लोय-कवलणारंभ-गन्धिय-मुहेण ।
 ओमोवणि ष पीया सत्त वि कुलुयट्टिया उँवही ॥ ८

शय्यायां सेसस्स शेषनाम्नो भुजगराजस्य फणमणिमयूराः फणरत्नकान्तयो वो युष्मान् रक्षन्तु
 पालयन्तु । कीदृशास्ते । सिरि इति श्रीलक्ष्मीस्तस्या देशीभाषायां सिंघिणौ स्तनी ताम्यां उत्थय
 आच्छादितो यः कौस्तुभ एव कन्दस्तस्याङ्कुराकारा मूलेद्भूतप्ररोहरूपाः । किल हरेः सिन्धौ
 शय्याकृतशेषफणामणिकान्तयः क्नेहाल्लिङ्गितलक्ष्मीस्तननिपीडितकौस्तुभकन्दाङ्कुरा इव राजन्ते ।^{१०}
 उभयकान्तिसाम्यमित्यर्थः ॥ ५ ॥ ५३१) महुमह इति । मधुमथनवल्लोपीडितशेषमुजगेन
 मुक्तकृत्कारात् । पवनापूरितजलचरसुतविबुद्धो हरिर्जयतु । निद्रायां सालस्यं हरेरङ्गं
 मोटितम्^{११} । शय्यागतः शेषराजस्तदा फूकारानमुञ्चत । तद्वातेन जलचरः पाञ्चजन्यशङ्को
 दध्वने । जजागार मुरारिरित्यर्थः ॥ ५३१ ॥ ६) हरिणो—हरेर्मुजानमत । बाहुषु
 बहुवचनं चतुर्भुजत्वात् । किंभूतान् भुजान् । भञ्जनवल्लविदारणाकर्षणधरणान् । केषाम् ।^{१२}
 यमलार्जुनारिष्टकेशिकंसासुरेन्द्रशैलानाम् । यमलार्जुनस्य वृक्षरूपतया भञ्जनम् । अरिष्टसुरस्य
 बल्लनं मर्दनम् । केशिनोऽश्वरूपस्य विदारणम् । कंसासुरेन्द्रस्याकर्षणं सिंहासनादाकृष्य मल्लयुद्धभूमौ
 निपातनम् । शैलस्य गोवर्धनपर्वतस्य जलमग्नोक्तुल्लक्षणाय बाहुभ्यामुत्पाठ्य गगने धारणम् ।
 एवंविधकर्षणमान् बाहुनमत । न बाध्यं भुजचतुष्टयेन कथं भञ्जनादिपञ्चकर्माण्यकरोदिति ।
 स्वरूपमात्रकथनमिदं न च युगपत्कारित्वम् ॥ ६ ॥ ७) ककस—केशिकिशोरकदर्यनकृतोषमो^{१३}
 हरिर्जयतु । केशिदैत्य एव दि[तितनयो अ]ल्पवयास्तुरंगमस्तस्य कदर्यनं तत्र कृतोषम इति ।
 कथमिति । कर्कशाशुजस्य कूर्परं मथ्यं तेन पूरिताननो भृतमुखः । अन्यच्च कठिनकरेण कृत
 औवेष्टो वेष्टनं प्रीवोपरि येन । 'वेष्टः' [हेम० ८-४-२२१] इति सूत्रेण [आवेष्टो] ॥ ७ ॥
 अथ महेश्वरमुपश्लोक्यनाह । ८) सो जयउ—स जयतु येन त्रैलोक्यकवलनारम्भगमितमुखेन
 [त्रिजगत्] संहारप्रारम्भसज्जितवदनेन । चुलुकस्थिताः करतलकलिताः । सतापि समुद्रा^{१४}
 आपोशानमिव मन्त्रपूतनीरमिव आचान्ताः । किल संहारचिकीर्षयादौ सप्त समुद्रानापोशानीचकार ।
 ईदृक्कर्मणा अनुक्तोऽपि महेश्वरो ज्ञेयः । सप्त समुद्राश्चामी ।

^१ = युगलार्जुन. ^२ B सेलण. ^३ = यथासंख्यं. ^४ P दलण, J बलण, B गd. ^५ = कठिनकरकृताक्षेः. ^६ P
 करकयावेसो, J करकयावेसो, B करकयावेसो. ^७ = कर्कशाशु. ^८ P gap. J जयइ, B जयउ. ^९ B ख.
^{१०} P तथैल्लोय, J तथैल्लोय, B तथैल्लोय. ^{११} = उपोत्पन्नजलमिव, P उसावणि ष, J ओसावणि ष, B gap - वणं
 व पीया. ^{१२} J कुलुयट्टिया. ^{१३} P उयहरा, J उयही, B उयही. ^{१४} B सेलण [लम्].

गोरीण गुरु-भरकत-महिस-सीसहि-भंजणुद्धरियं ।
गमह गमंत-सुरासुर-सिर-मसिणिय-घेउरं चलणं ॥ ९

चंडीएँ कटिण-कोयंड-कट्टणायास-सेय-सलिलुछो^१ ।
णितै-कुसुम्भपीलो रक्खउ वो कंचुओ णिब्बं ॥ १०

ससहर-कर-संवलिया तुम्हं सुरै-णिण्णयाण णासंतु ।
पावं फुरंतै-रुद्धहास-धवला जलुप्पीला ॥ ११

जयति ते सज्जन-भाणुणो सया वियारिणो^२ जाण सुवैण्ण-संचया ।
अट्ट-दोसा वियसंति संगमे कडाणुवधो कमलार्थेण इव ॥ १२

लावणो रस्मयः सुरोदकः सार्पिषो दधिपयाः पयःपयाः ।

१२ स्वादुवारिरुदधिश्च सागरा द्वीपवि[स्तर]तया व्यवस्थिताः ॥

॥ ८ ॥ अथ पार्वती स्तौति । ९) गोरीए - गौर्या उमायाधरण नमत । किंभूतम् । गुरु-
भराक्रान्तमहिपशीर्षास्थिभङ्गनोद्धृतम् । अन्यच्च । नमस्सुरासुरशिरोभिर्मयसृणितं वृष्टं न । पुरं
यस्य तम् ॥ ९ ॥ तस्या एव वीररमोत्कर्षमाह । १०) चंडीए - चण्ड्याश्रामुण्डायाः
कञ्चुकमुरच्छादनं यो भवतो रक्षतु । कीदृशः कञ्चुकः । णितो निर्गच्छन् कुसुम्भस्य उत्पीड-

१३ पुरो यस्मात् स तथा । केन कृत्वा । कटिनकोदण्डकर्पणायासस्वेदसलिलेन । कठोरधनुर्दण्डा-
कर्षणोत्पन्नस्वेदजलैराद्रिभूत उन्मीलकौसुम्भरसश्च । कञ्चुकः पातु भवतामिति भावः

॥ १० ॥ गङ्गास्तुतिमाह । ११) मसहर - सुरनिम्नगाया गङ्गाया जलोत्पीडा नीरपूरा भवता पाप
कल्पं नाशयन्तु । किंभूता इत्याह । शशधरकरसंवलित्वा हरशिरोनिवासित्वाच्चन्द्रकिरणसंमिश्राः ।
अत एव स्पृशेदीप्यमानरुद्राडहासवत् धवलाः श्वेताः ॥ ११ ॥ इत्थं देवदेवीः संतोष्य

१४ ग्रन्थसाहाय्यकारकान् सज्जान् अभ्यर्थयन्नाह । १२) जयति ते - ते सज्जनभानवः सुजनमूर्याः
सदा सर्वदा जयन्ति सर्वोत्कर्षेण वर्तन्ते । किंभूताः । वियारिणो । सज्जनपक्षे विचारिणः पूर्वा-
परपरामर्शीशैलाः, सूर्यपक्षे वियञ्चारिणः आकाशप्रसूराः । येषां संगमे संसर्गे कथानुबन्धाः
कमलाकराः कमलवनानीव विकसन्ति । कीदृशास्ते । प्रथमपक्षे सुवर्णसंचयाः शोभना-
क्षरसमूहाः, इतरत्र सृष्ट पर्णानां पत्राणां मंचयाः समूहाः येषु ते तथा । अन्यच्च ।

१५ अट्टदोषा दूषणवर्जिताः, द्वितीयपक्षे अट्टा रात्रियैः सूर्यविकाशित्वात् । शास्त्रमाहात्म्यारोपणं
हि सुजनायतम् । यदुक्तम् ।

वक्तार एव कवयः शास्त्राणि महार्थतां नयन्त्यन्ये ।

प्रभवः पयोधिरुपचितिरीश्वरभवनेषु रत्नानाम् ॥

^१ = सेकसलिलुछो^२ । सलिलेण. ^३ = निर्धन् कुसुम्भसंधानः. ^४ १) सुवर्णसंचयाः. २) सुरणिण्णुवाह, ३) सुरनिम्नगाया. ^४ १) gap. २) पुरंत for फुरंत of B. ^५ = विचार्यमायाः अन्यत्र वियञ्चारिणः, ६) वियारिणो.
^७ = अन्यत्र सुवर्णसंचयाः. ^८ = अट्टदोषाः । अट्ट gap. ९) कडा. १०) कञ्चुकाया.

अहवा ।

सो जयउ जेण सुयणा वि दुज्जणा इह विणिम्मिया भुयणे ।
ण तमेण विणा पावंति चंद-किरणा वि परिहावं ॥ १३

दुज्जण-सुयणाण णमो णिचं पर-कज्ज-वावहं-मणाण ।
एकं भसण-सहावा पर-दोस-परम्महो अणो ॥ १४

अहवा णं को वि दोसो दीसइ सयलम्मि जीय-लोयम्मि ।
सच्चो चिर्यं सुयण-यणो जं भणिमो तं णिसामेह ॥ १५

संज्जण-संगेण वि दुज्जणस्स ण हु कलुसिमा समोसरइ ।
ससि-मंडेल-मज्ज-परिट्ठिओ वि कंसणो चिय कुरंगो ॥ १६

॥ १२ ॥ अथ [वा] दुर्जनानपि संतोपयन्नाह । १३) सो जयउ - म कश्चिद् ब्रह्मा दैवं^{१३}
वा सृष्टिकर्ता जयतु येन सुजना इव दुर्जना इह भुवने विनिर्मिताः सृष्टाः । न तु सर्व-
जनहृदयंगमान् सज्जनान् सुजन् जयतुतराम् । दुर्जना अभिनन्दयन्तु । कथमित्याह । न तमेण इति ।
नमस्तन्त्रकारेण विना चन्द्रकिरणेण अपि परभागं गुणोक्तं न प्राप्नुवन्ति । यद्यपि निन्दं तमस्तथा
चन्द्रतेज-प्रवृद्धिहेतुत्वात् सुभगम् । तथा दुर्जनाश्चेन्न भवेयुः को नाम सज्जनसौमनस्यमनुहृष्येदिति
॥ १३ ॥ १४) दुज्जण - नित्यं परकार्यव्यापृतमनोभ्यः सुजनदुर्जेनेभ्यो नमः, नमोऽस्तु^{१४}
सुजनपक्षे परकार्यं परोपकारः, दुर्जनपक्षे परेषां कार्याणि परतप्तयः इत्यर्थः । तयोर्विशेषमाह ।
एके दुर्जना भयणस्वभावाः यत्तदसंबद्धप्रलापिनः । अन्ये सुजनाः परदोषपराच्छ्रुत्वाः । नमस्कारस्तु
श्वलेषु उपहासपरोऽपि भवति । यदुक्तम् ।

नमस्यं तत्सखि प्रेम घण्टारणितसोदरम् ।

क्रमक्राशिमनिःसारमारम्भगुरुडम्बरम् ॥

॥ १४ ॥ १५) अहवा - अथवा सकलेऽपि जीवलोके न कोऽपि दोषो दृश्यते । सर्वे
एव^{१५} सुजनो जनो ज्ञेयः । कोऽर्थः । दुर्जनशङ्कया हि सन्तो नाल्पमपि विरुद्धमासेवन्ते,
अतस्तेऽपि^{१५} सुजनाश्च ज्ञेयाः । यदुक्तम् ।

यच्छङ्कया दोषकलङ्कपङ्के सन्तो न मज्जन्ति कदाचनापि ।

तं दुर्जनं सज्जनमेव मन्ये जनस्तु यत्किंचिदपि ब्रवीतु ॥

^{१६} यद्गणामो वयं ^{१६} तन्निशाम्यन्तु शृण्वन्तु ॥ १५ ॥ १६) सज्जण - सज्जनसंगेनापि

^१ P जयणो, J जयउ. ^२ B सुयणा वि णिम्मिया दुज्जणा इह सुवणे [= दुज्जणा इह भुवणे]. ^३ B एकभावं.

^४ PJB नमो. ^५ P परसुहा. ^६ PJB न. ^७ P जीवलोयंमि, J जीवलोभंमि, B जीवलोभंमि. ^८ P चिय, JB चिय.

^९ P सुयणज्जणो, J सुयणयणो, B सुयणज्जणो. ^{१०} B भणिंयं चं. ^{११} PJB निसा. ^{१२} J दुज्जण. ^{१३} J सज्जणस्स.

^{१४} P संज्जण, JB संज्ज. ^{१५} B किरणु चिय. ^{१६} B सर्वेषु सुजने जने. ^{१७} B सुजनाच्छ्रुत्वा. ^{१८} B यद्गुणमावयं.

^{१९} B तन्निशाम्यं शृण्वन्तु.

दुःज्जण-संगेण वि सज्जणस्स णांसं ण होइ सीलस्स ।
 तीर्यं सलोणे वि ब्रुहे त्थ वि हु अहरो महं सवह ॥ १६*१
 अलमवरेणासंबंधालाव-परिमाहाणुबंधेण ।
 बाल-ज्जण-विलसिएण वै गिरत्थं-वाया-फसंगेण ॥ १७
 आसि "तिवेय-तिहोमग्नि-संगे-संजणिय-तियसं-परिओसो ।
 संपत्तं-तिवग्ग-फलो बहुलाइसो ति णामेण ॥ १८
 अज्ज वि महग्नि-यसरिय-धूम-सिहा-कलुसियं वै वैच्छयलं ।
 उव्वहइ मय-कलं-कच्छलेण मयलंछणो जस्स ॥ १९
 तस्स य गुण-रयण-महोवहीर्यं^{१४} एक्को सुओ समुप्पण्णो ।
 भूषणमद्दो णामेणं^{१५} णियय-कुल-णहयल-मयंको ॥ २०
 जस्स पिय-बंधवेहि वै^{१६} चउवयण-^{१७}विणिग्गएहि वेएहि ।
 एक्क-वयणारविंद-ट्टिएहिं वैहु-मण्णिओ^{१८} अप्पा ॥ २१

दुर्जनस्य सुनिश्चितं कलुषत्वं न समपसरति चित्तमालिन्यं नापयाति । दृष्टान्तमाह । शशिमण्डलमभ्य-
 स्थितोऽपि कृष्ण एव कुरङ्को हरिणः । चन्द्रनैर्मल्यनित्यसंगादपि तस्य श्यामता नापातेति ॥ १६ ॥

^{१४} १६*१) दुःज्जण — [दुर्जनसंगेनापि सज्जनस्य नाशो न भवति शीलस्य । खिय. सलक्खणेऽपि, सलावण्येऽपि वा, मुखे तथापि खलु अचरो मधु स्रवति ॥ १६*१ ॥] उपसंहरनाह । १७) अलं-
 तस्मात् किं सुजनदुर्जनचर्चया । अलं पर्याप्तम् अस्माकम् अपरेण प्रजल्पितेन वाचो विस्तरेण
 बालजनविलसितेनेव । किं क्रियते किं साध्यते जिह्वाप्रसरेण । बाला मूर्खाः शिशवश्च स्वभावाद्
 बहुलालापाः ॥ १७ ॥ स्ववंशवर्णनं पूर्वम् । १८) आसि — त्रिवेदत्रिहोमाग्नि-संगसंजनितत्रिदश-
^{१५} परितोषः । संप्राप्तत्रिवर्गफलः साधितधर्मकर्माद्यैः नाम्ना बहुलादित्य आसीद्भव । त्रिवेदा ऋषय्यु-
 सामाह्वयाः । त्रिहोमाग्नेयः दक्षिणात्यगार्हपत्याहवनीयाख्याः ॥ १८ ॥ १९) अज्ज वि-
 अद्यापि मृगलाञ्छनश्चन्द्रो मृगकलकच्छलेन यस्य बहुलादित्यद्विजस्य मखाग्निप्रसृतधूमशिखा-
 कलुषितमिव बध्नःस्थलम् उद्वहति । मखो यज्ञः । यज्ञावसरे वह्निकुण्डहृतघृतघटशतधूमैर्नैव
 चन्द्रः कलङ्कितो न च लाञ्छनेनेत्युपेक्षा ॥ १९ ॥ २०) तस्स — तस्य च
^{१६} गुणरत्नमहोदधेरेकः सुतः समुत्पन्नः । नाम्ना भूषणमद्दो निजकुलनभस्तलमृगाङ्क
 ॥ २० ॥ २१) जस्स — यस्य भूषणमद्दस्य प्रियत्रान्वधैरपि चतुर्वेदनविनिर्गतेर्वेदैरेक-

Found only in J. ^१ J नासं न. ^२ B ता अलमवरेण पर्यपिएण वायाइ तिवरेणहइ । ^३ P परिमाहाण, but J 'गु'. ^४ B बालज्जण. ^५ B व त्थं कीरइ त्रिमयस्सेण. ^६ = नित्यंक्वाय [-क्] प्रसंगेण, P] नि'. ^७ = त्रिवेद, J त्वेव. ^८ P संवासरमणिय, J संगसंज, B संगसंजणिय. ^९ = त्रिदश. P ^{१०} संपत्तित्थउपोष्यु gap. J संपत्तित्थमफलो, B संपत्तित्थमा[=मा] हुल्लो. ^{११} P च, J ब, B व. ^{१२} [वच्छयलं]. B वच्छयलं. ^{१३} P महोयं, J महोव, B महोवइस्स. ^{१४} P] नामेण मियय B नामे णिययकुलणहभू रणमियंको. ^{१५} J म, [= बंधवेहिं व], B वि. ^{१६} = विसंबट्टिये, P विसंबट्टिये, वेएहिं, JB विणिग्गएहि वेएहि. ^{१७} PJB वहु. ^{१८} B मण्णिड.

तस्स तणएण षयं असार-मग्गणा वि विरहं सुणह ।
 कोउहलेण लीलावह सि षामं कहा-रयणं ॥ २२
 तं जह मियकं-केसरि-कर-पहरण-दलिय-तिमिर-करि-कुम्भे ।
 विविस्सुर्ष-रिक्ख-मुत्ताहलुज्जले सरय-रयणीए ॥ २३

पयोस-समये^१ धवल-मैवशुत्तमर्ग-सयणा-सुहासीणाए भणियं । पिययमं
 पेच्छ पेच्छ ।

जोष्हांऊरिय-कोस-कंति-धवले सव्वंग-गंधुक्खे
 णिव्विग्घं^२ घर-दीहिया^३ सुंसं वेवंतओ^४ मासलं ।
 आसाएह सुमज्जु-गुजिय-रवो^५ तिगिच्छि-पाणासवं
 उम्भिल्लंत-दलावली-परियओ^६ चंदुज्जुए^७ छप्पओ ॥ २४

वदनारविन्दस्थितैरात्मा बहुमतः । ये वेदा ब्रह्मणो वदनचतुष्टयानिर्गतास्ते येन एकवदनेन धारिता इत्युत्कर्षः ॥ २१ ॥ २२) तस्स तणएण — तस्य भूषणस्य तनयेन असारमतित्वा तुच्छबुद्धिनापि कुतश्चलनात्मा विप्रेण विरचितं लीलावती नाम कपारलं शृणुत । गर्वपरिहारार्थम् असारमतित्वम् आत्मनः प्राह ॥ २२ ॥ २३) तं जह — तद् यथा । मृगाङ्गकेसरिकप्रहरण-दलिततिमिरकरिकुम्भे विक्षितरिक्षमुक्ताफलोज्ज्वले शारदैरजन्त्याः [॥ २३ ॥] गैर्धम् । प्रदोषसमये^१ धवलभवनोत्तमाङ्गशयनसुहासीनो भणितैः सै निजप्रियतमया सावित्रीनाम्न्या । हे प्रियतम पश्य । मृगाङ्गश्चन्द्रः स एव केसरी सिंहतस्य कराः किरणा हस्ताश्च तेषां प्रहरण तैर्दलितं तिमिरमेव कर्तुं तत्कुम्भे इत्यादिरूपकं ज्ञेयम् ॥ २४) जोष्हा — हे प्रिय गृहदीर्घिकायां गृहवाप्यां निर्विघ्नं यथा भवति । ज्योत्स्नापुरितकोशकान्तिधवले सर्वाङ्गगन्धोत्कटे सर्वतः परिमलाढ्ये^२ चंदुज्जुए कुमुदे चन्द्रवंश्यकमले वेपमानो रसपानलोलुपतया कम्पामानः सुमज्जुगुञ्जितत्वं^३ उन्मीलहलावलीपरिगतः पत्रपंक्तिमध्यप्रविष्टः षट्पदो भ्रमरो मांसलं बहुलं तिगिच्छि-पाणासवं मकरन्दपानमद्यम् आस्त्रादयति पिबति । तिगिच्छिर्देश्यां मकरन्दवाची । मांसलमिति 'मांसादेर्वा' [हैम०८-१-२९] इत्यनुस्वारलोपो वा ॥ २४ ॥ अन्यैश्च विशेषार्थकयने ।

^१ PJB कामं. ^२ B मियं. ^३ P पहरदलिय. ^४ B विच्छित्त. ^५ J puts पयोससमये at the end of this verse. ^६ On this word P has a marginal gloss, viz., गण्डमिदं, B पउस्तसमए. ^७ B सुवणु. ^८ P सुत्तमं, JB सुत्तमं. ^९ B सुहासीणे भणियो सो णियपिययमाए पिययम पिच्छ 1. ^{१०} P has पिययम twice, but J only once. ^{११} P glosses: शार्दूलविक्रीडित, B सुणु. ^{१२} P विविग्घं, J विविग्घं. ^{१३} P दीहियासु, J दीहियाए, B दीहिजाह. ^{१४} B ससलं. ^{१५} P वेवंतओ. ^{१६} = त्तगिच्छि कमकरजसि. ^{१७} J षणसवं. ^{१८} P परिगओ. J परियओ, B पविगड. ^{१९} चंदुज्जुए. ^{२०} B इत्तमीप्रदोष etc. The commentary on this verse and that on the following prose sentence form one unit. ^{२१} The expression गण्डम् is written by the commentary after the concluding word पिच्छ of the text. That possibly indicates that पयोस.....पेच्छ is a prose passage. P numbers it, but the number is identical with that of the previous verse. J has no number. B perhaps numbers it, though the actual numeral is 2, and not 24. ^{२२} B परिमलाढ्यो.

ईमिणा संरण ससी ससिथा वि गिसा गिसाए कुमुय-वर्ण ।
कुमुय-वर्णेण वं पुलिणं पुलिणेण वं सहइ^१ ईस-उल्ले ॥ २५

णव-विसे-कसाय-संसुद्ध-कंठ-कल-मैणोहरो गिसामेह ।
सरय-सिरि-चलण-घेउर-रीओ इव ईस-संलावो^२ ॥ २६

संचरइ सीयलायंत-सलिल-कळोल-संग^३-णिवविओ ।
दर-दलिय-मालई-मुद्ध-मउल-गंधुद्धुरो पवणो ॥ २७

एसा^४ वि दस-दिसा-वहु-वयण-विसेसावलि^५ व्व सर-सलिले ।
विम्बल्ल-तरंग-दोलंत-यायवा सहइ^६ वण-राई ॥ २८

एयाई^७ दियस-संभोवणेक-हिययाई पेच्छह घडंति ।

१० आमुक्क-विरह-वेर्येणाई चकवायाई वावीसु ॥ २९

२५) इमिणा — अनया शरदा शरकालेन शशी शोभते इति संबन्धः । शशिना च निशा रात्रिः । निशाया च कुमुदवनं कैरवखण्डम् । कुमुदवनेनापि पुलिं तटभूमिन्वा इति शेषः । पुलिनेनापि हंसकुलं राजहंसश्रेणिः । सहइ राजते । 'राजेरघञ्जसहरीररेहाः' [हैम० ८-४-१००] इति सहः ॥ २५ ॥ २६) णवविसे — हे प्रिय निसामेत्तुं शृणु । हंससंलापो मरालनादः शारदश्रीचरण-नूपुराराव इव । कीटगिति । नवः प्रत्यप्रो यो विसः कमलनालं तस्य कषायेण संशुद्धः तारीभूतो यः कण्ठः तेन कलो मधुरो मनोहरश्च रमणीयः ॥ २६ ॥ २७) संचरइ — पयनो वायुः संचरति । किंभूतः । शीतलगच्छत्सलिलकळोलसंगेन निर्वापितः शिशिरिकृतः । दरदलिता ईपद्विकसिता या मालती तस्या मुग्धे मनोहं यन्मुकुले कुड्मलं तद्रन्धेन उद्धुर उच्छ्रो वानो वातीति ॥ २७ ॥ २८) एसा वि — एयापि सरःसलिले सरोवरतटे वनराजी काननश्रेणी दशदिग्बधूवदन-विशेषकावलिरेव सहइ राजते । ऊर्वाधोदिग्विदिग्प्रा दश दिशः; ता एव वच्चः क्षुपा इव तासां वदनेषु मुखेषु विशेषकास्तिलकास्तोपामावलीव । 'क ग च ज त द प य वां प्रायो लुक्' [है० ८-१-१७७] इति कस्याकारः । किंविशिष्टावलिः । विमलतरङ्गान्दोल्यामानपादपाः अतिसामीप्याजलकळोलैरेव कम्पमानाः पादपा वृक्षाः यस्याम् ॥ २८ ॥ २९) एयाई — प्रिय पश्यत । पूज्यत्वाद्बहुवचनम् । पूज्यत्वं च ।

१० गुरुरभिर्दिजातीनां वर्णानां ब्राह्मणो गुरुः ।

पतिरेको गुरुः स्त्रीणां सर्वस्याभ्यागतो गुरुः ॥

इति वचनात् । एते दिवससंभावनीयहृदया दिनाश्चास्यचेतसः उन्मुक्तविरहवेदनाश्रक-

^१ B adds अणं च । before this verse. ^२ = कुंकूलोपमाकिय. ^३ B वि. ^४ B वि. ^५ = शोभते. ^६ PJB विस. ^७ B मण्णदं गिसामेत्तु । ^८ B रावो. ^९ P संलावो, J सल्लावो, B उल्लावो. ^{१०} P सीयल्लोयंत, J सीयल्लायंत, B सीयल्लयंत. ^{११} P gap, J संजणिवविओ, B संग. ^{१२} P एतो, JB एसा. ^{१३} = सिलकषावलिरेव, P विसेसावलि व्व, J विसेसेवलि व्व, B विसेसा व्व. ^{१४} P gap, J विम्बल्लतरंगो, B विमल्लतरंगो. ^{१५} = शोभते. ^{१६} B reads 'इ' and not 'ई' like P, in this verse. ^{१७} J सल्लाव. ^{१८} PB विय, J वेय.

एयं उयं विषसियसैत्तवत्त-परिमल-विलोहविज्जंतं ।
 अँविहाविय-कुँसुमासाय-विमुहियं भमई भमर-उलं ॥ ३०
 चंदुजुँयावयंसं पविर्धमिर्ध-सुराहि-कुवलयामोयं ।
 णिम्मल-तारालोयं पिथइ व रयणी-मुहं चंदो ॥ ३१

ता किं बहुणा पर्यपिण्ण ।

अह-रमणीया रयणी सेरओ 'विमलो तुमं वं साहीणो ।
 अँणुकूल-परियणायं मण्णे तं णत्थि जं णत्थि ॥ ३२
 ता किं पि' पँओस-विणोय-मँसँ-सुँहयं म्ह मणहल्लावं ।
 साहेहँ अउव्व-कई सुरंसं मँहिला-णण-मणोज्जं ॥ ३३
 तं 'मुद्ध-मुहँबुरुहाहि' वयणयं 'णिसुणित्तण षे' भणियं ।
 कुँवलय-दलच्छि एत्थं कँईहि तिविहा क्हा भणिया ॥ ३४

वाकाः पक्षिणो वापीशु घटन्ते । सूर्योदये हि विगतविरहाः क्षणमप्यसहिष्णवो झटिति संघटन्ते
 मिलन्तीत्यर्थः । चक्रवायाइ इति श्लोकं प्राकृतवाद्बहुलम् ॥ २९ ॥ ३०) एयं उय -
 हे प्रिय उय पदय । एतद्विकसितसप्तपत्रपरिमलविलोभनीयम् अविभावितकुसुमामोदविमुखितं
 भ्रमरकुलं भ्रमति । अविभावितोऽज्ञातः कुसुमामोद इतरपुष्पपरिमलो येन इति तेन
 विमुखितं पराङ्मुखीभूतम् । अयमर्थः । इतरपुष्पामोदमवेदयन्तो भृङ्गा गजमदानुकारिसप्तवृक्षान्धेभ्य
 एव स्पृहयन्ति ॥ ३० ॥ ३१) चंदुज्जुया - हे प्रिय चन्द्रोदयोतावतंसं प्रविज्जम्भितसुरभिकुवल-
 यामोदम् । निर्मलतारालोकं रजनीमुखं चन्द्रः पिबतीव । अन्यदपि नीलोत्पलावतंसेन कर्णपूरेण
 युक्त सुरभि अतिवेहाद्विमलतारिकालोकं च । मन्थरकनीनिकादर्शनं नायिकामुखं प्रियक्षुम्बतीति
 रूपकम् ॥ ३१ ॥ ता किं - तस्मात् किं बहुना प्रजल्पितेन । ३२) अहरमणीया -
 अतिरमणीया रम्या रजनी रात्रिः शरद्विमला निर्मला । 'प्रावृट्शरत्तरणयः पुंसि' [हँम०
 ८-१-३१] इति पुंस्त्वं शरदादेरत् । सरओ । त्वमपि स्वाधीनो निकटवर्ती निश्चिन्तश्च ।
 अनुकूलपरिजनाया मम मन्ये तन्नास्ति यन्नास्ति । सत्रीपि सामग्री विद्यत इत्यर्थः ॥ ३२ ॥
 ३३) ता किं पि - तस्मादस्माकं स्वामिन् प्रदोषविनोदमानसुँखदा मनोहरोल्लापाम् । महिलाजन-
 मनोज्ञां सरसां कामपि अपूर्वकथां साहेह कथय ॥ ३३ ॥ ३४) तं मुद्ध - तन्मुग्धामुखां बुरुहँदि

^१ = एयं. ^२ जस्तवत्त. ^३ = विलोभ्यमानं, ^४ विज्जंतं. ^५ = अविभावित अपेक्षितकुसुमास्वादविमुखितं.
^६ B कुसुमामोय. ^७ P omits भमइ which is given by JB. ^८ = चंदोदयोतावतंसं, B चंदुज्जुया.
^९ B पविर्धमिय. ^{१०} B सरत्. ^{११} P वि मणोहरो तुमं. ^{१२} B पि. ^{१३} P अणं, JB अणुं. ^{१४} = नमेति
 [= ममेति] संबंधे. ^{१५} [कं पि], ^{१६} B पिठं for पणो. ^{१७} P मेत्त. JB मत्त. ^{१८} = सुमरां, PJB
 सुहयत्त. ^{१९} = कथय. ^{२०} B सरत्सं. ^{२१} B महिलाजण य for महिलाजण. ^{२२} P मुद्ध,
 JB मुद्ध. ^{२३} On 'हि' P puts the figure of 5, within brackets, which perhaps
 indicates the Ablative. ^{२४} PJB निमु. ^{२५} = अनेन. ^{२६} B अह कुवलयापिठः; J also
 shows अह, and perhaps its reading may be कुवलयापिठ. ^{२७} B कँई-
^{२८} B सुल्ल... पम् । ^{२९} B 'हहाधिय'.

तं जह दिवा तह दिव-माणुसी माणुसी तह बेय ।
 तत्य वि पढमेहिं कयं कईहिं किर लक्खणं किं पि ॥ ३५
 अण्णं सकय-पायय-संकिण्णं-विहा सुवण्ण-रूयाओ ।
 सुवति महा-कइ-पुंगवेहि विविहाउ सुंक्खाओ ॥ ३६
 ताणं मज्जे अम्हारिसेहिं अबुहेहिं जाउ सीसंति ।
 ताउ कहाओ णे लोए मयच्छि पावति पैरिहावं ॥ ३७
 ता किं मं उवहासेसि सुंयणु अंसुएण सह-सत्थेण ।
 उल्लविउं पि ण तीरइ किं पुण वियडो कहा-बंधो ॥ ३८
 भणियं च पिययमाए पिययम किं तेण सह-सत्थेण ।
 जेण सुहासिय-मग्गो भग्गो अम्हारिस-जणस्स ॥ ३९
 उवलम्भइ जेण फुडं अत्थो अकयटियएण हियएण ।
 सो बेयं परो सहो णिच्चो किं लक्खणेणमंइ ॥ ४०

वचनं श्रुत्वा णे अस्माभिर्मणितम् । अइ इति कोमलालापे । कुवंलैयाक्षि उत्पलनेत्रे । इत्ये वक्ष्यमाणभङ्गया कविमिस्त्रिविधा कथा भणिता ॥ ३४ ॥ ३५) तं जह - सुगमा ।
 ११ [तद् यथा दिव्या तथा दिव्यमानुषी मानुषी तथा एव । तत्रापि प्रथमैः कृतं कविभिः किल लक्खणं किमपि] ॥ ३५ ॥ ३६) अण्णं सकय - अन्यत् सामान्यतो नपुंसकत्वम् । संस्कृतप्राकृत-संकीर्णपदा महाकविपुङ्गवैः सुवर्णरचिता विशिष्टाक्षरगुम्फमय्यः विविधाः सुकथाः श्रूयन्ते ॥ ३६ ॥ गर्वपरिहारमाह । ३७) ताणं मज्जे - तासां विविधकथानां मध्ये अस्मादशैरखुधैर्मूर्खियाः कथाः शिष्यन्ते कथ्यन्ते । हे मृगाक्षि ताः कथा लोके परमार्गं गुणोत्कर्षं न प्राप्तुवन्ति ॥ ३७ ॥
 १२ ३८) ता किं - तस्मात् किं किमर्थं हे सुतनुं अश्रुतेन शब्दशास्त्रेण व्याकरणेन माम् उपहास-यिष्यसि । यतः उल्लपितुं वक्तुमपि न शक्यते । किं पुनर्विकटो विस्तीर्णः श्रेष्ठो वा कथाप्रबन्धः ॥ ३८ ॥ ३९) भणियं च - भणितं च प्रियतमया । हे प्रियतम किं तेन शास्त्रेण । अस्मादशजनस्य खीजनस्य सुखासिक्वामार्गो भग्नः । न हि शास्त्रात्सुखोत्पादः प्रसिद्धः । यतः ।

काव्यशास्त्रविनोदेन कालो गच्छति धीमताम् ।

व्यसनेन च मूर्खाणां निद्रया कलहेन वा ॥

तच्च वैषम्यादस्मादशीमिर्दुरवबोधम् । अतः किं तेन दुःखहेतुनेति ॥ ३९ ॥ ४०) उवलम्भइ - इति स्थिते निर्व्युद्धार्यमाह । हे प्रिय उय पश्य । येन अकदर्थितेन हृदयेन

१ B कइं. २ P संकिण्णविहा, J संकिण्णविहा, B पाहयसंकिण्णं विविहमासरूयाओ । ३ P पुंगवेहि, B पुंगवेहि. ४ B सुक्खाउ. ५ PJB न. ६ P परिहावं, J परिहावं, B परमावं, ७ J उवं, B उवहासिसि. ८ = सुतनु ९ = अनुवशाब्दशास्त्रेण. १० B एइ [= उल्ल] पितमपि अस्वियमपि कथ्यते, PB उल्लविउं, J उल्लविउं. ११ J पियमार पियमइ किं. १२ B स बेय बरो णिच्चं सहो किं लक्खणेणमइ. १३ P इहो for णिच्चो of J. १४ P इहा, JB नइ. १५ Rather माणुपहासयिष्यसि । after सुतनु.

एमेव हृद्ध-जुयई-मणोहरं पाययात् मासाए ।
 पविरल-देसि^१ सुलबखं कइसु कइ दिव्य-माणुसिपि ॥ ४१
 तं तह^२ सोऊण पुणो भणियं उंदिब-बाल-हरिणच्छि ।
 जइ एवं ता सुव्वउ सुसंधि-बंधं कइहा-वत्थुं ॥ ४२

अंत्थि

चउ-जलहि-बलय-रसणा-णिचद्धे-वियडोवरोहं^३ सोहाए ।
 सेसंके^४ सुप्परिट्ठिय-संवंगुवूह-भुङ्गाए ॥ ४३
 फलय-वराह-समुद्धरण-सोक्ख-संपत्ति^५ गरुय-भावाए ।
 णाणा-विहर-रयणालंकियाए मयवईए पुहईए^६ ॥ ४४
 णीसेसं^७ सस्स-संपत्ति-यमुहयासेस-पामर-जैणोहो ।
 सुंव्वसिय-गाम-गोहण-भेभं^८ रव-मुहलिय-दियंतो ॥ ४५
 अंइ-सुहिय-पाण-अंवाण-वच्चरी-रव-रैमाउलारामो ।
 णीसेसं^९ सुह-णिवामो आसय-विसओ चि^{१०} विक्खाओ ॥ ४६

हल्यैव येन शब्देनार्थः स्फुटो लभ्यते प्रकटार्थो ज्ञायते, स एव कैरो वरप्रद इव श्रेष्ठ उत्तमः शब्दः । किमस्माकं लक्षणेन ॥ ४० ॥ ४१) एमेव हृद्ध—एवमेव मुग्धयुवतीमनोहरं^{११} प्राकृतया भाषया प्रविरलदेस्यसुलक्ष्यां दिव्यमानुषीं कयां कथय । प्रकर्षेण विरला ये देस्या देशभाषाशब्दास्तैः सुबोधमिति ॥ ४१ ॥ ४२) तं तह—तत्तथा श्रुत्वा मया भणितम् । उद्विभ्रैर्बालहरिणाक्षि उद्विभ्रै उक्तस्तो योऽसौ बालमृगः तद्ब्रह्मलनेत्रे [यस्याः] । यथैवं तदा सुसंधिबन्धं कथावस्तु श्रूयताम् । शोभनोऽद्भुतः संधिः पूर्वापरसंबन्धो बन्धश्च वर्णरचना यत्रेति ।^{१२} स्वप्नन्थस्य विदग्धजनप्राज्ञातोन्नेत्यर्थः ॥ ४२ ॥ तदेवाह । [अस्ति] ४३—४६) चउ—भगवत्यामाधारभूतायां पृथिव्याम् आश्रयविषयो महाराष्ट्रः सुविख्यातोऽस्तीति कलापकेन तद्विशेषणान्याह । चतुर्जलधिरसनानिबद्धविकेटोपरोधशोभायां चतुःसमुद्रमेखलामुबद्धनितम्बायाम् । उपरोध आरोहश्च नितम्ब इति वचनात् । अन्यच्च । शेषाङ्गसुपरिष्ठितसर्वाङ्गव्यूढमुवनयां शेषराजोत्संगस्थिरस्थित्याधारितविश्रामायाम् ॥ पुनः फलय इति । प्रलयवराहसमुद्धरणसौख्यसंप्राप्तौ^{१३}

^१ B फयेव. ^२ P सुद्ध, JB सुद्ध. ^३ P जुयई, J जुयइ, B जुयई. ^४ B वेस for देसि. ^५ = सीतादेव्यः, PJB उद्विब. ^६ B कइरवणं. ^७ All the mss. appear to read अंत्थि चउ etc. in the same line. ^८ J च जलहि, B जलहि रसणा. ^९ PJB निबद्ध. ^{१०} = विक्खटवरोहमित्येवा... [?]; P विपदाव, J विपडोव, B विपणव. ^{११} P सेसंके सुपरिट्ठिय, J सेसंकेसुपरिट्ठिय, B सेसंकेसुपरिट्ठिय. ^{१२} P सवंगुवूह, J सवंगुवूह, B सवंगुवूह. ^{१३} P संरव, J संपत्ति, B संरव. ^{१४} B पुहवीए. ^{१५} P नीसेससि (with the marginal gloss हास्व), J नीसेससस्स, B णीसोस. ^{१६} = अनोव. ^{१७} = सुवासि... ^{१८} P रैमा, J रैमा, (इ looks like य), B भंमा. ^{१९} B वइ. ^{२०} B फणववाण. ^{२१} = रम्य. ^{२२} PJB नीसेस and निवासो. ^{२३} B विसउ सुविक्खाव. ^{२४} B उद्विब. ^{२५} B उद्विब. ^{२६} B विक्खटवरोह.

'जो सो अविउत्तो' कय-जुपस्स धम्मस्स 'संणिवेसो व ।
सिक्खि-ठाणं वं पयावइस्स सुकयाण आवासो ॥ ४७

सासणमिव पुण्णाणं जैम्मुप्पत्ति व सुह-समूहाणं ।
आयरिसो आयाराण 'सह' सुउत्तेणं पिव 'गुणाणं ॥ ४८

अवि य ।

सुसिण्णिद्ध-वास-संतुह-गोहणालोय-मुह्य-गोयालो" ।
गेयारव-भरिय-दिसो 'वर-वल्लइ-वेणु-णिवहेसु ॥ ४९

मुहावगाई-णिम्मल-जलासओ" । तरुण-तरुज्जाण-रिद्धि-रमणीओ" । कमल-

- गुरुकभावायाम् । अत एव नानाविधरत्नालंकृतायाम् ॥ देशविशेषणान्याह । णीसेम इति ।
* निःशेषस्यसंपत्तिप्रमुदिनाशेषपामरजनीघः सर्वधान्यनिष्पत्तिहैर्कर्मकलोकः । सुपु उपनिता-
कृतावासा ये ग्रामा आवस्थास्तेषां गोधनभम्भारवैर्मुखरितानि दिगन्तानि यत्र ॥ पुनः कीदृक ।
[अह -] । सदा सुखितपानकापानचर्चरीरवरमाकुलारामः सदा सुखिताना पानकस्य सुरादेरापानवृ-
यध्वर्चरीको" गीतविशेषस्तस्य रमा लक्ष्मीस्तया समाकुला आरामा उद्यानानि यत्रेति । किं
बहुना । निःशेषसुखनिवास आश्रयनामविषयो देशोऽस्ति ॥ ४३-४६ ॥ देशवर्णनमाह ।
** ४७-४८) जो सो - स देशोऽवियुक्तः कृतयुगस्य कृतयुगाचारपालनपरो लोकैः । मंनिवेश
आधारस्थानमिव धर्मस्य । प्रजापतेर्ब्रह्मणः शिक्षास्थानं लेखशालेव । शैक्षो हि लेखशालया-
मक्षरादिव्यक्तिमभ्यस्य जनकादेः प्रकाशयति । एवं ब्रह्मापि तत्र देशे जनानामैचाररूपादिसृष्टि-
मवधारयन्त्र सृजति । नवशिक्षितं ताद्रूपमाधत्त इति भावः । आवासो वासभवनं सुकृतानाम् ॥
[सासणमिव -] । शासनं कथकमिव पुण्यानाम् । न च धर्मसुकृतपुण्यानानेकार्थता शङ्कया ।
*** धर्मः स्वर्गादिसाधकक्रियाकलापः । सुकृतं च सुपु कृतं सुकृतं शुभकर्मविधिः । पुण्यं च पवित्र
पवित्राचारं कथयतीत्यर्थः । जन्मोत्पत्तिरिव सुखसमूहानाम् । अन्यत्रासाधारणं सुखमत्रैवेति ।
आदर्शो मूलप्रतिराचाराणाम् । सदा सुक्षेत्रमिव गुणानाम् । गुणकणा इत्यादिलुप्तोपमा सर्वत्र
योज्या ॥ ४७-४८ ॥ अपि च । ४९) सुसिण्णिद्ध - सुखिगधवाससंतुष्टगोधनालोका-
मुदितगोपालैः । अन्यच्च । वरवल्लवीवेणुनिवहेषु गेयारवभरितदिक् । वल्लुकी वीणा
** वेणुवैशः तत्समूहेषु वाद्यमानेषु इत्यर्थः । गेयं च गीतम् । 'दिक्प्रावृषोः सः' [हैम०

¹ B omits जो. ² = शोकवियुक्त. ³ P संनिवेशो. J कयणिवेसु, B संनिवेशु. ⁴ = शिष्य-
[= क्षा] स्थानमिव, B सिक्खिण्णं. ⁵ P व्व, B व. ⁶ PJB पुण्णाणं. ⁷ PJ जैम्मुप्पत्ति. ⁸ J समूहाण.
⁹ = आदर्शमिव आचाराणं ¹⁰ = सदा. ¹¹ B सुखितं. ¹² J गुणान. ¹³ = सुखिगधतुण,
B सुसिण्णिद्ध. ¹⁴ = सुदित, B सुवैय. ¹⁵ P गोयालो, J गोआलो, B गोयालो. ¹⁶ B वरि. ¹⁷ B
"वाद्यमणि". ¹⁸ P no Daṇḍa ¹⁹ PB double Daṇḍa, ²⁰ B कर्णुक. ²¹ B को
appears to have been corrected into वो. ²² B परलोकः. ²³ B "मादिचार".

सर-संडे-मंडियासा-सुहो^१ । सुस्तार्य-फल-भरोणमिये-वच्छयलावासिय-पैहिय-जैण-समाउलो ।
सवोवसम्म-भर्य-रहिओ । चाउवण-समाउचो^२ । णिबूसर्ववडियाणदो । विविह-काणणोव-
मोहिय-भूमि-भाओ । विविह-कुसुमामोय-वासियदियेतेरालो । अणवड्ढण-कलि-कालो । अट्ट-
पावो^३ । अपरिचर्ये-धम्मो । अणुवलक्खिय-पर्योवो । अपणट्ट-सोहो । अणुवजाय-चोर-
रायमओ । अपरिमिय-गुण-गण्ये-णिवासो^४ ति । जहिं च^५ । काम-चरिसी भयवं^६ ।
पज्जेणो । काम-दुहाओ^७ सुरहीओ । सई-फलाओ वणफईओ । अवंझाओ जुवईओ
ति^८ । जहिं च^९ ।

दूरुणय-गरुय-पओहराओ^{१०} कोमल-मुणाल-वाहीओ^{११} ।
सह महर-वाणियाओ जुवईओ^{१२} णिणयाउ व ॥ ५०

८-१-१९] इति दिसो ॥ ४९ ॥ गद्यानि^१ । सुहावगाह-सुखावगाहैननिर्मल-^२
जलाशय । तरुणतरुद्यानैर्नन्दिरमर्णायः । कमलसरःखण्डमण्डिताशामुखः । सुस्वादुफल-
भगवन्तवृक्षतलावासितपथिकजनममाकुलः । सर्वोपसर्गैरहितः । चातुर्वर्ण्यसमायुक्तः ।
नित्योत्सववधैतानन्दः । विविधकाननोपशोभितभूमिभागः । विविधकुसुमामोदवासित-
सकलदिगन्तरालः । अनवतीर्णकलिकालः । अदृष्टपापः । अपरित्यक्तधर्मः । अनुप-
लक्षितैरिप्रनापः । अप्रणष्टशोभः । अनुपजातचौरराजभयः । किं बहूना । अपरिमितगुण-^३
निवाम इति । तत्र जलाशयाः सरोवराणि । तरुणतरुद्यानो अभिनववृक्षारामः कमल-
सरसंडे, इति कमलप्रधानं सरस्तस्य पण्डं वनम् । चातुर्वर्ण्यं ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्रा इत्यादि
सुज्ञेयमिति न विव्रियते ॥ गद्यम् । जहिं च -- यत्र च कामवर्षा पर्वन्त्यो मेघः
कामं मनीषानुरूपं वर्षति । कामदुधा घेनवः सुरभयः कामम् अभीष्टं दृष्ट्वन्त इति ।
सदाफला वनस्पतयो वृक्षाः पङ्क्तुफलशालिनः । अवन्ध्या युवतयः । इति पुण्याधिक्य-^४
प्रतिपादनार्थमिदम् ॥ यत्र च । ५०) दूरुणय - युवतयः स्त्रियो निम्नगा जघ इव ।
स्त्रियः किंभूताः । दूरुण्य इति दूरमत्यर्थम् उन्नतावुच्चौ पयोधरौ स्तनौ यासां ताः ।

^१ = खंडसमूह. ^२ P no Danda. ^३ B सुस्तार्यफलभरोणय. ^४ = अवनमित. ^५ = वृक्षतल, 1' double Danda after वच्छयला ^६ B omits पहिय. ^७ P omits जण, but J पहियजण. ^८ B omits भय. ^९ B समानुत्तो, P no Danda here ^{१०} In J it looks like वडिया^० ^{११} B वासियसल्लयिंयंतवक्को. ^{१२} = अलवतीर्ण ^{१३} P no Danda. ^{१४} = अपरित्यक्त, B अपरिचित. ^{१५} = अदृष्टपाप, B लक्षित्यारिपयावो. ^{१६} B अणट्टसोहो. ^{१७} B अपरिमिय. ^{१८} B omits राण. ^{१९} P णिवासो, B निवासु. ^{२०} B puts double Danda before and after जहिं च ^{२१} = मेघः, J पण्डुणो, P no Danda. ^{२२} P काम, P काम; H often reads उ for ड. ^{२३} J सयं for सय of P, B सफकाड वणस्तुंड. ^{२४} B omits ति; J has a number ॥ ५० ॥ after ति. ^{२५} P omits जहिं च given by JB. ^{२६} = एकत्र वाह. ^{२७} P JB ति. ^{२८} The phrase गद्यानि or गद्यम् is written by B usually at the close of the Prakrit passage concerned, here, for instance, after णिवासो ति; and then the Sanskrit commentary is given ^{२९} B नरिदि.

अच्छुड ता भियञ्जेत्तं सेसाह वि जत्य पामर-वह्निहं ।

रखिखजंति मणोहर-गेवारव-हरिय-हंरिणाहिं ॥ ५१

इय एरिसस्स सुन्दरि मैज्जम्मि सुंजणवयस्स रयणीयं ।

णसिस-सुह-णिवासं णयरं णीमं पट्टाणं ॥ ५२

तं च पिए वर-णयरं वणिज्जइ जा विहाहं ता रयणी ।

उदेसो संखेवेणं किं पि वोच्छामि णिसुणेसु ॥ ५३

जत्य वर-कामिणी-चलण-णेउरारावमणुसरंतेहिं ।

पंडिराविज्जइ सुह-सुक्क-किस्सेलयं रायहंसेहिं ॥ ५४

जण्णमि-धूम-सामलिय-णहयलालोयणेकर-सिएहिं ।

णच्चिज्जइ ससहर-मणि-सिलायले^{११} धर-मयूरेहिं ॥ ५५

ण तरिज्जइ धर-मणि-किरण-जाल-पडिरुद्ध-तिमिर-णियरम्मि ।

अहिसारियाहिं^{१२} आयुक्क-मंडणाहिं पि संचरिउं ॥ ५६

कोमले मृणालवद्वाहे मुञ्जा यासां ताः । सदा मधुरवाणीका । नदीपक्षे पयोभराः कोमल-

मृणालन्वहन्तीति बाहा धारिण्यः मधुरपार्नायाश्च ॥ ५० ॥ ५१) अच्छुड - आस्तां

^{११} तावन्निजक्षेत्रं यत्र मनोहरगेवारवद्वह्रिणाभिः पामरवधूमिः । सेसाह^{१०} वि शेषाणामपरेयां

प्रतिवेस्मिकानाम् अपि क्षेत्राणि रक्ष्यन्ते ॥ ५१ ॥ ५२) इय - हे सुन्दरि इति ईदृशस्य

सुजनपदस्य मध्ये विख्यातं प्रसिद्धं निःशेषगुणनिवामं प्रतिष्ठानं नाम नगरम् ॥ ५२ ॥

५३) तं च पिए - तच्च प्रिये वरनगरं तैस्तैरपरगुणैर्यावद्वर्णयते तावद् विभाति रजनी

रात्रिः । तस्मान्मक्षेपेण कर्मणि उदेजं कतिपयपदार्थस्वरूपं वक्ष्यामि भणिय्यामि शृणु

^{१२} ॥ ५३ ॥ ५४) जत्य - यत्र वरकामिनीचलनन् पुरारावमणुसरद्वी राजहंसैः प्रतिरा-

व्यते । कथम् । मुखमुक्तविमलतं यथा भवति । हंसवानुकारिन् पुरब्धनिमाकर्ण्य मुक्ता-

त्कमलनालं त्यक्त्वा हंसाः प्रतिशब्दायन्त इति ॥ ५४ ॥ ५५) जण्णमि - यज्ञान्नि-

धूमस्यामलितनभस्तलालोकनैकत्रसिर्वैर्गृहमयूरैः । शशधरमणशिलानले चन्द्रकान्तमणि-

कुडिमे नृत्यते यत्रेति गम्यते । मेघाशाङ्कया क्रीडामयूरैर्नृत्यमामुच्यते ॥ ५५ ॥ ५६) ण

^{१३} तरिज्जइ - यत्र गृहमणिकिरणजालप्रतिरुद्धतिमिरप्रसरे सति । आ समन्तान्मुक्तमण्डनाभि-

रप्यभिसारिकाभिरसतीभिः संचरितुं न शक्यते । गृहमणिदीपो मणिमयकुड्यानि वा यत्र

स्फटिकमयमन्दिरोरदरीपप्रकटितबहिरुद्द्योते दृष्टाभिमानीकारिण्यपि परिभ्रामितुं न तरीज्जइ^{१४}

^१ J सिञ्जा for सेसा ^२ ॥ हरिणेहिं. ^३ = एलस्यञ्ज्यास्य [?] ^४ P मज्जमि, J मज्जम्मि,

B महम्मि ^५ = सुजनपदव्या [= वस्य] ^६ B गुण for सुह. ^७ B नामे ^८ P पट्टिहणं,

JB पट्ट. ^९ P पहाह, JB विहाह. ^{१०} P उदेसो सं, J उदेसो सं, B उदेसं सं. ^{११} B संखेविण

किं पि हु सु. ^{१२} = पति [- प्रति] ख आचर्यते. ^{१३} P विस्सलयं, JB किरस्सलयं ^{१४} P सिलायले,

JB सिलायले ^{१५} = न क्षक्यते. ^{१६} B writes this verse twice, in the second version

we have some variants : फसरमि for णियरम्मि, सारिया वि for सारियाहिं. ^{१७} B सेसा

पि. ^{१८} B न सु वति for न तरिज्जइ

साणूर-युहिया-यय-धिरंतरंतरियं-तरणि-कर-धियरे' ।
 परिसिसियायवचं गम्भइं संगीय-विलैयाहिं ॥ ५७
 सरसावराह-परिकुविय-कामिणी-माण-मोहं-लंपिकं' ।
 कलभंठि-उलं चियं कुणइ जत्थ "दोषं पियाण सया ॥ ५८
 णिह्य-रंय-रंइस-किलंत-कामिणी-सेय-जल-लंवेणुफुसणा ।
 पिज्जंति जत्थ णासंजलीहिं^३ उज्जाण-गंधवहा ॥ ५९
 घर-सिरं-पसुत्त-कामिणि-कंपोल-संकंत-ससि-कला-क्लथं ।
 इंसेहि अहिलसिज्जइ मृणाल-सद्वालुणहिं जहिं ॥ ६०
 मरहट्टिया पओहर-हलिइ-परिपिज्जं-बुवाहीण ।
 धुव्वंति^४ जत्थ गोला-गईण तं^५ दियसियं पावं ॥ ६१
 अह णवर तत्थ दोसो जं गिभं-पओस-मंछियामोओ ।
 अपुणय-सुहाइं माणंसिणीण "भोत्तु चिय ण देइ ॥ ६२

न शक्यते ॥ ५६ ॥ ५७) साणूर-मंगीतवनिताभिर्नर्तकीभिर्यत्र परिशेषितातपत्रं
 मुक्तच्छत्रं गम्यते । कस्मिन् मति । साणूर इति । साणूरं देवगृहं तत्र स्तूपिकासु आमल-
 सारकेषु च्वजपताकामिर्निर्नतरम् आच्छादितस्तरणेः सूर्यस्य करनिकरः किरणसमूह इति^१
 ॥ ५७ ॥ ५८) सरस-यत्र कलकण्ठीकुलं कोकिलासमूहः सदा प्रियाणां दौत्यं
 दूतत्वं कुरुते । किंभूतम् । सरस इति सरसः सधस्को योऽपराधः तेन परिकुपितानां कामि-
 नीनां मानमपनयति इत्यर्थः ॥ ५८ ॥ ५९) णिह्य-यत्र निर्दयंतिरहःकाम्यक्ता-
 मिनीस्वेदजललवोत्पंसका उद्यानगन्धवहा गृहारामवाता नासाञ्जलिभिर्नासिकापुटैः पीयन्ते ।
 निर्दयं निष्करणं यदतिरहःसुरतैः क्लान्तं तेन काम्यन्तीनां ग्लानिमापनानां कामिनीनां^२
 स्वेदजलकणानुल्लुञ्चयन्ति स्फोटयन्ति ॥ ५९ ॥ ६०) घरसिर-यत्र मृणालश्रद्धालुभिः
 बिंसास्वादनरसिकैर्हंसैः गृहद्वार-प्रसुप्तकामिनीनां कपोलसंक्रान्तशशिकलवल्लयोऽभिलष्यते ।
 ललनागल्लमंकात्तं चन्द्रबिम्बमेव कमलनालाशङ्कया मरालैराकाङ्क्षन्ते ॥ ६० ॥ ६१) मर-
 हट्टिया-यत्र महाराष्ट्रिका वनिताः पयोधरहरिद्रापरिपिञ्जराम्बुवाहिन्यां गोलनथां तद्वैव-
 सिकं तद्दिनोत्पन्नं^३ पातकं धुव्वंति स्फोटयन्ति पावनत्वात् स्नानमात्रेण शुष्यन्ति । तस्याश्च^४
 प्रतोलीद्वार एव बहुमानत्वादिति ॥ ६१ ॥ ६२) अह णवर-अय नवरं केवलं तत्र
 देशे दोषोऽपगुणः यः ग्रीष्मप्रदोपमल्लिकामोदो मनस्विनीनां मानिनीनाम् अनुनयसुखानि

^१ = देवगृहविषय. ^२ P 'तरियं, JB 'तरिय. ^३ B गिकने. ^४ = परिशेषितातपत्रं, P परिसे सिन्धातवत्तं
 JB as a above. ^५ गम्भय सं, [गम्भयं]. ^६ B कणियहि for शिक. ^७ P सदास, JB सरस.
^८ B मोस, ^९ = चौर. ^{१०} B कूल for उलं. ^{११} P विय, JB धिय. ^{१२} = बुधं. ^{१३} B स. ^{१४} P खसं,
 P खस. ^{१५} B लवणुसयं. ^{१६} P 'हि, JB 'हि. ^{१७} B सिरि. ^{१८} B कामिणी. ^{१९} = कपोलसंक्रान्तं [र]
 शशिकलवल्लवं, P कला for कला of JB. ^{२०} धुव्वंति. ^{२१} = तदि [= हि] नसत्तं, B तदियसियं
^{२२} B मिन. ^{२३} = विचकिलामोदः, ^{२४} = भोकुपय, P विय, JB धिय ^{२५} B looks like 'जुल्लवपेति.
^{२६} B 'अजलकं

अह णवर तत्थ दोसो जं फैलिह-सिलायलम्मि तरुणीण ।

मयण-वियारा दीसंति बाहिर-ठिएहि वि जणेहिं ॥ ६२*१

अह णवर तत्थ दोसो जं वियसियं-कुसुम-रेणु-पंडलेण ।

मंडलिज्जंति समीरण-क्सेण धैर-चित्त-भिन्तीओ ॥ ६३

तत्थेरिसम्मिं णयरे णीसेस-गुणावगूहिय-सरीरो ।

झुवण-पवित्थरिय-जसो राया सालाहणो णाम ॥ ६४

जो सो अविग्रहो वि हु सव्वं गावयव-सुंदरो सुहओ ।

दुईसणो वि लोयाण लोयाणाणंद-संजणणो ॥ ६५

कुवई वि वल्लहो षण्डणीण तह णंयवरो वि साहसिओ ।

परलोय-भीरुओ^१ वि हु वीरेक-रसो तह खेय ॥ ६६

- प्रसादनसौख्यानि भोक्तुमेवानुभविमुमपि न ददाति । मल्लिकापुष्पपरिमले प्रसर्पितमात्र एव शक्तिं मानिर्नामानो विक्रियते सांत्वनं नापेक्षत इति ॥ ६२ ॥ ६२*१) अह णवर— अथ नवरं तत्र दोषो यस्फटिकशिलातले आकाशास्फटिकमयगृहे तरुणीनां मदनविकारा कार्मावक्रियाः नखादिचिह्नानि बहिःस्थितैरपि जनैर्दृश्यन्ते । दर्पणवर्प्रान्तिविम्बेनेति भावः ॥ ६२*१ ॥ ६३) अह णवर— अथ नवरं तत्र दोषो यद्विकसितकुसुमरेणुपटलेन समीरणेन वायुना गृहभित्तिचित्राणि मळिनीक्रियन्ते । गाथात्रयेऽपि निन्दास्तुतिरूपेणोत्कर्षज्ञापनम् ॥ ६३ ॥ ६४) तत्थेरिसम्मि— तत्र ईदृशे नगरे निःशेषगुणावगुद-शरीरः सर्वाङ्गीणगुणमयो भुवनप्रविस्तृतयशा राजा गातवाह्नो नाम । विद्यते इति श्रेयः । 'अतसीसातवाहने लः' [हंम० ८-१-२११] । 'क ग च ज' [हंम० ८-१-१७७] इति ॥ ६५ ॥ ६५) जो— यः सो अविग्रहोऽपि सर्वाङ्गावयवसुन्दरः सुभगः । ननु योऽविग्रहोऽशरीरः स कथं सर्वाङ्गावयवसुन्दरो भवति । अथ च प्रतापमात्रेण वशीकृत-सर्वरिपुत्वाद् अविग्रहो युद्धरहितः । अथवा अः विष्णुः स एव विग्रहः शरीरं यस्य सः । 'ना विष्णुः पृथिवीपतिः' इति वचनात् । सर्वाङ्गानि नयनवदनहस्तपादादीनि तैः सुन्दर-सुलक्षणैः । अथवा स्वाम्यमायादीनि सप्त राज्याङ्गानि तैः सुन्दरः सुभगः सौभाग्यवांश्च । ॥ ६६ ॥ ६६) कुवई— कुपतिरपि वल्लभः प्रणयिनाम् इति चित्रम् । कुस्तितः पतिः कुपतिरपि विरोधः । अथ च कुः पृथ्वी नस्याः पतिः स्वामी नरेन्द्रः इत्यर्थः । प्रणयिनां स्नेहिनां वल्लभः प्रीतिदायी ।

^१ This verse is given only in B. ^२ B पळिह. ^३ B विहसिय. ^४ J वल्लेण. ^५ B मयळि. ^६ B धरभित्तिचिताहं. ^७ B तत्थेरिसए. ^८ B अविग्रहो. ^९ = अविरोधपदो पृथ्वीपतिः, कुवई वि विष. ^{१०} B वण्डयाण, J as above. ^{११} P नयवरो, J णयवरो, B णयवरो ^{१२} P भीरड, J भीरुओ, B भीरुड.

सूरो वि ष सत्तासो सोमो वि कलकं-वज्जिओ णिचं ।
 मोई वि ष दोजीहो तुंगो वि समीव-दिण्यं-फलो ॥ ६७
 बहुलंत-दिषेसु ससि ष जेण बोच्छिण्यं-मडल-णिबेसो ।
 ठविओ तणुयत्तण-दुक्ख-लंविख्खओ रिउ-अणो सवो ॥ ६८
 णिय-तेय-पसाहिय-मडलस्स ससिण्यो ष जस्स लोएण ।
 अकंत-अयस्सं जए पेटी ण 'परेहि संबविआ ॥ ६९
 ओसाहि-सिहा-पिसंगाण बोळियेँ गिरि-गुहासु रयणीओ ।
 जस्स पैयावाणल-कति-कवालियाणं पिव रिउणं ॥ ७०

तथा यो नतपरो नताः नमस्कृताः परे शत्रवो येनेति स कथं साहसिकः । अथ च नयो न्यायः तत्परः तनिष्ठः । यद्वा नताः परे वैरिणो यस्येति । अप्त्वा न च परे^{१७} अन्ये वा^{१८} यस्येति । यदुक्तम् ।

अयं निजः परो वेति गणना लघुचेतसाम् ।

उदारचरितानां तु वसुधैव कुटुम्बकम् ॥

साहसिकः शूरवृत्तिः । परलोकैर्भीरुवोऽपि वीरैरसः तथा चैव । परे ये लोकाः तेभ्यो भीरुयः स कथं वीरकर्मैकरसिकः । अथ च परलोकान्नरकादेर्भीरुर्मयाकुलः । वीरश्च^{१९} दानधर्मयुद्धवीरः ॥ ६६ ॥ ६७) सूरौ-सूर्योऽपि न सतामः । अथ च शूरः पराक्रमी न सत्रासो निर्भय इति । सोमोऽपि नित्यं कलङ्कवर्जितः । चन्द्रः कलङ्कपङ्किल एव भवति । अयं तु सोमः स्पृहणीयदर्शनः । सह उमया कीर्त्या वर्तते सोम इति वा । भोग्यपि सौ-ऽपि न द्विजिह्वः । अथ च भोगी भोगवान् न द्विजिह्वः खलः । तुङ्गोऽपि समीपदत्त-फलः । विरोधराहित्ये तुङ्गो मानोषः सेवकानां तात्कालिकफलदायी च ॥ ६७ ॥^{२०}
 ६८) बहुलंत - येन व्युच्छिन्नमण्डलनिवेशो गतराष्ट्रः सर्वोऽपि रिपुलोकः तनुबद्धः ख-लक्षितो दुर्बलः स्थापितः कृतः । क इव । बहुलान्तादिनेनामावास्याया शशी चन्द्र इव । सोऽपि तदा मण्डलहितः क्षीणश्च भवति ॥ ६८ ॥ ६९) णियतेय - यस्य नरेन्द्रस्य शशिनः इव निजतेजःप्रसाधितमण्डलस्य अन्यन्नाक्रान्तजगतो जगति विश्वे परेणै शत्रूणा लोकेन च पृष्ठं न सत्यापितं न दृष्टम् । चन्द्रपक्षे पृष्ठं परभागः । 'पृष्ठे वानुत्तरपदे' [ईमं^{२१} ८-१-१२९] इति पिटी । [नरेन्द्रपक्षे]^{२२} संग्रामे इति गम्यम् ॥ ६९ ॥ ७०) ओसाहि - गिरिगुहासु भूधरकन्दरासु ओषधिशिखीपिशङ्गानां रिपूनां यस्य भूपस्य प्रतापानलकान्ति-कवलितानामिव रजन्यो राज्यः बोलिया व्यतिक्रान्ताः । सर्वापहारं नाशिता हि रिपवो भयाक्रान्ता गत्वा गिरिगुहासु शेरते स्म । तत्र च जाज्वल्यमानौषधीकान्तिपिङ्गल-

^१ - सत्तासः, ^२ सत्तासः, ^३ कलकं, ^४ B दिव्यलो, ^५ = कृष्णपक्षान्तादिने, B कलकदिनेन.
^६ = व्युच्छिन्न, ^७ J कनिक्कडं, B कनिक्कड. ^८ B रिउणो. ^९ = शाश्वतजयस्य, ^{१०} शाश्वतजयस्यः.
^{११} B पेटी. ^{१२} PB परेण, J परेहि. ^{१३} = एता. ^{१४} = व्युच्छिन्ता. ^{१५} P पयावाणल, JB पयावाणल
^{१६} B परो अन्ये. ^{१७} B भीरुः कोपि. ^{१८} B shows some gap. ^{१९} B सिपायि.
 जी. २

आलिहियद् जो वम्मह-भिमेर्णं शिय-वास-भवण-मिपीसु ।
लंडह-विलयाहिं णह-मधि-किरणारुणियग्-हंत्येहिं ॥ ७१

दियए श्वेयं विरावंतिं सुंर-परिचिंतिया वि सुंकर्णं ।
जेण विणा दुंहियाण व मणोरहा क्व-विणिवेसा ॥ ७२

इय तस्स महा-पुईईसरस्स इच्छा-पहुत्त-विहवस्स ।
कुसुमसराउह-दुओ व ओंगओ सुयणु महु-मासो ॥ ७३

पत्थाणं पट्ठमागय-मंलैयाणिल-प्सुणियं वसंतस्स ।
बहुलच्छलत्त-कोइल-रवेण साहंति व वणाई ॥ ७४

१० गहिउग चूय-भंजरिं कीरो परिभमइ पत्तला-हत्थो ।
ओसरसु सिस्सि-परिवद् पुई लद्धा वसंतण ॥ ७४ * १

शरीरास्ते यत्रतापवह्निविल्लुरिता इव रेजुरित्यर्थः ॥ ७० ॥ ७१) आलिहियद्—यः
श्रीशालवाहनः नृपो नखमणिकिरणारुणिताप्रहस्ताभिर्लटभवनिताभिः प्रधाननायिकाभिः
मन्मथमिवेण कन्दर्पव्याजेन निजवासभवनमित्तिषु आलिह्यते चित्र्यते । तस्य लोकाति-
शायि सौन्दर्यमुक्तम् । 'वनिताया विलया' [हैम० ८-२-१२८] इति विलया ॥ ७१ ॥

११ ७२) हियए श्वेयं—हे सुतनु हे सावित्रि येन नरेन्द्रेण विना कवीनां प्रबन्धविधायिनां
परिचिन्तिता मनसि धृता अपि काव्यविनिवेशा हृदय एव विलीयन्ते इति । क इव ।
दुःखितानां मनोरथा इव । दरिद्राणां ह्यभिलषितानि चिरं चिन्तितान्यपि मनस्येव
मज्जन्ति । तदुक्तम् ।

उन्नम्योन्नम्य तत्रैव दरिद्राणां मनोरथाः ।

१२ पतन्ति हृदये व्यर्था विधवास्त्रीस्तना इव ॥

एतावता तस्य मनोरथपथातिगदानुत्वमुक्तम् ॥ ७२ ॥ ७३) इय तस्स—इति तस्य
महापृथ्वीश्वरस्य इच्छाप्राप्तविभवस्य मनीषितसंपदः । हे सुतनु कुसुमशरायुधदूत इव
मधुमासो वसन्त आगतः अवतीर्णः ॥ ७३ ॥ ७४) पत्थाणं—वनानि काननानि
बहुलच्छलत्तकोकिलरवेण प्रथमागतमलयानैलपिशुनितं वसन्तस्य प्रस्थानं साधयन्तीव

१३ अत्रावतरणं कथयन्तीव ॥ ७४ ॥ ७४*१) गहिउग—[गृहीत्वा चूतमङ्गरीं कीरः
परिभ्रमति पत्तलाहस्तः । अपसर शिशिरनरपते पृथ्वी लब्धा वसन्तेन] ॥ ७४*१ ॥

१ P आलिहियद्, B आलिहियद्. २ = मिवेण, P निवेण, J निवेण, B मिसेण. ३ = ह्य, P
कवई, JB कवई. ४ J गुच्छेहिं for हलोहिं (?), B हत्थाहिं. ५ PB शिय, J श्वेय. ६ P विलयंति,
J विलयंति, B विलयायंति. ७ P सुइ, B सुयणु. ८ B हु for सु. ९ = यथा दुःखितानां मनोरथाः
सं अत्राप्य विधीयन्ते, B दुहियाण. १० P सुइ, J सुइ, B पुइवीस. ११ B उन्नमत् for अत्राजो.
१२ P वानिल, JB वाणल. १३ B बहुलच्छ, [बहुलच्छ]. १४ This verse is found only in J.
१५ ['भंजरि']. १६ J नत्तह.

मउलंत-मउलियसु^१ 'विकसिष-वियसंतं-कुसुम-पिबहेसु ।
 सरिसं चिय ठवइ पवं बयेसु लच्छी वसंतसस ॥ ७५
 बहुएहि वि^२ किं परिवट्टिएहि^३ बायेहिं कुसुम-वावसस ।
 एकेणं चिय चूर्यङ्कुरेण कौजं ण पैज्जतं ॥ ७६
 चिप्पई कणयमयं पिव पसाहणं जणिय-तिल्लय-सोहेणे ।
 अन्महिय-जणिय-सोई^४ 'कणियार-वणं वसंतेण ॥ ७७
 वियसंतं-विविह-वणराइ-कुसुम-सरि-परिगया म्हा-त्तणो ।
 किं पुण वियंममाणो^५ अं ण कुणइ मल्लियामोओ ॥ ७८
 पढमं चिय कामि-यणसस कुणइ मउयाई पाडलामोओ ।
 हिययाई सुई^६ "पच्छा विसंति"^७ सेसा वि कुसुम-सरा ॥ ७९

७५) मउलंत - वनेषु वसन्तस्य लक्ष्मीः सदृशं तुल्यमेव पदं स्थापयति निवेशयति समकालमेव स्वागमनं व्यनक्तीति । केषु । मुकुलीभवन्मुकुलितेषु । मुकुलीभवन्ति अङ्कुराणि कुद्मलाकारतामापद्यमानानि मुकुलितानि च कोशरूपाणि तेषु । अन्येषु विकसितं विकसत्कुसुमानिवहेषु । विकसितानि पूर्वं विकासमापन्नानि विकसन्ति च तत्कालमुज्ज्वलमानानि यानि कुसुमानि पुष्पाणि तेषां निवहाः समूहास्तेषु । कोऽर्थः ।^१ वसन्ते प्रवर्तमानमात्रेऽपि सर्वपुष्पाणि विकासोन्मुखान्य^२ जातानि ॥ ७५ ॥
 ७६) बहुएहि - बहुभिः परिवर्धितैर्बाणिः शरैः अपि कुसुमचापस्य कामस्य किं प्रयोजनं विना अपि पर्याप्तमित्यर्थः । यतः एकैनापि चूताङ्कुरेण सहकारपुष्पोद्भवेन भ्रंश कथय किमपर्याप्तम् । कन्दर्पस्य किं किं न साधितमित्यर्थः ॥ ७६ ॥ ७७) चिप्पइ - जात-तिलकशोभेन वसन्तेनाभ्यधिकजनितशोभं कार्णिकारवनं कनकमयं प्रसाधनं मण्डनमिव^३ गृह्यते । तिलको वृक्षविशेषो विशेषको वा । अपरोऽपि शोभाप्रियो ललाटे तिलकमा-धाय कनकमयाद्याभरणानि परिधत्ते । इत्युक्तिश्लेषः ॥ ७७ ॥ ७८) वियसंत - विविध वनराजिकुसुमश्रीपरिगता महातरवो महाप्रमाणा वृक्षाः विकसन्तु तावद्विकाससामु-क्तु । न च असाध्यं तैः किमपि साधनीयम् । किं पुनर्विजृम्भमाणो विकसन् यत्र कुर्यान्मल्लिकामोदः । तत्रास्ति यत्र साधितं मल्लिकापुष्परिमलेन । अत एव शेषवृक्षाणां^४ विकासमात्रमेवावशिष्टं मल्लिकयैव पर्याप्तत्वात् ॥ ७८ ॥ ७९) पढमं चिय - प्रथम-मेव पाठलामोदः कामिजनस्य हृदयानि मृदूनि कोमलानि कुणइ विधत्ते । पश्चाच्छेषा अपि कुसुमसराः सुखम् अनायासेन विशन्ति प्रविशन्ति । प्रथमं हि कामिमनांसि पाट-

^१ = विकसितविकसतं. ^२ B विहसंत. ^३ J तिं, [बहुएहिं वि]. ^४ B विय. ^५ PD भूयं, J भूयं. ^६ P कंजं न पज्जतं, J कंजंण पज्जतं, B अण किं न पज्जतं. ^७ = पर्याप्तं. ^८ = गृह्यते. ^९ B सोएण. ^{१०} = कार्णिक [र], J कारिकणं. ^{११} B विहसंतु. ^{१२} = विजृम्भमाणो. ^{१३} PB जण, J जणण for अं ण. ^{१४} B पच्छा हिययाइ सुई. ^{१५} P विकसति, JB विसंति. ^{१६} B विकसत्कुसुमानि for विकसित. ^{१७} B अन्यजातानि.

पञ्चत-वियासुषेह-गुदि^१-पम्मार-पूमिर्ब-दलाई ।
 पहियाण दुरालोयाई^२ हेति मार्यंद-गहवाई ॥ ८०
 अपहुत्त-वियासुष्ठीणं-ममर^३-विच्छाय-दल-उडुन्मेयं ।
 कुन्द-लह्यायें^४ वियलेश^५ हिम-विरहायासियं कुसुमं ॥ ८१
 आबज्झंत-फेलु-पंक-थोय^६-विहडंत-संचि-बंधेहि^७ ॥
 मंद-पर्वणाहएहि^८ वि परिगलियं सिंदुवारेहि ॥ ८२
 थोउत्ससंत^९-पंकय-सुहीए^{१०} णिवणिणं^{११} वसंतमिं^{१२} ।
 वोलीण-तुहिण-भर-सुत्थियाए^{१३} हसियं वं^{१४} णलिणीए^{१५} ॥ ८३

- लार्यसोन्मादानि क्रियन्ते पश्चाच्छेषकुसुमैर्विच्यन्ते ॥ ७९ ॥ ८०) पञ्चत-माकन्द
 ११ गहनानि आश्रवणानि पपिकानां दुरालोकानि भवन्ति । यतः कीदृशानीत्याह ।
 पर्याप्तः प्राप्ते यो विक्रसोऽत एव उच्छिष्टः प्रसरणशीलः यो गुन्दिप्राम्भारो मङ्करीभ-
 स्तेन नर्मितानि नम्रीभूतानि दलानि पत्राणि येषां तानि । 'प्रसरेः पयह्योवैल्लै' [हैम०
 ८-४-४७] इति उच्छिष्टः । गुन्दिर्नम्ररी गुच्छे वा । नम्रीभूतबहलपत्रावलीपरि-
 वेष्टितत्वात् दुरालोकत्वम् ॥ ८० ॥ ८१) अपहुत्त-अप्राप्तविक्रसोऽीनभमर-
 १२ विच्छायदलपुटोद्भेदं हिमविरहायासितं शीतकालवियोगदग्धं कुन्दलतायाः कुसुमं पुष्पं
 परिगलति भ्रश्यति । पुष्पश्च विगलइ य तदौ^{१३} विकासाम्भावात् । प्रसङ्गा निर्गच्छन्निर्भ-
 मरैरेव विहितत्वादिच्छैयते ॥ ८१ ॥ ८२) आबज्झंत-मन्दपवनाहतैरपि अल्पानि-
 खन्दोलितैरपि सिन्दुवारैः निर्गुण्डैः कुसुमैः परिगलितम् । यतः किंभूतैः । आवध्यमान-
 फलोपकृस्तोक्विषटमानसंचिबन्धैः । उत्पङ्कः सम्पूहः । 'पकोच्छेहसमूहेसु बहलए तइ य
 १४ उर्पको' [दे० ना० १-१३०] इति देशीवचनांशः ॥ ८२ ॥ ८३) थोउत्ससंत-
 स्तोकोच्छ्रस्तपङ्कजमुल्या षट्पदकटाक्षनयनया व्यतिक्रान्ततुहिनभरसुस्थितया नलिन्या
 कमलिन्या हसितमिव । अन्ययापि पद्मिनीप्राप्तया नासिकया अतिक्रान्तजाड्यतया बाल्य-
 दशया यौवने मेदे जातपङ्कजाकारवदनया कटाक्षक्या च सस्मितया भूयत इत्युक्तिः
 युक्तिः । स्मितं च किलिकिञ्चित्भावे । यदुक्तं प्रभुश्रीहेमसूरिभिरलंकारचूडामणौ 'स्मितह-
 १५ स्मितरुदितभस्पोधगर्वदुःखश्रमामिलायसंकरः किलिकिञ्चितम्' [७-४१] इति स्वाभाविक-
 दशस्त्रीविकारेषु । जातयश्च पद्मिनीचित्रिणीशङ्किनीत्रयम् । "लक्षणमासां वात्सायनादकसेयम्

^१ P सुवे [= वे] छ, J सुष्पिह, सुष्पिह. ^२ = मंजरी, B गुष्प for गुदि. ^३ = अशुमित, B
 णमिय. ^४ = आश्रवणानि. ^५ P सुष्ठीण, J सुष्ठीण, B सुष्ठीण. ^६ B अमर. ^७ = एषपुटोद्भेद.
^८ B कुन्दलयाए. ^९ J वियलेश. ^{१०} PJB आबज्झंत. ^{११} = उर्पको उच्छेव. ^{१२} B वोल.
^{१३} J बंधेहि. ^{१४} P पवणाहएहि णिव, J हएहि वि, B पवणाहएहि वि. ^{१५} = स्तोकोच्छ्रस्त.
^{१६} = अल्लोकिने. ^{१७} B सुहीइ लप्यपङ्कजकामरीप [= सुहीइ छपय-कडव-पङ्कजम्] ।
^{१८} P थ, JB व. ^{१९} J णलिणीए. ^{२०} [पाठकमोवेन सुष्पि]। ^{२१} B पर्याप्ति. ^{२२} R
 पुष्पव्य विगलइ पतवा. ^{२३} [विहलत्वादिच्छायते]। ^{२४} [यौवनेमेदे]। ^{२५} B सक्कवमासां
 वात्सायने कसेयं ।

मलय-समीर-समागम-संतोष-येणचिराहिं सवचो ।
 वाहिपइ णव-किसलय-कराहिं साहाहिं महु-लच्छी ॥ ८४
 दीसई पलास-वण-वीहियासु पंपुल्ल-कुसुम-णिवहेण ।
 रत्तबर-णेवच्छो णव-बरइत्तो व महु-मासो ॥ ८५
 परिबड्ढइ चूय-वणेसु विसईं णव-माहवी-वियाजेसु ।
 लुलइ व "कंकेलि-दलावलीसु" मुइउ व महु-मासो" ॥ ८६
 अण्णाण-वण-लया-गहिय-परिमलेणाणिलेणं छिपंती" ।
 "कुसुमसुएहिं" रंयइ व परम्मुही तरुण-चूय-लया ॥ ८७
 वियसिय-णीसेस-वर्णतरौल-परिसंठिएण कामेण ।
 विवसिज्जई कुसुम-सरेहिं लद्ध-पंसरेहिं कामि-यणो ॥ ८८

॥ ८३ ॥ ८४) मलय—मलयसमीरो दक्षिणानिलस्तस्य समागमे संतोषेण नृत्यन्ती-
 भिर्नृत्यमिवादधानाभिर्नवकिसलयकराभिर्नवपत्रहस्ताभिः शाखाभिर्मधुलक्ष्मीः वसन्तश्रीः वाहिपइ
 आकार्यते इव । 'व्याहृगोर्वाहिपः' [हैम० ८-४-२५३] इति वाहिप-आदेशः ।
 अथ चापरयापि प्रियागमादिकृष्टया मधुलक्ष्मीः प्रियसखी आहूयते "तदस्य-
 क्तिरहस्यम् ॥ ८४ ॥ ८५) दीसइ—पाशावनवीथिकासु किञ्चुकवृक्षावलीषु
 प्रोफुल्लकुसुमनिवहेन कृत्वा मधुमासो वसन्तो रक्ताम्बरनेपथ्यः कौमुभ्रवक्षपरिधानो नव-
 चरयिता पाणिप्रहणप्रस्तावे वर इव दृश्यते । किञ्चुककुसुमावलीषु रक्तवक्रोत्प्रेक्षेति
 ॥ ८५ ॥ ८६) परिवड्ढइ—मुदित इव मधुमासश्चतवनेषु परिवर्धते वृद्धिमिवा-
 मोति । नवमाधवीवितानेषु अतिमुक्तकवल्ग्रीनिकुञ्जेषु विकसति । "तद्विकारयनुवातेन
 वसन्तः किल कृष्यते । " * किञ्चिद्विद्विदलावलीषु अशोकपत्रश्रेणिषु लुठतीव । पत्रमय-
 सुखशय्यायां स्वपितीवेति ॥ ८६ ॥ ८७) अण्णाण—अन्यान्यवनलतानां गृहीतः
 परिमलो येन " तेनानिलेन वायुना स्पृश्यमाना तरुणचूतलता पराङ्मुखी सती कुसुमा-
 श्रुभिः पुष्पबाणैः रोदिति । अथवा विमर्दोत्थः परिमलः इति । अपरापि तरुणी
 अन्यान्यवनिता परिमलानुषङ्गिणा प्रियेणालिङ्गयमाना पराङ्मुखीभूय स्थूलाश्रुपातै रुदित-
 मिव व्यनक्ति । पवनप्रेङ्खोलनयान्यदिक्षु विक्षिता सहकारलता "एवमुत्प्रेक्ष्यते ॥ ८७ ॥"
 ८८) वियसिय—विकसितनिःशेषवनान्तरालपरिसंस्थितेन कामेन लब्धपंसरैः प्रस्ता-

^१ = प्रवर्तितानि, B णवचरीहि. ^२ = आहूयते. ^३ = कर्णभिः. ^४ B दीसइ. ^५ PB पफुल्ल. ^६ J
 णिवहेसु. ^७ J महमासो. ^८ J परिवड्ढइ. ^९ P चूय, J चूय, B omits चूयवणेसु विसइ. ^{१०} =
 विसलीष, P विसइ व नव, J विसइ णव. ^{११} B व णवमल्लहेविचो [= वा] गेसु. ^{१२} = वितानेषु.
^{१३} P कंकेलि, J कंकेलि, B किञ्चिहि. ^{१४} = मुदित इव, P मुईउ, JB मुइउ. ^{१५} B मासो. ^{१६} P 'मलेणाणिलेण,
 JB 'मलेणाणिलेण. ^{१७} B छुपंती. ^{१८} = पुष्पाश्रुभिः. ^{१९} J रवइ व परम्मुही. ^{२०} P चूय, JB चूय.
^{२१} = विकर. ^{२२} = विकसः शिवते, P विवसिज्जइ, J विवसियइ, B वियसिज्जइ. ^{२३} PB 'सरेहि, J
 सरेहिं. ^{२४} P पंसरेहिं, B 'पंसरेहि. ^{२५} B आहूय तदुत्प्रेक्षितस्य. ^{२६} B तद्विकारयनुवातेन. ^{२७} B
 तद्विकरि. ^{२८} B योनितिल्वनिलेन. ^{२९} B इवमुत्प्रेक्षते.

इय बम्ह-बाण-वसीकजमि सफलमि जीव-लोचमि ।
महु-सिरि-समागमत्याण-मंडव उवगयो^१ राया ॥ ८९

सेवागय-संय-सामेत-प्रउड-माणिक-किरणे-विच्छुरिए ।
सीहासणमि^२ बंदिण-जय-सह-समं समासीणो ॥ ९०

परियरिओ वार-विलासिणीहि^३ सुर-^४सुंदरीहि व सुरेसो ।
कणयायलो व आसा-वहूहि^५ सह-^६वियसियासाहि ॥ ९१

अह सो प्रकाप्र समं णर-गाहो चंदलेहणामाए ।
सप्परिहासं सुमणोहरं च सुहयं समुल्लव्व ॥ ९२

अह चंदलेहे^७ ण गियसि^८ भेलयाणिल-कुसुम-रेणु-पडहत्थं ।
कामेण सुयण-वासं व विरहयं देस-दिसा-यकं ॥ ९३

वक्त्रासैः कुसुमशरैः कामबाणैः कामिजनो विवश्यते वशीक्रियते ॥ ८८ ॥ ८९) इय बम्ह — इति मन्मथचांपवशीकृते सकलेऽपि जीवलोके राजा श्रीशातवाहनो मधुश्री-समागमस्थानं मण्डपम् उद्यानविजयमन्दिरमुपागतः समाजगाम ॥ ८९ ॥ ९०) सेवा-गय — सेवागतशतसामन्तमुकुटमाणिक्यकिरणविच्छुरिते सिंहासने बन्दिजनजयशब्दाः तैः समं मागधकृतजयजयारावेण सह समासीनः उपविष्टः ॥ ९० ॥ ९१) परिय-रिओ — आसननिषीदनानन्तरं सदाविकसितमुखीभिः वारविलासिनीभिः परिकारितः । क इव । सुरसुन्दरीभिः देवाङ्गनाभिः सुरेश इव इन्द्र इव । आशावधूभिः दिक्कामि-नीभिः कनकाचलः सुमेरुरिव परिवेष्टितः ॥ ९१ ॥ ९२) अह सो — अधानन्तरं स नरेन्द्रश्चन्द्रलेखानाफया एकया वराङ्गनया समं सार्धं सपरिहासं सनर्मवचनं सुमनोहरं समणीयं न तु कटुकं सुखदं रोचमानम् । अथ च सुभगं यथा भवति तथा समुल्लपति भाषत इत्यर्थः ॥ ९२ ॥ ९३) अह — अयीति कोमललापे । हे चन्द्रलेखे न पश्यसि । ‘ दृशो गियच्छपिच्छो ’ [हैम० ८-४-१८१] इति सूत्रेण गियः । मलय-स्मीरसमागमवधैःसूतकुसुमरेणुपरिपूर्णं दशादिक्चक्रं कामेन वासमुवनमिव रचितं

^१ J इय. ^२ B बाव for बाण. ^३ = उद्यानं. ^४ = शत. ^५ P किरण, B किरिण. ^६ B सिंहासणमि. ^७ P समासीणो, JB समासीणो. ^८ P परिकारित वार, J परियरिओ वार, B परियरित वर. ^९ P सिणीहि, JB सिणीहि. ^{१०} P सुंदरीहि, B सुंदरीहि. ^{११} = इन्द्र. ^{१२} P कणयायलो, B कणयायलु. ^{१३} P सय, J सां, B सह. ^{१४} P वियसियासाहिहि, J वियसियासाहि, B विहसियासाहिहि. ^{१५} P सुमनोहरं व, J समणोहरं व, B समणोहर वा सु. ^{१६} P चंदलेहे, B चंदलेहे. ^{१७} = न पश्यसि. ^{१८} According to B, अह चंदलेहे ण गियसि । is just a prose sentence, and the first line of the verse proper is read thus: मलय-स्मीर-समागम-वास-परिय-कुसुम-रेणु-पडहत्थं । ^{१९} P मलयणिल, J मलयणिल. ^{२०} = पूर्ण. ^{२१} P वाससमणं व, J सुयणवासं व, B वाससुयणं व. ^{२२} PB दसदिसायकं, J दसदिसायकं. ^{२३} B प्रसित for प्रवृत्त.

ता कीस तुम केणावि' मयण-सर-वंधुणा मयंक-मुहि ।
चिंचिहिया सि सवावरेण सवंगिय अज्ज ॥ ९४

णव-वंपय-कुसुम-णिवेसियाणणो' केणं तुह णिडाल-यले ।
सज्जीवो विव लिहियो' महु-पाण-परवसो मैहुओ ॥ ९५

केण वि' महम्भ-मंयणाहि-पंक-जोएण तुह कवोलेसु ।
लिहियाओ पंतलेहाओ मयण-सर-वेंचणीओ व ॥ ९६

केण व कइयो सहयार-मंजरी तुह कवोल-पेरंते ।
कर-पंस-विहाविय-कुसुम-संचया सुयणु णिम्मवियाँ ॥ ९७

केणज्ज तुज्ज तवणिज्ज-युंज-पीए पओहरुच्छेगे ।
पत्तं पंचं पत्त-लच्छि पत्तं लिहंतेगेँ ॥ ९८

कृतम् । अस्तीति शेषः । पडिहंत्यं देश्यं परिपूर्णम् । वासगृहमपि सुगन्धाढ्यपटवास-
परिकलितं भवति ॥ ९३ ॥ ९४) ता कीस—तस्मिन्मिति त्वं मृगाङ्गमुखि चन्द्र-
वदने केनापि मदनशरबन्धुना कामबाणवयस्येन सर्वादरेण सर्वाङ्गिकं सर्वाङ्गीणम्
अथ चिंचिहिया मण्डिता अस्ति । 'मंडेक्षिचचिचअचिचिहुरीडटिविडिकाः' [हैम०
८-४-११५] इति ^१चिंचिहिया ॥ ९४ ॥ मण्डनमेवाह । ९५) णवचंपय—[नव-^{११}
चम्पककुसुमनिवेशितानने हे सुतनु] केन तव भालंतले ललाटपट्टे सजीव इव मधुपान-
परवशो मकरन्दास्वादेनालसो मधुपो भ्रमरो लिखितः चित्रितः इति ॥ ९५ ॥ ९६)
केण—केन च महार्घमृगनाभिपङ्कयोगेन तव कपोलयोः गल्लयोः पत्रलेखाः लिखिताः
चित्रवल्दुर्यः कृताः । उप्रेक्ष्यते । मदनशरवर्तनयः इव कन्दर्पबाणमार्गा इव । अतः
प्रवेशावसरः इति । मृगनाभिः कस्तुरिका ॥ ९६ ॥ ९७) केण—हे सुतनु^{१२}
चन्द्रलेखे केन वा तव कपोलपर्यन्ते संस्थापितं निश्चलीकृता करस्पर्शविभावितकुसुम-
संचया सहकारमञ्जरी रचिता विहिता । करन्यास एव चित्रकसमविस्तरपुष्परूपा-
पन्नो ज्ञेयः । 'स्पृशः फासफंसपरिसच्छिच्छिहालुंखालिहाः' [हैम० ८-४-१८२]
इति फंसः ॥ ९७ ॥ ९८) केणज्ज—हे ^{१३}प्रातलक्षिम तपनीयपुञ्जपीते तव पयो-
धरोत्संगे पत्रं पत्रवल्दुर्यं लिखता केनाथ दिने पात्रत्वं स्वस्य ^{१४}रतवेधत्वं प्रातम् ।^{१५}

^१ B केण वि. ^२ P मयंकमुहि, B मियंकमुहिं. ^३ = मंडितासि, P चिंचिहिया, J चिंचिहिया,
B चिंचिहिया. ^४ B निवेशियाणणे. ^५ B केण सुयणु आलवणे. ^६ B finishes this line with
लिहियो. ^७ P भमरो, J महुओ. ^८ B व. ^९ = मृगनाभिः, J मयणाहिं. ^{१०} B पत्तलेखाम.
^{११} = मनी इव. ^{१२} = कदा, B एवा. ^{१३} B संतविया. ^{१४} = शमी पत्तली. ^{१५} B लिहंतेगे.
^{१६} चिंचिहिया. ^{१७} B विसार. ^{१८} B प्रातलक्षमी. ^{१९} B रतवेधत्वं.

एकैकमवयवमसुष्मालदाणवैलियद्वकंधराभवं ।
 चलणकमलेसु लिहियं केवेयं^१ इंसस्मिह्येणजुयं ॥ ९९
 इय केण पिययविष्णाणपयहपुप्पणहिययभावेण ।
 अविहावियगुणदोसेण पाइया सपिणी क्षीरं ॥ १००^२
 तं तह सोऊण णराहिवाहि विवसंतलोयणंसुहीए ।
 दरलज्जोणयं^३ वयणाए वमणियं चंदलेहाए ॥ १०१
 सो देव विद्धं^४ कुसलो चित्तयो जेण तुम्ह दारम्मि ।
 अंवलंविऊण पत्तं तइया लिहियो तुमं चेव ॥ १०२
 सो बेयं पुणो संपह^५ "सिंघलदीवाहि" आगओ प्रथ्व ।
 तेणेयं मयणमहसवम्मि सर्वं समालिहियं ॥ १०३
 अह एवं संपरिहासगोट्टिसुहसंठियस्सं णैरवण्णो ।
 लद्धावसरं प्रकेण मंतिउचेणं उल्लवियं ॥ १०४

तपनीयं सुवर्णम् ॥ ९८ ॥ ९९) एकैकम्—एकैकं "चरणकमलयोः वदनमृणाल-
 दानवलिताधकंधराभवं मिथुनं हंसयुग्मम् इदं केन लिखितम् । चित्ररूपेण न्यस्तकंधरा
 श्रीवार्धवल्लिता क्रीकृतोति विचित्रम् ॥ ९९ ॥ १००) इय केण—अपि केन
 निजकविज्ञानप्रकटनोत्पन्नहृदयभावेन अविभावितगुणदोशेण अज्ञातगुणागुणेन सपिणी क्षीरं
 दुग्धं पायिता । आत्मविज्ञानोत्कर्षज्ञापनाय केनेदमनुचितमाचरितमित्यर्थः ॥ १०० ॥
 १०१) तं तह—तत्तथा नराधिपात् श्रुत्वा विकसल्योचनमुख्या सुहृष्टनयनमदनया दर-
 लज्जावनतवदनया चन्द्रलेखया प्रतिभणितं "निःशङ्कममुक्तादरम् । ईषल्लज्जा "स्त्रीत्वभाव-
 त्वम् । न च रोपस्तादृशीनां नर्मपात्रत्वात् ॥ १०१ ॥ १०२) सो देव—हे देव
 राजन् स विद्धं कुशलः चित्रकर्मणिपुणः चित्रकरः येन युष्माकं द्वारे प्रतोलीमुखे पत्रम-
 वलम्ब्य तदानीं त्वमेव लिखितः ॥ १०२ ॥ १०३) सो बेयं—स एव पुनः संप्रति
 इदानीं सिंहलद्वीपादत्रागतोऽस्ति । मदनमहोत्सवे कामपर्वणि तेनेदं सर्वं समालिखितं
 सम्यक् चित्रितम् ॥ १०३ ॥ १०४) अह एवं—अथानन्तरम् एवं "पूर्वोक्तप्रश्नो-

^१ B interchanges the places of verse Nos. 98 and 99. The order of PJ has been followed, and the Sanskrit commentary is arranged accordingly. ^२ P एकेकमवयवम्, J एकेकमवयवम्, B इकेकमवयवम्. ^३ P वलियकंधरा. JB वलियकंधरा. ^४ P केणयं, JB केणयं. ^५ B मिथुनसंयु [= यु] वं for इंसं. ^६ B अवि [= वि.] P 99, J 101, B 102. ^७ P puts No. 5 on "सि", perhaps indicating that it is Abl., B नराधिपात्. ^८ B कोकिलसुहीण. ^९ = अवनत. ^{१०} B वयणं. ^{११} P पित्तुं, J वित्तुं, B विद्धुं. ^{१२} B वारंमि. ^{१३} B very corrupt. ^{१४} B सो चेव. ^{१५} B सिंघलं. ^{१६} J दीवाह. ^{१७} B सपरि. ^{१८} B संठियेयं. ^{१९} J वयणो. ^{२०} PB संतिपुणेण, J संतिउणेण. ^{२१} Between एकैकं and चलण etc. B has a word of three letters which look like वृधं. ^{२२} B निलंकयुषं. ^{२३} B स्वभाववत्. ^{२४} B पूर्वोक्तप्रश्नोत्तरं.

सो देव चार-पुरिसो सिंघले-ब्रह्मा भिरुविओ मण्ये ।
 इमिणा विष्णाण-गुणेण चंदलेहो-चरे वसाइ ॥ १०५
 एंव-विहा एंव-विहं अच्छंति णरेसराण जे कडए ।
 ते चर-पुरिसा लोए हिं जक्ख-णामा भणित्तवति ॥ १०६
 तो भणियं णरेवक्खा तंस्सोवरि सुंणु सिंघलेसस्स ।
 पेहिओ^१ विजयाणंदो पोहिसं-वर-मतिणा सहिओ ॥ १०६*१
 तस्स कडयाउ अज्ज वि णागच्छइ कोइ कंइइउं सव्वं ।
 किं भणइ सिंघलेसो किं वा सेणाहिओ अंमहं ॥ १०६*२
 अज्जं चिय सिट्ठं हेरिरेहिं उंयही-तडम्मि संपत्तो ।
 विजयाणंदो सह पोहिसेण परिवड्ढिय-पंधावो ॥ १०७
 तह सो वि सिंघलेसो^२ तहियंस-णिरालसो सयं चेष ।
 जंवंसंघण-संपुष्पाइ कुणंइ दुग्गाइ अंक्सिणो ॥ १०८

चरभङ्गया परिहासगोष्ठिसुखं^३ चर्चरीकेलिप्रिय यथा भवति संस्थितस्य नरपतेर्लब्धावसरम् एकेन मन्त्रिपुत्रेण उल्लुपितं^४ निवेदितं कथविक्षेपेण ॥ १०४ ॥ १०५) सो देव — हे^५ देव मन्ये शङ्के स सिंहलपतिना निरूपितश्चारपुरुषो हेरिकः । तर्हि चन्द्रलेखा किमस्स-^६ द्वैरिणं स्वगृहेऽवस्थापयतीत्याह । अमुना विज्ञानगुणेन चन्द्रलेखागृहे वसति । वैज्ञानिक इति कृत्वा सुखेन तिष्ठति ॥ १०५ ॥ १०६) एवविहा —^७ एवंविधविज्ञानादि-दम्पेन एवंविधे चतुरा नरेश्वरस्य कटके ये अच्छंति तिष्ठन्ति ते चरपुरुषा यक्षनामानि लप्स्यन्ते । यक्षवत् परचेष्टितमुपविष्टा जानन्तीति यक्षनामानः^८ ॥ १०६ ॥ १०६*१) ता भणियं — तावता हे सुतनु सावित्रि भणितं नरपतिना । मन्त्रिपुत्रं^९ प्रतीति शेषः ।^{१०} तस्य सिंहलेशस्य उपरि पुष्टिसकरमन्त्रिणा सहितो विजयानन्दः सांघिविप्रहिकः प्रहितोऽस्ति ॥ १०६*१ ॥ १०६*२) तस्स — तस्य कटकादद्यापि नागच्छति कश्चि-^{११} ल्कोऽपि कथयति यस्सत्यमवितथम् । किं भणति सिंहलेशः शिलमेघनामा, किं वास्माकं सेनाधिपो विजयानन्दो भणतीति ॥ १०६*२ ॥ अथ मन्त्रिपुत्र आह । १०७) अज्जं चिय — अथैव^{१२} शिष्टं कथितं हेरिकैर्गूढपुरुषैः । कथमित्याह । पुष्टिसेन मन्त्रिणा सह^{१३} विजयानन्द उदधितटे संप्राप्तः ॥ १०७ ॥ १०८) तह सो — तथा स च सिंह-

^३ B सिंघल. ^४ P निरुविओ, J णिरुविओ, B निरुविओ. ^५ PJB मणे. ^६ P would separate चरभङ्गया चरे. ^७ P एवविहा, JB एवविहा. ^८ B एवविधे. ^९ P नरेसराण, B नर (=नरे) सरिस्स. ^{१०} P कोए हि, J omits हि, B कोयंनि. ^{११} This and the next verse are found only in B. ^{१२} B नर. ^{१३} B कस्सेवेरि. ^{१४} B सुजणु. ^{१५} B पेहिउ, the commentary presupposes पेहिओ. ^{१६} B पुहिस. ^{१७} B अणुविहेणा. ^{१८} B कडइउं सव्वं, [कडइ उं सव्वं]. ^{१९} B कडइ. ^{२०} B इरिरेहिं. ^{२१} J उयहीव, B उयहीत. ^{२२} P = परिवधित्तवापः. ^{२३} B सिंघलेसो. ^{२४} B सधियइ. ^{२५} P जवसिंघण, J जवसिंघण, B अंसजिंघण. ^{२६} P संपुष्पाइ कुणंइ दुग्गाइ, JB do not nasalise इ. ^{२७} B सविसो. ^{२८} B वस्तसिके. ^{२९} B निवारिरे. ^{३०} B उयं मण्ये. ^{३१} B एवं विविज्जणादि. ^{३२} B यक्षनामानो. ^{३३} B प्रतीत्य शेषः. ^{३४} B सुहं.

विसमीकरे उयही-तडाई जोएह जुञ्ज-भूमीओ ।
 विजयाणदिण समं महाहवं मेहइ णिकेपौ ॥ १०९
 भणियं च राहणा पिय-वयंस सो खेय तैत्य पत्तटो ।
 विजयाणदो णिय-संचि-विग्गहे किं इमेणमई ॥ ११०
 जेणणो वि महामंडलाहिवा णिन्मया वि मेसविया ।
 सो किं विजयाणदो वंचिज्जइ^१ सिंहलेसेण^२ ॥ १११
 अणवेळं साहिज्जसु एवं^३ तुह हेरिएण जं सिट्ठं ।
 एसा रमणीया भयण-वच्चरी तां व बोलेउ ॥ ११२
 एवं भणिऊण णराहिवेण सवाण वीर-विलयाण ।
 दिण्णाई^४ महूसविवाइं^५ बंदिणाणं च बहुयाइं ॥ ११३
 तह संमाणिय^६-णीसेस-पणइ-संतोस-वस-पसण-सुहो ।
 विण्णत्तो सुयणु पुरोहिएण उवसण्णियण पहू ॥ ११४

- लेशस्तद्विवसनिरालसः तदिनं यदा विजयानन्दः समुद्रतः प्राप्तः तदारभ्यालस्यविवर्जितः स्वयमेव स्वोपक्रमेणाविषण्णो विषादरहितः सन्नर्शनैन्धनसंपूर्णानि दुर्गाणि करोति । अशमं^१ धान्यादि इन्धनं काष्ठानि ॥ १०८ ॥ १०९) विसमी - विपमीकरोति उदधितटान् समुद्रसैकतानि जलग्गवादिना विसंस्थूलानि करोति । सैन्यस्य दुःसंवाधाः जोएइ गवेषयति युद्धभूमीः । निःकम्पो निश्चलचित्तो विजयानन्देन समं महाहवं महायुद्धं महइ कांक्षति । 'काक्षेराहाहिलंघाहिलंखवच्चवंफमहसिहविलुपाः' [हैम० ८-४-१९२] इति महः ॥ १०९ ॥ वसन्तोऽसवमनुस्मृत्याह । ११०) भणियं च - भणितं च राज्ञा ।
 प्रियवयस्य निजसंधिविग्रहे स एव विजयानन्दः प्राप्तार्थः प्रतिष्ठां प्राप्तो निपुण इत्यर्थः । किमनेनास्माकं पर्याप्तमधुना राज्यचिन्तयेत्यर्थः ॥ ११० ॥ १११) जेणणो वि - येनान्येऽपि महामण्डलाधिपा निर्भया आपं विभीषिता भय प्रापिताः । डिभी भये । भियः पान्ताविति^७ सन्नन्तप्रयोगः । स किं विजयानन्दः सिंहलेदो^८ शिलामेघेन वञ्चयते मति-विपर्यासं प्राप्यते ॥ १११ ॥ ११२) अणवेळं -^९ अणवेळं वेलांतरम् अन्यवेलायां^{१०} तदन्यवारं साधय कथय एतत् यत्तु हेरिकैस्त्वव^{११} शिष्टं प्रोक्तम् । कारणमाह । एष रमणीयो नगरचर्चरीमहोत्सवारम्भः तावदतिक्रामतु ॥ ११२ ॥ ११३) एवं भणिऊण - एवं भणित्वा नराधिपेन सर्वासं वारवनितानां बन्दिजनानां च महोत्सवोचितानि बहुकानि प्रसाददानानि दत्तानि ॥ ११३ ॥ ११४) तह संमाणिय - तथा^{१२} संमा-

^१ P उयहीतडाई, J उइइतडाह, B उलहीतडाह. ^२ = बांछति. ^३ B इच्छ (= लव). ^४ B इमेणं म्हा (= इमेणमं). ^५ B वंचिजे. ^६ PB सिंहलेसेण, J सिंहले. ^७ B अ हेरिएणं तुव सिट्ठं for तुह etc. ^८ B वचर [= वचर] for मयण. ^९ P लम्ब, JB लव. ^{१०} P वारवळ, JB वारविळ. ^{११} = मधुत्सविकानि, B महोत्सवियाह. ^{१२} PJB वंचि. ^{१३} P संमाणिय, B समाणिय. ^{१४} B इण्णत्तो. ^{१५} B शिकामेघवन्ध्यादं तमिति विपजासंप्राप्यत ॥ ^{१६} B अणुवेळंतस्तं आणवळय ॥ तहण्यारं. ^{१७} B सुहं. ^{१८} B संमाणित.

देव 'सुमङ्गल-सम्पन्नो सज्जं चिय मज्जनं विसुरेह' ।
 दिव-वर-सत्थो' दारे तुह विव्व' - विवेसि प्रक-मणो ॥ ११५
 अह सो विसज्जियासेस-पण्ड-पडिवण-मज्जणारंभो ।
 संचलियो बैदिण-सय-समूह' - कय-जय-जयासदो ॥ ११६
 ताव य संचलिय-महा-भैरद-वर-वार-रमैणि-संचलियो ।
 मड-मंड' - भोय-भैसो जाओ अत्थाण-संखोहो ॥ ११७
 सहसुट्टिय-गर-संमह-गोलंजुम्मलियंयाणणो पडिओ ।
 पोकरह' - भेर' - भट्टो अहो विणट्टो विणट्टो ह ॥ ११८
 तो' सो सेवा-वाण्ण' विणाडिओ कंइ वि केह' वि वराओ ।
 उं' - विखुचो पंक-गंओ व जैर-गओ राय-पुरिसेहिं ॥ ११९
 प्रत्यंतरम्मि ।
 अण्णोण्ण' - मउड-संचट्ट-सुं'डिय-भाणिक-पयर-पक्खलियो ।
 सुदरेण संरंइ प्रकेकमंगण' - त्थंभिओ लोओ ॥ १२०

नितनिःशेषप्रणयिसंतोषवशप्रसन्नमुखः प्रभुः सुतनु सावित्रि पुरोहितेनोपसर्थागत्य
 विह्वतः ॥ ११४ ॥ ११५) देव—देव मध्याह्नसमहः । वर्तत इति शेषः । सज्जं^१
 चिय प्रगुणीभूतमेव मज्जनं ज्ञानं विसुरइ खिद्यते विनश्यतीत्यर्थः । 'खिदेज्जुविसुरै'
 [हैम० ८-४-१३२] इति विसूरः । नित्यनिवेशितैकमनाः नित्यस्थायी द्विजवरनिवेहो
 ब्राह्मणसंघस्तव द्वारे वर्तते ॥ ११५ ॥ ११६) अह सो—अथ स विसर्जिताशेष'^२-
 प्रणयिप्रतिपन्नमज्जनारम्भो बन्दिजनशतसमूहकृतजयजयश्रवः संचलितः ज्ञानमण्डपं प्रति ॥
 ॥ ११६ ॥ ११७) ताव य—तावता संचलितमहानरेन्द्रवरारमणीसंचलितः^३
 मटमण्डभोगमिश्रः आस्थानसंक्षेभो जातः । संचलितः संयुक्तः । मटः सुमटः भण्ड-
 धतुरशीतिर्निर्मपात्राणि भोगा वयस्यास्तैमिश्रः कर्तुरितः ॥ ११७ ॥ ११८) सहसुट्टिय—
 सहस्रोत्थितनरसंमर्दप्रेरणोन्मूर्च्छिताननः पतितः सन् पूत्करोति स्थविरमटः अहो विनट्टो
 विनट्टोऽहम् । अहो इति परामन्त्रणे ॥ ११९ ॥ ११९) तो सो—ततः स^४ सेवावा-
 तेन विनटितः कथमपि वराकः वैश्वद्राजपुरुषैः पङ्कुरतो जरद्रव इव वृद्धवृषभ इव^५
 उद्धितः ऊर्ध्वकृतः ॥ ११९ ॥ अत्रान्तरे । १२०) अण्णोण्ण—अन्योन्यमुकुट-
 संचट्टभ्रष्टमाणिक्यप्रकरप्रस्खलितो लोकः । एकैकमार्गपरिसंस्थितः पृथक् पृथक् मार्गभि-

^१ P सुमङ्गल, J मज्जण, B मिह्वत. ^२ = खिद्यते. ^३ B निवेहो for सत्थो. ^४ = निववान.
^५ P समूह, JB समूह. ^६ B भैरद. ^७ B समणी. ^८ B मडमंड for मंडभोग. ^९ = प्रेरण.
^{१०} B सुत्थि (= विव्व) याणणो. ^{११} = पूत्करोति. ^{१२} B ड. ^{१३} B वा. ^{१४} = सेवावातेन,
 B वरण. ^{१५} = कथं कथमपि, P कडकडवि, J कड वि, B कडि वि. ^{१६} = उत्पाटितः P इवसुत्तो,
 J इविसुत्तो. ^{१७} PJB गड ड. ^{१८} = जरद्राव. ^{१९} P अज्ज, J अण्णोण्ण, B अज्ज. ^{२०} = पतित.
^{२१} = निःशरीर. ^{२२} P संगणव, J संगुणव, B मणपपरिसंस्थितो लोओ. ^{२३} B 'तामं वाते'.
^{२४} B सेवावातेन.

केहि वि' वर-वार-विलासिणीहिं बेसा' वि संठिया बुरयो ।
 पेछिजंति सुवल्लह-जण-जोग्गेहिं पिहुं-धणेहिं ॥ १२१
 कीए वि महा-संमद-सेय-तण्णाय-णीवि-बंधाए ।
 दुबोच्चो उच्चिय-मेहलो वि जाओ णियव-भरो' ॥ १२२
 णिविच्चालिगण-लालसाएँ हियइच्छिए समावडिए ।
 बहु मणिज्जइ कीए वि तुड्डियो थूलामलो हारो ॥ १२३
 कीए वि भय-भयामोय-मिलिय-धुंहलालि-भउलियच्छीए ।
 लडावसरो वि चिरेण कइ वि बोलिज्जइ पएसो ॥ १२४
 इय सण्णा-वाहिप्ये' -परियणो कइ वि राय-भवणाहि' ।
 पवणासासिय-हियओ णिययावासं गओ लोओ ॥ १२५
 राया वि 'पवजंतेहिं विविह-भंगल-णिहोस-धुहलेहिं ।
 तुरेहिं पढेतेहिं य 'बंधिण-दिय-वर-समूहेहिं ॥ १२६

मुखः सुचिरेण सरति गच्छति ॥ १२० ॥ १२१) केहि - कंबिरपि वरवारविला-
 सिनीमिः सुवल्लभजनयोधैः परिस्तनैः पुरतः संस्थिताः द्वेष्या अपि अनभिगमनीया अपि
 पीड्यन्ते । अतिसंमर्दादिति शेषः ॥ १२१ ॥ १२२) कीए वि - कत्या अपि महा-
 संमर्दस्वेदाद्रिनीविबन्धाया उच्चितमेखलो भ्रष्टकाञ्चीगुणोऽपि नितम्बभारो दुर्वहो जातः ।
 तन्नातमाद्रीभूतमिति तण्णाय ॥ १२२ ॥ १२३) णिविच्चा - निविडालिङ्गनलाल-
 सया कयाचित् हृदयेस्मिते मनीषिते समापतिते संघटिते स्थूलामलो हारखटितोऽपि
 बहु मन्यते । तुड्डिउ त्ति 'ट्टेस्तुइसुइसुडोकसुडोकलुकणिलुकलुकोलूः' [हैम०
 ८-४-११६] ॥ १२३ ॥ १२४) कीए वि - कत्याचिन्मृगमदामोदमिलितमुखालि-
 मुकुलित्ताक्ष्या लब्धावसरो प्रासगमनप्रस्तावोऽपि प्रदेशं कथमपि चिरेण बोलिज्जइ
 लंघ्यते ॥ १२४ ॥ १२५) इय सण्णा - इति संज्ञाव्याहियमाणपरिजनः कथमपि
 राजभक्तात् पवनाश्वासितहृदयः निजकावासं गतो लोकः । संज्ञाः करपल्लुवीमूलदेवी-
 प्रभृतयः । तत्र

अहिकलसचकटकणतलयपउमाजबंजुरेहिं जा' ।
 ससहरकरसंवलिया एसा करपल्लुवी भासा ॥
 अमादो' कादयः प्रोक्ताः खदौ चापि जडौ स्मृतौ ।
 शेषवर्गविपर्यासो मूलदेवेन भाषितम् ॥

इत्यादि ॥ १२५ ॥ १२६-२७) राया वि - राजापि प्रवाचमानैः विविधमङ्गल-

^१ J केहि वि, [काहिं वि], ^२ = द्वेष्या अपि. ^३ PJB विवि for पिहु. ^४ = आदौ B तण्णाय.
^५ P दुबोच्चो उच्चिय, JB उच्चो उच्चिय. ^६ H हरो. ^७ P निविच्चा, J णिविच्चा, B पिनिच्चा
^८ = सुचित, B सुचितो. ^९ = सुगमय. ^{१०} J मउकालि. ^{११} = व्याहियमाण ^{१२} P
 अयणेहिं, JB भयणेहिं. ^{१३} = प्रवा [च] मानैः ^{१४} J बंधियविध. ^{१५} B चा. ^{१६} B आयांयो.

सर्वाहिं चिय संवोसाहीहिं लीलाइ मञ्जिउण चिरं ।
 सफल-समाणिय-देवाइ-तर्पणो भवणमञ्जीणो ॥ १२७
 तत्थ वि गो-भूमि-सुवण-वत्थ-तिले-मीसियाई दाउण ।
 दाणाई दिय-वराण भोयण-सालं समञ्जीणो ॥ १२८
 तदेस-यालिणहिं षणईहिं समं षसण-भण-भावो ।
 भोतुं विविहाहारं सुंसं कालापुरुषं च ॥ १२९
 भोतुं तक्कालोइय-परियण-परियालिओ समञ्जीणो ।
 अंतो^१-अत्थाण-हरं^२ विरइय-वर-रयण-पुळंके^३ ॥ १३०
 तत्थासीणो^४ सइएहिं सुकइ-छंदाणुवत्तिणहिं च ।^५
 समुयं सुंइ-संतुटो णर-णाहो^६ प्रकसरियाए^७ ॥ १३१
 वामं करोवमिय-वेत्त-दंड-दाहिण-करोत्थय-सुहेण ।
 पहु-दियय-भाव-कुसलेण दारवालेण विण्णतो ॥ १३२

निर्घोषमुखैरुत्तैः बन्दिद्विजवरस्मूहेश्च पठद्भिः भोगवेलावेदपाठं कुर्वन्ति ॥ [सर्वाहिं-] ।
 सर्वाभिरपि सर्वाषधीभिः लीलया चिरं मञ्जित्वा ज्ञानं विधाय "सकलसंमनितदेवादि-
 तर्पणो भवनं सौधं अञ्जीणो आलीनः प्रविष्टः । 'आलीञ्जी' [हैम० ८-४-५४] इति^१
 अञ्जी । युग्मम् ॥ १२६-१२७ ॥ १२८) तत्थ वि-तत्र द्विजवराणां ब्राह्मणो-
 त्तमानां गोभूमिषुतिलसुवर्णमिश्रितानि दानानि दत्त्वा भोजनशालां भोजनमण्डपं समा-
 लीनः ॥ १२८ ॥ तत्रापि सौधे । १२९) तदेस-तदेशकालिकैः प्रणयिभिः सह
 भोजनयोग्यैरनुचरैः समं सार्धं प्रसन्नमनोभावः प्रीणितचित्तः संसं क्षिप्रं कालानुरूप-
 मृतुसंबद्धं विविहाहारं मुक्तः^२ ॥ १२९ ॥ १३०) भोतुं-मुक्त्वा इतो इतः स्थाना-^३
 न्भोजनमण्डपात् तक्कालेचितपरिजनपरिवारितो राजा विरचिवररत्नपद्मयुक्त्वा आस्थान-
 गृहं समालीनः ॥ १३० ॥ १३१) तत्थासीणो-[तत्रासीनः सुहृद्भिः सुकविच्छ-
 न्दानुवर्तिभिरक्ष ।] समुयं-समं कं समकालं सुखसंतुष्टो नरनाथो राजा धावदेकवेला-
 याम् । जात इति शेषः । हे सुंतनु सावित्रि तावत् सविषादहर्षप्रतीहारः प्रविष्टः
 ॥ १३१ ॥ १३२) वामं-वामकरोपरगृहीतवेत्रदण्डदक्षिणकरस्थणितमुलेन प्रभुद्वय-^४

^१ = सर्वाभिरपि. ^२ = देवादिर्पणं ^३ B मीसिउण्णाह. ^४ = तदेषाकालिकैः । तदेषत्. ^५ = भोक्त्रं, B सुतो. ^६ B सस्तं. ^७ P 'पुळंके च, J 'पुळंके च, B 'पुळंके वा [१]. ^८ P सुयं (at the close of the verse, but preceding the number). ^९ P परिवारिणो, JB परिवा-
 रिणो. ^{१०} P समञ्जीणो, J समञ्जीणो, B समञ्जी. ^{११} B इतो for अंतो. ^{१२} P विरचिव, JB विरचय.
^{१३} J [अत्थाणहरमि उयं] 'पुळंके. ^{१४} = सुहृद्भिः, [सुहृदिभिः]. ^{१५} B omits this line.
^{१६} = सुहृत्, B समय; according to B this becomes the first line. ^{१७} P सुह, JB
 सुह. ^{१८} B जाव इत्थं-परियाए for एत्थंकरियाए. ^{१९} B has an additional line, the second
 line of the verse, like this: ताव पट्टो स्वस्ताण-हरिस्सिणो सुययु परिवारो ॥ १३५ ॥ ^{२०} B
 वामवरो. ^{२१} B शकं. ^{२२} ['भूमिषुतिल']. ^{२३} B सुक्ताः.

देव दिसा-विजयाओ सेणाहिवई केण वि कज्जेण ।
 जर-कप्पह-येवच्छो विजयाणंदो दुवारमि ॥ १३३
 तो तं सहस ति गिसामिऊण सविसाय-विन्धिहय-मयेण ।
 भणियं अमच्च-मुह-येसियच्छिणा पुहह-गाहेण ॥ १३४
 हंहो भट्ट-कुमारिल गिसुयं "ज वेचियण" संलत्तं ।
 ता किं विजयाणंदो एयावत्थतरं पत्तो ॥ १३५
 णीसेस-णीह-सत्थत्य-क्त्थु-वित्थार-वित्थयै-गई वि ।
 असहाओ ववगय-वाहणो "य कइमागओ" प्रत्थ ॥ १३६
 णं य मिच्चा णेह करी ण य तुरया षेय पोहिसो मंत्री ।
 विजयाणंदस्स कइं कइ जाया एरिसावत्था ॥ १३६*१
 भणियं भट्ट-कुमारिलेण "देव" विसमा जयम्मि "कज्ज-गई ।
 भण्यो तहावि एसो केण वि कज्जेण संपत्तो ॥ १३७
 किं जहीं ।
 परिवड्ढिय-पहु-संभावणाण एवंविहे महाकज्जे ।
 अंसमत्त-पेसणाण" मरणं चियं सईई पुरिसाण ॥ १३८

भावकुशलेन द्वारपालेन विज्ञप्तः । वामहस्तेन टण्डं धृत्वा दक्षिणहस्तेन मुखमावृत्य
 च वेत्रिणा राजा विज्ञापयांचक्रे ॥ १३२ ॥ १३३) देव—देव दिग्विजयात्तु सेना-
 पतिर्विजयानन्दः केनापि कार्येण जरत्कर्पटनेपथ्यो" जीर्णवस्त्रपरिधानो द्वारे वर्तते
 ॥ १३३ ॥ १३४) तो तं—ततस्तत् सहस ति गिसामिऊण प्रतर्कितमेव इति निशम्य
 "श्रुत्वा सविषादविस्मितमनसा अमात्यमुखप्रेषिताक्षेण पृथिवीनाथेन भणितम् ॥ १३४ ॥
 १३५) हंहो भट्ट—हंहो इति सहसा साध्वर्धभापणे । भट्टकुमारिल श्रुतं तद्वेत्रिणा
 यच्छिष्टं" कथितम् । तक्किम् । किमिति विजयानन्द एतावदवस्थां प्राप्तः ॥ १३५ ॥
 १३६) णीसेस—निःशेपनीतिशास्त्रार्थवस्तुविस्तारमतिरपि असहाय एको व्यपगत-
 वाहनः पादचारी कथमत्रागतः ॥ १३६ ॥ १३६*१) ण य—[न च भृत्याः नेह
 "करी न च तुरगाः नैव पोहिसो मन्त्री । विजयानन्दस्य कथं कथं जाता ईदृशी अवस्था]
 ॥ १३६*१ ॥ १३७) भणियं—भणितं कुमारिलेन नरपते विषमा जगति कार्य-
 गतिः । मन्ये तथापि "केनापि कार्येण संप्राप्तः ॥ १३७ ॥ [किं यथा ।] १३८)
 परिवड्ढिय—परिवर्धितप्रभुसंभावनानाम् एवंविधे महाकार्ये असमाप्तप्रेषणानाम् असिद्ध-

१ P केणा, J केण, B किणा. २ B नेवत्थो. ३ विन्धि. ४ B तं. ५ = वेत्रिणेण. ६ B अं
 सिद्धं for संलत्तं. ७ P विन्धिहय, J विन्धिहय, B विन्धिहय. ८ B वि. ९ B हृत्यं. १० This verse is
 found only in P, but not in JB; the actual readings of P are न च, नेह, न च and नेय
 in the first line and एरसा in the second. ११ [कुमारेण]. १२ B omits देव. १३ B कज्जगई.
 १४ B omits किं जहां. १५ = अस्मात्. १६ = एरिसाकार्यं प्रेषिता, P पेसणाण. १७ P विधय, JB
 विधय. १८ J मुहह. १९ B नैपत्थो. २० B यत्तुहं. २१ B केण.

ता जह 'कदावि एसो सिंहल-रायाहि' परिह्वं पत्तो ।
 ता प्रत्य तुम्ह दारे पूणं ण्हिण्ह जीयंतो ॥ १३९
 अह सो थिय' जोहक्खो' णिय-कज्ज-ग्ग' किं वियारेण ।
 आणेह मा विलंबह दीसउ' ता से झुह-च्छाया ॥ १४०
 तो तक्खण-रायाणत्त-दारवालाणुम्म-संलग्गो ।
 संबविओ कुं' घटंतुत्तमंग-कम्मलो णरिंदेण ॥ १४१
 संमहच्छिउण सुंदरि' आणत्तं से सुहासणं पट्टणा ।
 उवचिट्ठो' भट्ट-कुमारिलस्स पय-पेसियच्छि-जुओ ॥ १४२
 अह तत्थ सुहासण-कय-परिमाहो' णिज्जणं विहेउण ।
 खीण-मेत्त-संमासत्थो' संच्छरियं पुच्छिओ पट्टणा ॥ १४३

कार्याणां पुरुषाणां मरणमेव सहह शोभते । ^१ एवं संभावनया प्रहितस्यासिद्धकार्यस्य पुंसः
 नगरागमनामृत्युरेव श्रेयान् । उक्तं च श्रीचक्रपाणिविजयमहाकाव्ये ।

यः स्वामिसंभावितकार्यसिद्धिरसिद्धकार्योऽपि विहस्य पृष्ठः ।

अधोमुखोऽनुत्तरदानमूढः स चेज्जो जीवति को विपन्नः ॥

इति ॥ १३८ ॥ १३९ ॥ ता जह—तद्यदि कैदाचित् सिंहलेशादेष परिभवं प्रातः ^१
 तदात्र युष्माकं दारं नूनं निश्चितं जीक् नहियह नोपसर्पति । ['उपसर्पेरहियः' हैम०
 ८-४-१३९, इति] सूत्रात् ॥ १३९ ॥ १४० ॥ अह सो—अथ अथवा किं
 विचारेण विमर्शेन निजकार्यगतौ ^२ निजस्वरूपज्ञापने ^३ स चैव ज्योतिष्को दीपः ।
 तमानयत ^४ मा विलम्बत्वं दृश्यते तावत्तस्य मुखच्छाया वदनशोभा । कुमारिलवच-
 नात्तरपतिना भावयित्वा निजहृदय आदेशो दत्तः । द्वारपाल [तं] शीघ्रं प्रवेशय [इति] ^५
 ॥ १४० ॥ १४१ ॥ तो तक्खण—तत्क्षणतो राज्ञाज्ञतद्वारपालानुमार्गसंलग्नो नरे-
 न्द्रेण सच्चविओ दृष्टः । किंविशिष्टः । कुघडं इति कुः पृथ्वी तस्यां घटमानम् उत्त-
 माङ्गकमलं शिरःपथं यस्येति भूमिमिलम्स्तक इत्यर्थः ॥ १४१ ॥ १४२ ॥ समह-
 च्छिउण—हे सुन्दरि सावित्रि प्रभुणा राज्ञा आलम्ब्य से तस्य सुखासनं भद्रासनादि
 आज्ञप्तम् आदिष्टम् । भट्टकुमारिलस्य पदप्रेषिताक्षियुग उपविष्टः । राजसमक्षमपरत्र नम-
 स्कृतावनधिकार इति । पददत्तदृष्टिः दृग्गमस्कृत इति भावः ॥ १४२ ॥ १४३ ॥ अह
 तत्थ—अथ तत्र सुखासनकृतपरिग्रहो निर्जनमेकान्तं विधाय कृत्वा क्षणमात्रसमासीनो
 विजयानन्दः प्रभुणा साक्षर्यं पृष्ठः । अच्छरियं इति 'अतो रियारिजरीयम्' [हैम०

^१ B कदावि [= कदाह] . ^२ P puts No. 5 on हि. ^३ B दारं. ^४ = न लीयते । न
 क्षिण्यति. ^५ = स एव. ^६ = दीप. ^७ P कज्जग्ग किं, J कज्जग्गहि किं, B कज्जग्गहि किं. ^८ B
 दीसह. ^९ = विचोकिउः. ^{१०} P कुयवंतु, J कुयवंतु, B कुयवंतु. ^{११} = स्वरूप. ^{१२} P
 सुंदरि. J सुवरि, B सुवरि. ^{१३} B उवचिट्ठो. ^{१४} B किय. ^{१५} = निर्जनं विधाय. ^{१६} = क्षणमात्र-
 समासत्तः, P क्षणमेत्त, J क्षणमित्त, B क्षणमत्त. ^{१७} B समासीनो. ^{१८} = सत् आक्षर्यं (= साक्षर्यं)
^{१९} B कय. ^{२०} B गतो. ^{२१} B ज्ञापनो. ^{२२} B तस्मान्निपत्तः.

ईहो तुह विजयार्णव प्रत्य 'एवंविहं समागमर्ण ।
गीसेस-जुचि-रहियं 'अहियं 'हिययं म्ह दमेइ ॥ १४४

तो 'अणुयंपाणुगयं वयणं णिय-सामिणो सुणेऊण ।
परिओस-वस-विसईत-लोयणं तेण विण्ययं ॥ १४५

देव मईती 'सु कइा एसा सुमणोरहारणं संभुई ।
कोऊहलेण सीसइ अचहिय-दियया णिसामेह ॥ १४६

मलयायलाहिवे वसिकयम्मि सैमियम्मि 'पंडि-रायम्मि ।
पारद्वे रयणायर-पर-यांरुत्तार-^१परियम्मे ॥ १४७

मणियं अमच्च-सिरि-पोट्टिसेण मा "ता करेह परियम्मं ।
सहस सि दंड-सञ्जो ण होइ अम्हं सिलामेहो ॥ १४८

सामण्णो वि ण तीरह दुग्गत्यो "जोहिउं पर-भडोहिं ।
सो उणं विहि^२-संपुण्णो सूरुो चाई सुमिच्चो य ॥ १४९

८-२-६७] इति रियः ॥ १४३ ॥ १४४) ईहो तुह—हंहो विजयानन्द तव एवं-
विधमत्र समागमनम् । निःशेषयुक्तिरहितमधिकमस्माकं हृदयं दुनोति । 'दूढो दूमः'

^१ [हैम० ८-४-२३] इति दूमेइ ॥ १४४ ॥ १४५) तो अणुयंपा—ततोऽनुकम्पा-
नुगतं करुणासारं वचनं निजस्वामिनो निशम्य परितोषवशविकसलोचनं तेन विश्रमम् ।

'विकसेः कोआसविसइ' [हैम० ८-४-१९५] इति विसईत ॥ १४५ ॥ १४६)
देव मईती—देव । सु निश्चये [हैम० ८-२-१९८] । स्वमनोरथानां संभूतिरूपतिः

एषा महती कथा कौतहलेन कुतुकेन शिष्यते निगद्यते । अवहितहृदयाः सावधान-

^२ मानसाः निशाम्यत आकर्णयत ॥ १४६ ॥ तामेवाह^३ ॥ १४७) मलया—मलयाचल-
धिपे वशीकृते स्वाभिसाकृते निहते च पाण्ड्यराजनि पाण्ड्यदेशाधिपे प्रारब्धे रक्षाकर-

परपारोत्तरणकर्मणि ॥ १४७ ॥ किमित्याह । १४८) मणियं—मणितममात्यश्रीपो-
ट्टिसेन । मा तावत्कुरुत परिकर्म प्रारम्भम् । यतः शिलामेघः सिंहलद्वीपाधिपोऽस्माकं

सहसा दण्डसाध्यो न भवति ॥ १४८ ॥ १४९) सामण्णो—सामान्योऽपि एक-

^४ प्रामाधिपतिरपि दुर्गत्यः कृतदुर्गपरिग्रहः प्रतिभटैः शत्रुभिः योधितुं, न शक्यते । स
पुनः शिलामेघशस्त्रैभिः संपूर्णः । किं तत् त्रिकमित्याह । शूरः संप्रामवीरः, त्यागी दान-

^१ P एवंविहं, JB एवंविहं. ^२ B हिययं अय्यायं दूमेइ for अहियं etc. ^३ P हिययम्. ^४ = अनुकम्पाणुगत, B अणुयंपा. ^५ = निश्चये, J महाहृदयम्. ^६ J सुमणोरहारण. ^७ P सत्सर्पिणि, J समियम्मि, B णिहियम्मि. ^८ PB पंडु, J पंडि. ^९ B पारत्तरणपरि. ^{१०} = परिकर्मा. ^{११} B स सं for मा ता. ^{१२} J जोहिउ. ^{१३} J सोऊण. ^{१४} B सुपुण्ण विहि for सो etc. ^{१५} B puts this phrase at the beginning of the commentary on the next verse.

जुतिष्णुओ संहम्मो अहिण्हिं अलविओ महाभाणी ।
 मंतुच्छाह-यहाणो दुक्खं जोहिज्जइ परेहिं ॥ १५०
 णोय-विकमोव्होज्जा सँवाण वि पत्थिवाण एस मँही ।
 ण उणेक्क-विकम-रसा हवंति सिरि-भाइणो पुरिसा ॥ १५१
 ता साम-णय संते संते 'पुरिसाण' मेय-विष्णाणे ।
 दाणे 'वि' संपडंते को दंडे आयरं कुणइ ॥ १५२
 जं जह कँमेण भणियं 'पुवायरिण्हिं' अत्थ-सत्थेहिं ।
 तं तह 'पडिवज्जंता सिरिण्ण पुरिसा वरिज्जंति ॥ १५३
 ता पेसिज्जउ दूओ सँमेकालाव-मुहल-पँतेट्टो ।
 परे-हियय-भाव-कुसलो दँच्छो कँलण्णुओ धीरो ॥ १५४

वीरः, सुसृत्ययुक्तः सत्यपरिवारश्चेति ॥ १४९ ॥ १५०) जुतिष्णुओ — युक्तिज्ञः
 उपायनिपुणः । सधर्मः धर्मो जयति नाधर्म इत्यायतिबलवान् । अहितैः शत्रुभिलक्षितः ।
 महामानी परोत्सेकमसहिष्णुः । मन्त्रोत्साहप्रधानः शक्तित्रयपरिकल्पितः इत्यर्थः ।
 ईदृशश्च परैर्विभिः दुःखं कष्टेन योच्यते अभिमूयते ॥ १५० ॥ १५१) णय —
 सर्वेषामपि पार्थिवानां नरेन्द्राणाम् एषा मही नयविक्रमोपभोग्या । नयश्च न्यायो विक्रमः^{१०}
 शौर्यता तान्यां भोक्तुं शक्या । न पुनरेकविक्रमरसाः पुरुषाः श्रीभौजनं भवन्ति ॥ १५१ ॥
 १५२) ता साम — तस्मात् सामनये तथा मेदविज्ञाने विद्यमाने दाने च संपद्यमाने
 को नाम सुनिचरः पुमान् दण्डे चतुर्थोपाये आदरं कुरुते ॥ १५२ ॥ १५३) जं जह — पश्या क्रमेण
 भणितं पूर्वाचार्यैरर्थशैले तत्तथा प्रतिपद्यमाना आद्रियमाणाः पुरुषाः श्रिया विन्यन्ते । यदुक्तं
 नीतिशैले ।

आदौ साम प्रयोक्तव्यं ततो दानं समाचरेत् ।

मेदं वा साधयेद्ब्राह्मः पश्चादण्डमपि श्रयेत् ॥

अन्यथा ।

उत्तमं प्रणिपातेन शूरं मेदेन योजयेत् ।

नीचमल्पप्रदानेन समं तुल्यपराक्रमैः ॥

इत्यादि ॥ १५३ ॥ १५४) ता पेसिज्जउ — तस्मात् प्रेष्यतां दूतः सामैकालापमुखरप्रासार्थः ।
 परहृदयभावकुरावो मनोगतभावज्ञो दक्षः प्रबलो वैदग्ध्यवांश्च कालज्ञः प्रस्ता-

^१ = युक्तिज्ञो, P जुतिष्णुओ, J जुतिष्णुओ, B जुतिष्णुओ ^२ = रुधर्मः, J सहर्मो. ^३ = अहितैः.
^४ P दुक्खं, JB दुक्खं. ^५ = नयविक्रमोपभोग्या, J नयविक्रमो. ^६ P सन्वाणं च, JB सन्वाणं वि. ^७ B
 विहिं. ^८ P भाइणो, J भावणो, B भावणं [= भावणं]. ^९ B omits one संते. ^{१०} B पुक्खसंतेण तह
 मेव. ^{११} = सेवविज्ञाने. ^{१२} B थ. ^{१३} = संपद्यमाने. ^{१४} PB कमेण, J क्रमेण. ^{१५} = पूर्वाचार्यैः.
^{१६} = अशैलशैले, P अशयसथेहिं, J सत्थसथेहिं, B अशयसत्थमि. ^{१७} B पडिवज्जंता. ^{१८} = सामैकालाप-
 मुखरप्रासार्थः. ^{१९} = कुरावो. ^{२०} P परिहय, J परिहिं, B परिहयिच. ^{२१} B दक्खो. ^{२२} = कालज्ञो.
 ली. ३

जह सो तेणं चिय उंयणमेइ ता सांह किं पर्यासेण ।
 बायाए जो विवज्जइ विसेण किं तस्स दिण्णेण ॥ १५५
 णिसुयं मए वि जह तस्स सयल-जिय-लिय-सार-संभूया ।
 लीलावइ चि णामेण पिय-सुया ^१जीवियम्महिया ॥ १५६
 तिस्सा सुजम्म-दियहे केण वि ^२असरीरियाए वायाए ।
 देवेणं समाइट्टं सिट्ठं देवेण्णुएहिं पि ॥ १५७
 जह जो इमीए वर-वालियाए होहि वरो चि वर-समए ।
 सो सयल-पुहइ-णाहो ^३लंहीदी दिवाउ^४ सिद्धीओ ॥ १५८
 तौं जह क्हावि सो अम्ह सामिणो तं कुमारिया-रयणं ।
 उवणेइ ता ण सिद्धं किं वा प्रत्यं म्ह पुंहेवीए ॥ १५९
 अण्णं च प्रत्यं एवं-विहाण रयणाण मीयणो म्ह पहू ।
 इय जाणिउण्णं सामं तेणं समं बहु-मयं अम्ह ॥ १६०
 तं तह सोऊणं मए अम्व-सिरि-पोट्टिसाहि^५ णीसेसं ।
 भणियं अलं म्ह^६ दूएण ता सयं चेयं^७ वच्चामो ॥ १६१

- ^१ बौचित्यवेदी धीरो धैर्ययुक्तः । एवं परदर्शितविभीषिकाभिल्याकुलः एवंविधो दूतः प्रहीयतामिति ॥ १५४ ॥ १५५) जह सो—यदि स शिलामेघनूपस्तेनैव दूतेन^१ उपन-तिस्तामेति आज्ञां मन्यते इति । तस्मात् शाधि कथय किं प्रयासेन सैन्यसंवाहनसंग्रामरम्भादिकेन । अमृतेनै यो विपद्यते तस्य विषेण दत्तेन किम् । तथा यः साम्ना साध्यते किमर्थं तत्र दण्डादि प्रयुज्यते । अमृतेन वा पाठान्तरे वायाए इति वाचा
- ^२ ॥ १५५ ॥ १५६) णिसुयं—श्रुतं च मया यथा तस्य सकलजीवलोकसारसंगृह्णानाम्ना लीलावती जीविताभ्यधिका प्रियसुता । अस्तीति शेषः ॥ १५६ ॥ १५७) तिस्सा—तस्याः सुजन्मदिवसे केनापि देवेन अशारीरक्या वाचा देववाचा दैवज्ञैः ज्योतिषिकैश्च शिष्टं समादिष्टम् । देवेनाशिष्टं च कथितं ज्योतिषिकैः ॥ १५७ ॥ किमादिष्टमित्याह । १५८) जह जो—यथा योऽस्याः वरवालिकायाः प्रधानाङ्गनायाः वरसमये
- ^३ पाणिग्रहणावसरे वरो भविष्यति । स सकलपृथ्वीनायो दिव्याः सिद्धीः लभ्यते ॥ १५८ ॥ १५९) ता जह—तद्यदि कदाचिदेवोऽस्मत्त्वामिनस्तकुमारिकारलनम् उपनयति दौक्यति तदा पृथिव्यामस्माकं किं न सिद्धम् ॥ १५९ ॥ १६०) अण्णं च—अन्यत्र भू-पीठेऽस्मत्पुरेवंविधानां [रत्नानां] भार्जनम् इति ज्ञात्वा तेन शिलामेघेन समं सहास्माकं सामं बहुमतम् । प्रथमोपायोऽभ्युपगतः ॥ १६० ॥ १६१) तं तह—तत्तथा अमात्य-

^१ = उपनमिति. ^२ B सदि [= साहि]. ^३ J पियासेण. ^४ B णिसुयं च मए जह तस्स सयलजियं. ^५ = सकलजीवलोकसारसंगृह्णानाम्ना. ^६ = जीविताभ्यधिका. ^७ J असरीरियाए. ^८ P देवेण, J देवेण, B दिण्णेण. ^९ = देवहीरपि, B दिव्यण्यु. ^{१०} B क्हाइहइ. ^{११} B सम्बाउ. ^{१२} B तो जह क्हा वि एस म्ह. ^{१३} J पुहइए. ^{१४} B भायणं म्ह [= 'गे म्ह']. ^{१५} P puts No. 5 on डि. ^{१६} PJB अलम्ह. ^{१७} P वेयं वच्चामो, J सेयं वच्चामो, B किं न वच्चाम्. ^{१८} B उपनमितिस्तमेति.

सो जेण मज्झ दंसण-सिणेह-संभावणा-परिग्गहिओ ।
 देहं चिय म्हा पणुणो तं णिययं-कुमारिया-रयणं ॥ १६२
 मणियं पुणो वि सिरि-पोट्टिसेण एवं-विहम्मि कज्जम्मि ।
 ण विरुज्झइ तुहं गमणं सिंवलं-दीवाहिवाहुत्तं ॥ १६३
 अह एवं बहुसो मंतिऊण गोसम्मि णियम-कडयाओ ।
 संचलियो परमेसर परिमिय-परिवार-परियरिओ ॥ १६४
 तो तं सिरि-कुल-भवणं महुमह-वासं दिसा-वहू-णिलयं ।
 भुवण-परिहा-णिवद्धं व सायरं झत्ति संपतो ॥ १६५
 पडिछंदं^१ पिव गयणंगणस्स वसुंदावरोह-सिचयं व ।
 रिद्धि व^२ महा-पलयस्स जम्म-भूमि^३ व भुवणाण ॥ १६६
 देट्टुं^४ तमंबुरासिं णरवह परिचित्तियं हि^५ हियण्ण ।
 दुक्खुत्तारो एसो जह भणिओ पोट्टिसेण म्हा ॥ १६७
 दीसइ पडु-धवंगुमाय-पडिरव-पडिपुण्ण-दस-दिसा-य्को ।
 हल्लंतुवेळ^६ महल्ल-लहरि-माला-उलोल्लोलो^७ ॥ १६८

श्रीपोट्टिसान्निःशेषं श्रुत्वा मया भणितम् । अलमस्माकं दूतप्रेषणेन । स्वयमात्मनैव किं न^१
 व्रजामि इति ॥ १६१ ॥ १६२ ॥ सो जेण-स येन कारणेन मम दर्शनकोहेसंभा-
 वनापरिगृहीतः सन्मम प्रभोर्निजकुमारिकारलं तद्दात्येव । दर्शानानुगृहीतो दाक्षिण्यात्
 स्वकन्यां दास्यत्येव इत्यर्थः ॥ १६२ ॥ १६३ ॥ मणियं-भणितं च पुनः श्रीपुट्टिसेन
 एवंविधे कार्ये सिंहलद्वीपाधिपं प्रति तव गमनं [न] विरुध्यते^२ । स्वामिकार्ये साहसिकं
 कर्म कुर्वाणानां युक्तमेव सुभृत्यानामित्यर्थः । आहुत्तं प्रति-अर्थे ॥ १६३ ॥ १६४ ॥^३
 अह एवं-अथैवं बहुशोऽनेकवारं मन्त्रयित्वा गोसम्मि प्रभाते निजकटकात् । हे परमे-
 श्वर राजनाम परिमितपरिवारपरिकरितः अल्पपरिच्छेदः संचलितः प्रदियतः ॥ १६४ ॥
 १६५ ॥ तो तं-ततस्तं श्रीकुलभवनं लक्ष्मीकुलग्रहं मधुमधनिवासं नारायणवसतिं
 दिग्बधूनिलयं दिङ्नायिकाश्रयम् । भुवनपरिखानिबद्धं भुवनमेव परिखा खातिका तथा
 बद्धं वेष्टितं सागरं समुद्रं झत्ति शीघ्रं संप्राप्तः ॥ १६५ ॥ १६६-१६७ ॥ पडिछंदं-^४
 प्रतिच्छन्दं प्रतिबिम्बमिव गगनाङ्गणस्य । वसुधावरोधसिचयमिव पृथिवीश्रोणितटवक्त्र-
 मिव । ऋद्धिमिव महाप्रलयस्य । प्रलयकालसमृद्धिस्तमोरूपा संहाररूपत्वात् । समुद्र-
 स्थापि कृष्णात्वादित्यमुत्प्रेक्षा । जन्मभूमिमिव भुवनानाम् [देट्टुं-] दृष्ट्वा तमंबुराशि

^१ = कृत्यायेव. ^२ B णिययं. ^३ P तुव, JB तुह. ^४ PB सिंवल, J सिंवल. ^५ = आहुत्तं. ^६ = अमित्युक्तं. ^७ = प्रभाते. ^८ परिकरितः. ^९ = भुवनान्मेव परित्या. ^{१०} J पडिछंदं. ^{११} = पृथ्वीमित्तं सिचयमिव. ^{१२} P रिद्धि व, J रिद्धि व, B रिद्धि व. ^{१३} P भूमि व, JB भूमिव. ^{१४} P भुवणाण, B भवणाण. ^{१५} = हल्ल. ^{१६} P परिचित्तियं, B परिचित्तियं. ^{१७} B वणुण्य. ^{१८} = चक्रेतटवक्त्रेकमात्रकालकालेन उल्लोकः, J हल्लंतुवेळ. ^{१९} उलोल्लो. ^{२०} B विरुध्यते.

गितेच्छरो वि रामानुलंबिओ गिषितो वि विसंमद्भो ।
 करि-तुरय-वज्जिओ वि हु पडिरक्खिय-महिहल्लंवाओ ॥ १६९
 असुरो वि सया मत्तो मत्तो वि अंमुक्क-णियय-मज्जाओ ।
 मंज्जाय-संठिओ वि हु विरसो वि^१ सवाणिओ बेव^२ ॥ १७०
 साहेइ जन्मि अज्ज वि पयडो पंक्क-वइ-सांहुसुफालो ।
 महि-^३मंडलम-हत्थो व राम-चरियाइ^४ सेउं-वहो ॥ १७१
 दीसंति सिरि-सुवास-हर-रइय-कुसुमोषयार-सारिच्छा ।
 वेला-वण-वीइ^५ विहणं-रयण-घडिया तंहुच्छंगा ॥ १७२

नरपते^{१०} चिन्तितं हृदयेन । एव समुद्रो दुःखोत्तारोऽस्माकं [यथा] भणितः पोट्टिसेनेति ।
^{११} युग्मम्^{११} ॥ १६६-६७ ॥ १६८-७०) दीसइ-समुद्रो दृश्यते इति संबन्धः ।
 विशेषणान्याह । पटुपवनोद्गतप्रतिरवप्रतिपूर्णदशदिक्चक्रः । हल्लंते कम्पमान उभेल्ल
 प्रसरणशील महालहरीमालाकुलोत्थोलः । महल्लदिशब्दा महत्त्ववाचका बाहुल्यात्
 ज्ञेयाः । उल्लोलशब्दलः ॥ [गित -] निर्गच्छदप्सरा अपि रामानुलङ्घित इति विरु-
 द्धम् । प्रथमपक्षे रामाः स्त्रियः ताभिरनुलङ्घिताः इति । अथ च निर्गता अप्सरसो रम्भा-
^{१२} दयो यस्मात्, रामेण दाशरथिना अनुलङ्घिताः आक्रमिताः । निर्विधोऽपि विषमय इति
 विरुद्धम् । अथ च कालकूटनिर्गमाद्विपरहित, विषं च पानीयं तन्मयः । करितुरग-
 बर्जितोऽपि परिरक्षितमहीधरोद्गतः । करी हस्ती एरावणनामा । तुरगो अश्वः उच्चैः-
 श्रमाभिधः । महीधरा नरेन्द्राः पर्वताश्च ॥ [असुरो -] असुरोऽपि सदा मत्तः । न
 विषते सुरा मदिरा यत्र, मथनावसरे निर्गमात् । अथवा अ विष्णुः स एव सुरो देवो
^{१३} यत्रेति । मत्त इव मत्तोऽपारसंभृतित्वाद्बुन्मत्त इव । मत्तोऽपि अमुक्तनिजकर्मपादः ।
 सुरादिमत्तो विमर्षादः न गण्यः इति । मर्षादासंस्थितोऽपि विरसोऽपि सवाणिज्यकः इति
 विरुद्धम् । विरसस्य दुष्करं बणिक्कर्म । अथ च विगतो^{१४} रसपट्टो यत्रेति सपानीयश्चेति ।
 विरुद्धालङ्कारेण^{१५} समुद्रस्तुतिः ॥ १६८-७० ॥ १७१) साहेइ-यत्र महीमण्डला-
 म्भस्त इव प्रकाशितासाहसकपकः सुग्रीववीरकर्मप्रतिपादकः प्रकटः सेतुपयः सेतुर्वा
^{१६} अथापि रामचरितानि साहेइ इति कथयति । ' कथेवैज्जपज्जरोप्पालपिसुणसंहुल्लुचव-
 जंपसीससाहाः ' [हैम० ८-४-२] इति उप्यालः साहश्च आदेशौ ॥ १७१ ॥ १७२)
 दीसंति - यत्र वेलावनवीचिविकीर्णरत्नघटितास्तटोत्संगाः श्रीसुवासगृहचितकुसुमोप-
 चारसदृशाः दृश्यन्ते । तल्लतरङ्गास्तीरविशितरत्नपुञ्जाः लक्ष्मीवासभवने पुण्यप्रकारा इवो-

^१ = निर्वहन्सरोपि. ^२ P विस्मर्हो. ^३ = उडालः. ^४ P वि ण मुक्क, J वि अमुक्क, B वि
 यमुक्क. ^५ P मज्जाययु वि विरसो विरसो वि, JB मज्जायसंठिओ वि हु विरसो. ^६ J अ. ^७ P वेव, JB वेव.
^८ = यस्मिन्. ^९ = सुग्रीवसाहसकपकः, P पययवइ, J पययवइ. ^{१०} B साहसुफालो. ^{११} J मंडलमिहत्थो.
^{१२} PB सेववहो, J सेउवहो. ^{१३} J सवास. ^{१४} J वीइ. ^{१५} = वीचिविहित. ^{१६} P तंहुच्छंगा, J हु
 for हु, B तहु. ^{१७} B मत्तयति. ^{१८} B युग्मं is put at the close of the gāthās Nos. 166-67.
^{१९} B रत्नवो. ^{२०} B ससुदभृति.

अज्ज वि तड-विवासियं-सुरहि-कुसुम-संदोह-वासियासेहि^१ ।
 वारुणि-विणिग्गमो केसरैहि^२ साहिज्जए जम्मि ॥ १७३
 लक्खिज्जइ अज्ज वि^३ गुजिरालि-उल-वलय-वाउल-लैयाहि ।
 मँहणुत्तिण्णोरावण-म्मो सत्तच्छय-तरुहि ॥ १७४
 सेविज्जइ सरसोहंसकैणइ-भवणोसु सिद्धं-मिहुणोहि ।
 जम्मि लवंगेल-वण-परिमल-परिवासिओ पवणो ॥ १७५
 तत्थ सुरासुर-सिर-मउड-कोडि^४ परिहुट्ट-पौय-शीढकं ।
 रामेसरं पैमेउग जाण-वचं समारूढो ॥ १७६
 अकुलीणे वि सुंयम्मे चलण-विहूणे वि दच्छ-पंथे-गमणे ।
 बहु-गुणमए वि लहुए णीर-प्पणए वि बहु-संगे ॥ १७७
 तो परिमिय-परिवारो आरूढो 'परिसम्मि बोहित्थे'^५ ।
 जा लंघिमो ण 'उयहिं ता णरवह प्रकंसरियाए ॥ १७८

येषते ॥ १७२ ॥ १७३) अज्ज वि—अद्यापि यत्र विकसितसुरमिदुसुमसंदोहवासा-
 ताशैः केसरैः बकुलैः वारुणीविनिर्गमो मदिरानिःसारणं कथ्यते इत्युत्प्रेक्षा ॥ १७३ ॥
 १७४) लक्खिज्जइ—अद्यापि गुञ्जनशीलालिकुलवलयन्याकुललतैः सप्तच्छदतरुभिः सप्त-
 पर्णवृक्षैः मधुनोत्तीर्णैरावणमार्गो लक्ष्यते प्रकाशयते । सप्तच्छदपरिमलस्य हि गजदान-
 समानत्वात् ॥ १७४ ॥ १७५) सेविज्जइ—यत्र सरसोहंसकैणइभवणोसु नव्यश्रीखण्ड-
 लतागृहेषु सिद्धमिधुनैः दिव्यैर्दम्पतीभिः लवङ्गैलावनपरिमलपरिवासितः पवनः सेव्यते
 ॥ १७५ ॥ १७६) तत्थ—तत्र सुरासुरश्रीमुकुटकोटि[परि]वृष्टपादपीठाङ्कं रामेश्वरं
 नत्वा तीर्थं प्रणम्य यानपात्रं प्रवहणं समारूढः ॥ १७६ ॥ १७७-७८) अकुलीणे—
 ततः परिमितपरिवार ईदृशो बोहित्थे यानपात्रे आरूढः । ^५ कीदृश इत्याह । अकुलीनेऽपि
 सुकर्मणि । योऽकुलीनः कुल्यहितः स कथं सुकर्मा शोभनकृत्यकारीति विरोधः । अथ
 च कौ पृथिव्यां न लीनो नीरमध्यगामित्वात्, सुचर्मणि शोभनचर्मबनद्धे । अन्यच्च ।
 यश्चरणविहीनः स कथं दक्षपादगमनः । अथ च चरणविहीनः पवनचारित्वात्, दक्षं
 यथा भवति पयोगामी च । तथा बहुगुणमयः परितो यः स कथं लघुको जनानामन्यः । ^६
 अथ च बहवो गुणा रजयो बन्धनानि तैर्निवृत्तः । लघुगः शीघ्रगामी । निर्गतप्रणयोऽपि
 निःस्नेहोऽपि कथं बहुसंगो बहुप्रीणकः । अथ च नीरप्रणये जलमये बहुजीवसंगे ।

^१ = विस्तारित. ^२ = आशा. ^३ = बकुलैः. ^४ P जग्गि, JB जम्मि. B वि उजिरालि.
^५ = अकुलीनत्वान्निः. ^६ = मधुनोत्तीर्णैरावणमार्गो. ^७ = बंवनलतासुवनेसु. ^८ B कण्व.
^९ J सिद्धि. ^{१०} P इह, J इह, B विह. ^{११} = परिहृष्टपादपीठाङ्कं. ^{१२} PJ नने, B not
 readable. ^{१३} = सुकर्म, B reads some of the adjectives in the Nom. sing.: सुकर्मो,
 मिहुणो and गमणो. ^{१४} = पदं, द्वि० पानीयं. ^{१५} = ईदृशे. ^{१६} = प्रवहणे, J बोहित्थे. ^{१७} PB
 उयही, J उयही. ^{१८} = एकदा. ^{१९} B कण्वकनवनेसु. ^{२०} B विवचंतीभिः. ^{२१} B कीदृशः.

- उम्मूलंतो 'थल-तरु-व्यांई आसा-मुहाईं पूरंतोः।
 संखोईंतो दीवंतराईं 'उद्दाइओ पवणो ॥ १७९
 तो सो तुंगयैराणिल-संखोहिय-जल-पणुळणुळैलियो ।
 पुवोवहि' संपत्तो गोला-सैरि-संगमं पोओ ॥ १८०
 तत्थ वि विसम-सिलापड-संयुंणिय-संधि-बंधणो' सहसा ।
 सय-खंड विसंधडिओ असमजस-कज्ज-बंधो' व ॥ १८१
 मिण्णम्मि तम्मि पोए सवेहिं वि' जाण-वचित्तहिं अहं ।
 एक-फलए गिसण्णो गोला-मुह-दारमुंवणीओ ॥ १८२
 तत्थ लवणु-गिम्भर-सोतुवत्तै-विम्हलंगेण' ।
 ते जाण-वचित्तिया 'पुच्छिय म्हि' साहेह को कत्थ ॥ १८३
 सिट्टं' च तेहिं णरवइ अहो-मुहत्थं विसण्ण-वयणोहिं ।
 तं' तुम्ह 'परियणं मइउत्त कालेण' परिगिलियं ॥ १८४

- प्रतियानपात्रेण यावदुदधिं न लब्धयामस्तावन्नरपते । इकसरियाए समकालम् । 'इकसरियं
 ऋगिति संप्रति' [हैम० ८-२-२१३] इति सूत्रम् । युंगलकम् ॥ १७७-७८ ॥ किं
 ११) जातमित्याह । (१७९) उम्मूलंतो - तावता तटरुहवनान्युन्मूल्यन्निव आशामुखानि
 दिग्बदनानि पूरयन् [दीपान्तराणि] संक्षोभयन् पवनो वायुरुद्भाषितः प्रसृतः इति
 ॥ १७९ ॥ १८०) तो सो - ततः स पोनस्तुङ्गतरैरानिलसंक्षोभितजलप्रेरितोल्बणो-
 ल्लसितः । गोलासरिसंगमे पूर्वोदधिं संग्रासः ॥ १८० ॥ १८१) तत्थ वि - तत्रापि
 विषमशिलातैर्लसंचूर्णितसंधिबन्धनः सहसा असमञ्जसकार्यबन्धः इव शतरखण्डे विसंघ-
 १२) टितः । प्राकृते बाहुल्यात् 'विशान्यादेर्लुक्' [हैम० ८-१-२८] इति निर्देशात् पूर्वो-
 दधिशतरखण्डयोरनुस्वाराभावः ॥ १८१ ॥ १८२) मिण्णम्मि - भिन्ने च तस्मिन्
 पोते सर्वैरपि यानैर्पात्रिकैरेकफलके निषण्णोऽहं गोलामुखद्वारमुपनीतः समानीतः ॥ १८२ ॥
 १८३) तत्थ - तत्र लवणाम्बुनिर्भरस्रोतैर्द्वर्वनविह्वलाङ्गेन मया ते यौनपात्रिकाः पृष्ठाः ।
 कथयत कोऽत्र । जीवन् समागमः इति शेषः ॥ १८३ ॥ १८४) सिट्टं च - नरपते
 १३) स्वामिन् विषण्णवदनैस्तैर्यानपात्रिकैरधोमुखस्थं यथा भवति एवं शिष्टं कथितं च । कथ-
 मित्याह । स युष्मत्परिजनो मइपुत्र विजयानन्द कालेन दैवेन परिगिलितः ॥ १८४ ॥

¹ J doubtful on वणाईं or वराईं, B 'बहुतरुवराइ for थल'. ² = उद्भाषितः, P उद्दाईव, J उद्दाईओ, B उद्दाइव. ³ P तुंगयैराणिल, J तुंगयैराणिल, B तुंगयैराणिल. ⁴ = पणुळणु. ⁵ प्रसृतं, P 'पणुळणुसिओ, J 'पणुळणुसिओ, B 'पणुळणुसिओ. ⁶ P पुवोवहि, JB पुवोवहि. ⁷ J सिरि. ⁸ B perhaps संघूरिव. ⁹ J बंधणो. ¹⁰ B बंधणो. ¹¹ J वि. ¹² PB वचित्तहि, J वचित्तहि. ¹³ = उपनीतः. ¹⁴ = उद्दसंगम. ¹⁵ B विम्हलंगेण. ¹⁶ = पृष्ठा मया. ¹⁷ B मिय. ¹⁸ P सवेहि, JB सवेह. ¹⁹ = कथितं. ²⁰ P लं, J लं, B लो. ²¹ B परियणो. ²² = कवचित्तं, B perhaps परिगिलियो. ²³ युंगलकम् is written at the close of gāthās. ²⁴ B 'भरानिल. ²⁵ B 'लसंचूर्णित. ²⁶ B यानपात्रिक. ²⁷ B योत्रोद्भव. ²⁸ B यानपात्रिक विद्य.

किं कीरइ ह्य-देवाहि जेण तुम्ह-विहा वि सपुरिसा ।
 पावेति अहम्म-जणोइयाईं वसणाईं संसारे ॥ १८५
 ता वच्च संरीर-धणाण होति सुलहा पुणो वि संविहवा ।
 तं जइ क्षीणो वि ससी पावइ तं वेयं चिर-रिद्धिं ॥ १८६
 एवं णरणाह णित्तामिऊण तेडि-वडण-दुसईं वयणं ।
 कइ-कइ वि मए मंहु-मुहाहि विणियत्तिओ अप्पा ॥ १८७
 परिचितियं ॥ हि णो ते सहाइणो ॥ १८७ ॥ १८७ ॥
 ण य सो णिय-वेक्खेवो ण सामि-संभावणा ण जसो ॥ १८८
 ण तहा पहाण-परियण-विणास-दुक्खं पि दमए हिययं ।
 जह हियय-समीहिय-कज्ज-णिप्फलो मंहे समारंभो ॥ १८९ ॥
 पहु-पेसण-यत्तहा पारद्ध-णिरालसेक-णिवहणा ।
 परितुलिय-चैद्ध-भरा अण्णे चिय के वि ते पुरिसा ॥ १९०
 अम्हारिसेहिं कत्तो णय-पोरिस-नुद्धि-देवें-रहिएहिं ।
 सिज्झति महीवहणो ण्हइ-भेत्ताईं कज्जाईं ॥ १९१

अन्यच्च । १८५) किं कीरइ— किं क्रियते हतदैवस्य येन कृत्वा संसारे युष्मादृशा ३
 अपि सपुरुषा अधमजनोचितानि व्यसनानि प्राप्नुवन्ति ॥ १८५ ॥ १८६) ता वच्च—
 तस्मात्तत्र यथेप्सितं गच्छ । मा खिद्येयाः । शरीरधनानां सत्त्वतां प्राणिनां संविर्भवा
 द्रव्यविस्ताराः पुनरपि सुलभा भवन्ति । तर्तथा क्षीणोऽपि शशी चन्द्रस्तामेव ऋद्धिं पुनः
 प्राप्नोति ॥ १८६ ॥ १८७) एवं— एवममुना प्रकारेण हे नरनःथ तद्विपत्तनदुःसहं
 विद्युपातकठोरत्वचनं निशाम्य कथं कथमपि आत्मा मया मृत्युमुखाद्विनिवर्तितः । तादृश-
 कष्टसंकटप्राणत्यागादेवमेव विरतोऽस्मि ॥ १८७ ॥ १८८) परिचितियं— परिचि-
 न्तितं च हृदये न ते सहाया न चेप्सितं कार्यम् । न च स निजव्याक्षेपः उपक्रमः न
 स्वामिसंभावना न च यशः ॥ १८८ ॥ १८९) ण तहा— न तथा प्रधानपरिजन-
 विनाशदुःखमपि हृदयं ३ दुनोति यथा हृदयसमीहितकार्यनिष्फलसमारम्भो मम । संतापय-
 तीति शेषः ॥ १८९ ॥ १९०) पहुपेसण— [प्रभुप्रेषणप्राप्तार्थाः प्रारब्धनिरालस्यैक-
 निर्वहणाः परितुलितोक्लिप्तभराः] अन्ये एव केऽपि ते पुरुषाः ॥ १९० ॥ १९१)
 अम्हारिसेहिं— अस्मादृशोभ्यो ३ नयपौरुषबुद्धिरहितेभ्यः कुतो महीपतेः तावन्मात्राणि

१ B मुहास्ति वि. २ जणोइयाईं. ३ = अज. ४ संरीरधणाण. ५ संविहवा.
 ६ B वच्च. ७ वेयं पुनरिद्धिं. ८ रिद्धिं. ९ = तद्विपत्तनदुःसहं. १० P मच्च, J मच्च B मिच्च.
 ११ P परिचितियं, B परिचितियं. १२ P सहाइणो, JB सहाइणो. १३ णो समीहियं
 for णेव ईहियं. १४ B कइ for मइ. १५ P पुणं after the number. १६ = कुलकाः.
 १७ P वच्च, J पृह, B परितुलियं. १८ B skips over a portion of the text and
 commentary. १९ J पुरिसा. २० = ईवं पुस कृतं कम्मं, P दिव्यबुद्धि, J बुद्धिदेव्य, B
 बुद्धिदेव्य. २१ B दुनोति मम यथा. २२ B corrupt.

परिमाविउग तह वि हु संसार-सुहासुहाईं गिब-हियर ।
 बहु मणियं हि 'बोहित्थिएहिं' जं तं समुल्लवियं ॥ १९२
 कुग्गाम-काहिलाहि मि 'उडवणसो आवाइसु को लइ ।
 बुद्धताणं तेणाईं वि इत्थावलंबत्तणमुवेति' ॥ १९३
 ता गंतूण स-कडयं पुणो वि अण्णोहिं गिय-सहाएहिं ।
 पारद्ध-कज्ज-गिबहण-गिच्छंए सज्जिमो अप्पा ॥ १९४
 एवं विच्छुद्धं-विसाय-गिच्छलं गियमिउग' गिय-हियर्यं ।
 संचलियो बोहित्थिर्यं-वयणुकट्टेण' मग्गेण ॥ १९५
 एला-वण-लवल-लवंग-परिमलालिद्धं-पायव-णिउंजं ।
 परिलंबिउग जल-णिहि-कूलासण्णं बणुदेसं ॥ १९६
 संपत्तो सरले-तमाल-ताल-पीयाल-साल-संछणं ।
 पुंणाय-णायकेसर-जंबु-कैयंबव-णिउरं ॥ १९७

- कर्माणि सिच्यन्ति सिद्धिमात्रमन्ते । नयो न्यायः । पौरुषं शौर्यम् । बुद्धिश्चतुर्विधा
 औपत्तिकी वैनयिकी कर्मजा पारिणामिकी चेति । दैवं भाग्यम् ॥ १९१ ॥ १९२)
 ११ परिमाविउग - तथा । हु निश्चये । संसारसुखानुखानि निजहृदये परिभाव्य बहुमतो-
 ऽस्मान्मिरालमनि बोहित्थिकैः यत्तस्समुल्लुपितम् ॥ १९२ ॥ तदेवाह । १९३) कुग्गाम-
 आपत्सु कष्टनिपातेषु कुग्गामकांतरेभ्योऽपि उपदेशं शिक्षां को लभते । विरल एव कश्चि-
 दाप्नोतीत्यर्थः । दृष्टान्तमाह । मज्जतां ब्रुहतां तृणान्यपि हस्तावलम्बनत्वमियन्ति गच्छन्ति ।
 'वितस्तिवसतिभरतकातरमातुल्लिङ्गे हः' [हैम० ८-१-२१४] इति कातरः काहलो ।
 १२ 'मस्जेराउड [निउड] बुद्धसुप्पाः' [हैम० ८-४-१०१] इति बुद्धताणं ॥ १९३ ॥
 १९४) ता गंतूण - तस्माद्गत्वा [स्व-] कटकं पुनरथान्यैर्निजसहायैः पारम्भकार्यनिर्वहण-
 निश्चये आत्मानं सज्जीकुर्मः ॥ १९४ ॥ १९५) एवं विच्छुद्धं - एवं निर्व्यूढविषादं
 निश्चलं निजहृदयं नियम्य बोहित्थकोपदिष्टेन मार्गेण संचलितः प्रस्थितः ॥ १९५ ॥
 १९६-९८) एलावण - एवं एलावनलवलीलवङ्गपरिमलालीढपादपनिकुञ्जं जलनिधि-
 १३ कूलासणं वनोदशं परिलंब्य [संपत्तो -] १४ सरलतमालतालप्रियालसालसंछनं पुंणानाग-
 केसरजम्बूकदम्बाप्रनिकुरुम्बम् । [तं -] तं ससमुखविभक्ताम्बुनिवहनिधौतकलिमलोपपङ्क-
 ससगोदावरीभीमं ससमुखप्रसूतनीरगोदावरीतटे भीमेश्वरं देवं कथं कथमपि सुचिरेण

१ = सुभासुभ्यानि. २ = कुग्गामित्तमल्लामिः, P मक्षियग्धि, J मणियग्धि, B मक्षियग्धि. ३ B
 बोहित्थिएहि. ४ = गोपकवपि, B काहलाहि. ५ B वि, [काहिलाहिं वि]. ६ = उपवेत्तः,
 ७ = आपत्सु, B आवाइसु. ८ = ब्रुहतां. ९ P सुगाईं वि, J उगाइं वि, B तिगाईं वि. १० B
 इत्थावलंबत्तण, [इत्थ-वलंबं]. ११ = उपयंति. १२ PJB कथोहिं. १३ J गिच्छिए. १४ = विच्छिप्त,
 B निवृद्ध. १५ B perhaps गियंमिउग. १६ = प्राक्वगिच्छवत्तणोपदिष्टेण. १७ J वणुदेण.
 १८ = आश्रित. १९ P सरल for सरल of B. २० = कथं कथं, J कथं व थ पि. २१ B संछणं.

तं सत्सुहृद्विहृतं नु विवहृ-णिद्रोय-कलि-मल्लुप्येकं ।
 क्व-क्व वि देव सुहरेण सत्त-गोदावरी-भीमं ॥ १९८
 सत्तासासाह्य-सावराऽ गोलाऽ अवहियो खेओ ।
 गहृऽ वि महा-वसणे सहवास-समागया सुहया ॥ १९९
 जच्छंद-मज्जणुज्जिय-परिस्समो तं पिणाहणो भवणं ।
 भव-भूय-भयावहरं अलीणो तक्खणं वेय ॥ २००
 सच्चवियो सयल-सुरासुरेन्द-सिरि-मउड-घडिच-चलण-जुओ ।
 तितुरंघय-गय-मयणं-गासणो गिरिसुया-देईओ ॥ २०१
 तं तितुण-तिवेय-तिमंत-देई-मयं तियस-वेदियविजुयं^१ ।
 थोऊम जोयं सत्य-त्पुईहि भावेण सुलहरं ॥ २०२
 अलीणो ण्कं ण्क-देस-सुह-संठि-ण्क-पासुवधं ।
 परं लोय-पह-णिवेसं वे^२ मणहरं वेरं-मढायणं ॥ २०३

प्रातः । विशेषकम्^१ ॥ १९६-९८ ॥ १९९) सत्तासासाह्य - सतास्यासादित-
 सागरया ससतमुखं समुद्रं प्रातया गोलया अपहृतंवेदः । विहितः इति शेषः । गुरुकेऽपि
 महाव्यसने पतिते सहवासे समुद्रताः सुखदा भवन्तीति । सह[वास] समागता वा सुहृद्^२
 इत्यर्थः । यदुक्तम् ।

सुहृदि निस्तरचित्ते गुणवति भृत्ये प्रियासु नारीषु ।

स्वामिनि सौहृदयुक्ते निवेद्य दुःखं सुखी भवति ॥

॥ १९९ ॥ २००) जच्छंद - स्वच्छन्दमज्जनोद्भितपरिश्रमः^३ तपिनाकिनो महेश्वरस्य
 भवनं प्रासादं भवभूतभयापहरं तक्षणमेव लीनः उपविष्टोऽहमिति ॥ २०० ॥ २०१)^४
 सच्चवियो - सकलसुरासुरेन्द्रशिरोमुकुटघटितचरणयुगः त्रिपुरान्धवराजमदनाङ्गनाशनो
 गिरिसुतादयितः पार्वतीवल्लभः सच्चवियो दृष्टः ॥ २०१ ॥ २०२) तं तितुण -
 तं त्रिगुणत्रिवेदत्रिमन्त्रत्रयीमयं त्रिदशवन्दिताङ्घ्रियुगं शूलधरं हरं योगशास्त्रस्तुतिभिः भावेन
 स्तुत्वा स्तुतिगोचरीकृत्वा । गुणाः सत्त्वरजस्तमोरूपाः । ऋग्यजुःसामेति त्रयो वेदाः ।
 देवमन्त्रपितृमन्त्रमनुष्यमन्त्रा इति मन्त्रत्रयम् । त्रयी अतीतानागतवर्तमानरूपा कालत्रयी^५
 ॥ २०२ ॥ किमकरवामिन्याह । २०३) अलीणो - हरं स्तुत्वा एकम् अद्वितीयम्

^१ J सत्सुहृद्वं. ^२ = समुद्रं. ^३ = आस्य, P साह्यं. JB साह्य. ^४ P गोलाई with No. 3
 on 'ई' indicating Inst., J गोलाय, B गोलाहः P सुहया = सुखदा. ^५ = स्वच्छंद, B सच्छंद.
^६ = आलीय. ^७ J तक्खण वेय. ^८ P 201, J 201, B 205. ^९ = अवलोकितः. ^{१०} P दाईओ,
 J दाह्यो. ^{११} = पूर्ववामेयं त्रयी । सत्त्वरजस्तमत्रिगुण । त्रिवेद । त्रिमंत्र । सिद्ध । सुसिद्ध । साध्य, B
 लईमयं. ^{१२} P वेदियजुयं, JB वेधि. ^{१३} = योगशास्त्रस्तुतिभिः, P सत्सुबु, J सत्सुबु, B
 सत्सुबु. ^{१४} = गतः. ^{१५} P संठियेक, J थक, B थक. ^{१६} = फलोकमयनिकेशामिव. ^{१७} PB
 थ, J थ. ^{१८} P वर, J omits वर, B वर. ^{१९} B puts this at the end of the three
 gāthās. ^{२०} B सुतो. ^{२१} B परिश्रमं.

ता तत्त्व सिय-जटा-धार-विषय-वेवंत-कचरा-बंधो ।
 वय-परिणामोहाभिय-लायण-विओह्यौवयवो ॥ २०४
 सुम्भम्भ-धवल-धूर्ध-पसाहिओ अकख-मालियाहरणो ।
 दिट्टो भद्रासन-कय-परिग्गहो षण्ण-पासुवओ ॥ २०५
 तो तेण कय-पणामस्स मज्झ वेत्तासणं समाट्ठं ।
 अह तत्थ सुहासण-कय-परिग्गहो पुँच्छिओ कुसलं ॥ २०६
 कचोहिँतो तुम्हे समागया कत्थ चित्तिं गमणं ।
 भणियं च मय भयवं सुत्तित्थ-जत्ता-पसंगेण ॥ २०७
 ता^१ तेण समं बहुसो जाओ सत्थत्थ-संकहालावो ।
 चिर-परिचिओ^२ ष सो मे सणोहं^३ भावं समोष्णो ॥ २०८
 ताव य णहंगणद्ध-वह-संठिए देव दिर्यसै-णाहम्मि ।
 भणिओ हं^४ तेण महा-महेसिणा सायरं बहुसो ॥ २०९
 एत्थंम्हे हि^५ महा-मह फल-मूलाहारिणो दुँ-पवइया^६ ।
 ण उणेत्थ तुम्ह जोम्भो आहारो को वि^७ संपडइ ॥ २१०

- ^१ एकदेशसुखसंस्थितैकपाशुपतं कोणकोपविष्टं जटाधरम् । परलोकपयनिवेशमिव मनोहरं वरमथायतनमालीनः ॥ २०३ ॥ २०४-५) ता तत्थ - तावता प्रवेशमात्रेण तत्र सिर्तेजटाधारारचित्वैपमानकन्धराबन्धः । वयःपरिणामस्य गितलावण्यवियोजितावयवः । ओहामियं इति 'तुल्लोहामः' [हैम० ८-४-२५] इति ॥ [सुम्भम्भ -] शुभाध-धवलभूतिप्रसाधितोऽक्षमालिकाभरणः । भद्रासनकृतपरिग्रहो नम्रपाशुपतो दृष्टो वृद्धजटाधरो
^२ विलोकितः ॥ २०४-५ ॥ २०६) तो तेण - ततस्तेन कृतप्रणामस्य मम वेत्तासंनं समादिष्टम् । अथ तत्र सुखासनकृतपरिग्रहः पृष्ठः कुशलं कुशलोदन्तम् । तेनाहमनुयुक्त इति ॥ २०६ ॥ २०७) कचोहिँतो - कुतो यूयमत्रागताः कुत्र वा चित्तितं गमनम् । भणितं च मया भगवन् सुतीर्थयात्राप्रसंगगमनम् ॥ २०७ ॥ २०८) ता तेण - ततस्तेन समं वैद्विशोऽनेकतत्त्वशास्त्रार्थसंकथालापो जातः । चिरपरिचित इव सो मयि
^३ विषये स्नेहभावं समवतीर्णः । प्रेमादिचित्तो जात इत्यर्थः ॥ २०८ ॥ २०९) ताव य - तावच्च नमोऽङ्गणार्धपयसंस्थिते दिवसनाथे भणितोऽहं तेन महामहर्षिणा सादरं बहुशः ॥ २०९ ॥ २१०) एत्थंम्हे - हे महामते अत्र वयं मूलफलाहारिणश्च प्र-

^१ = विगमन, B वय for विगम. ^२ B लावण. ^३ = अक्षस्तुलावण्येन विपोगि [-वि]-तावयवः. ^४ J सुम्भम्भ. ^५ P धूर्ध, JB धूर्ध. ^६ = अक्षमाक्षिज्जमस्य. ^७ B perhaps 'महे पुच्छियं. ^८ = कस्मात्. ^९ B तुम्हे हि अगया. ^{१०} B तो. ^{११} J परिचि च. ^{१२} PB सिग्गह, J एणोह. ^{१३} B विषस. ^{१४} J जे for हं. ^{१५} J एत्थंम्हे. ^{१६} P वि, JB हि. ^{१७} B य for दु. ^{१८} = दुःखपरिणामः. ^{१९} B कइ वि for को वि. ^{२०} B सिग्गजटा. ^{२१} B बहुनिकसत्थः. ^{२२} B प्रेमात्पचित्तो

तह वि हु मुहुत्तमेकं अंवरुञ्जह जा ईमाओ भमिऊण ।
 आपोमि किं पि विसहह^१ साहीणं भोयणं जं म्हं ॥ २११
 एवं वोत्तूणं गओ अँवासणोसु पायव-तलेसु ।
 तत्थ मए सव्ववियं अहट्ट-उअं मँहच्छरियं ॥ २१२
 अँहँसणाए णरवह फलेहिं विविहेहिं वेणसहँए सयं ।
 भरियं मिच्छीं-वत्तं ण तवोहि दुसंपडं किं पि ॥ २१३
 अह तेणाहं णरवह कय-करणीएण ताहँ "सरसाहं ।
 पायव-फलाहँ सवायरेण मुँजाविओ तत्थ ॥ २१४
 अँह गँहयल्लु^२-भाय-ट्टियम्मि सहस्रं चिं दियस-णाहम्मि ।
 सविसायं तेण महा-महँसिणा जे^३ पुणो भणिओ ॥ २१५
 इह भट्टउत्तं णिवसह रयणि-धरो मीसणाणणो णाम ।
 सो मे पुँकं मोत्तुं ण देह अण्णास्स ओवोसं ॥ २१६
 ता किं पुण्योहिं विणा एक्कं पि णिस्सं सुहेण ओवासो^४ ।
 लब्भह तुम्हेहिं समं जहिच्छियं इह भवाययणे ॥ २१७

ब्रजिताः । न पुनरत्र युष्मद्योग्यः आहारः कथमपि संपद्यते ॥ २१० ॥ २११) तह^१
 वि-तथापि निश्चितं मुहुर्तमेकमुपरुद्धाः स्थ । यावदितः प्रदेशाद्भित्वा किमप्यान-
 यामि । विषहध्वं क्षीम्यत । यदस्मत्त्वाचीनं भोजनम् ॥ २११ ॥ २१२) एवं
 वोत्तूणं-एवं भणित्वा सोऽप्यासन्नेषु पादपतलेषु गतः । तत्र मया अदृष्टपूर्वं महाशर्यं
 दृष्टम् ॥ २१२ ॥ २१३) अँहँसणाए-हे नरपते अदर्शनया अप्रत्यक्षदर्शनया
 वनश्रिया विविधैः फलैः भिक्षापात्रं [स्वयं] भरितं पूर्णं कृतम् । आश्चर्योपसंहारमाह । न^२
 तपसः दुसंपडं दुर्घटं किमपीति ॥ २१३ ॥ २१४) अह तेण-अथ नरपते कृत-
 करणीयेन तेन ऋषिणा सरसानि तानि पादपफलानि सर्वादिरेणाहं भक्षितः ॥ २१४ ॥
 २१५) अह-ततो नभस्तलाष्टमागे संरिधते दिवसनाथे पुनरपि सविषादं सकष्टं तेन
 महामहर्षिणाहं भणितः । अष्टमभागे घटिकाचतुष्टयं गैर्षयम् ॥ २१५ ॥ २१६) इह-
 अत्र हे भद्र भीषणाननो नाम निशाचरो राक्षसो निवसति । स मामेकं मुक्त्वा अन्य-^३
 स्यात्र वासं न ददाति ॥ २१६ ॥ २१७) ता किं-तर्किं पुण्यैर्विना इह भवा-
 यत्ने हरचैत्ये यथोपितं युष्माभिः समं सार्धमेकापि निशा सुखेनावसो लभ्यते । दुर्घटो-

^१ = उपरुञ्जत, B उपरुञ्जह. ^२ P इमाड, J इमाओ, B इमाह. ^३ = विषयतः. ^४ P भोयणं
 ऊण, B अं म्ह भोयणं. ^५ = उपत्वा, B भणिऊण. ^६ PJB अण्णासं. ^७ P महचं, JB महच्छ.
^८ = अदृष्टया. ^९ B वणसिरीए स्थिं. ^{१०} P तिल्या, J मिच्छा, B भिक्षा. ^{११} = तपसो न
 किमपि दुस्संवाहं. ^{१२} P सुत्साहं, JB स्स. ^{१३} B perhaps तो अहकल्लुनाहँमि संरिधं देव
 विवसणाहँमि । ^{१४} J णहिपल्लुदभायट्टियम्मि. ^{१५} = अहमाहा. ^{१६} = अहं. ^{१७} B मे सुत्तुं
 इहं ण. ^{१८} = आवासं, B सुहवासं for ओवासं. ^{१९} B संवासो. ^{२०} B क्षमतः. ^{२१} B
 corrupt. ^{२२} B अन्धं.

एसो वि सकल-^१भुवर्गतराल-कम्मैक-सकिल्लणो भाणू ।
 अइ-तोरविय-तुरंगो^२ पेच्छत्थइरिं^३ समल्लियहं^४ ॥ २१८
 मूल-परिमिलिय-रवि-पर-संभोसरंती उ पौरिचयंति व ।
 जण-णिप्परिहोज्जं^५ संपयं ति तत्थो णिय-च्छअयं ॥ २१९
 गिरिणो दिण-परिणोइ-समय-पिज्जरायंवे-पसंग-विगंगो ।
 पेरंते^६ सरु-वर्णतरिय-कणय-रूय व दीसंति ॥ २२०
 दियसावसाण-सिसिरत्तणेण^७ चिर-वूढ-सरस-गुरु-पंका ।
 आसुक-मंज्जेणा संचरंति वण-सेरिहं^८ समूहा ॥ २२१
 एकं चिय सल्लहिज्जइ दिणोस-दियहाण षोह-णिव्वहणं ।
 आ जम्म एकमेकेहिं^९ जेहिं^{१०} विरहो चिय ण दिट्ठो ॥ २२२
 अहवा किं बहुणा झरिएणं^{११} हियइच्छियाइं लोयम्मि ।
 पुण्येहिं^{१२} विणा ण हुं^{१३} संपडंति संडे^{१४} संज्जणायं पि ॥ २२३

ऽजावास इ-यर्थः ॥ २१७ ॥ २१८) एसो वि-एषोऽपि मूर्खो भानुः सकलमुक्ता-
 न्तरालकर्मैकसाक्षी अतिस्वीकृततुरङ्गः पस्यास्तगिरिमुपसर्पति ॥ २१८ ॥ २१९)

^१ मूल-तरवो वृक्षा मूलपरिमलितरविकरसमवसरन्ति^१ संप्रति अधुना जननिःपरिभोग्या-
 मिति निजच्छायां त्यजन्तीव । अस्तगिरिशिखरारूढे दिनेशे वृक्षमूलभागतेषु किरणेषु
 दूरेऽपसर्पिता या छाया यस्मिन् इति उपेक्षा ॥ २१९ ॥ २२०) गिरिणो-दिन-
 परिणतिसमयपिञ्जरातप्रसंगं^२ पिञ्जाङ्गा गिरयः पर्वताः पर्वन्ततरुवनान्तरितकनकरूपा इव
 दृश्यन्ते । संध्यासमये हि विशेषारुणितरविकिरणैः सर्वपर्वताः कनकमया इव भाव्यन्ते

^३ इत्यर्थः ॥ २२० ॥ २२१) दियसावसाण-दिवसावसानं शिशिरत्वेन चिरव्यूढ-
 स्रोवरपङ्काः शुक्लाप्रलम्बकर्मदाः आ समन्तान्मुक्तमज्जनाः सैरिभसमूहाः वनमहिषाः
 संचरन्ति । सायं शीतलत्वात् स्नानं मुमुचुरिति भावः ॥ २२१ ॥ २२२) एकं
 चिय-एकमेव स्नेहनिर्वहणं दिनेशदिवसयोः श्लाघ्यते । ' श्रावः सल्लहः ' [हैम०
 ८-४-८८] इति वचनात् । कथमित्याह । याम्यां सूर्यदिनाभ्यामा जन्म विरहो वियोगो
^४ न दृष्टः । कथम् । एकैकं परस्परम् ॥ २२२ ॥ २२३) अहवा-अथवा किं बहुना
 खेदेन । लोके जगति सदा हृदयेप्सितानि सज्जनानामपि पुण्यैर्विना न संपद्यन्ते । दुर्घटो-

^१ P भवर्गतराल, JB भुवर्गतराल. ^२ = अतिस्वीकृततुरंगः. ^३ = अस्तगिरि, J दूरं for इरिं.
^४ = संकीयते. ^५ = पञ्चदश वरजती, J 'संतीयो. ^६ = परित्यजन्तीव, J परिकर्षं, B परिधेयं.
^७ = जननिरपभोग्यां. ^८ = PB संपयं ति, J संपयं ति. ^९ J परिणव. ^{१०} = तप. ^{११} P पिङ्गाणा,
 JB पिङ्गाणा. ^{१२} = पर्वत. ^{१३} B विकसा. ^{१४} J चिरवूढः, B उवूढ for चिरवूढ. ^{१५} = अं,
 P अमग्न, J अजग्य. ^{१६} J = वनमहिषसमूहा, P सैरिभ, JB सेरिह. ^{१७} P झरिएण, JB झरिएण.
^{१८} J ह. ^{१९} = सदा. ^{२०} = शास्त्रज्जनानामपि. ^{२१} (?), ['सल्लहं']. ^{२२} B विसंज.

इष तेण भणामि तुमं जाव इमो 'दियस-सेस-गय-सूरो ।
 ताव सुवसई' दंसेमि' जल्यं वसियो सुहं जासि' ॥ २२४
 भणियं च मए भयवं किं काही सो णिसायरो मंज्ज ।
 प्रत्यं चिय परिवसिमो तुम्हेहिं समं जहिच्छाए ॥ २२५
 तो तेण पुणो भणियं अलमिमिणा जंपियण तं तंस्स ।
 सीलण्णो ण महा-भइ तेणेम्ब-विहं' पर्यपेसि' ॥ २२६
 परियरियो' रयणि-यरो रयणि-यर-भडाण दस-सहस्सेहिं ।
 सो णिसि-समये दिय-वर देवाण वि दुज्जयो समरे ॥ २२७
 प्रत्यंमह समासण्णं अचंत-मणोहरं सुकुसुम-लंयं ।
 सुफलिय-पायवं वर-विहंग-'रुय-सुहलिय-दियंतं ॥ २२८
 विविह-तरु-कर्णई-किस्तलय-णिरंतं तरिय-तरणि-कर-णियरं ।
 जंक्ख-महेसि-सुयाणं कंष्णाण तवोवणुज्जाणं ॥ २२९
 ता तल्य महाणुमई णामं जक्खाहिवस्स पिय-तणया ।
 तावस-वेस-णिसण्णा ण-याणिमो केण कज्जेण ॥ २३०

उवाच इत्यर्थः ॥ २२३ ॥ २२४) इष—इति तेन कारणेन त्वां भणामि । याव-^१
 देष दिवसशोभगतसूरः तावत्सुवसति प्रामोवि यत्रोपितः सुहं यासि । मनीषितस्थानम्
 इति शेषः ॥ २२४ ॥ २२५) भणियं च—भणितं च मया भावन् किं करिष्यति
 मम स निशाचरो राक्षसः । अत्रैव परिवसामो यथेच्छया युष्माभिः सार्धम् ॥ २२५ ॥
 २२६) तो तेण—ततस्तेन पुनरपि भणितम् । अलममुना जल्पितेन हे महामते त्वं
 तस्य शीलघ्नो न तवप्रभावं न जानासि तेनैवंविधं प्रजल्पसि ॥ २२६ ॥ २२७) परि-^२
 यरियो—[परिकारितः रजनीचरः रजनीचरभटानां दशसहस्रैः । सो निशासमये द्विज-
 वर देवानामपि दुर्जयः समरे] ॥ २२७ ॥ २२८—२९) एत्थं—अत्रास्माकं समासन्नं
 निकटमत्यन्तमनोहरं सुकुसुमलतं सुफलितपादपं वरविहंगरुतमुखरितदिगन्तम् ॥
 [-विविह -] विविधतरुलताकिसलयनिरन्तरान्तरिततरणिकरनिकरं यक्षमहर्षिसुतयोः
 कल्पयोः तपोवनोद्यानम् । विधत्ते इति शेषः । युग्मम् ॥ २२८—२९ ॥ २३०) ता^३
 तल्य—^४ततस्तत्र यक्षाधिपस्य प्रियतनया महानुमती नाम्ना विधत्ते । केनापि कार्येण

^१ P विवस, JB दियस. ^२ P सुवसई JB सुवसई. ^३ B पावसु for दंसेमि. ^४ B perhaps जल्य व वसिड
 ' = यासि प्रामोवि. ^५ B अइ for मज्ज. ^६ B इत्यं चिय [= चिय]. ^७ P तस्स, B तस्स.
 ' = शीलघ्नः, J सीलण्णो. ^८ PB तेणेवविहं, J तेणेम्बविहं. ^९ = एवंविधं प्रजल्पसि. ^{१०} B omits
 this verse. ^{११} B इत्यं म्. ^{१२} PB सुकुसुमलतं, J विवसकुसुमलतं. ^{१३} = एत. ^{१४} = कथा, B
 कणय. ^{१५} = यक्षमहर्षिसुतयोः. ^{१६} = कल्पयोः. ^{१७} ततस्तत्र.

बीया वि तारिसि बिय सु-तावसी कुवल्यावली षाम ।
 विहिणो विष्णाण-वेडाइय ब धूयां महा-सुणिणो ॥ २३१
 तापोकमेकं दोणं पि पोह-संदाण-णियलिर्-मईणं ।
 सम-सोक्खे-दुक्ख-संभावणाऽ दियहा अइकेति ॥ २३२
 ता एहि जा ण रुँइइ इमाण वय-परिणयाण अच्छीण ।
 तिमिरेण दिट्ठि-फसरो ताव तुमं ताण देसेमिं ॥ २३३
 वसिऊण जेण ववसि रत्तिं सहस चि लई-वेसंभो ।
 हियइच्छियं^१ पएसं कुमरीण तवोवणाहितो ॥ २३४
 अह तेण समं णरवइ संपत्तो ते तवोवणुज्जाणं ।
 जं पेच्छिऊणं पम्हुसई सुरवरिंदो वि संट्ठाणं ॥ २३५
 तत्पुब्ब-^२ फलिह-परिवेस-विरइयापोय-रथेण-राहइं ।
 परिसर-तरु-कुसुमामोय-वीसियासा-मुँईहोयं ॥ २३६

- तापसवेशनिषण्णा तन्न जानीमः ॥ २३० ॥ २३१) बीया - द्वितीयापि तादृश्येव
^१ सुतापसी कुवल्यावली महामुनेः महर्षेः धीदा पुत्रिका । अतश्चोप्रेक्ष्यते । विधेः सृष्टि-
 वर्तुः विज्ञानपताकिनेव रूपदिविज्ञानप्राप्तादे च्चज इव परमकोटिः इत्यर्थः ॥ २३१ ॥
 २३२) तापोकमेकं - तपोरैकैकमन्योन्यं द्वयोः ज्ञेहमंदाजनिगडितमन्योः प्रेमबन्धन-
 बद्धयोः समसौख्यदुःखसंभावनयोः दिवसा अतिक्रामन्ति ॥ २३२ ॥ २३३) ता
 एहि - महपुत्र तावदेहि आगच्छ यावद्वयः परिणतयोरनयोरुक्तोः नेत्रयोः तिमिरेणां-
^३ कारेण दृष्टिप्रसरो दर्शनपयो न रुध्यते तावत्^४ त्वां तयोः महानुमतीकुवल्यावलीकन्ययोः
 दर्शयामि । सर्वत्र प्राकृते द्विवचनस्य बहुवचनं ज्ञेयम् ॥ २३३ ॥ २३४) वसिऊण-
 येन कारणेन रात्रिं तत्रोषित्वा वसति विधाय सहसा लम्बविश्रान्तः जातविश्वासः
 कुम्भयोः तपोवनोषान्नात् हृदयेऽस्मितं प्रदेशं ब्रजसि । 'ब्रजव्रतमदां चः' [हैम० ८-४-
 २२५] इति ववसि ॥ २३४ ॥ २३५) अह तेण - अथ नरपते तेन समं तपो-
^५ वनोषानं संप्राप्तः यं प्रेक्ष्य दृष्ट्वा सुरवरेन्द्रोऽपि इन्द्रोऽपि त्वं स्थानं देवलोके विस्मरति ।
 स्वर्गस्यापि न स्मरति इत्यर्थः । 'स्मरेस्मरस्मरभललढविम्हूरसुमरपरपम्हुहाः' [हैम०
 ८-४-७४] इति पम्हुहः । [विस्मः पम्हुसविम्हुरीसराः । ८-४-७५] ॥ २३५ ॥
 २३६ - ३९) तत्पुब्ब - भवानीभवभवनं तत्र दृष्टमिति संबन्धः । उच्चस्फटिकपरिवेष-

^१ B ववसिय, P writes पेतिक्क on this word. ^२ P धूया, J धूय, B धूय. ^३ = अन्वोर्ध्वं द्वयोरपि.
^४ = निगडित [= डित] P सुक्खसुक्ख, J सोक्खसोक्ख, B सुक्खसुक्ख. ^५ B संभावणा.
^६ J कम्मह. ^७ P वसिणि, JB वेसेमि. ^८ P तत्तो, J रत्ति, B रत्ति. ^९ P फवसेसंभो, with a marginal
 gloss प्राणविभ्रंनं, [पत्त-वेसंभो], JB छदवेसंभो. ^{१०} P 'इच्छियं प', J 'इच्छियप', B 'इच्छियं प'.
^{११} B विच्छिऊण. ^{१२} = उडुणसति, P पम्हुसह, J पम्हुसह, B पम्हुसह. ^{१३} B = स्वस्थानं, P स्सुणां,
 JB संसुणां. ^{१४} = स्फटिक. ^{१५} = विरचितानेकवराजमानं. ^{१६} = वासितवायुसुधाभोगं. ^{१७} P सुधासोहं,
 JB सुधासोहं. ^{१८} B स्थीतयोः.

वेरुलियं खंभ-तोरण-विणिवेसिय-सालहंजिया-गिवहं ।
 वज्जेदणीलं-भरणय-मणि-मडिय-थुंहिया-बंधं ॥ २३७
 बहुविह-महग्घ-भाणिक-किरण-विच्छुरिय-दार-धुंह-सोहं ।
 विद्रुम-विचित्त-सोवाण-राह-सुणिवद्ध-संचारं ॥ २३८
 कल्लहोय-विणिम्मिय-वसह-मंडवासण-णंदि-मह्यालं ।
 दिट्ठं अहट्ठ-उवं भवाणि-भव-भंवनमहरम्मं ॥ २३९
 जं तं”

उप्पयहं व पैवणुदुय-धय-वड-पेहुणंय-परिसरतेणं ।
 उहंओ-वास-विणिग्गय-तवंग-पैस्खावियाणेणं ॥ २४०
 वौहरह वं पिय-सहयरि-परिकुवियाराहणेक-महुरेण ।
 णीडब्भंतर-परिभमिरं-विविह-पारावय-रुण ॥ २४१

विरचितानेकरत्नराजितम् । परिसरतकुकुसुमामोदवासिताशामुलामोगम् ॥ [वेरुलिय -]
 वैदूर्यस्तम्भतोरणविनिवेशितशालभञ्जिकानिवहम् । वज्रेन्द्रनीलमरकतमणिमण्डितस्तपिका-
 बन्धम् ॥ [बहुविह -] बहुविधमहावर्षमाणिक्यकिरणविच्छुरितद्वारमुखशोभम् । विद्रुम-
 विचित्रसोपानराजिसुनिबद्धसंचारम् ॥ [कल्लहोय -] कलधौतविनिर्मितवृषभमण्डपासन-
 नन्दिमहाकालम् । अतिरम्यम् अदृष्टपूर्वं भवानीभवभवनं दृष्टम् । भवानी भवश्च उमा-
 महेश्वरी तयोर्भवनं प्रासादो विलोकितः । 'वैदूर्यस्य वेरुलियं' [हैम० ८-२-१३३]
 इति वेरुलिय-आदेशः । शालभञ्जिका पुत्तलिका । विद्रुमः प्रवालशिला । कलधौतं सुवर्णं
 तद्विनिर्मितो वृषभः तस्य मण्डपस्यासने समीपे नन्दिगणो महाकालश्च यत्रेति ॥ २३६ -
 २३९ ॥ यत्तत् २४०) उप्पयह - पवनोद्धृतध्वजपटमयूरपक्षपरिसरान्तेन उभयपार्श्व-
 विनिर्गतावाक्षपक्षत्रितानेन यद्भवनमुत्पततीव उड्डीयते इव । पेहुणयं मयूरपक्षाः । तवंगो
 गवाक्षः, देशीवचनात् ॥ २४० ॥ २४१) वाहरह व - यत्रियसहचरीपरिकुरपिता-
 राधनैकमधुरेण नीडाम्भन्तरपरिभ्रामकविविधपारावतरवेण व्याहरतीव पयिकान्नाहयतीव ।
 'शीलावर्धयत्येरः' [हैम० ८-२-१४५] इति परिभमिर । नीडं च पक्षिणामालयः

^१ = वैदूर्यस्तम्भ, P वेरुलिय, J वेरुलिय, B वेरुलिय. ^२ = पुत्तली. ^३ PJB नील. ^४ = शिवर, ^५
 P धूमिका, JB धूमिका. ^६ B बंधं. ^७ P वच्छुरिय, JB विच्छुरिय. ^८ P सुह, JB सुह. ^९ = सुवर्णकल-
 धौत. ^{१०} P अहट्ठ, JB अहट्ठ. ^{११} P भवणयं रम्मं, J भवणमहरम्मं, B भवण अहरम्मं. ^{१२} P
 reads जं सं with the next line; B gives some indication that जं सं should stand
 independently by writing वत्तत् immediately after जं सं and by beginning the next
 line with उप्पयह etc. ^{१३} = उत्पततीव, ^{१४} P पवणुदुय, J पवणुदुय, B पवणुदुय. ^{१५} = पुच्छ.
^{१६} = प्रसरति. ^{१७} = उभयपार्श्वविनिर्गत, P उड्डीयते, J ओहओवस B उड्डीयते. ^{१८} P पवसा,
 J पवसा, B पवसा. ^{१९} = व्याहरतीव. ^{२०} = J व. ^{२१} J भमिरं.

णिववह व वर-सरि-जल-नुसार-परियद्वियाणुभावेण ।
 पुरओ पडण-कमलोवयार-पवणच्छडोहेणं ॥ २४२
 इय तस्स कणय-देवालयस्स दाहिण-दिसाए अणुलग्गं ।
 गोला-गइ^१-वयण-विसेसयं^२ व रम्मं महावयणं ॥ २४३
 तस्सिं च विविह-वर-कुसुम-रेणु-रंगावैली-विरायते^३ ।
 मोहविलया-वियारणं-यल-मणहरे मणि-सिला-वहे^४ ॥ २४४
 उवविट्ठं दिट्ठं तावसी-यणं हर-हुयास-खवियस्सें ।
 अंतेउरं^५ वं कुसुमाउहस्स विरहम्मि गहिय-वयं^६ ॥ २४५
 तेणं च^७ परिगयाओ तावस-वेसेण दो वि दिट्ठाओ ।
 अ^८विरिक्कासण-सुह-संठियाओ जक्खेसि-धूयाओ ॥ २४६
 एस ति महाणुमई एसा सा कुवल्यावली एत्थ ।
 इयं एव वियप्यतो अल्लीणो ताण पासम्मि ॥ २४७
 तो तं तथा म्मुण्णिदं सहसा दट्ठुणं^९ ताहिं^{१०} दोहिं पि ।
 आमुक्कासण-स्सुहं दो-तिणिण पयाइं अणुसरियं ॥ २४८

- ^१ ॥ २४१ ॥ २४२) णिववह—[निर्वपतीव वरसरिजलनुषारपरिवर्धितानुभावेण ।
 पुततः प्रकीर्णकमलोपचारपवनच्छट्टीधेन] ॥ २४२ ॥ २४३) इय तस्स—[इति तस्य
 कनकदेवालयस्य दक्षिणदिशायाम् अनुलग्नम् । गोलानदीवदनविशेषकम् इव रम्यं मठा-
 यत्नम्] ॥ २४३ ॥ २४४) तस्सिं—[तस्मिन् च विविधवरकुसुमरेणुरङ्गावली-
 विराजमाने । माधवीलतावितानतलमनोहरे मणिशिलापट्टे] ॥ २४४ ॥ २४५) उव-
^२ विट्ठं—[उपविष्टं दृष्टं तापसीगणं हरहुताशपितस्य अन्तःपुरम् इव कुसुमायुधस्य विरहे
 गृहीतव्रतम्] ॥ २४५ ॥ २४६) तेणं—[तेन च परिगते तापसवेशेन द्वे अपि दृष्टे ।
 अभ्यतिरिक्तासनसुखसंस्थिते यक्षर्षिदुहितरौ] ॥ २४६ ॥ २४७) एम ति—[एषा
 इति महानुमती एषा सा कुवल्यावली अत्र । इति एव विकल्पयन् आलीनः
 तयोः पार्श्वे] ॥ २४७ ॥ २४८) तो तं—[ततः तं तथा मुनीन्द्रं सहसा दट्टु-
^३ ताभ्यां द्वाभ्याम् अपि । आमुक्तासनसंमुखं द्वित्राणि पदानि अनुसृतम् ॥ २४८ ॥

^१ P परिबहि, J परिबहि, B परिबहि. ^२ = च्छट्टोवेण. ^३ The Sk. commentary on
 this gāthā is not given by B. ^४ Verses Nos. 243-49, as well as their commentary,
 are not found in B; apparently it is gap in the ms. confirmed by the break in
 the serial number. ^५ J गइ ^६ = तिलकमिव. ^७ P puts No. 3 on की. ^८ =
 विराजमाने. ^९ P मोहवि, J माहवि. ^{१०} वित्तानवल, P वल for वल of J. ^{११} P वहे, J वहे. ^{१२} P
 संविपस्स, J खविपस्स. ^{१३} P च, J व. ^{१४} = तापसीजनेन. ^{१५} J षिय for च of P. ^{१६} =
 अभ्यतिरिक्तासनसुखसंस्थिताः. ^{१७} = एत [इति] एषं विकल्पं कुर्वन्. ^{१८} P ताण. J ताहिं.

दूरोणय-सिर-कमलाहिं ताहिं तह फणमिऊम पंक्खिचो ।
 चलय-कमलाण पुरओ सुहासणस्थसस से^१ अण्वो ॥ २४९
 एवमहं पि णराहिव वाया-संमाण-जणिय-परिओसो ।
 उवविट्ठो दूरासण-मणहरे मणि-सिला-वेहे ॥ २५०
 णिवण्णिऊम दोष्णि वि णरवह पेरिचिंतियमिह्दि हियण ॥
 स कैययो णयण-सहसस-पेच्छिरो^२ एत्थ सुर-णाहो ॥ २५१
 अणिमिस-णयंणालोओ सुर-लोओ सहइ संपेहं इमाण ।
 णिविम्भ-दंसणं पाविऊम जक्खेसि-धूयाण ॥ २५२
 सारय-मियंके-जोष्णा-वियाण-सरिसेहिं वकलं-जुएहिं ।
 किचि-कमलाओ णजंइ एक-ठियाओ व^३ दीसंति ॥ २५३
 त्काल-मंथणुसिण्ण-सिधु-फेणोत्थैया णिराहरणा ।
 सा एक वेर्यं तिरी णज्जइ दोहाइर्या एत्थ ॥ २५४
 ज^४ ण पकूत्तं से अवयवेहिं विहिणो विणिम्मयंतस्सं ।
 तं थण-विहिणं^५ पुंजीकयं व बीलाए^६ लायणं ॥ २५५

२४९) दूरोणय—[दूरावनतशिरःकमलाभ्यां ताभ्यां तथा प्रणम्य प्रक्षिप्तः । चरण-^१
 कमलयोः पुरतः सुखासनस्थस्य तस्य अर्थः] ॥ २४९ ॥ २५०) एवमहं—एवमहमपि नरा-
 धिप वाक्संमानप्राप्तपरितोषः कचनालापैतुष्टोऽदूरासन्नमनोहरे शिलापृष्ठे उपविष्टः ॥ २५० ॥
 २५१) णिवण्णिऊम—[द्वे] अपि निर्वर्ण्य सम्यक् निरीक्ष्य नरपते परिचिन्तितवानस्मि
 हृदयेन । कथं चिन्तितमित्याह । अत्र नयनसहस्रप्रेक्षकः सुरनाथः इन्द्रः ^२सकृतार्थः
 ॥ २५१ ॥ २५२) अणिमिस—अनयोर्यज्ञप्रविपुत्रिकयोः निर्विघ्नदर्शनं प्राप्य ^३
 संप्रति सुरलोकोऽनिमियनयनालोको राजते । निर्निमियनिस्तन्द्रलोचनत्वं देवानां संप्रति
 तद्रूपसर्वस्वदिदृक्षापूरणात् शोभते ॥ २५२ ॥ २५३) सारय—शारदमृगाङ्गज्योत्स्ना-
 वितानसदृशैः शरच्चन्द्रकौमुदीविस्तारसदृशैः कल्कलयुगैः ज्ञायते एकत्र स्थापिते कीर्ति-
 कमले दृश्यते ॥ २५३ ॥ २५४) त्काल—त्कालमन्यनोत्तीर्णसिधुफेनावास्तृता
 निराभरणा ज्ञायते एकैव श्रीः सात्र द्विधाकृता रूपद्वयेन स्थापितेत्यर्थः ॥ २५४ ॥
 २५५) जं ण—से तयोरवयवानां सृष्टिसमये निर्माणस्य विधेः लवण्यम् उद्धृतं न

^१ = प्रक्षिप्तः. ^२ = अण्वः. ^३ P अण्वो, J यंणो. ^४ P वहे, B वेहे. ^५ P परिचिंतियमिह्दि, B
 परिचिंतियमिह्दि. ^६ = कृतार्थः. ^७ = प्रेक्षकः. ^८ P अणमिस, JB अणिमिस. ^९ P मण्वो लोणे,
 J मणवा, B मणाओठ. ^{१०} = संप्रति. ^{११} = शारदमृगाङ्गज्योत्स्ना [= ज्योत्स्ना] विलम्बस्तैः.
^{१२} B मयंके. ^{१३} JB पक्कल. ^{१४} = ज्ञायते, [कमला उभय अर्थे i. e., कीर्तिकमले पुनर्जाति etc.].
^{१५} B ठियाओठ for ठियाओठ व. ^{१६} = फेणास्सुवा. ^{१७} J विव. ^{१८} = विधानत्त. ^{१९} B जं उण्वरियं
 से वयवेहिं. ^{२०} P विणिम्मयितस्स, J वं for second वि of P, B विणिम्मयंतस्स. ^{२१} B विस्से for
 विस्से. ^{२२} B वाकल. ^{२३} B पुंजो दुं. ^{२४} P clearly indicates the division स कवलो = स
 कृतार्थः. ^{२५} B फेनाविधा.

अह एवं विग्द्वय-गय-मयस्स मह तेण ताओ भणियाओ ।
 वर-तावसीओ म्भुणिया 'विणयोनय-उत्तिमंगाओ ॥ २५६
 एसो गुण-रण-महा-महोयही सयल-सत्थ-विहयत्थो' ।
 विजयाणंदो णाम वर-विष्णु-मुओ सुँई सुयणो ॥ २५७
 एत्थेक्क-देसँ-वसिओ तुम्ह पसाएण क्खइ पहाए ।
 हियइच्छिये परसं णिव्वुँय-हियओ ईमाहितो ॥ २५८
 भणियं च ताहिं भयवं से खिय भूमी सुँहेहिं सच्चविया ।
 णिमिसं' पि जत्थ एए वसंति जे तुम्ह पडिवण्णा ॥ २५९
 तो सो दिण्णासिओ संतुट्ठो 'पडिवहं गओ गुरँओ ।
 विणएण ताण पुरओ अहं पि सुविस्सत्थमासीणो ॥ २६०
 तो ताहिं समं बहुसो जँहोइयालावयं पयंभतो ।
 ताव ट्ठिओ णराहिव जौवत्थइरिं गओ मूरो ॥ २६१
 केत्थियं-भत्तं संझायवस्स सेसं ति' दँसणत्थं वं ।
 आरूढा तिमिर-वंरं व वास-त्तरु-सेहरं सिद्धिणो' ॥ २६२

- ११ संमातं तद्वाल्लोर्लवण्यं स्तनमिषेण उत्तुङ्गवक्षोजन्याजेन पुञ्जीकृतमिव पिण्डीकृत्य स्थापित-
 मित्यर्थः ॥ २५५ ॥ २५६) अह एवं—अथ एवंगतविस्मितमनसो मम तेन मुनिना
 विनयावनतोत्तमाङ्गे ते कर्तापत्नी भगिने ॥ २५६ ॥ २५७) एसो—एष गुणरत्न-
 महामहोदधिः सकलशास्त्रविदितार्थः विजयानन्दो नाम शुचिरुभय [कुल] विशुद्धः सुजनः
 सदाचारो कविप्रसूतः ॥ २५७ ॥ २५८) एत्थेक्क—अत्रैकदेशोचितः कोणैककृत-
 १२ स्थितिः निर्वृत्तहृदयः स्वस्थचित्तः प्रातरितः स्थानात् युष्मत्प्रसादेन हृदयेऽपि प्रवेशं
 क्रजति । प्रातरन्त्यत्र यास्त्यतीत्यर्थः ॥ २५८ ॥ २५९) भणियं—भणितं च ताभ्याम् ।
 भावन् सैव भूमिः सुखेन सच्चविया दृष्टा । सैव सुखस्थानमित्यर्थः । यत्र निमित्तमपि
 एते ये युष्माकं प्रतिपन्ना वसन्ति ॥ २५९ ॥ २६०) तो सो—ततः स दत्ताशीः
 संतुष्टो गुरुः प्रतिपथं गतः व्यावृत्त्य स्वस्थानं प्रस्थितः । अहमपि सुविश्रस्तं तथा भवति तथा
 १३ विनयेन तयोः पुरतः आसीनः उपविष्टः ॥ २६० ॥ २६१) तो ताहिं—ततः ताभ्यां
 समं बहुशो यथोचितं कन्याजनयोग्यं पेशीलं कोमलं मनोहरं वा प्रजल्पन् हे नराधिप
 तावत् स्थितो यावत्सूर्योऽस्तगिरिं गतोऽस्तमितः इत्यर्थः ॥ २६१ ॥ २६२) केत्थियं—

१) अणमि अण्णम भणियन्वं for विण' etc. of PB. २ = विभवोपलवत्तमोण, B अण्ण-
 गाड. ३ = विविचार्यः. ४ = शुचिः. ५ स्थणि for देस. ६ = प्रभाते. ७ = निर्वृत्तहृदय, J निष्कृन्.
 ८ P इमोहिंओ, JB इमाहिंओ. ९ = देव. १० B सुजेण. ११ P निमिसं पि, J निमिसंति, B निमिसं
 पि. १२ = स्वस्थानं, PB पडिवहं, J परिवहं. १३ B perhaps गुरुओ. १४ = यथोचिततत्त्वात् प्रजल्पन्,
 B जहोह्वं देसलं पयं. १५ B ज अत्थगिरिं. १६ = विभवमार्थं संव्यातपत्य छपणे. १७) सेत्थि,
 PB सेत्थि. १८ P च, JB व. १९ वर, JB वर. २० = नयूराः.

भणियं म्ह महानुमईए साकरं भट्टउत्त गिसुणेसु ।
 एतो समाहि-समखो संख संसुवट्टिओ अम्ह ॥ २६३
 ता तुम्हे हि^१ महाम्ह सुविस्तथं कुवलयारवलीयें समं ।
 अच्छह मुहुत्त-मेत्तं^२ घम्म-कहा-सुह-विणोएण ॥ २६४
 एवं भणित्ता गया समाहि-भवणोकरं महानुमई ।
 सविसेस-समपिय-हियय-भाव-ज्ञाण-ट्टिया तत्थ ॥ २६५
 अह सा मए णराहिव विणोओणय-वषण-दाविय-भणेण ।
 पेरिसंठिय-वेसंमं सच्चावं पुच्छिया सुमई ॥ २६६
 भयवइ विरुद्धं^३ मेयविहं म्ह सहस ति तुम्ह पच्चकखं ।
 गुरु-यण-कओवहासं^४ भणियं फरुसकखरं वणं ॥ २६७
 तह वि हू तुवरेइ पणट्ट-सुमण्णा लहुइयासयं^५ हिययं ।
 ता ञइ खयं ण मणम्मि होइ ता कहसु^६ किं जेयं^७ ॥ २६८

शिकिनो मयूराः तिमिरचरा इव अन्धकारहेरिका इव वासनरुशिखरमारूढाः । अतश्चो-
 द्येक्ष्यते । दर्शनार्थमिव । कथमितीति किम् । कियन्मात्रं संध्यातपस्य शेषः । मयूराः
 स्वभावश्यामाङ्गत्वादन्यकारचरत्वेनोप्रेक्षिताः ॥ २६२ ॥ २६३) भणियं म्ह—भणितौः^१
 स्मो महानुमत्या सादरम् । भट्टपुत्र निशृण्वति । एषोऽस्माकं संप्रति समाधिसमयः ।
 चित्तैकाग्र्यं स्वीयते । धारणावसरः समुपस्थितः ॥ २६३ ॥ २६४) ता तुम्हे—
 तावद्युयमत्र महामते कुवल्यावल्या साकं मुहूर्तमात्रं धर्मकथासुखविनोदेन सुविश्रस्ता-
 रितप्रत ॥ २६४ ॥ २६५) एवं भणित्ता—एवं भणित्वा महानुमतिः समाधि-
 भवनोदरं गता । सविशेषसमर्पितहृदयमीनसानि कथं तत्र स्थिताः । कुवल्यावली अहं^२
 च तत्र स्थितावित्यर्थः । हृदयं रहस्यमानसं च चित्तं ज्ञेयमिति शेषः ॥ २६५ ॥
 २६६) अह सा—अथ नराधिप विनयावनतदर्शितमनसा मया परिवर्धितविश्रम्भा सती
 सुमतिः सद्भावं पृष्टा । ‘दशोर्दावदंसदकखाः’ [हैम० ८-४-३२] इति दाविया
 ॥ २६६ ॥ २६७) भयवइ—हे भगवति अस्माकं सहसैवविधे युष्मत्पक्षं गुरुजन-
 कृतोपहासं परुषाक्षरं वचनं भणितुं विरुद्धम् अयुक्तम् इत्यर्थः ॥ २६७ ॥ २६८)^३
 तह वि—तथापि सुनिर्भ्रान्तं प्रनष्टस्मरणैल्लूकताशयम् एतच्चिन्ता^४कान्ततया क्लृपीकृताभि-
 प्रायं हृदयं त्वरयति प्रधुमुस्ताहयति इत्यर्थः । ‘त्वरेस्तुवजजअडौ’ [हैम० ८-४-१७०]

^१ P भणियम्, B भणियंम्. ^२ J समवुट्टिओ. ^३ P तुम्हेहि, J तुम्हेहिं, B तुम्हिल्ल. ^४ B 'बकीड
 [= इ]. ^५ B अत्त for मेत्तं. ^६ P भावहाप, J भागस्सण, B भावजाण. ^७ P विणत्तं, J विणत्तो,
 B विणत्तो. ^८ = वचन. ^९ P वेसंमा, J वेसंमं, B परिचट्टियवेसंमं. ^{१०} P जेयं विद्धम्, B जेयं
 विणम्. ^{११} PB कओव, J कओव. ^{१२} P भणियं, B भणितं. ^{१३} P तुवरेइ, J तुवरेइ, B तुवरेइ.
^{१४} P कहुइयासयं, J कहुइयासयं, B कहुइयासयं [= सुमरणकहुइयासयं]. ^{१५} B भगह for कहुसु.
^{१६} B पयं for जेयं. ^{१७} B स्वस्तत्त्वा.

एम्ब-विहे वय-विहवे एम्ब-विहाए वि ह्य-सोहाए ।
 एम्ब-विहं तव-चरणं एम्ब-विहो तवोवणे वासो ॥ २६९
 एवं सोऊण म्माहि^१ तक्खणं सुहिय-लोयण-जलेण ।
 सिम्बलै-थण-हृरुळ्ळण-क्कलं तीए उल्लवियं ॥ २७०
 भाउय किं तुह इमिणा दुस्सोय्केण संपइ सुएण ।
 अणहिय-कम्माणम्हाण हय-कहा-संविहाणेण ॥ २७१
 भण्णिऊण तीए^२ भणियं भाउय पढम्मि दंसणे^३ ब्वेय ।
 तीरति बोयं^४ कस्स वि सहसा कहिंउं^५ रहस्साइं ॥ २७१*१
 णियं सुंहे-दुह-गुण-दोसा तह य विसेसेण णियंय-गुज्जाइं ।
 अशुणिय-सील-सहावे जणम्मि^६ किं कइ कहिज्जंति ॥ २७२*
 तह वि जइ महसि सोउं ता सुवउ अत्थि तिप्पस-सुइ-वासो ।
 कुल-महिहराण पढमो मेरु ति तिलोय-विकखाओ ॥ २७३

इति तुवरः । तथादि मनसि खेदः कष्टं न भवति ततो भर्गव किमेतदिनि । एकवचन-
 बहुवचनसांकर्यम् आलापवाहुल्यादिनिन्धम् ॥ २६८ ॥ कथमित्यह ॥ २६९ ॥ एम्ब-
 विहे - एवंविधे - वयोभिभवे एवंविधायां^१ रूपशोभायाम् एवंविधं तपश्चरणम् एवंविधे
 तपोवने वासः । इत्यादि किमेतद्विरुद्धमिति प्रश्नः ॥ २६९ ॥ २७० ॥ एवं सोऊण -
 ततस्तद्वचः श्रुत्वा मतो मत्सकाशात् संमार्थितं क्षणं क्षुमितलोचनजलेन किचिद्विचिन्त्य
 पतितवाप्योदकेन सिन्धमानस्तनभरोत्संगवल्कलं भवति तयोऽल्लुपितं भाषितम् ॥ २७० ॥
 २७१) भाउय - भ्रातः किं तवानेन दुःश्रोतव्येनानधिककर्मणोः दुःकर्मणोरावयोर्हित-
 कथासंविधानेन संप्रति श्रुतेन । अश्रुतमेव श्रेयः इत्यर्थः ॥ २७१ ॥ २७१*१) भण्णिऊण - इति
 भणित्वा तथा भणितम् । हे भ्रातः प्रथम एव दर्शने रहस्यानि गोप्यानि
 न च सहसा कस्यापि कथयितुं तीर्थन्ते न वक्तुं शक्यन्ते इति ॥ २७१*१ ॥ २७२) विष - भ्रातृ
 निजसुखदुःखरुणदोषास्तथा च विशेषेण निजकरुणानि स्वरहस्यानि
 अज्ञातशीलत्वभावे जने किं कथय कथ्यन्ते निवेद्यन्ते । स्मृतावप्युक्तम् ।
 यस्य न ज्ञायते शीलं न कुलं न पराक्रमः ।
 न तेन संगतिं कुर्यादित्युवाच बृहस्पतिः ॥

इति ॥ २७२ ॥ २७३) तह वि - तथापि यदि श्रोतुं कांक्षसि तदा श्रूयताम् ।
 त्रिदशमुखवासो देवभूमिः कुलमहीधराणां प्रथमो धुरि योज्यः त्रिलोकविख्यातो मेरुरिति

^१ PB एव, J एव. ^२ P एवं, J एव, B एव. ^३ PB एव, J एव. ^४ PB एव, J एव ['विह'].
^५ B लो सं for एवं. ^६ P puts No. 5 on हि, B सम्माहि. * = सिन्धमान, PB सिन्ध. * = महिर.
^१ This gāthā is found in B only, but not in Pj. ^{१०} B तीए. ^{११} B वंसण. ^{१२} B
 मेय. ^{१३} B रहस्साइं. ^{१४} J omits this verse which is given by PB. ^{१५} PB निक्खसुह.
^{१६} P निक्खसुहत्ताइं. B निक्खसुहत्ताइं. ^{१७} B निक्खेवमिज्जंति for किं etc. ^{१८} B puts the same
 number for this and next verse. ^{१९} B कस्साकस्सां. ^{२०} B सम्माधिरुक्खणो.

कणय-सिलायद्-पक्खलिय-संदणुप्याय-विम्बुलेगेहिं ।
 दुक्खेहिं जस्स कीरर पयाहिणं रवि-तुरंगेहिं ॥ २७४
 हर-वसह-सिंग-विलिहण-वस-पसरिप-कणय-रय-पिसंगेहिं ।
 अविहाविपूकमेकं^१ गिवसिज्जहं दिग्गहेदेहिं ॥ २७५
 गरुल-गह-कुलिस-विउडिय-कणय-सिला-वट्ट-सुह-प्पिसणोहिं ।
 परिपिज्जहं जत्थ जेहिच्छियासवं सिद्ध-मिहुणेहिं ॥ २७६
 छम्मुह-सिहंदि-तंडवे-मणोहरुज्जाण-सुहं-गिवासेहिं ।
 गिज्जहं मोहव-मय-सुहय-माणसं^२ किंणर-गणेहिं ॥ २७७
 णिसुणिज्जहं जत्थ विरिचि-इंस-संलाव-सह-संवलिया ।
 सत्त-रिसि-साम-णिवोस-भोसला तुबुरालची ॥ २७८
 सुविसट्ट-परियायय-पसूय-मपरंद-मंडइय-पहम्मि ।
 तुरियं पिय-संगम-लालसाहिं सहे मंग्गह पियाहिं ॥ २७९

अस्ति काञ्चनाचलो विद्यते ॥ २७३ ॥ २७४) कैंगय - [कनकशिलातटप्रस्खलित-
 स्पन्दनोपातविह्वलाङ्गैः । दुःखैः यस्य क्रियते प्रदक्षिणं रवितुरङ्गैः] ॥ २७४ ॥ २७५)
 हर - हरवृषभशृङ्गविलिखनवशाप्रसूतकनकरजःपिशङ्गैः दिग्गजेन्द्रैरविभावितैकैकं न्युष्यते^१
 निवासः क्रियते स्थीयते इति पर्यायः ॥ २७५ ॥ २७६) गरुल - यत्र गरुडनख-
 कुलिशतौडितकनकशिलापट्टसुखनिपणैः सिद्धमिधुनैः देवदम्पतीभिः यथेप्सितासवः पीयते
 मनीषितमद्यमास्वाद्यते । नखा एव कुलिशं वज्रम् ॥ २७६ ॥ २७७) छम्मुह -
 षण्मुखशिखण्डिताण्डवमनोहरोद्यानकृतनिवासैः किंनरगणैर्गीयते । कयम् । यथा भवति
 मारुतमृगमुदितमानसम् । मारुतावतीभिर्गामिनो ये मृगा वातप्रम्यस्तेषां मुदितं द्रष्टं मानसं^२
 यत्र गीयमाने इति क्रियाविशेषणम् ॥ २७७ ॥ २७८) णिसुणिज्जहं - यत्र विरिचि-
 हंससंलापशब्दसंवलित्वा सप्तर्षिसामनिर्घोषमांसला तुम्बुरालसिः श्रयते । ब्रह्महंसनादानु-
 विद्धा देवगानसंमूर्च्छना सप्तर्षिकृतसामनिर्घोषवेदगानैः प्रवर्धते इत्युत्कर्षः । सप्तर्षयश्च ।
 मरीचिरत्र्यङ्गिरसौ पुरस्यः पुलहः क्रतुः ।
 वशिष्ठश्च महातेजाः सप्तमः परिकीर्तितः ॥

इति ॥ २७८ ॥ २७९) सुविसट्ट - सुविकसितपारिजातप्रसूनमकरन्दमुदितद्वन्द्वयभिः
 प्रियसंगमलासामिः प्रियाभिः सदा त्वरितं गम्यते । स्वयं मानिन्योऽभिसर्पन्ति इत्यर्थः

^१ P पुष्याय, J पुष्याय, B पुष्याय, ^२ = प्रदक्षिणा, B पयस्विजा. ^३ = कनकरजः. ^४ P विवका,
 J विपका, B विहका. ^५ = अविभावित एकेन पुरुः. ^६ J गिवसिज्जहं. ^७ B तादिय for विउडिय.
^८ P पिच्छलासवं, J पिच्छलासवं. ^९ = वृष. ^{१०} B कय for सुह. ^{११} = गीयते. ^{१२} P सुहंवे,
 B माधकमवसुहय. ^{१३} = माधकमवमुदितमानसं. ^{१४} B विरिचि. ^{१५} = कला. ^{१६} J तुम्बुर.
^{१७} = पारिजातक, P पारियायसूय, J पारियाययपसूय, B पारियाययपसूय. ^{१८} = सुवृद्ध. ^{१९} J सहे.
^{२०} = शम्भवे, B ववह. ^{२१} B gives this gāthā, but the commentary on it is missing.
^{२२} B शिखरवर्तमुखनिपणैः.

मञ्जतेरावण-दार्ण-गण-लुद्धा गयालिमुहलेहिं ।
 कंचन-कमलेहिं जहिं परिहावं लहइ गवर सिरि ॥ २८०
 तस्सिं पंसडि-सेले दाहिण-सायसु रिद्धि-संपुष्पा ।
 सुलसा णामेण पुरी सुरेस-वसई-समम्महिया ॥ २८१
 तत्थ विज्जाहरंदो हंसो णामेण तियस-विक्खाओ ।
 तस्स वि चित्ताणुगया पउमा णामेण पिय-जाया ॥ २८२
 उयल्लभवाओ तिस्सा दोणिं सुंघुयाओ दंसणीयाओ ।
 एकाए वसंतसिरी सरयसिरी णाम बीयाए ॥ २८३
 दोण्हं पि ताणं गुरु-ण-संपत्त-सुहोवएसं-सुहियाण ।
 देवाराहण-कय-णिच्छयाणं दियहा अहंकिंति ॥ २८४
 एवं कैलास-महीहरम्मि गोरी-हराण संई पुरतो ।
 वीणा-विष्णाण-गुणोवल्ल-द्वयसराओ वच्चंति ॥ २८५
 अण्णम्मि णित्सा-विरमे ताहिं तहिं चेय भाउंयं गयाहिं ।
 दिट्ठो पण्हमाणो हेरंवो संरहसावयवो ॥ २८६

- ^{११} ॥ २८९ ॥ २८०) मञ्जतेरावण-नवरं केवलं यत्र मज्जदेरावणदानगैर्धल्लुब्धा गजालिमुखैः काञ्चनकमलैः श्रीः लक्ष्मीः परभागं परमोत्कर्षं लभते । गिरिशिखरे सरसी ज्ञेया गजमज्जनस्यान्यथानुपपत्ते ॥ २८० ॥ २८१) तस्सिं-तस्मिन् पिशाण्डिशैले सुवर्णगिरी दक्षिणसानुषु ऋद्विसंपूर्णा सुरेशवसतिसमम्यधिका इन्द्रपुरीव^{१२} रम्या सुलसा नाम्ना पर्यस्ति ॥ २८१ ॥ २८२) तत्थ-तत्र सुलसापुर्या त्रिदशविख्यातो नाम्ना हंसो विष्वाधरेन्द्रः तस्य च चित्तानुगता नाम्ना कमला प्रिया जाया वल्लभास्ति ॥ २८२ ॥ २८३) उयल्लभवाओ-तस्या उदरोद्भवे दर्शनीये द्वे पुत्रिके । एकस्याः नाम वसन्तश्रीः द्वितीयस्याः नाम शारदश्रीः ॥ २८३ ॥ २८४) दोण्हं पि-द्वयोरपि गुरुजनसंपन्न-सुखोपदेशसुखितयोः देवाराधनाकृतनिश्चयोः दिवसाः अतिक्रामन्ति ॥ २८४ ॥ २८५) एवं-एवं कैलासमहीधरे गौरीहरयोः पुरतः सदा वीणात्रिज्ञानविनोदेल्लब्धप्रसरे^{१३} ते व्रजतः । वीणावादनं कुरुतः इत्यर्थः ॥ २८५ ॥ २८६-९०) अण्णम्मि-हे भ्रातृ अन्यस्मिन् निशाविरमे तत्रैव कैलासे गताभ्यां ताभ्यां सहैर्पावयवः प्रवृत्त्यन् वृत्तं

^१ = माचन, P मञ्जते, JB मञ्जते. ^२ P 'वर्णांकल्लुद्धगयालिमुखलेहिं, J 'वर्णाङ्कल्लुद्धा गयालिमुह-
 किहिं, B 'गंधिलुद्धा गयालिमुहलेहिं. ^३ B परिभावं. ^४ = सुवर्णशैले. ^५ = उदरोद्भवा. ^६ B perhaps
 गुरुणि वि धूवास. ^७ ; सायु गुल्लयणु. ^८ = सुयोगवेश = निश्चय. ^९ B कमलास. ^{१०} J सहं.
^{११} B विनोय, for गुणोव. ^{१२} J भाउगा. ^{१३} B पण्हमाणो. ^{१४} B सहरिसा. ^{१५} B गंधिलुद्धा.
^{१६} B 'पुरी रम्या.

शुभ्यहंद्-फणा-मणि-किरण-जाल-विच्छुरिये-वियड-वच्छेयलो ।
 गंडयल-पलोद्दुहाम-दाणे-लुद्धालि-रव-मुहलो ॥ २८७
 विसरिसै-किरण-वैसुक्खित्त-थोर-कर-कलिय-परसु-बीहच्छो ।
 सवणावयंस-सिये-सप्प-विट्ठुरिद्धाणणाहोओ ॥ २८८
 णव-पारियाय-पल्लव-पल्लेण-मंडलिय-वियड-कुंभयडो ।
 देसणेक-कोडि-संपत्त-पोकरामुक्क-सुंकारो ॥ २८९
 तंहु-विय-कण्ण-पल्लव-पच्छाद्दय-दस-दिसा-वेहोहोओ ।
 पय-भर-यासल्लिय-महिहरक-देस-ट्टिय-गणोहो ॥ २९०
 तो तं सवायर-सुह-पणधिरं-भयेवियं-गणाहिवई ।
 उवहसियं-सरयसिरीए-सणिय-सणियं-समुल्लवियं ॥ २९१
 उअ-अम्महे-इमाए-विरुय-सोहाए-णच्चइ-गणेसो ।
 देवे वि-अप्प-संभाव-गविया-केण-वि-गुणेण ॥ २९२

कुर्वाणो हेरम्बो विनायको दृष्टः । हेरम्बविशेषणान्याह । [शुभ्यहंद् —] भोगीन्द्रफणा-
 मणिकिरणजालविच्छुरितविकटवक्षःस्थलः । गण्डतलपर्यस्यदुहामदानलुब्धात्त्रिवमुखः ।
 गजवदनत्वादानगन्धत्वमविरुद्धम् । 'पर्यसः पलोद्दुहपल्लव्याः' [हैम० ८-४-२००]^{११}
 इति पलोद्दुहः ॥ [विसरिस —] विसदशकरंणवशोक्षितस्थूलकरकलितपरशुबीभस्तः ।
 करणं नृत्याभिनयः । करश्च शुण्डादण्डः । परशुः कुठारः । बीभस्तो रौद्रः । श्रवणावतंस-
 सितसर्परीद्राननाभोगः ॥ [णव —] नवपारिजातपल्लवप्रसूनमण्डलितविकटकुम्भितटः ।
 दशनैककोटिसंप्राप्तपुष्करामुक्तस्कारः । मण्डलितं वेष्टितम् । पुष्करं शुण्डादण्डाग्रम् ॥
 [तंहुविय —] तौण्डवितकर्णपल्लवप्रच्छादितदशादिक्पथाभोगः । पदभरनामितमहीधरैक-^{१२}
 देशस्थितगणौघः । एवरूपो विनायको दृष्टः । 'कुल्लम् ॥ २८६-९० ॥ २९१ ॥
 तो तं — ततस्तं सर्वदरसुखप्रनर्तनशीलं भगवन्तं गणाधिपतिम् उपहस्य शारदश्रिया शनैः
 शनैः समुल्लपितम् । 'शनैसो डिअम्' [हैम० ८-२-१६८] इति सणियं ॥ २९१ ॥
 २९२) उअ-अप्प-सविय एष गणेदोऽनया विरूपशोभया नृत्यति । अर्थान्तरन्यास-
 माह । [देवाः अपि] केनापि गुणेनात्मसद्भावगर्विताः । को भावः । एतादृग्बीभस्त-^{१३}

^१ B मोहंद्. ^२ P विच्छुरिय, JB विच्छुरिय. ^३ P वच्छ, JB वच्छ. ^४ P गंडयल, JB
 गंडयल. ^५ J दायु. ^६ = विसदशकिरणवालोक्षित. ^७ PJB वसुक्षित. ^८ P थोर, J थोर,
 B थार. ^९ = विहस्तो व्याकुल, P वीहस्थो, J not specified, B बीभस्थो. ^{१०} = सित. ^{११} PB
 'णामोभो, J गणोभो. ^{१२} P पसुण, JB पसुय. ^{१३} = दशनैककोटिसंप्राप्तपुष्करामुक्तस्कारः,
 B perhaps दसणिककोटिसंप्राप्तपुष्करामुक्तस्कारो । ^{१४} = तौण्डवित, P obscure, J तंहुविय, B
 तंहुविय. ^{१५} P पदाभोभो, JB 'दाहोभो. ^{१६} P भयवयं, J भयवयं, -B पिच्छलण गणणाहं
 for अयवयं etc. ^{१७} B उव स्वी इमाह पिच्छल विरुयसोहाह. ^{१८} P देवा वि अय, J देवा
 विवय, B देवा इ अय. ^{१९} This is put at the close of the bunch of verses.

तो तेण सोवहासं वयम् उक्लन्खिऊण कुविएण ।
 सरयसिरीए अदयं दिण्णो सावो गणेसेण ॥ २९३
 जह वच्च दुविणीए णिवससु पंचंत-माणुसे लोए ।
 पावेसु जोवणुम्माय-तुंग-तरुणो फलं पावे ॥ २९४
 तं वच्च-वैडण-सविसेस-दूसहं गय-मुहाहि सोऊण ।
 दुवयणं भय-वस-वेविराहिं सो ताहिं विण्णत्तो ॥ २९५
 भयवं तिलोय-पूह्य मा कूप्यसुं परियणो^१ खु जे तुम्ह ।
 ता किर^२ कुटिलेण विणा ण विरुद्धइ गुरु-यणे हासो ॥ २९६
 णेत्यंम्ह भाव-दोसो उवहसणिज्जो तुमं ण लोयस्स ।
 कीस मुहा णिय-संकम्प-लहुय-भावं समुवहसि ॥ २९७
 कस्स तुमं उवहासो को वा सो तिहुयणे^३ वि जो तुम्ह ।
 अहिययो अहि-भूसण जेणम्ह-विहाओ सावेसि^४ ॥ २९८
 जह णम्ह भाव-दोमो ईसिं पि सुरासुरिंद-णय-चलण ।
 तह होज्जे सौणुयंपो जम्मे जम्मे तुमं चैयं^५ ॥ २९९

- ^१ वपुर्वरूप्येऽपि कयमसौ सोत्साह इव स्वर्गेण नृत्यति ॥ २९२ ॥ २९३) तो तेण-
 तत्स्तेन सोपहासं शारदश्रियो^१ वचनमुपलक्ष्य कुपितेन गणेशेन अदयं निर्दयं शापो दत्तः
 ॥ २९३ ॥ २९४) जह-यथा दुर्विनीते प्रयत्नतमानुषे लोके निवस नीचकुल्ये
 स्थितिमनुभवेति । हे पापे योवनोन्मादतुङ्गतरोः फलं प्राप्नुहि ॥ २९४ ॥ २९५) तं
 वच्च-तद्वज्रपतनसविशेषदुःसहं गजमुखाद्गणेशादुर्वचनं श्रुत्वा भयवशकम्पमानामिः तामिः
^२ तत्सखीभिः विज्ञप्तः । लम्बोदरः इति शेषः ॥ २९५ ॥ २९६) भयव-भगवन्
 त्रिलोकमूर्जित मा कुय्य मा कोपं कुरु । खु निश्चितम् । जे वयम् । भक्ता परिजनः
 परिवारः । तस्मात् कुटिलेन भावप्रधानत्वान्निर्देशानां कौटिल्येन विना गुरुजनेऽपि हासो
 न विरुद्धः । किल्लेय्यातोत्तौ । उक्तं च । 'गुरुणापि समं हास्यं कर्तव्यं कुटिलं विना' ।
 इति ॥ २९६ ॥ २९७) णेत्यंम्ह-नात्रास्माकं भावदोषः चित्तकालुष्यम् । लोकस्य
^३ त्वं नोपहसनीयो न गहास्यदम् । किमिति मुधा निजसंकल्पलक्ष्युक्तभावं समुवहसि । किंतु
 सर्वथा सर्वस्य पूज्य एव इति ॥ २९७ ॥ २९८) कस्स-कस्य त्वं उपहास्यः को
 वा स त्रिमुवनेऽपि यो युष्मदप्यधिकतरो गरीयान् येनाहिभूषण सर्पमण्डित अस्मादिधासु
 रूप्यसि । अभावदोषासु तेषं करोपि ॥ २९८ ॥ २९९) जह ण-यथा सुरासुरेन्द्र-

^१ = प्रयत्न प्रोत्साह. ^२ B पञ्च. ^३ = कंसमानाभिः. ^४ B कूप्यसु. ^५ P परियणे, J परियणो,
 H परिणयु क्व. ^६ = तत् किल. ^७ B णियणम् [= गिरिपण्ड]. ^८ P ताव, J B भाव. ^९ B सुमे.
^{१०} [B तिहुयणंमि जो. ^{११} B क्लेशेति. ^{१२} P ताव, J B भाव. ^{१३} B होहि. ^{१४} = सात्त्विको,
^{१५} P सात्त्विको,] सात्त्विके, B सात्त्विको. ^{१६} B वेव. ^{१७} B ववन्सुपं.

अह ताण दोस-रहिंयं हियं उक्लक्खिउमं तक्कलं ।
 तक्खण-णियत्त-रोसेण पमणियं विग्घणाहेण ॥ ३००'
 जह वच्च मच्च-लोए विं तंति हियइच्छिआइं सोक्खाइं ।
 पाविहसि माणुसाओ सरयसिरि' मह प्पसाएण ॥ ३०१'
 जइया विज्जाहर-सिद्ध-जक्ख-गंघन-माणुसाणं चं ।
 प्रकत्तो 'संवलियाण वयण-कमलाइं पेच्छिहसि ॥ ३०२'
 तइया विमुक्क-सावा पुणो वि विज्जाहरत्तणं पुत्ति ।
 लेहिहिसि एवं भणिए अइसणमुवगया बाला ॥ ३०३'
 इयरा वि भयवया गय्युहेण भणिया मयच्छि मा रुयसु ।
 हियइच्छियं वरं तं पि मह पसाएण पाविहसि' ॥ ३०४'
 एवं सा लद्ध-वरा वि कुलहरं णिय-सहोयरी-विरहे ।
 दुक्खेहिं सदुक्खं मट्टउत्त खरी गया बाला ॥ ३०५'
 दूराओ चिय ददूण सहि-यणं गुंरु-यणं च खरीए ।
 सिटं माया-पिउणो णीसेसं गंधमुहुल्लवियं ॥ ३०६'

नतचरण ईपदल्पमपि नास्माकं भावदोषः । तथा जन्मनि जन्मनि भवे भवे त्वमेव सानु-¹¹
 कम्पो दयाप्रधानो भूयाः ॥ २९९ ॥ ३००) अह ताण-अय तक्कलं दोपरहितं
 तयोर्वचनमुपलक्ष्य तक्खणनिवृत्तरोषेण विघ्ननायेन भणितम् ॥ ३०० ॥ ३०१) जह-
 यथा ब्रज मर्यादके तत्रापि मम प्रसादेन हे शारदश्रीः मानुषात् हृदयेप्सितानि सौख्यानि
 प्राप्स्यसि ॥ ३०१ ॥ ३०२-३) जइया-यदा एकत्र मिलितानां विषाधरसिद्ध-
 यक्खणधर्वमानुषाणां वदनकमलानि द्रक्ष्यसि ॥ [तइया-] तदा विमुक्तशापा हे पुत्रि¹²
 पुनरपि विषाधरत्वं लप्स्यसे । एवं भणिते सा बाला अदर्शनमुपगता अदृश्या जाता
 दैवानुभावादिति । युंमम् ॥ ३०२-३ ॥ ३०४) इयरा वि-इतरापि वसन्तश्रीः
 भगवता गजमुखेन भणिता । हे मृगाक्षि मा रोदीः । त्वमपि मम प्रसादेन हृदयेप्सितं
 मनश्चिन्तितं वरं प्राप्स्यसि ॥ ३०४ ॥ ३०५) एवं सा-एवं सा लब्धवरापि
 निजसहोदरीविरहे भगिनीवियोगदुःखैः रुदनशीला सदुःखं कुलमृहं गता ॥ ३०५¹³ ॥
 ३०६) दूराओ-दूरादेव सखीजनं गुरुजनं च दृष्ट्वा रुदन्त्या रुदनं कुर्वन्त्या
 गजमुखोल्लापितं निःशेषं शापानुग्रहरूप मातापित्रोः शिष्टं कथितम् ॥ ३०६ ॥

¹ P 298, J perhaps 300, B 305. ² B लब्ध वि for वि लंसि. ³ P 'सिरि, J 'सिरी. ⁴ P
 महर्ष, J महर्ष, B महाप. ⁵ = यथा. ⁶ B वि for च. ⁷ B मिलियाणं, ⁸ P पुणो विज्जा, B पुणो
 वि वि. ⁹ B कइयसि. ¹⁰ B पाविहिसि. ¹¹ J गरुणं व रं. ¹² PB 'सुहुल्ल', J 'मुहुल्ल'. ¹³ See
 p. 38, note 22, with सुयम् for सुलम्.

तं तद् सोऽग्न विमुक्त-बाह-वारं सुपडिरुयतेण ।
 भणियं हंसेण अहो ण तेण जुत्तं कयं पडुणा ॥ ३०७
 जं तीए बाळ-भावाक्सित्तु-बुद्धीए मुद्ध-कुमरीए ।
 उवरि णिहिचो^१ सावो जाणतेणावि गणवडुणा ॥ ३०८
 अहवा ण तस्स दोसो एयं सहस ति दुक्कय-कम्म-फलं ।
 परिणमियं सरयसिरी-विओयें-दुक्ख-च्छलेणम्ह ॥ ३०९
 एवं भणित्तया चिरं सब्बवियं बाह-मडलिय-क्वोले ।
 वयणं घणं-घडिय-मियेक-विं-सरिसं स-जायाए ॥ ३१०
 भणियं च पिए किं सोइएण इमिणा असोयणीएणं ।
 जं जह 'भवियं' होइ तं तहा देव-जोएण ॥ ३११
 किंतु अजुत्तं कीरइ तं चिय अम्हेहिं मूढ-हियएहिं ।
 अणुसीलियं फलं तेणं' अज्ज एवं-विहं पत्तं ॥ ३१२
 सवाउ चिय^२ कुमरीओ कुल-हरे जा ण हुति तत्थणीओ ।
 ताव चिय सलहियंजति ण उण णव-जोवणारंभे ॥ ३१३

- ^१ ३०७) तं तद्—तत्तथा श्रुत्वा विमुक्तबाष्पधारांश्च एवं प्रतिरुदता हंसेन हंसनरेन्द्रेण पुनर्भणितम् । अहो इति खेदे । प्रमुणा लम्बोदरेण युक्तं न कृतम् ॥ ३०७ ॥ ३०८) जं तीए—यत्तस्याः बाळभावाक्सित्तुबुद्धेर्मुग्धकुमार्याः उपरि जानतापि गणपतिना शायो दत्तस्तन्नोचितम् इत्यर्थः ॥ ३०८ ॥ ३०९) अहवा—अथवा न तस्य प्रभोः दोषः एतत् शारदश्रियो^३ दुःकृतकर्मफलं सहसा परिणतम् अस्माकं वियोगदुःखच्छलेन
^४ अस्माकं सुताया विरहदायि पूर्वकृतं तत्कर्मवोपनतम् ॥ ३०९ ॥ ३१०) एवं—एवं भणित्वा बाष्पमलिनितकपोलं जौयाया वदनं मुखं घनघटितमृगाङ्गविम्बसदृशमिव चिरं विलोकितम् । दुःखान्मेवाच्छन्नचन्द्रमण्डलरूपं हंसेन भार्यामुखं दृष्टमिति ॥ ३१० ॥ ३११) भणियं—भणितं च ग्रिये अमुना अशोचनीयेन शोचितेन किम् । यद्यथा भवितव्यं दैवयोगेन तत्तथा जायते ॥ ३११ ॥ ३१२) किंतु—किंतु मूढहृदयैस्साम्भित्त-
^५ देवायुक्तं क्रियते । अद्य तथैवविधमनुशीलितं पूर्वभवकर्मोपदौकितं फलं प्राप्तम् । किमस्माकं पूर्वभवकर्मकृतया तदीयचिन्तया इत्यर्थः ॥ ३१२ ॥ ३१३) सवाउ—सर्वा एव कुमार्याः कुलग्रहे जन्महेतोः पितुर्गृहे यावत्तरुण्यो न भवन्ति तावदेव

^१ P बाह-वारं सुपडिरुयतेण (with the indication that there should be space after 'इ'),
 J बाह-वारं सुपडिरुयतेण, B बाह-वारं सुपडिरुयतेण. ^२ J विह for विसह. ^३ B णिहिचो. ^४ B कम्म-फलं.
^५ P 'सिरीविडय', J 'सिरीविओव', B 'सिरीह विडय' ^६ J घडघडिय. ^७ PB व, J स, ^८ PB भणियं,
 J भणिकं. ^९ = अशोचनीयेण, P अजोयं, J अलोयं, B अस्तोयणिल्लेण. ^{१०} J भणियणं. ^{११} B अज्ज.
 तेण for तेण अज्ज. ^{१२} PB चिय, J चिय. ^{१३} B 'श्रिया.

ता देमि वसंतसिरी कस्त वि सच्चविय-गुण-विसेसस्त ।
 वामाहि वि वामपरो क्वह जा णम्ह हय-देवो ॥ ३१४
 ण उणो धुयाणं समं चिच-क्खणयं णणस्त जिय-लोएँ ।
 हियइच्छिओ वरो तिहुंयणे वि दुल्लो कुमारीणं ॥ ३१५
 एवं बहुसो परिजण्ण सविसेस-वड्डिय-विसाओ ।
 गहिओ सुलसाहिवई वर-लंभोवाय-चिताए ॥ ३१६
 तो तं विसण्ण-वयणं वर-लंभोवाय-वड्डिय-विसायं ।
 दट्टण वसंतसिरीणं चित्थियं ताव णिय-हियये ॥ ३१७
 ओ^१ गरुय-सिणेहोसरिय-सोक्ख-वस-कअयेण हियएण ।
 चिंताभरं समुवहइ मज्झ दोसेण जं ताओ ॥ ३१८
 ता किं इमिणा दुसमीहिण वीवाह-मंगलेणम्ह ।
 संवाइँ वि एव-विहाइँ हुंति सुहियाण सोक्खाइँ ॥ ३१९
 को हसइ को व गायइ को णम्ह को सवेह मेहुणयं ।
 सरयसिरीणं विउणो^२ विरसो एसम्ह वीवाहो ॥ ३२०

श्लाघ्यन्ते । न पुनर्वीवनारम्भे याः कुमार्यस्ताः श्लाघारूपदम् ॥ ३१३ ॥ ३१४) ता^३
 देमि—ततः कस्यापि सत्यापितगुणविशेषस्य वरस्य वसन्तश्रियं ददामि यावदस्माकं
 दैवं पूर्वकर्म वामादपि वामतरं न व्रजति । हतदैवं दुष्टकर्म ।^४ शारदश्रीविरहो येन
 विधिना कृतः सोऽन्यदपि किमपि विरूपं यावत्कुरुते तावद्वसन्तश्रियं पाणिं प्राहयाम
 इत्यर्थः ॥ ३१४ ॥ ३१५) ण उणो—जीवलोके जगति जनस्य लोकस्य पुत्रिक्रमसं
 चित्तक्षेपकं मनःकष्टकरं किमपि न । किमर्थमित्याह । कुमारीणां हृदयेऽसितो वरविभुव-^५
 नेऽपि दुर्लभः । अतः सुतातोऽन्यदुःखदं नास्ति ॥ ३१५ ॥ ३१६) एवं बहुसो—
 एवं बहुशः परिजल्प्य सविशेषवर्धितविवादः सुलसाधिपतिः हंसराजा वरलाभोपाय-
 चिन्तया गृहीतः । वरार्थचिन्ता जातेत्यर्थः ॥ ३१६ ॥ ३१७) तो तं—ततस्तं
 वरलाभोपायवर्धितविवादं विषण्णवदनं दृष्ट्वा वसन्तश्रिया तावन्निजहृदये चिन्तितम्
 ॥ ३१७ ॥ कथमित्याह । ३१८) ओ गरुय—अतिगुरुकरनेहोत्सारितसौख्यवश-^६
 कातरेण हृदयेन यत्नातो मम दोषेण चिन्ताभारं समुवहति ॥ ३१८ ॥ ३१९) ता किं—
 तस्मात् किममुना दुःसमीहितेन अस्माकं विवाहमङ्गलेन, पर्याप्तमित्यर्थः । सर्वाण्ययैवं-
 विधानि सौख्यानि विवाहोत्सवरूपाणि सुखितानामेव भवन्ति तुष्टये जायन्ते । नास्मा-
 द्दशामीदुदुःखकवलितानामित्यर्थः ॥ ३१९ ॥ ३२०) को हसइ—को हसति को

^१ P देवो, J देवो, B दिवो. ^२ B धुवाहि. P विसखणयं, J not specified, B विसखणयं.
^३ = जीवलोके. ^४ J तिहुंयणे. ^५ B अह for ओ. ^६ B perhaps चिंताभारं उव्वहइ. ^७ P सव्वाहं
 मि एव, J not specified, B सव्वाह वि. ^८ B perhaps सिरीह विणोए एल्ले विरसोह वीवाहो ।
^९ = विपुल. ^{१०} B शरत् श्री.

- तह वि हु अप्प-वसाओ ण हवन्ति कुमारियाओ अलमहवा ।
 णिखितो^१ ताओ दे करेमि हेरं-व-वयणेण ॥ ३२१
 जं तं तहया भणियं देवेण दयालुणा गणेसेण ।
 तस्सेसो संपह वर-समीहणोवट्टिओ कालो ॥ ३२२
 ता किं बहुएहिं वि^२ चित्तिएहिं णलकूवरो वरो होउ ।
 वित्ताहिवस्स तणओ गय्युह मह तुह पसाएण ॥ ३२३
 तो सो हेरं-व-वर-प्पमौव-पक्खित्त-वियसिथं-सुहस्स ।
 हंसस्स धणय-तणओ सहस ति उवट्टिओ हियए ॥ ३२४
 तो^३ मित्त-बंधु-परियण-मएण सा तेण तस्स पिथं-तणया ।
 णलकूवरस्स दिष्णा समुयं विज्जाहरेदणं ॥ ३२५
 तेणावि तस्स पिउणा सप्परिओसेण वित्तणाहेण ।
 पडिवज्जिउय बहुसो पडिच्छिया कुसुम-माल वै ॥ ३२६
 अण्णम्मि दिणे बहु-विह-विमाण-मालाउलंबं-सिरीए ।
 अणुसंभ्यतो सहसा सुलसं णलकूवरो पत्तो ॥ ३२७

- ^१ गायति को नृत्यति 'कः सूते मैथुनकम् । कः उपहामं करोतीत्यर्थः । शरच्छ्रिया वियुक्तः एष विरसोऽस्माकं विवाहः ॥ ३२० ॥ ३२१) तह वि-तथापि । खु निश्चितम् । आत्मवशा न भवन्ति कुमार्यः । अलमथवा पूर्णम् । दे तावत् । हेरम्ब-कचनेन तातं निश्चिन्तं करोमि ॥ ३२१ ॥ ३२२) जं तं - यत्तत्तदानीं दयालुना गणेशेन देवेन भणितं तस्यैव संप्रति वरसमीहणं^४ उपस्थितः कालः वरं चिन्तयितुमधुनैव
^२ ममावसरः इत्यर्थः ॥ ३२२ ॥ ३२३) ता किं-तर्कि बहुभिश्चिन्तितं गजमुख मम तव प्रसादेन वित्ताधिपस्य तनयो धनदपुत्रो नलकूवरो वरो भवतु ॥ ३२३ ॥ ३२४) तो सो-ततो हेरम्बवरप्रभावप्राक्षितविकसितमुखस्य हंसस्य नृपस्य हृदये सहसा धनदतनयः स नलकूवरः समुत्थितः वरोपयोगी चित्ते जातः इति ॥ ३२४ ॥ ३२५) तो मित्त-तस्मान्मित्रबन्धुपरिजनमतेन हंसेन विद्याधरेन्द्रेण समुत्सर्षं सा निजतनया
^३ वसन्तश्रीस्तस्मै नवकूवराय दत्ता । 'चतुर्थ्याः पत्नी' [हैम० ८-३-१३१] इति ॥ ३२५ ॥ ३२६) तेणावि-तेनापि तस्य नलकूवरस्य पित्रा चित्तनाथेन सपरि-तोषेण बहुशः प्रतिपषाङ्गीकृत्य कुसुममालेव प्रतीष्टा गृहीता । शेषपुष्पाणीव सादरं जमाहेत्यर्थः ॥ ३२६ ॥ ३२७) अण्णम्मि-अन्यस्मिन् दिने बहुविधविमानमाला-

^१ P निश्चितो, J निश्चितो, B णिखिता. ^२ P दयालुणा, JB दयालुणा. ^३ P समीहणो उव, J समीहणोव, B समीहणोवट्टि. ^४ P बहुएहिं सि [= मि] वि, J बहुवेहिं मि चिं, B बहुएहिं वि चिं. ^५ PB पण्णव, J पण्णव. ^६ = उपस्थित. ^७ B विहसिषनस्स. ^८ B स्सुट्टिओ. ^९ B ता. ^{१०} B णिव. ^{११} P माल व, J मालं व, B मालु व. ^{१२} P उलं वरंसि, JB उलंवरंसि. ^{१३} P सप्यतो, J सप्यतो, B अणुसंभ्यतो. ^{१४} B समीहणव.

तत्थ सुर-सिद्ध-किंनर-विजाह्वर-जक्ख-रमणि-णिवहेण ।
 परिवारिओ^१ पणिजंत-मंगलो सुमह परिणीओ ॥ ३२८
 अह भिवंत-विवाहो पडिपह-गमणेक्क-वड्डिय-जवेण ।
 कल्लरव-रणंत-किंकिणि-मुहल-विमाणण णिवहेण ॥ ३२९
 संपत्तो णिय-असई तत्थ जहिच्छं सुहं वसंतस्स ।
 एस त्ति महाणुमई णोमं धूया समुप्पणा ॥ ३३०
 किं भणह धणय-कुल-संभवा वि एव-विहे वि वय-विहवे ।
 णिययायार-विरुद्धं अणुहवइ इमं महा-दुक्खं ॥ ३३१
 तं जाणिसि चिय तुमं संधाण वि दुद्ध-गधिय-मुहीण ।
 जायति जहिच्छायार-मणहरा कुल-द्वरे दिव्हा ॥ ३३२
 जह-संठिय जह-परिममिय रमिय जच्छंद जंपिय जैहिच्छं ।
 जह तह सवत्थ सलाहणिज्ज बालत्तण णमो ते^२ ॥ ३३३

कुलाम्बरश्रियानुगन्धमानो नलकूबरः सुलसां पुरीं प्रातः ॥ ३२७ ॥ ३२८) तत्थ सुर-
 तत्र सुरसिद्धकिंनरविद्याधरयक्षरमणीनिवहेन । परिवारितः प्रगीयमाणमङ्गलः परिणीतो
 नलकूबरः । हे सुमते विजयानन्द । सुरा देवाः । सिद्धाः मंत्रगुटिकादिभिः ॥ ३२८ ॥^३
 ३२९) अह-अथ निवृत्तविवाहो जातपाणिग्रहः प्रतिपथगमनैकवर्धितजवेन कल्लरव-
 किङ्किणीमुखरविमानौखिनिवहेन । निजवसतिं प्रातः इत्युत्तरगाथया संबन्धः ॥ ३२९ ॥
 ३३०) संपत्तो-संप्राप्तो निजवसतिं निजगृहं तत्र यथेच्छं यथासुखं वसतो वसन्त-
 श्रिया सह निवसतः एषा नाम्ना महानुमतीति तस्य पुत्री समुपना । एषा प्रत्यक्षदृश्य-
 माना । यदुक्तम् ।^४

इदमः प्रत्यक्षगतं समीपतरवर्ति चैतदो रूपम् ।

अदसस्तु विप्रकृष्टं तदिति परोक्षे विजानीयात् ॥

॥ ३३० ॥ ३३१) किं भणह-किं भणामो अकथनीयमेतदिति । धनदकुलसंभ-
 वाप्येवंविधे व्योविभवे निजाचारविरुद्धं कुलसंभाव्यमिदं महादुःखमनुभवति ॥ ३३१ ॥
 ३३२) तं जाणसि-तावत्त्वं जानास्येव सर्वासामपि दुग्धगन्धिवसुखीनां कन्यानां^५
 कुलगृहे पितृमन्दिरे यदृच्छाचारमनोहरा दिवसा जायन्ते । कन्याः स्वच्छन्दविहारिण्यो
 भवन्तीति भावः ॥ ३३२ ॥ ३३३) जहसंठिय-यथासंस्थित यथापरिभ्रमित यथारत
 यदित्यं जल्पित । यदित्यं स्वच्छन्दम् । तथा यथा सर्वत्र श्लाघनीय हे बालव शैशवसमय
 ते तुभ्यं नमः । 'त्स्य विमात्तणौ वा' [हैम० ८-२-१५४] इति बालत्तण । यथा-
 संस्थितेत्यादिनाल्पवर्मा अपि अमेदोपचारीत् कुण्डिका स्रवति इत्युपचर्य संबोधेन तयोक्ता^६

^१ J पुरिवाडियण्णे for परिवारिओ of PB. ^२ PB निविवत्, J निविवत्. ^३ P पडिपह, J पडिपिह, B पडिपह. ^४ PB वड्डिय, J वड्डिय. ^५ B णमो. ^६ B जहिच्छं. ^७ P ते, J ए, B दे. ^८ B 'पक्का कु'.

जेणेसा वि जेहिच्छं कणयायल-मणहरेसु देसेसु ।
 सहियाँ-यणेण समर्यं दियहं ण विरज्जइ रमेती ॥ ३३४
 अण्णम्मि णित्ता-विरमे भणियाहमिमीए पिय-सहि अँउवो ।
 मैलयायलो वि अम्हाण ता तहँ किं ण वचम्ह ॥ ३३५
 चंदणं-तरु-सिहरारूढ-माहवी-वर-लयायलंदोले^१ ।
 सिद्ध-कुमारीहि समं रमिउण समागमिस्सामो ॥ ३३६
 भणियं च मए पिय-सहि इमाउ अलयाउरी-सयासाओ ।
 अण्णो वि कोविं बहु-गुण-मणोहरो अत्थि उदेसो ॥ ३३७
 तदियसासण्ण-फरुढ-हियप-चेसंम-वेड्डिय-रसाए ।
 समो चिय लँहुओ सहि मणामि णिय-जम्म-भूमिण ॥ ३३८
 तह वि जेहं महसि गंतुं जल-णिहि-जल-भरिय-^२कंदराहोयं ।
 लवल-लवंगेला-लय-वण-गहण-मणोहरं मलयं ॥ ३३९
 तौ जा ण सुरेस-दिसा-वहूए मुरो वि राय्मुवहइ ।
 ता वचम्ह ^३पहुप्पति जेण सँवाँ रमियाई ॥ ३४०

- ^१ इति ॥ ३३३ ॥ ३३४) जेणेसा-येन हेतुनैपापि महानुमती ^१यथेच्छं कनका-
 चल्मनोहरेषु देशेषु प्रदेशेषु सखीजनेन समकं सार्धं रममाणा दिवसं न विरज्यते
 समग्रं दिनं क्रीडन्ती न विरमति । एपापि सुज्ञानापि ^२तद्वाल्स्वभावमेतदलङ्घयमित्यर्थः
 ॥ ३३४ ॥ ३३५) अण्णम्मि-अन्यस्मिन्निशाविरमे अनयाहं भणिता हे प्रियसखि
 अस्माकम् अद्यपूर्वो मलयाचलः तस्मात्तत्र किं न व्रजावः । 'दिवचनस्य बहुवचनम्'
^३[हैम० ८-३-१३०] इति वचम्ह ॥ ३३५ ॥ ३३६) चंदणं-चन्दनतरुशिख-
 रारूढमाधवीवरलताचलान्दोले तत्र सिद्धकुमारीभिः समं रन्त्वा समागमिष्यावः । स्वगृह-
 मिति शेषः ॥ ३३६ ॥ ३३७) भणियं-भणितं च मया प्रियसखि इतः अलका-
 पुरीसकाशात् अन्योऽपि कोऽपि बहुगुणमनोहरः अधिकगुणः उदेशः प्रदेशः अस्ति ।
 नास्तीत्यर्थः ॥ ३३७ ॥ ३३८) तदियसासण्ण-अहं मणामि । निजजन्मभूमेः
^४हे सखि तदिवसोर्वैजप्ररूढहृदयविश्रम्भवर्धितरसात् स्वर्गोऽपि लघुकः । देवलोकोऽप्य-
 प्रमाणमित्यर्थः ॥ ३३८ ॥ ३३९-४०) तह वि-तथापि यदि जलनिधिजल-
 भरितकन्दराभोगं लवलीलवङ्गैर्ललाटावनगहनमनोहरं मलयं मलयाचलं गन्तुं महसि
 आकांक्षसि ॥ [ता जा-] तस्मात् यावत् सुरः सूर्योऽपि सुरेशादिवज्ज्वां पूर्वदिशि

^१ B जहिच्छं. ^२ = सहि [= लि] कणजनेन ^३ = अरुः. ^४ P मलयाचलो, JB मलयाचलो.
^५ PB चंदणमत्त, J चंदणमत्त. ^६ PB यलंदोले, J यरिंदोले. ^७ P अहो कोवि, J अण्णो वि कोवि, B
 कम्मो [= एजो] वि कोवि. ^८ B perhaps तदियहात्. ^९ P बडियरवीए, J बडिस्साए, B बडियस्साए.
^{१०} P फल्लूउ, JB लहुओ. ^{११} P जइ इत्ति, JB जइ महसि. ^{१२} P कंदराहोयं, J कंदरोहोयं, B कंदराहोयं.
^{१३} = लय वाचत् न, B जाव for जा व. ^{१४} = पहुचइ. ^{१५} J सँवाँ. ^{१६} B कपेयं.
^{१७} B लवल. ^{१८} B लवकलतावन.

तो तोरविष-विमाणाड तन्खणं गिय-संही-यणेण समं ।
 संचलियाओ णहंगण-समीर-विहुयालयालीओ^१ ॥ ३४१
 पत्ताओ गियय-परिणाह-भरिय-दन्खण-दिसा-मुहाहोयं ।
 जल-णिहि-वेला-रखणोवयार-कय-परिसरं मलयं ॥ ३४२
 दिणयर-फुरिय-गियवं सिहर-पहोलतं-बहल-तम-धूमं ।
 दहिउण जयं पुंजइय संटियं फलय-जलणं व ॥ ३४३
 चंदण-कंपूर-लवंग-संग-सिसिरेहिं^२ णिज्जर-जलेहिं ।
 वेडवाणल-यज्जलियस्स जलहिणो कुणइ^३ सेयं व ॥ ३४४
 गुरु^४-सिहरावडण-विसंठं-णिज्जर-प्पवह-सीयर-च्छाओ^५ ।
 संहइ सिलायल-संधाय-चोलिरो^६ तारया-णियरो ॥ ३४५
 अंतो-रमत-सुर-सिद्ध-मिहुण-मुहलेसु जत्थ^७ ण विसंति ।
 पत्तल-लया-द्वरेसुं लज्जापति व रवि-किरणा ॥ ३४६

रामम् अरुणत्वं नोद्वहति तावद्भजावः येन सर्वाण्यपि रमितानि क्रीडितानि प्रभवन्ति परिपूर्णाभवन्ति । 'प्रमौ ह्युपो वा' [हैम० ८-४-६३] इति प्रपूर्वं^१ पठुंयति ।^२ "युग्मम् ॥ ३३९-४० ॥ ३४१) तो तोरविष-ततस्त्वरितविमानाः नमोऽङ्गणसमीरवि-^३ धुतौलकालयः व्योमवातकाम्पितकेशकलापाः तत्क्षणं निजसखीजनेन सार्धं संचलिताः । सखीति ।^४ "सही इति बहुवचनम् ॥ ३४१ ॥ ३४२) पत्ताओ-निजकपरिणाह-भरितदक्षिणदिच्छुभाभोगम् । जलनिधिवेलारत्नोपचारकृतपरिकरं समुद्रकहरोलविक्षित मणिभिः परितो वेष्टितं मलयं मलयाचलं प्राप्ताश्च ॥ ३४२ ॥ ३४३) दिणयर-तमेव मलयाचलं दिनकरस्फुरितनितम्बम् अत्युन्नतत्वान्मध्यभागस्थितसूर्यम् । शिखरैर्धूर्णमान^५ बहलतमोधूमं सूर्यस्य मध्यभागवर्तित्वाद्गुपरि गिरेरन्धकारं तदेव धूमतया कल्पितम् । तं कमिव । जगद्गव्या पृथ्वीभूय संस्थितं प्रलयज्वलनमिव प्रलयकालानलमिव । मलयं प्राप्ता इति शेषः ॥ ३४३ ॥ ३४४) चंदण-यो मलयाचलः चन्दनलवङ्गकर्पूर-संगशिशिरेणं निर्झरजलेन वडवानलैर्प्रज्वालितस्य जलनिधेः सेकं सेचनमिव करोति ॥ ३४४ ॥ यत्र च^६ । ३४५) गुरु-पृथुलशिखरातलधूर्णनशीलतारकानिकरो नक्षत्र-समाहो गुरुशिखरापतनविसर्पनिर्झरप्रवहशीकरच्छायः शोभते । उच्चैस्तरगिरिशिलातट-वर्तिनः तारकाः यत्र निर्झरणोच्छलितजलकणा इव राजन्ते । 'धूर्णो पुलघोलधूम-पहल्लैः' [हैम० ८-४-११७] इति पहोलः ॥ ३४५ ॥ ३४६) अंतो-यत्रान्ता-

^१ P सही, B सही. ^२ = अरुणकावस्थः, P लयालीओ, JB लयालीओ. ^३ = भोगं, P सुधीशोदं, J सुधा for सुधी of P, B सुधाभोषं. ^४ B परिवरं. ^५ = प्रसरत्. ^६ B "जलकाकम्पूरसु". ^७ B सिसिरेण. ^८ B जलेण. ^९ PB "बानल, J "बानल. ^{१०} = सेकमिव. ^{११} B has a phrase जत्थ व । at the beginning of this gāthā. ^{१२} P विसद्ध, JB विसद्ध. ^{१३} = अमुक्त्वा. ^{१४} P स्वइ, J स्वय, B सोहइ विहुलसिलयदपहोचिरो तारयानियरो । for स्वइ etc. ^{१५} = घोषमानः. ^{१६} P विसंति for ण विसंति of JB. ^{१७} B बहुर्पति. ^{१८} Page 57, note 13. ^{१९} विधुत्वा. ^{२०} सति. ^{२१} B वृन्मगण. ^{२२} B प्रलयवातेनमिव. ^{२३} B प्रक्षालितस्य. ^{२४} B वा.

सेविजंति विर्यभिर्य-णियडायव-भय-धूर्यगमासुका ।
आसण-दिणयरोहंस-पायवा सिद्ध-मिहुणेहिं ॥ ३४७

अवि य ।

सुर-बहु-कद्विय-हिय-कुसुम-मुक्क-पल्लहससंत-कल्पलयं ।
चंदण-विडवंदोलण-सुह-सीयलं-पसरिय-समीरं ॥ ३४८
मरगय-कडय-विणिमाय-जरदत्तण-णिवडंत-तण-णिवहं ।
पल्लिह-सिलायलं-पसरिय-फंम-मुणिजंत-णह-सोत्तं ॥ ३४९
जलहर-जल-विच्छोलिये-सुहिय-सुहंसीण-मुणि-यणं-समूहं ।
सिहरंतरिय-णहंगण-पच्छाहय-दस-दिसाहोयं" ॥ ३५०
इय विविह-मणहृज्जाण-कैणह-भैवणालि-रहय-पेरंतं ।
सुर-सिद्ध-सुह-णिवासं' अवंत-मणोहरं मलयं ॥ ३५१
अह तस्स महा-गिरिणो णियंवे' भाण्क-देस-कय-सोहं ।
बहु-विह-तरु-कुसुमामोय-वासियासं वरुज्जाणं ॥ ३५२

रममाणसुरसिद्धमिथुनमुखरेषु पत्रलतिकागृहेषु लज्जायमाना इव रविकिरणान प्रविशन्ति
" ॥ ३४६ ॥ ३४७) सेविजंति - यत्र विजृम्भितनिकटानपभयमुजंगमामुक्ताः आसन्न-
दिनकरश्रीखण्डपादपाः सिद्धमिथुनैः सेव्यन्ते । सूर्यातपभयात् । सर्पमुक्ताश्चन्दनवृक्षाः
सिद्धैः सेव्यन्ते ॥ ३४७ ॥ अपि च । ३४८-५१) सुरबहु - कलापकेन मलयं
स्तौति । सुरबधूर्कतर्कितकुसुममुक्कप्रलवृच्छ्रितकल्पलताम् । चन्दनविटपान्दोलनसुरख-
शीतलप्रसृतसमीरम् ॥ [मरगय -] मरकतकर्तृर्विनिर्गतजरठत्वप्रकटीभवत्तुणनिवहम् ।
" स्फटिकशिलातैटप्रसूतस्पर्शज्ञायमाननदीस्रोतः" ॥ [जलहर -] जलधरजलप्रक्षालितसुखित-
समासीनमुनिजनसमूहम् । शिखरान्तरितनभोगणप्रच्छादितदशदिशाभोगम् ॥ [इय -]
इति विविधमनोहरोथानलताभवनालिशोभितैर्पर्यन्तम् । सुरसिद्धसुखनिवासमयन्तमनोहरं
मलयगिरिम् । प्रासा इति शेषः ॥ देवाङ्गनाभिः कृतपुष्पावचयनात् लघुकाः कल्पलताः ।
मरकतकर्तृकं गरुडोद्गारभूमिः । 'ज्ञो जाणमुणौ' [हैम० ८-४-७] इति मुणिजंतं ।
" [पृथक्] रूपे णिव्वडः' [हैम० ८-४-६२] इति णिव्वडंतं । कैणहं लता । वनालिः
वनश्रेणी ॥ ३४८-५१ ॥ ३५२) अह तस्स - [अथ तस्य महागिरेः नितम्ब -] भाण्क-
देशकृतशोभम् । बहुविधतरुकुसुमामोदवासितायां वरोथानम् । वर्तते इति शेषः ॥ ३५२ ॥

' = विजृम्भितनियवत्ताय, P विर्यभिय, JB विर्यभिय. ' = सुरबधु, B सुरबधुकरकद्वियकुसुम'.
" = ओदित, B कद्विय. " = अलसुसतीउक्तसंत. " P सीयलं, B सीयल. " B लिण. " = स्फटिक.
" सिलयव. " = विमुक्क. " B समासीण. " P जण, JB वण. " PB दिसाहोयं, J
दिसाहोयं. " P कणहं, J कणह, B कणय. " = लताभवन. " P निवास, J निवास (7), B
निवास. " B gives a short portion of the gāthā, i. e., upto णियंवे, and then follows
the Sanskrit commentary on the remaining part. " P विहुविह, J बहुविह.
" B कद्वि. " B ओभं. " B कणकलता.

सुप्रसत्य-विविह-विहग-उल-राव-संबलिय-भमर-रव-गुहल ।
 गुहलालि-गुह-विसहंत-कुसुम-वस-सुरहि-^१गंधवहं ॥ ३५३
 गंधवह-परिमलालिद्व-पूग-संदोह-^२मंद-वह-वेदं ।
 वहवेदासष्ण-गंधव-लुवि-लंबंत-कह-गिहवहं ॥ ३५४
 कह-गिहवह-विहडिय-पउर-फल-रसासार-सित्त-तरु-मूलं ।
 तरु-मूल-पेशदिय-पुण्फलाह-परिपूहयाणं ॥ ३५५
 इय विविह-वेडि-वेडहलं-पल्लवतरिय-तरणि-कर-गिहयं^३ ॥
 रह-वम्मह-वास-हरं व मणहरं मदिहुरुज्जाणं ॥ ३५६
 तैस्स वि मज्जुहेसे विचित्त-मणि-^४कुट्टिमणं भवणं ।
 जं पेच्छिउण देवा वि गिय-घराणं विरज्जति ॥ ३५७
 तस्स भवणस्स पुरओ मणहर-मणि-कुट्टिमे ^५समासीणा ।
 उज्जाण-वण-सिरी विव एक थिय बालिया दिहा ॥ ३५८
 वीणा-विणोय-वस-वलियं-कंधरुद्धेच्छि-^६पेच्छिरीए तहिं ।
 सच्चवियं म्ह^७ विमाणं गह-भग्ग-परिट्ठियं तीए ॥ ३५९

३५३-५६) सुप्रसत्य-उद्यानं वर्तते इति गाथाचतुष्टयेन संबन्धः । सुप्रशस्तविविध-^१
 विहगकुलरावसंबलितभ्रमरवमुखरम् । मुखरालिमुखविकसत्कुसुमासंलसुरभिगन्धवहम् ॥
 [गंधवह-] गन्धवहपरिमलालीढपूजकसंदोहवैद्वृत्तिवेष्टम् । वृत्तिवेष्टासम्नताम्रलुम्बि-
 लम्बमानकपनिवहम् ॥ [कहगिहवह-] कपनिवहविखण्डितप्रचुरफलरसासारसित्ततरु-
 मूलम् । तरुमूलपरिस्थितपुण्यलावीपरिपूजितानङ्गम् ॥ [इय विविह-] इति विविध-
 बह्वीविस्तृतपल्लवान्तरिततरणिकरनिकरम् । रतिमन्मयवासगृहमिव मनोहरं महीधरोद्यानं^२
 पर्वतारामो विद्यते । कुसुमासवः पुष्पमकरन्दः । पुष्पलाव्यः पुष्पावचयकारिण्यो मानिन्यः
 इति । विलहल्लया विस्तृता । कलापकम् ॥ ३५३-५६ ॥ ३५७) तस्स वि-तत्रापि
 मध्योद्देशे विचित्रमणिकुट्टिमाङ्गणं भवनं प्रासादोऽस्ति । यद् दृष्ट्वा देवा अपि निजगृहेभ्यो
 विरज्यन्ते । निजगृहाणामपि न स्मरन्तीत्यर्थः ॥ ३५७ ॥ ३५८) तस्स-तस्य
^३भवनस्य पुरतोऽप्रतो मनोहरमणिकुट्टिमे सुखीसीना उद्यानवनश्रीरिव एकैव क्वालिका^४
 दृष्टा ॥ ३५८ ॥ ३५९) वीणा-वीणाविनोदवशावलिनकन्धरोर्वाक्षिदर्शनशीलया तया

^१ P संबलिय, JB संबलिय. ^२ P मंप for गंध of JB. ^३ B पूव. ^४ B कह for मंद.
^५ = वृत्तिवेष्टं. ^६ नवाय [= छ] P नवंव, J गंधं, B विवंव for गंधं. ^७ = वालरुणहं [=
 गिहवहं]; P कह, J कव, B कर. ^८ P कह, J कय, B कधि. ^९ B परिट्ठिय. ^{१०} = सुखी.
^{११} PJB गियं. ^{१२} B तव्य वि. ^{१३} B कुट्टिमं महाभवनं. ^{१४} B सुहासीणा. ^{१५} P वलियं,
 JB वलिय. ^{१६} = ऊर्ध्वं. ^{१७} P पेच्छं, J पेच्छं, B विच्छं. ^{१८} PJB विपणं. ^{१९} क्वालिका
 is put at the close of grāthās. ^{२०} B भुवनस्य.

भणियं च णिबद्धं जलि-पणाम-पडिवण्ण-हियय-सम्मावं ।
 सेन्नुट्टणामविम्हरियं-विणाय-महुरक्खरं वयणं ॥ ३६०
 अवयरह भयवईओ णिय-पय-कमलोवयार-कय-सोहं ।
 पेच्छह एयं उज्जाण-भवणयं णंदणं-वणं व ॥ ३६१
 तो तीए वयण-परिओस-वस-वियंमंत-भाव-वेसंभं ।
 हिययं चियं अवयरियं पेच्छा सणियं विमाणं म्ह ॥ ३६२
 अह तत्थ सुहासण-कय-परिग्गहं भट्टउत्त अम्हेहिं ।
 सा पुच्छिया जुंयाणी सुंदरि साहेई को तं सि ॥ ३६३
 कस्सेसो विविह-विचित्त-पत्त-विच्छिचि-पेल्लुओ हत्थो ।
 केस्स व इमाउ वैर-वल्लईओ सुंसराउ दीसंति ॥ ३६४
 कस्स व णीसेस-कला-कलाव-संमूययाई एयाई ।
 वत्तण-पेल्लयाई विचित्ते-वत्तणा-वट्ट-लिहियाई ॥ ३६५
 कस्स व इमाई 'दैरियारि-दौप्प-दलणोइयाई दीसंति ।
 विविहाउहाई सुंदरि चंदण-चिच्चि-रइयाई ॥ ३६६

- ¹¹ तत्र नभोमार्गपरिरिथतमस्माकं विमानं दृष्टम् ॥ ३५९ ॥ ३६०) भणियं च -
 निबद्धाञ्जलिः यथा भवति प्रणामप्रतिपन्नहृदयसद्भावं साम्युत्थानम् अविस्मृतविनय-
 मधुराक्षरं वचनं भणितं च ॥ ३६० ॥ ३६१) अवयरह - हे भगवत्यः अवतरत
 अत्रागच्छत निजपदकमलोपचारकृतशोभं नन्दनवनमिवेदम् उद्यानभवनं पश्यत
 ॥ ३६१ ॥ ३६२) तो तीए - ततस्तस्या वचनपरितोषवशविजृम्भमाणभावविश्र-
¹² म्भम् अस्माकं हृदयमेवावतीर्णम् । पश्चाच्छनैर्मन्दं विमानमवतीर्णम् ॥ ३६२ ॥
 ३६३) अह तत्थ - अथ तत्र हे भट्टपुत्र सुखासनकृतपरिग्रहं सा कुमारी यूनी तरुणी
 पृष्टा हे सुन्दरि कथय का त्वमसि ॥ ३६३ ॥ ३६४) कस्सेसो - कस्यैव विविध-
 विचित्रप्राप्तविच्छिचित्तप्रैल्लिखितो हस्तः । ¹³ प्रल्लुओ वा पाठान्तरे ¹⁴ मनोइः इत्यर्थः ।
 कस्य वा इमाः संसरा वरवल्लुक्कयं रम्यवीणा दृश्यन्ते ॥ ३६४ ॥ ३६५) कस्स
¹⁵ व - कस्य वा इमानि निःशेषकलाकलापसंस्चित्तानि विचित्रपट्टिकापृष्ठलिखितानि वर्णन-
 फलकानि चित्रपट्टिका इत्यर्थः ॥ ३६५ ॥ ३६६) कस्स व - कस्य वा ¹⁶ इमानि
 हे सुन्दरि ¹⁷ दृष्टारिदर्पचूर्णनोचितानि चन्दनचर्चकैरचितानि विविधाधुधानि दृश्यन्ते

¹ P अत्थुं, ॥ सम्भुं. ² = अत्थुत्वा. ³ ॥ नंदण. ⁴ ॥ विय. ⁵ = पश्चात् तानैः
 विमानान् वयं. ⁶ P विमाणम्, J not specified, ॥ विमाणम्. ⁷ ॥ जुवाणी. ⁸ साहेहि,
 ॥ साहेह. ⁹ = का त्वमसि. ¹⁰ = विच्छिन्नासी प्रल्लुक्कय, ॥ पहल्लिउ for फल्लुओ. ¹¹ J
 कस्से. ¹² J वरिवाल्लुओ. ¹³ ॥ संसराउ for सुसराउ. ¹⁴ ॥ हत्त for फल्लु. ¹⁵ B
 विचित्तपट्टियावं फल्लिहियाई ¹⁶ = दृष्टारि ¹⁷ ॥ दृश्य [= सु] णण्युइयाह. ¹⁸ = वर्णनव्याप्तानि,
 ॥ व [= व] कक्क. ¹⁹ ॥ प्रल्लु वा. ²⁰ B मन्थान्यः. ²¹ B इमानिः. ²² ॥ दर्पं वयं.

कस्स व एसो दीसइ संर-जते सुयणु पोत्थय-विहाओ ।
 कस्सेयं साहसु विस्सयम्मै-वासं व वर-भवणं ॥ ३६७
 तं तह सोऊण ममाहि तीणं भाउय पुणो समुल्लवियं ।
 भयवइ सुण्येह सीसइ जइ तुह कोऊहलं एयं ॥ ३६८
 प्रत्यस्थि मलय-महिइर-सिहरोवरि सुंप्पबद्ध-पायारा ।
 बहु-विह-तरु-कुसुमामोय-वासियासेस-पेरंता ॥ ३६९
 सिद्धं गणाणं बुद्ध-सिरि-विलासोर्वसोहिय-णिवेसा ।
 अमर-जण-लोहणिज्जा मैहा-बुी केरला णाम ॥ ३७०
 तन्थ सुराहिवई विवै सिद्धाहिवई तिलोय-विक्खाओ ।
 मलयणिल्लाहिहाणो मेरु व अलंधिय-त्थीमो ॥ ३७१
 तस्स वि चित्ताणुगया कैमला णामेण पढम-पिय-जाया ।
 तिस्सेां प्रको चिंयं माहवाणिलो णाम पिय-तणओ ॥ ३७२
 तस्सेयं उज्जाणं विज्जा-भवणं च णिमिमयं पट्टणा ।
 मलयणिल्लेण पिय-सुय-सिणेह-संबद्ध-हियणण ॥ ३७३

विचित्रप्रहरणानि विलोक्यन्ते ॥ ३६६ ॥ ३६७) कस्स व-कस्य वा एष शर-^१
 यन्त्रे स्थापनिकायां हे सुतनु पुस्तकनिकायो दृश्यते । साहसु कथय । कस्येदं विश्वकर्म-
 वास इव वरभवनं सौधम् ॥ ३६७ ॥ ३६८) तं तह-तत्तथा तथा मत्तः श्रुत्वा
 मत्सकाशादाकार्थं भ्रातर्विजयानन्द पुनः समुल्लपितम् । भगवति शृणु शिष्यते कथ्यते
 यदि तव कौतूहलम् एतत् ॥ ३६८ ॥ ३६९-७०) एत्यस्थि-अत्र मलयमहीधर-
 शिखरोपरि सुप्रबद्धप्राकारा दुर्भेदुर्गा बहुविधतरुकुसुमामादवासिताशेषपर्यन्ता ॥ [सिद्ध-^२
 गणा-] सिद्धाङ्गनानां वदनाम्बुरुहश्रीविलासोपशोभितनिवेशा अमरजनालोकनीया
 केरला नाम पुर्वस्ति । ^३युग्मम् ॥ ३६९-७० ॥ ३७१) तस्य-तत्र पुर्वी सुराधिपति-
 रिव त्रिदशनाथ इव त्रिलोकविख्यातो मेरुरिव अलङ्कितस्थामा दुर्जेयबलो मलयानिल्ल-
 मिधानः सिद्धाधिपतिरस्ति ॥ ३७१ ॥ ३७२) तस्स वि-तस्य च चित्तानुगता
 नाम्ना पद्मा प्रथमप्रियजाया । तस्या एक एव माधवानिलो नाम प्रियतनयः ॥ ३७२ ॥ ^४
 ३७३) तस्सेयं-तस्येदमुत्थानं माधवानिलस्य प्रियसुतस्नेहसंबद्धद्वयेन मलयानिलेन पित्रा
 प्रभुणा स्वामिना विद्याभवनमिव निर्मितं कृतम् । पुत्रस्नेहात्पित्रा कारितोऽयमाराम इति

^१ = त्रिगटी. ^२ B नियाड ^३ = विश्वकर्म. ^४ B तर कर्णं भाउय [= तीह (कर्णं) भाउय] .
^५ P सुपबद्धपायारा, JB सुपबद्धपायारा. ^६ B विल्लेण सो. ^७ B महाउरी. ^८ B इव.
^९ P 'वापनिकाविहा', J 'वाणिल्लाहिहा', B 'वानिल्लाहिमाहाणो. ^{१०} = कलं. ^{११} B य. ^{१२} B
 पठमा. ^{१३} B तस्सा. ^{१४} J विव. ^{१५} P च निमिमयं, B विणिमिमयं. ^{१६} PB मलयानिल्लेण,
 J मलयानिल्लेण, so also with माधवानिल. ^{१७} युग्मम् put at the end of gāthās.

अहमेत्य तस्स उज्जाण-वालिया माहवीलया नाम ।
 आ जम्ममेकं-पंख-यकीलिया णवर तेण समं ॥ ३७४
 एवं सोऊण मए भणिया सा भंइउच घण्णासि ।
 जिस्सा मलय-णिवासम्मि एरिसी सामि-संपत्ती ॥ ३७५
 भणियं पुणो वि माहविलयाए भयवइ तुंमं पि साहेह ।
 के तुम्हेत्थर्महाणं सहलीकय-जीव-लोणाओ ॥ ३७६
 सिट्ठं च मए तिस्सा सुंदरि एवं-विहाउ अम्हे वि ।
 अंदोलण-सुह-कोऊहलेण मलयं फवणाओ ॥ ३७७
 तो तीए सरहसुप्फुल्लं-वयण-गयणाए अम्ह उल्लवियं^१ ।
 एसो सो दोल-हरो रमह जहिच्छाइ ता णेहिं ॥ ३७८
 ताव महाणुमईए सहसा भणियाउ णियं-वयंसीओ ।
 अंदोलइ ता तुम्हेत्थ^२ होइ जेणम्ह परिवाडी ॥ ३७९
 तो^३ पढमयरंदोलण-दोहल-ओलुंखिएक-भावाहिं ।
 परियालिज्जइ छणं-बम्महो व-वौलाहि दोल-हरो ॥ ३८०

- ^१ भावः ॥ ३७३ ॥ ३७४) अहमेत्य—अहमत्र माधवीलता नाम तस्योपानपालिका ।
 नवरं केवलम् । तेन समं माधवानिलकुमारेण सार्धमा जन्म एकमांसुभिः क्रीडिता । बाल-
 कालस्नेहालीडेति भावः ॥ ३७४ ॥ ३७५) एवं सोऊण—[एवं श्रुत्वा मया भणिता
 सा भट्टपुत्र धन्या असि । यस्याः मलयनिवासे ईदृशी स्वामिमंपत्तिः]^४ प्रभुसामग्री
 ॥ ३७५ ॥ ३७६) भणियं—भणितं च पुनर्माधवीलतया भगवति इदमपि कथय का
^५ अत्र ययम् अस्माकं सफलीकृतलोका इति प्रश्नः ॥ ३७६ ॥ ३७७) सिट्ठं च—
 शिष्टं च तस्याः पुरतो मया हे सुन्दरि एवंविधा वयमपि आन्दोलनसुखवीतुहलेन
 मलयं गिरिं प्रपन्नाः आगताः ॥ ३७७ ॥ ३७८) तो तीए—ततस्तया सरभ-
 सोपुल्लवदनकैमलया अस्माकम् उल्लपितम् । एते ते दोलगृहाः । पुनरुपसकत्वात् पुंस्त्व-
 प्रयोगः । तस्मादत्र यथेच्छया रमन्वम् ॥ ३७८ ॥ ३७९) ताव—तावन्महानुमत्या
^६ सहसा निजवयस्यो भणिताः स्वसख्यः आदिष्टाः आन्दोलयत^७ क्रीडत तावद्ययमत्र
 येनास्माकं परिपाटिर्भवति वारकः समायाति ॥ ३७९ ॥ ३८०) तो—ततः प्रथम-
 तरान्दोलनदोहलसुष्टैकभावाभिः बालाभिः क्षणमन्मथ इव पर्वकन्दर्प इव दोलगृहं
 परिचालयते क्रीडयते दोलक्रीडया । 'स्पृशः फासपंसपरिसखिविहालंखालिहाः' [हैम०

^१ 'पंखए की', B आऊम इक्कमिक्कमिक्कीलिया णवरि. ^२ P: भट्टपुत्र, J महउत्त. ^३ B इमं.
^४ B 'भण्णे [= वं] जीविक्कफलदाण्णादाड. ^५ P' लोवाओ, J लोवाओ, B see earlier reading.
^६ P उस्सा, JI तिससा. ^७ B विवाहाट. ^८ B णयणवयणाह. ^९ = इवानी. ^{१०} = निजसकी.
^{११} P तुम्हेत्थ, J तुम्हेहिं, B तुम्हिय्थ. ^{१२} B ता. ^{१३} = स्पृष्ट, वेद्यः. ^{१४} P एकमावाहिं, J
 वक्कमावाओ, B इक्कमावाह. ^{१५} = उस्तवकाम इव. ^{१६} P बालए, JI बालाहि. ^{१७} B
 preserves only the last word. ^{१८} B 'लता.

कीए वि पढम-संगम-मणोरहुकटियाएँ व पिषाए ।
 अकम्मइ पेम्म-परवसाएँ देइओ व दोल-हरो ॥ ३८१
 सो तीए सुरर-रस-लालसाएँ मज्जाविऊग तह रमिओ ।
 जह अण्णाण वि बहुसो विसेस-रंमिषओ जाओ ॥ ३८२
 इय वारोसारंदोलिरीहिँ मणियं चिरेणं अम्हे वि ।
 रमियं एत्थ जहिच्छं संपह दे रमह तुम्हे वि ॥ ३८३
 ता अम्हेहिँ वि भाउय तत्थ जहिच्छाएँ कीलिऊग चिरं ।
 आसीणाउ तहिँ चिय पुणो-वि मणि-कुट्टिमुच्छंगे ॥ ३८४
 जा इर मुहुत्त-भेत्तं वीसमितं पडिबहं पवज्जामो ।
 तो सो सिद्ध-कुमारो ततो चियं आगओ सहसा ॥ ३८५
 तो सवाहिँ वि सवायरेण एँसो ति सो मणंतीहिँ ।
 सबविओ जक्ख-कुमारियाहिँ कोउहलेण चिरं ॥ ३८६
 तो पढम-परोक्खणुरीद्रीहिँ बालाहिँ सबविज्जतो ।
 अलीणो मह माहविलयाएँ संसुयं समीवम्मि ॥ ३८७

८-१-१८२] इति आलुंखियः ॥ ३८० ॥ ३८१) कीए वि—क्यापि प्रथमसंगम-
 मनोरेयोत्कण्ठितया प्रेमपरवशया स्नेहमद्वया प्रियया इव दोलागृहो बह्वभ इवाकृत्यते
 आलुंख्यते इति भावः ॥ ३८१ ॥ ३८२) सो तीए—स तथा सुरतरसलालसया
 क्रीडालम्पटया मदयित्वा क्षीवतां नीत्वा तथा रमितः । यथा अन्यासामपि नायिकानां
 बहुशो विशेषरमणीयकते जातः । दोलापक्षे मज्जाविऊग अतिवेगतामापाच । सुरतं
 निधुवनम् । दोलापक्षे सुष्ठु रमणं रतं क्रीडा तद्रसः आसक्तिः ॥ ३८२ ॥ ३८३)
 इय—इति वारोत्सारकमेकस्यान्दोलनानन्तरमपरस्य क्रीडनेन क्रमान्दोलनेन क्रीडन-
 शीलामिरस्माभिश्चिरेण भणितम् । युष्माभिश्चिरं रतं संप्रति वयमपि क्रीडामः ॥ ३८३ ॥
 ३८४) ता अम्हेहिँ—ततोऽस्माभिरपि भ्रातस्तत्र यथेच्छया चिरं क्रीडित्वा तत्रैव पुन-
 र्मणिकुट्टिमोत्सङ्गे आसीना उपविष्टाः । सर्वत्र बहुवचनं कविना गौरवार्थमुक्तम् इति
 ज्ञेयम् ॥ ३८४ ॥ ३८५) जा इर—यावत्किञ्च मुहूर्तामात्रं विश्रम्य प्रतिपद्यं प्रप-
 चामहे पश्चाद् व्याघुटनं कुर्मः तावता स सिद्धकुमारः सहसा तत्रैवागतः ॥ ३८५ ॥
 ३८६) तो सवाहिँ—ततः [सर्वाभिरपि] सर्वादरेण एष स इति भणन्तीभिः यक्ष-
 कुमारिकाभिः कौतूहलेन दृष्टः ॥ ३८६ ॥ ३८७) तो पढम—ततः प्रथमपरोक्षा-

^१ PJB मणोरहुकटियाएँ. ^२ P पेम्मपरवसाए, J पेम्मपरवसाए, B पिम्मपरवसाए. ^३ B वात्साव for बहुसो व. ^४ PB मज्जाविऊग, J मज्जाविऊग. ^५ B रमितवड. ^६ = परिक्खण, B वारीस्से. ^७ B चिरेण रं स्याहिँ. ^८ रमियं ष्येहिँ व. ^९ P ता अम्हेहिँ वि, J not specified, B तो अम्हेहिँ वि. ^{१०} = चिच्छ, B चिर. ^{११} B मत्तं. ^{१२} P पडिबहं, JB पडिबहं. ^{१३} B ता सो. ^{१४} J चिय. ^{१५} P तो सवाहिँ वि, J not specified, B ता सवाहिँ वि. ^{१६} B वस वि. ^{१७} B चिच्छविहिँ, J चिच्छविहिँ, B चिच्छविहिँ. ^{१८} B सवयं. ^{१९} B नावज्जामो. ^{२०} B सवायि.

तो^१ दूरक्य-यगामो माउय भंगिजो मए वि सो तत्थ ।
 होहि जहिच्छिय-कामो जियसु चिरं बंधवेहिं समं ॥ ३८८
 भगियं च तेण मयवइ जं महसि तुमं म्हा^२ किं पि तं होउ ।
 पूर्णं सँवाइ मि मंगलाइँ अज्जमह जायाइँ ॥ ३८९
 अज्जे अज्ज कयत्था एसा तियसेत्तेरस्स वि^३ दुल्लेया ।
 जो^४ तुम्ह चलय-कंमलोवघार-रंथिकिया भूमी ॥ ३९०
 एवं तेण भगतेण तँत्थ वलियच्छिणा मुहं दिट्ठं ।
 सहस पि महाणुमई^५ सँहिलासच्छि-विच्छोइँ ॥ ३९१
 ववएस-विवत्तंतेक-णत्त-पेरंत-येच्छियवेहिं ।
 पुणरुत्तं तेण सफोउएण दिट्ठा महाणुमई ॥ ३९२
 तं च सविलास-कोमल-धडंत-पडिलक्ख-लोगणं दिट्ठं ।
 दट्ठण महाणुमई^६ रँथ-सोहा समारूढा ॥ ३९३
 तो^७ फुरिय-विलासं सुंदरं पि सविसेस-सुंदरं जायं ।
 किसलय-पसाहियाए सँकुसुममंगं लयाए व ॥ ३९४

- ^१ नुरागिणीभिर्बालाभिर्विलोक्यमानो मम माधवीलतायाश्च रामीपे सैमके सहसा आलीनः
 उपाविशत् । अपूर्वकथारूपादिश्रवणात्परोऽनुभावः ॥ ३८७ ॥ ३८८) .तो दूरक्य -
 तावता^१ दूरकृतप्रणामः कुमारो भ्रातरिजयानन्द मयापि तत्र स भंगितः । कथमि
 त्याह । यथेस्तिकामो भव जीव चिरं बान्धवैः सार्धम् ॥ ३८८ ॥ ३८९) भगियं
 च - भंगितं च तेण भगवति यत्काक्षसि अम्ह अस्मत्तः तन्किमपि ते भवतु । नूनं
^२ सर्वाण्यपि मङ्गलानि [अथ] अस्माकं जानानि ॥ ३८९ ॥ ३९०) अज्जे - आर्ये
 अथ कृताधी एषा त्रिदशेश्वरस्यापि दुर्लभ्या मही यां युष्मच्चरणकमलोपचारागाङ्किता ।
 कमलानि हि लक्ष्मीनिवासा भवन्ति । तदङ्किता मही श्लाघ्यैव भवति ॥ ३९० ॥
 ३९१) एवं तेण - एवं भगना त्र्यम्बकलितादौण तिर्यक्कतनयनेन सहसा साभिलाषाक्षि-
 विक्षोभे तेन कुमारेण महानुमत्याः मुखं दृष्टम् ॥ ३९१ ॥ ३९२) ववएस -
^३ व्यपदेशविवर्तमानैकनेत्रपर्यन्तप्रेक्षितव्यैः सकौटहलेन तेन पुनरुक्तं मुहुर्मुहुः सा महानु-
 मती दृष्टा ॥ ३९२ ॥ ३९३) तं च - तत्सविलासकोमलधटमानप्रतिलक्ष्यलोकनं
 दृष्टं ^४ माधवानिलनिरीक्षितं दृष्टं महानुमत्याः कन्यायाः रूपशोभा महारूढा जाना
 ॥ ३९३ ॥ ३९४) तो फुरिय - ततः स्फुरितविलासिसुन्दरं स्वभावसुभगं तस्याः

^१ B सा. ^२ J भगियं. ^३ P तुमं म्हा किं वि. J not specified, B तुमं म्हां वि. ^४ P सव्याह
 मि, J सव्याहं मि, B सव्याहं वि. ^५ J स्सर for स्स. ^६ P च, J वि. B omits. ^७ B दुल्लेया. ^८ B
 सं. ^९ P कमलो, J कमलो, B कळो. ^{१०} = धराकिया, J धरकिया. ^{११} B संसव. ^{१२} =
 भागिजय. ^{१३} B सफोउउलेण. ^{१४} PB रूप, J रूप. ^{१५} J सा. ^{१६} P कुसुमिमंगं कयाणव,
 J कुसुममंगकयाए अ. B सकुसुममंगकयाह व. ^{१७} B तावती. ^{१८} B दं माधवकल निरीक्षि.

आणंद-बाह-पविपूरियाई जायाई तक्खणं वेयं ।
 अवसाय-सलिल-सिचाई कुवलयाई व णयणाई ॥ ३९५
 पसरइ विसइ-पईतराल-परिलुलिय-तारयाहोया ।
 हिययाहिलास-हूह-तरुलय व परिकोमला दिट्ठी ॥ ३९६
 पुणेरुत्तमुम्मुह्नी होति सज्जसूसास-पाविय-विसेसा ।
 थणया लंज्जोणय-वयण-कमल-उण्णामणत्थं व ॥ ३९७
 णिययावेयं-पणोल्लण-विसम-संमुत्तेल्लमाण-याउरणां ।
 पयडेति दंसणत्थं व थण-हृयं सरल-णीसासा ॥ ३९८
 अंगं पवियंभिय-पुलय-जाल-संगलण-भासलं सहइ ।
 अंतो-सवंग-विसंत-दइय-दिण्णुण्णोयं-गुणं व ॥ ३९९
 सेयं^१ कणोहो रेहइ भंगुर-तिवली-तरंग-रिंगतो^२ ।
 लावण्य-सलिल-णिच्चर^३ थण-यंलंसाणं व णीसंदो ॥ ४००^४

अङ्गं सविशेषसुन्दरं रम्यतरं जातम् । दृष्टान्तमाह । किसलयप्रसाधिनायाः लतायाः इव सकुसुमिभङ्गं यथा सुन्दरं भवति तथा तदङ्गमपि नदानीं जातम् ॥ ३९४ ॥ ३९५)
 आणंदबाह — तस्यास्तत्क्षणमेव नयने आनन्दाश्रुत्राण्यपरिपूरिते जाते । कानीव । "अव-^१
 श्यायसलिलसिक्तानि कुवलयानीव ॥ ३९५ ॥ ३९६) पसरइ — विकसतपद्मान्तराल-
 परिलुलिततारालोकेषु हृदयाभिलाषसुखतरुलतेव परिकोमला दृष्टिः प्रसरति । नेत्रा-
 पाङ्गेन सचञ्चलं पश्यति इत्यर्थः ॥ ३९६ ॥ ३९७) पुणरुत्त — साचसोल्लस-
 प्रापितविशेषी स्तनौ लजावनतवदनकमलोन्नामनार्थम् इव पुनरुक्तम् उन्मुखौ संमुखी-
 नाविव भवतः ॥ ३९७ ॥ ३९८) णिययावेयं — निजावेगप्रेरणविषमप्रसर्पलाव-^२
 रणाः सरलानिःश्वासाः दर्शनार्थमिव स्तनयुगं प्रकटयन्ति माधवानलकुमारस्येति भावः
 ॥ ३९८ ॥ ३९९) अंगं — प्रविभ्रमितपुलकजालसंगलनमांसलं तस्याः अङ्गम् ।
 अन्तःसर्वाङ्गविशदयितदत्तोर्नैतिगुणमिव राजते ॥ ३९९ ॥ ४००) सेयं — मञ्जुर-
 त्रिवलीतरङ्गरङ्गं स्वेदजलकणौषः तस्या लावण्यसलिलनिर्भरस्तनकौलशयोः निथन्दः
 इव राजते । 'राजेरग्वल्लज्जसहरीरेहाः' [हैम० ८-४-१००] इति रेहइ ॥ ४०० ॥ ^३

^१ PB परि, J पवि. ^२ P वेय, J वेव, B वेव. ^३ P 'भोया, J 'होया, B 'लोया. ^४ PJB सुह.
^५ P पुणुत्त, JB पुणत्त. ^६ = उन्मुखी, P 'मुम्मुहा, B 'सम्मुहा. ^७ P लज्जोणयण, B लज्जोणयवण.
^८ P उण्णामणत्थं व, J उण्णामणत्थं व, B उण्णामणत्थं व. ^९ = के. ^{१०} P ससुत्तेल्ल, B 'ससुत्तेल्ल'.
^{११} = प्रावरण. ^{१२} = दत्तोत्तरगुणं, P दित्तुत्तरगुणं व, J दियण्णय्यगुणं व, B perhaps दित्तुत्तरगुणं
 व. ^{१३} = स्वेदकणौष. ^{१४} PB रिंगतो, J रिंगतो. ^{१५} B गिहार. ^{१६} = सणोरिव, P यल्लसाणं, B
 कल्लसाणं. ^{१७} P 398, J perhaps 400, B 405. ^{१८} B 'मंगी. ^{१९} B वेव्वा. ^{२०} B 'वाहं.
^{२१} B ' निरसंस्तनकण्ठा इव.

परिसर-परिसंठिय-सहि-समूह-लज्जा-धिरोह-णित्थामा ।
 तस-बलिया किलममैद् वम्महै-पडिपेल्लिया दिट्ठी ॥ ४०१
 पडिलक्ख-भग्ग-पसरं तस्स वि णिमिसंतरं जुयाणस्स ।
 पडिरक्खिय-हिययावेय-लाहवं घडइ णयण-जुवं ॥ ४०२
 तो सो इमीए सुह-यंद-चंदिमा-सार-सलिल-सिप्पतो^१ ।
 सर्वां रोमच-च्छलेण षोहां^२ व अंकुरिओ ॥ ४०३
 ता दोण्हं^३ पि परोप्पर-मण-रक्खण-धीरं-संगिहद्धाई ।
 असमत्तालोयण-दोह्लाई तम्मति णयणाई ॥ ४०४
 दोण्हं पि पठम-दंसण-वस-पसरिय-सरस-कोमल-विलासं ।
 दोलायमाण-संगम-मणोरहं वेवए हिययं ॥ ४०५
 इय एवं मए उवलक्खिउण भणिया हँला महानुमई ।
 परिणमइ दिणं गमणम्मि सुयणु किं कीरइ विल्लो ॥ ४०६
 एवं भणिउण विचिंतियं हि^४अण्णोण्ण साणुरायाण ।
 कैज्जुजुयाण हियए अण्णं पासट्ठियाणमै^५ ॥ ४०७

- ^१ ४०१) परिसर - परिसरपरिसंस्थितसखीसमूहलज्जानिरोधनिःस्थामा । मन्मथप्रतिप्रेरिता त्र्यम्बलिता दृष्टिः क्लाम्यति ॥ ४०१ ॥ ४०२) पडिलक्ख - तस्यापि यूनः प्रति-लक्ष्यभग्नपसरं निमिपान्तरं निमेषमात्रं नयनयुगं परिरक्षितहृदयाथासलाशवं "घटते शीघ्रतां प्राप्नोतीत्यर्थः ॥ ४०२ ॥ ४०३) तो सो - ततः स युवा . अस्या मुखचन्द्र-चन्द्रिकासारसलिलसिन्धुमानो रोमाञ्चच्छलेन सर्वाङ्गं खेह इवाङ्कुरितः ॥ ४०३ ॥
^२ ४०४) ता दोण्हं - तावद् द्वयोरपि परस्परमनोरक्षणधैर्यसंनिरुद्धानि असमातालोक्ता-दोहदानि अक्षीणि ताम्बन्ति । दर्शनोत्सुकान्यपि पात्रवशात् द्रष्टुमशक्तानि नेत्राणि खिन्न्ते इति ॥ ४०४ ॥ ४०५) दोण्हं पि - द्वयोरपि कुमारकुमार्योः प्रथमदर्शनवशात्प्रसृत-सरसकोमलविलासम् । दोलायमानसंगममनोरथं हृदयं कम्पते । "सरसः सखेहशृङ्गारो वा दोलायमानसंगमो भविष्यत्यावयोर्न वेति कम्पः ॥ ४०५ ॥ ४०६) इय एव - इत्येवमुपलक्ष्य मया भणितम् । हँले सल्लि महानुमति दिवं परिणमते अरतं याति । हे सुततु निजस्थाने गमने किं विलम्बः क्रियते ॥ ४०६ ॥ ४०७) एवं भणित्वा - एवं भणित्वा^४ विचिन्तितकयस्मि माधवानिलमहानुमत्योरन्योन्यासानुरागयोः कार्योद्यतयोः

^१ = दुर्धमः. ^२ = क्लाम्यति. ^३ P पठम, JB वम्मह. ^४ P हिययावेयलोहवं, J हिययावेयलोहवं, B हिययावेयलोहवं. ^५ = सिन्धुमान. ^६ P वेहो, B वेहो. ^७ B रोहिं. ^८ P धीर. JB धीर. ^९ = तम्मति. B तिममति. ^{१०} P सत्तं, JB सत्त. ^{११} P ववमाह, JB एव मए. ^{१२} B अण्णोण्ण इये मवाणुण्ण. ^{१३} P विचिंतियंदि, B विचिंतियंदि. ^{१४} = कयस्मि. [= कय] योहंमवेउ म्वाउ आगमने. ^{१५} = अस्मार्कं हृदये गमनं. ^{१६} B हृदयास. ^{१७} B घटतो. ^{१८} B सत्तत्तलेहं. ^{१९} B विचिन्तितकयस्मि.

अह सो मय वि भणिओ कुमार एसोम्ह परिणओ दियसो^१ ।
 को लहइ तुम्ह दंसण-सुहस्स अमयस्स व^२ पमाणं ॥ ४०८
 धण्णा ते जाण तुमं अहणिसि पक्कख-दंसणो सि सया ।
 अंम्हं पि इहागमणेण अज्ज सहलो इयो जम्मो ॥ ४०९
 ता एकमेकं तुम्हम्ह वसइ-गमणागमेण प्रत्ताहे ।
 अणुसील्लिओ पक्कइहं णेहो जह तह करेयवो ॥ ४१०
 एत्थम्ह महा-दिट्ठी-विसेहिं णोएहिं बोम^३ चारीहिं ।
 देसंचारो मग्गो होही अत्थंगए, मूरे ॥ ४११
 तेण भयं मह हियए परिणमिओ वासरो विसज्जेह ।
 दियस्स को वि कालो कुमार णे संभरेज्जासुं ॥ ४१२
 भणियं च तेण भयवइ तुम्हेहि समं असंक्रियालावो ।
 पुण्णमइयाण काण वि जायइ इह जीव-लोयम्मि^४ ॥ ४१३
 ता अलमवरेण पर्यपिणणं देयं इह जं तए सिट्ठं ।
 ता सोहणं कर्यं विसहराण मा भाह प्रत्ताहे ॥ ४१४

मनीषितायैस्तु कयोर्हृदये अन्यत्याश्चरितयानाम् अस्माकम् । चित्ते तदनयोर्नास्ति इत्यर्थः^१
 ॥ ४०७ ॥ ४०८) अह सो - अथ सोऽपि मया भणितः कुमार एषोऽस्माकं
 परिणतो दिवसः प्रान्ते प्राप्तः । युष्मद्दर्शनसुखस्यामृतस्य च प्रमाणं परमाणं को नाम
 लभते ॥ ४०८ ॥ ४०९) धण्णा - धन्यास्ते कृतपुण्यास्ते येषां सदा निरन्तरम्
 अहर्निशं रात्रिदिवं प्रत्यक्षदर्शनोऽसि भवसि । अस्माकमप्यथ भवतामत्रागमने इदं जन्म
 सफलं जातम् ॥ ४०९ ॥ ४१०) ता एकमेकं - तावत् इत्ताहे इदानीं युष्माकम्^२
 अस्माकं गमनागमनेनैक्यं^३ भवति एकरूपतास्ति । अयं स्नेहोऽनुशीलितः प्रतिपालितः
 यथा प्रवर्धते तथा कुर्याः ॥ ४१० ॥ ४११) एत्थम्ह - अत्रास्माकं सुर्येऽस्तं-
 गते व्योमचारिभिर्महादृष्टिविपैर्नागैः सर्पैः मार्गः दुस्संचारो भविष्यति ॥ ४११ ॥
 ४१२) तेण भयं - तेन कारणेन मम हृदये भयम् । परिणतो वासरोऽस्तंगतो दिवसः ।
 विसृजतास्मान् प्रेषयत यावद्विद्वस्य कोऽपि कालोऽवदिष्यते इति । हे कुमार णे अस्माकं^४
 संस्मरेः ॥ ४१२ ॥ ४१३) भणियं च - भणितं च तेन भगवति युष्मामिः सार्ध-
 महाङ्कितालापो जीवलोके इह केषांचित् पुण्यवतां जायते^५ ॥ ४१३ ॥ ४१४) ता
 अलमवरेण - तस्मादलं पूर्णम् अपरेण प्रजल्पितेन एतद्यदस्माकं पुरतो भणितं तत् शोभनं

^१ B वस्सम्. ^२ B विषयो. ^३ B च. ^४ P अहणिसि, J not specified, B अणुसिल्लि. ^५ PB
 कर्त्तव्यं, J कर्त्तव्यं. ^६ PB कर्त्तव्यं, J कर्त्तव्यं. ^७ = अस्तः परं. ^८ B करिज्जासु. ^९ = नागैः. ^{१०} B बोमचारीहिं.
^{११} B सुसंचारो. ^{१२} B मूरे अन्वया न्वरी कुमार णे संभरेज्जासुं । for this second line.
^{१३} B कोयम्मि. ^{१४} J पर्यपिणणं. ^{१५} P वयम्, B एवंम्. ^{१६} B नव्यम् for भाह. ^{१७} B नैक्ये.
^{१८} J कर्त्तव्यं.

एसो खुं पुरा भयवद् देवाण वि दुक्खसंसचरो मलओ ।
 ओसि महाविसणाओकरुद्धचंदणवणाहोओ ॥ ४१५
 दुप्परिहोज्जाहं विहाविउंण ताएण सिद्धलोयस्स ।
 चंदणवणाहं अहि-लैवियाहं औराहिओ गरुओ ॥ ४१६
 तेपेसो मह पिउणो दिण्णो णायारि णाम अंगुलिओ ।
 गेण्हह पडवति ण जेण तुम्ह ते विसहरा गयणे ॥ ४१७
 अच्छंतु तौव ते बोम-चारिणो जे रसायले णाय्या ।
 ताण वि विसं पणासद् देसणवह-संठिओ एसो ॥ ४१८
 भणियं च मेए ओप्यहं कुमार एसो इमीण कुमारिए ।
 ईत्या हत्युवणीओ णसिसे-विसोवहो होह ॥ ४१९
 एवं सोऊणं सलज्ज-वयण-संगलिय-सेय-सल्लिएण ।
 उवलक्खासंके-णिरुद्ध-भाव-णिहुयं मणे हसियं ॥ ४२०
 तो हत्य-फंस-मुह-लालसेण अप्पा समप्पमाणेण ।
 वामेण दाहिणं पीडिउय्य हत्येण से हत्यं ॥ ४२१

- 1 कृतम् इदानीं विषयरेभ्यो महानागोभ्यो मा विभित मा भय कुरुत । ' इण्ह इत्ताहे इदानीमः' [हैम० ८-२-१३४] इत्ताहे ॥ ४१४ ॥ ४१५) एसो खु-हे भगवति पुरा पूर्वं सुनिश्चितं महाविपनागोपरुद्धचन्दनवनाभोगः एष मलयः शैलो देवानामपि दुःसंचार्यः आसीत् ॥ ४१५ ॥ ४१६) दुप्परिहोज्जाहं-तातेन मत्पित्रा अहिलङ्कितानि सर्पवैष्टितानि चन्दनवनानि सिद्धलोकस्य दुःपरिभोग्यानि विभाव्य गरुडः
 2 अराधितः सेवितः ॥ ४१६ ॥ ४१७) तेपेसो-तेन गरुडेन मम पितुर्मज्जनकस्य भौगारिः नाम अङ्गुलीयको दत्तः मुद्रारत्नं दत्तम् । गृहीतं भवन्तोऽपि । तेन भवतां गमने विपयरा न प्रभवन्ति नोपद्रवं करिष्यन्ति इत्यर्थः ॥ ४१७ ॥ ४१८) अच्छंतु-तिष्ठन्तु तावचे व्योमचारिणो नागाः । ये रसायले पाताले सन्ति दर्शनपथसंस्थितेऽमुष्मिन् तेषामपि निषे प्रणश्यति ॥ ४१८ ॥ ४१९) भणियं च-भणितं च मया, कुमार अर्पय, एषो अमुष्याः कुमार्याः 1 हस्ताहस्तोपनीतो निःशेषविषयाहो भवति । स्वहस्ता-देतस्या हस्ते क्षितमिदं मुद्रारत्नं बाह्यमाभ्यन्तरं च विषयं अपहरिष्यतीति भावः ॥ ४१९ ॥ ४२०) एवं सोऊण-एवं श्रुत्वा सलज्जवचनमंगलितस्वेदसल्लिखेन कुमारेण उपलक्ष्य तदुक्तमवगम्याशङ्कानिरुद्धभावनिभृतं मनासं हसितं स्मितं कृतम् । भावश्चित्ताभिप्रायस्तेन निभृतं गुप्तम् ॥ ४२० ॥ ४२१-२२) तो हत्य-ततो

1 B वि. 2 = आसीत्. 3 1 B वणाभोड. 1 वणाहो. 4 = दुःपरिभोग्यानि. 5 'नोज्जाहं, 1 होज्जा', B 'जुज्जाह'. 6 P विभाविउण, 1 B विहावि. 7 1: आराहिदं. 8 1) ताम्. 9 B पड. 10 B मए (= मए) च for च मए 11 PB अप्यह, 1 इण्ह. 12 1' हत्युवणाउ, 1 हत्यवणीउ, B हत्यवणीओ. 13 = विषयाहो भवति. 14 B होउ. 15 B भणियय. 16 B संग. 17 1 B निरुद्ध. 18 B मगरारि. 19 B हस्तो हस्तो.

णिमिओ' कणिट्टु-जेट्टुगुलीऽ सुवरेण तेण अंगुलिओ ।
 ज्हं तह अग्गेहिं वि' ऽकस्सि-णिहुयं मणे हसियं ॥ ४२२
 तो तस्स मियंकस्स व कर-यंस-समुग्गएण सेएण ।
 सत्तिमणि-घडिया वांडहियं व वीरीमहं जाया ॥ ४२३
 तो' तक्खण-विविह-विलास-सोह-सुपसाहियं शरीरं से ।
 अण्णमयं पिव घडियं विर्यममाणेण मयणेण ॥ ४२४
 तो सज्जस-क्स-परिवेव्वीऽ अंबलंविउग कंठम्मि ।
 सा माहवीलया भट्टउत्त भणिया' इमीऽ तहिं ॥ ४२५
 किं भणिमो सहि सवोवयार-णिब्बाहिरं म्ह' तहं' समयं ।
 हिययं तह वि भण्णसि' ऽकस्सि मं' सच्चविज्जासु ॥ ४२६
 अह' सायरेण बहुसो सिणेहमहएहिं सोवयारेहिं ।
 वयणेहिं महाणुमहए' गत्थि तं जे ण सा भणिया ॥ ४२७

हस्तैस्पर्शमुखलालसेनात्मानमिव समर्पयता वामेन हस्तेन से तस्या दक्षिणं हस्तं पीडयित्वा ॥
 [णिमिओ -] सुचिरेण तेन कुमारेण तथा कनिष्ठप्रत्यासन्नाङ्गुल्याम् अङ्गुलीयको न्यस्तो
 निवेशितो यथा अस्माभिरप्येकैकं निभृतं चित्ते हसितम् । युग्मम् ॥ ४२१-२२ ॥ ११
 ४२३) तो तस्स - ततस्तस्य माधवानिलस्य मृगाङ्गस्येव करस्पर्शसमुद्गतेन स्वेदेन शशि-
 मणिघटिता वांडहियं व चन्द्रकान्तमयी पुत्तलिकेव सा कुमारी वारिमयी जाता स्वेद-
 द्रवाद्गी संपन्ना सात्त्विकभावेनेति । मृगाङ्गश्चन्द्रः । कराः किरणा हस्ताश्च ॥ ४२३ ॥
 ४२४) तो तक्खण - इति तक्ष्णविविधविलासशोभासुप्रसाधितं तस्याः शरीरं विजु-
 म्भमाणेन कामेनाभूतमयमिव घटितं सुतरां शोभायमानं कृतमित्यर्थः । प्रसाधितं मण्डि-
 तम् ॥ ४२४ ॥ ४२५) तो सज्जस - ततः साचसवशपरिवेपमानया अनया तत्र
 सा माधवीलता हे भट्टपुत्र कण्ठेऽवलम्ब्याल्लिङ्गय भणिता ॥ ४२५ ॥ ४२६) किं
 भणिमो - किं भगवतः किमधिकं निवेदयामः । सखि अस्माकं हृदयं त्वया समकं सार्धं
 सर्वोपचारनिर्वाहं सर्वोपचारैः भक्तिरगौर्निर्गतम् । त्वया सह संलग्नमित्यर्थः । तथापि
 भण्यसे इकस्मि एवदा तस्यापयः पश्ये ॥ ४२६ ॥ ४२७) अह' सायरेण - अथ ११
 बहुशोऽनेकधा सौदरैः स्नेहमयैः सोपचारैः सगौरवैर्वचनैः तत्रास्ति यन्महानुभव्या

^१ B णिसिओ. ^२ D एह जह. ^३ P अग्गेहिं वि, J अग्गेहिंवि, B अग्गेहिं व. ^४ P 'मेहं विहु',
 J 'मेहं विहु', B 'मिहं विहु'. ^५ = पुत्तलिक, B perhaps यडिउहियं व. ^६ = जलमयी. B
 इच for सो. ^७ B सुयस'. ^८ PB अमयमयं, J अण्णमयं. ^९ B अचिलंविउग. ^{१०} = सखि, PB तह,
 J एह. ^{११} = समयं. ^{१२} = एक्काः. ^{१३} B मे. ^{१४} P सवोरोहिं, JB सापरोहिं. ^{१५} D वस for हस्त.
^{१६} B युग्मम् is put at the end of the two gāthās and then follows the commentary.
^{१७} B घटिया साविडहियं.

- भणियं च तीष्ण सामिणि मा एवं भणसु मह मणो केवं ।
 तुह चलण-कमल-दंसण-समसुओ कीस गेरुएसि ॥ ४२८
 इय एवं भणिरीए लमाइ कंठम्मि दैदवरं जा से ।
 तां सो सिद्ध-कुमारो मण्णइ आलिंणित्तो चि अहं ॥ ४२९
 तो अलया-गमण-सुहंकरेहिं वयणेहिं तोसियाण्णं त्तिहिं ।
 दिण्णो इमीएँ तिससा भाउय धूलामलो हारो ॥ ४३०
 एवं तं तत्थ विमज्जिऊण माहविल्लंयं समुच्चलिया ।
 णियय-विमोणाहुत्तं सवेण वि परियणेण समं ॥ ४३१
 सहि-यण-तोरेवियाएँ वि ण चल्ह समयं पहावियां तत्तो ।
 अणियत्तं चित्तं पडिवाल्लइ अणुमाया दिट्ठी ॥ ४३२
 मा गम्मउ चि उवयार-कमल-संका-मिल्लंत-सुहलेहिं ।
 चलणाल्लमोहिं खणं णिहंममोण व भमरोहिं ॥ ४३३
 अल्लियंइ जा विमाणं अहं पि से तं तह चियेँ कुमारं ।
 आउच्छिंऊण सुहरं सहस चि विमाणमारुढा ॥ ४३४

- १९ सा न भणिता ॥ ४२७ ॥ ४२८) भणियं च—भणितं च तथा स्वामिनि मा एवं
 भण मम मन एव तव चरणकमलदर्शनसमुत्सुकम् । वन्दते इति शेषः । किमिति
 गुरुकरोपि मच्चिर्त्तम् इति ॥ ४२८ ॥ ४२९) इय एवं—इत्येव भणन्त्यास्तस्याः
 यावत् कण्ठे ल्गति दृढतरं तावदहम् आलिङ्गितः इति भिन्नकुमारः मन्यते ॥ ४२९ ॥
 ४३०) तो अलया—ततोऽलकागमनसुखंकरैरेवचनैस्तोपितयानया तत्र तस्याः हे भ्रातृ
 २० स्थूलामलो हारो दत्तः । स्थूले गरीयान् अमलो निर्मलश्च ॥ ४३० ॥ ४३१) एवं
 तं—एवं तां तत्र माधवीलतां विसृज्य सर्वेण परिजनेन समं निजविमानं प्रति समुच्च-
 लिता । प्रतेराहुत्तः इत्याहुत्तः ॥ ४३१ ॥ ४३२) सहियण—सखीजनविरतापि सा
 ततः समकं प्रधावितुं न चलति । अनुगता दृष्टिनिवर्तमानं चित्तं प्रतिपालयति प्रती-
 क्कते । स्नेहादृष्टिक्षिप्तं च न चलतीत्यर्थः ॥ ४३२ ॥ ४३३—३४) मा गम्मउ—
 २१ उपचारकमलशङ्कामिलनमुखैः पुष्पप्रकरभ्रान्त्या चरणाल्लस्रैर्ममैर्मा गम्यताम् इतः इति
 क्कणं निरुध्यमानेव ॥ [अल्लियंइ—] यावद्विमानमालीयते उपविशति तावदहमपि से
 माधवीलतायास्तथैव च कुमारमापृच्छ्य मुक्कलाय २२ सुचिरं सहसा विमानमारुढा ।

१ B वरिषे for केव. २ = गौरवपति. ३ B दिववरं. ४ B तो. ५ P अऊहरो, JB 'मणे हारो.
 ६ B मज्जिऊण. ७ = विमानसिमुखं, PB 'हुणं, ' होणे. ८ = एतः समं, B पहाविदं. ९ = अनिच-
 चीलानं. १० 'मणोण. ११ = यावत् विमानमारोहति. १२ B तदि : चिव. १३ PB अणुच्छिं, ' अउच्छिं'.
 १४ B मच्चिच इति. १५ B तो. १६ B लतो. १७ B 'मणे च. १८ B मुक्कलाय.

दिययाणुवाल्म्याभाविणहिं^१ णबणेहिं तदिसाहुत्तं ।
 अल्पं 'उच्छुट्ट-मुहीओ क्ह वि अम्हे हि' पत्ताओ ॥ ४३५
 ताव य विवह-णईगण-गमण-वसायास-विचलिंमसु-भरो ।
 गित्यामो 'अवर-महीहरेंद-सिहरं गओ स्रो ॥ ४३६
 आमुक्क-गयण-मग्गो जणस्स दिट्ठीण लंघिओ स्रो ।
 सिदिलिय-णिय-संठाणा गरूया वि 'पराह्वमुवेंति ॥ ४३७
 अत्थार्यतो वि हु अत्थ-सिहरिणा धारिओ सिरेण रवी ।
 स्रो 'अपच्छिमाए' दसाण जण-वट्ठहो होइ ॥ ४३८
 उवहइ अत्थ-सेलो परिसर-परिसेस-वल्लुय-मज्झं ।
 परिपिंग-केसरइ^२ कंचण-कमलं व रवि-विंभं ॥ ४३९
 दंसण-जोमं पि रहंग-मिहुण-दुविसह-दंसणं जायं ।
 विंभं विर्यं-गहासोय^३ कुसुम-गुल्लोळ्यं रविणो ॥ ४४०
 णवरि य^४ कमेण जलणिहि-वेला-जल-विलुलिओ^५ समोसरइ^६ ।
 तड-पूहय-रुह-जवा-पमूय-पुंजो व दिक्सयरो ॥ ४४१

^१ यमलम् ॥ ४३३-३४ ॥ ४३५) हिवयाणु-इदयानुपालनात् चित्तव्यावर्तनेन^१
 तद्विबुधं चोत्तैर्नैयनैरुच्चैर्मुस्यो वयं कथमपि अलकां प्राप्ता स्वनगरीम् ॥ ४३५ ॥
 ४३६) ताव य-तावता विकटनभोगमनवशायासनिगलितांशुभरः सूर्यो निःस्थमा^२
 निर्बलो निस्तेजाः अपरमहीधरेन्द्रशिखरं गतः ॥ ४३६ ॥ ४३७) आमुक्क-आमुक्त-
 गगनमथैस्त्यक्तव्योमाङ्गणः सूर्यो जनस्य दृष्टेर्लङ्घितो दूरीभूतः । शिथिलितनिजसंस्थानाः
 परित्यक्तस्वास्पदा गुरुका अपि महान्तोऽपि परामवं प्राप्नुवन्ति ॥ ४३७ ॥ ४३८)^३
 अत्थार्यतो-रविरस्तम् अयमपि अस्तशिखरिणा शिरसा धारितः । अर्थान्तरन्यासमाह ।
 स्रोऽपि पश्चिमायां दिशायां जनवल्लभो भवति । शूरः पराक्रमी पुमान् पश्चिमदिशायां
 संकटे पतिते निस्तारकत्वात् सर्ववल्लभो भवतीति युक्तं शिरसि धारणमस्य ॥ ४३८ ॥
 ४३९) उवहइ-अस्तशैलः परिसरपरिशेषप्रलघुमयूखं परिपिङ्गकेसरारब्धं रविविम्बं सूर्य-
 मण्डलं काञ्चनकमलमिनोद्वहति ॥ ४३९ ॥ ४४०) दंसणजोमं-विकटनमोऽशोक-^४
 कुसुमगुच्छरुणं रवेर्विम्बं दर्शनयोग्यमपि रथाङ्गमिथुनदुर्विण्डं जातम् । चक्रवाकयुग्म-
 दुःसहं संपन्नं रजण्यां भाविवियोगत्वात् ॥ ४४० ॥ ४४१) णवरि य-नवरी

^१ B perhaps चाविणहिं for भाविणहिं. ^२ = उत्प्लसुस्थः, B उच्छुट्टीउ क्हं पि अम्हे वि पत्ताउ ।
^३ P हिं, B वि. ^४ PJB 'महं'. ^५ B हरो ^६ B अत्थमहीहरेंसि सिहरं. ^७ B मग्गण [perhaps
 मग्गो]. ^८ B पराहविज्जाति. ^९ B स्रो वि पं. ^{१०} B विसह. ^{११} P केसरइ, JB केसरइ.
^{१२} = विकट. ^{१३} = मम एव असोकः ^{१४} B गुल्पाळ्यं, ^{१५} P निवडिय, JB णवरि. ^{१६} P
 विलुलिओ, J विलुलिप, B विलुलिउ. ^{१७} B समोसरइ. ^{१८} B पूअरइजवापमूयपुंज व दिक्सयरो ४
^{१९} See p. 75, note 17, but यमलम् for पुं. ^{२०} B निस्थिमा.

रवि-णिवडण-विहडिय-जलहि-सलिल-पायडिय^१-रयण-कंति व ।
 संगलण^२-भासला णहबलमि^३ संज्ञा^४ समुल्लसिया ॥ ४४२
 काल-परिणाम-सिद्धिलस्सें सहइ णह-तरु-फलस्स दिणवड्ढणो ।
 अत्थइरि-सिला-वडणुच्छलंत-रस-सच्छहा संज्ञा^५ ॥ ४४३
 १ जायं पविरल-तिमिराणुविद्धं^६-संज्ञा-पहा-परिविस्वत्तं ।
 मय-मिष्ण-सामली-गंड-वास-कत्तणारुणं गयणं ॥ ४४४
 ओहुत्त-गरुय^७-दिवसय-विच-भर-कडियां इव मिलति ।
 गो-रेणु-संवलित्तं^८-तिमिर-कत्तुसा दिसाहोयां ॥ ४४५
 २ मुह-घडिय-वियड-रवि-कणय-पिंड-भारोणयमं-भाएण ।
 ३ कत्तण-तुला-दंढेण व तमेण गयणे समुल्लसियं ॥ ४४६
 ४ जामिणि-वयणं कसुपाय-थोयं^९-परिकत्तण-कुंकुम-च्छायं ।
 संज्ञावसेसं^{१०}-संवलिय-विरल-तिमिर-प्पहं सहइ ॥ ४४७

अनन्तरं क्रमेण जग्गनिधिवेलाजलविलुलितो दिवसकरः सूर्यः तटपूर्जारचितजपाप्रसून-
 पुञ्ज इव समवमरति ॥ ४४१ ॥ ४४२) रविणिवडण - रविनिपतनविघटितजलधि-
 १ सखिलप्रकटीकृतगगनकान्तिरिव । संगलनभासला नभस्तल मेघ्या समुल्लसिता ॥ ४४२ ॥
 ४४३) कालपरिणाम - कालपरिणामाशियिलस्य नभस्तरुफलस्य दिनपतेरस्तेगिरिशिला-
 पतनोच्छलद्रसप्रभा म-शा शोभते ॥ ४४३ ॥ ४४४) जायं पविरल - प्रविरल-
 तिमिरानुविद्धसं-याप्रभापरिक्षिप्तं^१ गगने नदभिनश्यामलागण्डपार्श्वकूर्णारुणं जातम् ।
 श्यामा स्त्री गजघटा च । मदो दानं मदिरा च । गजकपोलो हि मदेन श्यामः सिन्दू-
 २ रेणारुणश्च भर्वात । श्यामा च स्त्री क्षीवा सती कृष्णारुणा भाव्यते अन्धकारमिश्रा
 हि संध्या अत एव गजघटया मदोन्मत्तस्त्रिया चानुमिता ॥ ४४४ ॥ ४४५) ओहुत्त -
 गोरेणुसंवलिततिमिरकत्तुसा दिगाभोगा अधोमुखगुरुकदिवसकरविन्वभरकर्षिता इव
 मिलन्ति । गोधूलिमिश्रयमाणतमोमलिना दिशः संपिण्डिता^२ इव लक्ष्यन्ते ॥ ४४५ ॥
 ४४६) मुहघडिय - गगने आकाशे मुखघटितविकटरविकनकपिण्डभारावनाताप्रभागेन
 ३ कृष्णतुलादण्डेनैव तमसा समुल्लसितम् ॥ ४४६ ॥ ४४७) जामिणि - संध्यावशेष-
 संवलितविरलतिमिरं नभः परिकृष्णकुंकुमच्छाय सर्कजलाश्रुयामिनीवदनमिव शोभते

^१ = प्रकटित, ^२ = संकलनेन बहुला, ^३ P मयलेमि, ॥ णहयलमि, ^४ B संज्ञा, ^५ सिधिलिय, ^६ B संज्ञा, ^७ शुभद्रसंज्ञायापरिकत्ते, ^८ P अयपरिद्धंति, ^९ ओहुत्तगल्यदि, ^{१०} उबहुत्तगल्यदि, ^१ P perhaps कडिया, ^२ P संवलित्तं, ॥ संवलित्तं, ^३ P दिसाभोगा, ॥ B दिसाहोया, ^४ P पिंडभारोणयम, ॥ B पिंडभारोणयम, ^५ = पंडुपावस्तेकपरिकृष्णः, P कसुपायव्योच्यति, ^६ कसुपायव्योच्यति, ^७ B व सत्कजकुम्भ [= लंघु] परि, ^८ B संज्ञावसेसंमंगलिविरलतिमिरे णहं, ^९ B परिक्षिते, ^{१०} B संज्ञावसेसंमंगलिविरलतिमिरे णहं, ^{११} B परिक्षिते.

रवि-कर्णियमि विषडे मउलायतमि दिक्ख-सखवते ।
उड्डीण-भमर-णियरो व पसरियो तिमिर-संघाओ ॥ ४४८
वेडिज्जइ णियंढोसहि-विडवे व रविमि काल-परिणमिए ।
णह-वंदण-रुक्खो कसण-विसहरेणं पिव तमेण ॥ ४४९
सूरायव-कमल-वणमि मउलिए फुरिय-तारया-कुमुयं ।
दर-दिट्ठ-तिमिर-सल्लिं जायं सर-संणिहं गयणं ॥ ४५०
रवि-णिवडणं-विहडिय-जलहि-सल्लि-मंगुमाएण णिसंसं ।
वडवोणल-धूमेणं व तमेण पंच्छाइयं गयणं ॥ ४५१
तो^१ सजल-जलहराहिं व^२ विणिम्मिओ अलि-उलाहिं उप्पणो^३ ।
कलयंठि-कंठ-कंसणो पवट्ठिओ तिमिर-संघाओ ॥ ४५२
तममयमिव गयणयलं अंजण-णिम्मज्जिघोओ व दिसाओ^४ ।
कोसियं-रूयाणुमेयं जायं रणं व वणं-गहणं ॥ ४५३
अह दीसिउं^५ पयंता सेलंतरियस्स रयणि-याहस्स ।
पट्टमुल्लसंत-परिवियड-धवल-रहं-धय-वड-च्छाया ॥ ४५४

॥ ४४७ ॥ ४४८) रवि-रविकार्णिके विकटे दिवसरातपत्रे दिनकमले मुकुला-^१
यमाने उड्डीणभमरनिकर इव तिमिरसंघातः प्रसृतः रविरेव कर्णिका बीजकोशोऽ-
त्रेति ॥ ४४८ ॥ ४४९) वेडिज्जइ-नभक्षन्दनवृक्षः कृष्णविषधरेणव तमसाऽध-
कारेण वेद्यते । कस्मिन् सति । विकटौषधिविष्टप इव रवौ कालपरिणते सति
॥ ४४९ ॥ ४५०) मूरायव-सूर्यातपकमलवने मुकुलिते स्फुरिततारकाकुमुदम् ।
दरदृष्टिमिरसल्लिं सरःसंनिभं गगनं जातम् ॥ ४५० ॥ ४५१) रविणिवडण-^२
रविनिपतनविघटितजलधिसलिलमार्गोद्गतेन वडवानलधूमेनेव [तमसा] गगनं निःशेषं
समन्तात् समुल्लसितम् ॥ ४५१ ॥ ४५२) तो सजल-तावता सजलजलधैरिव
निर्मितः अलिकुलादिवोत्पन्नः । कलकण्ठीकण्ठकृष्णस्तिमिरसंघातः प्रवर्धितः ॥ ४५२ ॥
४५३) तममयमिव-गगनतलं तमोमयमिव जातम् अश्वननिर्माजिता इव जाता
दिशः । कौशिकरुतानुमेयं च भुवनतलमरण्यमिव जातम् । दिशोऽञ्जननिर्माजिता लिताः ।^३
कौशिका उदकाः ॥ ४५३ ॥ ४५४) अह दीसिउं-अथानन्तरं शैलान्तरितस्य

^१ = कर्णिका. ^२ P दिक्ख, J दिक्ख. ^३ P उड्डीणभमरनियरो व्व, J उड्डीणभमरणियसे
व्व, B उड्डीणभवरणियरु व्व. ^४ = वेद्यते, J वेडिज्जइ. ^५ = ओषधिविष्टप [= टपे] नेव, B विघटो.
^६ B विड व्व रविर्विककाल. ^७ = सूर्यातप. ^८ P दिट्ठि, B विट्ठ. ^९ I णिविडण. ^{१०} = मार्गोद्गतेन.
^{११} P B वडवानल. ^{१२} B धूमेणव. ^{१३} B अच्छाइयं. ^{१४} B ता. ^{१५} P हराहिं व, J हराहिय्व,
B जलहरोहि व. ^{१६} P B उप्पणो. ^{१७} B किरणो. ^{१८} P पवट्ठिओ, J पवट्ठिओ, B पवट्ठि.
^{१९} B निम्मज्जिघाउ व. ^{२०} P B दिसाउ, J दिसाओ. ^{२१} B कोसियस्स, J B कोसिय. ^{२२} P
रहं व गयणयलं, J रणं व वणगहणं, B रहं व भुवणयलं. ^{२३} P दीसिउं, J दिसियं, B दीसियि.
^{२४} B पयंता. ^{२५} B हर for रह. ^{२६} B हरदिट्ठ.

दीसइ परंते तम-भरस्स परितल्लिण-ससहरालोओ ।
 सयण-ट्टिय-महुमह-रुद्ध-सेस-दुद्धोददि-जलं व ॥ ४५५
 उम्मुह-फुरंत-पविरल-ससि-किरणालिहण-कम्बुरो सहइ^१ ।
 तम-णिवहो तंमोसैरिय-णिज्जरो विण्ण-सेलो व ॥ ४५६
 तो जाया उययंतरिय-ससहरारुण-भउह-विच्छुरिया^२ ।
 कुवियाहिसौरियायवै-दिट्ठि-मिण्णं व पुव-दिसा ॥ ४५७
 एत्थंतरम्मि एसा णीसेसं सहि-र्यणं विसज्जेउं ।
 वासहरमुवगया मयण-वाण-फहराउरावयवा ॥ ४५८
 ताव अहं पि^३ चिरागमणसंक-परिवेविरेण हियएण ।
 अंबाए वसंतसिरीए पाय-मूलं समळीणा ॥ ४५९
 भणिया य पुत्ति किं तुम्ह अज्ज णिय-भंदिरं पि विमंहरियं ।
 तो^४ कहसु कत्थं^५ रमियं किं वा भमियं^६ चिरं जेणं ॥ ४६०
 सिट्ठं च मए अंबमिहं^७ अज्ज मलयायलम्मि रमियाओ ।
 चंदणं^८ तरु-सिहरारूढ-माहवी-रैणह-डोल-हरे ॥ ४६१

- ^१ रजनीनाथस्य चन्द्रमसः प्रथमोलसदुपरिविकटधवलगृहचजपटच्छाया दर्शयितुं प्रवृत्ता दृग्गोचरीभूतेत्यर्थः ॥ ४५४ ॥ ४५५) दीसइ-नगोभरस्य पर्यन्ते परितल्लिणशश-धरालोकः शयनस्थितमधुमयनरुद्धशेषदुद्धोदधिजलमिव दृश्यते । शेषमुभयदिग्विक्षिप्तम् ॥ ४५५ ॥ ४५६) उम्मुह-उन्मुखस्तुरङ्गविरलरिक्किरणालिखनकर्तुरस्तमोनिवहः पौष्पोत्सारितनिर्भरः विन्ध्यशैल इव शोभते । विन्ध्यो हि श्यामलवर्णः प्रसिद्धः ॥ ४५६ ॥ ४५७) तो जाया-ततः उदयान्तरितशशधरारुणमयूखभिद्यमाना पूर्वा दिक् कुपिताभिसारिकावृन्ददृष्टिभिन्नेव जाता ॥ ४५७ ॥ ४५८) एत्थंतरम्मि-अत्रान्तरे मदनबाणप्रहारानुरा एषा बाँला निःशेषसखीजनं विस्तृत्य वासगृहमुपगता ॥ ४५८ ॥ ४५९) ताव अहं-तावताहमपि चिरागमनशङ्कापरिवेपमानेन हृदयेनाम्नाया वस्तन्-श्रियः पादमूलं गता ॥ ४५९ ॥ ४६०) भणिया-भणिता च हे पुत्ति किं युष्मा-कम् अथ निजमन्दिरमपि विस्मृतम् । तस्मात्कथय कुत्र भ्रान्ता किं वा रते येन हेतुना अत्रागमने चिरं कृतम् ॥ ४६० ॥ ४६१) सिट्ठं च-शिष्टं^९ च कथितं च मया अम्ह वयमथ चन्दनतरुशिखरारूढमाहवीलतादोलागृहे मलयाचले रताः क्रीडिताः ॥ ४६१ ॥

^१ P दुद्धोददि, J दुद्धोदधि, H दुद्धोदधि. ^२ J मय. ^३ B पासो^३ for तंमो. ^४ PB विच्छुरिया, J विच्छुरिया. ^५ P सारियायव, B सारियाविद. ^६ = आत्तम्बु [" ताव]. ^७ PJB निव. ^८ J गिबं for यणं. ^९ P रावयरा, J रावयवा, H रा बाळा. ^{१०} P विरणा, JB विरणा. ^{११} B वीसरियं. ^{१२} B सा. ^{१३} B भमिया. ^{१४} B रूमियं. ^{१५} J तेण. ^{१६} P अंबमिहं, J अम्बमिहं, B अंबमिहं. ^{१७} P वंदण, JB वंदण. ^{१८} = कला, B कणयरोळरे. ^{१९} B वद् दुष्प शिष्टे च कथितं.

जं तुम्ह पाय-मूलं प्रैषिं ष सम्मगया महापुम्हं ।
 तं सुह्रंदोलण-खेयं-संग-सुदियाहं अंगाहं ॥ ४६२
 एवं सोऊग अहं अवापु विसज्जिमा तहिं वेय ।
 णवर ण दिट्ठा एसा तस्य मए वास-भवणम्मि ॥ ४६३
 परिचितियम्मि अँवो कतो सा मयण-वाण-तवियंगी ।
 अच्छह विपां वि अम्हेहिं जाणियं अहव किं अण्णं ॥ ४६४
 जह एवं विवस-सरीर-चलण-वलि-विसम-भंगुरं सयणं ।
 एँव च एत्थ कुसुमोवयार-मलियं कु-हेसयलं ॥ ४६५
 तँह सयणाओ भूमि भूमीएँ पुणो वि संगया सवणं ।
 सयणाहि वि चंद-भँउह-सीयले भवणमारूढा ॥ ४६६
 परिचितिऊग एयं सिणेह-वस-कायरेण हियएण ।
 बहुसो परिभावंती मणि-भँवेणयहं समारूढा ॥ ४६७
 तावं य उयय-धराहर-सिहर-ट्टिय-ससि-भऊह-मिज्जतो ।
 पहसरह गुहा-विवरंतरेसु सो तिमिर-संधाओ ॥ ४६८
 णिम्मल-तारा-कुसुमोवसोहियं उँयय-सेल-सिहराहिं ।
 पसारियं-मँउहँ-वक्खो ससि-हंसो णँह-सरं विसह ॥ ४६९

४६२) जं तुम्ह - यद् युष्मत्पादमूलं महानुमती सांप्रतं न समागता । तत्सुचिरान्दोलन-
 खेदसंगखिन्नान्यङ्गानि । अतो नागतेति ॥ ४६२ ॥ ४६३) एवं सोऊग - एवं
 श्रुत्वाहमन्वया तत्रैव विसृष्टा । नवरं तत्र वासभवने मयैषा महानुमती न दृष्टा ॥ ४६३ ॥
 ४६४) परिचितियम्मि - परिचिन्तितवत्यस्मि । अब्बो इति खेदे । अस्माभिर्विना^१ सा^२
 मदनबाणतसाङ्गी कै विषते अथवा ज्ञातं किमन्यत् ॥ ४६४ ॥ तदेवाह ॥ ४६५-६७)
 जह एवं - यथैतद्विवशरीरवैलनवलिनिषमभङ्गुरं शयनम् एतच्चात्र कुसुमोपचारमलितं^३
 कुदेशतलं महीतलम् । विवशः पक्वशः कामेनेति ॥ [तह -] यथा शयनाङ्गुमी
 संगता भूमेः पुनरपि शय्यासंगता शयनादपि चन्द्रमयूखशीतलं भवनं प्रासादमारूढा ॥
 [परिचितिऊग -] एवं परिचिन्त्य केहवशकातरेण हृदयेन बहुशः परिभावयन्ती^४
 विवशन्ती अहं मणिभवनं समारूढा । कुलकम् ॥ ४६५-६७ ॥ ४६८) ताव य -
 तावता उदयधराधरशिखररिषतशशिम्पूखभिषमानस्तथा तिमिरसंधातः गुहाविवरान्तरेषु
 प्रतिस्सति गच्छति ॥ ४६८ ॥ ४६९) णिम्मल - शशिहंसः प्रसृतमयूखपक्षः उदय-

^१ P इण्णिं, J एण्णिं, B इण्णिं. ^२ B सेव. ^३ = आप्तानि. ^४ Instead of this gāthā, B reads No. 467 here, though the Sanskrit commentary is rightly placed. ^५ = आवर्ष

^६ P णिमा, JB विणा. ^७ B एयं. ^८ B जह. ^९ P मूलीणे, J मूलीए, B मूलीड. ^{१०} J मवूह.

^{११} B अण्यं अहं. ^{१२} P would separate ताव and य. ^{१३} P उण्वय, J not specified, B अवय. ^{१४} P पेतारिय, JB पत्तारिय. ^{१५} P मवूह, JB मवूह. ^{१६} B णहत्तरे कत्त. ^{१७} B अस्माभिणा.

^{१८} B मणिते कुपेसवले महीतले.

दीह-मुणालेहिं व पसरिएहिं किरणेहिं पियह हरिणको ।

ब्रुवणतराल-सर-मज्झ-संठिमं तम-जलुपीलं ॥ ४७०

पिय-विरहे जलणायति ससि-यरा इय कहेइ अम्हाणं ।

घर-दीहियाणं संकुइय-कमल-मुह-भंडला णलिणी ॥ ४७१

पविरल-दंसण-सीलेण होइ पेम्मं^१ सुदूसहं इमिणा ।

इय कलिउग य णलिणी ससि-संग-परम्भुही जाया ॥ ४७२

तं वम्मह-बाण-गिसाण-वट्टयं संसहरं णिएउगं ।

परिचितियमिहं हियए^२ किय-विसमो विरहिणीण इमो ॥ ४७३

तो तत्य मए एसा दुविसहाणंग-बाण-तवियंगी ।

फलिहं-मणि-कुट्टिमुच्छंग-संगया झत्ति सब्बवियो ॥ ४७४

उवसप्पिउग पासं हत्थेहिं परवसाइं अंगाइं ।

परिमासिउग भणियां पिय-साहि कीसेरिसो तौओ ॥ ४७५

कीस तुमं साहि एयं सेजाहरयं तहिं पमोत्तूण ।

इह फलिह-सिला-मणि-कुट्टिमंग-संगं पवणासि ॥ ४७६

किं वा एयं उज्जाण-कुसुम-संदोह-सीयलं पवणं ।

अम्हायती पिय-साहि उंससिष्वं पि विम्हरसि^३ ॥ ४७७

शैलशिखरात् निर्मलताराकुमुदोपशोभितं नमःसरोवरं विशति ॥ ४६९ ॥ ४७०)

दीह - हरिणाङ्को दीर्घमृणालैरिव प्रसृतैः किरणैर्मुवनान्तरालसरोमध्यसंस्थितं तमोजलोत्पीडं

पिबति ॥ ४७० ॥ ४७१) पिय - गृहदीर्घिकायां संकुचितकमलमुखमण्डला नलिनी

प्रियविरहे शशिकरा ज्वलनायन्ते इत्यस्माकम् आलपतीव ॥ ४७१ ॥ ४७२) पविरल -

प्रविरलदर्शनशीलेन दृष्टनष्टदर्शनेनामुना चन्द्रमसा सह प्रेम सुदुःसहं कष्टतरं भवति । इति

ज्ञात्वेवं नलिनी शशिसंगपराङ्मुखी जाता । अपरापि विदग्धवनिता क्षणरागिणी नानुरज्यते

॥ ४७२ ॥ ४७३) तं वम्मह - तं मन्मथबाणनिशानपटं शशधरं दृष्ट्वा चिन्तितव-

त्पस्मि । अञ्चो एष चन्द्रो विरहिणीना विषावयमो मारणात्मकः इति । निशानपटम् उच्चे-

जनशिलापटः ॥ ४७३ ॥ ४७४) तो तत्य - ततः तत्र मयैषा दुर्विषहानङ्गतौपतसाङ्गी ।

स्फटिकमणिकुट्टिमोसंगसंगता झटिति दृष्टा ॥ ४७४ ॥ ४७५) उवसप्पिउग -

पार्श्वं समीपम् उपसत्यं परवशान्यङ्गानि हस्ताभ्यां परिमार्ज्यं स्पृष्ट्वा भणितं किमेतादृश-

स्तापः ॥ ४७५ ॥ ४७६) कीस तुमं - सखि किमिति तत्र त्वमेतच्छय्यागृहं प्रमुच्येह

स्फटिकशिलामणिकुट्टिमाङ्गसंगं प्रपन्नासि ॥ ४७६ ॥ ४७७) किं वा - किं वा उच्यते

^१ = दीर्घं. ^२ B सेकुविय [= संकुचिय]. ^३ P पेम्मं, J पिम्मं, B पिम्मं. ^४ P ससि, JB सस्य.
^५ = शब्दा ^६ P चितियमिह, J चितियमिह, B चितियमिह. ^७ B अञ्चो for हियए. ^८ = स्फटिक.
^९ = शिलोमिता. ^{१०} B मणियं. ^{११} B कि एरिसो तापो. ^{१२} P कुट्टिमंगि, JB कुट्टिमंग. ^{१३} =
जिम्हरी. ^{१४} = उक्कसमवि. ^{१५} B विम्हरियं. ^{१६} B reads something like झक्कयतीव.

किं वा बहु-कुसुमासव-पाण-पमत्तालि-बहल-संकारं ।
 सोऽग्न सज्ज-डकं व झति अंगं समुत्क्षिपति ॥ ४७८
 ससहर-क-णियैरालुखियाईं सिसिरे वि सिज्जमाणाई ।
 णिष्केट्टाईं पओसे पिय-सहि किं वहसि अंगाई ॥ ४७९
 सासंक-मुक्क-पीसास-सेसै-सरोह-मोह-विवसंगी ।
 किं पुणरुत्त-पवत्तण-विसंठुलं कुणसि सयणीयं ॥ ४८०
 आसण्ण-परियणालाव-संकिरी किं पर्यपसि मयच्छि ।
 अविहावियक्खरत्तं पडिवयणमिणं असंबद्धं ॥ ४८१
 बहु-विह-वियण्य-चिंता-णिष्कंद-अभतरुमायं-जलं ।
 कीस उण अणिमिसच्छं अलद्ध-रुक्खं पलोएसि ॥ ४८२
 अद्दुक्खित्तं-विसंठुल-बाहु-रुया-मूल-कुसिय-पत्तंके ।
 वयणं अईरुमाय-चंद-विब-सरिसं किमुवहसि ॥ ४८३
 सरसारविंद-केसर-पराय-परिपिजरे थणुच्छंणे ।
 वेसुयाइ दिण्णं-मत्तं मयच्छि हरि-यदणं कीस ॥ ४८४

कुसुमसंदोहशीतलमेनं पवनं जिप्रन्ती प्रियसखि उच्छ्रसितमपि विस्मृतम् । अज्ञानि^१
 निश्चेष्टानि किमिति जायन्ते इति ॥ ४७७ ॥ ४७८) किं वा बहु-[किं] वा अथवा
 कुसुमासवपानप्रमत्तालिबहलसंकारं श्रुत्वा किमिति सद्यो दष्टवै झिति अङ्गं समुत्क्षिपति
 विसंस्थुलं^२ पातयसि । ' शक्तमुक्तदष्टरुग्णमृदुत्वे को वा' [हैम० ८-२-२] इति, डैको
 ॥ ४७८ ॥ ४७९) ससहर - शिशिरेऽपि प्रदोरे शीतले संख्यासमये शशधरक-
 च्छुरितानि प्रियसखि किमिति त्विचमानानि निश्चेष्टितानि वहसि ॥ ४७९ ॥ ४८०)
 सासंक - साशङ्कमुक्तानिःश्वासस्वेदसरोधमोहविवशाङ्गी । किमिति पुनरुत्तप्रलोठनवि-
 संस्थुलं शयनीयं शय्यां करोषि ॥ ४८० ॥ ४८१) आसण्ण - आसनपरिजना-
 लापशाङ्कमाना हे युगाक्षि अविभाविताक्षरार्थमिदमसंबद्धं प्रतिवचनं किमर्थं प्रतिजल्पसि
 ॥ ४८१ ॥ ४८२) बहुविह - बहुविधविकल्पचिन्तानिष्पन्दाभ्यन्तरोद्रताक्षुजलं
 यथा भवति । किमिति पुनरनिमिषाक्षं निस्तन्द्रलोचनम् अलब्धलक्ष्यं शून्यं प्रलोकते^३
 ॥ ४८२ ॥ ४८३) अद्दुक्खित्त - अर्धोत्क्षिप्तविसंस्थुलबाहुल्यतामूलकप्रपञ्चाङ्कम् ।
 अचिरोद्रतचन्द्रबिम्बसदृशं वदनं किमर्थमुद्भवहसि । पत्राणि पत्रबह्वयः । अचिरोद्रतचन्द्र-
 सदृशम् अरुणमिति भावः । सुतरां तापखेदात् ॥ ४८३ ॥ ४८४) सरसारविंद -

^१ P कुसुममासवपाण, JB कुसुमासवपाण. ^२ = सद्यो दष्टमिवांगं. ^३ P निवाक, J निवरा; B निपरा. ^४ = त्विचमानानि; P सज्जमाणाई, B सिज्जमाणाई. ^५ = निचेष्टानि, P निष्केट्टाईं पओसे, B निष्केट्टाईं पओसे. ^६ = दोष. ^७ P निवसंगी, JB विवसंगी. ^८ = पुनः पुनः प्रवर्तमान [= तंनेन]. ^९ P विसंठुलं, B विसंठुलं. ^{१०} = शक्ति. ^{११} = अविभा-
 विताक्षरार्थं ^{१२} = अभ्यंतरदृष्टावुजकं. ^{१३} P like अद्दुक्खित्त. ^{१४} = अचिरोद्रत. ^{१५} P विव, JB विव. ^{१६} P फ, B परि. ^{१७} P वणुच्छंणे, J धुणुच्छंणे [?], B वणुच्छंणे. ^{१८} = छुत्तसि. ^{१९} P विपमिषं, J विपमिषं, B विपमिषं. ^{२०} B विसंस्थुले. ^{२१} B बह. ^{२२} B पुनरपि निमिषाक्षं.

इय कीस तुमं नूमेसि^१ मञ्ज गिय-हियय-वेयणावेयं ।
सीसंतं लहुई-होइ होइ गरुय असीसंतं ॥ ४८५

तो तै इमीई^२ आयण्णिऊण लज्जावसोणयच्छि-जुयं ।
भणियं ण णिण्हविज्जेइ किं पुण एवविहमसंतं^३ ॥ ४८६

जं अणुइयं कुमारी-यणस्स लज्जा-यसाहिय-कुलस्स ।
तं सविसेसं पिय-सहि मह हय-हियएणं पारदं ॥ ४८७

तं कइ णु तुम्ह सीसइ कइ व^४ ण सीसइ असोहणिज्जे पि ।
तह वि^५ चिर-रक्खियं पि हु कइयिं तुञ्ज तौ सुणसु ॥ ४८८

तं सिद्ध-कुमारं पेच्छिऊण एएहिं^६ सहि अणज्जेहिं ।
अविणय-भग्गे हय-लोपेणेहिं^७ णीयमिह किं भणिमो ॥ ४८९

जाणंती वि हु पिय-सहि दूर-विरुद्धं कुमार-भावस्स ।
तह वि हय-वम्महेणं^८ अलज्जिराणं धुरे जुत्ता ॥ ४९०

हे भृगाक्षि सरसारविन्दकेसरप्रागपरिपिञ्जरे स्तनोत्सगे दत्तमात्र हरिचन्दनं किमिति वसुभाइ श्रुष्यति ॥ ४८४ ॥ ४८५) इय कीस - इति किमिति त्वं मत्तो मत्त-
काशात् निजहृदयवेदनावेगं नूमेसि आच्छादयसि । 'छदेर्गेर्णमन्मससुमदुक्खोव्वाण-
पक्खाळाः' [हैम० ८-४-२१] इति नूमः । यतो वेदनावेगः शिष्यमाणः कथ्यमानः
सख्यत्वात्प्रे लघुकीर्णवति अशिष्यमाणो अनिवेद्यमानो गुरुर्भवति प्रवर्धते इति ॥ ४८५ ॥
४८६) तो तै - ततस्तं मदुक्तमाकर्ष्य लज्जावनताक्षियुगम् अनया महानुमत्या भगिंतं
हे सखि न निह्वयते नाच्छाद्यते किं पुनरेवविधमसद्विरुद्धम् अतो न निवेद्यते इत्यर्थः
॥ ४८६ ॥ ४८७) जं अणुइयं - लज्जाप्रसाधितकुलस्य कुमारीजनस्य यदनुचितम्
अयुक्तं हे प्रियसखि मम हृत्तद्वयेन सविशेषं तदेव प्रारब्धम् ॥ ४८७ ॥ ४८८) तं
कइ - तत्कथं तै युष्मभ्यं शिष्यते कथं वा दुःकर्यैर्मपि न कथ्यते । तथापि चिर-
रक्षितमपि तैवै कथनीयं तस्मात् [श्रुणु] ॥ ४८८ ॥ ४८९) तं सिद्ध - [तं सिद्ध-]
कुमारं माधवानिलं दृष्ट्वा एताभ्याम् अनार्याभ्यां हतलोचनाभ्याम् अहमविनयमार्गं नीत्वा
कामपरत्वशीलितैर्ययः । तस्मात् किं भणामि । अकथ्यम् एतदित्यर्थः ॥ ४८९ ॥
४९०) जाणंती - प्रियसखि कुमारभावस्य दूरविरुद्धम् अत्यर्थमयुक्तं जानानापि । तथापि
हैतमन्मथेनाहमलज्जावतीनां धुरि नियुक्ता । कामेन निर्लज्जा कृतेत्यर्थः ॥ ४९० ॥

^१ = अच्छादयसि. ^२ = अनया महानुमत्या. ^३ = अवनताक्षिपुर्णं. ^४ P न विण्हविज्जेइ, J मह
for व, B न विण्हविज्जेइसि. ^५ = कुसितं. ^६ = अशुचितं; B अणुज्जेयं. ^७ = शिष्यति. ^८ B वि
^१ B दुस्सवणियं. ^२ B व. ^३ B वा सुविज्जाणि । ^४ P लोक्काहिं, ^५ B लोयणेहिं. ^६ B
अलज्जिरीयं. ^७ B हु-अणुमपि. ^८ B तत्त. ^९ B इत्त for हत्त.

जं तेणं मञ्जु सदि शरिसो वि सफरप्रहि-विस-विणासवरो ।
 गस्त-पसाओ गिकारणं पि दिण्णो इतंतेण ॥ ४९१
 तं चेष तस्स पिय-सदि उववार-महत्तणं मंतीए ।
 संह-वड्डियाणुराया सिणिद्धवां भावयंतीए ॥ ४९२
 सीलं कुलं सहावं विजां-विणयं अपूणयं-गुणं च ।
 बहुसो परिचिंतती अविणय-ममं समोदण्णा ॥ ४९३
 ता इह तुंहे पि अंसाहिउण लज्जा-पणट्ट-सम्भावा ।
 एयं चंदाणिलं-संग-सीयलं-किर^१ समारूढा ॥ ४९४
 ता एएहिं दुपेच्छेहिं तिकख-करवत-वयमं-सरिसेहिं ।
 मविसेसं संतविया खलेहिं सदि चंद-किरणेहिं ॥ ४९५
 एयाओ चंद-किरणेहिं अज्ज पंजालियाओ व दिसाओ ।
 उंजाणे गंधवहा वि अज्ज विस-लेविणीं एति ॥ ४९६
 ता साहसु संतावो^२ कंमि पएसमि पिहेइ गवाण ।
 मयण-मंहाणल-तवियाणं^३ दुक्कय-कम्मण अमहाण ॥ ४९७

४९१) जं तेण - हे प्रियसखि यत्नेन कुमारेण सकलाहिविचिन्ताशक्तः एष गरुड-^१
 प्रसादः हसता मम निःकारणे दत्तः ॥ ४९१ ॥ ४९२) तं चेष - प्रियसखि तदेव
 तस्योपकारमहत्त्वं स्मरन्ती तेषावर्षितानुरागा सखेहं सखिगंधं भावयन्ती ॥ ४९२ ॥
 किमित्याह । ४९३) सीलं कुलं - शीलं कुलं स्वभावं विद्याविनयमनुपमगुणं च ।
 बहुसो विचिन्तयन्ती अहम् अविनयमार्गं समवतीर्णा । मदनपरवशा जाता । विशेष-
 कम् ॥ ४९३ ॥ ४९४) ता इह - तस्मादिह युष्माकमप्यकथयित्वा लज्जाप्रनष्ट-^२
 सद्गत्वा सती एतच्छन्दानिलसंगशीतलं भवनमारूढा ॥ ४९४ ॥ ४९५) ता एएहिं -
 तावता हे सखि एतैः दुर्दृष्ट्यैः द्रष्टुमशक्यैः तीक्ष्णकरपत्रवदनसदृशैः खलैश्चन्द्रकिरणैः
 सविशेषं संतापिता पीडिता ॥ ४९५ ॥ ४९६) एयाओ - एता दिशः चन्द्रकिरणैः
 अद्य प्रक्षीलिता इव ममोर्षानगन्धवहा आरामवायवो विपलिता इवामैन्ति ॥ ४९६ ॥
 ४९७) ता साहसु - तस्मात् कथय कस्मिन्प्रदेशे गतानां मदनमहानलनटितानां दुःकृत-^३

^१ P तेण सदि मञ्ज, J तेण मञ्ज सदि, B तेण मञ्ज पियसदि एतो सखरुहिं. ^२ P निष्कारणमि, J निष्कारणं पि, B निष्कारणमि. ^३ B उववारे गिकारणं [= 'इं गिकारणं'] संतीए. ^४ B सदि. ^५ P सिणिद्धनारवं समोदण्णा, (= समवतीर्णा), J सिणिद्धवा भावयंतीए, B सिणिद्धवं भावयंती; P skips over one number here. ^६ P does not separate the words. ^७ B विणयं च अनुगुण. ^८ B परिभाषी. ^९ P समं, JB समो. ^{१०} = तथापि. ^{११} P पि असाहिउण, J पि यसाहिउण, B पियसाहि सिगेइउजापणट्ट. ^{१२} P चंदाणिल, JB चंदाणिक. ^{१३} B मयणमारूढा for किर etc. ^{१४} P वणय, JB वण. ^{१५} P पंजाळिउ व, J पंजाळियाओ व, B पंजाळियाउ व पि. ^{१६} B उज्जाणमंघवाहा वि मञ्ज विसलेवया हुंति । ^{१७} = विचलेविया. ^{१८} B संताउ (= जो). ^{१९} B अमि. ^{२०} B corrupt. ^{२१} P नळ, JB णळ. ^{२२} B णडियाण for तवियाण of PJ. ^{२३} B दुक्कयंमण अंतेण [= अंताणं].

भगिचं च मय प्रियसहि संबं एयं भणति अण्यो वि ।
 एसो मयणुम्माओ ण तरिज्जइ रविस्संउं कह वि ॥ ४९८
 अण्णं तं प्पुमिज्जइ एयं पुण सुयणु वम्मह-रहस्सं ।
 पर्यब्धिज्जंतं ण त्हा गुप्पंतं जह फुडी-होइ ॥ ४९९
 एवं भणिउम मए भाउय सरिसेहिं णैलिणि-वचोहिं ।
 कप्पुरोइसं-पुणाल-सीयलं विरहयं सयणं ॥ ५००
 तेण वि से संताओ जा ण गओ भेट्टउत्त उवसामं ।
 अबलोइयं सुमीयाए तो मए देविक्खणाहुत्तं ॥ ५०१
 ता ज्ञचि भेइयलागमण-खेय-परिसुद्धियं^१ वयण-तामरसा ।
 सा माहवीलया भट्टउत्त सहस ति संपत्ता ॥ ५०२
 तो सरहसाए बद्धाविउम आलिगिया मए पढमं ।
 पच्छा इमीए भाउय पुलय-णिविबेहिं^२ अंगेहिं ॥ ५०३
 अह तं इमीएँ सुय-जुय-विकखेव-विहित्त-पल्लवं सयणं ।
 माहविलयाएँ दट्टण सलहिओ ताँव पंचसरो ॥ ५०४

- ^१ कर्मणाम् अङ्गानां संतापो भक्ष्यति । 'अंशोः फिक्कफिक्कफुडफुडचुकमुल्लाः' [हेम० ८-४-१७७] इति फिक्कइ ॥ ४९७ ॥ ४९८) भगिचं - भणितं च मया प्रियसखि सत्यमेतदन्येऽपि भणन्ति एष मदनोन्मादः कथमपि रक्षितुं न तर्पति ॥ ४९८ ॥ ४९९) अण्णं तं - अन्यत्तत्रच्छन्नं क्रियते यदेतत्पुनः सुतत्तु ममथरहस्यं प्रकटीक्रियमाणं न तथा स्फुटीभवति यथा गोप्यमानम् । प्रच्छन्नं क्रियमाणं प्रकटताभावहृति ॥ ४९९ ॥ ५००) एवं भणिउम - एव भणित्वा मया भ्रातः सरसेर्नलिनीपत्रैः कर्पूरश्रीखण्डमृणालशीतलं शयनं विरचितम् ॥ ५०० ॥ ५०१) तेण वि - ^३ [नेन अपि तस्याः संतापः यावत् न गतः भट्टपुत्र उपशमम् । अवलोकितं सुमीतया ततः मया दक्षिणाभिमुखम्] ॥ ५०१ ॥ ५०२) ता ज्ञचि - [तावत् ज्ञातिनि नभस्नलागमन-खेदपरिस्नानवदनतामरसा । सा माधवीलता भट्टपुत्र सहसा इति मंत्रासा] ॥ ५०२ ॥ ^४ ५०३) तो - [ततः सरभसया वर्धाप्य आलिङ्गिता मया प्रथमम् । पश्चात् अनया भ्रातृक पुलकनिधृतैः अङ्गैः] ॥ ५०३ ॥ ५०४) अह - [अथ तद् अनया भुज-

^१ B सन्ने. ^२ = अण्ययं; P अण्णं, J अण्णं, B अणे ते. ^३ = आच्छाद्यते. ^४ B एयमिदंतेण सहा. ^५ P भाउय, JB भाउय. ^६ P भणिणि, J भणिणि, B भणिणि, ^७ = संवन. ^८ P 449 J perhaps 500, B 506. ^९ B तेणु for भट्ट. ^{१०} B अबलोहउम मीयाह. ^{११} Bikaner transcript reads thus तो मए इ ॥ ५० ॥ तत्राभाव्यां नराधिपः etc. (See the Sk. com. on gāthā No. 806 below). It has a big gap here, with some twenty folios missing in the original. So hereafter, for many gāthās, we have the readings of only P and J. ^{१२} P जह. ^{१३} = परिस्नान. ^{१४} = निमित्तैः [= निधृतैः], P णिविबेहि, J णिव. ^{१५} P ताव, J ताव. ^{१६} B has a big gap here in the MS. which is wanting in twenty folios; so the Sanskrit Chāyā is added by the Editor for the missing portion of the Commentary.

पच्छा सुर-यावत्-कुसुम-सैहरो तालवत्-लेहो य ।
 परिउट्ट-वयण-कमलाएँ अँपियो दइयँ-दईए ॥ ५०५
 अह सो इमीएँ पियवम-कर-कमल-पसंग-रुद्ध-माहण्यो ।
 सहस ति सहरिसाएँ पओहरोवरि परिट्टवियो ॥ ५०६
 अह सो मए वि सहसा पँरिओसुफुल्ल-लौयण-गुहीए ।
 अँणिसामिय-वयण-प्याहणार्ण सो वाइओ लेहो ॥ ५०७
 सत्थि मलयायलौओ सुंदरि तुह माहवाणिलो लिहइ ।
 लेहँ संसुबयत्थं भावेज्जसु किं खु बहुयण ॥ ५०८
 इमिणा वि णव-पओहर-पसंग-सुह-सीयलेण हारेण ।
 ण समिज्जइ तुह दँसण-सवंग-गँओ अणंगमी ॥ ५०९
 तँ सोऊण इमीएँ णिहुय-णिचदंजलीएँ पंचसरो ।
 हियणं चिय णमिओ णमंत-णयणुप्पल-जुयाए ॥ ५१०
 तावय मम पि माहविलयाएँ सिट्टो कुमार-संदेसो ।
 जह तुम्ह सविणयं माहवाणिलो अंब विण्णवइ ॥ ५११
 ण तुयं उवयार-प्याहणाण विसओ ण लोह-दँयणाण ।
 तह वि हू भणामि णण्णो तुम्हाण पियंकरो अम्ह ॥ ५१२

युगविक्षेपविक्षिप्तपह्लवं शयनम् । माधवीलतया दृष्टा क्लृप्तः तावत् पञ्चशरः] ॥ ५०४ ॥
 ५०५) पच्छा - [पश्चात् सुरपादपकुसुमरोखरः तालपत्रलेखः च । परितुष्टवदनकम-
 लया अर्पितः दयितदूत्या] ॥ ५०५ ॥ ५०६) अह सो - [अथ स एनया प्रियतम-
 करकमलप्रसंगलम्बमाहात्म्यः । सहसा इति सहर्षया पयोधरोपरि परिस्थापितः]
 ॥ ५०६ ॥ ५०७) अह सो - [अथ स मया अपि सहसा परितोषोत्फुल्लोचन-
 मुखया अश्रुतवदनसंदेशया स वाचितः लेखः] ॥ ५०७ ॥ ५०८) सत्थि - [स्वस्ति
 मलयाचलात् सुन्दरि ते माधवानिलः लिखति । लेखं समुच्चयार्थं भावय किं खलु
 बहुना] ॥ ५०८ ॥ ५०९) इमिणा - [अनेन अपि नवपयोधरप्रसंगसुखशीतलेन
 हारेण । न शक्यते तव दर्शनसर्वाङ्गगतः अनङ्गाम्निः] ॥ ५०९ ॥ ५१०) तँ सोऊण -
 [तत् श्रुत्वा अनया निभृतनिबद्धाङ्गल्या पञ्चशरः । हृदयेन एव नतः नमन्यनोत्पल-
 युगया] ॥ ५१० ॥ ५११) तावय - [तावत् मम अपि माधवीलतया शिष्टः
 कुमारसंदेशः । यथा वः सविनयं माधवानिलः अम्ब विज्ञापयति] ॥ ५११ ॥ ५१२)
 ण तुयं - [न त्वम् उपचारसंदेशानां विषयः न लो[भ]वचनानाम् । तथा अपि खलु

^१ P ब, J व. ^२ जपियो. ^३ जहणो ह. ^४ पमीए. ^५ P पवहरो, J पणो. ^६ P परिउट्टु. ^७ परिओसु. ^८ = अनुत्तवदनस्तिताया. ^९ P प्याहण्यह, J प्याहणार. ^{१०} P पकाव, J पकावो. ^{११} = हलोपार्थ. ^{१२} P गद, J शलो. ^{१३} P जौवयणाण.

सो सुपयसो सो चिय सुवासरो सो सुलोचनालोओ ।
 सो सुमुहुतो जत्थ य पुणो वि तुम्हे वि दीसिहई ॥ ५१३
 भणियं च मए सहि माहवीलए कइसु केग कजेण ।
 बहु मण्णिओ अणंगो तए वि तह विंभिय-मणीए ॥ ५१४
 भणियं च तीए भयवह-जेण कुमारो वि तम्मि सुपएसे ।
 तुम्ह-गुण-संकहासत्त-माणसो अँच्छिओ दियसं ॥ ५१५
 ता अत्थ-सेलँ-संकेय-संग-सुह-समिय-दियस-संताओ ।
 अपुराय-णिम्मरो^१ वारुणीएँ अवगूहिओ सूरु ॥ ५१६
 जाया सिहर-समारूढ-विविह-विहग-उल-व्हलिय-दलोहा ।
 तह संगलत्त-परितल्लिण-वद्ध-तिमिरा तरुधाया ॥ ५१७
 संझायव-द्व-दंहु पैलित्त-णक्खत्त-खण्णुयं सहसा ।
 तिमिर-मसि-महलियासं जायं रणं व गयणयलं ॥ ५१८
 णिण्णासिय-सयलासा-सुहेण उप्फुसिय-लोय-सोहेण ।
 सहस चि अंतएण वे तमेण गिलियं व सुवैणयलं ॥ ५१९
 ता उंयैहि-णिमज्जंतद्ध-तियस-गय-कुंभ-विम्मर्मां होयं ।
 अँधुंभायारँभं ससहरस्स चिंवं समुल्लसियं ॥ ५२०

भणामि न अन्यः युष्मत् प्रियकरः अस्माकम् ॥ ५१२ ॥ ५१३) सो - [स सुप्रदेशः
 स एव सुवासरः स सुलोचनालोकः । स सुमुहुतः यत्र च पुनरपि युयं हि द्रक्ष्ये] ॥
 ५१३ ॥ ५१४) भणियं - [भणितं च मया सखि माधवीलते कयय केन
 ५१४) कर्णेण । बहुमतः अनङ्गः त्वया अपि तथा विस्मितमनसा] ॥ ५१४ ॥ ५१५)
 भणियं - [भणितं च तथा भगवति येन कुमारः अपि तस्मिन् सुप्रदेशे । युष्मद्गुणसं-
 कथास्तत्मानसः स्थितः दिवसम् ॥ ५१५ ॥ ५१६) ता अत्थ - [तावत् अस्त-
 शैलसंकेतसंग मुखशमितदिवससंतापः । अनुरागनिर्भरः वारुण्या अवगूढः सूर्यः]
 ॥ ५१६ ॥ ५१७) जाया - [जाताः शिखरसमारूढविविधविहगकुलबहलित्त-
 ५१७) दलौघाः । तथा संगलपरितल्लिनवद्धतिमिराः तरुसंघाताः] ॥ ५१७ ॥ ५१८)
 संझा - [संभ्यातपदबद्धं प्रदीप्तनक्षत्रस्थाणुकं सहसा । तिमिरमपिमलिनितार्शं जातम्
 अरण्यम् इव गगनतलम्] ॥ ५१८ ॥ ५१९) णिण्णासिय - [निर्नाशितसकलाशा-
 मुखेन उन्मृष्टलोकशोभेन । सहसा इति अन्तकेन इव तमसा गितितमिव भुवनतलम्]
 ॥ ५१९ ॥ ५२०) ता - [तावत् उदधिनिमज्जदधं त्रिदशगजकुम्भविभ्रमाभोगम् ।

^१ [तुम्हे हि दीसिहई]. ^२ = विस्मयमानवा. ^३ = स्थितः. ^४ V सेलं, J सेल. ^५ P] निम्मरो.
^६ = अलित. ^७ = कीलकं. ^८ P 'यणं, J 'यलं. ^९ P य, J व. ^{१०} P सुवणयलं, J सुवणयलं.
^{११} P] उभयि. ^{१२} P 'भोयं, J 'होयं. ^{१३} P अहुगया, J अहुगया. ^{१४} = अलक.

सुर-सुन्दरि-सर्वेय-कमोल-वैस-परिपिञ्जराख्य-च्छाया ।
 प्रसरद् बोवोरुण-मंडलस्त जोष्ठा मिवकस्त ॥ ५२१
 मंदर-धुय-जलमिहि-फेन-धुञ्ज-भिष्णं तमाल-गह्वणं व ।
 जायं फुरंत-पविरल-मिवेक-कर-कम्बुरं तिमिरं ॥ ५२२
 दीसद् परिकोमल-ससि-मउद्-दंतुरिय-तलिणिय-तैमोई ।
 कैलहोय-रसिय-मरगय-कुट्टिम-भूमि-प्यहं गयणं ॥ ५२३
 दीसद् उययै-धराहरं-सिहर-ट्टिय-ससि-मउद्-मिज्जंतो ।
 दर-सिदिलिय-णिम्मोओ क्कण-भुवणो वं गयणं-वहो ॥ ५२४
 ताव य सिधं-जरदायंत-ससि-यरुफुसिय-तिमिर-बडलाओ ।
 जायाओ दुद्धं-सायर-वेला-धोयाओ व दिसाओ ॥ ५२५
 दर-विहडिय-वयण-विणितं-गध-सुद्धालि-गण-सपाहाई ।
 कुमुयाईं ससहरकंत-तिमिर-भरियाईं व दुद्धंति ॥ ५२६
 रयणियर-करोक्कण-मिज्जंतुवरिय-तिमिर-सेसाई ।
 सरणागयाईं मलयो रक्खइ वं गुहा-हल्ल्याईं ॥ ५२७
 सयलेण भुवण-परिपायंटेण णिर्वविय-सयल-लोएण ।
 अकुणंती णलिणी चेष वंचिया संगमं ससिणो ॥ ५२८

अर्धेन्द्रितारुणं शशाधरस्य विभ्रं समुद्रसितम् ॥ ५२० ॥ ५२१) सुर- [सुरसुन्दरी-
 समदकपोलपार्श्वपरिपिञ्जराख्यच्छाया । प्रसरति स्तोकारुणमण्डलस्य ज्योत्स्ना मृगाङ्गस्य]
 ॥ ५२१ ॥ ५२२) मंदर- [मन्दरधुतजलनिधिफेनपुञ्जभिजं तमालगह्वणम् इव ।
 जातं स्फुरत्प्रविरलमृगाङ्गकरकम्बुरं तिमिरम्] ॥ ५२२ ॥ ५२३) दीसद्- [दृश्यते
 परिकोमलशशिम्बूखदन्तुरिततळिनिततमओषम् । कलवौतरसितमरक्तकुट्टिमभूमिप्रभं
 गगनम्] ॥ ५२३ ॥ ५२४) दीसद्- [दृश्यते उदयधराधरशिमकरिषतत्ताशिमबूख-
 मिषमानः । ईषत्-शिथिलितनिर्मोकः कृष्णमुजंगः इव गगनपथः] ॥ ५२४ ॥
 ५२५) ताव य- [तावत् च सितजरठायमानशशिरोन्मृष्टतिमिरपटलाः । जाताः
 दुग्धसारावेलाधौताः इव दिशः] ॥ ५२५ ॥ ५२६) दर- [ईषद्विषटितवदन-
 विनिर्यद्वन्धलुब्धालिगणसन्नाथानि । कुमुदानि शशाधराक्रान्ततिमिरभरितानि इव स्फुटन्ति]
 ॥ ५२६ ॥ ५२७) रयणि- [रजनीकरकराक्रमणमिषमानावशिष्टतिमिरशेषाणि ।
 शरणागतानि मलयः रक्षति इव गुहागृहोषितानि] ॥ ५२७ ॥ ५२८) सयलेण-

^१ = स्म. ^२ = कमोलास [= पार्श्व]. ^३ = स्तोत्र. ^४ P कम्बुरं, J कम्बुरं. ^५ = तमौघं. ^६ = शैष्य.
 " PJ उभय. " P भरहसि, J भरहसि. ^७ = गगनपथ. ^८ = सित, P तित (corrected
 into सिष), J से for सिष. ^९ PJ दुद्धं. ^{१०} P विणित, J विणित. ^{११} J फुरंति. ^{१२} P
 क्कण, J वणा. ^{१३} P इव for व of J. ^{१४} P हरल्याईं, J हरल्याईं. ^{१५} = परिप्रकाशनेन.
^{१६} = निवृत्ती [= हृत्ती] हृत्. ^{१७} P ससिणा, J ससिणो.

- ता दुल्लह-संभ-जनापुराय-रस-मउश्यामि ओअद्दो ।
 हिययमि से कुमारस्स ससि-परा कुसुम-वाणं व ॥ ५२९
 तो सो विसह-वर-कुसुम-गघ-विस-धारिओ इव कुमारो ।
 ततो चिय तुम्हैल्लुंखियाएँ भूमीएँ सुँविसण्णो ॥ ५३०
 दूसह-संताव-परवसो वि तैब्भूमि-फस-सुह-लुद्धो ।
 सवैगियं गिसण्णो षेच्छह गलिणी-दलत्थुरणं ॥ ५३१
 गिज्जहँ गिसाएँ चंदो गिसा वि चंदेण दोहि मि अण्णो ।
 मययेण वि से विरहो दूरं तेणावि संतावो ॥ ५३२
 सो वम्मह-सर-पसराउरमि हिययमि विणिहिओ हारो ।
 गिवुह-सरेण व वम्महेण पासो व से' खित्तो ॥ ५३३
 इमिणा गिसायरेण व गिसायरेणज्ज से गिसंसेण ।
 अंगाहँ तक्खणं चिय कयाहँ चम्मट्टि-सेसाहँ ॥ ५३४
 तो सो अणिमिसियच्छं अलद्ध-लक्खं चिरं फलोयंतो ।
 अन्भत्थेह मियकं पवणं तं चेव उज्जाणं ॥ ५३५
 हँहो मियक हो पवण हो" वरुज्जाण "रक्खह पियाए ।
 अंगाहँ सरस-तामरस-पम्ह" मउयाहँ मह हियाए ॥ ५३६

- [सकलेन भुवनपरिप्रकटेन निर्बृतीकृतसकललोकेन । अकुर्वती नलिनी एव वञ्चिता संगमं शशिना] ॥ ५२८ ॥ ५२९) ता- [तावत् दुर्लभलम्भजनानुरागरसमुद्-
 कृते अवबद्धाः । हृदये तस्य कुमारस्य शशिकरा कुसुमवाणाः इव] ॥ ५२९ ॥
 ५३०) तो सो- [तदा स विकसितवरकुसुमगन्धविषधारितः इव कुमारः । ततः एव
 युष्मत्पृष्ठायां भूमीं सुनिषेणः] ॥ ५३० ॥ ५३१) दूसह- [दुःसहसंतापपरवशः
 अपि तद्भूमिस्पर्शसुखलुब्धः । सर्वाङ्गीर्णं निषण्णः नेच्छति नलिनीदलास्तरणम्] ॥ ५३१ ॥
 ५३२) गिज्जह- [नीयते निशया चन्द्रः निशा अपि चन्द्रेण द्वाभ्यामपि अनङ्गः ।
 मदनेन अपि तस्य विरहः दूरं तेन अपि संतापः] ॥ ५३२ ॥ ५३३) सो- [स
 ५३३) ममयदाप्रसरतुरे हृदये विनिहितः हारः । निर्व्यूढशरेण इव मन्मथेन पाशः इव
 तस्य :क्षितः] ॥ ५३३ ॥ ५३४) इमिणा- [अनेन निशेचरेण इव निशाकरेण
 अथ तस्य नृशसेन । अङ्गानि तक्षणमेव कृतानि चर्मातिशयोपाणि] ॥ ५३४ ॥
 ५३५) तो सो- [ततः स अनिमिषिताक्षं अलङ्घ्यलक्ष्यं चिरं प्रलोकयन् । अम्यर्थ-
 यते मृगाङ्गं पवनं तच्चैव उद्यानम्] ॥ ५३५ ॥ ५३६) हँहो- [हँहो मृगाङ्ग भोः

^१ = अवाशिसः । ख्या । ^२ P वाण अ, J अणु अ, ^३ = क्यासासु, ^४ = उपविष्टः, ^५ P
 तन्भूमि, J संभूमि, ^६ = ज्ञाप्यते, [अज्जह], ^७ P विरहो, J विरयो, ^८ = निहितशरेणु [?] ^९ P
 सोभिकणो, J से वियो, ^{१०} = चम्मा [= मां] स्थितोपाणि, ^{११} P हो व, J हो अ, ^{१२} P रक्खह,
 P रक्खह, ^{१३} = पवम (= ध) पव.

तं तद् सोऽग्न मए भणियं सहस्र कुमार अलमिमिणा ।
 असमंजसेण भणिएण कत्य सा प्रिययमा एत्व ॥ ५३७
 कीस तुमं अप्पाणं विम्हरिओ जेण जंपसि अंसंतं ।
 दुल्लहलंभाई समावडंति कालेण पेम्माई ॥ ५३८
 अर्णा च एत्व सुंषइ कामावत्या वि बहुविहा होइ ।
 सा ईर क्रमेण कामी-यणस्स अंगे समाव्हइ ॥ ५३९
 पढमण्णोष्णालोयण-संदीविष-मणहिलास-परिओसो ।
 परिओसाहि वि जायइ आलावो को वि उहैयाण ॥ ५४०
 आलाव-वइयरणांतरं च चिंता मणम्मि संठाइ ।
 चिंतिज्जंतो पसरइ सज्जीव-धणुद्वरो कामो ॥ ५४१
 तक्कालुकंठा-णिम्भरेहिं परियाणिउग कज्ज-गई ।
 हिययाई दूह-वयणेहिं दिर्ण-गहियाई कीरंति ॥ ५४२
 दूह-समागम-संतुट्ट-हियय-परिभाविओ गुण्णवाओ ।
 तदियसियं गुणिज्जइ सहीहिं समयं अणिट्ठंतो ॥ ५४३
 गुण-कित्तणाणुराओसुयाण मिहुपाण मुक्क-संदेहो ।
 जो तद् ममागमो सो भणामि किं कस्स सारिच्छो ॥ ५४४

पवन भोः वरोधान रक्षत प्रियायाः । अज्ञानि सरसताम्रसपक्षमृदुक्तानि मम हृदये]
 ॥ ५३६ ॥ ५३७ ॥ तं तद्—[तत्तथा श्रुत्वा मया भणितं सहसा कुमार अलमनेन ।
 असमञ्जसेन भणितेन कुत्र सा प्रियतमा अत्र] ॥ ५३७ ॥ ५३८ ॥ कीस—[कस्मात्
 त्वमात्मानं विस्मृतः येन जल्पसि असत् । दुर्लभलम्भानि समापतन्ति कालेन प्रेमाणि]
 ॥ ५३८ ॥ ५३९ ॥ अर्णा—[अन्यच्चान्न श्रूयते कामावत्या अपि बहुविधा भवति ।
 सा किल क्रमेण कामिजनस्य अङ्गे समारोहति] ॥ ५३९ ॥ ५४० ॥ पढम—[प्रथ-
 मान्योन्यालोक्नसंदीपितमनोऽभिलाषपरितोषः । परितोषादपि जायते आलापः कोऽपि
 उभयेषाम्] ॥ ५४० ॥ ५४१ ॥ आलाव—[आलापव्यतिक्रानन्तरं च चिन्ता
 मनसि संतिष्ठते । चिन्त्यमानः प्रसरति सज्यधनुर्धरः कामः] ॥ ५४१ ॥ ५४२ ॥
 तक्कालुकंठा—[तक्कालोक्कण्ठाभिर्भैः परिज्ञाय कार्यगतिम् । हृदयानि दूतीवचनैः दत्त-
 गृहीतानि क्रियन्ते] ॥ ५४२ ॥ ५४३ ॥ दूह—[दूतीसमागमसंतुष्टहृदयपरिभाषितः
 गुणसमूहः । तद्वैसं गुण्यते, सखीभिः समं अनिष्टान्तः] ॥ ५४३ ॥ ५४४ ॥ गुण—
 [गुणकीर्तनानुरागोत्सुकानां मिथुनानां मुक्तसंदेहः । यः तथा समागमः स भणामि

^१ = अविद्यमानं. ^२ = श्रूयने. ^३ P सा इ, J साय. ^४ = किल. ^५ = उभयेषां. ^६ = आह्लाद-
 व्यतिक्रानन्तरं. ^७ = न्यासहित. ^८ = पत्र [= दत्त] गृहीतानि. ^९ [गुण्यमानो].

सवंग-बिबु-धरो सो अण्णो सत्तमो रंसो को वि ।
 आसाहज्जइ जो पट्ठम-पेम्म-पिय-संगमाहिंते ॥ ५४५
 तं सत्थेसु ण सुवइ अगोयरं तं महा-कईयं पि ।
 जं किं पि सुइं णव-संगमम्मि देइओ जणो कुणइ ॥ ५४६
 तह संभोय-सुहाहि मि वेसंभो होइ एकमेक्काण ।
 वेसंभाओ णेहो णेहाओ पवइए णओ ॥ ५४७
 णणयम्मि पमाण-पवइियम्मि केणावि दिव-जोएण ।
 जो होइ विप्लंभो सो दुसहो पेम्म-परिणामो ॥ ५४८
 तं सिं उणो इह देसण-भेत्तेणं चेर्यं एरिसावत्थो ।
 जाओ भयण-महाणल-संताव-पवइसावयवो ॥ ५४९
 तो तेणाहं भणिया बहु-जंपिरी भणसु तं सिं ण गयीं सि ।
 थिमिधोलस-वलियद्धच्छि-पेच्छियवाण दिट्ठि^१ वहं ॥ ५५०
 जं तीएं तुज्ज भणियं तं जइ मैणयम्मि किं पि संभरसि ।
 ता वच मा हू एव-विहाइं उल्लवसु एत्ताहे ॥ ५५१
 इय एवमहं भणित्ताम तेण भयवइ विसज्जिया एत्थ ।
 संपइ दिट्ठं वच्चामि तुमहं पय-पकय-वेत्तेकं ॥ ५५२

किल कस्य सदृशः] ॥ ५४४ ॥ ५४५) सवंग - [सर्वाङ्गनिर्वृतिवरः स अन्यः सतमः
 रसः कोऽपि । आस्वाद्यते यः प्रथमप्रेमप्रियसंगमात्] ॥ ५४५ ॥ ५४६) तं सत्थेसु -
 [तत् शास्त्रेषु न श्रूयते अगोचरं तन्महाकवीनामपि । यत्किमपि सुखं नवसंगमे दयितः
 १० जनः करोति] ॥ ५४६ ॥ ५४७) तह - [तथा संभोगसुखादपि विश्रम्भः भवति
 एकैकानाम् । विश्रम्भाल्लेहः स्नेहात्प्रवर्धते प्रणयः] ॥ ५४७ ॥ ५४८) णणयम्मि -
 [प्रणये प्रमाणप्रवर्धिते केनापि दैवयोगेन । यः भवति विप्रलम्भः स दुःसहः प्रेमपरि-
 णामः] ॥ ५४८ ॥ ५४९) तं सिं - [त्वमसि पुनरिह दर्शनमात्रेण एव ईदृशावस्थः ।
 जातः मदनमहानलसंतापपरवशावयवः] ॥ ५४९ ॥ ५५०) तो तेणाहं - [ततस्ते-
 नाहं भणिता बहुजल्पनशीले भण त्वमपि न गता असि । स्तिमितालसवळिताधीक्षि-
 ११ प्रेक्षितव्यानां दृष्टिपथम्] ॥ ५५० ॥ ५५१) जं तीए - [यत्तया तव भणितं तद्यदि
 मनसि किमपि संस्मरसि । तद्ब्रज मा खलु एवंविधानि उल्लस इदानीम्] ॥ ५५१ ॥
 ५५२) इय - [इत्येवमहं भणित्वा तेन भगवति विसर्जिता अत्र । संप्रति दृष्टं ब्रजामि

^१ P धरो सो, J वरलो. ^२ P सत्तमो रसो, J सत्तमेरिसो. ^३ P पवमा. ^४ P पेम, J पेम्म.
^५ P वइओ, J वईओ. ^६ फिम्म, J पेम्म. = त्वमसि ^७ P चेर्यं, J चिय. ^८ [सं पि].
^९ = व गतासि. ^{१०} = दितिमितलसवळितवधीक्षितेक्षितानां; P] पेच्छियवाण. ^{११} P पव, I वहं.
^{१२} P] भणयंयि. ^{१३} = सुवयोः. ^{१४} = वत्तुक्कं.

भगियं च मय सुन्दरि एवं विष्य-सामिगो भगिज्जासु ।
 मज्ज वयणेण बहुसो जह सो ण्णं विषयेइ ॥ ५५३
 भण्णसि णीसेस-पसिद्ध-सिद्ध-सिर-मउड-वडिय-वळणस्स ।
 मलयाणिलस्स तणओ सज्जणणि-समुच्चवो तं सि ॥ ५५४
 एसा वि महाणुमई जम्मि कुले जाणसि विष्य तुमं पि ।
 कं सेसं जं सीसइ वय-विहवाचार-सीलाण ॥ ५५५
 ता एसो अण्णोण्णानुसरिस-विण्णानुसंभवाओ^१ ।
 पुण्णमइयार्णं काण वि जायइ इह जीयं-लोयम्मि ॥ ५५६
 तां णिय-तायं पडिबोहिउम एयं कुमारिया-रयणं ।
 सवाय्दं वरिज्जउ उहयाण वि उहय-लोय-सुई ॥ ५५७
 भगियं च तओ माहविलयाए अंबमई तुमिहं जं भणह ।
 एत्ताहे देवी देउ किं पि संदेसयं पइणो ॥ ५५८
 भगियं च महाणुमईए^२ ईसि-लज्जा-परंत्तिय-मुहीए ।
 अइ-उज्जयासि पिय-सहि किमहं जाणामि संदिसिउ ॥ ५५९
 सोक्खाई^३ तुमाहिंतो ततो णिहा तुमाहि मे जीयं ।
 पिय-संगमं तईतो जं जाणसि तं कुणिज्जासु ॥ ५६०

युष्मत्पदपङ्कजचतुष्कम्] ॥ ५५२ ॥ ५५३) भगियं - [भणितं च मया सुन्दरि एवं निजत्वामिनः भण । मम वचनेन बहुशः यथा स न अन्यत् विकल्पयति] ॥ ५५३ ॥ ५५४) भण्णसि - [भणसि निःशेषप्रसिद्धसिद्धशिरोमकुटघटितचरणस्य । मलयानिलस्य तनयः सज्जननीसमुद्भवः त्वमसि] ॥ ५५४ ॥ ५५५) एसा वि - [एषा अपि^४ महानुमती यस्मिन्कुले जानासि एव त्वमपि । "किं शेषं यत्कथ्यते वाग्विभवाचारशीलानाम्] ॥ ५५५ ॥ ५५६) ता एसो - [तावदेष अन्योन्यानुसदृशविज्ञानरागसद्भावः । पुण्यवतीनां कासामपि जायते इह जीवलोके] ॥ ५५६ ॥ ५५७) ता - [तस्मात् निजतातं प्रतिबोध्य एतत्कुमारिकारत्नम् । सर्वादरं त्रियताम् उभयेषामपि उभयलोक-सुखम्] ॥ ५५७ ॥ ५५८) भगियं - [भणितं च ततः माधवीलतया अम्ब अस्माकं^५ यूयं यद्गणय । इदानीं देवी ददातु किमपि संदेशं पत्ये] ॥ ५५८ ॥ ५५९) भगियं - [भणितं च महानुमत्या ईषत्-लज्जापरावर्तितमुख्या । अतिश्रुत्वा असि प्रियसखि किमहं जानामि संदेशुम्] ॥ ५५९ ॥ ५६०) सोक्खाई - [सौख्यानि त्वत्तः त्वन्निद्रा

^१ = न अन्यत् विकल्पयति. ^२ = भण्यसे. ^३ P जाणिसि विष्य, J जाणसि विष्य; [जायसे विष्य]. ^४ [विण्णानुसंभवाओ]. ^५ P सम्भावो, J सवाओ. ^६ P] माहवाण. ^७ P जीवलोकागमि, J जीवलोपाम्मि. ^८ P तो, J ता. ^९ P लोयसुई, J लोक्सुई. ^{१०} P अंबमइ, J अम्बमइ; P has a foot-note thus: भिसुयं च तुह मए वयणं. ^{११} = परिचरित. ^{१२} = शयनासनावहानविषयजानि नीरोगता स्वतन्त्रत्वम् । प्रशामब्रैलानि जने कथ्यन्ते सस सौख्यानि ॥

अह एवं गृहीतव्या अम्ह-सखासाओ सा गया दूई ।
 अम्हे वि य तिस्सा गुण-गणाणुगहणे पयत्ताओ ॥ ५६१
 तो वेवगयाह तीए बहु-विह-विता-वियर्प-संघमिओ ।
 सविसेसं पज्जलिओ ईमीए हियए अणंग-सिही ॥ ५६२
 तेओ सुहुत्त-मेत्तं गिरुद्ध-णीसास-णिच्चलच्छीए ।
 णिवाहिउग भाउय इमीए संघं समुल्लवियं ॥ ५६३
 सहि सिट्ठं जं माहविलयाए जं चंम्ह तेण संदिट्ठं ।
 तस्स तए अणुसरिसं ण किंचिं अप्पाहियं वयणं ॥ ५६४
 मा मह हयाए दोसेण दूसहं माणसं वहंतस्स ।
 अणं पि किंपिं होही सविसेसं जं इमाओ वि ॥ ५६५
 तेणाहं पैजाउलिय-माणसा एहि मलय-सेलम्मि ।
 वचम्ह देमि अप्पाणमप्यणो^१ च्चेय सहि तस्स ॥ ५६६
 ण सहइ कालखेवो हियं मह मयण-हुयवह-पलित्तं ।
 तस्स वि संदेह-गयं जीयं णिसुयं चिय तए वि ॥ ५६७
 भणियं च मए पिय-सहि णिसुयं दिट्ठं सयं च अणुहूयं ।
 दुश्चरियं हय-कुसुमाउहस्स किं मैज्झ साहेसि ॥ ५६८

त्वत्तः मे जीवितम् । प्रियसंगमः त्वत्तः यजानासि तत्कुरु ॥ ५६० ॥ ५६१)
 अह—[अय एवं गृहीतार्या अस्मत्सकाशास्ता गता दूती । वयमपि च तस्याः गुण-
 गणानुग्रहणे प्रवृत्ताः] ॥ ५६१ ॥ ५६२), तो—[तत. व्यपगतायां तस्यां बहुविध-
 चिन्ताविकल्पसंभ्रातः । सविशेषं प्रज्वलितः अस्याः हृदये अनङ्गशिखी] ॥ ५६२ ॥
 ५६३) ततो—[ततो सुहूर्तमात्रं निरुद्धनिःश्वासनिश्चलाक्षया । "निर्वाह्य भ्रातृक अनया
 संप्रति समुल्लसितम्] ॥ ५६३ ॥ ५६४) सहि—[सखि शिष्टं यन्माधवीलतया यच्च
 अस्माकं तेन संदिष्टम् । तस्य त्वया अनुसदृशं न किंचिदल्पाधिकं वचनम्] ॥ ५६४ ॥
 ५६५) मा मह—[मा मम हतायाः दोषेण दुःसहं मानसं वहतः । अन्यदपि किंचित्
 भविष्यति सविशेषं यदस्मादपि] ॥ ५६५ ॥ ५६६) तेणाहं—[तेनाहं पर्या-
 कुलितमानसा एहि मलयशैले । ब्रजामः ददामि आत्मानमात्मना एव सखि तस्य]
 ॥ ५६६ ॥ ५६७) ण सहइ—[न शोभति कालक्षेपः हृदयं मम मदनद्वतवहप्र-
 दीप्तम् । तस्यापि संदेहगतं जीवितं निश्चुतमेव त्वया अपि] ॥ ५६७ ॥ ५६८)
 भणियं—[भणितं च मया प्रियसखि निश्चुतं दृष्टं स्वयं च अनुभूतम् । दुश्चरितं हत-

^१ = अप्य [= प] गतायाः. ^२ = विकल्प. ^३ P संघं, J संघ. ^४ P इमीए अणंगसिही हियए,
 J इमिह हियए अणं. ^५ P ततो, J तो त. ^६ P किं चि, J संचि. ^७ = अस्याधिक
 वचनं संदिष्टं. ^८ [किंचि] ^९ P पज्जलिय, J पज्जलिय. ^{१०} [अप्पाण च्चेय]. ^{११} P मज्झ,
 J मज्झ.

पेरिज्जंतो पुबेकएहिं कम्मोहिं केहि वि' वराओ ।
 सुहमिच्छंतो दुल्लह-जयापुराए जणो पढइ ॥ ५६९
 दुल्लह-समागैमुहमियाण कामीण जं समावढइ ।
 दुक्खेण तेण पर-वसण-येच्छिरो ढङ्गउ अर्णगो ॥ ५७०
 जेहिं दइयं ण णायं अणाय-दुक्खा सुहीण ते पढमा ।
 जाणं चिय पिय-विरहो जाणसु दुक्खीण ते पढमा ॥ ५७१
 दुक्ख-घडिराण खण-विहडिराण विरहावसाण-विसमाण ।
 दुप्परियल्लाण रसं धण्णा- ण म्णति पेम्माण ॥ ५७२
 तह वि हु मा तम्म तुमं मा झरसुं मा विमुंच अत्ताणं ।
 को देइ हरइ को वा सुहासुइं जस्स जं विहियं ॥ ५७३
 जह संबज्जति गुणा अणुरज्जइ परिणो जणो जह य ।
 जह गुरु-यणो पसंसइ तह कीरउ एरिसं कज्जं ॥ ५७४
 विरसाइं जाइं पधुहे अमय-रसायंति जाइं परिणामे ।
 कज्जाइं ताइं सुवियारियाइं ण जणे हसिज्जति ॥ ५७५
 तेण हि भणामि पिय-सहि सच्छंदा होइ जा जए कण्णा ।
 सा लोय-णिंदंणिज्जा तुम्हारिसिया विसेसेण ॥ ५७६

कुसुमायुधस्य किं मह्यं कथयसि] ॥ ५६८ ॥ ५६९) पेरिज्जंतो - [प्रेयमाणः पूर्व-
 कृतैः कर्मभिः कैः अपि वराकः । सुखमिच्छन् दुर्लभजनानुरागे जनः पतति] ॥ ५६९ ॥
 ५७०) दुल्लह - [दुर्लभसमागमोद्दानां कामिनां यत्समापतति । दुःखेन तेन परव्यसन-
 प्रेक्षिता दह्यतामनङ्गः] ॥ ५७० ॥ ५७१) जेहिं - [यैः दयितं न ज्ञातम् अज्ञातदुःखाः *
 सुखिनां ते प्रथमाः । येषामेव प्रियविरहः जानीहि दुःखिनां ते प्रथमाः] ॥ ५७१ ॥
 ५७२) दुक्ख - [दुःखघटनशीलानां क्षणविघटनशीलानां विरहावसानविषमाणाम् ।
 दुष्परिपाल्यानां रसं धन्याः न जानन्ति प्रेम्णाम्] ॥ ५७२ ॥ ५७३) तह - [तथापि
 खलु मा ताम्य त्वं मा खिबस्व मा विमुञ्च आत्मानम् । कः ददाति हरति कः वा
 सुखामुखं यस्य यद्विहितम्] ॥ ५७३ ॥ ५७४) जह - [यथा संबन्ध्यन्ते गुणाः **
 अनुरज्यते परिजनः जनः यथा च । यथा गुरुजनः प्रशंसति तथा क्रियताम् ईदृशं
 कार्यम्] ॥ ५७४ ॥ ५७५) विरसाइं - [विरसानि यानि प्रमुखे अमृतरसायन्ते
 यानि परिणामे । कार्याणि तानि सुविचारितानि न जने हस्यन्ते] ॥ ५७५ ॥
 ५७६) तेण - [तेन हि भणामि प्रियसखि स्वच्छन्दा भवति या जगति कन्या । सा

* P पुञ्जक, J पुञ्जक. * P वि, J मि, [केहिं वि]. * P 'रसुइं', J 'रमेइं'. * = न
 ज्ञानं [= तं]. * = दुष्परिपाल्यानां. * P सा करसु, J सा तुल्लसु. * P अत्ताणं, J अत्ताणं.
 * P जह य, J जेण. * P] विहं.

- गलकूबरस्स ध्रुवा वसंतसिरि-उयर-संभवा तं सि ।
 ता कइ काहिसि प्रिय-सहि जण-वचणिज्जं असावण्णं ॥ ५७७
 अप्पाणमप्पण 'च्चिय दिज्जइ अपरिग्गहाहिं वरईहिं ।
 कुमरीण महाकुल-संभवाण मग्गो 'च्चिय ण होइ ॥ ५७८
 किं जइ मए वि एयं अणुहूयं चेष तुज्ज साहेमि ।
 अवसर-वडियं प्रिय-सहि अवहिय-हियया णिसामेह ॥ ५७९
 आसि पसाहिय-वउ-जलहि-वलय-रसणा-वसुंधरा-णाहो ।
 णिण्णासिया-रि-क्खो राया विउलासओ णोम ॥ ५८०
 आ-सायरेक्क-छत्तं-क-वसुमई आ-दिवंगणा-लच्छी ।
 आ-भुवण-जय-सिरी जस्स खमा-मग्गे चिरं वसिया ॥ ५८१
 सो तीए असंतुट्ठो णर-णाहो एक-भुवण-लच्छीए ।
 दाउण णियय-रज्जं णीसेसं दिय-वराण गओ ॥ ५८२
 सुर-सरि-जल-सिसिर-तुसार-सित्त-तरु-कुसुम-वासिय-दियंते ।
 तुहिणाफलस्स कइए महातवं 'चरिउमाहत्तो ॥ ५८३
 तत्थासंखं कालं मूल-फलाहार-णिबुध-सरीरो ।
 मय-विहग-उल-सहावो वकल-वसणो सिला-सयणो ॥ ५८४ ॥

- लोकनिन्दनीया युष्मादृशी विशेषेण] ॥ ५७६ ॥ ५७७) गल - [नलकूबरस्य
 दुहिता वसन्तश्री-उदरसंभवा त्वमसि । तत्कथं करिष्यसि प्रियसखि जनवचनीयम्
 असामान्यम्] ॥ ५७७ ॥ ५७८) अप्पाण - [आत्मा आत्मना एव दीयते अपरि-
 १०) प्रहामिः वराकीभिः । कुमारीणां महाकुलसंभवानां मार्गः एव न भवति] ॥ ५७८ ॥
 ५७९] किं - [किं यथा मयापि एतदनुभूतमेव तुभ्यं (तव वा) कथयामि । अव-
 सरपतिते प्रियसखि अवहितहृदया निशामय] ॥ ५७९ ॥ ५८०) - आसि [आसी-
 क्खसाधितचतुर्जलधिवलयरसनावसुंधरानाथः । निर्गाशितारिपक्षः राजा विपुलाशयः नाम]
 ॥ ५८० ॥ ५८१) आसायरेक्क - [आसागरैकच्छाङ्कवसुमती आदिव्याङ्गना-
 ११) लक्ष्मीः । आभुवनजयश्रीः यस्य खड्गमार्गे चिरम् उपिताः] ॥ ५८१ ॥ ५८२) सो
 तीए - [स तथा असंतुष्टः नरनाथः एकभुवनलक्ष्म्या । दत्त्वा निजकराज्यं निःशेष
 द्विजवराणां गतः] ॥ ५८२ ॥ ५८३) सुर - [सुरसरिजलशिशिरतुषारसित्तरु-
 कुसुमवासित्तिदिगन्ते । तुहिनाचलस्य कटके महातपश्चरितुमारब्धः] ॥ ५८३ ॥
 ५८४) तत्थासंखं - [तत्रासंख्यं कालं मूलफलाहारनिवृत्तशरीरः । मृगविहगकुलस्वभावः

^१ P असावणं, J असावणं. ^२ P हिय, J चिय. ^३ P चिय, J चिय. ^४ P सियरिउच्छो,
 J शियारिक्खो. ^५ P जग्गे, J गम ^६ P lacuna of ten syllables, duly supplied
 by J. ^७ P चिय, J जय. ^८ P मग्गो, J मग्गो. ^९ P बहु, J तरु ^{१०} P महिय lacuna, J
 चरिउमाहत्तो. ^{११} P हारिदिब्बु lacuna of some fourteen syllables, duly supplied
 by J, J हारिदिब्बु.

पत्त-हर-कय-गिवाप्तो षीसंगो जा तर्हि त्वं करह ।
 ता मीएणात्ता सुरवहणा सुरवह रंमा ॥ ५८५
 रंमे' वण-गहण-परिट्टियस्स वेत्तासणस्स वर-सुणिणो ।
 गंतूण कुणसु विम्भे उमा-त्वात्त-हियस्स ॥ ५८५#१^१
 सुरवह-लद्धाएसा वर-वणणा इत्ति स-हरिसाक्कवा ।
 संपत्ता वण-गहणे कय-णियमो वर-सुणी जत्थ ॥ ५८५#२
 ता सुर-वहु-दंसण-चालियम्मि सुणिवर-मणम्मि मयणम्मी ।
 पज्जलिओ तव-तरु-इहण-लान्तसो मोह-कय-सित्तो ॥ ५८५#३
 सा कियंच्चिरं पि कालं तेण समं मयण-मोहिव-मणेण ।
 अच्छंती उयरंवेई जाया परिओसिय-सुरेसा ॥ ५८६
 तिस्साई तिहुयण-सुंदरीए रंमाए उयर-संभूया ।
 सा मं पस्सई-समए मोत्तूण दिव समारूढा ॥ ५८७
 अह ताएण वि पिय-साहि जणणि-विउत्तं ति' मं कल्लेउण ।
 अब्भत्थियाओ वण-देवयाओ सत्तायरेण तर्हि ॥ ५८८
 तो तार्हि फल-रसामय-रसेण संतपिया अहं ताव ।
 जा जाया तम्मि तवोवैणम्मि पय-चारिणी गिरुवो ॥ ५८९

कल्कलवसनः शिलाशयनः] ॥ ५८४ ॥ ५८५) पत्त - [पत्रगृहकृतनिवासः निःसंगः
 यावत्तत्र तपश्चरति । तावद्भीतेन आज्ञसा सुरपतिना सुरवधू रम्भा] ॥ ५८५ ॥
 ५८५#१) रंमे - [रम्भे वनगहनपरिस्थितस्य वेत्तासनस्य वरमुनेः । गत्वा कुरु विभ्रम्
 उप्रतपःसंत्तद्धृदयस्य] ॥ ५८५#१ ॥ ५८५#२) सुर - [सुरपतिलब्धादेशा वर-
 वदना इति सहर्षाविवया । संप्राप्ता वनगहने कृतनियमः वरमुनिः यत्र] ॥ ५८५#२ ॥
 ५८५#३) ता - [तदा सुरवधूदर्शनचालिते मुनिवरमनसि मदनप्राप्तिः । प्रवृत्तितः
 तपस्तरुदहनलालसः मोहघृतसिक्तः] ॥ ५८५#३ ॥ ५८६) सा - [सा कियच्चि-
 रमपि कालं तेन समं मदनमोहितमनसा । आसीना उदरवती जाता परितोषितसुरेशा]
 ॥ ५८६ ॥ ५८७) तिस्साई - [तस्याः अहं त्रिभुवनसुन्दर्याः रम्भायाः उदर-
 संभूता । सा मां प्रसूतिसमये मुक्त्वा दिवं समारूढा] ॥ ५८७ ॥ ५८८) अह -
 [अथ तातेन अपि प्रियसखि जननीवियुक्ता इति मां कल्पित्वा । अभ्यर्थिताः वन-
 देवताः सर्वादरेण तत्र] ॥ ५८८ ॥ ५८९) तो तार्हि - [ततः तामिः फलरसा-

^१ The gāthās 585*1 to 585*3 are found only in J, and not in P. ^२ These three gāthās are numbered 84, 85, and 86 by J. ^३ J कयणणा. ^४ P कियच्चिरं. ^५ J कियच्चिरं. ^६ = उदरवती. ^७ P पस्स, J पस्सह. ^८ P अहवापणेवि; J अह ताएण वि. ^९ [विदत्त ति]. ^{१०} = कल्प जाता. ^{११} P तावत्तवम्मि पयचारिणी. J तवोवैणम्मि पयचारिणी. ^{१२} = गिरुवा.

- वकल-कुप्यासाविरिय-विम्हाहा पोत्त-जीविताहरणा ।
 मय-सावएहि समयं बाल-कीलाँ-सुहं पत्ता ॥ ५९०
 दियहेहि केसिएहिं विमुक्काहं तेण बाल-भावेण ।
 ताय-पय-पक्याराहणम्मि उवसप्पिया बुद्धी ॥ ५९१
 आणेमि केद-मूल-फल्लाइं विविहाइं तरु-पम्पुयाइं ।
 संमज्जणोवलेवण-कम्म-कंखणएण संतुट्ठा ॥ ५९२
 अण्णम्मि गिप्सा-विरमे बहु-विह-वर-विडव-कुसुम-लोहेण ।
 सुविसट्ट-पायवं वर-विहंग-रुय-भुहलिय-दियंतं ॥ ५९३
 महु-भत्त-महुयरावलि-संकारुमीरि-पायव-णिउंजं ।
 कप्पतरु-कणइ-विस्सलय-णिरंतरं तरिय-तरणि-कर-णियरं ॥ ५९४
 सुस्साय-फल-भरोणामिय-वच्छ-पालंब-चुंभिय-धरंकं ।
 हिम-सेल-सिहर-णिज्जर-तुसार-परिसित्त-पेरंतं ॥ ५९५
 सुर-बहु-चलणालत्तय-विचिच्छि-मणि-सिलायलुच्छं ।
 गंधव-गेष-रव-दिण्णे-पण्ण-मय-जूह-संघायं ॥ ५९६
 इय एव-विहं पिय-सहि साणु-वणं तेण कुसुम-लोहेण ।
 उवसप्पियं हि^१ अमुणिय-विहि-परिणामं हयासांए ॥ ५९७

- मृतरसेन संतर्पिता अहं तावत् । यावज्जाता तस्मिन् तपोवने पदचारिणी नीरुजा]
 ॥ ५८९ ॥ ५९०) वकल- [वकलकूर्पांमावृतविप्रहा पोतजीविताभरणा । मृग-
 शावकैः समं बालक्रीडासुखं प्राप्ता] ॥ ५९० ॥ ५९१) दियहेहि- [दिवसैः किय-
 १० न्मात्रैः विमुक्ता अहं तेन बालभावेन । तातपटपङ्कजाराधने उपसर्पिता बुद्धिः]
 ॥ ५९१ ॥ ५९२) आणेमि- [आनयामि कन्दमूलफलानि विविधानि तरुप्र-
 सुतानि । संमार्जनोपलेपनकर्मक्षणकेन संतुष्टा] ॥ ५९२ ॥ ५९३) अण्णम्मि-
 [अन्यस्मिन् निशाविरमे बहुविधकरविटपकुसुमश्रेणेन । सुविकासितपादपं वरविहगरुत-
 मुखरितदिगन्तम्] ॥ ५९३ ॥ ५९४) महु- [मधुमत्तमधुकराबलिशंकारोद्गीत-
 १० पादपनिकुञ्जम् । कल्पतरुलताकिसलयनिरन्तरान्तरिततरणिकरनिकरम्] ॥ ५९४ ॥
 ५९५) सुस्साय- [सुस्वादफलभरावनमितवृक्षप्रालम्बचुम्बितधराङ्कम् । हिमशैलशिखर-
 निर्भरतुषारपरिसिक्तपर्यन्तम्] ॥ ५९५ ॥ ५९६) सुर- [सुरवधूचरणालतक-
 मण्डितमणिसिलातलोत्संगम् । गन्धर्वगीतरवदत्तकर्णमृगयूयसंघातम्] ॥ ५९६ ॥ ५९७)
 इय- [इत्येवंविधं प्रियसखि सानुवनं तेन कुसुमलोभेन । उपसर्पितं हि अज्ञातविधि-

१० १ P कुप्यासाव, J कुप्याणव, २ P कीला, J कीला, ३ P आणामि, J आणेमि, ४ = लिप्यं, ५ P खण, J कण, ६ P अहं पि, J अण्णंमि, ७ = उद्गीत, ८ = विचच्छि, P विचिच्छि, J विधि, ९ = दत्तकर्म [= दत्तकर्म], १० = उपसृष्ट, P सप्पियसि, ११ P साह, J साह.

ता तत्थ सुरदि-कुसुमोच्चयावहिये-हियय-भाव-पसराय ।
 वामेण-यस-कण्ठ-वर्लविसग्ग-हत्थाएँ सच्चविये ॥ ५९८
 धुवँत-घय-वडाहोय-डंवरं सिरि-षिवेस-परिवेसं ।
 पवण-पहल्लिरि-किंकिणि-रव-मुहल्लिय-णह-यल्लोहोयं ॥ ५९९^१
 विष्फुरिय-विविह-वर-रयण-कंसि-संजणिय-सुर-घणु-समूहं ।
 गयणाहि अवयरंतं दिव-विमाणं सुहालोयं ॥ ६००^२
 ता तत्थ पढम-जोवण-वियंभियारंम-भूसियावयवो ।
 वियडोर-यड-पहोलंत-कुसुम-मात्त-कयाहरणो ॥ ६०१
 मंदाणिल-वस-पसरिय-सर्वगामोय-वासिय-दियंतो ।
 लायण-पहा-विच्छुरिय-सयल-वण-कार्णणाहोओ ॥ ६०२
 लीला-कमल-णिवारिय-वयण-णिलीणालि-पयैडियच्छि-जुओ ।
 पेच्छंतो मह वयणं दिव-कुमारो समल्लीणो ॥ ६०३
 तो तं दट्टण मए सच्छरियं सायरं सविणयं च ।
 तच्चभाव-भाविषाए खित्तो कुंसुमंजली पुरओ ॥ ६०४
 परिचिंतंयमिह हियए अज्ज कइच्छाई पुण्णमइयाई ।
 सच्चविय-उहय-लोयाई लोयणाई इमे दिट्ठे ॥ ६०५

परिणाम हताशया ।] ॥ ५९७ ॥ ५९८) ता तत्थ - [तावत्तत्र सुरभिकुसुमोच्च-
 यावहितहृदयभावप्रसरया । वामनतरुलतावलम्बिताग्रहस्तया दृष्टम्] ॥ ५९८ ॥ ५९९)
 धुवँत - [ध्रुयमानध्वजपटाटोपडम्बरं श्रीनिवेशपरिवेशम् । पवनप्रवृर्णितकिङ्किणीरवमुख-
 रितनभस्तलाभोगम्] ॥ ५९९ ॥ ६००) विष्फुरिय - [विस्फुरितविधिवररत्न-
 कान्तिसंजनितसुरधनुस्समूहम् । गगनात् अवतरत् दिव्यविमानं शुभालोकम्] ॥ ६०० ॥
 ६०१) ता तत्थ - [तदा तत्र प्रथमयौवनविजृम्भितारम्भभूषितावयवः । विकटोरस्तट-
 प्रवृर्णकुसुममालाकृताभरणः] ॥ ६०१ ॥ ६०२) मंदाणिल - [मन्दानिलवशाप्रसूत-
 सर्वाङ्गामोदवासितदिगन्तः । लावण्यप्रभाविच्छुरितसकलवनकाननाभोगः] ॥ ६०२ ॥
 ६०३) लीला - [लीलाकमलनिवारितवदननिलीनालिप्रकटिताक्षियुगः । प्रेक्षमाणो मम
 वदनं दिव्यकुमारः समालीनः [॥ ६०३ ॥ ६०४) तो तं - [तदा तं दृष्ट्वा मया
 साश्चर्यं सादरं सविनयं च । तद्भावभावितया क्षितः कुसुमाञ्जलिः पुरतः] ॥ ६०४ ॥
 ६०५) परि - [परिचिन्तितं हि (परिचिन्तयामि वा) हृदये अद्य कृतेच्छे (कृतार्थे

^१ = आच्छादितः; P 'वहिय', J 'विहिय'. ^२ P 'वामणयसकण्ठवर्लविसग्ग', J 'वामणयसकण्ठवर्ल'. ^३ P 'वका-
 जोयं', J 'वकाहोयं'. ^४ J 600. ^५ P 599, J 601. ^६ P 'भोओ', J 'होओ'. ^७ = प्रकटित. ^८
^९ P कुमारो, J कुमरो. ^{१०} = समक्षीणः; P समोल्लीणो, J समल्लीभो. ^{११} = अर्थाय. ^{१२} P
 'चित्तवमिह', J 'चित्तवमिह'.

अह तेण पुच्छियाहं समीपमुपसप्पिउग कोहलिणा ।
मउएहिं सुद्ध-सुहरक्खरेहिं वयणेहिं संच्छरियं ॥ ६०६

पुप्फलाइ-णव-कणह-वियाण-णिउंजैए

गुंजिरालि-उल-क्कल-मैणोहर-रावए ।

कासि तंसि^१ तियस्स-वैहु-विलास-विणोययं^२

काणणम्मि परिममसि असंकिरि णिब्भयं ॥ ६०७

तो तं सोउग मए पिय-साहि पढमं पियंकरं वयणं ।

वज्जरियं तंस्स कुडं णियय-णिवासं कुळं णामं ॥ ६०८

तो तेण साहिलासं सप्परिओसं ससंभमं समुयं ।

सासंभं ससिणेहं सविलासमहं पुणो भणिया ॥ ६०९

सुंदरि ता अविरुद्धं एक्केकम-दंसणं भ्ह किं जेण ।

गण्धवेसाण कुले अहं पि विमले समुप्पण्णो ॥ ६१०

चिचंभंयाहिहाणो तुह दंसण-कोहलेण अवयरिओ ।

जह होसि स-प्पसाया ता जुत्तं वम्महेण कयं ॥ ६११

अज्ज-दियसाउ रज्जं कोसं जीयं सुहं शरीरं च ।

अण्यं पि किंपि^३ जं मज्झ तं असेसं तुभोयत्तं ॥ ६१२

वा) पुण्यमये । दृष्टोभयलोके लोचने अस्मिन् दृष्टे] ॥ ६०५ ॥ ६०६) अह तेण -

[अथ तेन पृष्ठाहं समीपमुपसर्प्य कुतूहलिना । मृदुकैः मुग्धमुखराक्षरीः वचनैः साध-

र्यम् ॥ ६०६ ॥ ६०७) पुप्फलाइ - [पूंगफलादिनवलताविनाननिकुञ्जके गुञ्जन-

^१ शीलालिकुल्वल्यमनोहररावके । का असि तस्मिन् त्रिदशवधूविलासविनोदकं कानने

परिभ्रमसि अशङ्काशीले निर्भयम्] ॥ ६०७ ॥ ६०८) तो तं - [ततः तत् श्रुत्वा

मया प्रियसखि प्रथमं प्रियंकरं वचनम् । कथितं तस्य स्पुटं निजकनिवसनं कुळं नाम]

॥ ६०८ ॥ ६०९) तो तेण - [ततः तेन सामिलापं सपरितोषं ससंभ्रमं समोदम् ।

सौशंसं सत्नेहं सविलासमहं पुनर्भणिता] ॥ ६०९ ॥ ६१०) सुंदरि - [सुन्दरि

^२ तावदविरुद्धम् अन्योन्यदर्शनमावयोः किं येन । गण्धवेशानां कुले अहमपि विमले समु-

त्पन्नः] ॥ ६१० ॥ ६११) चिचंभय - [चित्राङ्गदामिधानः तव दर्शनकुतूहलेन

अवतीर्णः । यदि भवसि सप्रसादा तद् युक्तं मन्मथेन कृतम्] ॥ ६११ ॥ ६१२)

अज्ज - [अथादिवसात् राज्यं कोशं जीवितं सुखं शरीरं च । अन्यदपि किंचित् यन्म

^१ = सामर्थ्यं. ^२ P मव. ^३ P निउं. ^४ P वलयणो. ^५ P would take तंसि as one
^६ word. ^७ = वधु. ^८ = किय्याविशेषण. ^९ = अवयवः. P would take वज्जरियं वत्स as one
word. ^{१०} P इत्सगह. ^{११} P भिहाणो. ^{१२} हिहाणो. ^{१३} [किंपि]. ^{१४} = तवावयव.

ता पसिय देहि मे पाणि-पङ्कवं मा विलम्ब एसाहे ।
 ण सहइ कालवस्त्रेवो मह हियई विचमिओ मय्यो ॥ ६१३
 एवं तं चाहु-सयाणुसंविचं वयणयं सुजेऊम ।
 हिययं आ-गयण-रसायलं^१ यद् 'पङ्कल्लियं'^२ सहसा ॥ ६१४
 आणंद-बाह-पडिपूरिण्हिं सहि मण-सिणिद्वया तस्स ।
 अच्छीहिं विचं सिट्ठा पडिवयणमसंभरंतीए ॥ ६१५
 अह-गरुय-संज्जसूसास-वस-विसईत-ईह-पण्हेहिं ।
 णीसासेहिं सयं चिय दिण्णो^३ अंतग्गओ भौवो ॥ ६१६
 अंगेहिं मि^४ अणवत्थ-ट्टिएहिं असहीरणो^५ समुदिट्ठा ।
 लज्जोणएण वयणेण अप्पिओ हियय-सम्भावो ॥ ६१७
 कं^६ जं ण सेय-गुलउग्गमेण पिय-सहि ण पिसुणियं तस्स ।
 पयडीकया हयासेण लहुइया उंरं कंणेण ॥ ६१८
 इय एमं-विहं पोरत्थिं^७ अंगेहिं मयण-णडिण्हिं ।
 लज्जालुंयाणुरूया अवणीयां गुणमई बुद्धी ॥ ६१९
 तो वाम-ययं गुट्ठेण तत्थ धरणी-यलं लिहंतीए ।
 भणियं अणुव-सहं अहोमुंहेच्छं च सहि तस्स ॥ ६२०

तदशेषं त्वदायत्तम्] ॥ ६१२ ॥ ६१३) ता पसिय—[तत्प्रसीद देहि मम पाणि-
 पङ्कवं मा विलम्बस्व इदानीम् । न सद्दंते कालक्षेपः मम हृदये विजृम्भितः मदनः]
 ॥ ६१३ ॥ ६१४) एवं तं—[एवं तच्चादुशतानुसंधितं वचनं श्रुत्वा । हृदयम्
 आगगनरसातलं मम प्रफुल्लितं सहसा] ॥ ६१४ ॥ ६१५) आणंद—[आनन्दवाप्य-
 परिपूरिताभ्यां सखि मनःस्निग्धता तस्य । अक्षिम्याम् इव (एव वा) शिष्टा प्रतिवचनम्
 असंस्मरन्त्याः] ॥ ६१५ ॥ ६१६) अहगरुय—[अतिगुरुकसाध्वसोच्छ्वासवशि-
 कसन्मुखप्रवृत्तैः । निःश्वासाः स्वयमेव दत्तः अन्तर्गतः भावः] ॥ ६१६ ॥ ६१७)
 अंगेहिं—[अङ्गैरपि अनवस्थास्थितैः असहनशीलता समुदिष्टा । लज्जावनतेन वदनेन
 अप्रितः हृदयसद्भावः] ॥ ६१७ ॥ ६१८) कं जं ण—[किं यत्न स्वेदपुल्लोद्गमेन
 प्रियसखि न पिशुनितं तस्य । प्रकटीकृतौ हताशेन लघुकृतौ ऊरु कम्पेन] ॥ ६१८ ॥
 ६१९) इय एमं-विहं—[इत्येवंविधं दुर्जनेः अङ्गैः मदनवञ्चितैः । लज्जाशीलानुरूपा
 अपनीता गुणवती बुद्धिः] ॥ ६१९ ॥ ६२०) तो—[ततः वामपादाङ्गुष्ठेन तत्र

^१ P हियय, J हियह, [हिययं]. ^२ P 'पङ्कल्ल'. ^३ P gives a footnote आलावरसोवळं च पकरियं [= पङ्कल्लियं] calling it a पाठान्त. ^४ P पङ्कल्लियं, J पुण्डु. ^५ [चिय]. ^६ = ^७ अवन्ती; P संभवतीए, J संभरतीए. ^८ P सज्जसूयास, J सज्जसूयास. ^९ P सुह, J सुह. ^{१०} P दिणो, J दिणो. ^{११} P भावो, J भावो. ^{१२} P हि मि, हिं मि. ^{१३} = अनवगण्णा एव. ^{१४} [किं]. ^{१५} P ऊरु, J ऊरु. ^{१६} P एमं, J एमं. ^{१७} = पोरत्थो बुज्जो अ देसीए । बुज्जोः. ^{१८} P कज्जालुंयाणुरूया, J कज्जालुंयाणुरूया. ^{१९} = अपनीता. ^{२०} = अहोमुंहेच्छं.

को एयं ण पसंसइ कस्स व इमिणा ण होइ परिओसो ।
 को तुम्ह ण संबञ्जइ कई व ण दीसइ तुमाहितो ॥ ६२१
 इय ज्ह मं महसि महाणुभाव वण-तावसि पि णाऊण ।
 ता गत्तणं म्हे तवोवणम्मि तायं चियं भणोसु ॥ ६२२
 तो तेण पुणो भणियं अलमिमिणा केचिरं^१ विलंबेसि ।
 ण सहइ तुह दंसण-सुह-समुग्गओ मह भणे मयणो ॥ ६२३
 कालंतर-परिवसिए अवसर-जुक्कम्मि मय-सिलिबच्छिं^२ ।
 विग्घ-सहस्साइं समावडंति हियइच्छिए कज्जे ॥ ६२४
 एवं भणिऊण वयंसि तेण पुलइय-पओः-हत्थेण ।
 गह्मिओ मे^३ भुणिय मणाहिलासमवैसारिओ हत्थो ॥ ६२५
 तो तेण मज्झ पिय-सहि सहसा णिवंत्तिओ स-वीवाहो ।
 पम्हुसियासेस-कुलकमाएँ हय-मयण-णडियाए ॥ ६२६
 तह तत्तो चिय पिय-सहि कुसुमासव-मत्त-महुयस्सगीए ।
 कलर्यंठि-कलयलाराव-पुहलिए दस-दिसा-वलए ॥ ६२७
 णिविच्च-लया-पल्लव-णिरंतरंतरिय-तरणि-कर-णियरे ।
 बहु-विह-पसूय-परिमल-परिवाणिय-तरु-णिउंजम्मि ॥ ६२८

धरणीतलं लिखन्त्या । भणितम् अनुचाराब्दम् अधोमुखात् च सखि तस्य] ॥ ६२० ॥
 ६२१) को एयं—[कः एतन्न प्रशंसति कस्य वा अनेन न भवति परितोषः । कः
 तव न संबन्धते कथमिव न दृश्यते त्वत्तः] ॥ ६२१ ॥ ६२२) इय—[इति यदि
 १० मां कांक्षसे महानुभाव वनतापसीम् अपि ज्ञात्वा । तद्रत्वा अस्मत्तपोवने तातमेव भण]
 ॥ ६२२ ॥ ६२३) तो तेण—[ततः तेन पुनर्भणितम् अलमनेन कियच्चिरं वि-
 लम्बसे । न सख्यते त्वदर्शनसुखसमुद्गतः मम मनसि मदनः] ॥ ६२३ ॥ ६२४)
 कालंतर—[कालान्तरपर्युषिते अवसरप्युते मृगशावाक्षि । विघ्नसहस्राणि समापतन्ति
 हृदयेस्ति काये] ॥ ६२४ ॥ ६२५) एवं—[एवं भणित्वा वचांसि तेन पुलकित-
 ११ प्रकोष्ठहस्तेन । गृहीतः मम ज्ञात्वा मनोऽभिलाषम् अप्रसारितः हस्तः] ॥ ६२५ ॥
 ६२६) तो तेण—[ततः तेन मत्प्रियसखि सहसा निर्वर्तितः स्वैवीवाहः । प्रस्यूता-
 शेषकुलकमया हतमदनवञ्चितया] ॥ ६२६ ॥ ६२७) तह तत्तो—[तथा ततः
 एव प्रियसखि कुसुमासवमत्तमधुक्तोद्गीते । कलकण्ठीकलयलारावमुखरिते दशदिशा-
 वलये] ॥ ६२७ ॥ ६२८) णिविच्च—[निविडेलतापल्लवनिन्तरान्तरिततरणिवर-

१० १ = कथमिव, P कथ व, J कं व. २ P विय, J धिय. ३ P केचिरं, J किचिरं. ४ = मृगशावाक्षि; P
 'सिख', J 'सिखि'. ५ P से, J मे. ६ = अप्रसारितं. ७ P निजचित्तो, J निजचित्तो. ८ = निविच्च.

सत्तच्छय-सुहृ-याव-तलमि इच्छार्णं अच्छिऊम चिरं ।
 दिक्सावसाण-समए संभरिओ सहि मए अप्पा ॥ ६२९
 भणियं च मए पियमण ण हु एसो दुष्णओ सुहेणम्ह ।
 बोलेइ जइ ण देवो अणुकूलो होइ एत्ताहे ॥ ६३०
 अह-गरुओ अवरारो विसमो ताओ असंकिरो मयणो ।
 अविमरसिखं च कर्जं ण-याणिमो कइ विपरिणमइ ॥ ६३१
 ता तेणाहं भणिया मा मायसु एहि ताव पिय-वसइ ।
 वच्चम्ह विगय-रोसो' होही कालेण तुह ताओ ॥ ६३२
 दिष्णाण अदिष्णाण ये आहव-गहियाण सईवराणं' च ।
 परिणीयाण कुमारीण णत्थि अण्णं भणेयवं ॥ ६३३
 अह एरिसे' समुल्लावै-वइयरे सुयणु एक्कंसरियाए ।
 सुईरण्णोसण-सुट्ठिओ' ततो' चिय आगओ ताओ ॥ ६३४
 ता तेण समं पिय-सहि सहसा गंधवराय-त्तणएण ।
 एक्क-विमाणासीणा सच्चविया णवर ताएण ॥ ६३५
 भणियं च महामुणिणा पावसु रे पाव रक्खसालोयं ।
 दुहिया मे अवहरिया कामासत्तेण अइ-रहसा ॥ ६३५*१

निकरे । बहुविधप्रसूनपरिमलपारिवासिततरुनिकुञ्जे] ॥ ६२८ ॥ ६२९) सत्त-
 च्छय- [सत्तच्छदसुखपादपतले इच्छया आसित्वा चिरम् । दिवसावसानसमये संस्पृतः
 सखि मया आत्मा] ॥ ६२९ ॥ ६३०) भणियं- [भणितं च मया प्रियतम न
 खलु एष दुर्नयः सुखेन आवयोः । व्यवलीयते यदि न दैवम् अनुकूलं भवति इद-
 नीम्] ॥ ६३० ॥ ६३१) अइ- [अतिगुरुकः अपराधः विषमः तातः अशङ्कितौ
 मदनः । अविमर्शितं च कार्यं न जानीमः कथं विपरिणमते] ॥ ६३१ ॥ ६३२)
 ता- [तदा तेनाहं भणिता मा विभीहि एहि तावन्निजवसतिम् । ब्रजावः विगतरोषः
 भविष्यति कालेन तव तातः] ॥ ६३२ ॥ ६३३) दिष्णाण- [दत्तानामदत्तानां
 च आहवगृहीतानां स्वयंवराणां च । परिणीतानां कुमारीणां नारित अन्यद्भणितव्यम्] *
 ॥ ६३३ ॥ ६३४) अह- [अय ईदृशे समुल्लापव्यतिकरे सुतनु भ्रगिति । सुचिरा-
 न्वेषणश्रान्तः ततः एव आगतः तातः] ॥ ६३४ ॥ ६३५) ता तेण- [तावत्तेन
 समं प्रियसखि सहसा गन्धर्वराजतनयेन । एकविमानासीना दृष्टा नवरं तातेन] ॥ ६३५ ॥
 ६३५*१) भणियं- [भणितं च महामुनिना प्रामुहि रे पाप राक्षसलोकम् । दुहिता

* P रोखे, J रोसा. * P व, J इ. * PJ सइव. * P एरिसे सससु, J एरिसे ससु. *
 * = समुल्लापव्यतिकरे. * = तत्समये; P सरियाण, J सरियाए. * = सुचिरान्वेषणश्रान्तं, P सुइरि,
 सुइरण्णे. * = शिवः. * = तत्तव. The next four gāthās, 635*1 to 635*4, are
 found only in P. They are numbered there, 35-38: but again the Nos. 35 etc.
 are repeated for the following verses. The copyist observes that these
 verses are added on a separate folio, from some other book, with a remark
 pāṭhāntara, and that their numbers are repeated. They are not found in J.

बुचं च तओ तेण वि गंघवेणावि केयवराहेण ।
 मयवे इमस्स होही कइया आउस्स पर्जंतो ॥ ६३५*२
 मणियं च तओ इसिणा गियत्तं-रोसेण पुत्ति-योहाओ^१ ।
 अइ-दुसह-सुहह-पारद्ध-संगरे जाव सि-ह-^२ ॥ ६३५*३
 ता सोय-मज्जेअ-विसह-गयण-प्सरेण पेच्छमाणाए ।
 साव-यवणेण हरिउणं^३-----त्थ वि पएस्स ॥ ६३५*४
 तो मे मस चि पडियं अविणय-गिरि-गरुय-तुंग-सिहराहि ।
 हियं लज्जा-भय-कुल्लिस-ताडियं पिव गिरालं^४ ॥ ६३६
 अह अयस-महा-सीहेण तासिया पल्लइउण वेण ।
 एक्कं गिउंज-कणई-वियाण-गहणं समल्लीणा ॥ ६३७
 ता तत्थ मं गिल्लेक्कं अविणीयं पेच्छउ चि मा ताओ ।
 इय कल्लिउण वं सूरु णीओ लज्जाए अत्थेमणं ॥ ६३८
 मह दुक्ख-दुक्खियाहिं व दिसाहिं अंचारियाई वयणाई ।
 मह भय-भीयाईं व संकुर्वति^५ वणवर-समूहाई ॥ ६३९
 ता रवि-रह-वडणै-विसट्ट-जलहि-मग्गुमाणा व तमेण ।
 पापालाहिं व^६ समयं विलुपिओ गहयलाहोओ^७ ॥ ६४०

मे अपह्ता कामासनेन अतिरमसात्] ॥ ६३५*१ ॥ ६३५*२) बुचं-[उक्तं
 च ततः तेनापि गन्धर्वेणापि कृतौपराधेन । भगवन् अस्य भविष्यति कदा आयुषः
 पर्यन्तः] ॥ ६३५*२ ॥ ६३५*३) मणियं-[भणितं च ततः ऋषिणा निवृत्त-
 * रोषेण पुत्रीन्नेहात् । अतिदुःसहसुभटप्रारब्धसंगरे यावत् शिरसि हंतः] ॥ ६३५*३ ॥
 ६३५*४) ता सोय-[तदा शोकमैत्रविशब्दगगनप्रसरेण प्रेक्षमाणायाः शापपवनेन
 हंतः नैवरं प्रियः कुत्रापि प्रदेशे] ॥ ६३५*४ ॥ ६३६) तो मे-[ततः मम
 धेसिति पतितम् अविनयगिरिगुरुकतुङ्गशिखरात् । हृदयं लज्जाभयकुलिशताडितम् इव
 निरालम्बम्] ॥ ६३६ ॥ ६३७) अह-[अथ अयशोमहासिंहेन त्रासिता पलाय्य
 * वेगेन । एक्कं निकुञ्जलतावितानगहनं समालीना] ॥ ६३७ ॥ ६३८) ता तत्थ-[
 [तदा तत्र मां निलीनाम अविनीतां प्रेक्षतामिति मा तातः । इति कल्पित्वा इव सूर्यः
 नीतः लज्जया अस्नमनम्] ॥ ६३८ ॥ ६३९) मह-[मम दुःखदुःखिताभिः इव
 दिशाभिः अन्धकारितानि वदनानि । मम भयभीतानि इव संकुर्वन्ति वनचरसमूहानि]
 ॥ ६३९ ॥ ६४०) ता रवि-[तदा रविरथपत्नविकसितजलधिमाग्रांतेन इव

* [गंघवेण वि कयाव*], * P विपत्त. * P 'नेहाओ. * [शिरसि हओ], * P मज्जेअ; P
 would separate मज्जे and अ*. * [हरिओ णवरि पिओ कत्थ वि पएसे]; the conjunctural
 letters of the copyist are म्मा ि च क्क for the four blank places. * = अयस एव सिंह.
 * = मणिया. * P मं निकुञ्जं, J गिणुञ्जं. * P य, J व. * P अयवकणं, J अयवमणं. * P संकुर्वति,
 J संकुर्वति. * P विहण, J पण. * = पातालान् रज्ज मेलितः; P 'हिं व, J 'हियव. * P 'ओओ, J 'होओ.

ता हं 'कणह-वियाणाओं सणिय-सणिवं महा-मउप्येत्वा' ।
 अण्णण-तरु-वणतर-णिलुक्कमाणी समळीणा ॥ ६४१
 ता' ण पिओ ण विमाणं ण य ताओ षेय किं पि तं चिण्हं ।
 जं पेच्छिउण्ण जीयं मुहुत्तमेत्तं विमालेमि ॥ ६४२
 अहं तं ददूणं मए सज्जं मसाणं व झत्ति दुंपेच्छं ।
 चिर-मोह-त्तद्द-सण्णाएँ मुक्कयंठं चिरं रुण्णं ॥ ६४३
 हा ताय गय-सिण्णेहो कीसं तुमं तक्खणेणं 'महं जाओ ।
 अविणीए वि 'अवबे हवंति कळुणासयां सुणिणो ॥ ६४४
 हा अज्जउत्तं तुहं पोह-बंधणो'दंद्द-जीविया विहिण्णां ।
 वोच्छिण्णा विस-वच्छिं व वियड-रुप्पहुमाहितो ॥ ६४५
 हा अंबं तए वि अहं हय-णामा जम्म-वासरे मुक्ता ।
 इण्हिं असरण-हियया कं जं सरणं पविज्जिस्सं' ॥ ६४६
 हा भयवईओ वण-देवयाओ देसेहं पिययमं मज्झं ।
 तुम्हं सरण-पवण्णा विओर्यं'अणाहा विवज्जामि ॥ ६४७
 इय एवं बहुसो विलविउण्णं परिचितियमिहं हियएण ।
 किं महं हय्यो'ण इमिणा अण्णडियारेणं रुण्णेण ॥ ६४८

तमसा । पातालादिव समं विलुप्तः नमस्तलाभोगः] ॥ ६४० ॥ ६४१) ता—[ताव-
 दहं लतावितानात् शनैः शनैः महाभयत्रस्ता । अन्योन्यतरुवनान्तरिनीयमाना समा-
 लीना] ॥ ६४१ ॥ ६४२) ता—[तदा न प्रियः न विमानं न च तातः नैव
 किमपि तच्छिहम् । यदृष्ट्वा जीवितं मुहूर्तमात्रमपि मीनयामि] ॥ ६४२ ॥ ६४३)
 अहं तं—[अथ तदृष्ट्वा मया सद्यः श्मशानमिव झटिति दुःप्रेक्ष्यम् । चिरमोहलब्ध-
 संज्ञया मुक्तकण्ठं चिरं रुदितम्] ॥ ६४३ ॥ ६४४) हा ताय—[हा तात गतस्नेहः
 कस्मात् त्वं तत्क्षणेन मम जातः । अविनीतेऽपि अपत्ये भवन्ति करुणाशयाः मुनयः]
 ॥ ६४४ ॥ ६४५) हा अज्जउत्त—[हा आर्यपुत्र त्वत्सेहबन्धनावबद्धजीवित्वा
 विधिना । व्युच्छिन्ना विपवल्ली इव विकटकल्पद्रुमात्] ॥ ६४५ ॥ ६४६) हा
 अंबं—[हा अम्ब त्वया अपि अहं हतनामा जन्मवासरे मुक्ता । इदानीम् अशरणहृदया
 किं यत् शरणं प्रपत्ये] ॥ ६४६ ॥ ६४७) हा भय—[हा भगवत्यः वनदेवताः
 दर्शयत प्रियतमं मम । युष्माकं शरणं प्रपन्ना वियोग-अनाथा विषये] ॥ ६४७ ॥
 ६४८) इय एवं—[इत्येवं बहुशः विलप्य परिचिन्तितो अस्मिं हृदयेन । किं मम हतायाः

¹ P कणयविमा, J कणहविषा. ² = महाभयेन उद्योतमाणा; P 'प्येच्छा, J 'प्येत्वा. ³ P ता
 न, J ता जा ण. ⁴ [पि मालेमि], P would read विमालेमि as one word. ⁵ P हुपेच्छं, J
 दुप्येच्छं. ⁶ = मुक्कयंठं. ⁷ P महं, J मह. ⁸ = अपत्ये. ⁹ = कळुणाशया, P 'सया, J महा. ¹⁰ =
 बंधनोद्भवजीवित्वा. ¹¹ P विधिणा, J विहिणा. ¹² [पविज्जिस्सं]. ¹³ P would separate
 वि and षेय, [वि उय अणाहा]. ¹⁴ = हतायाः. ¹⁵ = अशरणहृदयेन.

- दुःखावगमोवाओ णण्णो मरणाउ दीसइ कहिं पि ।
 ता इह सत्तच्छय-पायवम्मि पासं णिबंविस्सं ॥ ६४९
 एवं हियए परिभाविउग वलियम्मि वक्कल-वरिहं ।
 सच्चविया जमहर-वैत्तणि व हियइच्छिया साहा ॥ ६५०
 भणियं च णिबद्धंजलि-पणाम-पुवं मणम्मि झाउग ।
 भयवं विस्स-पयावइ जइ किं पि मए कयं सुकयं ॥ ६५१
 ता अण्णम्मि वि जम्मो सो चिय मह पियमो हविज्जासु ।
 मा होज्ज पुणो एवं-विहाण दुक्खाण संभूर्ह ॥ ६५२
 एवं भणिउग मए उवबद्धो जा तहिं दुमे अप्पा ।
 तो अंदुद्धीणे जीवियम्मि गयणे सुओ सहे ॥ ६५३
 अइ अलमलमिणिणा^१ तुज्ज पुत्ति ववसाय-साहस-रसेण^२ ।
 वीसत्या होहं खणं अहं खु जणणी य तुहे पत्ता ॥ ६५४
 तं श्चत्ति णहं-यलाओ अवपरिउगमह सहि सुजणणीए ।
 तं तोडिउग पासं गहियाहं सुयणु उच्छंगे ॥ ६५४*१
 जाणामि तेण मुणिणा णिरावराहा वि मुक्क-संगेण ।
 परिससियां सि बाले दूरं णिककण-हियएण ॥ ६५५

- अनेन अप्रतिकारेण रुदितेन] ॥ ६४८ ॥ ६४९) दुक्खाव - [दुःखापगमोपायः
 नान्यः मरणाद् दृश्यते कुत्रापि । तदिह सप्तच्छदपादपे पाशं निर्भंस्यामि] ६४९ ॥
 ६५०) एवं - [एवं हृदये परिभाष्य वलितं हि^१ (वलामि वा) क्लक्योत्तरीयम् ।
 १० दृष्टा यमगृहवर्तनिरिव हृदयेऽसिता शाखा] ॥ ६५० ॥ ६५१) भणियं - [भणितं
 च निबद्धाञ्जलिप्रणामपूर्वं मनसि ध्यात्वा । भगवन् विश्वप्रज्ञापने यदि किमपि मया कृतं
 सुकृतम्] ॥ ६५१ ॥ ६५२) ता अण्णम्मि - [तदन्यस्मिन्नापि जन्मनि स एव
 मम प्रियतमः भवेत् । मा भवेत् पुनरेवविधानां दुःखानां संभूतिः] ॥ ६५२ ॥
 ६५३) एवं - [एवं भणित्वा मया उपबद्धं यदा तत्र दुमे आत्मा । तदा अर्धोद्धीने
 ११ जीविते गगने श्रुतः शब्दः] ॥ ६५३ ॥ ६५४) अइ - [अये अल्मलमनेन तव
 पुत्रि व्यवसायसाहस्रसेन । विश्वस्ता भव क्षणम् अहं खलु जननी च तव प्राप्ता]
 ॥ ६५४ ॥ ६५४*१) ता श्चत्ति - [तदा श्चत्ति नमस्तलादवतीर्य मम सखि
 सुजनन्या । त त्रोटयित्वा पाशं गृहीता अहं सुतनु उत्संगे] ॥ ६५४*१ ॥ ६५५)
 जाणामि - [जानामि तेन मुनिना निरपराधा अपि मुक्तसंगेन । परिशेषिता अस्ति बाले

१ P 'वसो', J 'वगमो'. २ P वरिहं, J विरहं. ३ P वोत्तणि, J वत्तणि. ४ [हविजाउ] .
 ५ = अर्धोद्धीने. ६ मिणिणा, J मिमिणा. ७ P रसेण, J स्तेण. ८ [होहि]. ९ P पुवं, J पुव.

१० Gāthā No. 654*1 is found in P only, but not found in J. P puts, it is interesting to note, the same No., 54, for this and the following gāthā, No. 655. ११ नह. १२ [परिपेसिया.]

ता तुज्ज सो अगम्मो सुर-लोओ जत्थ सह णिवासो म्हा ।
 अस्थि म्हा हियय-दुहओ जक्खो णलकूबरो णाम ॥ ६५६
 विचाहिक्खस्स तणओ सुयणो सब्बओ पिपाहासी ।
 पडिवण्ण-वच्छलो सई परोवयारेक्क-पथेट्ठो ॥ ६५७
 तस्स समप्पेमि सुहेण जेण पिय-विरह-दुक्खमह्झयो वि ।
 सुवयंसियाहिं समयं वच्चति अलक्खिया दियहा ॥ ६५८
 एवं भणित्थम चिरं अंबाए सिणोह-संगय-भणाए ।
 एत्थाणिउण पिय-सहि सम्पिया तुज्ज तायस्स ॥ ६५९
 तो तदियसाहितो तुम्हं अंबाए तह य ताएण ।
 तुम्हाहिं वि सविसंसं सच्चविया एच्चिरं जाव ॥ ६६०
 तेणत्थियं पि कालं तुह जेह-णिबद्ध-जीवियासाए ।
 सम्भाव-समप्पिय-माणसाए दुक्खं चिय ण णीयं ॥ ६६१
 तुह सुह-सुहिया तुह दुक्ख-दुक्खिया तुज्ज हियय-गय-हियया ।
 तेण णिवारेमि इमं गुरु-जण-भण-वाहिरं कज्जं ॥ ६६२
 ईयं गुरु-जण-भण-रहियं कज्जं जो कुणइ सुयणु सच्छंढो ।
 सो दुक्ख-हरं जौयइ जह जाया इं सु सच्छंढा ॥ ६६२*१

दूरं निष्करुणहृदयेन] ॥ ६५५ ॥ ६५६) ता—[तस्मात्तव सः अगम्यः सुरलोकः
 यत्र सदा निवासः अस्माकम् । अस्ति मम हृदयदयितः यक्षः नलकूबरः नाम]
 ॥ ६५६ ॥ ६५७) विचाधिक्खस्स—[विचाधिपस्य तनयः सुजनः सत्यव्रतः प्रिया-
 भाषी । प्रतिपन्नवत्सलः सदा परोपकारैककुशलः] ॥ ६५७ ॥ ६५८) तस्स—
 [तस्य समर्पयामि मुखेन येन प्रियविरहदुःखमयाः अपि । सुवयस्याभिः समं व्रजन्ति
 अलक्षिताः दिवसाः] ॥ ६५८ ॥ ६५९) एवं—[एवं भणित्वा चिरम् अम्बया
 केहसंगतमनसा । अत्र आनीय प्रियसखि समर्पिता तव तातस्य] ॥ ६५९ ॥ ६६०)
 तो—[ततः तद्विषयात् तव अम्बया तथा च तातेन । युष्माभिरपि सविशेषं दृष्टा
 ईयच्चिरं यावत्] ॥ ६६० ॥ ६६१) तेण—[तेन दैतावत् अपि कालं तव केह-
 निबद्धजीविताशया । सद्भावसमर्पितमानसया दुःखमेव न ज्ञातम्] ॥ ६६१ ॥ ६६२)
 तुह—[त्वत्सुखसुखिता त्वदुःखदुःखिता त्वत्-हृदयगतहृदया । तेन निवारयामि इदं
 गुरुजनमनोबाधं कार्यम्] ॥ ६६२ ॥ ६६२*१) इयं—[इति गुरुजनमनोरहितं
 कार्यं यः करोति सुतनु स्वच्छन्दः । सो दुःखगृहं जायते यथा जाताहं खलु स्वच्छन्दा]

^१ = सत्यव्रतः, P सच्चव्वओ, J सच्चवओ. ^२ P भासी, J हासी. ^३ P ख, J खं. ^४ = वक्षः. ^५
^५ P 'महा'. ^६ = सुसखीभिः. ^७ P तत्था, J एत्था. ^८ P would read 'विचाय चिरं'.
^९ P suggests the sandhi तेण + एच्चिरं, [तेणत्थियं]. ^{१०} = शनं [= सं] ^{११} This gāthā
 No. 662.1 is found in P only, but not in J; P इयं. ^{१२} P जावइ.

- जह् जिच्छेण एयं तुह् हियस् संठियं कुंरगच्छि ।
 ता अंवाए सीसह् सँ चिय सर्वं समाणिहई ॥ ६६३
 अहवा सयं पबोहेमि तत्य गंतूण तं चिय कुमारं ।
 जेण वरंजंसि दिज्जसि एकेकंमकुल-ईरीसेहिं ॥ ६६४
 इय एव-विहो धम्मो दिट्ठो देवेहिं दिय-महेसीहिं ।
 अविस्संतो पिय-सहि उहंयाण वि उहंय-लोग-सुहो ॥ ६६५
 एवं भणियाएँ इमीएँ पमणियं णिवहिज्ज जह् एवं ।
 ता किंचिय-मित्तं हय-णिसाएँ सेसं म्हेँ साहेसु ॥ ६६६
 भणियं च मए पिय-सहि कीस तुमं एरिसं पि ण णिएसि^{१०} ।
 अरुण-कराहय-तिमिरं पुव-दिसा-यंडुरं गयणं ॥ ६६७
 पेच्छेयं सुह-भारुण पयं दुल्लक्ख-तारा-यणं
 आमोयं ण जणेह् कामिणि-यणे बालीयवालिद्वयं ।
 दूर-च्छिण-दिसं सहाव-धवलं ओल्लम-वंदायवं
 आलिक्खालिदियं व छीय-रहियं ज्ञायं ण्हो-मंडलं ॥ ६६८
 दीसह् पसरंत-गवारुणप्पहा-पहय-तिमिर-यम्भारं ।
 हरि-णक्खुक्कचिय-दिमैहंइ-देहारुणं गयणं ॥ ६६९

- ॥ ६६२*१ ॥ ६६३) जह्—[यदि निश्चयेन एतत् तव हृदये संस्थितं वुरज्जाप्ति ।
 तावदन्वायै शिष्यते सा एव सर्वं समानेष्यति] ॥ ६६३ ॥ ६६४) अहवा—
 [अथवा स्वयं प्रबोधयामि तत्र गत्वा तमेव कुमारम् । येन त्रियसे दीयसे अन्योन्यकुल-
 १० गृहेशैः] ॥ ६६४ ॥ ६६५) इय—[इत्येवंविधः धर्मः दिष्टः देवैः द्विजमहर्षिभिः ।
 अविस्मयमानः प्रियसखि उभयेषामपि उभयलोकसुखः] ॥ ६६५ ॥ ६६६) एवं—
 [एवं भणितायाम् अनया प्रभणितं निर्वहेत् यदि एवं । तावत् कियन्मात्रं हतनिशायाः
 शेषम् अस्माकं कथय] ॥ ६६६ ॥ ६६७) भणियं—[भणितं च मया प्रियसखि
 कस्मात्त्वम् ईदृशमपि न पश्यसि । अरुणकराहतनिमिरं पूर्वदिशापाण्डुरं गगनम्] ॥ ६६७ ॥
 ११ ६६८) पेच्छेयं—[पश्येदं सुखमारुतेन प्रहृतं दुर्लक्ष्यताराणाम्, आमोदं न जनयति
 कामिनीजने बालातपाच्छिष्टम् । दूरच्छिन्नदिशं स्वभावधवलम् अवरुणचन्द्रातपम्, आले-
 ल्यालिखितम् इव छायारहितं जातं नभोमण्डलम्] ॥ ६६८ ॥ ६६९) दीसह्—

^१ P जिच्छे, J जिच्छि. ^२ = सेव ^३ = करोति. ^४ P विरि, J वरे. ^५ = एकमेकं यथा भवति.
^६ = कुलसुहृदोः. ^७ P एस्, J एव. ^८ P दिट्ठो, J येट्ठो. ^९ = अनपराध्यन्; P अविस्, J अविह. ^{१०} P
 उहयाण, J उहयाण. ^{११} P उहंय, J ओहय. ^{१२} P numbers thus as well as next gāthā,
 665. ^{१३} P सेसम्. ^{१४} = जानासि. ^{१५} P जणे, J यणे. ^{१६} = बालातपाच्छिष्टं. ^{१७} P जिच्छ. ^{१८} =
 गत, [ओल्लगा]. ^{१९} = आलेख्यालिखितमेव. ^{२०} = क्षीर्त्त. ^{२१} P जाहं, J जायं. ^{२२} P हरिणक्खं,
 J हरणक्खु. ^{२३} = दिग्गजं [= जंघ], P दिग्गहन्, J गह्वहन्; P gives a foot-note.
 इरुणक्खुक्कचियवह्व and calls it a पाठोत्तरं; it is interesting to note that 'it agrees
 partly with the reading of J.

एसा वि सुयणु धर-दीहियाएँ चिर-बिरह-वेयणुकंठ ।
 बाहरइ चक्रवाई गलिगोवरि संठियं दइयं ॥ ६७०
 संमिळति^१ सुहासार्य-जणिय-परिओस-दुबिसैट्टाई ।
 इतै-खर-दिणयरायव-संकाइ व कुमुय-गहणाई ॥ ६७१
 इय जा ममाईं सोउं पेच्छइ अरुणारुणं गहाहोयं ।
 ता उयय-धराहर-सिहर-संठियो झत्ति दिण-गाहो ॥ ६७२
 तो मह इमीएँ भणियं एसो सहि उयय-सेल-सिहरम्मि ।
 लक्खार-सररचो बियं सहइ चि समुग्गओ सूरु ॥ ६७३
 कणय-कविलम्मि सहसा दिट्ठे गंठ्ले व दियस-गाहम्मि ।
 ओमरइ कसैण-विसहर-णिवहो व णहाहि^२ तम-णिवहो ॥ ६७४
 गलिगोय्यर-परिवसियाईं अलि-उलाई करोईं विउडिंतो^३ ।
 उक्खणइ व तम-नीयाईं पेच्छ रोसाणुओ सूरु ॥ ६७५
 बालोयवो ण णिविडंई रहस-मिलंतेसु चक्रवाएसु ।
 वियसिय-कमल-समुच्छलिय-रेणु-कविसासु सरसीसु ॥ ६७६

[दृश्यते प्रसरन्नवारुणप्रभाप्रहततिमिरप्राग्भारम् । हरिनखोत्कृत्तदिग्गजेन्द्रदेहारुणं गग-^१
 नम् ॥ ६६९ ॥ ६७०) एसा वि- [एषा अपि सुतनु गृहदीर्घिकायां चिरवि-
 रहवेदनोत्कण्ठम् । व्याहरति चक्रवाकी नलिनोदरे संस्थितं दयितम्] ॥ ६७० ॥ ६७१)
 संमिळति - [संमीलन्ति सुखास्वाद- (सुखस्वाप-वा) जनितपरितोषदुर्विकसितानि ।
 आगच्छत्करदिनकरातपराङ्मया इव कुमुदगहनानि] ॥ ६७१ ॥ ६७२) इय-
 [इति यावत् मत्तः श्रुत्वा प्रेक्षते अरुणारुणं नभ-आभोगम् । तावत् उदयधराधर-^२
 शिखरसंस्थितः झटिति दिननाथः] ॥ ६७२ ॥ ६७३) तो मह- [ततः मम अनया
 भणितम् एष सखि उदयशैलशिखरे लाक्षारसरक्तः एव सहसा इति समुद्रतः सूर्यः]
 ॥ ६७३ ॥ ६७४) कणय- [कनककपिले सहसा दृष्टे गरुडे इव दिवसनाथे ।
 अपसरति कृष्णविषधरनिवहः इव नभसः तमोनिवहः] ॥ ६७४ ॥ ६७५) गलि-
 गोय्यर- [नलिनोदरपर्युषितानि अलिकुलानि करैः विकर्षन् । उत्खनति इव तमोबीजानि ^३
 पश्य रोषारुणः सूर्यः] ॥ ६७५ ॥ ६७६) बालायवो- [बालातपः न निविडंयति
 रभसमिलसु चक्रवाकेषु । विकसितकमलसमुच्छलितरेणुकपिशसु सरसीषु] ॥ ६७६ ॥

^१ P 'जोवरि, J 'जोअरि, ['जोवेरं'. ^२ P 'झटि, J 'हंत. ^३ = सुखास्वाद्यजनितपरितोष-
 ईक्यविकसितानि. ^४ P 'साय, J 'साह. ^५ P 'बियसह्राई, J 'बियसह्राई, ^६ = आगच्छन्. ^७ = श्रुत्वा,
 P 'सोदं, J 'सोई. ^८ P 'भोयं, J 'भोयं. ^९ P 'बिय, J 'बिय, ['बिय.] ^{१०} = गरुडे इव दृष्टे. ^{११} P
 कणय, J 'कणय. ^{१२} P 'णहाहि, J 'णहाहिव. ^{१३} = उदर. ^{१४} = विकर्षन्. ^{१५} P 'बालायवो, J
 बालायवो. ^{१६} = न निविडंयते, ['णिवडइ].

दीसंति फुरियरवि-यर-करवालोलुपियस्से तम-तरुणो ।
 महि-वेहे-णिवडियाओ छडीओ व स्वस्व-छायाओ ॥ ६७७
 एसो सो मुरायव-संग-समुत्पुसिय-वंदिमा-पसरो ।
 धवलम्-दल-सरिच्छो जाओ : गवर्णगणे चंदो ॥ ६७८
 ता वच मलय-सेलं जीविय-मरणाय बहु-गुणं जं म्हं ।
 तं जाणिल्लण पिय-सैहि कुणसु सयं चेष किं अण्यं ॥ ६७९
 अविरुज्झंतं जं गुरु-यणम्मि उइयं च जं सिणेहस्स ।
 तं जाणसि चिय तुमं सेसं किमहं पवोच्छामि ॥ ६८०
 एवमहं आढंत्ता भाउय सुंजणेण सुह-विमाणेण ।
 तं चेष मलय-भवणं पत्तां जत्थ सो दिट्ठो ॥ ६८१
 तो तं षण्ण-सोहं अणिमज्झिये-कुट्टिमं अणुन्भिय-वंढायं ।
 अपसाहिये^१ वंदण-माल-तोरणं अरेइय-हारं ॥ ६८२
 अकय-कुसुमोपचारं^२ अणुत्त-विलेपणं^३ अदिहि-वत्तं ।
 अविहाविय-चिरं^४ सोहं अपेच्छणिज्जं च अच्छीण ॥ ६८३
 तं तारिसं दुपेच्छं दट्ठुणं तुं भवणयं हयासाए ।
 परिचितियं^५ हि हियए हद्दी किं पोसिं^६ एयं ॥ ६८४

- ६७७) दीसंति— [दृश्यन्ते स्फुरितरविकरकरवालावलुप्तस्य तमस्फरोः । महीपीठनि-
 पतिताः त्वचः इव वृक्षच्छायाः] ॥ ६७७ ॥ ६७८) एसो— [एषः स सूर्यातपसंग-
 समुत्पृष्टचन्द्रिकाप्रसरः । धवलाभ्रदलसदृशः जातः गगनाङ्गने चन्द्रः] ॥ ६७८ ॥
 ६७९) ता वच— [ता ब्रज मलयशैलं जीवितमरणयोः बहुगुणं यच्च । तत् ज्ञात्वा प्रिय-
 सखि कुरु स्वयमेव किमन्यत्] ॥ ६७९ ॥ ६८०) अविरुज्झंतं— [अविरुज्जमानं
 यत् गुरुजने उचितं च यस्मेहस्य । तत् जानासि एव त्वं शेषं किमहं प्रवक्ष्यामि]
 ॥ ६८० ॥ ६८१) एवमहं— [एवमहं भणित्वा भ्रातृक सुजनेन सुखविमानेन । तदेव
 मलयभवनं प्राप्ता [मया] यत्र स दृष्टः] ॥ ६८१ ॥ ६८२) तो तं— [ततः तं प्रणष्ट-
 शोभम् असंमार्जितकुट्टिमम् अनुध्वितपताकम् । अप्रसाधितवन्दनमालातोरणम् अरचित-
 द्वारम्] ॥ ६८२ ॥ ६८३) अकय— [अकृतकुसुमोपचारम् अप्राप्तविलेपनम् अतिथि-
 त्यक्तम् (अधृतिपात्रं वा) । अविभावितचिरशोभम् अप्रेक्षणीयं च अक्षणाम्] ॥ ६८३ ॥
 ६८४) तं तारिसं— [तत् नादशं दुःप्रेक्ष्यं दृष्ट्वा तुं भवनं हताशया । परिचिन्तितं हि

^१ = उच्चोदितस्य, ^२ लुंवि [= लुंवि] यस्स, ^३ लुंविपस्स, ^४ वेव, ^५ विव, ^६ = अत्य, ^७ P
 वेव, ^८ भव, ^९ P जं च, ^{१०} जड, ^{११} P पिय, ^{१२} जं पिय, ^{१३} P जाणिसि, ^{१४} जाणिसि, ^{१५} = प्रवक्ष्यामि,
^{१६} = भणित्वा, ^{१७} P सुजवे, ^{१८} सुजवे, ^{१९} [पत्ता मे जय्य], ^{२०} = अस्सम्मा [= संमा] जित्तं, ^{२१}
 अनुत्तजिय, ^{२२} अणिमज्झिय, ^{२३} = पताकं, ^{२४} साहिय, ^{२५} साहिय, ^{२६} = द्वारमंगलाधिकं न कुरं,
^{२७} = अप्राप्त, ^{२८} P अपत्त, ^{२९} P gives in the foot-note अविहवंत्तं which is called पट्टेत्तरं,
 P अविहवत्तं, ^{३०} अदिहिय [= च] वं, ^{३१} P विर, ^{३२} चिर, ^{३३} [हु], ^{३४} P चित्तियविद, ^{३५} = संभावनायां,
^{३६} P पयं, ^{३७} एयं.

ह्य-बभ-रक्खसुबासियं चं दुरोसरंत-चिर-सोहं ।
 अज्जेयं किं माहविलयाएँ परिसेसियं भवणं ॥ ६८५
 अलमहवा इह दुष्खितिएण वञ्चामि केरलं ताम ।
 ततो षिय जाणिससं एयं एव-विहं कज्जं ॥ ६८६
 परिभाविउण एयं संपत्ता केरलाउरि-दुवारं ।
 तत्थ मए अकंदिय-सहो णिसुओ असोयवो ॥ ६८७
 तो णिवडिय-हियम-विहीरणाएँ उवसँपिउण पासम्मि ।
 एँको पओलि-वालो णिहुयं त्रिय पुच्छिओ समयं ॥ ६८८
 भइ किमेसो सुवइ जण-णिवहकंद-दसहो सहो ।
 अह-गरुय-दुक्ख-परिभूय-बंधवो तुम्ह णयरीए ॥ ६८९
 भणियं च तेण अज्जे 'अज्ज-कुमारो अणज्ज-णिसि-समए ।
 वसिओ विज्जा-भवणे असहाओ देव-जोएण ॥ ६९०
 सो अम्ह अउण्णाणं कत्थ व केहिं पि दुट्ट-सत्तुहिं ।
 अवहेरिओ मलय-महीहेरीहि णिक्करुण-हियएहिं ॥ ६९१
 मलयाणिलो वि पिय-सुय-सिणोह-वस-कायरेण हियएण ।
 अण्णेसिउण सुइरं जायाए ससं गओ मोहं ॥ ६९२

हृदये हा धिक् किं नु ईदशम् एतत् ॥ ६८४ ॥ ६८५) ह्य- [हतब्रह्मराक्षसो-
 द्वासितं च दूरापसरच्चिरशोभम् । अथ इदं किं माधवीलतायाः परिशेषितं भवनम्]
 ॥ ६८५ ॥ ६८६) अलमहवा- [अलमथवा इह दुष्खिन्तितेन व्रजामि केरलं
 तावत् । ततः एव ज्ञास्यामि एतदेवंविधं कार्यम् ॥ ६८६ ॥ ६८७) परिभावि-
 उण- [परिभाव्य एतत्संप्राप्ता केरलापुरीद्वारम् । तत्र मया आक्रन्दितशब्दः निश्चुतः
 अश्रोतव्यः] ॥ ६८७ ॥ ६८८) जो- [ततः निपतितहृदयविधीरणया उपसृत्य
 पात्रं । एकः प्रतोलीपालः निभूतमेव पृष्ठः समयम् ॥ ६८८ ॥ ६८९) भइ-
 [भद्र किमेव श्रूयते जननिवहाक्रन्ददुःसहः शब्दः । अतिगुरुकटुः स्वपरिभूतबान्धवः
 युष्माकं नगर्याम्] ॥ ६८९ ॥ ६९०) भणियं- [भणितं च तेन आर्ये आर्य-
 कुमारः अनार्यनिशासमये । उषितः विद्याभवने असहायः दैवयोगेन] ॥ ६९० ॥
 ६९१) सो अम्ह- [स अस्माकमपुण्यानां कुत्रापि कैतपि दुष्टशत्रुभिः । अपहृतः मलय-
 महीधरात् निष्करुणहृदयैः] ॥ ६९१ ॥ ६९२) मलयाणिलो- [मलयाणिलः

१ = ब्रह्मासितं. २ P व, J व. ३ = सुवनमवशेषं. ४ P नाम, J ताम. ५ = विधीरणा. ६ PJ
 एको. ७ P would not separate अज्ज and कुमारो. ८ = अपुण्यानां. ९ अवय, J अवह. १०
 ११ P इरादि, J इरा.

मुच्छा-विराम-संमरिय-गुण-गणुकंठिएहिं तह रुणां ।
 जह मलय-वण-गएहिं वि गएहिं णं विहाविं जूहं ॥ ६९३
 हा वच्छ मांहावाणिल हा बालय हा अणोवैमायार ।
 हा गुण-रयण-महोयहि हा अविणय-भीरु कत्थ तुमं ॥ ६९४
 दीसहसि पुणो वि भए सुयण-जण-सलाहिएहिं सुमैईहिं ।
 कीलतो मलय-महीहरम्मि समयं वयंसेहिं ॥ ६९५
 एवमवरं पि बहुसो रोत्तूणं चिरं पर्यपियं पहुणा ।
 एहि पिए किं इमिणा जर-हर-वासेण एत्ताहे ॥ ६९६
 जस्स कए पालिज्जइ रज्जं जीयं घणं परियणं च ।
 सो वेय णत्थि संपह किं इमिणा रज्ज-भारेण ॥ ६९७
 तुह भाउणो समप्येमि पिययमे परियणं च रज्जं च ।
 वञ्चामि वणं पर-लोय-कज्ज-दिण्णेक-मण-भावो ॥ ६९८
 तो परिसेसिय-रज्जे राए वण-गंमण-गहिय-संकप्ये ।
 सविसेसं रुयह जणो परीय-सुह-सुमरणासत्तो ॥ ६९९
 इय एमविहं भाउय दुस्सोयं तहिं सुणेऊण ।
 अफुडिय-हियया अविवण्ण-जीवियाहं वि विणियत्ता ॥ ७००^१

अपि प्रियसुतज्जेहवशाकातरेण हृदयेन । अन्विष्य सुचिरं जायया समं गतः मोहम्]
 ॥ ६९२ ॥ ६९३) मुच्छा - [मूर्च्छाविरामसंस्मृतगुणगणोक्कणित्ताभ्यां तथा रुदि-
 तम् । यथा मलयवनगतैः अपि गजैः न विभाविन यूयम्] ॥ ६९३ ॥ ६९४) हा
 १० वच्छ - [हा वत्स माधवानिल हा बालक हा अनुपमाकार । हा गुणरत्नमहोदधे हा
 अविनयभीरो कुत्र त्वम्] ॥ ६९४ ॥ ६९५) दीसहसि - [द्रक्ष्यसे पुनरपि मया
 सुजनजनश्लाघैः सुमतिभिः । कीडनमलयमहीधरे समं वयस्यैः] ॥ ६९५ ॥ ६९६)
 एवमवरं - [एवमपरमपि बहुशः रुदित्वा चिरं प्रजल्पितं प्रभुणा । एहि प्रिये किमनेन
 जरद्रुहवासेन इदानीम्] ॥ ६९६ ॥ ६९७) जस्स - [यस्य कृते पाल्यते राज्यं
 ११ जीवितं धनं परिजनश्च । स एव नास्ति संप्रति किमनेन राज्यभारेण] ॥ ६९७ ॥
 ६९८) तुह - [तव आतुः समर्पयामि प्रियतमे परिजनं च राज्यं च । ब्रजामि वनं पर-
 लोकाकार्यदत्तैकमनोभावः] ॥ ६९८ ॥ ६९९) तो - [ततः परिशेषितराज्ये राक्षि
 वनगमनगृहीतसंकल्पे । सविशेषं रोदिति जनः प्रसादसुखस्मरणासक्तः] ॥ ६९९ ॥
 ७००) इय - [इत्येवविधं आतृकः दुःश्रोतव्यं तत्र श्रुत्वा । अस्फुटितहृदया अविपन्न-

१० १ = गजैः विकीर्णितं युयं.

सुमर्षिः. ११ प रोऊण, १ रोत्तूण.

१२ प मत्ताय, १ पत्ताय.

१३ = अनुपमाकार.

१४ = जरद्रुहवासेन.

१५ प व, १ च.

१६ प राए, १ मए १७ = श्लाघ्यैः. १८ सुमर्षिः, १ सुमर्षिः, १९ प राए, १ राएण. २० PJ गण.

२१ प वहिं [= बाहिं], १ तहिं.

२२ प 699, १, perhaps 698.

जीविये-मरणेण मणे^१ चिंतती बहु-गुणं म्ह किं एत्थ ।
 मह जीविएण सां जिचइ मरइ मरेणे महाणुमई ॥ ७०१
 ता जीविये चिय वरं मरणाहंतो मणम्मि धरिउम ।
 सुहरेणोरुण्ण-भुही णिय-वसई कह वि संपत्ता ॥ ७०२
 तो बाह-ज्जलोहिय-लोयणाएँ दीणाणणाएँ दूराओ ।
 एसा मए अहवाएँ दंसणे चिय विसंणविया^२ ॥ ७०३
 सिट्ठं तं किं पि मए दुँवोजं वज्जं-कट्ठिण-हिययाए ।
 जं तुमह वेरियाण वि सवण-वेडं मा हु ववेज्ज ॥ ७०४
 अह तं सहस ति णिसामिऊण मम्माहया इव णिसण्णा ।
 पडिया धरणी-वट्टे हा किं णेरं परंपती ॥ ७०५
 ताव मए से गुरु-यण-संपार्यासंकिरीएँ घेत्तूण ।
 सीसं णिय-उच्छंणे सुहरेणासासिया एसा ॥ ७०६
 णिहुयं गुरु-यण-संकालुईएँ वियलंत-बाह-पिहियच्छं ।
 रुणं रुयंत-परियण-परिसेसिय-जीवियासाए ॥ ७०७
 हा जीविएस हा सुयणु हा अणंत-गुण-भूमि हा देहिय ।
 हा णिकारण-वच्छल कत्थ पुणो तं सि दीसिहसि ॥ ७०८

जीविता अहमपि विनिवृत्ता] ॥ ७०० ॥ ७०१) जीविय- [जीवितमरणयोः
 मनसि चिन्तयन्ती बहुगुणम् अस्माकं किमत्र । मम जीवितेन सा जीवति त्रियते मरणे
 महानुमती] ॥ ७०१ ॥ ७०२) ता- [तत् जीवितमेव वरं मरणात् मनसि धृत्वा ।
 सुचिरेणावरुदितमुखी निजयसति कथमपि संप्राप्ता] ॥ ७०२ ॥ ७०३) तो बाह-
 [ततः बाष्पजलाद्रितलोचनया दीनाननया दूरात् । एषा मया अभव्यया दर्शने एव
 विसंज्ञीप्तिता] ॥ ७०३ ॥ ७०४) सिट्ठं- [शिष्टं तस्मिन्मपि मया दुर्वहं (दुर्वाच्यं
 वा) वज्रकठिनहृदयया । यत् युष्मद्वैरिणामपि श्रवणपर्यं मा खलु व्रजेत्] ॥ ७०४ ॥
 ७०५) अह तं- [अथ तत्सहसा इति निशम्य मर्माहता इव निषण्णा । पतिता धरणी-
 पृष्ठे हा किं नु एतत् प्रजल्पन्ती] ॥ ७०५ ॥ ७०६) ताव- [तावन्मया तस्याः^{१*}
 गुरुजनसंपातशङ्काशीलया गृहीत्वा । शीर्षे निजोत्संगे सुचिरेणाश्वासिता एषा] ॥ ७०६ ॥
 ७०७) णिहुयं- [निमृत्तं गुरुजनशङ्कावत्या विगलद्वाष्पपिहिताक्षम् । रुदितं रुदत्परि-
 जनपरिशेषितजीविताशया [॥ ७०७ ॥ ७०८) हा जीविएस- [हा जीवितेशी हा
 सुतनो हा अनन्तगुणभूमे हा दयित । हा निष्कारणवत्सल कुत्र पुनः त्वमसि द्रव्यैसे]

^१ [जीवियमरणेण] . ^२ P मणे, J मणे. ^३ P बहुगुणम्. ^४ P स, J स. ^५ P मरणेण, ^६
 J मरणे. ^७ = विधादित्वा. ^८ P दुब्बोजं, J दुब्बोजं, [दुब्बोजं]. ^९ P चिय, J कट्ठिण. ^{१०} P
 वट्टं, J वट्टं. ^{११} P संवाकसं, J संवाकसं. ^{१२} P जीवयत्स. ^{१३} P puts हा वक्ष्य in the second
 line, but J as above.

जं पढम-दंसणार्णद-बाह-यडिपूरिणहिं अच्छीहिं ।
 सच्चविओ सि ण सुइरं तं इण्हिं^१ किं णियच्छिस्सं ॥ ७०९
 जं^२ तंगुलियाहरण-च्छलेण सुइरं णिपीडिओ तुम्हि ।
 सो मे तह लम्पो चिय अज्ज वि हत्थो ण वीसरह ॥ ७१०
 दिण्णाइं जाइं माहविलयाइं जह तुह स-हत्थ-लिहियाइं ।
 अमय-मयाइं व लेहक्खराइं इण्हिं विसारयति ॥ ७११
 इय एवं बहुसो फलविउण भणियं इमीएं मैह हुंत्तं ।
 असमत्थाइं पिय-सहि तेण विणा जीविउं^३ इण्हिं ॥ ७१२
 ता जुत्तमजुत्तं किं पि जं मए लंघियासि पणएण ।
 तं मरिसेज्जेसु पिय-सहि मरणमयाले कयं विहिर्णा ॥ ७१३
 ण य लज्जा ण य विणओ ण कुमारि-जणोइयं अणुट्ठाणं ।
 ण य सो पिओ ण मोक्खं तो किं हय-जीविणमह ॥ ७१४
 इमिणा असुइज्जिय-कम्म-क्खुमिणमह किं सरीरेण ।
 तह कह वि विवज्जिस्सं जह पुण जम्मो चिय ण होइ ॥ ७१५
 भणियं च मए पिय-सहि मो एवं भणमु किं ण-याणासि ।
 जो जस्स हियय-दइओ मिलइ जियंतो जियंतंस्स ॥ ७१६

॥ ७०८ ॥ ७०९) जं पढम—[यप्रथमदर्शनानन्दवाष्पपरिपूरिताभ्याम् अक्षिभ्याम् ।
 दृष्टः असि न सुचिरं त्वमिदानीं किं द्रक्ष्यामि] ॥ ७०९ ॥ ७१०) जं तं—
 [यत्तावदङ्गुलीयकाभरणच्छलेन सुचिरं निपीडितः युष्मभिः । स मम तथा लग्नः एव
 १० अद्यापि हस्तः न विस्मरति] ॥ ७१० ॥ ७११) दिण्णाइं—[दत्तानि यानि माघवी-
 लतया यथा तव स्वहस्तलिखितानि । अमृतमयानि इव लेखाक्षराणि इदानीं विधा-
 यन्ते] ॥ ७११ ॥ ७१२) इय—[इत्येवं बहुशः प्रलप्य भणितमनया मम संमु-
 खम् । असमर्था अहं प्रियसखि तेन विना जीवितुमिदानीम्] ॥ ७१२ ॥ ७१३)
 ता—[तत् युक्तमयुक्तं किमपि यन्मया लक्षिता असि प्रणयेन । तन्मृष्यस्व प्रियसखि
 ११ मरणमकाले कृतं विधिना] ॥ ७१३ ॥ ७१४) ण य—[न च लज्जा न च विनयः
 न कुमारीजनोचितमनुग्रहम् । न च स प्रियः न मोक्षैर्षं तस्मात्किं हतजीवितेन मम]
 ॥ ७१४ ॥ ७१५) इमिणा—[अनेन अशुभार्जितकर्मकलुषितेन मम किं शरीरेण ।
 तथा कथमपि विपत्स्ये यथा पुनर्जन्म एव न भवति] ॥ ७१५ ॥ ७१६) भणियं—
 [भणितं च मया प्रियसखि मी एवं भण किं न जानासि । यः यस्य हृदयदयितः मिलति

१ P इण्हि उण णं, J इण्हिं किर णिं. २ P जत्तं, J जं तं. ३ P ऊयाइ, J ऊयाइं. ४ P
 मह, J मह. ५ = मम संमुखं, ६ P जीविउं, J जीविं. ७ P मरिसं, J मरिसं. ८ P विधिणो,
 J विधिण. ९ P सा, J not specified. १० P चियं, J जीवं.

चिर-पवसिओ वि आवह् वाहि-ग्वाहियो वि णिबुओ होइ ।
 बंधन-गओ वि मुंच्इ मैओ सि शीणा कहा लोए ॥ ७१६*१^१
 जीयं तिवग्ग-सिद्धीएँ कारणं दुल्लहं च जिय-लोए ।
 ण हि तेण विणा प्रिय-सहि हवति हियइच्छिया^२ भोया ॥ ७१७
 सो तुज्ज पिओ प्रिय-सहि ण विवज्जह् पूण जुय-सएँहि पि ।
 सच्चवियं तस्स मए दीहाउय-लक्खणं तइया ॥ ७१८
 जइ बहु-गुणं च मरणं णं जियइ मलयाणिलो विं ता पढमं ।
 जणणी वि ण प्रिय-सुय-विप्पलं-म-दुक्खं पर्वज्जंती ॥ ७१९
 ता अलमिणिणा मरणाहिलास-समुहोवलग्ग-भावेण ।
 अहवा सो होही तुज्ज सुयेणु आराहसु भवानी ॥ ७२०^३
 एत्थं चिय कुल-भवणे^४ णिच्चं गियम-दियाएँ होहिंति ।
 हियइच्छियाइँ प्रिय-सहि कीस तुमं मरणमहिलससि ॥ ७२१
 भणियं च महाणुमईएँ तं तहा मह मुहंहि सोअग्ग ।
 सहि जइ षेच्छसि मरणं ता किं पि^५ भणामि णिसुणेसु ॥ ७२२

जीवन् जीवतः] ॥ ७१६ ॥ ७१६*१) चिर - [चिरप्रोषितः अपि आगच्छति^१
 व्याधिग्रहीतः अपि निर्दूतः भवति । बन्धनगतः अपि मुच्यते मृतः इति क्षीणा कथा
 लोके] ॥ ७१६*१ ॥ ७१७) जीयं - [जीवितं त्रिवर्गसिद्धेः कारणं दुर्लभं च
 जीवलोके । न हि तेन विना प्रियसखि भवन्ति हृदयेप्सिताः भोगाः] ॥ ७१७ ॥
 ७१८) सो तुज्ज - [स तव प्रियः प्रियसखि न विपद्यते नूनं युगशतैः अपि । दृष्टं
 तस्य मया दीर्घायुर्लक्षणं तदा] ॥ ७१८ ॥ ७१९) जइ - [यदि बहुगुणं च मरणं^२
 न जीवति मलयानिलः अपि तत्प्रथमम् । जननी अपि न प्रियसुतविप्रलम्बदुःखं
 प्रपद्यमाना] ॥ ७१९ ॥ ७२०) ता - [तदलमनेन मरणाभिलाषसंमुखोपलम्भभावेन ।
 अथवा स भविष्यति तव सुतनु आराधय भवानीम्] ॥ ७२० ॥ ७२१) एत्थं -
 [अत्र एव कुलभवने नित्यं नियमस्थितायाः भविष्यन्ति । हृदयेप्सितानि प्रियसखि किमर्थं
 मरणमभिलषसि] ॥ ७२१ ॥ ७२२) भणियं - [भणितं च महानुमत्या तत्तया मम^३
 मुखात् श्रुत्वा । सखि यदि नेच्छसि मरणं तत्किमपि भणामि निश्रुणु] ॥ ७२२ ॥

^१ P नि. ^२ P मड. ^३ This gāthā, No. 716*1, is not given by J. It is found in P only; but the copyist observes that this gāthā is written above [the line, or on the margin] from some other work. P puts No. 16 for this as well as the next gāthā. ^४ P भो, J भोया. ^५ P दीहाउय. ^६ P ति, J वि. ^७ P J व. ^८ P एवज्जती, J एवज्जती. ^९ P सुज्जु, J सुज्जु. ^{१०} Thus gāthā is given by both P and J. The copyist of P, however, observes that this gāthā is written below [the line, or on the margin] from some other work. This and the next verse have the same number, 19. ^{११} P निच्चं, J निच्चं. ^{१२} P सुहा हि, J सुहाहि. ^{१३} P किं म, J किं पि म.

किं काण वि कह वि कुमारियाण कुल-हर-णिवास-सुहियाण ।
सिज्जंति देवयाराहणेक-चित्ताणुसाराई ॥ ७२३

इय जह मरणमसंतं मण्णासि एवं-विहे वि पिय-विरहे ।
मह मंद-भाइणीए ता होउ तवोवणे वासो ॥ ७२४

जह तं तणं वे तुलिऊण सिद्ध-राएण उज्जियं रज्जं ।
तह कुल-भवण-सुहाणं संकप्पो सहि मए वि कओ ॥ ७२५

इय ईह इमीए कय-णिच्छयाएँ गिय-गुरु-धेणं पवोहेउं ।
अणियत्तं-मणाएँ कओ सहस ति तवोवणे वासो ॥ ७२६

एवं सोऊण चिरं णीसेसं कुवल्यावलि-मुहाओ ।
मणियं णर-णाह मए भयवइ किं वो भवाणीए ॥ ७२७

ण कओ दुक्खावगमो एम-विहाणं पि तुम्ह एम-विहे ।
वणवास-किलेस-समोसरंत-सोक्खे तवधरणे ॥ ७२८

मणियं च इसि-सुयाए कतो इह जम्म-दुक्ख-वोच्छेओ ।
दीसइ अंसुहज्जिय-पुव-कम्म-ओवमियाणमह ॥ ७२९

अण्णं पि तुम्ह सीसइ मविसेसं जं ईमाओ इह जायं ।
ण कयत्थो एत्तिय-भेत्तिएण देवो कएणमह ॥ ७३०

- ७२३) किं काण—[किं कासामपि कयमपि कुमारिकाणां कुलगृहनिवाससुखितानाम् । सिध्यन्ति देवताराधनैकचित्तानुसाराणि] ॥ ७२३ ॥ ७२४) इय जह—[इति यदि मरणमसत् मन्यसे एवंविधे अपि प्रियविरहे । मम मन्दभागिन्याः तावद्भवतु तपोवने वासः] ॥ ७२४ ॥ ७२५) जह—[यथा तत् तृणमिव तुलित्वा सिद्धराजेन उज्जितं राज्यम् । तथा कुलभवनसुखानां संकल्पः सखि मया अपि कृतः] ॥ ७२५ ॥ ७२६) इय—[इति इह अनया कृतनिश्चयया निजगुरुजनं प्रबुध्य । अनिवृत्तमनसा कृतः सहसा इति तपोवने वासः] ॥ ७२६ ॥ ७२७) एवं—[एवं श्रुत्वा चिरं निःशेषं कुवल्यावलिमुखात् । भणितं नरनाथ मया भगवति किं वः भवान्या] ॥ ७२७ ॥ ७२८) ण कओ—[न कृतः दुःखापगमः एवंविधानामपि युष्माकम् एवंविधे । वनवास्तेषा-समपसरत्सौख्ये तपधरणे] ॥ ७२८ ॥ ७२९) मणियं—[भणितं च ऋषिसुतया कुतः इह जन्मदुःखव्युच्छेदः । दृश्यते अशुभार्जितपूर्वकर्मोपवर्तितानामस्माकम्] ॥ ७२९ ॥ ७३०) अण्णं—[अन्यदपि युष्माकं कथ्यते सविशेषं यदस्मादिह

^१ = तृणमिव. ^२ = मलयानिक्षेप. ^३ = धने (something like क्तः is written before धने.)
^४ P गुरवर्ण. ^५ = अनिवृत्तमनसा. ^६ P युष्माजियमसुहकम्मउव, J as above. ^७ = पूर्वकथितम्
अस्मात्, ^८ P देवो, J देव्या.

एत्येक-दिवस-भाए गिसुओ गोला-गईएँ पर-तीरे ।
पडिराव-पूरियासो नराण गळो हलबोलो ॥ ७३१

जहा ।

एत्युत्तर-पुव-पलोई-भूमि-भाए खिवेह पचोली ।
विच्छिण्णं कीरउ राउलस्स रायंगणुहेसं ॥ ७३२
पर-हुत्तं सारेजूसु हट्ट-वहो जेण एत्थ संमाहँ ।
इयरो वि हट्ट-णिवहो बेवडिय-वैणिद्धुरा-लम्पो ॥ ७३३
इह होउ पिंड-वैसो प्रत्य णिओई हवंतु आसण्णे ।
इह वासो वार-करेणुयाण एसो अर्णुमीण ॥ ७३४
मोत्तुं भंडार-महाणसाण गोरी-हरस्स पइरेके ।
मम्पो सुणट्ट-सालाएँ होउ जो जत्थ सो तत्थ ॥ ७३५
कळुसिज्जह जा ण जलं करेणु-करि-तुरय-णर-समूहँहि ।
ता भरसु मज्जाणावालि-मज्जाणकणय-दोणीओ ॥ ७३६
इय जा सुवइ एसो हँलबोलो ताण एकमेकाण ।
ता दूँस-पट्ट-सैला-सएहि आवासिओ लोओ ॥ ७३७
प्रथंतरम्मि वर-वार-रंमणि-संघाय-सिट्ट-सिरि-विहवँ ।
विविहार्यवत्त-परिपिहिय-गहयल्लारुद्ध-रवि-किन्ना ॥ ७३८

जातम् । न कृतार्थः एतावन्मात्रेण दैवः कृतेन अस्माकम् ॥ ७३० ॥ ७३१)
एत्येक- [अत्र एकदिवसभागे निश्चुतः गोदानबाः परतीरे । प्रतिरावपूरिताशः नराणां
शुरुकः कोलाहलः] ॥ ७३१ ॥ यथा । ७३२) एत्युत्तर- [अत्रोत्तरपूर्वपर्यस्त-
भूमिभागे क्षिपत प्रतोलीः । विच्छिन्नः क्रियतां राजकुलस्य राजान्नोद्देशः] ॥ ७३२ ॥
७३३) परहुत्तं- [पराभिमुखं सौर्यताम् आपणपथः येन अत्र संमाति । इतरः अपि
आपणनिवहः सुवर्णकारवणिग्धुरालम्नः] ॥ ७३३ ॥ ७३४) इह होउ- [इह
भवतु पिण्डवासः अत्र नियोगिनः भवन्तु आसन्ने । इह वासः द्वारकरेणुनाम् एष अज्ज-
रक्षकाणाम् ॥ ७३४ ॥ ७३५) मोत्तुं- [मुक्त्वा भाण्डागारमहानसयोः गौरी-
गृहस्य एकान्ते । मार्गः सुनाट्टशालायाः भवतु यः यत्र स तत्र] ॥ ७३५ ॥ ७३६)
कळुसिज्जह- [कलषीक्रियते यावत् न जलं करेणुकरितुरगणरसमूहैः । तावत् भरस्व मध्याह्न-
विलासंमज्जनकनकद्रोणीः] ॥ ७३६ ॥ ७३७) इय जा- [इति यावत् श्रूयते एष
कोलाहलः तेषाम् एकैकानाम् । तावत् दूष्यपट्टशालाशतैः आवासितः लोकः] ॥ ७३७ ॥
७३८) एत्थंतरम्मि- [अत्रान्तरे वरवाररमणीसंघातशिष्टश्रीविभवा । विविधातपत्रपरि-^{११}

^१ P एकेक, J एत्येक. ^२ = प्रवर्तमान. ^३ = परस्थितं. ^४ [सारेजुत्त.] ^५ P संमाह, J
संमाह [= ई]. ^६ = सुवर्णकारवणिक् ओष्ठिकम्. P वणिग्धुरा, J something like वणिग्धुरा. P
पिडावासो. ^७ = अज्जपक्षकण्ठ. ^८ = एवमेति. ^९ P मज्जाणक, J मज्जाण क. ^{१०} [ता भरसु
मज्जाणावेत्त-मज्जाणकणय-दोणीओ]. ^{११} P हेळ, J हळ. ^{१२} = तेवुर [?]. ^{१३} = शुरुणीवातेयु.
^{१४} P वारकणि, J वाररमणि. ^{१५} = श्रीविभवा. ^{१६} = विविधान [= छ] पत्रपिहित. ^{१७} ['कोके'].^{१८}

रमणि-यण-समुद्गुचुद्र-भंगलाराव-पूरिय-दियेना ।
 कंचुह-अणुमम-गया राय-कुमारी तहिं पत्ता ॥ ७३९
 अह एत्यम्ह-तवोवण-कुसुमामोयावल-विय-मणाए ।
 भणियाओं गिय-वयसीओं कुणह कुसुमोच्चयं एत्व ॥ ७४०
 तो खिण-करेणु-समोसरते-दर-दाविओरु-वेढाओं ।
 परितलिणै-णियंसण-सिठिलं-गंठि-संजमण-सीलाओ ॥ ७४१
 वियलंबेल-पाउरणम-खलिय-चरणारविद-गमणाओ ।
 वियलंत-मेहलावलि-गुण-कलण-कखैलिय-दुत्थाओ ॥ ७४२
 असमंजस-पय-णिकखेवे-वस-वियेमत-पोउर-रवाओ ।
 रंखोलिर-हार-विमूढ-कणय-बलयावलि-भुयाओ ॥ ७४३
 इय विविह-कुसुम-परिमल-गंधवहु-किखत्त-हियय-भावाओ ।
 एत्यम्ह समीव-समागयाउ बर-पुण्फलाईओ ॥ ७४४
 पारदं च सयेण्हाहिं ताहिं कुसुमोच्चयं वणे काउं ।
 एक्केकम-जय-कंखिय-मणाहिं परितुद-वयणोहिं ॥ ७४५
 तो सहसरोयंद्धिय-तरुण-विडव-पालंब-चुंभिय-थणाहिं ।
 कर-कमल-कोमलंगुलि-णह-किरणारुणिय-गोच्छाहिं ॥ ७४६

पिहितनभस्तलावैरुद्धरविक्रिणाः] ॥ ७३८ ॥ ७३९) रमणियण - [रमणीजन-
 समुद्गुचुद्रमङ्गलारावपूरितदिगन्ता । कञ्चुकि-अनुमार्गता राजकुमारी तत्र प्राप्ता] ॥ ७३९ ॥
 ७४०) अह - [अथ अत्र अस्मत्तपोवनकुसुमामोदावलम्बितमनसा । भणिताः निजवयस्याः
 १० कुरुत कुसुमोच्चयमत्र] ॥ ७४० ॥ ७४१) तो खिण - [ततः खिन्नकरेणुसमपसर-
 दीपदर्शितोरुवेष्टाः । परितलिननिवसनविधिलग्रन्थिसंयमनशीलाः] ॥ ७४१ ॥ ७४२)
 वियलंबल - [दीर्घप्रारवणाग्रस्खलितचरणारविन्दगमनाः । विगलन्मेवलावलीगुणकलन-
 स्खलितहस्ताः] ॥ ७४२ ॥ ७४३) असमंजस - [असमञ्जसपदनिक्षेपवशविक्रम-
 माणनूपुरवाः । दोलायमानहारविमूढकनकबलयावलिभुजाः] ॥ ७४३ ॥ ७४४) इय -
 ११ [इति विविधकुसुमपरिमलगन्धवहोत्सिहसहृदयभावाः । अत्र अस्मत्समीपसमागताः कर-
 पुण्यलाव्यः] ॥ ७४४) ७४५) पारदं च - [प्रारब्धः च सत्पुण्याभिः तामिः
 कुसुमोच्चयः वने कर्तुम् । अन्योन्यजयकाक्षितमानसीभिः परितुष्टवदनाभिः] ॥ ७४५ ॥
 ७४६) तो - [ततः सहस्राकृष्टतरुणविटपप्रालम्बचुम्बितस्तनाभिः । करकमलकोमलाङ्गुली-

^१ P समोयं, J समोसं. ^२ = ऊरुवेवः. ^३ = अतिसूक्ष्म. ^४ P सठिल, J सिठिल. ^५ =
 ११ कंबमानप्रारवणाग्र, P वियलंबलण, J वियलंबण पां. ^६ P कखैलिय, J कखैलीय. ^७ P puts the
 same number, 39, for this and the earlier pāthā, but subsequently the slip is
 corrected. ^८ P निकखव, J गेक्खेव. ^९ = सत्पुण्याभिः. ^{१०} P वयणोहिं, J वयणेहिं. ^{११} P
 वदिय, J वदियु.

दूरुवाहय-भ्रुय-जुयल-वस-विरार्यत-तिवलि-वल्याहिं ।
 चलणयलम-द्विये-थरहरंत-योरोरु-वेदाहिं ॥ ७४७
 णीसास-समीरच्छित्त-कुसुम-रय-तरलियच्छि-जुयलाहिं ।
 अलयावलि-विवर-विणित-सेर्य-तण्णाय-तिलयाहिं ॥ ७४८
 णिविडें-लयाहर-संचरण-विलुलियालय-विदत्त-सोहाहिं ।
 वंधुञ्जिय-कुसुम-विमूढ-भमर-डकाहरिडोहिं ॥ ७४९
 इय सुदरेण समाणवि ताहिं सुरयं व कुसुम-परियम्मं ।
 पारद्वं गोला-सलिल-मज्जणं भणिय-खेयाहिं ॥ ७५०
 तो वियडासोय-तले संठवियाहरण-कुसुम-वासाहिं ।
 सच्चवियं विमल-गेहीर-मणहरं वर-सरी-सलिलं ॥ ७५१
 ता विमल-सलिल-दंसण-णिववियारत्त-भा-वरच्छीण ।
 गेह-कोडि-विरल्लिय-चिहुर-भार-रुद्धावरोहाण ॥ ७५२
 आमुक्काहरण-पलहुइयंग-परिहत्थं पय-णिवेसाण ।
 सविसेस-गंठि-संजमिय-विउंण-कच्छडंय-वेदाण ॥ ७५३
 इय पढम-मज्जणारंभ-रहंस-संचालियंबु-णिवहाण ।
 अण्ण खिय का वि वरंगणाण सोहा समुल्लसिया ॥ ७५४

नखविरणारुणितगुच्छभिः] ॥ ७४६ ॥ ७४७) दूरुवाहय - [दूरोर्यापितसुज-
 युगलवराविराजमानत्रिवलिवल्याभिः । चरणतलाप्रस्थितथरपरायमाणस्थूलोक्वेष्टाभिः]
 ॥ ७४७ ॥ ७४८) णीसास - [निःश्वाससमीरोक्षितकुसुमरजस्तरलिताक्षियुगलाभिः ।
 अलकावलिविवरविनिर्गच्छस्त्वेदाद्रिपिततिलकाभिः] ॥ ७४८ ॥ ७४९) णिविड -
 [निबिडलतागृहसंचरणविलुलितालकाजितशोभाभिः । बन्धोजितकुसुमविमूढभ्रमरदद्या-
 धराभिः] ॥ ७४९ ॥ ७५०) इय - [इति सुचिरेण समाप्य ताभिः सुरतमिव कुसुम-
 परिकर्म । प्रारब्धं गोदासलिलमज्जनं जनितखेदाभिः] ॥ ७५० ॥ ७५१) तो -
 [ततः विकटाशोकतले संस्यापिताभरणकुसुमवासोभिः । दृष्टे विमलगभीरमनोहरं वर-
 सरित्सलिलम्] ॥ ७५१ ॥ ७५२) ता विमल - [तावद्विमलसलिलदर्शननिर्वापिता-
 रक्तभावाक्षीणाम् । नखकोटीविरलीकृतचिकुरभाररुद्धावरोधानाम्] ॥ ७५२ ॥ ७५३)
 आमुक्क - [आमुक्ताभरणप्रलवृकृताङ्गनिपुणपदनिवेशानाम् । सविशेषप्रन्थिसंयमितद्वि-
 गुणवत्सैपाटवेष्टानाम्] ॥ ७५३ ॥ ७५४) इय - [इति प्रथममज्जनारम्भरससंत-

१ = उद्विष । उज्जल. २ = पीठ. ३ P °ञ, J not specified. ४ = निमित्त. ५ P निवड, J
 णिविड. ६ = वृत्तोक्षित, P वंधुञ्जिय, J वंधुञ्जिय ७ = इ[= द]ष्टाचराभिः. ८ P समाणिय, ९
 J समाणवि. १० = गंभीर. ११ = नखकोटीविरलीकृत. १२ P हुइय, J हुइय. १३ = वेदण. १४ P
 कयडय, J कच्छडय. १५ P रहसं, J रहस.

- कीए वि णिबुहुंतोरुमूलवसप्सरिओ सरिरम्मि ।
 रोमचो जोवणकंदकुहरकरणि समुवहइ ॥ ७५५
 कीए वि जलपरिग्माहियगाहि-विवरुगया समाखइ ।
 थणमूलासाइयंतंतुकरुणवळि व रोमलया ॥ ७५६
 कीए वि विसम-तिवली-तरंग-पक्खलण-वस-समुच्छलियं ।
 णिमिसद्धं सिय-यईसुयं व सिहिणोवरे सलिलं ॥ ७५७
 कीए वि समंतायंत-सलिल-मज्झ-ट्टियं रमंतीए ।
 पवणाहय-सरसंबुख-विम्ममं होइ मुह-कमलं ॥ ७५८
 रतुप्पल-महु-सद्दालुएण कीए वि मुद्ध-भसलेण ।
 परिमार्णतीयं जलं डंको उद्ध-ट्टिओ हत्थो ॥ ७५९
 सो तीए तरलियंगुलि-विहुओ कर-पल्लवो ख्यंतीए ।
 तो से सहीहिं मुह-भारुएण कइ कइ वि णिवविओ ॥ ७६०
 इय वयण-ययण-थणहर-करयल-परिचुविरालि-वौउलिओ ।
 उत्तिण्णो सो गोला-दहीहि वर-कामिणी-सत्थो ॥ ७६१
 मज्झम्मि ताण सा वर-कुमारिया मणहरेहिं अंगेहिं ।
 महणुत्तिण्णाहिं वे अच्छराहिं परिवालिया लच्छी ॥ ७६२

- चालिताम्बुनिवहानाम् । अन्या एव का अपि ब्राह्मणानां शोभा समुल्लसिता] ॥ ७५४ ॥
 ७५५) कीए वि - [कत्याः अपि निमज्जदरूमूलवशाप्रसृतः शरीरे । रोमाञ्चः यौवन-
 कन्दकुहैरसमानानां समुद्रहति] ॥ ७५५ ॥ ७५६) कीए वि - [कत्याः अपि जल-
 ११ परिगृहीतनामिविवरोद्रता समारोहति । स्तनमूलासादिततनुकृष्णवर्त्री इव रोमलता]
 ॥ ७५६ ॥ ७५७) कीए वि - [कत्याः अपि विषमत्रिवलीतरङ्गप्रस्वलनवशासमु-
 च्छलितम् । निमिपार्थे सितपट्टांशुकमिव स्तनोपरि सलिलम्] ॥ ७५७ ॥ ७५८)
 कीए वि - [कत्याः अपि समन्तात्-औगच्छस्तल्लिमध्यस्थितं रमन्त्याः पवनाहतस्ससा-
 म्बुरुहविभ्रमं भवति मुखकमलम्] ॥ ७५८ ॥ ७५९) रतुप्पल - [स्तोपलमधु-
 १२ श्रद्दालुकेन कत्याः अपि मुग्धभ्रमरेण । परिमायमानायाः जलं दष्टः ऊर्ध्वरियतः हस्तः]
 ॥ ७५९ ॥ ७६०) सो तीए - [स तस्याः तरलिताङ्गुलिविधूतः करपल्लवः रुदत्याः ।
 ततः तस्याः सखीभिः मुखमारुतेन कथंकथमपि निर्वापितः] ॥ ७६० ॥ ७६१)
 इय - [इति वदननयनस्तनभरकरतलपरिचुम्बनशीलालिङ्ग्याकुलितः । उत्तीर्णः स गोदा-
 ह्वादात् वरकामिनीसार्थः] ॥ ७६१ ॥ ७६२) मज्झम्मि - [मध्ये तासां सा वर-
 १३ कुमारी मनोहरैः अङ्गैः । मथनोत्तीर्णाभिः इव अप्सरोभिः परिवारिता लक्ष्मीः] ॥ ७६२ ॥

^१ = मुहय, ^२ णियुहुंतो, ^३ णियुहुंतो. ^४ P साईव. ^५ = परिमार्ण कुर्वत्या. ^६ = दष्टः.
^७ = ऊर्ध्वस्थितः. ^८ P नयण. ^९ = व्याकुलितः. ^{१०} = हवात्. ^{११} हि व, ^{१२} हि व.

तो सा अम्हेहिं चिरं भाउय णिण्णिणा पयसेण ।
 सुरवहु-दंसण-दूसिक्खिएहिं अच्छीहिं पुण्हत्तं ॥ ७६३
 णह-मणि-किरणारुण-कोमलङ्गुली-दल-विराड्वावयवम् ।
 णिण्णुद-गुप्फ-सुपरिट्ठियं च चरणारविन्द-जुयं ॥ ७६४
 पविरल-तणु-रोम-सुवट्ठियंग-सम-संधि-बंधणं सहइ ।
 लायण्ण-सुवण्ण-विणिम्मियं च वर-जंधिया-जुयलं ॥ ७६५
 रमण-भर-भंग-भीर्यं वै संगैर्यं सिरिस-कुसुम-सोमालं ।
 करि-कलह-करायारं हरइ कुमारीएँ ऊरु-जुयं ॥ ७६६
 गंभीर-णाहि-तणु-तिवलि-भंगुरं दर-विसट्ट-रोम-लयं ।
 तुच्छं संसार-सुइ व मणहरं मज्झएँसं से ॥ ७६७
 णिविच्चुंतुंगाहोय-ककसं पिक-सिरिहल-सरिच्छं ।
 होंति-परिणाह-गरुयं अण्णइ णव-थणहुरुच्छं ॥ ७६८
 कंकलि-पल्लवार्यथ-करयलालंकिर्यं समुवइइ ।
 मंदाइणि-कयणं-मुणालियाणुसरिसं भुया-जुयलं ॥ ७६९
 सुविसुद्ध-तिरेहावरणं-विरइओ मडह-परियराबंधो ।
 कलहोयं-कलस-कंठावसार्यणो कंधर-णिवेसो ॥ ७७०

७६३) तो सा - [ततः सा अस्माभिः चिरं भ्रातृक निर्वर्णिता प्रयत्नेन । सुरवधूदर्शन-
 दुःशिक्षिताभ्यामक्षिभ्यां पुनरुक्तम्] ॥ ७६३ ॥ ७६४) णहमणि - [नखमणि-
 किरणारुणकोमलाङ्गुलीदलविराजितावयवम् । निगूढगुल्फसुप्रतिष्ठितं . च चरणारविन्द-
 युगम्] ॥ ७६४ ॥ ७६५) पविरल - [प्रविरलतनुरोमसुवृत्ताङ्गसमसंधिबन्धनं शोभते ।
 लावण्यसुवर्णविनिर्मितं च वरजङ्घायुगलम्] ॥ ७६५ ॥ ७६६) रमण - [रमण-
 भरभङ्गभीतमिव संगतं शिरीषकुसुमसुकुमारम् । करिकलभकराकारं हरति कुमारीः
 ऊरुयुगम्] ॥ ७६६ ॥ ७६७) गंभीर - [गम्भीरनाभितनुत्रिवलिभङ्गुरम् ईषद्विकसित-
 रोमलतम् । तुच्छः संसारसुखमिव मनोहरः मध्यदेशः अस्याः] ॥ ७६७ ॥ ७६८)
 णिविच्चु - [निरन्तरोत्तुङ्गाभोगकर्कशः पक्वश्रीफलसदृशः । भवैत्परिणाहगुरुकः अर्षति
 नवस्तनभ्रोत्संगः] ॥ ७६८ ॥ ७६९) कंकलि - [कङ्कलिपल्लवाताम्रकरतलालंकृतं
 समुद्रहति । मन्दाकिनीकनैकमृणालिकानुसदृशं भुजायुगलम्] ॥ ७६९ ॥ ७७०)
 सुविसुद्ध - [सुविशुद्धतिरेखावरणविरचितः सूक्ष्मपरिकराबन्धः । कलधौतकलशकण्ठा-

^१ P रोम, J रोम. ^२ P च, J व. ^३ = भीतं सत् मिच्छित. ^४ P एसं से, J एसेसं. ^५ =
 निभिच [?]. ^६ = आवांणु [= तान्]. ^७ [कण्णम्]. ^८ P तिरेहा, J तिरेही. P होय, J होड. ^९
 = जयी.

रह-कणह-कुसुम-गोच्छो व ईसि-मञ्जुष्णओ सुहावेह ।
 दसणावलि-परिवेसो विद्रुम-रायारुणो अहरो ॥ ७७१
 अविसद-पुंड-जुयाणुम्भहुल्लुओ वयण-कमल-कय-सोहो ।
 गिण्णुष्णय-मञ्जुत्थो विहरह से णासिया-वसो ॥ ७७२
 चिर-मज्जण-सलिल-कसाय-पाडलावंग-देस-दीर्हाई ।
 गयणाई बाल-रवि-यर-छिचौईदीवराई व ॥ ७७३
 सज्जीव-काम-कोयड-सच्छह सवण-पत्तं पेरंतं ।
 गयणुप्यल-गाल-जुयं वं सहइ भुमयावली-जुयलं ॥ ७७४
 अद्धेदु-विब-सरिसं णिडाल-फलयं विहाइ गिण्णकं ।
 जोवणं-सिरीएं मुह-दप्पणं व विहिणा विणिम्मविणं ॥ ७७५
 तणु-कसण-सिणि-द्वायाम-भेणहरो दूर-देस-कय-सोहो ।
 पट्टि-णिसण्णो से हरह भंगुरो केस-पम्मारो ॥ ७७६
 इय जो जो से दीसह अंगावयवार्णं को वि उद्देसो ।
 सो सो णं देह चलिउं अणिसि-पेच्छीण अच्छीणि ॥ ७७७
 तं तहं सुचिरं णिवं णिण्डाण परिचिंतियमिहं हियएण ।
 अण्णो सो को वि विही जस्सेयं रूव-विण्णाणं ॥ ७७८

- वसौदनः कंधरनिवेशः] ॥ ७७० ॥ ७७१) रह - [रतिखताकुसुमगुच्छः इव ईष-
 न्मथोन्नतः सुखयति । दशनावलिपरिवेषः विद्रुमरागारुणः अधरः] ॥ ७७१ ॥
 ७७२) अविसद - [अविकसितपटयुगानुद्भट-ऋजुकः वदनकमलकृतशोभः । निम्नोन्नत.
 ७७३) मञ्जुत्थः विहरति तस्याः नासिकावंशः] ॥ ७७२ ॥ ७७३) चिर - [चिरमज्जन-
 सलिलकषायपाटलापाङ्गदेशदीर्घं । नयने बालविकरस्पृष्टे इन्दीवरे इव] ॥ ७७३ ॥
 ७७४) सज्जीव - [सजीवकामकोदण्डसच्छायं श्रवणप्राप्तपर्यन्तम् । नयनोत्पलनालयुग-
 मिव शोभते भ्रूल्लंतायुल्लगम् ॥ ७७४ ॥ ७७५) अद्धेदु - [अर्धेन्दुविम्बसदृशं ललाट-
 फलकं विभाति निःपङ्कम् । यौवनश्रियः सुखदर्पणमिव विधिना विनिर्मितम्] ॥ ७७५ ॥
 ७७६) तणु - [तनुकृष्णस्निग्धायाममनोहरः दूरदेशकृतशोभः । पृष्ठनिषण्णः तस्याः
 हरति (= शोभते) भङ्गुरः केशप्राग्भारः] ॥ ७७६ ॥ ७७७) इय - [इति यः यः
 तस्याः दृश्यते अङ्गावयवानां कः अपि उद्देशः । स स न ददाति चलितुम् अनिमित्तप्रेक्षिणाम्
 अक्षीणि] ॥ ७७७ ॥ ७७८) तं तह - [तां तथा सुचिरं निर्वैष्यं परिचिन्तित्तास्मि

^१ = ईवत् सन्धोन्नतः. ^२ P पुड, J कुड. ^३ = अनुन्नत । रत्न[?], P 'गुम्भर', J 'गुम्भड'.
^४ = निम्नोन्नतमध्यस्थः. ^५ P कसायपाडलावंग, J कसायाई युवंग. ^६ = तथावीर्या [= दीर्घा] वि.
^७ = स्पृष्टानि. ^८ P च, J व. ^९ = प्राप्तपर्यंत. ^{१०} P च, J व. ^{११} P जोष्वणमिसंणं सुहं (The copyist
 writes ए on णं which was perhaps a doubtful symbol.), J जोष्वणसिरीसुहं.
^{१२} = मनो हरति, P 'धाराम', J 'वामम'. ^{१३} P has iacuna here, but it is filled by J.
^{१४} P म, J ण. ^{१५} 'पेच्छीण अच्छाणी, J 'पेच्छाण अच्छीण. ^{१६} = तां तथा. ^{१७} = विच्छोक्य,
^{१८} P 'णिव्वणिणं', J 'णिव्विणिणं'.

अर्णाह कइ वेय-जडस्स तस्स विसयाहिलास-विमुहस्स ।
 णिप्पज्जइ लोय-पियामहस्स एवं-विहं रुवं ॥ ७७९
 मण्णे चंदा मय-पारियाय-वम्मं-ह-वसंत-भइराए ।
 कोत्थुह-सिरि-सार-समुच्चयाहिं एसा विणिम्मविया ॥ ७८०
 किं एसा णाय-वहू णु होज्ज विज्जाहरी णु देवी णु ।
 असुर-जुयाणी ^१सिद्धंगणा णु मँबं समोइण्णा ॥ ७८१
 तावय से णाम-णिवास-जम्म-कोउहलावियाणम्ह ।
 भणिया विचिच्चलेहा णामेण ^२वम्मंसिया तीए ॥ ७८२
 हल सहि विचिच्चलेहे अणुगमसु इमं तवोवणं ताव ।
 जाव णिवचेमि अहं पूया-यम्मं भवाणीए ॥ ७८३
 जो सा ^३विचिच्चलेहा भाउंय सहसा समागया ण्ठत्थ ।
 अँधीयं पिव हिययं तिस्सा उवलक्खियं अग्धि ॥ ७८४
 सा दूर-कय-पणामा भणिया अम्हेहि तुज्ज क्का एसा ।
 सुंदरि वयंस-भावाणुसंगया अणुवम-कुमारी ॥ ७८५
 कस्स व एसा धूया केण व कज्जेण आगया एत्थ ।
 कत्थ वं जाही साहसु किं णामं कत्थ व णिवासो ॥ ७८६

हृदयेन । अन्य. स कः अपि विधिः यस्य इदं रूपविज्ञानम्] ॥ ७७८ ॥ ७७९)
 अर्णाह—[अन्यथा कयं वेदजडस्य तस्य विषयामिलाषविमुखस्य । निष्पद्यते लोकपिता-
 महस्य एवंविधं रूपम्] ॥ ७७९ ॥ ७८०) मण्णे—[मन्ये चन्द्रामृतपारिजात-
 मन्मथवसन्तमदिरायाः । कौस्तुभश्रीसारसमुच्चयात् एषा विनिर्मिता] ॥ ७८० ॥
 ७८१) किं एसा—[किमेषा नागवधूः नु भवेत् विषाधरी नु देवी नु । असुरयुवती
 सिद्धाङ्गना नु मर्यं समवतीर्णा] ॥ ७८१ ॥ ७८२) तावय—[तावत्तस्याः नाम-
 निवासजन्मकुतहृलितानामस्माकम् । भणिता विचित्रलेखा नाम्ना वयस्या तया] ॥ ७८२ ॥
 ७८३) हल—[हला सखि विचित्रलेखे अनुगच्छ ईमां तपोवनं तावत् । यावत्
 निर्वर्तयामि अहं पूजाकर्म भवान्याः] ॥ ७८३ ॥ ७८४) जो सा—[यत् सा
 विचित्रलेखा भ्रातृक सहसा समागता अत्र । अद्वितीयमिव हृदयं तस्याः उपलक्षित-
 मस्मीमिः] ॥ ७८४ ॥ ७८५) सा दूर—[सा दूरकृतप्रणामा भणिता अस्माभिः
 तव का एषा । सुन्दरि वयस्यभावानुसंगता अनुपमकुमारी] ॥ ७८५ ॥ ७८६)
 कस्स—[कस्य वा एषा दुहिता केन वा कार्येण आगता अत्र । कुत्र वा यास्यति कस्य

^१ P अह, J अर्णाह. ^२ P वस्सह, J वम्मह. ^३ P सिद्धगणा, J not specified. ^४ P मण्ण, ^५
 J मण्ण. ^६ P विचिलेहा, [= विधिः]. ^७ P भावय, J भाउका. ^८ = अद्वितीयमिव, P अधीयं.
 J अधीयं. ^९ P वा, J व.

- भणियं च तीर्थं भयवह् एयं जह् अत्थि तुम्ह कोहलं ।
 तो साहेमि णिसामेसु वित्थरत्थं कहेयवं ॥ ७८७
 अत्थि ति-समुह-पुहई-विकस्त्राय-जसो अखंडिय-पयावो ।
 णामेण सिलामेहो सिंहल-दीवाहिव-परिदो ॥ ७८८
 १ सो एकम्मि सुदियहे पारंदि-विणिग्गओ महारण्ये ।
 रमित्ता चिरं रण्णाउ पडिणियत्तो पुराहुत्तं ॥ ७८९
 तो तत्थ एक पाइक्-तुरय-गय-साहणेण संचलिओ ।
 सहस ति वियड-दाहो पुरओ कोलो समुच्चैलिओ ॥ ७९०
 तो एक-हय-सहाओ तस्स ब्राहस्स ममा-संलम्भो ।
 २ णरणाहो ताव गओ जा तरु-विडवाउलं रण्णं ॥ ७९१ १
 तो तत्थ कुर-कारंड-चक्क-कलहंस-कंक-संकिण्णं ।
 भमर-भरोणय-पंकिय-रय-रंजिय-पिच्च-पेरंतं ॥ ७९२
 एव-विहं सो भयवह् कमल-सरं रंइणा णियत्तस्स ।
 सहस ति संपईट्ठो अत्थाह-जलं महाकोलो ॥ ७९३
 ३ ता गंभीर-सरोवर-पवेस-विसमं गेए ब्राहम्मि ।
 सच्छरिओ स विलक्खो मुहुत्त-मेत्तं ठिओ राया ॥ ७९४

- किं नाम कुत्र वा निवासः] ॥ ७८६ ॥ ७८७) भणियं - [भणितं च तथा भग-
 वति एतत् यदि अस्ति युष्माकं कुतहलम् । तत् कथयामि निशामयस्व विस्तरार्थं कथ-
 यितव्यम्] ॥ ७८७ ॥ ७८८) अत्थि - [अस्ति त्रिसमुद्रपृथिवीविल्यातयशाः
 १ अखण्डितप्रतापः । नाम्ना णिलामेषः सिंहलद्वीपाधिपनरेन्द्रः] ॥ ७८८ ॥ ७८९) सो
 एकम्मि - [स एकस्मिन् सुदिवसे पापद्विनिर्गतः महारण्ये । रमित्वा चिरमरण्यात्प्रति-
 निवृत्तः पुराभिसुखम्] ॥ ७८९ ॥ ७९०) तो तत्थ - [ततः तत्र एकः पादिक-
 तुरगगजसाधनेन संचलितः । सहसा इति विकटदंष्ट्रः पुरतः कोलः समुच्चैलितः] ॥ ७९० ॥
 ७९१) तो एक - [तदा एकहयसहायः तस्य ब्राह्मस्य मार्गसंलग्नः । नरनाथः तावद्गतः
 २ यावत्तरुविटपाकुलभ्रमण्यम्] ॥ ७९१ ॥ ७९२) ता तत्थ - [ततः तत्र कुरकारण्ड-
 चक्रकलहंसकङ्कसंकीर्णम् । भ्रमरभरावनतपङ्कजरोरञ्जितसुकुमारपर्यन्तम्] ॥ ७९२ ॥
 ७९३) एवविहं - [एवंविधं स (= तत्) भगवति कमलसरः राज्ञः पश्यतः । सहसा इति
 संप्रविष्टः अस्तावजलं महाकोलः] ॥ ७९३ ॥ ७९४) ता गंभीर - [तदा गम्भीरसरोवर-
 प्रवेशविषमं गते ब्राह्मे । साध्वर्यः स विलक्षः मुहुर्नमात्रं स्थितः राजा] ॥ ७९४ ॥

१ P तो साहेमि, J ता साहेमि. २ = आलेखक. ३ = पुराभिसुखं. ४ = शक्ति (?). ५ [स्सु-
 ल्लिओ]. ६ P skips over one number here. ७ P जा, J ता. ८ = पंकजरोरञ्जितं.
 ९ = पोष। सुकुमारं. १० [राहणे]. ११ = अस्तावजलं. १२ P ममप, J मं गय.

तो परिसुडिय-तुरंगो सो सहसा विम्हयावहिय-हियओ ।
 आसण्णमसोय-वणं सिसिर-च्छायं समळीणो ॥ ७९५
 ता तत्थ उभय-कर-गहिय-कुसुम-माला मनोहरावयवा ।
 एकसरियाइ पडुणो पुरओ परिसंठिया बाला ॥ ७९६
 राएण तओ भणिया कासि तुमं एरिसे महारण्णे ।
 सच्छंदा वर-मालं अप्पसि मह केण कज्जेण ॥ ७९७
 भणियं च तीएँ णरवइ किं इमिणा पुच्छियण तुह ताव ।
 परिणेषु मं णिसंको जाण्हिसि गएहिं दियहेहिं ॥ ७९८
 तं तह सोऊय णराहिवेण सा बालिया पुणो भणिया ।
 सुंदरि णराहिवानं एसो मणो खिय ण होइ ॥ ७९९
 अपरिग्गहा कुमारी अमुणिय-गोल-कमा अँइट्ट-सुया ।
 कइ परिणीयसि बाले कइसु तुमं चेष मह एयं ॥ ८००^१
 भणियं च तीएँ णरवइ एसो खिय सुपुरिसाण सद्धम्मो ।
 ता साहेमि णिसामेषु कुल-इरं जं इह एत्ताहे ॥ ८०१
 अत्थि कणयायलुच्छंग-संगया तियस-लोय-विकखाया ।
 सुलसा णामेण पुरी अचंत-मणोहरा रम्मा ॥ ८०२

७९५) तो परि - [ततः परिश्रान्ततुरङ्गः स सहसा विस्मयापहतहृदयः । आसन्नमशोक-
 वनं शिशिरच्छायं समालीनः] ॥ ७९५ ॥ ७९६) ता तत्थ - [तदा तत्र उभयकर-
 गृहीतकुसुममाला मनोहरावयवा । जगति प्रभोः पुरतः परिसंस्थिता बाला] ॥ ७९६ ॥
 ७९७) राएण - [राज्ञा ततः भणिता कासि त्वमीदृशे महारण्ये । स्वच्छन्दा वरमालाम्
 अर्पयसि मम केन कार्येण] ॥ ७९७ ॥ ७९८) भणियं - [भणितं च तथा नरपते
 किमनेन पृष्टेन तव तावत् । परिणयस्व मां निःशङ्कः ज्ञास्यसि गतैः दिवसैः] ॥ ७९८ ॥
 ७९९) तं तह - [तत्तया श्रुत्वा नराधिपेन सा बालिका पुनर्भणिता । सुन्दरि नराधिपानाम्
 एष मार्गः एव न भवति] ॥ ७९९ ॥ ८००) अपरिग्गहा - [अपरिग्रहा कुमारी
 अज्ञातगोत्रकामा अदृष्टश्रुता । कथं परिणीयसे बाले कथय त्वमेव मम एतत्] ॥ ८०० ॥
 ८०१) भणियं - [भणितं च तथा नरपते एष एव सुपुरुषाणां सद्धर्मः । तत्कथयामि
 निशामय कुलगृहं यत् मम इदानीम्] ॥ ८०१ ॥ ८०२) अत्थि - [अस्ति कनका-
 चलोत्संगसंगता त्रिदशलोकविल्याता । सुलसा नाम्ना पुरी अत्यन्तमनोहरा रम्या]

^१ P विहिय, J वहिय. ^२ P जाण्हिसि, J जाण्हिसि. ^३ = परिजगरहिला ^४ = अदृष्टश्रुता,
 P अदृष्ट, J अदृष्ट. ^५ P परिणीयसि, J परिणहिसि. ^६ P 799, J perhaps 799. ^७ P अदृष्ट-
 [= अं अं].

तत्थ विज्जाहरंदो हंसो णामेण तियस-विक्खाओ ।
 तस्सम्हे हि' णराहिव दो चिय धूयाओ जायाओ ॥ ८०३
 एक्काए वसंतसिरी मज्झ महंल्लाप णाम णरणाह ।
 वाहिंसा सरयसिरी अहं पि णिय-गुरु-यणेण तर्हि ॥ ८०४
 एवं णो दो वि पहाय-समय-संगीयं-य-पसंगेण ।
 देवी-हराण पुरओ केलास-गिरिं पवण्णाओ ॥ ८०५
 तत्थम्हेहि णराहिव हरिस-वसुप्फुल्ल-लोयणो दिट्ठो ।
 गोरी-हराण पुरओ पणचमाणो गणाहिवई ॥ ८०६
 अह सो मए गणेसो चिर्-परिचय-विम्हयाएँ सामि' तर्हि ।
 उवहसिओ तेणाई पक्खित्ता मच्च-लोयम्मि ॥ ८०७
 एसो मह तेणं चिय सूय-वेसो दयालुणा दिण्णो ।
 णिणं-दओ जेण तुमं अणुभाहेत्थं म्हे उक्कीओ ॥ ८०८
 ता तेणं चिय दिण्णो तं सि वरो भयवया गणेत्सेण ।
 परिणेतुं णिरांसको एव-विहं तुम्ह अविरुद्धं ॥ ८०९

- ११ ॥ ८०२ ॥ ८०३) तत्थ - [तत्र विद्याधरेन्द्रः हंसः नाम्ना त्रिदशविरह्यातः । तस्य आवां हि नराधिप द्वे एव दुहितरौ जाने] ॥ ८०३ ॥ ८०४) एक्काए - [एकस्याः वसन्तश्रीः मम महत्याः नाम नरनाथ । व्याहृता शरच्छ्रीः अहमपि निजगुरु-जनेन तत्र] ॥ ८०४ ॥ ८०५) एवं - [एवमावां द्वे अपि प्रभातसमयसंगीतप्रसंगेन । देवीहरयोः पुरतः कैलासगिरिं प्रपन्ने] ॥ ८०५ ॥ ८०६) तत्थ - तत्रावाभ्यां नरा-
 १० धिप हर्षवशोसुहृदलोचनो गणाधिपतिः गौरीहरयोः पुरतः नृत्यन् दृष्टः ॥ ८०६ ॥ ८०७) अह - अथ लब्धवानत नयनदृष्टमुत्सृज्य मया गणेशो विनायकः उपहसितः तेनाहं मृत्युलोके प्रक्षिप्तः ॥ ८०७ ॥ ८०८) एसो मह - तेनैव दयालुना संजात-रूपेण मम शक्रवेषो निजदूतो दत्तः । येन ब्राह्मेणास्माकमनुग्रहार्थं त्वमुपनीतः ॥ ८०८ ॥ ८०९) ता तेणं - तस्मात्तेनैव भगवता गणेशेन त्वमेव वरो दत्तः । हे नराधिप एत-
 १२ स्मात् परिणय मैम उभयोरप्युभयलोकद्वन्द्वभमित्यर्थः ॥ ८०९ ॥ ८१०) एवं सोऊण - एवं श्रुत्वा परितोपविकसितमुखेन नराधिपेन तत्कालोचितविधिना सा तत्र तेन

^१ P उ, J वि. ^२ = महती. ^३ = व्याहृता. ^४ P एवं मे [= एवं अहे (or अहे)], J एवं जे.

^५ P संगीय, J संगीयय. ^६ P पवणाह, J पवण्णाओ. ^७ This gāthā is missing in B due to the big gap in B. After the gap, B begins with तत्रावभ्यां etc which is the

^८ commentary on this gāthā. ^९ B लब्धो [= लो] गणनयणदावि [य] सुदीए । for चिर etc. ^{१०} = हे स्वामिन्. ^{११} = निजदूतः. ^{१२} P ग्राहकम्ह, J not specified, B corrupt. ^{१३} P परिणेतु, JB परिणेतु. ^{१४} B सा [= मे] णराधिव उव [= ह] याण सि [= वि] उहयलोयसुहं ; for चिरासंको etc.

एवं सोऽग्नं गराहिवेण परिओस-वियसिय-गुहेण ।
 तक्कालोह्य-विहिणा परिणीया तेण सा तत्थ ॥ ८१०
 ताव य तुरंगं-सुर-खोज्ज-पर्वह-लम्गेण साहणेण तर्हि ।
 सखविओ णरणाहो सरयसिरी-लंभ-परितुट्ठो ॥ ८११
 तो सरयसिरी-दंसण-पट्टि-परिवार-परिलिओ राया ।
 संपत्तो णिय-भेवणं बंदिण-जयै-सह-हैलबोलं ॥ ८१२
 अह तिस्सा तेण तर्हि एसा लीलावड्ढ ति णामेण ।
 उत्पण्णा पिय-त्तणया किं भणह इहागया कीस ॥ ८१३
 तं तुम्ह सीसह् चिय इमीए जं जम्म-वासराहिंतो ।
 अज्ज-दियसंतरं जाव वित्थरत्थं कहेय्वं ॥ ८१४
 केणावि जम्म-दियहे इमीए असरीरियाए वायाए ।
 दिवेषण समाइहं सिट्ठं देवण्णुएहिं पि ॥ ८१५
 जह जो इमीए वर-वालियाए होही वरो ति वर-समए ।
 सो सयल-पुहंइ-गाहो लहिही दिवाओ सिद्धीओ ॥ ८१६
 एवं सोऽग्नं कयं वद्धावणयं म्हें राइंणा तत्थ ।
 पहयाइं संख-काहल-रव-संवलियाइं तुराइं ॥ ८१७

परिणीता गन्धर्वविवाहेन पाणौ गृहीता ॥ ८१० ॥ ८११) ताव य - [तावच्च
 तुरंगसुरक्षोदप्रपयलम्बेन साधनेन तत्र । दृष्टः नरनाथः शरच्छ्रीलम्भपरितुष्टः ।] खुज्जं
 चरणन्यासाङ्कनम् ॥ ८११ ॥ ८१२) तो सरय - ततः शरच्छ्रीदर्शनप्रदृष्टपरिवार-
 परिगतो राजा बन्दिजनकृतजयशब्दकलकलं निर्जम्भनं संप्राप्तः ॥ ८१२ ॥ ८१३) अह
 तिस्सा - अथ तस्याः सकाशात् तेन लीलावतीति नाम्ना एषा प्रियतनया उत्पन्ना ।
 किं पृच्छत किमत्रागता तत्कर्था भतः परम् इत्यर्थः ॥ ८१३ ॥ ८१४) तं तुम्ह -
 अस्याः जन्मवासरादष्टदिवसान्तरं यावद्यद्विस्तारार्थः कैयपितव्यः इत्यादि तद्भवतां
 शिष्यते कथ्यते ॥ ८१४ ॥ ८१५) केणावि - अस्या जन्मदिवसे केनापि देवेन
 अशरीरया वाचा समादिष्टम् । दैवज्ञैः ज्योतिषिकैश्च कथितम् ॥ ८१५ ॥ ८१६) जह जो -
 यथा योऽमुष्याः वरवालिकाया वरणसमये वरो भविष्यति स सकलपृथिवी-
 नाथो दिव्याः सिद्धीः लप्स्यते ॥ ८१६ ॥ ८१७) एवं सोऽग्नं - एवं श्रुत्वा अस्म-

^१ P तुला, B तुरंग. ^२ = प्रथम. ^३ B लीलावर्धविक्रमोऽग्न. ^४ P परिलिओ, B परिमिओ,
 [परिमिओ]. ^५ P निययमं, B णियसुं. ^६ P जण, J जय. ^७ P इल्लोळो, B वंहीयणस्त-
 इल्लोळं. ^८ PJB मत्तेण. ^९ P पुहं, B पुहवि. ^{१०} P बं म्, JB धम्. ^{११} P राहणं सख, ^{१२}
 B राव रापण. ^{१३} B भुवनं. ^{१४} B किमन्वयागत. ^{१५} B तत्कथामत ^{१६} B कथयत वा.

उम्भीकपाउ वर-गुडियाओ हट्टेहिं हट्ट-सोहाओ ।
 देवालएहिं देवंग-धय-बडाओ य लोएहिं ॥ ८१८
 परम-परिओस-मुहओ पणबिओ वर-विलासिणी-णिवहो ।
 दिर्णाहैं विप्य-बंदिण बहु-विहयाहैं च दाणाहैं ॥ ८१९
 एवं णिवत्तासेस-प्यामकरणाहैं मंगलीएहिं ।
 तदियसं कीरतेहिं बाल-भावाउ उत्तिष्णा ॥ ८२०
 णिवडियासेस-विलास-सोह-सुपसाहिएहिं अंगेहिं ।
 आरंभो णव-जोवण-सिरीएँ गहिओ अँयालेण ॥ ८२१
 तावय लावण्णामय-पूरिज्जंतहिं से णिएऊण ।
 अंगाहैं सिलामेहेण चित्तियं को वरो होज्ज ॥ ८२२
 अण्णम्मि दिणे बहु-सिक्खियाण सुमईण विद्धं-कुसलाण ।
 णिय-णयैर-चित्तयाराण अँप्यिओ राह्णा णियँमो ॥ ८२३
 जेह वच्चह हे उज्जाय-सीसहा एत्थ पुहइ-विक्खाया ।
 वसुहाहिवा लिहेउँण मज्झ दावेह' जे के वि ॥ ८२४

- ¹⁴ सानेन राज्ञा वर्षापनकं कृतम् । शंखकाहलारवसंबलितास्त्यीश्च प्रहताः ॥ ८१७ ॥
 ८१८) उम्भीकपाउ - लोकेन वरगुडिकाः सजीकृताः हट्टेऽपु हट्टशोभाः कृताः देवाल-
 येषु देवाङ्गध्वजपटाः ऊर्ध्वाकृताः लोकेन ॥ ८१८ ॥ ८१९) परम - परमपरितोष-
 मुदितो वरविलासिनीविहोः प्रनर्तितः । बन्दिविप्राणां बहुकानि कानकदानानि दत्तानि
 ॥ ८१९ ॥ ८२०) एवं - एवं निर्वृत्ताशेषनाभकरणादि माङ्गलिकैः तद्विसं क्रिय-
¹⁵ माणैः बालभावादुत्तीर्णा ॥ ८२० ॥ ८२१) णिवडियासेस - निर्वर्तितारोषविलास-
 शोभासुप्रसाधिताङ्गैः तथा नवयौवनश्रियः आरम्भ इवाकालेन गृहीतः ॥ ८२१ ॥
 ८२२) तावय - तावता लावण्यामृतपूर्यमाणानि तस्या अज्ञानि दृष्ट्वा शिलामेधेन चिन्ति-
 तम् । को वरो भविष्यति ॥ ८२२ ॥ ८२३) अण्णम्मि - अन्यस्मिन् दिने बहु-
 शिक्षितानां सुमतीनां विद्वैकुशलानां विचित्रकर्मनिपुणाना निजनगरविचित्रकरणानां
¹⁶ राज्ञा नियमः आदेशो दत्तः ॥ ८२३ ॥ ८२४) जह वच्चह - यथा व्रजतोपाध्यायाः ।
 आमन्त्रणं चित्रकृताम् । ये केऽपि पृथिवीविल्याता वसुधाधिपाः तान् दृष्ट्वा लिखित्वा

¹ B हट्टेऽपु. ² = देवाङ्गध्वजपटाः, B बडापाउ लोपण. ³ P पडम, JB परम. ⁴ B
 विहाइ ऊ [= क] णयदाणाहैं बंदिपियि [बंदिपियि] प्याण वद [= बहु] याहैं ।. ⁵ P विहयाहैं, J विहयाहैं.
⁶ = कियमाणैः. ⁷ = अकालेन. ⁸ B perhaps विज. ⁹ P निवर, J णि, B णवर. ¹⁰ P अँप्यिओ,
¹¹ J अँप्यिड. ¹² = निश्रयः. ¹³ P notes a reading on the margin. जह वच्चह सिक्खयए
 अक्खेऽएत्थ, and calls it a पाठान्तं. ¹⁴ = उपाध्यायशिष्यकः, P वच्चह हे उज्जायसीसहा एत्थ,
 J not specified, B perhaps वच्चह उज्जाया पिच्छेऽ इत्थ. ¹⁵ = वसुधाधिपत्रं । वर्तितं ।
 रोमितं । स्तितं । विद्धं । चित्रं विद्धं विजानीहि । ¹⁶ P दावेह, J दावेय, B इं [= दं] सेह.

तो तेहिं चित्तयारेहिं ते गरेदा बहुहिं दियहेहिं ।
 लिहिउग जहाइटा सुह-दियहे' दाविपां पहुणो ॥ ८२५
 तेणावि' चिरं णिवण्णउग लीलावर्षे' वास-हरे ।
 संठविया सुपईत्तण किं पि हियए धरेउग ॥ ८२६
 तो जहियसाहितो दिट्ठा वसुहाहिवा इमीए तहिं ।
 तहियसाओ दीसइ दियहे दियहे' किंसायती' ॥ ८२७
 ण रमइ सहीहिं समयं ण देइ सुय-सारियाण परिवारिं ।
 णाहरणं पडिवज्जइ ण सुणइ गेपे पि गिज्जंतं ॥ ८२८
 कुसुमोच्चयं पि ण कुणइ भवणुज्जाणम्मि वियसिय-लयम्मि ।
 ण य भवण-दीहिया-मज्जणम्मि चित्तं समप्येइ ॥ ८२९
 ण य रज्जं बहु मण्णइ ण रमइ वाउल्लियाहिं अविषण्हं ।
 णिइं विणा वि सयणं ण य मुंचेइ अद्ध-णिमित्तं' पि ॥ ८३०
 ण य विसइ णट्ट-सालं ण य कीला-पैवैयं समाहइ ।
 धारा'हरे वि ण रमेइ णाहारे आयरं कुणइ ॥ ८३१
 इय एवें मए उवलक्खिउग एक्कम्मि वासर-विरामे ।
 काउग रहस्सं णैवर पुच्छिया सहि णिसीमेसु ॥ ८३२

मम दर्शयत ॥ ८२४ ॥ ८२५) तो तेहिं - ततस्तैश्चित्रकारैर्बहुभिः दिवसैः यथादृष्टा नरेन्द्रा लिखित्वा शुभदिवसे प्रभोर्दर्शिताः ॥ ८२५ ॥ ८२६) तेणावि - ततस्तेन नरेन्द्रेण चिरं निवर्ष्य दृष्ट्वा किमपि हृदये धृत्वा सुप्रयत्नेन लीलाकत्याः वासगृहे चित्र-पट्टिका संस्थापिता ॥ ८२६ ॥ ८२७) तो - ततो यदिवसाद्बसुधाधिपाः अनया दृष्टास्तत्र पठे तदिवसादिने दिने कृशायमाना दृश्यते ॥ ८२७ ॥ ८२८) ण रमइ - न रमते स्त्रीभिः समकं सह न ददाति शुक्रसारिकाणां परिपाटीं वाचनिकां नामरणं प्रतिपद्यते सरसमपि गेयरूपं गीयमानं न [शृणोति] ॥ ८२८ ॥ ८२९) कुसुमो-च्चयं - कुसुमोच्चयं पुष्पावचयं न कुरुते । करिमन्' । विकसितलते भवनोष्ठाने । न च भवनदीर्घिकासज्जने चित्तं समर्पयति ॥ ८२९ ॥ ८३०) ण य रज्जं - न च राज्यं बहु मन्यते । अविषण्णं विधादरहितं यथा भवति । बाउल्लियाहि पुतलिकाभिर्न रमते । अर्धनिमेषमपि निद्रां विनैव शयनं न मुञ्चति 'शय्यां न परित्यजति ॥ ८३० ॥ ८३१) ण य विसइ - न च विशति नाट्यशालाम् । न च त्रीडापर्वतं समारोहति । धारा-गृहेऽपि न रमते । आहारेऽप्यादरं न कुरुते ॥ ८३१ ॥ ८३२) इय एव - इत्येवं

^१ P विष्णो, J विष्णो. ^२ B संस्था. ^३ B ता तेण चिरं. ^४ P इत्तेण, B इत्तेण. ^५ B विवहा, ^६ दिवसं. ^७ = कृशीभवंती. ^८ = वेकुया. ^९ = अविषण्णं, B अविषण्णं. ^{१०} PB मुंचेइ, J मुंचेइ. ^{११} P अद्ध, B अद्ध. ^{१२} P णिमिस्सं, J णिमिस्सं, B णिमिस्सं. ^{१३} PB पव्वयं, J पव्वयं. ^{१४} = धारागृहे. ^{१५} PB एवइ, J एवइ. ^{१६} PB एव, J एव. ^{१७} P नवर, B नवरि. ^{१८} P न सत्तेसि, J णिसीमेसु, B णिसीमेसि [= मेहि]. ^{१९} B नरत्तेः. ^{२०} B वंज्जं.

कीस तुमं तद्वियसं ज्योभासं गया इव दुपेच्छं ।
 संकप्पालिहियं पिव पेच्छंती गौलसं जासि ॥ ८३३
 ण रमसि केगावि समं दिट्ठं पि ण पैरियणं समालवसि ।
 अम्हं पि ण वेसंमसि अलमहवा पुच्छियौएं तए ॥ ८३४
 तं तह सोऊण ममाहिं पणय-परिकोय-ककसं वयणं ।
 लीलावईए भणियं पिय-सहि क्ह तुज्जे ण कहेमि ॥ ८३५
 ण तहा जणति सोक्खं कज्ज-विसेसा विसेस-रमणीया ।
 दीसंता वि हु एकेहिं^१ जह वयंसेसु सीसंता ॥ ८३६
 अणुहूयाण वि एकेहिं^२ दइय-दंसण-विसेस-सोक्खाण ।
 पच्छा वयंसि-सिट्ठार्णे पल्लवा ताण पसरंति ॥ ८३७
 ता साहेमि णिसामेसु तुज्जे एयाण पुहंइ-वालाण ।
 मज्झम्मि इमो जो तविय-कणय-सरिमप्पहो लिहिओ ॥ ८३८
 दीसइ तणु-कसण-सेणिद्ध-केस-वल्लरि-प्साहियौवयवो ।
 विउल्लोणणारविदो आरत्त-तिहाय-णयण-जुओ ॥ ८३९
 उण्णाय-गासा-वंसो सुपरिट्ठिय-मडह-कधग-वंधो ।
 विर्येढोरत्थल-देसो आजाणु-पलंबै-दीह-धुओ ॥ ८४०

मयोपलक्ष्यैकरिम्न वासरविरामे रहस्यमेकान्तं कृत्वा नवरं पृष्टा मखि शृणु ॥ ८३२ ॥

८३३) कीस तुमं - किमिति त्वं त दिवसमारम्य योगाभ्यासं गतेव योगमार्गे प्रपन्नेव दुःप्रेक्ष्यं^१ संकल्पालिखितमिव चित्तलिखितमिव पश्यन्ती आलस्यं न यासि न निर्विण्णा

१० भवसि ॥ ८३३ ॥ ८३४) ण रमसि - न रमसे केनापि समम् । दृष्टमपि प्रत्यक्षं सखीजनं न समालपसि । अस्माकमपि न विश्रम्भं विश्रामं करोषि । अलमथवा पृष्टया त्वया मामच्चापि न विश्रसिषि ॥ ८३४ ॥ ८३५) तं तह - तत्तथा मत्तः प्रणयकरोप-कर्कशं वचनं श्रुत्वा लीलावत्या भणितम् । प्रियसखि कथं तैव कथयामि ॥ ८३५ ॥

८३६) ण तहा - विशेषरमणीया कार्यविशेषा दृश्यमाना अपि न तथा सौख्यं जन-

१० यन्ति यथा वयस्येषु कथ्यमाना 'सुखं कुर्वन्ति ॥ ८३६ ॥ ८३७) अणुहूयाण - दयितदर्शनविशेषसौख्यानमेवैतनुभूतानामपि पश्चाद्व्यस्यकथिताना तेषां पल्लवा इव प्र-सरन्ति । अनुभावात्सत्या निर्दिष्टं विशिष्टसुखावहमित्यर्थः ॥ ८३७ ॥ ८३८-४२)

ता साहेमि - तत्कथयामि शृणु । एतेषां पृथिवीपालानां मध्ये य एष तप्तवनकसदृशप्रभः

लिखितोऽस्ति । [दीसइ -] तनुकृष्णस्निग्धकेशवल्लरीप्रसाधितशरीरः विपुलाननारविन्दः

१० आरत्तत्रिभागनयनयुगः । [उण्णाय -] उन्नतनासावशः सुपरिस्थितमटभक्तधरावन्धः ।

^१ B दुष्पिच्छ. ^२ = संवरं न यासि. ^३ B सहियणं. ^४ B पुच्छिपण. ^५ B तुज्जे साहेमि.

^६ B इकेण दि for एकेहिं of P. ^७ = चित्तवर्णा, P सिद्धाण,) सिद्धम, B looks like सिद्धाण.

^८ = पृथिवीपालानां. ^९ B सिग्गिट्ठ. ^{१०} B हियस्सरीरो. ^{११} = विपुळ. ^{१२} B विपुळेर.

^{१३} P वळंब, JB फळंब ^{१४} B दुःप्रेक्ष्या. ^{१५} B सुखा.

मच्छकुस-जव-चक्र-करफलो पीण-पीवर-पओट्रो ।
 तणु-मञ्जो सीह-कडी करि-कर-जंघोरं सुह-चलणो ॥ ८४१
 एयं दटूण महं जायं कौउहलं परं हियए ।
 धण्णाओ ताउं जाणं दइओ एसो गराहिवाई ॥ ८४२
 धण्णाण वि धण्णयराओ ताओ दइयाओ जाओ एयस्स ।
 पेच्छंति सुहं णिणं ताणं पि णमो पुरंवीणं ॥ ८४३
 इय एवं चित्तंतीएँ सो^१ मए पुच्छिओ सुच्चित्तयरो ।
 सिट्ठं च तेण एसो राया सालाहणो णाम ॥ ८४४
 अखलिय-पयाव-पसरो उईओइय-वस-संभवो सुयणो ।
 सब-कला-पत्तट्ठो चाईं धेरो सुहारीहो ॥ ८४५
 अह तस्स मुहाहि णिसामिउग्य सविसेस-कौउहलाए ।
 जाया मण-डोहलया जइ एसो महं करो होइ ॥ ८४६
 एवं तदियस-पवित्थरंत-चिता-भरोत्थयै-मणाए ।
 बहुएहि णवर दियहेहिं मञ्जु सहि आगया णिहा ॥ ८४७

विपुलोरःस्थलदेशः । आजानुप्रलम्बदीर्घमुजः । [मच्छकुस -] मत्स्याङ्कुरायवचक्राङ्क-^{११}
 करतलः पीनपीवरप्रकोष्ठः । तनुमध्यः सिंहकटिः करिकरजङ्घोरुः शुभचरणः [एयं
 दटूण -] एतं दृष्ट्वा मम हृदये परं कौतूहलं जातम् । धन्यास्ता वनिता यासामेष
 नराधिपतिर्दयितः^२ । कुञ्जकम् ॥ ८३८-४२ ॥ ८४३) धण्णाण - धन्यानामपि
 धन्यतरास्ता अङ्गना या एतस्य दयिताः मनोऽभीष्टाः या नित्यं [मुखं] पश्यन्ति
 ताम्योऽपि पुरंध्रीभ्यो नमः ॥ ८४३ ॥ ८४४) इय एवं - इत्येवं चिन्तयन्त्या मया^३
 चित्रकरः पृष्टः । शिष्टं च तेन चित्रकृता । एष राजा सातवाहनो नाम ॥ ८४४ ॥
 ८४५) अखलिय - अखलितप्रतापप्रसरः उदिनोदितवंशो हरिवंशसंभवः सुजनः
 सकलकलाप्राप्तार्थः त्यागी दाता सुभैगः हृदयंगमः सुखाराध्यः विवेकपात्रत्वात् । यदुक्तम् ।

अङ्गः सुखमाराध्यः सुखतरमाराध्यते विशेषज्ञः ।

ज्ञानलवदुर्विदग्धं ब्रह्मापि नरं न रञ्जयति ॥

॥ ८४५ ॥ ८४६) अह तस्स - अथ तस्य मुखान्निशम्य सविशेषकुतूहलायाः मनो-
 दोहदा जाता । कथमित्याह । यथेय मम वरः परिणेता भवति ॥ ८४६ ॥ ८४७)
 इयं - एवं तद्विषयप्रविस्तरणशीलचिन्ताभराच्छादितमनसो मम नवरं बहुभिर्दिवसैः सखि

^१ P जंघोर, B जंघोर. ^२ P लड, J लण. ^३ B पुच्छिओ सो मए for सो मए पुच्छिओ of P.
^४ = करितोहित, P उइओइय, J उइओइय, B उइओइयस्स. ^५ B सुहद for सरो of P. ^६ =
 सुखाराध्यः. ^७ = अवस्तुत. ^८ B हरिणः. ^९ B this term is put at the close of the
 Prākṛit gāthās.

ता सो जह-संभाविय-रूवाइसओ पराहिवो ऊथ्य ।
 जाणामि समासीणो आगंतुणम्हं सयणीए ॥ ८४८
 ता सहि पक्खं पिव तहंसण-सज्जसावहियं-हियया ।
 सहस चि समुट्ठीं हत्ये वेत्तूण णे^१ भणिया ॥ ८४९
 एएहिं^२ अवंगेहुणमंत-भूमयावलंत-विसमेहिं ।
 हरिऊय मज्झ हिययं णयणेहिं कहिं खु चलिया सि ॥ ८५०
 ता तक्खणं फकंपत-हियय-पडिक्खण-णय-पसरा वि ।
 लज्जाए^३ अहं पिय-सहि ण^४ इंचि पडिजंपिया तस्स ॥ ८५१
 तो तेण मज्झ सहसा थिमियालस-लोयणुणय-मुहेण ।
 दिण्णो पओहरोवरि ससेयं-विरलंगुली हत्यो ॥ ८५२
 अवगूहिऊय घणियं^५ णवरं णिसण्णो पुणो तहिं चेयं^६ ।
 पैरिउन्नियम्हि वयणे णयणेसु कवोल-पासेसु ॥ ८५३
 एवं च चाटुयारेण तेण^७ लज्जा अलज्जिरेणम्ह ।
 अवहरिया हिययाओ संभयं कोमार-भावेण ॥ ८५४
 एत्थुप्परं ण-याणामि किं पि जं तुह कहेमि वायाए ।
 हिययं चिय जह जाणह केत्तिर्यमेत्तं ण विम्हरह ॥ ८५५

निद्रा आगता ॥ ८४७ ॥ ८४८) ता सो जह-ततः स यथासंभावितरूपान्ति-
 शयस्तत्र नराधिपः आगत्यस्मच्छयनीये समासीनः उपविष्टः इत्यहं जाने ॥ ८४८ ॥
 ८४९) ता सहि-ततः सखि प्रत्यक्षमिव तद्दर्शनसाध्यसावहितहृदया सहसा समुत्ति-
 १० छन्ती हस्ते गृहीत्वा णं अहं भणिता ॥ ८४९ ॥ ८५०) एएहिं - एतैर्वियमैस्ती-
 १० पैरिप्राक्तान्तमत्तभूमयाच्छलैर्नयनैर्मम हृदयं हत्वा खलु कुत्र चलितासि ॥ ८५० ॥ ८५१)
 ता तक्खणं - तावता तक्खणं प्रकम्पमानहृदयप्रतिपन्नप्रणयप्रसरापि अहं लज्जया तस्य
 पुरो न किमपि प्रतिजल्पितवती नोत्तरं दत्तवती ॥ ८५१ ॥ ८५२) तो तेण -
 ततस्तेन सहसा १४ स्तिमितालसलोचनोन्नतमुखेन मम पयोधरोपरि सत्वेदविरलाङ्गुलिहस्तो
 १५ दत्तः ॥ ८५२ ॥ ८५३) अवगूहिऊय - शनैरवगूह्य समास्त्रिय नवरं पुनस्तत्रैव
 निषण्णः । अथ नयनयोः वदने कपोलपार्श्वयोः परिचुम्बितास्मि ॥ ८५३ ॥ ८५४)
 एवं च - एवं तेन चाटुकारेण अलज्जाशीलेन निर्ऋजेन कौमारभावेन समं सहसा मम
 लज्जापहता ॥ ८५४ ॥ ८५५) एत्थुप्परं - अत्रोपरि अतःपरं किमपि न जानामि यत्तव

१० B. तो. १ B. तुणं अह. १ PB. वडिय, J. विडिय. १ B. णं. १ P. अवंगहुं (हु looks like कु), J.
 अको, B. वपहिं अवकंठमत्तभूमयं चकहिं विसमेहिं । १ P. न्हं वि, J. न्हं वि, B. न्हं वि. १ = स्स्वेद.
 १ = अतिस्वेद. १ देव्यः, B. सणियं. १ B. नवरं. १ B. येव. ११ B. परिचुम्बितास्मि. ११ P. चाटु, JB. चाटु.
 ११ B. लज्जा for लेण. ११ PB. अ, J. व. ११ B. समयं खु कुमार. ११ B. विरिचय. ११ B. रकामाञ्जय.
 ११ B. स्तिमितालसलोचो.

तावय पहाय-पडिइय-त्त-णिगाएण पडिविउद्धाय ।
 सव्वविंयं सयणीयं जा सो ण-यणंमिह कत्थं गओ ॥ ८५६
 तदियसाओ पिय-सहिं तं चिय खलुं सिविणयं सरंतीरं ।
 पव्वक्ख-सोक्ख-सण्हल्लंयाएं परिवड्ढिया चिंता ॥ ८५७
 ता सुक्क-यार्यवन्मंतस्माओ हुयवहो व मह मयणो ।
 चिंता-समीरणुदीविओ व हिययम्मि पज्जलिओ ॥ ८५८
 ता ण सुहं सयणीए ण य धरंणियले ण बाहिरे ण धरे ।
 ण य दिण-समए ण णिसासु कइ वि पावति अंगाई ॥ ८५९
 एयाइ मि रमणीयाई जाईं भणिगाईं तुमिह पुणरुत्तं ।
 विवरीयाईं असेमाईं ताईं जायाईं मह इण्हि ॥ ८६०
 अह किं पुणरुत्त-पर्यपिणण बहुएण तुज्ज सहि पुरओ ।
 उदेसियं पि जाणसि हियय-णिहित्तं^१ मह सन्मावं ॥ ८६१
 जइ सो एत्थं ण एही ताओ ण य पेसिही ममं तत्थ ।
 ता दूसहं सहंती मरंणे वि सुहं ण पाविस्सं ॥ ८६२
 तं तह सोऊण चिरं भयवइ भणिगमिह तह वि पूंमेसि ।
 एमं-विहो अणुराओ एमं-विहे वि हु वरे जाओ ॥ ८६३

वाचा कथयामि । हृदयमेव यदि जानाति यौवन्मात्रं न विस्मरति ॥ ८५५ ॥ ८५६ ॥
 तावय—तावता प्रभातप्रतिहतेतृयनिनादेन प्रतिबुद्धया जागरितया शयनीयं दृष्टं यौवन्न
 जानामि कुत्र गतः ॥ ८५६ ॥ ८५७ ॥ तदियसाओ—तदिवसात् प्रियसखि खलु तमेव
 सैबिनयं स्मरन्त्याः प्रत्यक्षसौख्यतृष्णाशुतया चिन्ता परिवर्धिता ॥ ८५७ ॥ ८५८ ॥^१
 ता सुक्क—तावता शुष्कपादपाभ्यन्तरोद्गतो द्रुतवह इव चिन्तासमीरोदीपितो मदनः कामो
 मम हृदये प्रज्वलितः । द्रुतवहो बहिः ॥ ८५८ ॥ ८५९ ॥ ता ण सुहं—तावता
 न शयनीये न च धरण्यां न बहिरू न गृहे । न च दिनसमये न च निशासु कथमपि
 सुखम् अङ्गानि न प्राप्तुवन्ति ॥ ८५९ ॥ ८६० ॥ एयाइ मि—एतानि [अपि] यानि
 रमणीयानि भवतां पुनरुक्तं भणितानि तान्यशेषानि ममेदानीं विपरीतानि जातानि^२
 ॥ ८६० ॥ ८६१ ॥ अह किं—अथ किं पुनरुक्तप्रजल्पितेन बहुना सखि तव पुरतः
 यतः उद्देशिकमपि हृदयनिहितैर्मस्मत्सद्भावं जानासि ॥ ८६१ ॥ ८६२ ॥ जइ सो—
 यदि सोऽत्र नैष्यति तातश्च मां तत्र न प्रेषयिष्यति । तदा दुःसहं सहमाना मरणमपि
 यथासुखं न प्राप्स्यामि ॥ ८६२ ॥ ८६३ ॥ तं तह—तत्तया श्रुत्वा भगवति चिरं

^१ B जाव न याणामि कत्थं. ^२ = न जानामि. ^३ P खलं सि, B खलु स. ^४ = च [= स्म] रंया. ^५
^६ B छुईए. ^७ P पावयउत्तं, J omits हु. B पावयउत्तं. ^८ P धरणी, B धरणि. ^९ P नयरे,
 J perhaps णवरे, B न चरे. ^{१०} Both P and B read एयाइ मि. ^{११} P निहिक्खइ, J णिहत्तइ,
 B निहत्तमि. ^{१२} P मरणा पि, J मरणे वि, B मरणं पि. ^{१३} = आण्णायसि. ^{१४} B एवविहो.
^{१५} P एम, J एम, B एव. ^{१६} P उजाओ, J जाओ, B आऊ. ^{१७} B निहत.

अंबाए इमं सीसउ सं चिय तायस्स कइउ जं संतं ।
 सो वि हु सुइ-सहावो काही हियईच्छियं तुज्ज ॥ ८६४
 भणियं पुणो वि लीलावईएँ किमहं ण-याणिमो एयं ।
 सिविणय-दिट्ठमि जणे अणुबंधो पइइ उंवहासे ॥ ८६५
 तह वि हु जह ण हसिज्जइ लक्खिज्जइ जह ण पोहिमा मज्ज ।
 तह सोहज्जसु पिय-सहि अंबाए णिज्जणम्मि तुमं ॥ ८६६
 एवं भणियाई मए भयवइ गंतूण णिज्जणुदेसें ।
 सिट्ठं माया-पिउणो ण विरुज्जइ जह सलज्जाण ॥ ८६७
 तो गुरु-येणेण एसा तं चिय बहु मण्णिउण मइ भणियं ।
 सवायरेण हालस्स पेसिया वच्चउं पहाए ॥ ८६८
 इय एम-विहं भाउय विचित्तलेहणणाहि सोउण ।
 सहस ति महाणुमईएँ पमणियं सहसिसंगीए ॥ ८६९
 पिय-सहि विचित्तलेहे एसाई इह वसंतसिरि-त्तणया ।
 तुमं मौउस-भइणी साहसु लीलावईएँ लहुं ॥ ८७०

- ^{११} भणितवत्यस्मि । एवंविधेऽपि वरे एवंविधोऽनुरागः जातः । तथाच्छादयसि गुप्तं करोषि । युक्तं एवायं न गोपनाहः^{११} ॥ ८६३ ॥ ८६४) अंबाए-अम्बायै इदं ^{१२}कथ्यता सापि तातस्य कथयतु यस्सद् युक्तम् । तव हृदयेपित्तं त्रिशुद्धसद्भावो राजा करिष्यति ॥ ८६४ ॥ ८६५) भणियं - [भणितं पुनरपि] लीलाकत्या किमहमेतन्न जानामि । अहमपि ताताप्रे वक्तुं क्षमंवेति । तथापि स्वप्रदष्टे जनेऽनुरागः उपहासे पतति ॥ ८६५ ॥ ८६६)
^{१२} तह वि - तथापि यथा न हस्यतेऽप्य मल्लक्षणो जनो नोपहासास्पदं भवति यथा च मम प्रीदिमा न लक्ष्यते प्रियसखि अम्बायाः पुरतो निर्जने त्वं तथा कथय ॥ ८६६ ॥ ८६७) एवं - एवं भणितया मया भगवति निर्जनोदेशे गत्वा तथा मातापित्रोः शिष्टं कथितं यथा ^{१३}सलज्जानां न विरुच्यते ॥ ८६७ ॥ ८६८) तो गुरुयणेण - ततो गुरुजने-नैतस्यास्तमेव मदुक्तं वरं बहुमय ममाप्रे भणितम् । सर्वादरेणैषा हालस्य सातवाहनस्य
^{१३} प्रेषिता प्रभाते व्रजतु ॥ ८६८ ॥ ८६९) इय एमविहं - इत्येवंविधं विचित्रलेखा-ननाच्छ्रुत्वा सहस्रान्निधा महातुभत्या सहसा प्रभणितः ॥ ८६९ ॥ ८७०) पियसहि -

^१ = सैव अम्बा. ^२ = वत् शोभनं. ^३ = यथेपित्तं; P would read काहीहि यइच्छियं, and the marginal gloss यथेपित्तं is on the second word. The gloss presupposes the reading काहिच्छियं. ^४ B reads भणियं पुणो वि and begins the commentary कीलाकत्या etc. ^५ P इति.
^६ ज इति, B lacuna. ^७ P वाह, B पाय. ^८ B गुहेसं. ^९ = न विरुच्यते. ^{१०} P गुरुययं, J गुरुयं, B गुरुयं. ^{११} = व्रजतु प्रभाते. ^{१२} = सातवससुताभिसिनी, P तुम्ह मउच्छावहिणी, J तुम्ह स [= सु] माउसमयणी, D तुम्हं माउसमयणी. ^{१३} B कीलावई तुमं. ^{१४} B is corrupt; the actual letters stand thus : युक्तसुक्त एवायं अथकथयति न गोपनाहः । ^{१५} B अम्बाया इदं कथिते. ^{१६} B सलज्जानां.

तो सा विचित्रलेखा एवं सोऽयं पङ्क्तिगया तुरियं ।
लीलावर्धे^१ पासं हियेणं व-भायंत-परिओसं ॥ ८७१
ता ती^२ समं केशुं-पुरस्सा परियणेण परिवरिया ।
लीलावर्धे वि सहसा अम्ह सयासं समलीणा ॥ ८७२
अह सैरिसाए भाउय सहसा सैमइच्छिया मए पढमं ।
तह य महाणुमईए पुल्लय-सणाहेहि अणेहिं ॥ ८७३
तो सा अम्हेहिं तहिं अणिच्छमाणा वि कड्डिउम करे ।
उववेसिया सलज्जा एकासण-मज्ज-देसम्मि ॥ ८७४
अह एकेकम-कुल-हर-कुसल-सुहालाव-दिष्ण-हिययाण ।
गल्लियं णिरुममाणं पि वाह-सल्लिं कवोलेसु ॥ ८७५
पुसिउम कवडल-वारिणा मुहं मह मुहं णियंतीए ।
लीलावर्धे^३ भणियं अज्जे एयं म्ह अच्छरियं ॥ ८७६
एसो जडा-कलावो इमाईं तरु-वकलाईं इह वासो ।
वय-विहवायार-कुल-कमस्स दूरं विरुद्धाईं ॥ ८७७
सिद्धं च मए तिस्सा एयं जं तुम्ह साहिय पढमं ।
अमुणिय-मणाह भाउय णीसेसं सायरं तीए^४ ॥ ८७८

प्रियसखि विचित्रलेखे एषाहमिह वसन्तश्रीतनया युष्माकं मातृस्त्रीयभगिनी । लघु
शीघ्रं लीलावत्याः कथय ज्ञापय ॥ ८७० ॥ ८७१) तो सा - ततः सा विचित्र-
लेखा एवं श्रुत्वा त्वरितं तूर्णं लीलावत्याः पार्श्वं प्रतिगता । किंविशिष्टा । हृदयामात्परि-
तोषा हृदये न मानं न संमानं परितोषो यस्याः सा ॥ ८७१ ॥ ८७२) ता तीए -
ततः तया समं विचित्रलेखया सार्धं कञ्चुकिपुरस्सरा सोविदल्लयुक्ता परिजनेन परिकरिता
लीलावत्यपि सहसा अस्मात्सकारं समालीना ॥ ८७२ ॥ ८७३) अह - अथ हे भ्रातः
सहैर्षया समाल्लिष्टा पुलकसनाथैरङ्गैः तथा पश्चान्महानुमत्या समाल्लिङ्गिता ॥ ८७३ ॥
८७४) तो सा - ततः सा अस्माभिस्तत्रानिच्छन्त्यपि करे कृत्वा गृहीत्वा सलज्जा सती
एकासनमप्यदेशे उपवेशिता ॥ ८७४ ॥ ८७५) अह - अथैवैकं परस्परमेकैक-
कुलगृहकुशलसुखालापदत्तहृदययोस्तयोः कपोलेषु निरुध्यमानमपि बाष्पसल्लिं गलितम् ।
सुखासुखकर्यां कुर्वाणे साश्रुमुल्लूयौ जाते इति ॥ ८७५ ॥ ८७६) पुसिउम - कम-
पडलुवारिणा मुखमुत्स्य मम मुखं पश्यन्त्या लीलावत्या भणितम् आर्यं कुवलयवालि
एतदावयोरार्थं विचित्रं न युक्तमित्यर्थः ॥ ८७६ ॥ ८७७) एसो जडा - एष
जटाकलापो अमी तरुवल्कला वृक्षवचावल्गाणीति । इह तपोवने वासः । एतानि
वयोविभवाचारकुलक्रमाणां दूरमपर्यं विरुद्धानीति प्रश्नः ॥ ८७७ ॥ ८७८) सिद्धं च -

^१ P हियेण, J not specified, B हियय. ^२ P ओसं, JB ओसा. ^३ P तीए, J तीह, B तीच.
^४ P केशुं, J केशुय. ^५ सहरिसाह. ^६ = आर्त्तंगिता. ^७ = पुलकसनाथैः, J णाहिहि. ^८ PB
कुसिं, J पुसिं. ^९ PJB निच. ^{१०} B बहए. ^{११} PJB एयन्ह. ^{१२} B सहा. ^{१३} B विरुध्यतीति.

तं तद् सोऊण मीमाहि तक्खणं वेय तीरं' उल्लुवियं ।
 अज्ज-दिवसाउ अज्जे मीमावि वासो इह वेय ॥ ८७९
 सो हियय-समीहिय-वर-समागमो जेच्चिरेणं संपडइ ।
 तेच्चिरे-यालं तुम्हाण चरण-संवाहिया होमि ॥ ८८०
 एवं च समुल्लुविए भणियं अम्हेहिं पडिहेंयं वयणं ।
 एयं तुह बाल-मयच्छि कण्ण-कडुयं सुणताण ॥ ८८१
 असुहज्जिय-कम्माण वि हवतु अम्हाण संपइ सुहाइं ।
 तुह हियय-समीहिय-वर-विवाह-दंसण-महग्घाइं ॥ ८८२
 भणियं पुणो वि लीलावईए मा एरिसं समुल्लुवसुं ।
 किं तुम्हे हिं ण-याणह जह भणियं पुव-पुरिसेहिं ॥ ८८३
 इये जेणुणुकम-बाहिराईं कज्जाईं जाईं कीरति ।
 असुहाईं ताईं लोए पडति उवहास-पयवीए ॥ ८८४
 जइ कंई व अपेच्छंती" वसणमिणं" ववगया गया णाम ।
 संपइ लोय-विरुदं गमणं मी भणसु एच्चाहे ॥ ८८५

- ^{११} शिष्टं च मया तस्याः लीलाकव्याः पुरः । किमित्याह । यदेतत्प्रथमं तत्रापि कथितम् ।
 माधवानिलपाणिग्रहणतद्विरहादिस्वरूपं तन्निःशेषं समस्तं तैदानीं सादरमङ्गातमन-
 सस्तस्या निवेदितं हे भ्रातः ॥ ८७८ ॥ ८७९ ॥ तं तद् - "[तत्तथा श्रुत्वा मत्तः
 तत्क्षणमेव तथा उल्लुपितम् । अद्यदिवसादार्ये] ममापि वासोऽत्रैव ॥ ८७९ ॥ ८८०)
 सो हियय - स हृदयसमीहितवरसमागमो यावच्चिरेण संपद्यते तावत्कालमत्र तपोवने
^{१२} भवतां चरणसंवाहिका शुश्रूषापरायणा भविष्यामि ॥ ८८० ॥ ८८१) एवं च -
 एवं च समुल्लुपिते भणितम् अस्माभिः प्रतिहतमेतत् हे बालमृगाक्षि कर्णकटु तव वचनं
 शृण्वतीनां मा भूयादित्यमित्यर्थः ॥ ८८१ ॥ ८८२) असुहज्जिय - अशुभार्जित-
 कर्मणाम् अप्यस्माकं संप्रति तव हृदयसमीहितवरविवाहदर्शनमहाघाणि सुखानि भवन्तु
 संपद्यन्तामिति । त्वसुखेनापि संतुष्टा भवाम इत्यर्थः ॥ ८८२ ॥ ८८३) भणियं -
^{१३} भणितं च पुनर्लीलाकव्या मेदृशं समुल्लुपत कथयत । किं यूयं न जानीथ यथा भणितं
 पूर्वपुरुषैः ॥ ८८३ ॥ ८८४) इय - ईह ज्येष्ठानुक्रमवाद्यानि यानि कार्याणि क्रियन्ते
 अशुभानि अयुक्तानि तानि उपहासपदव्यां पतन्ति । परिणामे न शुभावहानि भवन्ती-
 त्यर्थः ॥ ८८४ ॥ ८८५) जइ - यदि कथमपि व्यसनमिदम् अपश्यन्ती व्यपगत

^१ P तीर, B तीय. ^२ B skips over the fourth pāda and a portion of the com-
 mentary. ^३ P जेचि, B जत्ति. ^४ B does not properly preserve the second line.
^५ P पडिहियं. ^६ B has a lacuna here. ^७ B समुल्लुवह. ^८ P would read तुम्हेहि. ^९ B इह.
^{१०} B कज्जि. ^{११} = यदि भक्त्योर्व्यस्तं अग्नेयमाना व्यपगाता । तदा नाम गतेव । ^{१२} P मिणं,
 B मिमं. ^{१३} B मा मह भणिज्जावु. ^{१४} B omits some portion here.

अह किं बहुणा तुह पिसुणिएण सा कंइ वि कइ वि अम्हेहिं ।
 विणियचित्तं ण तिण्णा इमाउ णिय-णिच्छयाहितो ॥ ८८६
 इय एवं वसण-परंपराए ओवग्गियाओ ँम्हे हि ।
 ता किं पुच्छसि णं कओ तुम्ह पसाओ भवाणीए ॥ ८८७
 एवमसेसं सोऊण तत्थ तं कुबलयावलि-सुहाओ ।
 णरणाह मए भणियं हियैए ण-मार्यंत-तोसेण ॥ ८८८
 एसो इं भयवह तस्स राइणो पणइयाण मज्झम्मि ।
 आबाल-सेवैओ वर-पसाय-सुह-संग-संतुट्ठो ॥ ८८९
 ता कइसु कत्थ सा अम्ह सामिणी वसइ जं णिएऊण ।
 साहंमि सहरिसं सुकय-कम्म-फलमप्पणं पंहुणो ॥ ८९०
 भणियं च ^१इसि-सुयाए हरिस-भरिज्जंत-लोयण-सुहीए ।
 अमय-वरिसो ष भाउय अज्ज तुमं आगओ अम्ह ॥ ८९१
 एत्थम्ह तवोवण-तरु-विणास-संका-णिरुद्ध-परिवारा ।
 लीलावई इमाओ णिवसइ अद्धोर्येणद्धम्मि ॥ ८९२
 अह एवं जा पिसुंणोइ मज्झ सा कुबलयावली देव ।
 तौ तत्थ महाणुमई वि आगया ण्क-देसाओ ॥ ८९३

तदा गता नाम । संप्रति अधुना किं लोकविरुद्धं गमनं मा मां भण ॥ ८८५ ॥ ८८६)
 अह किं - अथ किं बहुना तव पिशुनितेन निवेदितेन कथं कथमप्यस्माभिः सा अस्म-
 ल्लूतनिश्चयाद्विनिवर्तितुं न तीर्णा न शक्ता ॥ ८८६ ॥ ८८७) इय एवं - इत्येवं
 व्यसनपरंपरया वयं ^२व्याताः । ^३व्यापेरोऽग्गः' [हैम० ८-४-१४१] इति ओवग्गिया । ^४
 तत्किं भवान्या भवतां प्रसादः न कृतः इति पृच्छसि ॥ ८८७ ॥ ८८८) एवम-
 सेसं - एवं कुबलयावलिमुखादशेषं श्रुत्वा हृदयामात्तोषेण मया हे नरनाथ भणितम्
 ॥ ८८८ ॥ ८८९) एसो इं - एषोऽहं भगवति तस्य प्रणयिनां मध्ये परंप्रसाद-
 सुखलभस्तुष्टः आबालसेवकः तस्य राज्ञः ॥ ८८९ ॥ ८९०) ता कइसु - तत्
 कथय सास्मत्स्वामिनी [कुत्र] वसति यां दृष्ट्वा सहर्षमात्मनः प्रभोः सुकृतकर्मफलं ^५
 कथयामि ॥ ८९० ॥ ८९१) भणियं च - भणितं च हर्षप्रियमाणलोचनमुख्या ऋषि-
 सुतया भ्रातरश्च त्वमस्माकम् अमृतवर्षः इवागतः ॥ ८९१ ॥ ८९२) एत्थम्ह -
 इहास्मत्प्रोबनतरुविनाशराङ्गानिरुद्धपरिवारा वृक्षरक्षणनियुक्तसेवका लीलावती इतः
 स्थानादर्धयोजनार्थं निवसति द्विक्रोशमात्रे तिष्ठति ॥ ८९२ ॥ ८९३) अह एवं -

^१ B कइवि नेव अम्हेहिं. ^२ B कइ [= च] निष्वा. ^३ PB उव, J not specified. ^४ P ^५
 अम्हे, JB अम्हेहिं [= अम्हे हि]. ^६ PJB न. ^७ P हिययं, JB हियय [= हियय] ^८ = सेवक. ^९ B
 पर. ^{१०} B परिट्टो. ^{११} B सहेमि. ^{१२} P 'णय', J 'णय, B 'णा प'. ^{१३} B रिसि. ^{१४} P परिवारो,
 J परिवारा. ^{१५} = अर्धयोजनार्थं. ^{१६} B पिसुणइ. ^{१७} P omits ता given by JB. ^{१८} B प्रासातः.

सिद्धं से' सहि सालोहणस्स पिय-पणइयाण मज्झमि ।
 एसो विजयाणंदो आबाल-वयंसओ पेच्छ ॥ ८९४
 तो तं सोऊण ससंममाए जक्खाहिवस्स तणयाए ।
 भणियं अज्ज सुदियसो भाउय तुम्हागमेणम्ह ॥ ८९५
 तो गोसम्मे पेच्छसु तत्तो खिय कुवल्यावलीए समं ।
 गंतूण सामि-जायं अमय-रसोल्लेहिं अच्छीहिं ॥ ८९६
 भणियं च मए भयवइ जं सि तुमं आणवेसि एत्ताहे ।
 मह उण हिययं असेहीरणाएणं णीयं तहिं चेव ॥ ८९७
 एवं सा तुम्ह क्हा-विणोय-सुह-णिम्भराण बोलीणा ।
 सवाण विणिदाणम्ह देव अइ-दीहरा रोई ॥ ८९८
 तो गोस-समाहि-सुहावसाण-समयमि पेसिया ताहिं ।
 तावस-कुमरी लीलावईएणं परिओसिरी पुरओ ॥ ८९९
 अणुममायुवगया से अम्हे वि हु कुवल्यावलीएणं समं ।
 पत्ता य करि-करेणु-समाउलं राउलं तथ ॥ ९००'

- "अथैव देव यावत् सा कुवल्यावली मम पिशुनयाति ज्ञापयति तावदेकदेशान्महानुमती तत्रगता ॥ ८९३ ॥ ८९४) सिद्धं से-शिष्ट वचितं से नस्याः महानुमत्याः सखि शातवाहनस्य प्रियप्रणयिनां मध्ये आबालवयस्यः एष विजयानन्दः पश्य ॥ ८९४ ॥ ८९५) तो तं सोऊण-तावत्तच्छ्रुत्वा ससंभ्रमया यथाधिपस्य तनयया भणितं महानुमत्या प्रोक्तम् । आतर्युष्मदागमनेनाद्यास्माकं सुदिवसः । स्वागतम् ॥ ८९५ ॥ ८९६) "तो गोसम्मे-तावता गोसम्मे" प्रभाते तत एव कुवल्यावल्या समं गत्वा स्वामिजायां पश्य । काम्याम् अमृतसार्द्राभ्याम् आनन्दाश्रुपूर्णञ्जेचनाभ्याम् इत्यर्थः । 'उदोद्भारं' [हैम० ८-१-८२] इति उल्लः ॥ ८९६ ॥ ८९७) भणियं-भणितं च मया भगवति यत्कमिदानीम् आज्ञापयसि मम पुनर्हृदयमसहिष्णुतया तत्रैव च नीतम् ॥ ८९७ ॥ ८९८) एवं सा-एवं युष्मत्कथाविनोदसुखनिर्भराणामस्माकमपि दीर्घापि रजनी वि-
 "निद्राणां जागरूकाणां व्यतिक्रान्ता ॥ ८९८ ॥ ८९९) तो गोस-ततो "गोसम्मे [प्रभाते] समाधिसुखावसानसमये सा तापसकुमारी परितुष्टा सती लीलावल्याः सकाशे पुरतः प्रथमं प्रेषिता ॥ ८९९ ॥ ९००) अणुममायुवगया-वयमपि कुवल्यावल्या समं तस्यास्तापसकुमार्याः अनुमार्गमुपगता यत्रानेककरिकरेणुसमाकुलं राजकुल-

¹ J omits से. ² B 'सालोह', JB 'सालोह'. ³ = स्वामिजात्या [= जाया]. ⁴ = अस्तधी-
 त्वा । उल्लुक्छया । ⁵ B रयणी. ⁶ = परिजोषयुक्त. ⁷ B 'बलीय. ⁸ B अन्वेष for पत्ता व.
⁹ P 899, J not specified nearabout, B 905. ¹⁰ B गोसम्मे. ¹¹ B गोसम्मे.

द्विदं च मए फटमं गहिवाउह-भद-गिहाय-गिबिचं ।
 वीर्यं पडिहार-गिरुंभमाण-जग-संकुलं दारं ॥ ९०१
 तह्यं च महुर-मदल-वेणु-पगिज्जंत-मंगल-गिहोसं ।
 रमणि-र्याहारण-मउह-जाल-बज्जंत-सुर-चावं ॥ ९०२
 एवमहं तं तह्यं कमेण कच्छंतं कमेउग ।
 अम्मंतर-कय-कुसुमोवयार-मणि-कुट्टिमं विसिओ ॥ ९०३
 तां तत्थ फलिह-मणि-कुट्टिमम्मि विरइय-पिसंदि-पल्लंके ।
 सहस ति समासीणा सखविया सा मए कुमरी ॥ ९०४
 णाणा-विह-गहिय-प्साहणेण सहिया-यणेण परियरिया ।
 विमलम्मि सरय-समए स-रिक्ख-णव-वंद-लेह व ॥ ९०५
 अह सा सञ्चट्टाणं णमिउग पुणो वि तत्थ सयणीए ।
 कुवलयमालाए समं जेट्ट-कणिट्टं समासीणा ॥ ९०६
 तावं अहं पि णराहिव कय-सेत्थी-वायणो समासीणो ।
 सवायरोवणीए पुरओ कणयास-गुच्छंणे ॥ ९०७
 अह तत्थ सुहासण-कय-परिग्गहो सायरं सलज्जेहिं ।
 अच्छीहिं चियं लीलावईए समाणिओ ति अहं ॥ ९०८

मस्ति ॥ ९०० ॥ ९०१) द्विदं च मए - मया गृहीतायुधभटनिघातनिरन्तरम्^१ ।
 प्रतीहारनिरुध्यमानजनसंकुलं द्वितीयं द्वारं प्रथमं दृष्टम् ॥ ९०१ ॥ ९०२) तह्यं
 च - तृतीयं च द्वारं महुरमर्दलेवेणुप्रगीयमानमङ्गलनिर्घोषम् । रमणीयाभरणमयूखजाल-
 बध्यमानसुरचापं दृष्टमित्यर्थः ॥ ९०२ ॥ ९०३) एवमहं तं - एवमहं तन्तृतीयकक्षा-
 न्तरं क्रमेणाक्रम्याम्यन्तरं कृतकुसुमोपचारमणिकुट्टिमं प्रविष्टः ॥ ९०३ ॥ ९०४) ता
 तत्थ - ततस्तत्र विरचितसुवर्णपल्पङ्के स्फटिकमणिकुट्टिमे समासीना सा कुमारी सहसा
 मया दृष्टा ॥ ९०४ ॥ ९०५) णाणाविह - नानाविधगृहीतप्रसाधनेन सखीजनेन
 परिकरिता । विमले शरत्समये सनक्षत्रचन्द्रलेखेव सा दृष्टेति । युग्मम् ॥ ९०५ ॥
 ९०६) अह सा - अथ सा साम्युत्थानं नत्वा कुवलयमालया समं तत्र शयनीये पुन-
 रपि ज्येष्ठकनिष्ठं समासीना ॥ ९०६ ॥ ९०७) ताव अहं - तावदहमपि नराधिप
 कृतस्वस्तिवाचनः सर्वादरोपनीते पुरतः कनकासने समासीनः ॥ ९०७ ॥ ९०८)
 अह तत्थ - अथ तत्र सुखासनकृतपरिग्रहः सादरं सलज्जाम्यामक्षिम्यामेव लीलावत्याहं

^१ = गृहीतायुधभटनिघातनिर्घोषं. ^२ = तृतीयं. ^३ P वेणुव[= प]णि, B वि[= वी] पुगिज्जंत.
^४ B रमणीयाभरण. ^५ = निष्पाद्यमान. ^६ B वसिओ. ^७ B तो. ^८ = सुवर्ण, B सुवर्ण for
 पिसंदि. ^९ = सनक्षत्र. ^{१०} B ताववहं. ^{११} = कृतस्वस्तिवाच[= व] नः. ^{१२} P विव, JB विव.
^{१३} B निरन्तरं.

- ता णिहुयणिवारियपरियणाए पट्टिट्टियाए बालाए ।
 एकाए कणयकलसो सिंसरो पेल्लथिओ सीसे ॥ ९०९
 अण्णाएँ कंठमज्जे संजमिओ णिययउत्तरिज्जेण ।
 अण्णाए सिचयवट्टीए कड्डिओ मज्जणाहुत्तं ॥ ९१०
 अण्णाहिं परमपरिहासपहैरिसुप्पण्णगैरुयथोमाहिं ।
 हैकसुविउ उज्जल्ला खित्तो हं कणयदोणीए ॥ ९११
 ता तुम्ह संकहालावपमुह्याहिं पसण्णवयणाहिं ।
 ष्हावेळण जहेच्छं भोयणसालं समुवणीओ ॥ ९१२
 तत्थ मणोज्जं सरसं विविहाहारं कमेण भोत्तूण ।
 तंबोलकरविलेवणसंपेतुक्किहसंमाणो ॥ ९१३
 परियरिओ वररमणीयणेण उर्वसंपिओ पुणो वि तहिं ।
 जायाए तुम्ह णरवइ सप्परिहासं हसिज्जंतो ॥ ९१४
 अज्जेत्थ तुम्ह गरुओ संउणविसेसेण केण वि किलेसो ।
 जाओ अविणयसीलंओ दुट्टुजुवईयणाहितो ॥ ९१५
 भणियं च मए सामिणि एयं एएहिं जं कयं अम्ह ।
 तं सविसेसं होही दूणं तिउणं ममाहितो ॥ ९१६

- संमानितः ॥ ९०८ ॥ ९०९) ता णिहुयणिवारिय - तावता निभृतनिवारित-
 परिजनया पृष्ठस्थितैकया बालिकया शीर्षे शिशिरः कनककलशः पर्यस्तः । ममेत्यव-
 सेयम् । ^{१०} 'पर्यस्तः पल्लोद्वपल्लद्वपल्लेऽथाः' [हैम० ८-४-२००] इति पट्टट्टियाओ ॥ ९०९ ॥
 ११०) अण्णाए कंठ - अन्यया कण्ठमध्ये निजोत्तरीयेण संयतो निबद्धः । अन्यया
 सिचयवर्त्या मज्जनं प्रति कर्षितः । बलाकारेणेति शेषः । सिचयं वल्लम् । वर्तिः
 वल्लनम् ॥ ९१० ॥ ९११) अण्णाहिं - अन्याभिः परमपरिहासप्रकर्षोत्पन्नगुरुक-
 स्थामाभिरुक्षिय ऋजुकाभिः कनकद्रोण्या क्षित्तः । अथवा उज्जल्ला ^{११} 'हटेन ॥ ९११ ॥
 ९१२) ता तुम्ह - ततो युष्मत्संकथालापमुदिताभिः प्रसन्नवदनाभिः यथेच्छं स्नपयित्वा
 १२) ज्ञानं कारयित्वा भोजनशालां समुपनीतः ॥ ९१२ ॥ ९१३-१५) तत्थ मणोज्जं -
 तत्र मनोहं सुरसं विविधाहारं भुक्त्वा ताम्बूलकरविलेपनसंप्राप्तोत्कृष्टसंमानः ॥ [परि-
 यरियो -] वररमणीजनेन परिकरितोऽद्यात्र युष्माकमविनयशीलाहुष्टयुवतीजनात्केनापि
 शकुनविशेषेण गुरुकः क्लेशो जातः इति स्वामिन् सपरिहासं युष्मज्जायया हस्यमानः पुन-
 स्तत्र लीलावतीसमीपमुपसर्पितः । ^{१३} विशेषकम् ॥ ९१३-१५ ॥ ९१६) भणियं च -

^{१०} १ = बाकितः. २ P अण्णाह, J अण्णाय, B अण्णाहं. ३ = प्रहस्योत्पन्न, PJB 'न्न. ४ B गुरुयवामाहिं.
 ५ = कल. ६ = हा विक क्षिप्त्वा, P हैकसुविउं, , not specified, B हस्तविधं. ७ = बलाकारेण,
 P उज्जल्ला, B उज्जल्ला. ८ B सो. ९ = संपन्नोत्कृष्टसम्मानो. १० P 'सिचिओ, B 'सप्यओ.
 ११ = शकुनविशेषेण हेको जातः. १२ B लीलाण. १३ B दुउणं. १४ B पत्यस्त. १५ B हवेन.
 १६ B put at the close of the gāthās.

अम्हेहिं पि ण मद्दा जं जेण कयं कमेणे तं तस्स ।
 अकयं होही किं जंपिएण बहुएण ष्त्ताहे ॥ ९१७
 एवमवराहं बहुतो परिहास-पर्यपियाहं सोऊण ।
 संपपरिओसा सा कुवलयीवली ववगया देव ॥ ९१८
 एवमहं पि णराहिव तत्थ सुहं अच्छिऊण तदियहं ।
 गोसे घरेज्जमाणो वि ताहिं तुरियं समुच्चलिओ ॥ ९१९
 पत्तो अविहाविय-पह-परिस्समो अगणिएहिं दिर्येसेहिं ।
 गरुएण महेतोसेण तुम्ह पय-वकय-च्छायं ॥ ९२०
 एवमसेसं कुवलय-दलच्छि सोऊण राइणा तत्थ ।
 विजयाणदो तं वेय पुच्छिओ कुल्लियच्छेण ॥ ९२१
 हंहो सच्चं एयं सच्चवियं किं तए सयच्छीहिं ।
 णिसुयं वा कत्थ वि सिविणयं व' दिट्ठं णिसा-समए ॥ ९२२
 भणियं च तेण णरवह सच्चं मोत्तूण सामिणो पुरओ ।
 उल्लवइ को अलज्जो ष्ठह-मेत्तं फलं कज्जं ॥ ९२३

भणितं च मया स्वामिनि यदेतदस्माकमेताभिः कृत तन्मतो द्विगुणं त्रिगुणं सविशेषो^१
 भविष्यति ॥ ९१६ ॥ ९१७) अम्हेहिं—सोपहासकमाह । वयमेवं न भद्राः ।
 यच्च येन कृतं पुनस्तस्य भविष्यतीत्यर्थः । अकृतं किं भविष्यति । अपि तु न । किम-
 धुना बहुना जल्पितेन ॥ ९१७ ॥ ९१८) एवमवराहं—एवमपराण्यपि बहुशः
 परिहासप्रजल्पितानि श्रुत्वा सपरिहासा सा [कुवलयावली व्यपगता देव] ॥ ९१८ ॥
 ९१९) एवमहं पि—एवमहमपि नराधिप तदिवसं तत्र सुखं स्थित्वा गोसे प्रभाते^२
 धार्यमाणोऽपि ताभिस्त्वारितं समुच्चलितः ॥ ९१९ ॥ ९२०) पत्तो अविहाविय—
 अविभावितपथपरिश्रमोऽगणितदिवसैर्गुरुकेण महातोषेण युष्मत्पदपङ्कजं प्राप्तः ॥ ९२० ॥
 ९२१) एवमसेसं—हे कुवलयदलाक्षि । कुदहले महाकविर्निजभार्या संबोधयति ।
 एवमसौषं श्रुत्वा राज्ञा प्रमुदिताक्षेण विजयानन्दः तदेव पृष्ठः ॥ ९२१ ॥ ९२२)
 हंहो सच्चं—हंहो इति कोमलालापे । सत्यमेतत्त्वया स्वाक्षिभ्यां दृष्टं श्रुतं वा कापि^३
 निशासमये स्वप्नं दृष्टम् ॥ ९२२ ॥ ९२३) भणियं च—भणितं च तेन^४ नरपते
 सत्यं मुक्त्वा स्वामिनः पुरतः को नाम निर्लज्जः एतावन्मात्रं फलं कार्यं वा उल्लुपति

^१ B पुणे पि for कमेणे. ^२ P सोप्यं, JB सय्यं. ^३ P कुवलय, JB कुवलयान. ^४ B has a lacuna. ^५ P वेकसेहिं, J विच gap, B विपसेहिं. ^६ PB म्हालो, J महत्तो. ^७ = कुल्लियच्छेण, B perhaps कुल्लियच्छेण. ^८ B से सयं सयवसीहिं for किं तए etc. ^९ PB च, J च. ^{१०} = निर्लज्जः. ^{११} P एवह [= एवह], B इवह. ^{१२} B नरपते.

तै 'तह सोऊग पराहिवेण उड्विं' बाल-हरिणच्छि ।
 भणियं अज्ज वि अच्छइ ता किं सो पोडिसो तत्थ ॥ ९२४
 पूर्णं च^१ शिलामेहो वि जेण दुड्विंतिमा परिचयेइ ।
 आ जम्मं तेणं समं एत्ताहे घर-कुडुंबं^२ म्हे ॥ ९२५
 अण्णां च पुणो पुच्छामि साह जहं तं तए^३ तहा दिट्ठं ।
 ता सो सिद्धकुमारो क्ह उण ताणं समावडइ ॥ ९२६
 जहं होइ महारुण्णमईएँ सो वरो ता ममं पि पडिवेण्णां ।
 विहिणा जं तं लीलावईएँ सिविणंतरे दिट्ठं ॥ ९२७
 जहं सो तिस्सा ता सा वि अम्ह लीलावई सराया वि ।
 पंत्येज्ज अहं ता पिय-वयंस वञ्जेज्ज से पासं ॥ ९२८
 विसमा खलु कज्ज-गई पोसा दाणेण णेय बुद्धीए ।
 ण य पोरिसेण सिज्जइ एकं देवं^४ पमोत्तुण ॥ ९२९
 जं जीएणं वि दुलहं दूरत्थं जं मणोरहाणं पि ।
 तं महं विहिणा सवायरेण सोक्खं समाइट्ठं ॥ ९३०
 तहं वि दुरासा एसा जीएणं समं म्हे^५ संपइ णिवद्धा ।
 वञ्जेज्जसु विजयाणंदं तं सि जा पोडिसो एइ ॥ ९३१

वक्ति ॥ ९२३ ॥ ९२४) तं तह सोऊग - हे उन्नतबालहरिणाक्षि तत्तथा श्रुत्वा
 नराधिपेन भणितम् । तन्किं म पोडिसोऽद्यापि तत्रास्ति ॥ ९२४ ॥ ९२५) पूर्णं च -
^१[नूनं च शिलामेघोऽपि दुःश्रित्तितं परित्यजति । आ जन्म तेन] सार्धं गृहकुटुम्ब-
^२मेवास्माकं मा भवतु ॥ ९२५ ॥ ९२६) अण्णां च - अन्यच्च पुनः प्रुच्छामि । कथय
 यदि यत्त्वया तथ्य दृष्टम् । ततः स सिद्धकुमारः कथं पुनः तासा समापतति मिलति
 ॥ ९२६ ॥ ९२७) जहं होइ - विधिना दैवेन लीलावत्या. स्वप्ने यो दर्शितो यदि
 महानुमत्याः स एव वरो भवति तदा ममापि प्रतिपन्नमङ्गीकृतमिदमित्यर्थः ॥ ९२७ ॥
 ९२८) जहं सो तिस्सा - यदि स माधवानिलस्तस्या महानुमत्या वरः । मिलतीति
^३शेषः । तदा सा सरागापि लीलावती अत्रागच्छेत् । अहं वापि प्रियवयस्य तस्याः पार्श्वं
 ब्रजेयम् ॥ ९२८ ॥ ९२९) विसमा खलु - विपमा खलु कार्यगतिः नैया दानेन
 नैव बुद्ध्या । एकं देवं^४ विमुच्य न च पौरुषेणापि सिद्धयति ॥ ९२९ ॥ ९३०) जं
 जीएणं वि - यज्जीवितेनापि दुर्लभं यन्मनोरथानामपि दूरस्थं तन्मम विधिना सर्वं
 सर्वादरेण समादिष्टं विनीर्णमित्यर्थः ॥ ९३० ॥ ९३१) तहं वि - तथाप्येषा दुराशा

^१ B अ. ^२ = उड्विं. ^३ B वाहरहं = रइ ?] for पूर्णं च ^४ P दोषेतिमा, J दुड्विंतिमा,
 B दुड्विंतिमा. ^५ P परिच्छयइ, B परिचयइ. ^६ P कुडुंबं [= 'कं ड',] J स्स for म्, B
 lacuna. ^७ P omits एए found in B. ^८ B म्हेए. ^९ PJB 'कं. ^{१०} B 'वइए. ^{११} = पार्श्व-
 वान्मयं, P पत्येज्ज, B त्येज्ज ^{१२} P विहं, B देवं. ^{१३} = जीवितव्येनापि, P जीएणं वि, B
 जीएणं, ^{१४} PB 'रहाणं, J 'हराणं. ^{१५} P समं म्हे, B समम्ह. ^{१६} B has a gap here.

जं तं गिसुयं सिद्धं च तेण लीलावर्षेण जम्मदिणे ।
 अस्सीरियाण वाचाण किं पि केणावि किर भणिये ॥ ९३२
 तं पुच्छिज्जइ सो 'च्चिय पुणो वि एवंविहे समावडिण ।
 कइ होज्ज अहं जाया कइ वा सिद्धादिवो तिस्सा ॥ ९३३'
 एवं जा तेण समं विजयाणंदेण अच्छइ णरिंदो ।
 मंततो तावय कुवलयच्छि सो पोडिसो पत्तो ॥ ९३३*१
 तो^१ से विजयाणंदेण किं पि जं पावियं दिसा-विजए ।
 तं उवणीयं पहुणो करि-रण-सुवण-संधार्यं ॥ ९३४
 तो तम्मि मह्हाकोसे सब्बविओ राइणा अण्णघेओ ।
 पाहुड-जोम्मो लीलावर्षेण थूलामलो हारो ॥ ९३५
 अहं तं घेत्तूण णरादिवेण ससि-सोह-णिम्मलं हारं ।
 भणियो विजयाणंदो एयं चिय पाहुडं तिस्सा ॥ ९३६
 वच्चसु घेत्तूण लहुं कज्जंई जाणिउण तं तत्थ ।
 अविलंबं विजयाणंदं पडिवहं सब्बविज्जासु ॥ ९३७

मांप्रतमस्माकं जीवेन सह निबद्धा । ब्रज त्वं विजयानन्द यावत्स पोडिस एति । मा स^१
 शिलाभेधेन विगृह्य कार्यमिदं त्रिसैदशं कुर्यादिति भावः ॥ ९३१^१ ॥ ९३२-३३)
 जं तं गिसुयं - लीलावत्या जन्मदिने यत्तच्छिष्टं श्रुतं च तेनाशरीरया वाचा किमपि
 केनापि किल भणितम् । [तं पुच्छिज्जइ -] तत् स एव पोडिसः^२ पुनरथैवंविधे कस्मि-
 श्चिन्मनोगतेऽनिष्टे समापतिते सा कथमस्मज्जाया भवेत् कथं वा तस्या महानुमत्याः
 सिद्धाधिपो भर्ता भवेत् तान्प्रति^३ रागरोषसिक्तयेनेष्टानिष्टशङ्कया । कयासांकर्यमिदं पु-
 स्तास्तंबन्धेन व्यक्तीभविष्यति ॥ ९३२-३ ॥ ९३३*१) एवं जा - एवं यावत्तेन
 विजयानन्देन समं किमपि मन्त्रयन्नेन्द्रस्तिष्ठति तावता हे कुवल्याक्षि स पोडिसस्तत्र
 प्राप्तः ॥ ९३३*१ ॥ ९३४) तो से - ततो विजयानन्देन दिम्बिजये यत्किमपि
 करिरत्नसुवर्णसंघातादिकं प्राप्तं तत्सर्वं प्रभोरुपनीतं दौकितम् ॥ ९३४ ॥ ९३५) तो
 तम्मि - ततस्तस्मिन्महाकोशे राजानन्धौ लीलावत्याः प्राभृतयोग्यः स्थूलामलो हारो^४
 दृष्टः ॥ ९३५ ॥ ९३६) अहं तं - अथ तं शशिशोभानिर्मलं हारं गृहीत्वा नरा-
 धिपेन विजयानन्दो भणितः । इदमेव प्राभृतं तस्या लीलावत्याः ॥ ९३६ ॥ ९३७)
 वच्चसु - लघु शीघ्रं गृहीत्वा ब्रज तत्र तां कार्यगतिं ज्ञात्वा विजयानन्द अविलम्बं शीघ्रं

^१ B वि ह्यु for चिय. ^२ P numbers this gāthā 932, and the gāthā तो से etc. 934, though they are not intervened by any other verse in it. ^३ This gāthā is found in B only, and not in PJ. ^४ B ह्य for तावय emended. ^५ B पुडिसो. ^६ B तो विजयानन्देण समं किं. ^७ P कथा, JB महा. ^८ = अण्णव्यः. ^९ = गृहीत्वा. ^{१०} P गार्ह, B गार्ह. ^{११} B विचारस. ^{१२} B often writes पुडिस also. ^{१३} B रागरोष.

एवं भण्डिऊण णराहिवेण उच्चिन्व-बाल-हरिणच्छि ।
 विजयाणंदो लीलावईएँ संपेसिओ पासं ॥ ९३८
 अह ववगयम्मि कुवल्यदलच्छि सो सालवाहण-णरिंदो ।
 विजयाणंदम्मि दिणं णिसं च' अप्पा वि' विम्हरिओ ॥ ९३९
 अकय-सुकक-विणोओ अवहत्थिय-रज्ज-कज्ज-चावारो ।
 अणिसामिय-सुँहि-वयणो अपसाहिय-विग्गाहावयवो ॥ ९४०
 णिहा-सुह-परिहरिओ असमीहिय-मज्जणो अणिवाणो ।
 असुय-सुई-उवएसो अदिट्ट-सुविलासिणी-विसओ ॥ ९४१
 पोहिस-मीसेहिँ समं णिच्चं लीलावई-कहासत्तो ।
 विजयाणंदागमणं झायतो अच्छह दिणम्मि ॥ ९४२
 अण्णम्मि वासरे वित्तिण्ण सहस ति वियसिय-सुहेण ।
 विजयाणंदो देरे विण्णत्तं पुहइ-ग्गाहस्स ॥ ९४३
 अह तेण सहरिसं कुवल्यच्छि हकारिऊण आइट्टं ।
 विजयाणंदस्स णराहिवेण कणयासणं पुरओ ॥ ९४४
 तो तत्थ कय-पसोओ आसीणो पुच्छिओ णरेदेण ।
 कुसलं तुह विजयाणंदं अइ-च्चिरं चेय आगमणं ॥ ९४५

प्रतिपथं पश्येः स्वगृहं प्रति व्यावर्तेथाः ॥ ९३७ ॥ ९३८) एवं भण्डिऊण - उच्चिन्व
 बालहरिणाक्षि एवं नराधिपेन भणित्वा स विजयानन्दो लीलावत्याः पाशं प्रेषितः
 ॥ ९३८ ॥ ९३९) अह ववगयम्मि - हे कुवल्यदलाक्षि सावित्रि स सातवाहन-
 नरेन्द्रो विजयानन्दे व्यपगते सति राजा दिनं निशा चात्मानमात्मनि विस्मृतवान् ।
 तदेकाग्रचेता आत्मानमपि न सस्मारेत्यर्थः ॥ ९३९ ॥ ९४०-४२) अकय - अकृत-
 स्वैकर्मविनोदो अपहस्तितः त्यक्तः राजकार्यव्यापारो येनेति सः । अश्रुतसुधौवचनोऽ-
 प्रसाधितविग्रहावयवः । [णिहासुह -] निद्रासुखपरिहृतोऽसमीहितमज्जणोऽनिर्वाणोऽश्रुत-
 श्रुतोपदेशोऽदृष्टसुविलासिनीविययः । [पोहिस -] पोहिसमिश्रः सार्धं नित्यं लीलावती-
 कयास्तो विजयानन्दागमनं ध्यायन् दिने तिष्ठति । विशेषकम् ॥ ९४०-४२ ॥
 ९४३) अण्णम्मि - अन्यस्मिन् वासरे वेत्रिणा सहसा विकसितमुखेन विजयानन्दो
 द्वारेऽस्तीति पृथिवीपालस्य विज्ञप्तम् ॥ ९४३ ॥ ९४४) अह तेण - हे कुवल्योक्षि
 सावित्रि अथ तेन सहर्षमाहूय नराधिपेन विजयानन्दस्य पुरः कनकासनं मूटकाद्यादि-
 ष्टम् ॥ ९४४ ॥ ९४५) तो तत्थ - ततः कृतप्रणामस्तत्रासीनो नरेन्द्रेण पृष्टः ।

१ P व. २ P अये वि विं, J अप्पा वि, B अप्पाहि वि. ३ B perhaps सम्म for सुकय.
 ४ = सुहय [-व] वकन्, PB सुधि, J सुह. ५ P 'हो', JB 'हा'. ६ = सुधी. ७ P मीसेहिँ, J
 मेसे, B मिस्सेहिँ. ८ P दिणं पि, J दिणंमि. ९ = प्रतीहारेण, J वित्सेयण. १० B वारे. ११ B
 कयामे १२ B अंश अइच्चिरं हिँ समागमणं. १३ B वित्सेयकम् pul at the close of gāthās.

अविसर्गं ते वयणं विच्छायं विगाहं किंसा वाणी ।
 कीसं कण्ठेण गिरोर्जाहं तुम्हं वयणाहं प्रचाहं ॥ ९४६
 भणियं च तेण णरवहं किं कीरहं विम्भुहेण हय-विहिणा ।
 अण्णाहुत्तं कीरहं अण्णाहं परिचितियं कज्जं ॥ ९४७
 तं तहं प्रक्रेणं चियं तुरय-सहस्सेणं देव सुजवेण ।
 संपत्तो हं लीलावर्हं प्र पासम्मिं संतुट्ठो ॥ ९४८
 दिट्ठा सा तत्थं मए मईसण-हरिस-पण्युयच्छिं-जुया ।
 लीलावर्हं णराहिवं पण्णहय-परिवार-परियरिया ॥ ९४९
 तो से कय-संमाणो अट्ठीणो तीएँ पाय-मूलम्मि ।
 सवायरोवणीयासणम्मि समुयं समासीणो ॥ ९५०
 अहं सो मए णराहिवं तुहं जस-धवलो समप्पिओ हारो ।
 तीए वि तक्खणं चियं पओहरोवरि परिट्ठविओ ॥ ९५१
 अहं तत्थं मए भणिया विचिचलेहा वि तुम्हं वयणेण ।
 सुयणुं णिसामहं सीसइं जं तुम्हं पौहिंयं पण्णुणां ॥ ९५२
 अण्णोसियाहं बहुसो लद्धाहं ण ताहं मज्झं हियएण ।
 अण्णाहणक्खराहं इहं तुम्हं जाहं सीसंति ॥ ९५३

विजयानन्द कुशलं तव अतिचिरेणागमनं च । किमर्थमिति विशेषः ॥ ९४५ ॥
 ९४६) अविसर्गं—अविकसितं ते वदनं विच्छ्रयो विग्रहः कृशा वाणी । इदानीं
 कस्य कृते किमर्थं त्वन्नयने निरोजसी तेजोरहिते ॥ ९४६ ॥ ९४७) भणियं च—
 भणितं च तेन हे नरपते स्वामिन् किं क्रियते । विमुखेन हतविधिनान्यथा परिचिन्तितं^{१०}
 कार्यमन्यथा क्रियते ॥ ९४७ ॥ ९४८) तं तह—[तत्तथा] एकेन चैव सुजवेन
 तुरगसहस्रेण देव सुसंतुष्टोऽहं लीलावत्याः पार्श्वं सुसंप्राप्तः ॥ ९४८ ॥ ९४९) दिट्ठा
 सा—मदर्शनहर्षात् पुल्लोक्षियुगा प्रमुदितपरिवारपरिकरिता सा लीलावती हे नराधिप
 मया दृष्टा ॥ ९४९ ॥ ९५०) तो से कय—ततः कृतसंमानः तस्याः पादमूले
 आसीनः समुसर्वादरोपनीतासने समासीनः ॥ ९५० ॥ ९५१) अहं सो—अयं^{११}
 स मया नराधिप तव यशोधवलो हारः समर्पितः । तथापि तत्क्षणेव पयोधरोपरि
 स्थापितः ॥ ९५१ ॥ ९५२) अहं तत्थं—अथ तत्र मया युष्मद्ब्रह्मसा विचित्रलेखापि
 भणिता । सुतनु शृणु शिष्यते यत्प्रमुणा तव संदिष्टम् ॥ ९५२ ॥ ९५३) अण्णोसि-
 याहं—अन्वेषितानि बहुशो लब्धानि न तानि मम हृदयेन यानि संदेशाक्षराणि युष्मा-

^१ B कस्त. ^२ = न तेजोयुजनि. ^३ B सुज. ^४ B पासं सुसं. ^५ P perhaps एक्कं. ^६ १०
 पुक्कं, B हरिसुक्कियच्छि. ^७ B तीच. ^८ = प्रावृत्तं, P प्पाधिचं, JB प्पाधिचं. ^९ P पण्णुणे,
 JB पण्णुण. ^{१०} = स्विताक्षराणि.
 ली. १०

भणियं च तीर्ये भाउय एव एयं भणति ते जं म्हे ।
 सवाण वि साणुमवं गेह-णिवद्वाण सुयणाण ॥ ९५४
 दिज्जति जाई पिय-भाणुसम्मि अविहल-हियय-भावम्मि ।
 दुलहइं ताई णिवकइयवाइं अप्पाहण-ववाइं ॥ ९५५

- १ एवम्ह सप्पसायस्स संपयं केण सुह-विणोएण ।
 वचंति तुम्ह पट्टणो दियहा तंदिहइ-रमणीया ॥ ९५६
 भणियं च मए सुंदरि इमाएँ तुम्हचिवाइ चिंताए ।
 अविहाविय-णिसि-दियहं पेच्छइं जोइ व ज्ञाण-गओ ॥ ९५७
 १० णो संभरइ पैलत्तं पेच्छइ ण सैमीव-संठियं पि जणं ।
 ण य मज्जणं पवज्जइ ण त्थीणं देइ णिविसं पि ॥ ९५८
 चिंतेइ पुहंई-दाणेण होज्ज जइ पिययम ति ता सुलहा ।
 खग्गेण व होज्ज त्ही वि णेय दूरंतरं किं पि ॥ ९५९
 इय चिंतोयहि-पडिओ परिसेसिय-रज्जं-कज्ज-वावारो
 किं-कायव-विमूढो अप्पा वि हू णेय लक्खेइ ॥ ९६०

- १० कमिह शिष्यते । भवाटरीना संदेष्टव्यं किमपि नास्तीत्यर्थः ॥ ९५३ ॥ ९५४)
 भणियं च - भणितं च तथा आतरेवमेवं स्नेहनिबद्धानां सर्वेषां सुजनानां स्वानुभवमेतत्
 इत्येवमन्येऽपि भणन्ति ॥ ९५४ ॥ ९५५) दिज्जति - अविभक्तहृदयभावे एक-
 चित्ते प्रियमानुषे यानि दीयन्ते तानि निःकंतवानि संदेशपदानि दुर्लभानि ॥ ९५५ ॥
 ९५६) एवम्ह - एवमस्मासु मप्रसादस्य युष्मत्प्रभोस्तद्विबसरमणीयाः दिवसाः सांप्रतं
 १० केन सुखविनोदेन व्रजन्ति ॥ ९५६ ॥ ९५७) भणियं च - भणितं च मया सुन्दरि
 अनया युष्माकमेव चिन्तया । अविभावितनिशादिवसं योगीव ध्यानगतः तिष्ठति ॥ ९५७ ॥
 ९५८) णो संभरइ - [न^{१०} सस्मरति प्रलपितं प्रेक्षते न समीपसंस्थितमपि जनम् । न च
 मज्जनं प्रपद्यते] न स्थानं ददाति । स्थिरो न निष्ठतीत्यर्थः ॥ ९५८ ॥ ९५९)
 चिंतेइ - [चिन्तयति^{११} पृथ्वीदानेन भवेत् यदि प्रियतमा इति तावत् सुलभा । खग्गेनापि
 १० भवेत्] तथापि न किमपि दूरान्तरम् ॥ ९५९ ॥ ९६०) इय चिंतोयहि - इति
 चिन्तोदधिपतितः परिशेषितसकलराज्यव्यापारः किं-कतौर्व्यविमूढः^{१२} प्रभुरात्मानमपि न

^१ P ते जम्ह, B ओते वि. ^२ B ठहियस. ^३ = यस्मात् दिवसात् खोलावतीप्रबंधः lacuna.

^४ P तुम्हं वि [= म्हे वि] वाहं, J इ (or इं, B तुम्हं विवाहं. ^५ B अच्छइ. ^६ = प्रजसिपत्. ^७ P

सस्मीकसुयं, J सस्मीकसंठियं, B सस्मीकसंठियं ^८ B न हुण. ^९ = विनेवमपि ^{१०} = पृथ्वीदानेन,

^{११} B पुहंवि. ^{१२} B a gap here. ^{१३} B चिंतोयहि ^{१४} B सत्यलरज्ज for रज्जकज्ज ^{१५} B has missed some portion here. ^{१६} B some portion missed. ^{१७} B व्ययो मूहः.

तं तद् सोऽग्न चिरं देवीए देव मञ्ज वयणाओ ।
 आमुको जिमालस-मिसेण हियचाहि णीसासो ॥ ९६१
 भणियं च अलं पिय-सहि केत्तिय-भेत्तेण चित्त-खेएण ।
 दे ष्वावह ताव इमो दीहर-पह-लंघणुबाओ ॥ ९६२
 जेणम्हेहिं समं चिय सज्जण-मुह-यद-दंसणेच्छाण ।
 जक्ख-महेत्ति-सुर्याणं वच्चइ पासं अणत्थमिए ॥ ९६३
 अह तक्खणेण णरवह णिवचासेस-भज्जणाहारो ।
 बहु-संमाण-पहंटो देवीए समं स्सुच्चलितो ॥ ९६४
 पुरओ चिय संपत्तो ताणं च तवोवणं सुयम्माण ।
 परं-परिओस-पडिटो अह्ठीणो ताण पासम्मि ॥ ९६५
 तो दूर-कय-पणामो उवविटो विमल-मणि-सिला-व्ही ।
 देवी वि ताहिं समयं अविरिक्क-सुहासणासीणा ॥ ९६६
 भणियं च ताहिं कुसलं तुह विजयानंद सामिणो तत्थ ।
 किं पडिवज्जइ सो अम्ह दंसणं जह तए सिट्ठं ॥ ९६७
 भणियं च मए भयवइ सुवउ जं तेहिं तुम्हं विण्णत्तं ।
 थोयक्खर-बहु-अत्थं सबभाव-समपियं वयणं ॥ ९६८

लक्षयति । अयमहमस्मीत्यपि न वेद ॥ ९६० ॥ ९६१) तं तद् — तत्तया मम वच-
 नेन चिरं श्रुत्वा देव्या जृम्भालस्यमिषेण हृदयानिःश्रासो मुक्तः ॥ ९६१ ॥ ९६२)
 भणियं च — भणितं च प्रियसखि एतावन्मात्रेण चित्तखेदेनालम् । देव तावत्त्रापयत
 तावदहं दीर्घपथलङ्घनश्रान्तोऽस्मि ॥ ९६२ ॥ ९६३) जेणम्हेहिं — येन कारणेन-
 स्माभिः एव सज्जनमुखचन्द्रदर्शनेच्छयोर्धक्षमहर्षिसुतयोः पार्श्वेऽनस्तमिते व्रजति ॥ ९६३ ॥
 ९६४) अह तक्खणेण — अथ तक्षणेन नरपते निवृत्ताशेषमज्जनाहारो बहुसंमानप्रहंटो
 देव्या समं समुच्चलितः ॥ ९६४ ॥ ९६५) पुरओ चिय — तासा सुकर्मणां तपोवने
 पुरतः एव संप्राप्तः तामिरेव परिकरितस्तासां पार्श्वे समासीनः ॥ ९६५ ॥ ९६६) तो
 दूरकय — ततो दूरकृतप्रणामो विमलमणिशिलापट्टे उपविष्टः । देव्यपि ताभिः सममव्य-
 त्तिरिक्तसुखासनासीना जातेति । अव्यतिरिक्तमेवमद्वितीयमित्यर्थः ॥ ९६६ ॥ ९६७)
 भणियं च — भणितं च ताभिः हे विजयानन्द तव स्वामिनः तत्र राज्ये कुशलं किम् ।
 सोऽस्मद्दर्शनं यथा त्वया शिष्टं तथा प्रतिपद्यतेऽङ्गीकुरुते ॥ ९६७ ॥ ९६८) भणियं
 च मए — भणितं च मया भगवति श्रूयतां यत्तेन स्तोकाक्षरवद्धयं सद्भावसमर्पितं वचनं

१) मञ्ज व व. २) B प्वाण्ड. ३) = दीर्घपथ [= थ] लंघनबांतः ४) P सुवाणं, JB सुवाणं.
 ५) PB पडिटो, J पडिटो. ६) B वरिवरिओ ए पडिटो. ७) PB वहे, J वहे. ८) B तुव संविट्ठं.

कइया सो सुह-दियहो चिंता-वस-णिष्णिमेस-सुदियाई ।
 अच्छीणि तुम्ह दंसण-णिवाण-सुई गमिस्संति ॥ ९६९
 भणियं च ताहिं भाउय जियेउ चिरं होउ तस्स सो दियहो ।
 लीलावईए कर-कर्मल-सिरि-समागम-सुई जत्थ ॥ ९७०
 पिययम-संपेसिय-णिय-सरिर-वत्ता-पसाय-लंभेण ।
 वद्धाविज्जसि पिय-सहि भणिया लीलावई ताहिं ॥ ९७१
 एकेकमेक-परिओस-पसुइयाणंद-णिभर-भणाहिं ।
 सब्बविओ सो^१ लीलावईए कंठ-ट्टिओ हारो ॥ ९७२
 तो ज्ञत्ति पर्यपिये-दियय-वेयणा-वस-विसण्ण-वेयणाहिं ।
 भणियं सहि लीलावइ रेहई थणएसु ते हारो ॥ ९७३
 सिट्ठं देवीए इमो विजयाणंदेण उवणिओ प्रत्य ।
 इय सोऊण फलत्तं मह वयण-णिवेसियेच्छीहिं ॥ ९७४
 एसो तुह विजयाणंद सामिणा कत्थ पाविओ हारो ।
 केच्चिरयालं च इमो कोसे हालस्स परिवसिओ ॥ ९७५
 सिट्ठं च मए तिस्सा णेराहिवो वीरवाहणो णाम ।
 सो मलय-सेल-णाहो गहिओ अम्हेहि दिव्विजए ॥ ९७६

तव संदिष्टम् ॥ ९६८ ॥ ९६९) कइया सो - कदा स दिवसो यहा चिन्तावश-
 निर्निमेषसुस्थिते अक्षिणी युष्मद्दर्शननिर्वाणसुखं गमिष्यतः ॥ ९६९ ॥ ९७०) भणियं
 च - भणितं च तामिः भ्रातर्जीवतु चिरं स भवतु स्पशदिवसः यत्र लीलावत्याः करकमल-
 संगसुखनिवृत्तिर्भवतीत्यर्थः ॥ ९७० ॥ ९७१) पिययम - प्रियतमसंप्रेषितनिजशरीर-
 वार्ताप्रसादलम्बेन प्रियसखि वर्षाप्यसे इति लीलावती तामिर्भणिता ॥ ९७१ ॥ ९७२)
 एकेकमेक - एकैकमेकपरिनोपप्रमुदितानन्दनिर्भरमनोभिः सखीभिः स लीलावत्याः कण्ठ-
 स्थितो हारो दृष्टः ॥ ९७२ ॥ ९७३) तो ज्ञत्ति - तावज्जटिति कथितद्वयवेदना-
 वशविषण्णवदनाभिः भणितम् । सखि तव स्तनयोः शोभते हारः ॥ ९७३ ॥ ९७४)
 सिट्ठं देवीए - शिष्टं देव्या लीलावत्या एष हारः इह विजयानन्देनोपनीतः आनीतः
 इति श्रुत्वा मम वदननिवेशिताक्षीभिः प्रलप्रितम् ॥ ९७४ ॥ ९७५) एसो तुह -
 विजयानन्द एष हारस्तव स्वामिना कुत्र प्राप्तः । कियत्कालं चैव हालस्य शातवाहनस्य कोशे
 पर्युषितः स्थितः ॥ ९७५ ॥ ९७६) सिट्ठं च - शिष्टं च मया भगवति दिव्विजये
 वीरवाहो नाम मलयानिलनामौ मलयशैलनाथो नराधिपः सोऽस्माभिः गृहीतः आत्म-

^१ = जीवतु, PB जियव, J जियवो. ^२ B कमलसंगसुहणिष्णुओ जत्थ. ^३ P omits सो given by JB. ^४ P विवविहय, JB पवंपिय. ^५ P वयणेहिं, JB वयणाहिं. ^६ The last quarter of the gāthā is the same in all the three mas, P, however, records in the footnote a reading: केण सुहं एस अपियओ हारो ।, and calls it फलत्तरे. ^७ P निवेसे, J agrees with P excepting for णि, B निवेस. ^८ B मयवइ for तिस्स. ^९ = मायवणिकः. ^{१०} [?].

तस्स महा-मंडारे उवगिज्जंते भराहिवेण सयं ।
 संपेसिओ गिएउग्ग साररं एस वर-हारो ॥ ९७७
 तं वज्ज-वडण-सविसेस-दुसहं गिमुणित्तम दोहिं पि ।
 तह एणं जह लीलावर्हं वि मोहं चं संपत्ता ॥ ९७८
 हा किं अविवण्णे तम्मि जाह एवं-विहं गहं हारो ।
 जो तेण दुसह-वम्मह-पज्जलिए विणिहिओ हियए ॥ ९७९
 हा कीस मए एवं प्रच्चिर-यालं दुरास-णडियाए ।
 परिरक्खियं हयासाए जीक्खियं पाव-कम्मए ॥ ९८०
 एसो किर अविसारो हियए परिभाविउग्ग तस्स मए ।
 माहविलयाए हत्थम्मि उंप्पिओ क्ह णु विच्छुड्ढिओ ॥ ९८१
 हां वर्ज्ज-कटिण-हियेवय हारस्सेयस्स दंसणे अज्ज ।
 तुडिया कुमार-संगमयासा रे फुडसु एचाहे ॥ ९८२
 तक्कालं जं ण मया एयं तं कुवल्यावलि फलं भूह ।
 संपत्तं सविसेसं लीलावह-वसण-संजुत्तं ॥ ९८३
 दे वच्चसु भइणि तुमं दुसहं सहियं इमं भूह दोसेण ।
 एवं चिय अवसाणं अम्हं पि इय त्थियेवस्स ॥ ९८४

साकृतः ॥ ९७६ ॥ ९७७) तस्स महा — तस्य महाभाण्डारगारे उपनीयमाने दौक्य-
 माने नराधिपेन स्वयं दृष्ट्वा एष वरहारः प्रेषितः ॥ ९७७ ॥ ९७८) तं वज्जवडण —
 तद्ब्रह्मपतनसविशेषदुःसहं निशम्य द्वाभ्यामपि तथा रुदितं यथा लीलावत्यपि मोहं गता
 ॥ ९७८ ॥ ९७९) हा किं — हा इति कष्टे । तस्मिन्नविपने एष हारः एवंविधां^१
 गतिं याति यः तेन दुःसहमन्मथप्रज्वलिते हृदये विनिहितो न्यस्तः ॥ ९७९ ॥ ९८०)
 हा कीस — हा किमिति मया प्रियसखि इयच्चिरकालं दुराशानटितया हताशया पापकर्मणा
 जीवितं प्रतिरक्षितम् ॥ ९८० ॥ ९८१) एसो किर — एष किल स हारः हृदये
 परिभाव्य माधवीकृतायाः तस्य हस्ते मया समर्पितः कथं नु विच्छुटितः ॥ ९८१ ॥ ९८२)
 हा वज्ज — [हा वज्रकठिनहृदय हारस्य एतस्य दर्शने अथ । त्रटिता कुमारसंगमाशा रे^२
 स्पुष्ट इदानीम्] ९८२ ॥ ९८३) तक्कालं जं — तत्कालं यन्न मृता हे कुवल्या-
 वलि तदिदानीं लीलावतीव्यसनसंयुक्तं सविशेषं फलं संप्राप्तम् ॥ ९८३ ॥ ९८४) दे
 वच्चसु — तावद् ब्रज त्वं भगिनि लीलावति अस्मद्वोपेण दुःसहं त्वयापि सोढम् । अतःपरं

^१ = उपदौक्यमाने. ^२ B मोहं सम्महीणा. ^३ P गहं, J गहं, B गयं. ^४ = आचारः, B सो
 हारो for अविसारो. ^५ B अप्पिओ. ^६ = विच्छुटः. ^७ This gāthā is found in Pj and
 not in B. ^८ P वज्ज, J वज्ज. ^९ P हयदिय, J हियवय. ^{१०} P हारस्सेयस्स, J हारं सोयस्स.
^{११} B मया ता इण्हि कुवल्यावलीय फलं । ^{१२} P फलव्य, J फलव्ह [= फलं भूह]. ^{१३} PB
 श्रमव्ह [= इमं भूह]. ^{१४} B इयं. ^{१५} = इह स्यात्तव्यस्य, B corrupt. ^{१६} [?].

विजयार्णदेण पुरस्सरेण तुह सहइ बाल-हरिणच्छि ।
 गमणं अपुराय-रस्सुयेस्स पासं महीवेह्मो ॥ ९८५
 तं कुलिस-चाय-सविसेस-दूसइ णिसुण्डिअण गरणाह ।
 लीलावई विमुज्झंत-सास-फसरा चिरं जाया ॥ ९८६
 परिचितियमिह हियए हंहो हय-देव तुज्ज किं जुत्तं ।
 सवाण वि समयं चिय संहारे आयरं काउं ॥ ९८७
 ता भणियं जक्ख-कुमारियाए तुह जेण पेसिओ हारो ।
 तस्सेसो पडिपाहुड-कएण पेसेमि अंगुलियो ॥ ९८८
 जं तेण मज्ज तं तह हत्याहत्थं समणियो तह्या ।
 तस्सेस च्चेय गई संपह अंगुलिय-रणस्स ॥ ९८९
 एवं भणिअण सयं एसो णरणाह जक्ख-तणयाए ।
 पडिपाहुडं पयत्तेण पेसिओ तुम्ह अंगुलियो ॥ ९९०
 भणियं च कएण-मूलम्मि मज्ज विणिवेसिअण मुह-कर्म्मलं ।
 अहरा पेसेज्जसु सालवाहणं मह सयासम्मि ॥ ९९१
 चित्तं चित्त-गएणावि जेण तिस्सा णिरग्गलं हरियं ।
 सा कह णु तस्सेस पच्चक्ख-दंसणे मरणमहिलसइ ॥ ९९२

- त्वं स्वहितं साधयेत्यर्थः । अस्माकमप्यत्र स्थातव्यस्येदंमेवावसानं प्रान्तम् ॥ ९८४ ॥
 ९८५) विजयार्णदेण - हे बालहरिणाक्षि विजयानन्देन पुरःसरेण अग्रे गामिना अनु-
 रागसमुत्सुकस्य महीपतेः शातवाहनस्य पार्श्वे तव गमनं शोभते नानुचितमित्यर्थः ॥ ९८५ ॥
 ९८६) तं कुलिस - तलुलिशाघातसविशेषदुःसहं निशम्य श्रुत्वा नरनाथ लीलावती
 विमुह्यच्छासप्रस्ता चिरं जाता ॥ ९८६ ॥ ९८७) परिचितियमिह - परिचिन्तित-
 बानस्मि हृदये हंहो हंतैवैव तव किं समकं समकालमेव सर्वेषामपि संहारे आदरः कर्तुं
 युक्तः ॥ ९८७ ॥ ९८८) ता भणियं - ततो भणितं यक्षकुमार्यां तव कृते येन
 राज्ञा हारः प्रेषितः । तस्य प्रतिप्राभृतकृते एषोऽङ्गुलीयकः प्रेष्यताम् ॥ ९८८ ॥ ९८९)
 ९९०) एवं भणिअण - एवं भणित्वा स्वयं
 यक्षतनयया नरनाथ एषोऽङ्गुलीयकः प्रयत्नेन युष्माकं प्रतिप्राभृतं प्रेषितः ॥ ९९० ॥
 ९९१) भणियं च - भणितं च मम कर्णमूले मुक्ककमलं विनिवेश्य तदेवाह । अचिरेण
 शातवाहनो मम समीपे प्रेष्यताम् ॥ ९९१ ॥ ९९२) चित्तं चित्त - येन त्वया

१ = रसोत्सुकस्य, P रसुसुयस्स, J रसुसुअस्स, D perhaps रसुसुयस्स. २ PB वहणो, J
 वचणो. ३ B परि. ४ P अंगुलिदं, J अंगुलियो, B अंगुलियो. ५ B जो. ६ B कवळं. ७ B
 पेसिज्जसु सालवाहणो ८ B णरण वि जेण ९ B दय्य for तस्स. १० इंत दैव.

ताहं तस्स सहस्रेण प्रत्य लीलावर्षे समप्येउं ।
 पच्छा द्वियय-समीदिय-कञ्जुच्छाहं अणुद्विस्सं ॥ ९९३
 एवं भणिउण तहिं सहसा संपेसिओ अहं तीए ।
 लीलावर्षे^१ पच्छा उल्लविचं सुयणु णिसुणेसु ॥ ९९४
 णिय-सामिणो भणिज्जसु तुह चलणंबुद्ध-दंसण-सुहाण ।
 एवं अमार्येणाहं अण्णम्मि वि होज्ज मा जम्मे ॥ ९९५
 एवं सव्वाणं चिय कय-प्पणामो विसाय-परिगहिओ ।
 संपत्तो तुह चलणारविंद-मूलम्मि एत्ताहे ॥ ९९६
 इय जं जुज्जइ एवं-विहम्मि कज्जम्मि तुम्ह णरणाह ।
 तं अविलंबं कीरउ कज्जं अप्पाहणाणुगयं ॥ ९९७
 तं तह सोउण चिरं सो राया कुवल्लयच्छि त्वेलं ।
 ज्ञाणं-द्विओ व मह-भोद्विओ वं छलिओ व संजाओ ॥ ९९८
 णिप्फंद-गय-णिरालोयं-लोयणो णट्ट-चेट्ट-णित्थामो ।
 भणिओ विजयानंदेण देव अलमिह विलंबेण ॥ ९९९

चित्रगतेनापि तस्याश्चित्तमपहृतं सा कथं नु दयितप्रत्यक्षदर्शने मरणमभिलषति । कुसुमा-^१
 लियं अपहृतं 'तक्ष्यादीनां छोल्लादयः' [हैम० ८-४-३९५] इति सिद्धम् ॥ ९९२ ॥
 ९९३) ताहं तस्स - ततोऽहं तस्य स्वहस्तेनात्र लीलावर्षी समर्प्य पश्चाद् द्वयसमी-
 दितकार्योत्साहमनुस्थास्यामि ॥ ९९३ ॥ ९९४) एवं भणिउण - एवं भणित्वा तत-
 स्तयाहं सहसा प्रेषितः । लीलावर्ष्या च पश्चाद्दुल्लपितम् । किमित्याह । सुतनु सावित्रि
 शृणु । कवेः स्वभाषीसंबोधनमिदम् ॥ ९९४ ॥ ९९५) णियसामिणो - निजस्वामिनः ^२
 पुरतो भणेदं ब्रूयाः । तव चरणाम्बुरुहदर्शनसुखानामेवमहमभाजनमयोग्या जातेत्यर्थः ।
 परमन्यस्मिन्नपि जन्मनि मा भूवम् ॥ ९९५ ॥ ९९६) एवं सव्वाणं - एवं सर्वास्तामपि
 कृतप्रणामो विषादपरिगृहीतोऽधुना त्वच्चरणारविन्दमूले संप्राप्तः ॥ ९९६ ॥ ९९७)
 इय जं जुज्जइ - इत्येवंविधे काले युष्माकं यद्युज्यते तत् अप्पाहणाणुगयं संदेशकानु-
 गतं कार्यं क्रियताम् । कथमविलम्बं शीघ्रम् ॥ ९९७ ॥ ९९८) तं तह सोउण -^३
 तत्तथा श्रुत्वा राजा चिरं हे कुवल्लयाक्षि सावित्रि तद्वेलं तत्कालं ध्यानस्थित इव मति-
 मोहित इव छलित इव संजातः ॥ ९९८ ॥ ९९९) णिप्फंद - निष्पन्दगतिर्निरा-
 लोकलोचनो नष्टचेष्टो निःस्थामा राजा विजयानन्देन भणितः देव अलमिह विलम्बेन

^१ = समर्प्य. ^२ B अभावणाहं. ^३ B मूलनिराहं. ^४ B कालनि. ^५ B द्विय व. ^६ B
 'मोदिय व. ^७ B छलिय व. ^८ P निष्पंदनिष्कलाकोय, J निष्पंदगयणिरालोय, B निष्पंदराहं ^९
 णिरालोय. ^{१०} Possibly the last sentence should belong to the commentary on
 verse No. 1001 below.

जं तुम्ह महाणुर्मईऽ पिसुणियं तं करेह चित्तत्थं ।
 को जाणइ कज्ज-गई एम-विहा कइ वि परिणमइ ॥ १०००^१
 चित्तं चित्त-गएणावि देव कुसुमौलियं तए जिस्सा ।
 सा कइ णु तुज्ज दंसण-सुह-वडिया मरणमहिलसइ ॥ १००१
 भणियं च तओ पुइईसरेण मा एरिसं समुल्लवसु ।
 ण हु सामण्य-जणाणं सरिस्स-चित्तां पिया अम्ह ॥ १००२
 एवं-विहाण पत्तियं परिहास-पर्यपियं पि णिवहइ ।
 जं पुण सम्भाव-गयं तं भणियं णण्णाहा होइ ॥ १००३
 स खेय मं ण मण्णइ अहं पि णेच्छामि अंजं तं जायं ।
 मरणेणं महाणुर्मईऽ मरणमेहं पि रमणीयं ॥ १००४
 तत्थ वि गयाण मरणं ताहिं समं ता वरं इह खेय ।
 जाणिज्ज तेणं^२ चिय णिक्कइयव-पेह-परिणामं ॥ १००५
 अहि-मुह-जीहा-जुय-वंचलेण जइ जीविण्ण जिय-लोए ।
 लम्भइ मरणावसरो ता को अणओ मरंताण ॥ १००६
 जं तं केण वि असरीरियाऽ वायाऽ से समोइट्टं ।
 तं इह लोए अलियं करेमि सब्बं च पर-लोए ॥ १००७

- ॥ ९९९ ॥ १०००) जं तुम्ह - यत्तव महानुमत्या पिशुनित तच्चित्तार्थं मनीपितं कुरु । को जानायेवंविधा कार्यगतिः कथमपि परिणमते ॥ १००० ॥ १००१) चित्तं - चित्रगतेनापि त्वया देव तस्याश्चित्तमपहृतम् । सा कथं नु युष्मदर्शनसुखपतिता
 १० मरणमभिलषति ॥ १००१ ॥ १००२) भणियं च - भणितं च ततः पृथ्वीश्वरेण-
 मेदशां समुल्लवस्व । न खलु सामान्यजनानां सदृशी सास्माकं प्रियतमा ॥ १००२ ॥
 १००३) एवंविहाण - प्रतीहि जानीहि । एवंविधानां लीलावतीसदृशीनां परिहास-
 प्रजल्पितमपि निर्वहति प्रतिपन्नं न चलति । यत्पुनः सद्भावगतं भणितं नान्यथा भवति
 ॥ १००३ ॥ १००४) स खेय मं - सा चैव मा न मन्यते चेदहमपि नेच्छामि
 १० अथ ततो महानुमत्या मरणेऽस्माकमपि मरणं रमणीयं जातम् ॥ १००४ ॥ १००५) तत्थ वि - तत्रापि गतानां ताभिः समं मरणं कार्यमित्यर्थः । वरमिहैव तत्कुर्म इति विशेषः । येनाकैतवस्त्रेपरिणामः ज्ञायते ॥ १००५ ॥ १००६) अहिमुह - अहि-
 मुखत्रिह्वान्चञ्चलेन जीवितेन यदि जीवलोके मरणावसरो लभ्यते तस्मान्निश्चयमाणां
 कोऽन्यो न्यायो युक्तमेवायमर्थः ॥ १००६ ॥ १००७) जं तं केण वि - यत्तत्केनापि
 १० तेनासरीरिया वाचा आदिछम् । तदिह लोके अलीकं तपरलोके सत्यं करोमि ॥ १००७ ॥

^१ B चित्तद्वी. ^२ P 1000, J not specified nearabout, B 1006. ^३ = अपहृतं. ^४ B सरिस्सा
 चित्ता विद्याणम्ह. ^५ = जानीहि. ^६ B omits जं. ^७ B perhaps जं (for तं) भणियं तं ण
 अण्णाहा. ^८ = मान्यथा. ^९ B खेय for अज्ज. ^{१०} B मरणं पि [= 'जं मि']. ^{११} B 'महाण रम'.
^{१२} B जेमं. ^{१३} = अनयः. ^{१४} B तेण आइट्टं for से etc. ^{१५} B 'जामं.

इय सो तिलोयसुन्दरि-सर्वांगमासा-विजोय-विस्मैत्यो ।
 पायज्जुण-गुरुणा जाणित्तम पुह्रसरो भणित्थो ॥ १००८
 हंहो सिरि-सालाहण कीस तुम एरिसं समुल्लवसि ।
 पार्यय-पुरिसो व महाणुभाव-गुण-वज्जियं वयणं ॥ १००९
 जे धम्माय ण कामाय णेय मोक्खाय प्रत्य संसारे ।
 ताणुप्पत्ति-विणासो होइ तणोणं व पुरिसाण ॥ १०१०
 जम्म मरणस्स कए मरणं जम्मस्स केवलं चेय ।
 णैणं कुमईण फलं संसारे संसरंताण ॥ १०११
 सुमईणं पुणो णरवइ अण्णाओ अणोवमाओ सिद्धीओ ।
 लब्भंति अणुज्झय-जीविएणं इह जीव-लोयम्मि ॥ १०१२
 किं ण गणसि संसारे पंचत्तं जो गओ गओ बेयं ।
 पत्ति सुवल्लहेहि मि" समयं मेलावयं कत्तो ॥ १०१३
 ता किं पार्यय-पुरिसाणुसारिणा णिप्फलेण मरणेण ।
 जइ णेच्छसि ईहं रज्जं ता एहि विसमह पायालं ॥ १०१४
 तत्थट्ट-उणो" भोगो सम्गाहितो णराण धीराण ।
 वीस-सहस्साइँ अलक्खियाइँ जेरँ-वाहि-रहियाइँ ॥ १०१५

१००८) इय सो—त्रैलोक्यसुन्दरीसमागमाशावियोगासंमर्थः स पृथ्वीश्वरो नागार्जुन-
 गुरुणा ज्ञात्वेति भणितः । त्रिलोकसुन्दरी लीलावती ॥ १००८ ॥ १००९) हंहो
 सिरि—हंहो श्रीशातवाहन महानुभाव प्राकृतपुरुष इव किमितीदृशं गुणवर्जितमज्ञानोचितं
 वचनं समुल्लवसि ॥ १००९ ॥ १०१०) जे धम्माय—ये पुरुषा न धर्माय न
 कामाय च न मोक्षार्थाय इह संसारे भवन्ति तेषां तृणानामिवोत्पत्तिविनाशावैव स्तः ।
 जन्ममरणफलमेव न पुरुषार्थसाधकमिति ॥ १०१० ॥ १०११) जम्म—केवलमेव
 जन्म मरणकृते मरणं पुनर्जन्मकृते संसारे संसरतां भ्रमतामेतत्कुमतीनां फलम् ॥ १०११ ॥
 १०१२) सुमईण—हे नरपते सुमतिभिः पुनरनुजिज्ञतजीवितैरिह जीवलोके अन्या
 अपूर्वा अनुपमाः सिद्धयो लभ्यन्ते ॥ १०१२ ॥ १०१३) किं ण गणसि—किं न
 जैनासि संसारे पञ्चत्वं मरणं यो गतः स गत एव प्रतीहि जानीहि सुवल्लभैरपि समं
 विपन्नानां कुतो मेलापकम् ॥ १०१३ ॥ १०१४) ता किं—तर्कि प्राकृतपुरुषानु-
 सारिणा निष्फलेन मरणेन । यदि राज्यमिह लोके नेच्छसि तदैहि आगच्छ विशाव
 पातालम् ॥ १०१४ ॥ १०१५) तत्थट्टउणो—यतस्तत्र जराव्याधिरहितानां

^१ = समागमाशावियोगविषयत्वः. ^२ B असमर्थो. ^३ = नागार्जुन. ^४ B पायव. ^५ B तणायेव. ^६ B एषं for गण्यं. ^७ B हंहि, J हंण. ^८ P एहि, J पण, B एहि. ^९ F गणसि, J वणसि, P सुणसि. ^{१०} B वेय. ^{११} B वि. ^{१२} B पायव. ^{१३} B निष्फ. ^{१४} = महात्तयं, P अहत्तयं, J इह रज्जं. ^{१५} = अष्टगुणः. ^{१६} = वर्ष. ^{१७} = जराव्याधिरहितानि. ^{१८} B रविवाण.

एवं सुगिऊगं णराहिवेण उम्बिक्क-वाल-हरिणच्छि ।
 परिचित्तिऊग सुहं पडिवणं भिक्खुणो वणं ॥ १०१६
 अह अण्णम्मि पहाए सुयम्मि संकामिऊग गिय-रज्जं ।
 संचलिओ लीलावइ-संलभ-णिरालसो राया ॥ १०१७
 बहु मण्णंतो तं चिय मरणमसंतोस-दिण्ण-णियं-हियओ ।
 गायज्जुणोवरोहेण णिग्गओ गिय-पुराहितो ॥ १०१८
 सामंतामच्च-सुभिच्च-बंधु-सुहि-जणवयौण दुविसहं ।
 दुक्खं उप्पायंतो गोला-सरि-कच्छमल्लीणो ॥ १०१९
 गियडोलमाण सएहिं दोहिं दोहिं मि णरेद-उत्ताण ।
 राया ण्णकेण कई-सएण समयं समुच्चलिओ ॥ १०२०
 गायज्जुण-भिक्खु-पुरस्सरेण णइ-तीर-संठिओ राया ।
 विजयाणदेण समं विवराहुत्तं परिकंतो ॥ १०२१
 अह सो पंसयच्छि सुवल्लहेहिं समयं सुधीर-पुरिसेहिं ।
 संपत्तो विवर-सुहं मैइद-पडिरक्खिय-दुवारं ॥ १०२२

- ¹¹ धीराणां स्फुरूपाणां नराणामलक्षितान्यगितानि वाससहस्राणि यावदष्टगुणो भोगो मुक्तिफलं तत्राधोलोके ॥ १०१५ ॥ १०१६) एवं सुगिऊग - उम्बिक्कवालहरि-णाक्षि सावित्रि नराधिपेनैवं श्रुत्वा सुचिरं परिचिन्त्य तद्विशोर्वचनं प्रतिपन्नमभ्युपगतम् ॥ १०१६ ॥ १०१७) अह अण्णम्मि - अथान्यस्मिन् प्रभाते निजराज्यं सुते संक्रम्य पुत्रस्य दत्त्वा लीलावर्तामसलाभनिरालस्यो राजा मंचलितः प्रस्थितः ॥ १०१७ ॥
¹² १०१८) बहु मण्णंतो - तदेव मरणं बहु मन्यमानो असंतोषदत्तहर्तृदयो नृपो नागार्जुनो-परोधेन निजपुरार्निगतः ॥ १०१८ ॥ १०१९) सामंतामच्च - सामन्तामात्यसुभृत्य-बन्धुसुहृज्जनपदानां दूर्विषहं दुःखमुत्पादयन् गोलासरिक्कच्छं प्राप्तः ॥ १०१९ ॥
 १०२०) गियडोलमाण - निकटावल्लोकानामासन्नसेवकानां शतद्वयेन राजपुत्रशत-द्वयेन एकेन कविशतेन राजा समुच्चलितः ॥ १०२० ॥ १०२१) गायज्जुण -
¹³ नागार्जुनेन गुंरुणा पुरस्सरेण नदीतीरसंस्थितो राजा विजयानन्देन सह विवरं पाताळं प्रति समीक्रान्तः उपचक्राम ॥ १०२१ ॥ १०२२) अह सो - अथ प्रस्ताक्षि प्रस्तुतिप्रमाणेनेत्रे, सुवल्लहेवौरपुरुषैः सह मृगेन्द्रप्रतिरक्षितद्वारं राजा विवरमुखं संप्राप्तः ।

¹ B सोऊग ² = नागार्जुनस्य. ³ P records in the foot-note a पाठंतरं, namely, निरासओ । आसारहितः; ⁴ संलभं निरासओ, J संलभगिरासासओ, B कईरसंलभगिरासओ.
⁵ B हय. ⁶ = अनपदानं. ⁷ = निकटअवल्लोकाकारक [?]. ⁸ P सएहिं, J सधिपहिं, B सएहि.
⁹ B गुक्का for भिक्खु ¹⁰ P सरि for णइ of J, B नदीतीरसंस्थितो. ¹¹ = प्रस्ताक्षि. ¹² = सुगंध, B मयंध. ¹³ B पाठानां. ¹⁴ B 'लंन'. ¹⁵ B प्रमाणं.

तो तं विषडं-विडिचिर्व-वयण-विष्णुकाहिरवा-वीहच्छं ।
 अवगणित्तम सवे वि संपहृदा महासीहं ॥ १०२३
 ता अद्भोयण-मेत्ते सबविद्यं पिङ्गु-सिला-समोत्थैर्ह्यं ।
 हेरंब-गण-सणाहं वीर्यं दारंतखेसं ॥ १०२४
 तं पि त्रिदोसावगमे कर्ष-पुर-चलणस्त मोकलं जायं ।
 तत्तोहितो अद्भोयणेण दिट्टं भवाययणं ॥ १०२५
 अहंउतासोय-विसाल-साल-पीयाल-नील-संछणं ।
 बउलेला-वर्णं-परिमल-परिवासिम-पायव-णिउंजं ॥ १०२६
 पुंणाय-णायकेसर-केयड-कंकेलि-कुरवैय-सणाहं ।
 कुंद-कुंटेयं-कुज्जय-कंचण-कणवीर-संपुण्णं ॥ १०२७
 णव-चूय-चारु-चंपय-चंदण-वण-देवदारु-दुम-गहणं ।
 मन्दार-मुद्ध-मालेहं-मिलंत-णव-मल्लियामोयं ॥ १०२८
 सिय-सिंदुवार-पाडल-पियंगु-णोमालिया-सुंयंध-वहं ।
 विर्यं-सिय-कमल-दलोवयार-चिचहय-धरणि-यलं ॥ १०२९
 महु-मत्त-महुयरावलि-शंकारुमीय-पायव-णिउंजं ।
 कलयंठि-कलयंतीराव-मुहलियासेस-पेरंतं ॥ १०३०

प्रसृतिः प्रसृतः पाणिः । मृगेन्द्रः सिंहः पातालक्षकः ॥ १०२२ ॥ १०२३) तो
 तं विषडं - ततस्तं विकटविगलीकृतवदनविमुक्ताभिरावबीभत्सं महासिंहमवगणय्य सर्वे-
 ऽपि मंप्रविष्टाः पातालमिति ॥ १०२३ ॥ १०२४) ता अद्भोयण - ततोऽर्धयोजन-
 मात्रे पृथुलशिलासमाच्छादितो हेरम्भ्रगणसनाथो द्वितीयो द्वारान्तरोद्देशो दृष्टः ॥ १०२४ ॥
 १०२५) तं पि - तमपि त्रिदोषावगमे कृतनपथ्वरगस्य मुक्कलनं स्वलितं जातम् । ततो-
 ऽर्धयोजनेन भवायतनं दृष्टम् । त्रिदोषा त्रियामिनी ॥ १०२५ ॥ १०२६-३२)
 अहंउतासोय - अतिरंकाशोकविशालशालप्रियालतालसंछन्नम् । बकुलैलावनपरिमलपरि-
 वासितपादपनिकुञ्जम् ॥ [पुंणाय -] पुंनागनागकेसरकेतकीकंकेलिकुरवैकसनाथम् ।
 कुन्दजुगण्टककुञ्जककर्णिकारकारवीरसंपूर्णम् ॥ [णवचूय -] नवचूतचारुचम्पकचन्दन-
 वनदेवदारुकुमुगहनम् । मन्दारसुग्धमालतिमिलन्नवमल्लिकामोदम् ॥ [सिय -] सित-
 सिन्दुवारपाटलप्रियङ्गुनवमालिकासुगन्धवहम् । विकसितकमलदलोपचारमण्डितधरणि-
 तलम् ॥ [महुमत्त -] मधुमत्तमधुकरावलिशंकारोद्रीतपादपनिकुञ्जम् । कलकण्ठी-

^१ विड. ^२ प्रसारितं, P विडिचि [= चि] व, J not specified, B विरहिय. ^३ अभिराव;
 P वीभच्छं, J वीहच्छं, B वीहव्यं. ^४ B पिकुलसिक. ^५ = आच्छादितं. ^६ = द्वारं [= सं] करोषेः. ^७
^८ = प्रमाते, P विदोसा, J D विदोसा. ^९ = कुलपूर्वकर्मणः, B कयवचलणस्त. ^{१०} = अतिसुत्क,
 B अहस्तासोय. ^{११} P वाक, J B ताल. ^{१२} PB संच्छणं, J सच्छणं. ^{१३} PB कण, J कण.
^{१४} B कुन्दव. ^{१५} B कुन्दव. ^{१६} PB मालह, J मालय. ^{१७} B सुगंध. ^{१८} B विहसिय,
 [सिय-सिय-कण्ड], ^{१९} = महुरत.

अस्सत्थ-वर-चदुबैर-फणस-फलुहाम-रिद्धि-रमणीयं ।
 सुह-माहुंलिग-णालेरि-केलि-दक्खाहिंरामयं ॥ १०३१
 इय एरिसं कुरंगच्छि देवदेवस्स मंदिरुज्जाणं ।
 जं पेच्छिउग्ग पावति णरवरिदा महा-सिद्धिं ॥ १०३२
 तो तं भवाणि-दहयं भव-भूय-भयावहं थुणेउग्ग ।
 थोयंतरं कुरंगच्छि जाव पुरओ वैसर्पति ॥ १०३३
 ताव तहयं दुवारं कणय-कवाडम्ला-दुरुघाडं ।
 सच्चवियं भीम-भुयंग-णिवह-णिविच्च-संचारं ॥ १०३४
 तत्थेक्को वर-पुरिसो सच्चवियो राहणा कुरंगच्छि ।
 संजमिओ भीम-भुयंग-यास-णिवहेण णित्यामो ॥ १०३५
 भणियं च अहो पेच्छह पायाल-यवेस-कंखिरो एमो ।
 संजमिओ दुट्ट-भुयंगमेहिं अच्छह महा-पुरिसो ॥ १०३६
 एवं भणिरस्म णराहिवस्स ते सुयणु विसहरा सवे ।
 मोत्तण तं जुयाणं पलीइया दस-दिसाहुत्तं ॥ १०३७

- ^{११} कलकलारावमुखरिताशोपपर्यन्तम् ॥ [अस्सत्थ-] अश्वत्थवरोदृम्बरपनसफलोद्दामश्रद्धि-
 संपूर्णम् । रमणीयमणिशिलातलपतकुसुमौघशोभाढ्यम् ॥ [इय एरिसं-] इतीदं
 कुरङ्गाक्षि सावित्रि देवदेवस्येश्वरस्य मन्दिरोद्यानम् । यहृष्ट्या नरवरेन्द्रा महासिद्धिं प्राप्नु-
 वन्ति ॥ 'कवीरे णः' [हैम० ८-१-२५३] इति कणवीरो । 'ओत्पूतरवदरनवमालिका-
 नवफलिकापूगफले' [हैम० ८-१-१७०] इति नोमालिया । 'मण्डेश्चिचचिचअचिचिउ-
 रीडटिविडिक्काः' [हैम० ८-४-११५] इति चिचइयं मधुमकरन्दैः । 'डिल्लडुल्लै भवे'
 [हैम० ८-२-१६३] इति सोहिद्धं । कुलकम् ॥ १०२६-३२ ॥ १०३३) तो तं -
 ततस्तं भवानीदयितं भवभूतिभयावहं मंसारसंभवसंहारकं [स्तुत्वा] हे कुरङ्गाक्षि यावत्पुरतः
 स्तोत्रान्तरं विसर्पति ॥ १०३३ ॥ १०३४) ताव तहयं - तावता कनकपाटार्गल-
 दुरुद्धाटं भीमभुजंगनिवहनिरन्तरालमंचारं तृतीयं द्वारं दृष्टम् ॥ १०३४ ॥ १०३५)
^{१२} तत्थेक्को - तत्रैकः कुरङ्गाक्षि राज्ञा भीमभुजंगपाशानिवहेन संयतो बद्धः निःस्थामा निर्बलो
 वरपुरुषो दृष्टः ॥ १०३५ ॥ १०३६) भणियं च - अहो पश्यत पातालप्रवेशाकांक्षी
 एष महापुरुषो दृष्टः भुजंगमैः संयतोऽस्ति बद्धोऽस्ति ॥ १०३६ ॥ १०३७) एवं
 भणिरस्म - एवं भगनशीलस्य नराधिगस्य ते सर्वे विपथराः सुतनु तं युवानं मुक्त्वा

^१ [वड]. ^२ वडुबर, १ वडुबर, १ उडुबर. ^३ B रिद्धिसंयुजं. ^४ B reads the second
 line thus: रमणीयमणिशिलयलपतकुसुमामो = सुमो]हसोहिद्धं । ^५ P 'लिग, J 'लिगि.
^६ P दक्खाभि, J दक्खादि. ^७ = अवत्पति, B पत्पति. ^८ = अखलः. ^९ B somehow
 omits this gāthā, though the San-krit commentary is given. ^{१०} P पिळाइया, J
 फलोइया ^{११} B कुलकम् is put at the close of the gāthās.

तो तेण वर-जुयाणेण पमणियं साहु साहु णरणाह ।
 को इह तुम्हाहिं तो पर-वसण-विणासणो अण्णो ॥ १०३८
 ण तुमाहि जेण धीरो^१ परोवयारी तुमाओ ण य को वि ।
 षोय तइतो^२ दीसइ णिकारण-वच्छलो प्रत्य ॥ १०३९
 ता किं भणामि एव-विहाण अम्हाण सुक्क-वसणाण ।
 जं अत्थि जं च होही तमसेसं तुम्ह साहीणं ॥ १०४०
 भणियं च राइणा सुकय-कम्म कं तं ण जं तुमाहिं तो ।
 संपज्जइ ता साहेह अम्ह किं^३ अत्थ तुम्हे वि ॥ १०४१
 भणियं च तेण णरवइ उविसइ सुवित्थरं पिं^४ साहेमि ।
 कस्स व अण्णस्स मए^५ अप्पोणप्ये कहेयवं ॥ १०४२
 अत्थि बहु-विह-विहंग-उल-राव-संगीय-मणहर-णियं वो ।
 लवल-लवंगेला-वण-परिमल-परिवासिय-दियं तो ॥ १०४३
 सुर-बहु-चलणालत्तय-विचिच्छिय-मणिसिलायलुच्छंणो ।
 मलओ णामेण महा-महीहरो सिद्ध-सुह-वासो ॥ १०४४
 तत्थ मलयानिलो णाम वसइ सिद्धाहिवो सुविक्खाओ ।
 तस्स सुओ हं पहु माहवाणिलो णाम जीय-समो ॥ १०४५

दशदिक्खंमुखं पलायिताः ॥ १०३७ ॥ १०३८) तो तेण - ततस्तेन वरयूना प्रभणितं
 साधु साधु नरनाथ कोऽन्यो भवत. परव्यसनविनाशनः ॥ १०३८ ॥ १०३९) ण
 तुमाहि - न त्वत्तो जगति वीरो^१ न च त्वत्तः कोऽपि परोपकारी न च त्वत्तो निःकारण-
 वत्सलः कोऽप्यत्र दृश्यते ॥ १०३९ ॥ १०४०) ता किं - तत्किं भणामः एव-^२
 विधानामस्माकं मुक्तव्यसनानां यदस्ति यद्भविष्यति तदशेषं युष्मत्स्वाधीनम् ॥ १०४० ॥
 १०४१) भणियं च - भणितं च राज्ञा तत्किं यत्त्वत्तो हे सुकृतकर्मन् न संपद्यते ।
 तत्कथयास्माकं किमर्थमत्र यूयमिति ॥ १०४१ ॥ १०४२) भणियं च तेण - भणितं
 च तेन [नरपते] उपविशत येन सविस्तरमपि कथयामि । कस्यान्यस्य मयात्मात्मनैव
 कथयितव्यः ॥ १०४२ ॥ १०४३-४५) अत्थि बहुविह - विविधविहंगमकुलराव-^३
 संगीतमनोहरनितम्बः । लवलीलवङ्गैलावनपरिमलपरिवास्तदिगन्तः ॥ [सुरबहु -]
 सुरबहुचरणालत्तकमण्डितमनःशिलातलोत्संगः । नाम्ना मलयः सिद्धसुखवास्तो महामही-
 धरोऽस्ति ॥ [तत्थ -] तत्र च मलयानिलो नाम सुविख्यातः सिद्धाधिपो वसति ।

^१ = जगति. ^२ B धीरो. ^३ P सयं तो, J तहं तो, B तहं दो. ^४ B भणिमो. ^५ P के, J not specified, B किं. ^६ = उपविशत. ^७ B मि. ^८ B कय. ^९ = आत्मानं. ^{१०} B अत्थि ति १० कहु विहंग. ^{११} B कवनी.

- अह तं सोऽग्न्य णराहिवेण उन्निव-वाल-हरिणच्छि ।
 अप्पाणं तिहुयण-स्तिरि-पसंग-सुहियं वै परितुलियं ॥ १०४६
 भणियं च ईमो सो अंगुलीयओ जस्स दंसणेण तुमं ।
 मुक्को वर-वीर इमाउ इति अहि-बंधणार्हितो ॥ १०४७
 तो तं णिययंगुलियं सहसा दहूण सिद्ध-कुमरेण ।
 हरिस-विसाय-विमुञ्जित-हियय-भावं समुल्लवियं ॥ १०४८
 कथ्य इमो पुहईसरं लद्धो तुम्हेहिं इयं वरंगुलियो ।
 साहेह महच्छरियं म्हे कथ्य एसो इहं पत्तो ॥ १०४९
 सिद्धं च तस्स पुहईसरेणं कुवलय-दलच्छि णीसेसं ।
 सवं पि महाणुमईण वइयरं सीयरं तेणं ॥ १०५०
 तो तेण ण-माइय-हियय-पहरिसुफुल्ल-लोयण-मुहेण ।
 भणियं तद्वा वि अज्ज वि कीस तुमं इह विलंबेमि ॥ १०५१
 जं एच्चिरं पि कालं पुव-विरुद्धेहिं हय-भुयंगेहिं ।
 बद्धो हे इह वसियो ते चेवं महागुणे पडियं ॥ १०५२
 अह सो वि ह वइरासंकिएहिं^{११} णाएहिं मह मयासाओ ।
 दर-णिहितो^{१२} हारो सो वि गुणाणं धुरे जाओ ॥ १०५३

- प्रभो तस्य माधवानिलो नाम जीवसमोऽहं सुतः । कुलकर्म ॥ १०४३-४५ ॥ १०४६)
 अह तं - अथ तच्छ्रुत्वा नराधिपेन उत्तस्तवालहरिणाक्षि आत्मा त्रिभुवनश्रीप्रसंगसुखित
 इव परितुलितः ॥ १०४६ ॥ १०४७) भणियं च - भणितं चायं सोऽङ्गुलीयकः
 १० यस्य दर्शनेन हे वरवीर त्वं श्रुतिति अस्मादहिबन्धनान्मुक्तः ॥ १०४७ ॥ १०४८)
 तो तं - ततः सिद्धकुमारेण सहसा तमङ्गुलीयकं दृष्ट्वा हर्षविषादविमुग्धमानहृदयभावं
 समुह्यपितम् ॥ १०४८ ॥ १०४९) कथ्य इमो - हे पृथ्वीश्वर एष वराङ्गुलीयकोऽत्र
 युष्माभिः कुतो लब्धः कथय महाश्रयमस्माकं कुतः एषोऽत्र प्राप्तः ॥ १०४९ ॥
 १०५०) सिद्धं च - हे कुवलयदलाक्षि पृथ्वीश्वरेणाद्रियमानेन निःशेषो महानुमत्याः
 ११ व्यतिकरः सर्वोऽपि शिष्टः कथितः ॥ १०५० ॥ १०५१) तो तेण - ततस्तेनामात-
 हृदयप्रहर्षोत्फुल्लोचनमुखेन भणितं तथाप्यद्यापि किमिति त्वं विलम्बसे ॥ १०५१ ॥
 १०५२) जं एच्चिरं - पूर्वविरुद्धैर्बद्धैर्वैर्हेतुमुज्जैर्बद्धो यदिचिरं कालमत्रैव स्थितः तदेव
 महारुणे पतितं गुणकारणे जातम् ॥ १०५२ ॥ १०५३) अह सो - अथ सोऽपि

^१ B सुदियय्व. ^२ P च, J व. ^३ P इमो अंगुलि. J इमो सो अंगुली. ^४ B इमासो अंगुली. ^५ - श्रुतिति.
^६ P भणियं, J भणियं. ^७ B पुववीसर. B इह. ^८ P वन्द, B वं म्. ^९ B पुववीसरेण. ^{१०} - सारं.
^{११} B अथस्तिम for सारं तेण. ^{१२} P वेव, J च. ^{१३} P कियहिं, J कियहिं, B कियहि. ^{१४} P निदिचो, J
 निदिचो, B निदिचो. ^{१५} B puts this at the close of the gāthāa.

दे वचह प्रचाहे अहं वि मलयाकलाओं तुह पासं ।
 विसमत्यं 'संठविउग गुरु-यणं संमिलिस्सामो ॥ १०५४
 एवं भणिउग मयच्छि राइणो मलय-महिहराहुत्तं ।
 परमाणद-पहिहो सिद्ध-कुमारो गजो सहसा ॥ १०५५
 अह तं कणय-कवाडं उग्घाडेउग चंद-वयणाओ ।
 अलीणाओ 'किन्तोयरि पहु-पुरओ दो पुरंघीओ ॥ १०५६
 ताहिं भणियं णराहिव एयं रयणप्पहाइ वर-भवणं ।
 विसह विसूरइ सा अम्ह सामिणी तुम्ह दोसेण ॥ १०५७
 एवं सोउग णराहिवेण णायज्जुणस्स णिय-वयणं ।
 वयणम्मि समप्पेउग सायरं ताण उल्लवियं ॥ १०५८
 एवं एयं जं भणह तुम्हि रयणप्पहाएँ वर-भवणं ।
 दुल्लह-लंभं किं पुण एक्कं भणियय्यं अत्थि ॥ १०५९
 एसोम्ह सुंमित्तो माहवाणिलो जा णं होह सुविसंत्थो ।
 तावम्हं पि ण जुज्जइ एव-विहं अच्छिउं प्रत्थ ॥ १०६०
 एवं भणिउग विमज्जियाओ ताओ दुवे वि दुईओ ।
 णमिउग भवं णायज्जुणेण समयं गजो राया ॥ १०६१

द्विवैरांशङ्किभिर्नागैः सर्वैः मम सकाशाद्यो हारो दूरे निर्हितैः क्षितः स एव गुणानां धुरि
 जातः ॥ १०५३ ॥ १०५४) दे वचह—देव इदानीं तावद्भजावः अहमपि मल-
 याचलाद्गुरुजनं संस्थाप्य मातापितरौ संतोष्य तत्र पार्श्वे मंगस्ये संमिलिष्यामि ॥ १०५४ ॥
 १०५५) एवं भणिउग—एवं राज्ञः अग्रे भणित्वा मृगाक्षि परमानन्दप्रहृष्टः सिद्धकुमारः
 सहसा मलयमहीधरं प्रति गतः ॥ १०५५ ॥ १०५६) अह तं—चन्द्रवदनादय
 माधवानिलादनन्तरं प्रभोः नरेन्द्रस्य पुरतो हे कृशोदरि द्वे पुरन्दर्यौ कनककपाटमुद्गाद्य
 आलीने आगते ॥ १०५६ ॥ १०५७) ताहिं भणियं—ताभ्या नायिकाभ्यां भणितं
 हे नराधिप एतद्ब्रह्मप्रभाया वरभवनं विशत प्रविशत सास्मन्त्वामिनी युष्मदोषेण खिद्यते ।
 'खिदेर्जरविसूरी' [हैम० ८-४-१३२] इति विसूरइ ॥ १०५७ ॥ १०५८) एवं
 सोउग—तत्तथा नराधिपेन श्रुत्वा नागार्जुनस्य वदने निजवदनं समर्थं तयोः पुरन्दर्योः
 सादरमुल्लसितम् ॥ १०५८ ॥ १०५९) एवं एयं—एवमेतच्चन्द्रणयः युवां रत्नप्रभाया
 वरभवनं दुर्लभलाभं किं पुनरेकं भणितव्यमस्ति ॥ १०५९ ॥ १०६०) एसोम्ह—
 एषोऽस्माकं सुमित्रे माधवानिलो यावद् विश्वस्तो न भवति तावदस्माकमप्येवमत्र स्यात्तुं न
 युज्यते ॥ १०६० ॥ १०६१) एवं भणिउग—एवं भणित्वा ते द्वेऽपि दूती वि-

१ P संठवि, JB संठि. २ P संगळि [= संगमि], J not specified, B संमिलि. ३ P
 किन्तोयरि, JB किन्तोयरि. ४ B सं तह for एवं. ५ P सुमित्तो, B सुपुत्तो. ६ P म, JB न. ७ B
 वीसत्थो for सुविसंत्थो. ८ B निहिसत्.

संपत्तो णियय-पुरं स्वेहि मि' पणइएहिं परियरियो ।
 गोला-गइ-सलिल-क्यावगाहणो भवणमल्लीणो ॥ १०६२
 जायं वद्धावणयं सवाण वि घर-हरं णरिंदाण ।
 दिट्ठम्मि पुहइ-गाहे जहिच्छियत्ये समावडिए ॥ १०६३
 अह सवत्याण-परिट्ठिएण सहस ति कडय-वालस्स ।
 गोस-पयाणयं-णियमो दिण्णो पहुणा सतोसेण ॥ १०६४
 ता झत्ति पओस-समुच्छलंत-पडिराव-पूरिय-दियंतो ।
 परिवड्ढियो पवडूंत-पहरिसो कडय-हलबोलो ॥ १०६५
 सज्जेह पड-उडीओ सीव्ह गोणीओ करह मलवाओ ।
 णीसल्लह पड्डाणाहं मंदुरीहं तुरंगाण ॥ १०६६
 णिद्धाडिज्जंतु करेणुयाण पक्काण पंच वे सयाहं ।
 अच्छंतु के वि इह समय-वोरणा के वि वच्चंतु ॥ १०६७
 अग्गिमे-याणे रट्टउड-साहणं ^{१०}पच्छिमे सुंलुंकीण ।
 तलवग्गो सह पहुणा वच्चज्जउ मज्झ-हारीए ॥ १०६८

- ^{११}सर्जिते । नत्वा भवं नरेन्द्रोऽपि नागार्जुनेन सह स्वैर्भवनं गतः ॥ १०६१ ॥ १०६२)
 संपत्तो - सर्वैरपि प्रणयिभिः परिकरितो राजा निजकपुरं संप्राप्तो गोलानदीसल्लिकृताव-
 गाहणो भवनं प्रविष्टः ॥ १०६२ ॥ १०६३) जायं - यथेतिमंताथै वाञ्छितं समा-
 पतिते समागते पृथिवीनाथे दृष्टे सर्वासामपि प्रजानां गृहे गृहे वर्धापनकं जातम्
 ॥ १०६३ ॥ १०६४) अह सवत्याण - अथ प्रभाने सर्वस्थानपरिस्थितेन सतोरेण
^{१२}प्रभुना स्वामिना सहसा कटकपालस्य सेनापतेः प्रयाणनियमः प्रस्थानादेशो दत्तः ॥ १०६४ ॥
 १०६५) ता झत्ति - तावता झगति प्रदोषसमुच्छलत्प्रतिरावपूरितदिगन्तः प्रवर्धमान-
 प्रहर्षः कटककलकलः परिवर्धितः ॥ १०६५ ॥ १०६६) मज्जेह - सजीकुरुत पट्ट-
 कुटीः । सीव्यत गोणी ठशाणीः । कुरुत मलविकाः । पर्याणानि पत्ययनानि निःश-
 ल्यानि कुरुत तुरङ्गानामध्वानां मन्दुरा वाजिशाला. सजीकुरुतेति शेषः ॥ १०६६ ॥
^{१३}१०६७) णिद्धाडिज्जंतु - करेणुकानां हस्तिनीनां प्रवराणां पञ्च शतानि निर्धात्र्यन्ताम् ।
 केऽप्यत्र तिष्ठन्तु केऽपि समदवारणाः सह व्रजन्तु ॥ १०६७ ॥ १०६८) अग्गि-
 याणे - अग्रप्रयाणे रट्टउड-साधनं पश्चिमे सोलङ्कीनाम् । मध्यहारी मध्यकटकसमवायः ।

^१ B वि. ^२ B पणवपडि. ^३ P मणहरं, J घरहरं, B घरहरे. ^४ B 'वत्थं. ^५ B गोसे पयाणमि'.
^६ P मंदुराहं, J मंदुरा, B मंदुराड. ^७ B णिवाडि. ^८ P पक्काण, J पाक्काण, B पक्करण. ^९ P
^{१०} व [= छ], J व, B व. ^{११} = स्मयवार [= र] गण, P बारिणा, JB बारणा. ^{१२} B perhaps अग-
 पयाणे. ^{१३} B mixes up bits of the commentary with the verse. ^{१४} P सुळं, J सुळं.
 B सोलंकीण. ^{१५} B corrected into स्वगृहं. ^{१६} B कल्या.

जो जैस्स णिवद्धो ह्यगओ य सो तस्स पेसह पैहाए ।
 करहाण संह सुसारीहिं अत्थरिं णिम्मविज्जासु ॥ १०६९
 ह्य जा पसरइ पयडो हलबोलो ताव अत्थ-सेलम्मि ।
 अवर-दिसा-बहु-बद्धाणुराय तुरियं गओ सूरु ॥ १०७०
 दीव-सिहोहा रेहंति णयर-भवणोयरेसु दिप्पंता ।
 मुक्का रविणा किरण व तिमिर-परिमाणमवगंतुं ॥ १०७१
 तो उयय-सेल-चूडामणि व तम-णिवह-वारण-भदं दो ।
 आसा-बहु-वयण-विसेसओ व दूरुग्गओ चंदो ॥ १०७२
 ता चिर-जमैर-सुद्धिओ णीसेस-णिओइ-दिण्ण-गम-णियमो ।
 कामि-यणो वास-हरांइ णियय-णिययांइ अलीणो ॥ १०७३
 मण्णु-विलेक्खो अल्लियह को वि माणंसिणीए संकंतो ।
 पास-ट्टिय-चिचंणुय-सहि-सुभंथा-संणिओ दइओ ॥ १०७४
 सोहइ वियलिय-माणं वियसंतुवचं-चोल्लिरच्छि-जुयं ।
 संरुद्ध-हास-भासल-पसण्ण-गंड-त्थलं वयणं ॥ १०७५

सह प्रमुणा तलवर्गो ब्रजतु ॥ १०६८ ॥ १०६९) जो जस्स-यो यस्य ह्य-
 गजानां चारकः तं तस्य प्रेषयत प्रभाते सारिमिः सह ब्रजमाणामुच्छ्रणामस्तस्य निर्भीयन्तां
 क्रियन्ताम् ॥ १०६९ ॥ १०७०) ह्य जा-इति यावत्प्रकटो हलबोलः प्रसस्ति
 तावदस्तशैले अपरदिग्ध्वन्नानुरागं त्वरितं गतः सूर्यः ॥ १०७० ॥ १०७१) दीव-
 सिहोहा-नगरभवनोदरेषु दीप्यमाना दीपशिखीषाः शोभन्ते । अस्योद्रेक्षते । तिमिर-
 परिमाणमवगन्तुं ज्ञातुं रविणा मुक्ताः किरणा इव ॥ १०७१ ॥ १०७२) तो उयय-
 ततः उदयशैलचूडामणिरिव तमोनिवहवारणमृगेन्द्रः आशावधूवदनविशेषक इव चन्द्रो
 दूरोन्नतः उदयं प्रातः । वारणो गजः ॥ १०७२ ॥ १०७३) ता चिर-ततैश्चिर-
 जागरसुस्थितो निःशेषनियोगिदत्तगमनियमः गृहव्यापारभृत्यादीनां दत्तगमनादेशः कामिज्जो
 निजकनिजकानि प्रवासगृहाणि प्रविष्टः ॥ १०७३ ॥ १०७४) मण्णुविलेक्खो-
 पार्श्वस्थितचित्तज्ञसखीभूतज्ञितो दयितो मन्तुविल्लक्षः सापराधः शङ्कमानः कोऽपि मनस्विन्यां
 मानिन्यामालीयते । स्वापराधमभ्युपगम्य प्रविशतीत्यर्थः । मन्तुरपराधः । 'भुवो मया
 डमया' [हैम० ८-२-१६७] इति मुमया ॥ १०७४ ॥ १०७५) सोहइ-विग-
 लितमानं विकसच्छ्रान्तवूर्णिताक्षियुगं संरुद्धहास्यमांसलप्रसन्नगण्डस्थलं वदनं शोभते ।

^१ B जोजस्स वा [= वा]रओ ह्य'. ^२ = प्रभाते. ^३ = इतिकोट्टक (the referential number on सारीहिं); P सर्म सारीहिं, J सुवत्तुसारीहिं, B सह सुसारीहिं. ^४ P अत्थरा निम्मविज्जासु, J अत्थरा निम्मविज्जासु, B अत्थरा निम्मविज्जासु. ^५ J alone reads तुरियतुरियं. ^६ = दीप-शिखीषा. ^७ B जागर. ^८ P मत्तु, J मण्णु, B मंतु. ^९ = इत्येन विच्छसः. ^{१०} = चित्तज्ञः. ^{११} = भवम् [?]. ^{१२} P संतुद्धत्तचोरिच्छि, J संतुद्धत्तचोरिच्छि, B संतुद्धत्तचोरिच्छि. ^{१३} B परिजामं.

उज्जल्लालिगण-लालसाऽ दृश्ये गिरावराहे वि ।
 अविलंबिज्जह कीएँ वि पेम्म-गयं दुहंमं माणं ॥ १०७६
 अविरय-रह-केलि-पसंग-सोक्ख-पम्मार-ईसि-कुठइयं ।
 माण-णिसाणय-णिसियं होइ पुणो अहिणवं पेम्मं ॥ १०७७
 नियम-ट्टिओ वि कीएँ वि को वि बलालिगिउग इसिरीए ।
 हुंकार-वारणोणयं-मुहो वि परिचुंविओ दइओ ॥ १०७८
 अण्ण-हियओ वि कीएँ वि को' वि समुल्लसिय-गंड-वासाए ।
 वोच्चंत्थ-रय-समत्थो हीरंइ विवरीय-सुरएण ॥ १०७९
 आणेक्क-रय-सयंण्हा णेच्छंती णायरं पिया कां वि ।
 अकुट्टियं पि दइयं धरइ बलालिगण-मिसेण ॥ १०८०

अवि य ।

तकाल-समुंइयालाव-वइयराबद्ध-वम्मह-रसाई ।
 ऽकेकमंग-परिमौस-सोक्ख-पसरंत-पुलयाई ॥ १०८१

- कामिनीनामित्यर्थः ॥ १०७५ ॥ १०७६) उज्जल्ला - निरपराधेऽपि दयिते हठा-
 १०७६) लिङ्गनलालसया कयाचित् प्रेमगजेन्द्रोद्दामो" मानोऽवलम्ब्यते समाश्रीयते ॥ १०७६ ॥
 १०७७) अविरय - अविरततेकेलिप्रसंगसौख्यप्रागभारेणत्कुण्ठीकृतं माननिशानपट्टे
 निशितं गर्वशाणोत्तेजितं प्रेम पुनरभिनवं भवति ॥ १०७७ ॥ १०७८) नियम-
 ट्टिओ - नियमस्थितः आदेशपरायणोऽपि दयितो बहूभः कोऽपि हुंकारवारणावनतमुखो-
 ऽपि बलादालिङ्गय हसन्त्या कयाचित् परिचुम्बितः ॥ १०७८ ॥ १०७९) अण्ण-
 १०७९) हियओ - विषमं समुल्लसितगण्डवासया कयाचित् प्राञ्जलरतसमर्थोऽन्यहृदयोऽपि पति-
 विपरीतसुरते गृह्यते ॥ १०७९ ॥ १०८०) आणेक्क - आणिक्यरतसत्पुष्पा पार्श्व-
 वर्तिविधिक्रीडालोलुपा । यदुक्तम् ।

आणिक्येन प्रसिद्धेन विपरीतरतेन च ।

रमते पाशवेनापि कामिनीमतकोविदः ॥

- १०८१) कापि प्रिया नागरं विदग्धं सुरतं करणविशेषं नेच्छन्ती अधोऽप्यितं दयितं बलालिङ्गनमिषेण
 धरति स्थापयति ॥ १०८० ॥ अपि च । १०८१-८४) तकाल - तकालप्रसूदिता-
 लापव्यतिकराबद्धमन्थरसानि । एकैकमन्योन्यमङ्गलस्पर्शीसौख्यप्रसरत्पुलकानि ॥ [गिमि-
 सेक -] निमित्तैकविमुक्ताधरपुलकितवदनागविन्दशोभानि । पद्मान्तरपरिघूर्णमाननयन-

^१ = गह, P उज्जल्ला, J उज्जल्ला. B उज्जल्ला. ^२ B निरावराहंमि. ^३ P पेम [= पेम] गयं दुहंमं, J पिम्मगहं-
 दुहं, B पिम्मगहंदुहंमो माणो. ^४ With referential number on 'दुहंमं, P gives कय as a पाञ्जलर
 in the footnotes. ^५ = अवनतमुखोपि. ^६ P अण्णहियओ पि कीय वि, J अण्णहियओ कीए वि, B
 अण्णहियओ वि कीए वि. ^७ B विस्म for को वि. ^८ = प्रोज्जलं, B पञ्जलनय. ^९ = हियते । गृह्यते.
^{१०} B खसत्पुष्पा. ^{११} P को वि, J not specified, B का वि. ^{१२} B पसुइ. ^{१३} = स्पर्श.

गिमिसेकं-विद्युक्काहर-युल्लय-वन्धनारविंद-सोहाई ।
 पम्हंतर-परिघोलिन-जकण-गिसम्मंत-वैषणाई ॥ १०८२
 अण्णोण्ण-गह-सुहुळिईण-सुक-सिक्कर-भगहरिळाई ।
 सेय-जलोळिये-बहलंग-रीय-तण्णाय-तलियाई ॥ १०८३
 इय गियं-भह-भेत्त-भुणिज्जमाण-गिरुवम-सुहाणुवचाई^१ ।
 वट्टिय-रसाईं मिहुणोण मोहणाई समप्पति ॥ १०८४
 तो गिहय-रंय-रहसावसाणं-परिसुडियं-अंगमंणेहिं ।
 सुप्पइ गिसावसेसं विर्यैलिय-मांणेहिं मिहुणेहिं ॥ १०८५
 गिन्मर-गिहा-संभिद्धं-पम्ह-जुयलाईं हेति मिहुणाण ।
 अंतो-सुह-परिरक्खण-घडिय-कवाडाईं अळीणि ॥ १०८६
 अह बंदि-यणुच्चरिओ पाहाउय-गीय-पिसुणिओ पत्तो ।
 चिर-कंखिय-गमण-यइण्ण-यहरिसो राहणो गोसो ॥ १०८७
 ईसीसि-पुव-भाउममंत-थोवोळण-प्पहालिद्धं^२ ।
 जायं पारावय-पक्ख-पंडुरं णह-यल्लोहोयं ॥ १०८८
 गियं-णीहुड्डीण-विहंणं-गिवह-कोलाहलाउल्लिद्धं^३ ।
 दिण-सिरि-सुह-दंसणं-लालसाईं उट्टंति व वणाई ॥ १०८९

तौम्यद्वदनानि ॥ [अण्णोण्ण -] अन्योम्यनखमुखोल्लिखितं मुक्तस्तीकारमनोहराणि ।
 स्वेदजलाद्रितबहलाङ्गरागस्विन्नतिलकानि ॥ [इय गिय -] इति निजमतिमात्रज्ञाय-
 माननिरुपमसुखानुबद्धानि । वर्षितरसानि सुरतक्रीडितानि मिथुनैः दम्पतीभिः समाप्यन्ते
 समाप्तिं नीयन्ते । कलापकैम् ॥ १०८१-८४ ॥ १०८५) तो गिहय - ततो निर्दय-^४
 रतिरंभसावसानपरिशिथिलताङ्गोपाङ्गैर्विगलितमंदनैर्मिथुनैर्निशावशेषः सुप्यते ॥ १०८५ ॥
 १०८६) गिन्मर - निर्भरनिद्रासंमील्यक्षमयुगलानि मिथुनानां नयनान्यन्तःसुखपरि-
 रक्षणघटितकपाटानि भवन्ति । सुरतजमन्तःसुखं रक्षितुकामानीव संमील्यन्तीति ॥ १०८६ ॥
 १०८७) अह - अथ बन्दिजनोच्चरितः प्रभौतोचितगीतपिशुनितो राजाश्विरकाक्षितगमन-
 प्रतिज्ञाप्रहर्षो गोसः प्राप्तः । प्रभातमित्यर्थः ॥ १०८७ ॥ १०८८) ईसीसि - ईषदी-^५
 पपूर्वभागोद्भूतस्तोकारुणप्रभातीदो नभस्तलाभोगः पारापतपक्षपाण्डुरो जातः ॥ १०८८ ॥
 १०८९) गिय - निजनीदोद्गीनविहङ्गनिवहकोलाहलाकुलितानि दिनश्रीसुखसंगमलाळ-

^१ P गिमिसेक, J गिमिसेक, B गिमिसिक्क. ^२ = निशाम्यंत, B तिमन्ते for गिसम्मंत. ^३ P
 गयणाई, J वयणाई. ^४ B सुहुळिईव. ^५ = आर्द्र. ^६ B रातेवपयिळय्याई. ^७ = आर्द्रति [= वा]ज्या.
^८ = निजमतिमात्र. ^९ B कदाई. ^{१०} B मिहुण्णइ मेहुणेहिं. ^{११} B र्ह. ^{१२} = निर्वचरतरहस्याकसन. ^{१३}
^{१४} B परिसिधिलियं. ^{१५} = विगलितमनैः. ^{१६} स [= व] कणेहिं for माणेहिं. ^{१७} PB
 संभिद्ध, J संभिद्धि. ^{१८} B जयणाइ. ^{१९} = प्रानातिक, P पाहाऊय, J पाहाजोय, B पाहाजिय.
^{२०} = स्तोकारुण. ^{२१} = मित्रं, P लिद्धं, JB लिद्धं. ^{२२} P भोवं, JB होवं. ^{२३} P नियनीहुड्डीण,
 J नियगियदीण, B नियनीड. ^{२४} P विहग, JB विहंग. ^{२५} = अनुकृकानि. ^{२६} B सुहसाय
 for सुहदंसण. ^{२७} B कलापकम् is put at the close of the gāthās.

पसरिय-पच्चूस-समीर-विलुलिओ गयण-पायवाहितो ।
 अवसाय-जल-लघोहो व गलइ तणु-तारया-णिवंहो ॥ १०९०
 पच्चूस-गय-वरुम्मूलियाएँ उड्डीणै-ससि-विईगाए ।
 धवलाईं गलति णिसा-लयाएँ णक्खत्त-कुसुमाईं ॥ १०९१
 पाउं जुप्हा-महरं जामिणि-विलयाए फलिह-चैसओ व ।
 मुको णाहाहि णिवडइ णिलीण-भय-महुरो चंदो ॥ १०९२
 संमिल्लति सुहासाय-जणिय-परिओस-दुवियट्ठाईं ।
 इंत-खर-दिणयरायैव-संकाएँ यं कुमुय-गहणाईं ॥ १०९३
 पिययम-वोच्छिण्ण-विणिते-रंमणि-णीसास-पवण-यहुओ व ।
 उवद्धत्त-पोह-तणुओ विज्जायइ दीवय-णिहीओ ॥ १०९४
 चउ-जामालिगण-सुह-प्सुत्त-पच्चुट्ठियाण मिहुणाण ।
 णिहा-विरमालस-मैयराईं अग्घति दिट्ठाईं ॥ १०९५
 णिहीं-णिहसालस-विवलियं-मासल-विमुक्क-सासाहिं ।
 सयणाईं कामिणीहिं पिय व सुहरेण मुच्चंति ॥ १०९६

- ^{११} स्तानि बनानि उत्तिष्ठन्तीव ॥ १०८९ ॥ १०९०) पसरिय-गगनपादपात्रसूत-
 प्रयूससमीरविलुलितस्तनुतारकानिकैरो अवश्यायसलिलनिवह इव गलति ॥ १०९० ॥
 १०९१) पच्चूस-[प्रयूसगजवरोन्मूलितायाः उड्डीनशशिविहङ्गायाः धवलानि गलन्ति
 निशाळतायाः नक्षत्रकुसुमानि] ॥ १०९१ ॥ १०९२) पाउं-यामिनीवनिताया
 रात्रिस्त्रिया ज्योत्स्नामदिरां पीत्वा मुक्तः स्फटिकचपकः इव निलीनमृगमधुकरश्चन्द्रो
^{१२} नभसो गगानान्निपतति ॥ १०९२ ॥ १०९३) संमिल्लति-सुखात्त्वादजनितपरि-
 तोषदुर्विदग्धानि कुसुमदुर्गहनानि पथ्यत्खरदिनकरातपशाङ्कया संभीलन्ति ॥ १०९३ ॥
 १०९४) पिययम-उय पस्य । प्रियतमविच्छिन्नविनिर्गच्छद्रमणीनिःश्वासपवननिर्घृत
 इव विप्रियविमुक्तभार्यानिःश्वासवायुकम्पित इवोपमुक्तक्षेहतनुको दीपकनिघातो विव्यायति
 ॥ १०९४ ॥ १०९५) चउ-चतुर्यामालिङ्गनसुखप्रसुप्तप्रत्युत्थितानां मिथुनानां निद्रा-
^{१३} विरमालसमन्यराणि दृष्टानि राजन्ते । 'राजेरग्घज्ज[सहरीरेहेहाः]' इति अग्घइ
 [हैम० ८-४-१००] ॥ १०९५ ॥ १०९६) णिहा-निद्रानिषर्वालसविवलितान्क-
 मांसलविमुक्तश्वासभिः कामिनीभिः शयनानि प्रियः इव सुचिरेण मुच्यन्ते ॥ १०९६ ॥

^१ B नियरो for णिवहो. ^२ This gāthā is not given by B, but is found only in P1.

^३ P उड्डीण, J उड्डीणे. ^४ P माई, J माई. ^५ = चपक इव. ^६ P नहाहि, J नहाहि, B नहाहि.

^७ P राक्ख, J राक्ख, B राक्ख. ^८ PB omit य given by J. ^९ = विनिर्घृत. ^{१०} P रमणिनीसास, J रमणीनीसास, B रमणीनीसास. ^{११} P पडडब्ब, J पडडब्ब, B विहुय च्च. ^{१२} P लभजे, J लणुब्बो, B लणुब्ब. ^{१३} = सय्यः. ^{१४} P निहाविस्मालस, J णिहाविस्मालस, B निहाविस्मालस. ^{१५} B कुसुमानि.

का वि कर-कलिय-पसाहिल-कडिल्ल-दर-दाविओर-लायणा ।
सिचयेचले धरिज्जइ पिण्ण सयणं विमुञ्चती ॥ १०९७

सोहंति कामिणीणं गिहालस-सोसियंत-गयणाण ।
उवयार-कमल-फक्खलिय-गमण-मसिणां पैय-क्खेवा ॥ १०९८

सोहइ जह मलिय-पसाहणालैयं कामिणीण गोसम्मि ।
वयणं सवायर-विरइयं पि ण तहो णिसारंभे ॥ १०९९

गोसग्गे गुरु-णिहालैसेण अद्धच्छि-पेच्छियवेण ।
तुण्हिकेयं वि वयणेण डहंइ अज्जा संवत्ति-यणं ॥ ११००^१

छंउअंगि विमुक्काहरण-णीसाहं विलुलियालय-विसेसं ।
हरियाहर-रायं परिसवंति वयणं सवत्तीओ ॥ ११०१

अह एरिसे पहाए पहायए पयाणयस्स ढक्काए ।
विण्णोत्तो जोइसिएहिं देव सुइय इभे लग्गं ॥ ११०२

तो दिय-वर-वेय-णिहोसें-दिण्ण-पुण्णाह-भंगलो राया ।
णीसरिओ बंदिण-सय-समूह-कय-जय-जयासहो ॥ ११०३

१०९७) का वि - करकलितप्रशिथिलकटीवल्लदरदर्शितोरुलावण्या शयनं विमुञ्चन्ती^१ कापि प्रियेण सिचयाञ्चले वल्लपट्टवे भ्रियते ॥ १०९७ ॥ १०९८) सोहंति - निद्रालसशोषितनैयमानां कामिनीनां पदक्षेपा उपचारकमलप्रसबलितगमनमसुणाः शोभन्ते । मसुणाः वृष्टाः ॥ १०९८ ॥ १०९९) सोहइ - मलितप्रसाधनालकं कामिनीनां वदनं यथा गोसे प्रभाते शोभते । सर्वादरविरचितमपि निशारम्भे तथा न भाति ॥ १०९९ ॥ ११००) गोसग्गे - गोसाम्रे गुरुनिद्रालसेन अर्धाक्षिप्रक्षितेन वक्त्रनिरीक्षितेन तृष्णीकेनापि^२ वदनेन अज्जा नवपरिणीता सपत्नीजनं दहति । अथवा अज्जा प्रौढमहिला वैदग्ध्येन सपत्नीं केशयति ॥ ११०० ॥ ११०१) छंउअंगि - सपत्न्यः कस्याः अपि विमुक्ताभरणनिःशोभं विलुलितालकविशेषं ह्युताधररागं परिसवंति स्पर्धन्ते ॥ ११०१ ॥ ११०२) अह एरिसे - अथेदृशे प्रभाते प्रहतायां प्रयाणकृत्य ढक्कायां मेर्या ज्योतिषि-केन्द्रैर्विह्वल्यम् । देव शुभदमिदं लग्नमंशकः ॥ ११०२ ॥ ११०३) तो दिय - ततो^३ द्विजवरवेदनिर्घोषदत्तपुण्याहमङ्गलो बन्दिजनशतसमूहकृतजयजयशब्दो राजा निःसृतः

^१ = उपचार. ^२ PB मसिणा, J मिसिणा. ^३ = पदक्षेपाः. ^४ = प्रसाधनं । अलकं च. ^५ B तह नो for ण तहो. ^६ PB लक्षेण, J लसएण. ^७ = तृष्णीकृत्येनापि. ^८ P वयणेणं, JB वयणेण. ^९ = दहति. ^{१०} मीडपुवति, P अज्जा, JB अज्जा. ^{११} P सबवियणं, J सविस्सियणं, B सबवियणं. ^{१२} P 1100, J not specified B 1104. ^{१३} = सुअंगि B कोए वि विमु. ^{१४} B विक्कं जोइसिएण. ^{१५} B निघोस ^{१६} B शोषितीकनय^१.

तूर-सय-संख-काहल-ढका-रव-भरिय-दस-दिसा-यको ।
 करि-तुरय-रह-रउग्याय-पिहिय-णह-मंडलोहोओ ॥ ११०४
 सुर-सुंदरि-कन्न-कमलप्र-कुसुम-संदोह-सित्त-सिर-कमलो ।
 णिय-णयर-समासण्णे सुयणु समावासिओ राया ॥ ११०५
 अण्णम्मि दिणे णीसेस-बल-णिवैज्जंत-हारि-णिवहेण ।
 संचलिओ णिणुण्णाय-समेण सरिसं चिय पहेण ॥ ११०६
 जण-णिवह-कलयलाराव-त्तासिओ ता ण संठिओ गोठो ।
 जा वियलिये-णीवि-वरिल्ल-विमैला पाडिया वेसा ॥ ११०७
 मय-वारण-भय-भजंत-णव-बइल्लेण बल्लि-करहस्स ।
 विरस-रसिरस्स सह खोणियैएँ उल्लुरियं णकं ॥ ११०८
 अण्णाए को वि भण्णह मा णोळ्ळिसु किं ण पेच्छसि बइल्ले ।
 पाडिहिंसि कोहलं पिव लयडाहि इमं म्हे लिंक-रुयं ॥ ११०९
 मिण्णम्मि करंबय-डेरयंमि कं सवसि प्रत्य हारीए ।
 ण णियसि संदण-संचूरियाँ धयं-भंडय-सयाई ॥ १११०

- ¹¹ ॥ ११०३ ॥ ११०४-५) तूरसय - तूर्यशतसंख्यकाहलढकारवभरितदिकचक्रः ।
 करितुरगरथरजोउद्धानपिहितनभोमण्डलभोगः ॥ [सुरसुंदरि -] सुरसुन्दरीकरकमलार्थ-
 कुसुमसंदोहसित्तशिरःकमलो राजा सुतनु सावित्रि निजनगरसमासने समावासितः ।
 युग्मम् ॥ ११०४-५ ॥ ११०६) अण्णम्मि - अन्यस्मिन् दिने निःशेषबलविमुद्घा-
 मानहारिनिवहेन । निम्नोन्नतसमेन पथेन मार्गेण सदृशमेव संचलितः । अर्गणयित्वा
¹² समवियमं प्रस्थितः । हारिः श्रेणिः ॥ ११०६ ॥ ११०७) जणणिवह - जननिवह-
 कलकलारावत्रासिनः गुठो वेसरः तावन्न संस्थितः यावद्विगलितनीविवरोत्तरीयवखविहल्लो
 वेद्या निपतिता ॥ ११०७ ॥ ११०८) मयवारण - मदमत्तवारणभज्यमाननव-
 वृषभेण विरसं रसतो बलवत्करभस्य खोणियैएँ अस्थिसक्ननस्य रक्षैथा सह नकं त्रोटितम् ।
 'हैटोस्तोइतुइसुइसुडोक्सुडोलुकुडुकोडूरा' [हैम० ८-४-११६] इति उल्लुरिये ॥ ११०८ ॥
¹³ ११०९) अण्णाए - अन्यया कयाचिद्गण्यते कोऽपि मा प्रेरय किं वृषभं न पश्यसि ।
 कृष्माण्डफलमिन लग्नकात् इष्टकामयस्थानविशेषात् अस्मद् डिम्भरूपं बालापत्यं पात-
 यिष्यसि ॥ ११०९ ॥ १११०) मिण्णम्मि - इह करभैकदोहनके माण्डे भग्ने सति

¹ P 'भोजो, JB 'होजो. ² B पुर for सुर. ³ P निवज्जंत, णिवजंत, B विजुंजंत. ⁴ = निम्नोन्नतसमेन.
⁵ = विगलितनीवि. ⁶ P भिमल, J विमल. B विह ॥ का. ⁷ = काज्या, P खानि, JB खोणि. ⁸ =
⁹ मा प्रेरय, P णोळ्ळिसु, B पिळ्ळिसु. ¹⁰ P लयडाहि इमम् विमरुयं, J कीक for डिंम of P, B लयडाहिचन्ड
 विकरुयं. ¹¹ P निजंमि करंबयडेरयंमि किं, J मिण्णम्मि करंबयडेरयंमि कं, B अजंमि करंबयदोहणंमि किं.
¹² = छटे. ¹³ = वृत्. ¹⁴ B युग्मम् is put at the close of the gāthās. ¹⁵ B अगणि स्म'. ¹⁶ B
 विमल. ¹⁷ लेणियाए. ¹⁸ obscure. ¹⁹ B कयक.

एकैकमकय-हत्यावलंब्यं जाह को वि वंठ-जुया ।
 खोरेणं समं सोहमग-वाय-विहवेण भजंतो ॥ ११११
 रे णिय-छाया-गविर मा धुणसु मुहा भुयंग जर-फल्यं ।
 ण णियसि दुय्यंछाणो एसो णव-वेसरो अम्ह ॥ १११२
 अण्णाए उद्ध-कर-रोविरीए विणियत्तिऊण पोकरिये ।
 सुय-मरणेण व ओणकिरीए ओणकिरीण पुरो ॥ १११३
 पेच्छह वणो वर्णी-वसिएण सुणएण सोणहीएणं ।
 विरंस-रसिरो हयासेण खाविओ अम्ह कुक्कुडओ ॥ १११४
 अण्णेण को वि मण्णइ कीस मुहा णीसवेसि^१ वर-सुरयं ।
 एसो मह सेल्ल-पहार-विभलो वव्हइ वराहो ॥ १११५
 एवं अण्णेणालाव-वावडो कह वि वासरद्धंते ।
 संपत्तो खंधारो सेल-णियंवेक-भूमोए ॥ १११६

अत्र हार्या श्रेणौ किं * शपसि गाली ददासि । स्पन्दनसंचूर्णितानि रथभग्नानि घृतभाण्ड-
 शतानि न पश्यसि । कस्यापि इत्यमुक्तिरिति संबन्धः ॥ १११० ॥ ११११) एकैक -^१
 सौभाग्यवातविभवेन भज्यमानः कोऽपि वण्ठयुवा खोरेण अग्रमस्त्रिया वेश्यया वा सम-
 भेकैकमन्योन्यं कृतहस्तालम्बनं याति । वण्ठयुवा भृत्यतरुणः ॥ ११११ ॥ १११२)
 रे णिय - रे निजच्छायागवंशील मुजङ्ग वेस्यापते जीर्णफलकं मा धुनः मा कम्पय । न
 पश्यस्येषोऽस्माकं नववेसरो दुःपर्याणो दुःखारोप्यप्लैयणः । जीर्णफलनं जीर्णवस्त्रम् । ते
 हि बाह्याडम्बरेण भवन्ति । अतो निजगर्वं दर्शयामुं मात्राशयः ॥ १११२ ॥ १११३)^२
 अण्णाए - अन्यया ऊर्ध्वकरं यथा भवति रुदन्त्याः ओणिकिरीए वृषवाहकभार्या नष्ट-
 गवेषिक्या वा वृषभवाहकाना पुरतो विनिवृत्त्य व्याघुट्य सुतमरणेनेव पूकृतम् ॥ १११३ ॥
 १११४) पेच्छह - अञ्चो दुःखसूचने । पश्यत वन्नवसियेण राजप्रसादगर्वितेन सोहणी-
 एण स्नानपालकेन हतारोने शुनकेन कृत्वा एपोऽस्माकं कुक्कुटः खादितः ॥ १११४ ॥
 १११५) अण्णेण - अन्यया कोऽपि मण्यते किमिति मुधा निजतुरङ्गं नीसवेसि त्वर-^३
 यसि । एपोऽप्रे मम शन्यप्रहारमूर्च्छिनो वराहो व्रजति ॥ १११५ ॥ १११६) एवं -
 ईत्येवमन्योन्यालापव्यापृतः स्तन्धावारः कथमपि वासतार्थान्ते प्रहरद्वयादनन्तरं शैल-

^१ B लंबणो. ^२ = बहुप्रस्तरिकया. ^३ P धुणसु मुमा, J धणसु मुहा, B धुणसु तुमं. ^४ = दुःखेन पर्याणयितुं. ^५ P व ओणिकिरीए, JB व ओणिकिरीए. ^६ = कोरिकणां, P ओणिकिरीण, J omits ओ and रा, B अण्णिकाराण. ^७ B वणविसिएण पिच्छह अञ्चो सुणएण. ^८ = राजप्रसादगर्वितेन. ^९ = सारमेयपालकेन, P सोणभीएण, J सिण्णहीएण, B सोहणीएण. ^{१०} P विरसरसिरो, J विर-सरसिरो, B विरसरसिरो. ^{११} B अण्णाइ. ^{१२} = त्वरयसि. ^{१३} P विभलो, JB विभलो. ^{१४} B इव एवंणोणालाव. ^{१५} P नियंवेकभूयाए, J नियंवेकभूयाए, B नियंवेकभूयाए. ^{१६} B पलायनः.

तावय खिण्ण-तुरंगम-भसिण-वल्लिजंत-संदण-णिहायं ।
 आसण्ण-घास-लुण्णानुबंध-धावंत-कम्मयरं ॥ १११७
 आवास-दीर्घेणारं-म-मुक्क-णीसेस-भिब-पहु-णिवहं ।
 करि-कल्लुसण-भय-पूरिज्जमाण-जल-^१दोणि-संधायं ॥ १११८
 भारोयारण-विणिविट्ट-विरसं-विरसंत-करह-सदालं ।
 बहु-विहं-कच्छंत-णिवडंत-वसुहाहिव-णिवेसं ॥ १११९
 दीहर-पह-परिखेइय-सुह-णियलिज्जंत-मत्त-भार्यं ।
 आवासिउमाडत्तं सेल-णियंबम्मि तं कडयं ॥ ११२०
 आवासिय-चल-सिज्जंत-रेणु-पयडा सेमोसरंति व ।
 आवास-समूहोवास-दाण-कज्जे दिसाहोयीं ॥ ११२१
 फणिणो मय-करि-संचरण-मर्म-भय-तरलिया वल्लंति ।
 णीसेस-बलालोयण-कज्जेण व तुंग-सिहराई ॥ ११२२
 मुच्चंति रहा रहिएहिं दीह-पह-णिहसं-मडहियं-रहंगा ।
 उम्ममा-गमण-णिदलिय-सल्ल-सिदिलक्ख-संधाणा ॥ ११२३
 तुरया देर-हिय-पल्लण-चंचला कड वि संडविज्जंति ।
 सखल्लिणं-मुह-कडियं-थोर-^२घास-चलिया णिओईहिं^३ ॥ ११२४

नितम्बैकभूभागे संप्रातः ॥ १११६ ॥ १११७-२०) तावय-तावता खिन्तुरङ्गम-
 मसुण्णेषुद्यमानस्यन्दननिघातः । आसन्नघासलवनानुबन्धधावत्कर्मकरः ॥ [आवास-]
 आवासरोधनारम्भमुक्तनिःशेषभृत्यवैधुनिवहः । करिकल्लुवणभयपूर्वमाणजलदोणिसंधातः ॥
 * [भारोया -] भारान्त्रोपणविनिविष्टविरसरसत्करभशाब्दाकुलः । बहुविधकक्षान्तरपृथक्-
 क्रियमाणवसुधाधिपनिवेशः ॥ [दीहर -] दीर्घपथपरिखेदितसुखबध्यमान [मत्तमातङ्गैः ।
 आवासितुमारब्धः शैलनितम्बे स कटकः] । कैलापकम् ॥ १११७-२० ॥ ११२१)
 आवासिय - [आवासितचलसुज्यमान -] रेणुप्रकटा दिगामोगा आवास्पसमूहावास्तदान-
 कार्य समपसरन्तीव दूरतो व्रजन्तीव ॥ ११२१ ॥ ११२२) फणिणो - फणितः
 * शेषाहेस्तुङ्गशिखराणि फणाप्राणि माद्यत्करिसंचरणमैर्गमयत्परलितानीव निःशेषबलालोकन-
 कर्येण वल्लगन्ति ॥ ११२२ ॥ ११२३) मुच्चंति - रथिकैः सारथिभिः दीर्घपथनिर्घर्ष-
 लवृत्तरथाङ्गाः उन्मार्गगमननिर्दलितशल्पशिथिलाक्षसंधानाः रथाः मुच्यन्ते । अक्षं धुरा
 ॥ ११२३ ॥ ११२४) तुरया - नियोगिभिः सारिभिः दरहत्पर्याणचञ्चलाः स-

^१ P तविय खिण्ण तुरंगमसिण, J तावय खिण्णतुरंगमसिण, B तुरंगमसिण, P इंगमं B
 कर्मा संभोणं. ^२ B दोलि. ^३ B विरसि. ^४ PB विह, J विट्ट. ^५ = निगच्छेयमाण, B, सुदिल-
 निलिज्जंत. ^६ This gāthā is missing, along with some portion of the commentary,
 in B. ^७ = धाम्यंत. ^८ = पञ्चाल बर्ज [ति] इव ^९ P भोवा. J होवा. ^{१०} P स्वामभयतरं,
 J मगोभयतरं, B मगज [= म] भयतरं. ^{११} = चटंति. ^{१२} = ऊर्जर. ^{१३} = पृष्ट, PB मडहिय. J
 मडहियं. ^{१४} = इहवत् इत. ^{१५} = सन्निक [?]. ^{१६} PB कडिय, J कडिय. ^{१७} B perhaps
 धूल for थोर. ^{१८} = स्थानपालिः. ^{१९} B मसुणे. ^{२०} B some portion missing here.
^{२१} B puts this at the close of the gāthās. ^{२२} B मय for मगं. ^{२३} B इति.

आयास-पेङ्गुगय-सेव-जलालम्-फेग-पुजाई ।
 द्वियं-पल्लाणा वि हया वहति गरुयाई अंगाई ॥ ११२५
 कवलेंति मत्त-करिणो चिरेण कलिये पि पल्लवुप्पीलं ।
 कर-रंखोलणे-पसरंत-पवण-परिमास-सत्तण्हा ॥ ११२६
 संठाणं कद्ध वि लईति तालविटाणिलेण छिप्पता ।
 उर्वत्त-परंत्तण-गलिय-सेय-पंसरा पहू सयणे ॥ ११२७
 गमणायास-समुग्गय-सेय-दरुप्फुसिय-विसम-तिलयाई ।
 अग्घति कामिणीणं मउलिय-अयणाई वयणाई ॥ ११२८
 प्रथंत्तरम्मि पारद्विएहिं गिरि-सालवाहण-गरिंदो ।
 विण्णत्तो परिगहियं तं देव^१ सुसोवयं रण्णं ॥ ११२९
 बहु-विह-तरुत्तुंग-समीस-संकुला सेल-कडय-पडिलग्गा ।
 पुव-दिसा पडिरुद्धा णिविच्चं^२ वारण-सग्घिं ॥ ११३०
 इयरा वि गिरि-संरीयड-समीव-विडंवेलि-वेणु-संकिग्गा ।
 सहस ति उत्तरासा परिगहियीं धम्मंवालेहिं ॥ ११३१

खलिनमुखकर्षितस्थूलघासवलितास्तुरगाः कथमपि संस्थाप्यन्ते । खलीनं क्ला ॥ ११२४ ॥^१
 ११२५) आयास - आयासप्रेरणोत्थितस्वेदजलालम्फेनपुञ्जैर्गुरुकाण्येवाङ्गानि वहन्ति ।
 के ते । हृतपर्याणा अपि हयास्तुरगाः ॥ ११२५ ॥ ११२६) कवलेंति - कराधूनन-
 प्रसरपवनपरामर्शसत्तुणा मत्तकरिणः कलितमय्ये धृतमपि पल्लवोत्पीडं किसलयसमूहं
 चिरेण कवलयन्ति ॥ ११२६ ॥ ११२७) संठाणं - शयने शय्यायाम् उर्वत्तपरावर्तन-
 गलितस्वेदप्रसारास्तालवृन्तानिलेन स्पृश्यमानाः प्रभवः कथमपि संस्थानं लभन्ते । तालवृन्तं^२
 व्यजनम् ॥ ११२७ ॥ ११२८) गमणायास - गमनायाससमुद्रतस्वेददरोन्मृष्टतिल-
 कानि । कामि[नी]नां मुकुलितनयनानि वदनानि शोभन्ते ॥ ११२८ ॥ ११२९)
 प्रथंत्तरम्मि - अत्रान्तरे पापद्विक्वैराखेटिकैः श्रीशालिवाहननरेन्द्रो विज्ञतः । देव परि-
 गृहीतं युष्मदलंकृतमिदमरण्यं सुभापदं दुष्टवन्यजीवाकुलम् ॥ ११२९ ॥ ११३०)
 बहुविह - बहुविधतरुत्तुङ्गमालसंकुला शैलकटकप्रतिलग्ना पूर्वदिक् निरन्तरालं वारण-^३
 शतैः प्रतिकुद्धा । गजेन्द्राः पूर्वदिशि स्थापिताः इत्यर्थः ॥ ११३० ॥ ११३१)
 इयरा - इतरा उत्तराशा गिरिसरित्तसमीपविटपालिवेणुसंकीर्णा सहसा धर्मपालैः धनुर्वरैः

^१ P रेणु, JB फेग. ^२ B अबहिय for द्विय. ^३ B कवलेंति. ^४ B करखोलण. ^५ = खलन. ^६ =
 एसांसाभिल्लाणाः, P परिमाससत्तण्हा, J परिमाससत्तण्हा B परिफलसत्तण्हा. ^७ PB संठाणं, J संठाणं. ^८ =
 उर्वत्तनं. ^९ = परिवत्तनं, B परिवत्तण. ^{१०} P सयरा JB पसररा ^{११} B देविय for तं देव. ^{१२} P ससावयं, ^{१३}
 JB सुसावयं. ^{१४} B समाल for समाल of P. ^{१५} P निविच्चं, J णिवच्चं, B निविच्च. ^{१६} P भरीयड,
 J सरीयड, B भरीयड. ^{१७} P बहुवोरि J विडवोळि, B विडवाळि. ^{१८} B संगदिया. ^{१९} = धनुर्वरैः.
^{२०} B something like भीत for उर्वत्त.

पच्छिम-दिसाऽऽ सुह-संचराऽऽ वर-तुरय-साहणं दिष्णं ।
 दाहिण-दिसाऽऽ णिमियं लल्लकं कविलं-संचायं ॥ ११३२
 एवं चिय सीसंते संपत्तो णरवई तमुद्देसं ।
 संचालियाईं आहेडिएहिं सावय-समूहाईं ॥ ११३३
 तावय हय-हिंसा-स्व-संखोहिय-रण्ण-सावउप्पेच्छा ।
 प्हरेण विणा वि मया मय-भरणासंकिरी हरिणी ॥ ११३४
 ओसप्पह पुंली रोहिण्णं तह सो वि अच्छहत्तेण ।
 सो वि कुरंगेण ण होइ कस्स मरणम्मि मह-मोहो ॥ ११३५
 ण चलइ णव-सूय-सिल्लिवे-पोह-संदाण-णियलिया हरिणी ।
 हरिणो वि पिययमाए समयं ततो चिय विसंणो ॥ ११३६
 तिकख-सुरुप्पालुप्पत-जीवियं सहयरिं मुयंतेण ।
 णिय-णाम-सरिच्छं चित्तलेणं कम्मं समायरियं ॥ ११३७
 दूरुड्डीणो वि सिही परिलंघिय-करि-तुरंग-णर-णिवहो ।
 पडिओ सुणयाण मुहे मरणं पि सुहं ण देवाहिं ॥ ११३८

- ^१ परिगृहीता संगृहीता ॥ ११३१ ॥ ११३२) पच्छिम - सुखसंचारायां पश्चिमदिशि वरतुरगसाधने दत्तमश्वाराः स्थापिताः । दक्षिणदिशि लल्लको रौद्रः कपिलमंघातः श्वान-समूहो न्यस्तः ॥ ११३२ ॥ ११३३) एवं चिय - एवं कैथिते सति नरपतिस्त्वमुद्देशं संप्राप्तः । आखेटकैः श्वापदसमूहाः संचालिताः ॥ ११३३ ॥ ११३४) तावय - [तावता हत -] हिंसास्वसंखोभिनारण्यश्वापदोद्देश्यामाणा हरिणी मृगी मृगमरणाशङ्किनी प्रहारेण विनापि मृता ॥ ११३४ ॥ ११३५) ओसप्पह - पुल्ली व्याघ्री रोहितेन गोकर्णेनाश्रीयते तथा स रोहितो अच्छहत्तेण ऋक्षेणाश्रीयते सोऽपि ऋक्षः कुरङ्गेणाश्रीयते । यदार्थान्नर[न्यास]माह । मरणे कस्य मनिमोहो न भवति चित्तं कस्य न चलतीत्यर्थः ॥ ११३५ ॥ ११३६) ण चलइ - नवप्रमूतवालकवेहसंदान-निगडिता न चलति हरिणी नापसरति मृगी हे मृगाक्षि सावित्रि तत एव कारणात् ^२ प्रियतमया सह हरिणोऽपि न चलति निष्ठतीत्यर्थः ॥ ११३६ ॥ ११३७) तिकख - तीक्ष्णधुरप्रालुप्यमानजीवितां सहचरीं भार्यां मुञ्चता चित्तजेन निजनामसदृशं कर्म समाचीर्णम् । चित्तं लातीति चित्तञ्च । अथवा चित्रको द्वीपी । क्षुरप्रो जटालः शरः । लोके कनियालः प्रसिद्धः ॥ ११३७ ॥ ११३८) दूरुड्डीणो - दूरमपर्यन्तमुड्डीनोऽपि परिलङ्घितकारितुरङ्गनरनिवहः शिष्यो मयूरः शुनकानां मुखे पतितः यद्वा दैवान्मरणेऽपि न

^१ = शत्रुं. ^२ = श्वर. ^३ PB एवं सिद्धे सति. ^४ एवं चिय सीसंते. ^५ B omits a portion of this gāthā. ^६ = हिंस्र. ^७ सावउपिच्छा. ^८ सावउप्पेच्छा. ^९ B उयसप्पह. ^{१०} = व्याघ्र. ^{११} = चित्रकेण. ^{१२} सिल्लिवेहसिंदाण. ^{१३} B विवणो. ^{१४} = लल्लकैः स्तम्भं युद्धं कृतं. ^{१५} PJ दूरं, B दूरं. ^{१६} J देवाहि. ^{१७} B गोचरेण. ^{१८} B इच्छकमेव.

कोकैतासक्त-पुहो वि मंडलो घाह मन्तुयादिमुहं ।
 दो-कखिरस्त समयं प्रकं पि ण से समावडिबं ॥ ११३९
 वावह्लुरिय-कंधरस्तं पढमं मयस्त हरिणीए ।
 फुडिय-हिययाएँ जीयं कयावराहं व पम्मुकं ॥ ११४०
 पहरेण मओ विरहेण तह मई धरिणिणयण-संमरिओ ।
 वाहो वियलियं-वाहो तिण्णि वि समयं चिय मयाई ॥ ११४१
 केसरि-गुंजारव-विहडमाण-करि' -विवर-णीहरंताई ।
 वेपति' वराह-उलाई दरियं-सोरट्ट-सुणएहिं ॥ ११४२
 तावय णिय-कुल-पव-श्ल-परिहवामरिस-^१तविरच्छि-जुओ ।
 विणिवाइय-णर-तुरंओ अलीणो राहणो कोलो ॥ ११४३
 तो तेण दरिय-कोलेण देच्छ-परिहच्छ-वल्लेण-सीलेण ।
 पढओ तुरओ पुईईसरस्त तेणावि सो कोलो ॥ ११४४
 एवमसावयमविहगमं च रणं खणेण काडग ।
 दिवसावसाण-समए राया कडयम्मि संपत्तो ॥ ११४५

सुखम् ॥ ११३८ ॥ ११३९) कोकैत - कोके उज्जासक्तमुखोऽपि शशाकसंमुख-^१
 लम्पोऽपि मण्डलः श्वा भद्रकामिमुखं शुगालीसंमुखं धावति । द्विकांक्षितस्तस्य समकमेक-
 वारः एकमपि न समापतितम् ॥ ११३९ ॥ ११४०) वावह्लु - प्रथमं मृगस्य
 वावह्लुच्छिन्नकंधरस्य ततो हरिण्या स्फुटितहृदयया कृतापराधमिव जीयं जीवितव्यं प्रमु-
 क्तम् । मृते भर्तारि भार्यायाः प्राणधारणमपराधः इति । वावह्लुः षट्त्रिंशद्दण्डायुधेषु प्रह-
 रणविशेषः ॥ ११४० ॥ ११४१) पहरेण - [प्रहारेण मृगः विरहेण तथा मृगी ।^२
 गृहिणीनयनसंस्मृतः व्याधः विगलितबाण्यः त्रयः अपि समक्रमेव मृताः] ॥ ११४१ ॥
 ११४२) केसरि - दत्तसौराष्ट्रशुनकैः केसरिगुञ्जारवविघटमानैर्गिरिविवरनिर्गच्छन्ति
 वराहकुलानि गृह्यन्ते निगृह्यन्ते इत्यर्थः ॥ ११४२ ॥ ११४३) तावय - तावता
 निजकुलप्रत्यक्षपरिभवाभयैर्नास्त्रिणाक्षियुगः । विनिपातितनरतुरगः कोलः शूकरः राज्ञः
 पुरतः आश्रितः ॥ ११४३ ॥ ११४४) तो तेण - ततस्तेन दत्तकोलकेन दच्छ शीघ्रं^३
 पडिहच्छो अमर्षस्तद्वशाद्दलनशीलेन व्यावर्तमानेन पृथ्वीश्वरस्य नरेन्द्रस्य तुरगः प्रहन-
 स्तेनाप्यश्वेन स कोलो हतः ॥ ११४४ ॥ ११४५) एवमसावय - एवमसावयम-
 विहगमं चारण्यं क्षणेन कृत्वा दिवसावसानसमये राजा कटकके संप्राप्तः ॥ ११४५ ॥

^१ B काकुत्ता. ^२ = शुगाली. ^३ P भिमुहं, J दिमुहं, B दिमुहो. ^४ = योषाक्षियकंधरस्य [?]

^५ B has not got this eāthā which is given by PJ. ^६ = गलितबाण्य. ^७ P कर, J करि, B गिरि.

^८ = निःसरति. ^९ = मृगंते. ^{१०} = दत्त. ^{११} = ताम्ब. ^{१२} PB तुरओ, J तुरय.

^{१३} = शीघ्रं. ^{१४} = अमर्षं. ^{१५} P बल्लण, JB बल्लण. ^{१६} B पुडवी. ^{१७} B प्रथममृगं.

^{१८} B ताम्बता.

भणिओ विजयाणदेण देव इह मा सुद्धा विलंबेह ।
 को जाणइ केरिसिया कज्ज-गई होइ प्रत्ताहे ॥ ११४६
 एवं भणिओ सो तेण णरवई अणणिएहिं दियहेहिं ।
 संपत्तो कमल-दल्लच्छि सत्त-गोय्यावरी-भीमं ॥ ११४७
 तत्यावासिय-णीसेस-कडय-णिवत्त-मज्जणाहारो ।
 परिवड्डिय-परिओसो विजयाणदेण विण्णत्तो ॥ ११४८
 सो देव इह महेसी णिक्कारण-णिद्ध-वधवो^१ अम्ह ।
 परिवसइ महाणुभई-तवोवणं जेण षे^२ णीया ॥ ११४९
 वयं-परिणयं तवस्सिं विज्जा-विहवोवलक्खिय-सुंजम्मं ।
 पर-लोय-यह-पवणं द्दुं तुम्हं पि तं होइ^३ ॥ ११५०
 भणियं^४ चे राइणा पिय-वयंसं^५ जं भणह एहि वक्खम्ह ।
 किं अम्ह^६ ण तेण कयं प्रत्तिय-भेत्तं कुणंतेण ॥ ११५१
 एवं भणिऊण णराहिवेण उड्डिन्न-वाल-हरिणच्छि ।
 विजयाणदेो पढमं मुणिणो संपेसिओ पासं ॥ ११५२
 तो^७ दूर-कय-यणामो सच्चविओ सायरं मुणिदेण ।
 आसण्ण-समासीणो बहुसो संपुच्छिओ कुसलं ॥ ११५३

- ११४६) भणिओ - भणितश्च विजयानन्देन देव अत्र मुद्या मा विलम्बस्व अधुना को जानाति कीदृशी कार्यगतिर्भवति^१ ॥ ११४६ ॥ ११४७) एवं - एवं स राजा तेन भणितः सन्नगणितैर[न] ल्पैर्दिवसैः कमलदलाक्षि सावित्रि सप्तगोदावरीभीमं संप्राप्तः ।
 * सत्तप्रवाहसंगत्तगोदावर्या भीमं भीमेश्वरतीर्थं प्राप्तः ॥ ११४७ ॥ ११४८) तत्यावा-
 सिय - तत्रावासितनिःशेषकटकनिर्वृत्तमज्जनाहारः परिवर्धितपरितोषः स^१ नरपतिः विजया-
 नन्देन विह्वलतः ॥ ११४८ ॥ ११४९) सो देव - हे देव हे राजन् सोऽस्माकं निःका-
 रणस्निग्धबान्धवो महर्षिरेह परिवसति येन मुनिना वयं महानुमत्यास्तपोवनमाश्रमं नीताः
 प्रापिताः ॥ ११४९ ॥ ११५०) वयपरिणयं - तस्माद्विद्याविभवोपलक्षितसुकर्माणं
 * परलोकपयप्रपन्नं परिणतं वृद्धं तपस्विनं मुनीन्द्रं द्रष्टुं भवैतामपि युज्यते युक्तं स्यात्
 ॥ ११५० ॥ ११५१) भणियं - भणितं च राज्ञा प्रियवयस्य यद्गणत एहि आगच्छ
 ब्रजामः एतावन्मात्रं कुर्वता तेन किं तद् यदस्माकं न कृतम् ॥ ११५१ ॥ ११५२)
 एवं - एवमुक्त्वा नराधिपेन प्रथमं विजयानन्दः उड्डिन्नवालहरिणाक्षि मुनेः पार्श्वे प्रेषितः
 ॥ ११५२ ॥ ११५३) तो दूर - [ततः] दूरकृतप्रणामः सादरं मुनीन्द्रेण दृष्टः

^१ B भणियं ^२ = मुद्या. ^३ P कमलदलच्छि. J कम्बलच्छि. B कमलच्छि. ^४ B गोदावरी.
^५ PJB निव्यत्त. ^६ B वयओ. ^७ = वयं. P ण, J not specified. B णे. ^८ B ता for वय. ^९ B
 सुयज्जं. ^{१०} B विलसण or पवणं. ^{११} B द्दुं जुजं च तुम्हं पि ।. ^{१२} J omits च. ^{१३} B वक्खस्स ^{१४} P
 किं अम्ह न तेण, J किं अम्ह ण तेण, B किं अम्ह न तेण. ^{१५} P o.mits तो given by JB. ^{१६} B भंदिच्छि.
^{१७} B writes also वृत्ते between the lines.

भणित्यं च तेण कुसलं राया सिरि-सालवाहणो प्रत्य ।
 तुह दंसण-सुह-संपत्ति-लालसो एह अणुमणं ॥ ११५४
 तो तेण समुल्लवियं एसो सो सालवाहण-गरिदो ।
 सुर-सुन्दरीहिं गिज्जइ जस्स जसो दस-दियंतेहिं ॥ ११५५
 ता एयस्स ण दीसइ पडिविक्खो को वि प्रत्य पुहवीए ।
 कंवणेण व इह कजेण आगओ गिय-पुराहिंतो ॥ ११५६
 सिट्ठे च तेण सबं तं तह सोऊण सो वि परिउट्ठो ।
 मणइ महेसी बद्धावणं म्ह एयं तए सिट्ठं ॥ ११५७
 जं कह वि महाणुमणं अज्ज हियइच्छियं समावडियं ।
 लीलावर्द वि^१ णिव्वुट-णियम-सुह-भार्यणा जाया ॥ ११५८
 इय एरिसे संमुल्लाव-वइयरे णरवई वि संपत्तो ।
 तत्थेसिणो सयासं परिभिय-परिवार-परियरिओ ॥ ११५९
 तो तेण महामुणिणा सो रैया अण्व-वत्त-सलिलेण ।
 अहिसिच्चिऊण भणिओ उवविसह सुहासणुच्छंगे ॥ ११६०
 अह सो^२ सिंहासण-कय-परिग्गहो मुणिवरेण संलत्तो ।
 अज्जमहे हिं^३ कयत्था णरणाह तुमम्मि सबविए ॥ ११६१

आसनसमासीनश्च कुशलं परिपृष्टः ॥ ११५३ ॥ ११५४) भणित्यं—भणितं च तेन
 कुशलं महात्मन् राजा श्रीशानवाहनस्त्वदर्शनसुखतंपत्तिसुखलात्सोऽपानुमणमिति
 ॥ ११५४ ॥ ११५५) तो तेण—ततस्तेन मुनिनोक्तम् एष श्रीशातवाहननरेन्द्रः सुर-
 सुन्दरीभिः देवाङ्गनाभिः दशदिगन्तैर्यस्य यरो गीयते ॥ ११५५ ॥) ११५६) ता^४
 एयस्स—तावदेतस्यात्र पृथिव्यां कोऽपि प्रतिपक्षो^५ न दृश्यते केन वा कार्येण निजपुरा-
 दत्रागतः ॥ ११५६ ॥ ११५७) सिट्ठं च—तेन विजयानन्देन सर्वं कथितं तत्तथा
 श्रुत्वा सोऽपि मुनिः परिपृष्टः भणति महर्षिरेतदस्माकं त्वया वर्धापनमुक्तम् ॥ ११५७ ॥
 ११५८) जं कह वि—यकथमपि महानुमत्या अथ हृदयेभित्तं समापतितं लीलावत्यपि
 विनिर्व्यूढनियमसुखभोगिनी जाता ॥ ११५८ ॥ ११५९) इय—^६इतीदृशे उल्लाप-
 व्यतिकरे नरपतिरपि परिमितपरिवारपरिकरितस्त्रत्र ऋतेः सकाशं समीपं प्राप्तः ॥ ११५९ ॥
 ११६०) तो तेण—ततस्तेन महामुनिना स राजा अर्थपात्रसलिलेनाभिषिक्त्य भणितः
 उपविशत सुखासनोत्सङ्गे ॥ ११६० ॥ ११६१) अह सो—अथ स सिंहासनकृत-

^१ B वणुमणो. ^२ P omits सो given by B. ^३ P 'कजे, JB 'कज्जो. ^४ - कियमपानेण, B केण
 च कजेण इहं. ^५ PB पुरो, J पुण. ^६ B परिउट्ठो. ^७ PJB वत्तावणाह. ^८ = त्वया हेतुना. ^९ P 'महूर. ^{१०}
 JB 'महूर. ^{११} J omits वि given by PB. ^{१२} B भाहणी. ^{१३} B एरिसिम्म उल्लाप. ^{१४} P मुणिणो,
 J not specified, B मुणिण. ^{१५} P omits सो, J सो राणा, B नरणाहो. ^{१६} B अह तव सुहासण.
^{१७} P इ, J हिं [= हि], B वि. ^{१८} B कजे. ^{१९} B इतीज्जसुल्लाप.

एष्विरयालं एवंविहे वि अम्हेहि' इह भवाययणे ।
 असहाया परिवसिया स्सहाया कुणह प्रचाहे ॥ ११६२
 प्रथ दिवसम्मि देवा कुणति संगीययं उमावइणो ।
 तेहिं गण्हिं णराहिव रमति रयणीसु' रयणियरा ॥ ११६३
 ताण वि पयुहो प्रको रयणियरो भीसणाणणो णाम ।
 तस्स भएण ण णिवसइ दिवसं प्रकं पि मुणि-लोओ ॥ ११६४
 तो' तेण समं जुज्झं अज्जं चिय होइ 'तुह णिसा-समए ।
 इय जाणिउण चिप्पउ एसो मंतो ममाहितो ॥ ११६५
 माया-च्छण-सरीरं पि रक्खसं जेण 'पेच्छसि णिसासु ।
 तुह दंसण-वह-पडिओ पंचत्तं पावउ अहम्मो ॥ ११६६
 एवं' भणिएण णराहिवेण हसिउण से समुल्लवियं ।
 भयवं अपच्छिमो अज्ज तस्स एसो णिसा-समओ ॥ ११६७
 एवं भणिएण णराहिवेण वियसंत-लोयण-मुहेण ।
 गहिओ मंतो 'आसंविधं च तं णिसियराणीयं ॥ ११६८
 अह सो' तेण कित्तोवरि बहुसो पडिवज्जिउण वर-मुणिया ।
 संपेसिओ दिण्णते णिययावासं गओ राया ॥ ११६९

परिग्रहो मुनिवरेण संलसः । हे नरनाथ त्वयि दृष्टेऽथ वयं कृतार्थाः ॥ ११६१ ॥ ११६२)
 एष्विरयालं—एवंविधा वयमियच्चिरकालमिह भवायतनेऽसहाया एकाकिनः पयुपिताः
 इदानीं ससहायान् कुरुत ॥ ११६२ ॥ ११६३) एत्थ—अत्र दिवसे देवा उमापते-
 * महेश्वरस्य पुरतः संगीतकं कुर्वन्ति । तैर्गैः नराधिप रजनीषु रजनीचरा राक्षसाः संप्रे-
 क्षणीयकं कुर्वन्ते ॥ ११६३ ॥ ११६४) ताण वि—तेषामप्येको मुख्यः प्रधानो
 नाम्ना भीषणाननः तस्य भयेन मुनिलोकोऽत्र एकं दिवसमपि न वसति ॥ ११६४ ॥
 ११६५) तो तेण—ततस्तेन समं निशासमयेऽथ तत्र युद्धं भविष्यति । इति ज्ञात्वा
 भस्मकाशादेव मन्त्रो गृह्यताम् ॥ ११६५ ॥ ११६६) माया—तेन हेतुना मायाच्छण-
 * शरीरमपि राक्षसं निशासमये पश्यसि । तव दर्शनपथपतितः सोऽधमः पञ्चत्वं विनाशं
 प्राप्नोतु ॥ ११६६ ॥ ११६७) एवं भणिएण—[एवं भणितेन नराधिपेन हस्तिवा
 तस्य समुल्लपितम् । भगवन् अपश्चिमोऽथ तस्य एव निशासमयः] ॥ ११६७ ॥
 ११६८) एवं भणिएण—एवं भणितेन विकसल्लोचनमुखेन नराधिपेन मन्त्रो गृहीतः ।
 आकलितं च तन्निशाचरानीकम् ॥ ११६८ ॥ ११६९) अह सो—अथ स राजा

* P अम्हेहि, B अम्हे वि. * B रयणीह * B मज्झ [= मज्जे or मुक्कलो] for पयुहो. * P
 छ, B लो. * B स्रक्कं. * B तुह णिसिसमए. * P विच्छिसि, J पेच्छसि, B पिच्छसि * PB
 पणवो, J पावउ. * = अयो पणः, P अहम्मो, B अहमो * This gāthā is not given by B,
 but found in P. * = अंगीकृतं. * B सो तिलोयसुवहरी.

ताव य ।

विद्युक्क-कर-बध्नी गयण-याषवाहिं तजो
सरोसु रहवाहिणी-विरह-कायरालोइयं ।
पडेइ लखणोयहे घुसिण-विंदुमीयवयं
फलं वै परिपक्ष्य घण-त्तमारिणो विचयं ॥ ११७०

तौ ।

जह^१ अत्थमिय-मियंके तम-णियरोरुद्ध-दस-दिसा-यके ।
सुह-सुत्ते जण-णिवहे अलीणे अद्ध-रत्तम्मि ॥ ११७१
तेण णिसायर-वहणा णिय-बल-गवुब्भडं वहंतेण ।
संपेसिया णरिंदस्स दोष्णिं दोसायरा दया ॥ ११७२
तेहिं भणियं णराहिव दया ये^२ पेसिया णिसामेह ।
कज्जं सवित्थरत्थं जे तेणप्याहियं तुम्ह ॥ ११७३
जह एए दो जामा पच्छिम-रखणीएँ मज्ज उर्वभोगा ।
जं वंसैइ प्रत्य भूयं आहारं होइ ते मज्ज^३ ॥ ११७४
ता देसु सएण णराहियाण समएण कुंजर-सएण ।
णर-तुरय-पंसुं-सहस्सेण मह बलिं जह सुहं महसि ॥ ११७५
तं सोऊयं सरोसं भणिया पुहईसरेण ते दया ।
जह वचह तुम्हे चिय पडिदया तस्स णिय-पहुणो ॥ ११७६

तेन वरमुनिना हे कुरोदरि बहुशः प्रतिपद्य दिनान्ते संप्रेषितो निजकावासं गतः ॥ ११६९ ॥
तावता । ११७०) विद्युक्क - विमुक्तकरबन्धनं सरोषैरथाङ्गकामिनीविरहकातरालोकम् ।^४
घुसुणविट्टमातास्रं गगनपादपात्परिपक्षं फलमिव घनतमोऽरेः रवेर्विम्बं सूर्यमण्डलं [लखणोदयौ]
पतति । पृथ्वीच्छन्दः ॥ ११७० ॥ ११७१ - ७२) जह - उर्दयास्तमिते मृगाङ्के तमोनिकरा-
वरुद्धदशदिक्चक्रे सुतमात्रे जननिवहे अर्धरात्रे समायाते । [तेण -] निजबलावोद्भूततां
वहता तेन निशाचरपतिना नरेन्द्रस्य द्वौ दोषाचरौ राक्षसौ दूतौ संप्रेषितौ ॥ ११७१-२ ॥
११७३) तेहिं - ताम्यां भणितं नराधिप आवां तव दूतौ प्रेषितौ शृणु कार्यं सविस्त-^५
रार्थं यत् तेन भवतां संदिष्टम् ॥ ११७३ ॥ ११७४) जह - यथा एतौ पश्चिमरजन्यां
द्वौ यामौ ममोपभोग्यौ यदत्र भूतं चरति तदस्माकमाहारो भवति ॥ ११७४ ॥ ११७५)
ता देसु - तस्मान्तराधिपानां शतेन समदेन कुञ्जरशतेन नरतुरगसहस्रेण मम बलिं देहि
यदि सुखं वाञ्छसि ॥ ११७५ ॥ ११७६) तं सोऊयं - तच्छ्रुत्वा पृथ्वीश्वरेण सरोषं

^१ ज अवि व. ^२ P सरोस्सवहणिणी, J सरोसु रहवाहिणी, B सरोस्सरं ह कामिणी. ^३ P B 'ओहयं, ^४ J 'ओहं. ^५ विद्युक्का, B विद्युक्का. ^६ P ज्ज, B व. ^७ B omits तजो. ^८ P उवयवयमि, J जहवयवयमि, B उवयवयमि. ^९ P दोधि, J दो धि, B दुधधि. ^{१०} = वयं, B ते. ^{११} = संदिष्टं. P तेणप्याहियं, B तेण फसाहियं. ^{१२} P उवभोगा, J उवभोगा [= गता], B उवभुजा. ^{१३} P जं विस्सह, जं वसह, B संवसह. ^{१४} B मज्ज. ^{१५} B दस ^{१६} B सुणिऊयं.

मणोइ रे रक्खस एहि जेण सुणयाण बुक्कणोणं च ।
 गिय-कडय-णिवोसीणं देमि बलिं तुज्ज पिसिएण ॥ ११७७
 एवमवरं पि बहुसो णिर्भच्छेउण पुहइ-गाहेण ।
 पडिपेसिया सरोसेण दो वि दोसायरा द्या ॥ ११७८
 तो तेहिं गएहिं णिसायरेहिं रापेण कडय-वालस्स ।
 आइहं अपहाए मा को वि चलिज्ज कडयाहि ॥ ११७९
 एकेण सहस्सेणम्ह सरइ णरवइ-सुयाण वीरौण ।
 दस-साहस्सं सुमइ ताण बलं णिसियराणं पि ॥ ११८०
 एवं भणिएण तहिं वीर-सहस्सेण परिगओ राया ।
 दूरतरं सकडयाओ णिग्गओ णिसियराहुंत्तं ॥ ११८१
 तावय वियड-विडिचियं-वयण-विणिंत्तं-मि-जाल-दुप्पेच्छं ।
 लल्लक-कत्तियाणल-कुलिं-पिं-गालिय-गयणं-यत्तं ॥ ११८२
 पम्मुक्क-फार-फेक्कार-राव-पडिसइ-पूरिय-दियंतं ।
 णयण-हुयास-सम्पोसरिय-तिभिर-पीयडिय-णिय-रूवं ॥ ११८३

- ११ तौ दूतौ भणितौ । यथा ब्रजतं युवामेव प्रतिदूतौ तस्य निजप्रभोः । भणितमित्युत्तरगाथ-
 याय^१ संबन्धः ॥ ११७६ ॥ ११७७) भण्णइ-भणितं रे राक्षस एहि आगच्छ येन
 शुनां बुक्कणं काकानां च निजकटकसमासेनं तव पिशितेन मांसेन बलिं ददामि
 ॥ ११७७ ॥ ११७८) एवमवरं-एवमपरमपि बहुशो निर्भक्त्यं सरोषेण पृथ्वी-
 नाथेन तौ दोषाचरौ दूतौ प्रेषितौ ॥ ११७८ ॥ ११७९) ती तेहिं-ततस्ताभ्यां
 ११ निशाचराभ्यां [गताभ्यां] राज्ञा कटकपालस्यादिष्टम् अप्रभाते कटकात् कोऽपि मा चलेत्
 ॥ ११७९ ॥ ११८०) एक्केण-नरपत्तिसुतानां वीराणामेकेन सहस्रेणास्माकं पूर्यते ।
 तेषां निशाचराणां दशसाहस्रीबलं श्रूयते ॥ ११८० ॥ ११८१) एवं भणिएण-
 एवं तत्र भणित्वा वीरसहस्रेण परिगतो राजा स्वकटकांनिशाचरं प्रति दूरतरं निर्गतः
 ॥ ११८१ ॥ ११८२-८५) तावय-तावता विकटप्रसारितवदनविनिर्गच्छदग्नि-
 ११ ज्वालादुःप्रेक्ष्यम् । रौद्रकौर्तिकानलस्युल्लिङ्गपिङ्गलितगगनतलम् ॥ [पम्मुक्क-] प्रमुक्त-
 स्फारफेक्काररावप्रतिशब्दपूरितदिगन्तम् । नयनहृतादानसमुत्सारिततिमिरप्रकटीकृतनिज-

^१ B भण[= णि]यं. ^२ = विह्वानां । शृंगालानां वा. ^३ PB निवलीणं, J समासीणं. ^४ PB
 निष्प, J णेष्प. ^५ PB शयेण, J शएण. ^६ B कडयाहिं. ^७ B वीरणां [= णं]. ^८ B निसीच.
^९ P writes some portion on the margin, and omits this gāthā, though its com-
 mentary is preserved. ^{१०} P निसायराहुत्तं, J णिसियराहुत्तं. ^{११} P विडिचियं, J विडिचियं.
 B विडिचिय. ^{१२} P विणित्त [= णित्त], J विणत्त, D विणित्त. ^{१३} = रौद्र. ^{१४} PB गयण, J गयणि.
^{१५} = प्रकटित. ^{१६} B गाय यथा. ^{१७} B कार्तिक.

सरसंतमयाह-गिबद्ध-धोर-खर-कविल-केस-पम्भारं ।
 गर-सिर-माला-मंडलिय-विबैड-विधियंसण-धियंष ॥ ११८४
 अलि-गवल-सजल-जलहर-तमाल-कलयंठि-कजल-च्छायं ।
 ओत्थरियं रयणि-यराण तं बलं गरवराहुत्तं ॥ ११८५
 लल्लक-हक-फेकार-मुक्-णीसंफै-कोकियं-भडोहं ।
 संलग्गं गरवर-रक्खसाण णिसि दारुणं जुज्झं ॥ ११८६
 केणावि को वि कुविण्ण गरवरो णिसियरेण तह पडओ ।
 जह दोहाइय-देहो वि णिवडिओ पडिय-पडिवक्खो ॥ ११८७
 फरुसासि-पहाख्वसुडिय-कंधरो को वि अमरिस-वसेण ।
 आभामह अणलक्खं पि मंडलग्गं महा-मुहडो ॥ ११८८
 मुच्छा-विराम-संभरिय-सामि-संभावणा-परिग्गहिओ ।
 अविणिज्जिय-वेरि-बलो हीरह लज्जाण को वि भडो ॥ ११८९
 पहर-वडिरेस्स कस्स वि रयणि-यरो रोस-हुयवह-पलितं ।
 वप्फारयंतं कुंकारयं वं उर-सोणियं पियह ॥ ११९०

विन्मम् ॥ [सरसंत -] सरसान्त्रमपातिनिबद्धस्थूलकैरकपिलकेशप्राग्भारम् । नरशिरोमाला-
 मण्डितविकटनिवसननितम्बम् ॥ [अलि-] अलिगवलसजलजलधरतमालकलकण्ठी-
 कजलच्छायम् । रजनीचराणां तद्वलं नरवरं प्रति दौकितम् ॥ 'विडंचियं प्रसारितम् ।
 कर्तिका शशिका । गवलं माहिषं शृङ्गम् । कैलापकम् ॥ ११८२-८५ ॥ ततैः । ११८६)
 लल्लक- [रौद्राह्वानफेकारमुक्तनिःशङ्क-] व्याहृतभटौघम् । नरवराक्षसयोर्निशि दारुणं
 युद्धं संलग्गम् । 'व्याहृतं कोकपोकौ' [हैम० ८-४-७६] इति कोकियं ॥ ११८६ ॥
 ११८७) केणावि-केनापि कुपितेन राक्षसेन कोऽपि नरस्तथा प्रहतो यथा द्विधाकृत-
 देहोऽपि पातितः प्रतिपक्षो निपातितः ॥ ११८७ ॥ ११८८) फरुसासि-परुषासि-
 प्रहारवृद्धितकंधरः कोऽपि महासुभटोऽमर्षवशेनालक्ष्यं मोघं मण्डलाग्रं खड्गं भ्रमयति
 ॥ ११८८ ॥ ११८९) मुच्छा-मूर्च्छाविरामसंस्मृतस्वामिसंभावनापरिगृहीतोऽविनिर्जित-
 वैरिबलः कोऽपि भटो लज्जया गृह्यते ॥ ११८९ ॥ ११९०) पहर-प्रहारपतितस्य
 कस्यापि रोषवृद्धवहैर्गञ्जलितमुरःशोणिनं रक्तं रजनीचरो बाष्पायमाणं पुष्कारयं

¹ = अंजनका, P सरसंतमयाहनिबद्ध, J सरसंतमयाहनिबद्ध, B सरसंतमयाहनिबद्ध. ² P मंडि-
 यविषयधियंसण, J मंडलियविषयधियंसण, B मंडलियविषयधियंसण. ³ B omits a portion of
 this gāthā. ⁴ = शाहुत्त. ⁵ P दोमाह्व, JB दोहाह्व. ⁶ P वडियस्स, J विषयविस्स,
 B पडियस्स. ⁷ = फेकारहड. ⁸ P व, B व. ⁹ B विडंचितं. ¹⁰ B puts कलकण्ठम् at the close
 of gāthās. ¹¹ B प्रशाति.

- दूरेण परिहरिज्ज दह-मुट्टि-गिबीडियासि-बीहच्छो ।
 रयणीयरेण सुहडो विमुक्क-जीओ^१ वि समएण ॥ ११९१
 माया-छण्ण-सरीरेहिं^२ तेहिं दोसायरेहिं^३ हम्मंतं ।
 दट्टण बलं पुहुईसरेण सो सुमरिओ मतो ॥ ११९२
 जो जत्तो बिय दिट्ठो तत्तो बिय सो सियासि-पहरेण ।
 दोहाईओ णरिंदेण गिसियरो ज्जत्ति कुवियण ॥ ११९३
 तो सो अतुलिय-थामो वि तेण भीमाणणो णरिंदेण ।
 वज्जघरेण व सेलो गिप्पक्खो तक्खणेण कओ ॥ ११९४
 गिल्लेण-चलणं-कर-टं-क-खंडं-रुडियं-पिसाय-संघाए ।
 संज्जेण्ह-सोणिय-प्यंवेह-यंक-सुप्पंत-वेयांले ॥ ११९५
 अट्ठीण-डांहीणी-सय-समूह-परिबेस-रसियं-सिव-गिवहे ।
 पडिउंई-गिद्ध-मंडलि-मिलंत-विलंसंत-गोमाए ॥ ११९६
 इय एरिसम्मि सुंदरि णीसेसे^४ सुद्ध-सुहड-संघाए ।
 मय-उवारियं-पलायंत-कायरे रक्खसाणीए ॥ ११९७
 गिय-बल-विणास-दंसण-जायामरिसेण तेण वैहिट्ठो ।
 णरणाहो रयणि-यरेण गिसिय-करवाल-हत्थेण ॥ ११९८

- [फलकारयन्] उष्णं दुग्धमिव पिबति ॥ ११९० ॥ ११९१) दूरेण - दृढमुष्टिनि-
 विष्टासिबीभत्सो विमुक्तजीबोऽपि सुभटः सभयेन रजनीचरेण दूरेण प्रहियते ॥ ११९१ ॥
 ११९२) मायाछण्ण - मायाच्छन्नशरीरैः तैर्दोषाचारैर्निह्न्यमान बलं दृष्ट्वा पृथ्वीश्वरेण
 १० स मन्त्रः स्मृतः ॥ ११९२ ॥ ११९३) जो जत्तो - यो निशाचरो यत्रैव दृष्टः स
 ततः एव सितासिप्रहारेण नरेन्द्रेण कुपितेन झटिति द्विधाकृतो विनाशितः ॥ ११९३ ॥
 ११९४) तो सो - ततः सोऽनुलितस्थामापि भीमाननो रक्षःपतिः वज्रघरेण इन्द्रेण
 शैलः पर्वतः इवार्धक्षणेन नरेन्द्रेण निष्पक्षः कृतः ॥ ११९४ ॥ ततैः । ११९५-९८)
 गिल्लेण - हे सुन्दरि सावित्रि छिन्नचरणकरटं कखण्डखण्डितपिशाचमंघाते । सयस्कोष्ण-
 ११ शोणितैर्प्रीवाहपङ्कमज्जहेताले ॥ [अट्ठीण -] आलीनडाकिनीशतसमूहपरिवेपरसितशिव-
 निवहे । पतितोर्ध्वगृध्रमण्डलमिलद्रवमुखितगोमायुनि ॥ [इय -] इतीदृशे निःशेवे शुद्ध-
 सुभटसंघाते मृतोद्धृतपलायमानकातरे राक्षसानीके निशिरकटके सति ॥ [गियबल -]

^१ P बीमच्छो, JB बीहच्छो. ^२ PB जीओ, J जीए ^३ PB च्छण, J not specified. ^४ = ह्न्यमानं. ^५ B बलं. ^६ B जित्तो. ^७ P दोभाहओ, J दोहाईओ, B दोहावियओ. ^८ B वज्जु-
 १० दूरेण. ^{११} B has the word तज्जो । at the beginning of this gāthā. ^{१२} P निह्णक्कण-
 कर्णक, J गिल्लेणक्कणकरटं, B गिल्लचरणकरटं. ^{१३} = मस्तक. ^{१४} B खंघिय. ^{१५} = सवोष्ण.
^{१६} P पवाह, JB प्यवह. ^{१७} PB वेयालो, J वेयाले. ^{१८} PB डाहणी, J बायणी. ^{१९} P रसिय,
 JB रसिव. ^{२०} = प्रसिद्ध. ^{२१} B इयसुष्टिय for विकसंत. ^{२२} P नीसेस, J नीसेसे, B नीसेसे.
^{२३} P उवारिय, J उणारिय, B उडारिय. ^{२४} PB बाहिट्ठो, J बाहित्तो. ^{२५} P रयणी, JB रयणि.
^{२६} B व्जवह.

गरणाह इमो सो तुञ्ज अज्ज सुर-बहु-सुहागम-मुहुत्तो ।
 आसण्ण-भच्छु-संकेम-वासरो पहर प्रचाहे ॥ ११९९
 भणियं च राङ्गा णिसियरेस पहरेहि पोरिसासंघो ।
 णिव्वइ समासण्णोक्कमेक-करवाल-धाराए ॥ १२००^१
 ता भरसु को वि जइ अत्थि तुञ्ज एवं-विहे सैमावडिए ।
 रक्खइ मुहुत्त-मेत्तं^२ पि जीवियं सुरवराणं पि ॥ १२०१^३
 एवं भणिरस्स गरहिवस्स भीमाणेण पहर-समं ।
 दोहाइयं सरोसेयं चर्म-रथेयं कुरंगच्छि ॥ १२०२
 राएण वि सो फरुसांसि-पहर-णिल्लेण-कंधरा-बंधो ।
 अइ-विरसं विरसंतो धरणियले पाडिओ सहसा ॥ १२०३^४
 तो तक्खण-संपुण्णेहु-विंब-सविसेस-पसरिय-पहोहो ।
 जाओ अण्ण-रूवो पुरिमो पज्जुण्ण-सारिच्छो ॥ १२०४
 तो तेण सो गरिंदो साहुकारक्खरेहिं पुणरुत्तं ।
 अह्णिदिउण्ण भणियो ण तुमाओं पियकरो अम्ह ॥ १२०५

निजबलनिर्नाशनदर्शनेन कृत्वा रोषारुणेन रजनिचरेण निशितकरवालहस्तेन नरनाथो^१
 व्याहृतः आकारितः हाकितः इत्यर्थः । टंकः टंकिन्ना सारमयी । सुहितैः सुताः गोमा-
 यवः शिवाः आश्रुगालाः । कंलापकम् ॥ ११९५-९८ ॥ ११९९) गरणाह—नर-
 नाथ एष स तावदथ सुरवधूसर्मागममुहूर्तः । आसन्नमृत्युसङ्केतवासरः मृत्योः सङ्केतस्थानं
 तवाद्य इदानीं प्रहर अपूर्वं प्रहारं देहि ॥ ११९९ ॥ १२००) भणियं—भणितं च
 राज्ञा निशाचरेश प्रहर त्वमेव पूर्वं प्रहारं देहि समासन्नमेकैककरवालधाराभिः पौरुषसं-^२
 भावना निर्वदिष्यति प्रकटो भविष्यतीत्यर्थः ॥ १२०० ॥ १२०१) ता भरसु—संस्मर
 कोऽप्यस्ति चेद्यस्तवैवंविधे निशासमये मुहूर्तमात्रं सुरवराणामपि जीवितं रक्षति ॥ १२०१ ॥
 १२०२) एवं—एवं भणितो नराधिपस्य भीमानेन सरोणेण प्रहारसमं चर्मरत्नं फलकं
 द्विधाकृतम् । हे कुरङ्गाक्षि सावित्रि ॥ १२०२ ॥ १२०३) राएण—राज्ञा सोऽपि
 परुषासिप्रहारच्छिन्नकंधराबन्धः । अतिविरसं रसन् सहसा धरणितले पातितः ॥ १२०३ ॥^३
 १२०४) तो तक्खण—ततः प्रहारानन्तरं तक्षणसंपूर्णेन्दुविम्बसविशेषप्रसृतप्रभौषो-
 ऽनन्तरूपः प्रद्युम्नसदृशः साक्षात्कामदेवपुरुषो जातः ॥ १२०४ ॥ १२०५) तो
 तेण—ततस्तेन पुरुणेण नरेन्द्रः साधुकाराक्षरैः साधु साधु इति पुनरुक्तमभिनन्दितैः

^१ B समागम. ^२ P पहरेहि, B पहरेहि. ^३ B पुरिससंघाय. ^४ P 1200, J 1199. B 1202.
^५ B विस्वाम्भर for सम्राज्यधिप. ^६ P मेत्तं, J मेत्तं, B मित्तं. P numbers this verse also 1200, B
 and the following verses are numbered 1201, 2, etc. ^७ भीसण्ण, B भीमाण. ^८
^९ = प्रहारेण समं. ^{१०} B गरिंदस्स for हरोलेण. ^{११} PB धम्म, J कम्म. ^{१२} = करिक्कं [= पारिका].
^{१३} P फरसां, J फरसां, B पुजसां [?]. ^{१४} PJB निहण्ण. ^{१५} B अर्कत्त. ^{१६} B puts this at the
 close of gāthāa. ^{१७} B भणियो.

ता केरियं च भग्नाह एसो हं तुहं णरेदं साहीणो ।
 जं महसि किंचि दुलई पिं देमि जं अम्ह साहीणं ॥ १२०६
 तं सोऊण सविम्मम-हिययण-भायत-कोउहल्लेण ।
 राएणं समुल्लवियं किं चं ण लम्भइ तुमाहिंतो ॥ १२०७
 ता साहिज्जउ के तुम्हि एत्थ एवं-विहा एयाण ।
 पाव-भईणं हय-रक्खसाण मज्झमि संवसिया ॥ १२०८
 भणियं च तेण णरवइ एयं खलु वित्थरेण कहियवं ।
 तुम्हेहि मिं परिसुट्ठिया रक्खस-वहं-दुप्पसंगेण ॥ १२०९
 तह वि णिसामह सीसइ गंधव-सुओहमेत्थ पुहईए ।
 अवयरिओ सुर-सरि-मज्जणेक-हियंओ दिवाहितो ॥ १२१०
 तो तत्थ मए हिमगिरि-णियं-व-त्त-मणहरे वणुदेसे ।
 संबंविद्या तेलोकेके-सुंदरी कुसुम-बोधिणिया ॥ १२११
 अह सा मए सकोउहल्लेण उक्खप्पिऊण पासम्मि ।
 सहस सि साहिलासेण पुच्छिया सुयणु का तं सि ॥ १२१२^१
 तो तं सोऊण ममाहि तीए णरणाह षोहलं वयणं ।
 भणियं अहमेत्थ धिय वणवासि-महेसिणो धूया ॥ १२१३

भणितश्च तेन [न त्वत्तः] प्रियं करोऽस्माकम् ॥ १२०५ ॥ १२०६) ता केरियं—तस्मा-
 क्किमियद्गण्यते एषोऽहं तव नरेन्द्र स्वाधीनः यत्किमपि दुर्लभमपि कांक्षसि तत्तवाद्य
 ददामि तावद्गण ॥ १२०६ ॥ १२०७) तं सोऊण—ततः श्रुत्वा सविभ्रमहृदया-
^{१२} माकौवहल्लेन राज्ञा समुल्लापितं किं न लभ्यते वा त्वत्तः ॥ १२०७ ॥ १२०८) ता
 साहिज्जउ—ततः कथ्यतां के यूयमत्रैवंविधा अप्येतेषां पापमतीनां हतराक्षसानां मध्ये
 संत्पिताः ॥ १२०८ ॥ १२०९) भणियं—भणितं च तेन नरपते एतत्खलु सुवि-
 स्तरेण कथयितव्यम् । राक्षसवधदुःप्रसंगेन यूयमपि केशिताः ॥ १२०९ ॥ १२१०)
 तह वि—तथापि श्रृणुत शिष्यते अत्र पृथिव्यां सुरसरिन्मज्जनेकसुहृदयोऽहं गन्धर्वसुतो
^{१३} दिवः स्वर्गादत्रावतीर्णः ॥ १२१० ॥ १२११) ता तत्थ—ततः तत्र मया हिम-
 गिरिनितम्बतरुमनोहरे वनोदेशे त्रैलोक्यसुन्दरी कुसुमावचायिका दृष्टा ॥ १२११ ॥
 १२१२) अह सा—अथ सा कौवहल्लेन मया समीपमुपसर्त्य साम्बल्लेण सहसा पृष्टा
 सुतनु का त्वमसि ॥ १२१२ ॥ १२१३) तो तं—ततो मत्तः तच्छ्रुत्वा तथा नर-

^१ P omits पुह, given by JB. ^२ PJB किं पि; B तं देमि पुहज्ज दे भग्नेसु (= भग्नेसु) for पि
^३ etc. ^४ B तो. ^५ PB एयेण, J राएण. ^६ P कं च न, J कं च न, B किं न. ^७ P ता साहिज्जउ,
 B तो साहिज्जउ. ^८ B तुम्हे वि च परिसविया. ^९ = अतो. ^{१०} = वध. ^{११} B वित्तो for दिवको.
^{१२} B तो. ^{१३} P लवरिय, JB लवविद्या. ^{१४} P तिळोकेह, J तेलोकेह, B तत्सुक. ^{१५} P वधि,
 J बोधि, B बुधि. ^{१६} B सा वि मय कोऊ. ^{१७} P numbers this verse 1211 and the next
 1213, 14 etc.; perhaps a scribal error.

भगिन्यं च मय सुन्दरि अकिरुदं दंसणं म्हा ता इण्हि ।
 गंधवेसाण कुले अहं पि विउले समुप्पण्णो ॥ १२१४
 चित्तंगयामिहाणो तुह दंसण-कोहलेण अवयरियो ।
 जह् होसि सम्पसाया ता जुचं बम्महेण कयं ॥ १२१५
 एवं भणिउग मय सा णरवेह तत्थ णिज्जणे रण्णे ।
 परिणीया षिय-विहिणा अच्चुम्म-महेसिणो धूया ॥ १२१६^१
 तो तं तिहुयण-रज्जाहिसेय-सरिसं सुहं विहंवेतो ।
 तां वट्ठिओ णराहिव जा सो चि रिती तहिं पत्तो ॥ १२१७
 भगिन्यं च तेण कुसुमाल सहइ तुहं अम्म परिहवं काउं ।
 एत्थिय-भेत्तेणं चिय विहवुम्माएण मत्तो सि ॥ १२१८^{१०}
 ता पावेक-भईणं मज्जे रयणीयराण रयणि-यरो ।
 बारह वरिसाहं अणज्ज होसि पिसियासणो तं सि ॥ १२१९
 एवं बारह-वरिसावेहीएणं पुण्णाएणं णरवराहिंतो ।
 पाविहिसि सिर-च्छेयं तइया मुच्चिहसि^{११} सावेण ॥ १२२०
 ता एसो सो समयो संपह दिट्ठिम्मि जं तए होइ ।
 तं संपडियं दे भणह किं पि जं अम्म कायवं ॥ १२२१

नाथ श्लेहयुक्तं वचनं भणितम् । अहमत्र वनेषु वनवासिनः धूया पुत्र्यस्मि ॥ १२१३ ॥
 १२१४) भगिन्यं च - भणितं च मया सुन्दरि तावदिदानीमावयोर्दर्शनमविरुद्धं युक्त-
 मित्यर्थः । यतोऽहमपि विर्मले गन्धर्वेशानां कुले समुपनः ॥ १२१४ ॥ १२१५)
 चित्तंगय - चित्राङ्गदाभिधानस्त्वदर्शनकौतुहलेनावतीर्णः । यदि सप्रसादा भवसि तद्युक्तं^{१०}
 मन्मथेन कृतम् ॥ १२१५ ॥ १२१६) एवं भणिउग - एवं भणित्वा नरपते निर्ज-
 नेऽरण्ये सा अत्युग्रमहर्षेः पुत्री निजविधिना परिणीता ॥ १२१६ ॥ १२१७) तो
 तं - ततस्त्रिभुवनराज्याभियेकसदृशं सुखं मुञ्चानो नराधिप तावत्स्थितो यावत् स ऋषिः
 तत्र प्राप्तः ॥ १२१७ ॥ १२१८) भगिन्यं - भणितं च तेन ऋषिणा रे कुसुमाल
 चौर किमस्माकं पराभवं वर्तुं कश्चित्सहते क्षमते । एतावन्मात्रेणापि विभवोन्मादेन^{११}
 मतोऽसि युक्तायुक्तं न विचारयसि ॥ १२१८ ॥ १२१९) ता पावेक - तस्माद-
 नार्यं पापैकमतीनां रजनीचराणां मध्ये द्वादश वर्षाणि पिशिताशानो रजनीचरो भवथ्यसि
 ॥ १२१९ ॥ १२२०) एवं - एवं द्वादशवर्षावधौ पूर्णं नरवराच्छीर्षच्छेदं प्राप्स्यसि
 तदानीं शापेन मोक्ष्यसे ॥ १२२० ॥ १२२१) ता एसो - ततः एव समयो यस्त्वयि

^१ PJB दंसणम्. ^२ B नरवह निज्जणे महाणे [= ण्णे]. ^३ P numbers this as well as the
 next verse 1216, and then 17 etc. ^४ B सुहं च सुंजेतो. ^५ B तयच्छेत्तो. ^६ = चौर, PJB
 कुसुमाल, J कुसुमाल. ^७ B एभम्ह for तुह अम्म. ^८ P omits सि given by JB. ^९ B वधिय.
^{१०} P मुच्चिहसि, JB मुच्चिहसि. ^{११} B विट्ठेण.

- तं तद् सोऽयं णरादिवेण सहस त्ति विवसिय-गुहेण ।
 भणियमहो दूरयं णीया जे' सुकइ-वरिणंए ॥ १२२२
 णण्णं इमाउ अहियं भणियं अत्थि जं भणामि अहं ।
 दीसुं सा संपइ कुवल्यावली विरह-किसियंगी ॥ १२२३
 भणियं च तेण सहसा सर्वगुह-बहल-पुलएण ।
 परिहास-समुल्लवियं पि जणइ णरवइ परं हरिसं ॥ १२२४
 कत्तो पुण्णेहिं विणा कस्स वि एवं-विहं समावडइ ।
 तह वि हु पुच्छमि फुडं सम्भावं कइसु ण्चाहे ॥ १२२५
 अह तस्स तेण कुवलय-दलच्छि गंधव-राय-त्तणयस्स ।
 ११ णीसेसं वज्जरियं णरवइया सहरिसासेणे ॥ १२२६
 तो तेण णं-माइय-इयिय-वहरिसुफुल्ल-लोयण-गुहेण ।
 भणियं ता किं अच्छइ अज्ज वि मलयाणिलस्स सुओ ॥ १२२७
 ण्त्थावसरे कुवलय-दलच्छि परिओस-पूरिय-सरीरो ।
 विजयानंदो लीलावईं ण्त्तुरियं गओ पासं ॥ १२२८
 १२ अह सो वि' चित्तिओ चिय संपत्तो माहवाणिलो तत्थ ।
 सिद्धं गणा-सहस्सेण आंगओ मलय-सेलांहि ॥ १२२९

- दृष्टे भवति हे नरनाथ तत्संप्राप्तम् । तावद्गण यदस्माकं किमपि कर्तव्यं यत्कर्तव्यं तदा-
 दिश्यतामित्यर्थः ॥ १२२१ ॥ १२२२) तं तद् — तत्तथा श्रुत्वा विकसितमुखेन नरा-
 धिपेन सहसेति भणितम् अहो वयं सुकृतपरिणत्या दूरतरं नीताः । सुकृतमेव परिपक्-
 १० मित्यर्थः ॥ १२२२ ॥ १२२३) णण्णं — णमिति वाक्यालङ्कारे । नेतोऽधिकं भणित-
 व्यमस्ति यदहं भणामि । तथापि विरहकृशाङ्गी दृश्यतां संप्रति सा कुवल्यावली ॥ १२२३ ॥
 १२२४) भणियं — सर्वाङ्गोद्बुद्धबहलपुलकेन तेन गन्धर्वसुतेन भणितं च हे नरपते
 परिहाससमुल्लसितमपि परं हर्षं जनयति ॥ १२२४ ॥ १२२५) कत्तो — कुतः पुण्यै-
 र्विना कस्याप्येवंविधं समापतितं तथापि पृच्छामि स्फुटं सद्भावमिदानीं कथय ॥ १२२५ ॥
 ११ १२२६) अह तस्स — अथ हे कुवलयदलाक्षि सहर्षाङ्गि नरपतिना तस्य गन्धर्वराज-
 तनयस्य चित्राङ्गदस्य निःशेषं कथितम् ॥ १२२६ ॥ १२२७) तो तेण — अथ तेना-
 मातृद्वयप्रहर्षोऽपुच्छलोचनमुखेन भणितं तत्किमथापि मलयानिलस्य सुतोऽस्ति ॥ १२२७ ॥
 १२२८) ण्त्थावसरे — अत्रावसरे कुवलयदलाक्षि परितोषपरितशरीरो विजयानन्दस्त्व-
 रितं लीलावत्याः पार्श्वं गतः ॥ १२२८ ॥ १२२९) अह सो — अथ सोऽपि वि-
 १२ स्मितो माधवानिलस्तत्र संप्राप्तः । कीदृशः सन् । सिद्धाङ्गनासहस्रेण परिगतः । कस्मात् ।

१ = वयं. २ P 'णण्णं, B 'णण्णं. ३ = मात्थात्, B णं जे. ४ B दीसुं. ५ P 'सासेणे, J सासेणं,
 B ससेण. ६ P ण माह्वं, J ण माह्वं, B अमाह्वं. ७ B वि विरिहणे. ८ B परिणणे for अणणे.
 ९ P B 'हि, J 'हिं.

सबबिओ सो गन्धर्वदणो सिद्ध-राय-तवण ।
 अमय-वरिसो व हियण पवरिसिओ प्रकमेकाण ॥ १२३०
 सम्हच्छिउण भणियं तेहिं मि' अण्णोण्ण-हरिसिबेगेहिं ।
 अँहिणदिउण देवें चिरं च बहु भणियओ अप्पा ॥ १२३१
 एरिसए पत्यावे विजयाणंदो वि विवसियच्छि-गुहो ।
 वद्धाविउण कुमैरीओ तक्खणं आगओ सहसा ॥ १२३२
 तो' दूर-कय-पणामो तिहं पि हु ताण हाल-पुह्हाण ।
 सवायरोवणीयासणम्मि पुरथो समासीणो ॥ १२३३
 भणियं च राहणा पिय-वयंस दिट्ठा तए महाणुमई ।
 वद्धाविया फुडं कुवलावली विरह-विस्सियंगी ॥ १२३४
 भणियं च तेण गरवइ प्रकासेण-संठियाओ दिट्ठाओ ।
 तिहुयण-सिरीउ गज्जेइ गज्जइ अह तिण्णि संझाओ ॥ १२३५
 वद्धाविउण सिट्ठुं' चित्तंगय-माहवाणिलेण समं ।
 संपत्तो णरणाहो जायं हियहच्छियं तुम्ह ॥ १२३६
 चिरयाल-संचिओवट्टियाइँ एयाइँ ताइँ तव-तण्णो ।
 भुंजह फलाइँ भयवइ संपइ जिय-लोय-साराइँ ॥ १२३७

मलयशैलात् ॥ १२२९ ॥ १२३०) सबबिओ—सिद्धराजतनयेन स गन्धर्वनन्दनो
 दृष्टः । एवैकेषां हृदये अमृतवर्ष इव पर्युषितैः ॥ १२३० ॥ १२३१) सम्हच्छि-
 उण्ण—अन्योन्यहर्षिताङ्गैस्तैः समर्थ्य संपाद्य भणितम् । दैवमभिनन्द्य चिरं चात्मा बहु
 मेने* । साधु दैवेन सुघटं संघटितमित्यर्थः ॥ १२३१ ॥ १२३२) एरिसए—ईदृशे
 प्रस्तावे सर्वेषां समागमावसरे विकसिताक्षिमुखो विजयानन्दोऽपि कुमारीः वर्धयित्वा तच्छणं
 सहसा तत्रागतः ॥ १२३२ ॥ १२३३) तो दूर—तावता कृतदूरप्रणामो हालप्रमु-
 खाणां त्रयाणामपि पुरतः सर्वादरोपनीतासने उपविष्टः ॥ १२३३ ॥ १२३४) भणियं—
 भणितं च राज्ञा प्रियवयस्य दृष्ट्वा त्वया महातुमती विरहकृशाङ्गी कुवलावली स्फुटं
 वर्षिता ॥ १२३४ ॥ १२३५) भणियं च—भणितं च एकपदे संस्थिता एकत्र
 स्थाने संभूय संगताक्षिमुक्त्वश्रियः इव । अथवा तिस्रः संख्या इव ताः दृष्टाः ॥ १२३५ ॥
 १२३६) वद्धाविउण—वर्धयित्वा कथितं चित्राङ्गदमाधवानिलाभ्यां सह नरनाथः सं-
 प्राप्तो जातं हृदयेऽस्मितं भवतः ॥ १२३६ ॥ १२३७) चिरयाल—एतानि तानि

* PB 'विओ, J 'विब. P सम्हच्छिउण, J समहच्छिउण, B सम्ह [स्थि] उण. P तेहिं मि, J तेहिं
 मि, B तीहिं मि. PB अहिं, J अह. B कुमारीं एव आगउ सहसा. B ता. J omits this
 gāthā, but it is given by PB. P मए, B तए. B इहकए संठि [या] व दिट्ठान्णो.
 * = शब्दे. B कथियं for सिट्ठुं. B चिरयालकंसिओवट्टि [= स्थि] वाह.

- तो ताहिं तं सुषोऊम झचि रोमच-कचुड्डीहिं ।
 एकेकर्म-वयण-पुलोइरीहिं बहु मण्णिओ अप्पा ॥ १२३८
 परिसिद्धं पि ण सहइ ताण हियणच्छिए समावडिए ।
 सवाण वि मेलावे" गंघव-गारिद-सिद्धाय ॥ १२३९
- " पुणरुत्त-येच्छिरीणं अण्णाण वि परिसराण जां सिट्ठं ।
 ता झचि धावियाओ अलयाहिद्धिं वयंसीओ ॥ १२४०
 म्मो चिय ण पहुत्तो अलयाहिद्धिं पर्यच-चित्ताण ।
 वद्धावियाणं णलकूवरस्स परितुट्ट-वयणाणं ॥ १२४१
 तो" सो देइयाए समं समयं विजाहरेद-इंसेण ।
 ११ णलं कूवरो ताहिं चिय संघतो सयुय-परिवारो ॥ १२४२
 तो तेहिं मज्झ विजाहरेद-ज्जखाहिवेहिं दोहिं पि ।
 वद्धाविएहिं णरवइ एक्कोकेस्य-णिहि-वरो दिण्णो ॥ १२४३
 भणियं च वज्जरेज्जिसु एयं सालाहणस्स पुणरुत्तं ।
 भण्णइ ण तुमाहिंतो अण्णो पिय-बंधवो अम्ह ॥ १२४४

- ११ जीवलोकसाराणि चिरकालकामितोपस्थितानि तपस्तरोः फलानि हे भगवत्यः संप्रति भुञ्ज-
 च्चन् ॥ १२३७ ॥ १२३८) तो ताहिं - ततस्ताभिस्तद् ज्ञात्वा झटिति रोमाञ्चकञ्चुकी-
 वतीभिः परस्परं वदनदृशरीभिर्देवं बहु मेने ॥ १२३८ ॥ १२३९) परिसिद्धं - सर्वेषां
 गन्धर्वनरेन्द्रसिद्धानां मेलापके हृदयेप्सिते समापतिते तासां कुमारीणां परिशिष्टमपि न
 श्रद्धधाति उद्धृतमपि कश्चनावधारयति ॥ १२३९ ॥ १२४०) पुणरुत्त - पुनः पुनः फल-
 १२ न्तीनां परिसरस्थितानामन्यासामपि यच्छिष्टं तावद्वयस्या झटिति अलकामिमुखं धाविताः
 ॥ १२४० ॥ १२४१) म्मो - नलकूबरस्य वैधेयित्रीभिः परितुष्टवदनाभिः अलका-
 भिमुखं प्रवृत्तचित्ताभिर्माणोऽपि न लेभे झटिति गत्तः ॥ १२४१ ॥ १२४२) तो सो -
 ततः स दयितया समं विधाधरेन्द्रहंसेन च समं सहर्षपरिवारो नलकूबरस्तत्रैव संप्राप्तः
 ॥ १२४२ ॥ १२४३) तो तेहिं - ततस्ताभ्यां विधाधरेन्द्रयज्ञाधिपान्यां वर्धिताभ्यां
 १३ द्राम्यामपि नरपते ममैको [अक्षय-] निधिवरो दत्तः ॥ १२४३ ॥ १२४४) भणियं
 च - भणितं च कथयेत्स्वं शातवाहनस्य पुरतः एतत्पुनरुक्तं भण्यते न त्वतोऽन्यः प्रिय-

^१ B इच्छितं व. ^२ = अन्योन्यवदनं विलोकयंतीभिः, B पलोह. ^३ P देवो, J अप्पा, B
 शिब्बो. ^४ P सिद्धं, B सिद्धं. ^५ P मेलावे, J मेलावे, B मलाव [= मेलावे]. ^६ P रेच्छिरीणं, J
 रेच्छिरीणं, B पुच्छिरीणं. ^७ B ज. ^८ P हियुहं, B भिसुहं. ^९ B पर्यचचित्ताहिं. ^{१०} B विपाहिं.
 ११ = परितुष्ट-वेष्ट [= वद -] नानां, B वयणाणं. ^{१२} P स, JB तो. ^{१३} P दवाय, J दवाय,
 B दवाय. ^{१४} P ण, J ण, B मल. ^{१५} P एक्को सय, B इच्छुकस्य. ^{१६} B वज्जरे तुव. ^{१७} P तुमाहिंतो,
 JB तुमाहिंतो.

ता पेसिज्जउ चित्तगण सह माहवाणिलो अज्ज ।
 अँविलंबं वीवाहो भणिओ देवेहिं जक्खाण ॥ १२४५
 जेणप्पम्मि सुदियहे वीवाहो णवररण जह भणिओ ।
 लीलावर्षेणं तहं उण तुम्हं पत्ते सिर्लामेहे ॥ १२४६
 तं तह सोऊण णराहिवेण उब्बिब-वाल-हरिणच्छि ।
 विजयाणंदाहिं तो सिद्धाहिवेणंणदणो भणिओ ॥ १२४७
 णिसुयं भो" जं णलकूवरेण अण्णोहियं म्हं सदेणं ।
 दे वरुहं सह चित्तगण हियक्खिण्यं ठाणं ॥ १२४८
 तो ते छउअंगि मेहारवेहिं मंगल-णिहोस-मुहलेहिं ।
 तुरोहिं संख-काहलं-मुहंग-घोसेहिं संचालिया ॥ १२४९
 विजयाणं देण पुरस्सरेण रमणी-णोवगिज्जता ।
 त्तेस-णिवेसिय-सहरिसच्छि-जुयला समंठीणा ॥ १२५०
 संमुहागयस्स णलकूवरस्स कय-चलण-वंदणा दो वि ।
 उवसप्पिया पिया-मुह-पच्छुग्गय-दंसणुकंठा ॥ १२५१
 दिट्ठा ते ताहिं पिया तेहि वि णिय-पिययमाओ दोहिं पि ।
 उक्ककम-वयण-णिवेसियच्छि-जुयंलेहिं पुणरुत्तं ॥ १२५२

बान्धवोऽस्माकम् ॥ १२४४ ॥ १२४५) ता पेसिज्जउ - तावत्प्रेष्यतां चित्राङ्गदेन सह माधवानिलः । देवैः^१ यक्षणागमविलम्बो विवाहो भणितः ॥ १२४५ ॥ १२४६) जेणप्पम्मि - येनान्यस्मिन्सुदियसे सांप्रतं शिलामेघे प्राप्ते नरवरस्य लीलावत्या सह विवाहो भवति ॥ १२४६ ॥ १२४७) तं तह - तत्तथा विजयानन्दाच्छुत्वा धरंराधिपेन^२ उत्त्रस्तबालहरिणाक्षि सिद्धाधिपनन्दनो भणितः ॥ १२४७ ॥ १२४८) णिसुयं - निश्चृतं तत् यन्नरकूवरेणादिष्टं तस्मात्वं चित्राङ्गदेन सह हृदयेस्मितं स्थानं ब्रज ॥ १२४८ ॥ १२४९) तो ते - हे क्षामोदैरि ततस्तौ महारवैर्मङ्गलनिर्घोषमुखैः तुर्यैः शङ्खकाहलनिर्घोषधोषैः संचलितौ ॥ १२४९ ॥ १२५०) विजयाणं देण - विजयानन्देन पुरः-सुरेणाग्रगेन रमणीजनोपणीयमानौ तद्देशे निवेशितसहस्राक्षिणुगलौ समायातौ ॥ १२५० ॥ १२५१) समुहा - संमुखगतस्य नलकूवरस्य कृतचरणवन्दनौ द्वावपि प्रत्युन्नतदर्शनोत्कण्ठव्युपसर्पितौ ॥ १२५१ ॥ १२५२) दिट्ठा ते - दृष्टौ तौ ताम्यां चान्योन्यं वदन-

^१ P पेसिज्जउ, J पेसिज्जउ, B पेसिज्जउ. ^२ B अविळंबो. ^३ P देवेहिं, JB वेवेहिं. ^४ = अण्यस्मिन्, B सुहलम्बो. ^५ PB वहर, J वहर. ^६ B उण उण अण्णं. ^७ P मेहे, JB मेहे. ^८ P omits व given by JB. ^९ B पत्तो for भणिओ. ^{१०} B हो. ^{११} B आहट्टमन्व. ^{१२} P स्सग्ग, J सग्गेण, B सग्गेण. ^{१३} = ययं. ^{१४} B णां = खा-]मोचरि स्स रवेहिं. ^{१५} B काहलनिहो-स्सोलेहिं. ^{१६} B समासीणा. ^{१७} B omits this gāthā, though the Sanskrit commentary is given. ^{१८} P एक्केकव, J एक्केकव, B इरिक्केकव. ^{१९} B पुणरुत्तेण. ^{२०} B दिव्वी यं. ^{२१} B धाराधिपेन.

तो हिययद्-वह-विलंबिरेहिं अप्पस-सुह-यसंगेहिं ।
 अणुणय-अएहिं पिय-पियम्मओ किं जं णं मणियाओ ॥ १२५३
 दे पसियह कं तं जं भणग्गह गल्यावराह-यकम्मि ।
 विच्छेद्धा हय-दिषेण ण्णिरं तेण तवियाओ ॥ १२५४
 अह एवं उवलकखाविज्जणं सां माहवाणिलेण तहिं ।
 गहिया जक्खेस-सुया इत्थाहत्थेण पसेयच्छि ॥ १२५५
 तो सा संवेविंरंगुलि-णह-सुह-सिप्यंते-सेय-सलिलेण ।
 अय्वं व देह पिय-संगमस्स हत्थुल्लेण पिया ॥ १२५६
 तो पिययमा-कर-ग्गह-कंसुग्गय-पुलय-पूरिय-सरिरो ।
 सप्परिओसो सो" माहवाणिलो वेईमारूढो ॥ १२५७
 अच्छीहिं चिय सा तेण पिययमा णेह-णिग्गमेरं-भणेण ।
 आलिंगिय व "परिउंभिय व रमिय व पीय व ॥ १२५८
 चित्तंगओ वि पुरओ रयणावलि-विरहयम्मि पल्लंके ।
 आसीणो पिय-जाया-सुह-कम्मल-णिवेसियच्छि-जुओ ॥ १२५९

- ¹⁴ विनिवेशिताक्षियुगलाभ्याम् । कथम् । पुनरुक्तम् ॥ १२५२ ॥ १२५३) तो हिययद् — ततो हृदयार्थविलम्बितैरप्राप्तसुखप्रमंगैरनुनयवचनैस्ताभ्यां प्रियतमो भणितः ॥ १२५३ ॥ १२५४) दे पसियह — तावत्प्रसीदतं किं तद्यद्गणयो यतो हतदैवेन गुरुक्तापराधपक्षे क्षिप्तौ । तेन कारणेन यच्चिरं तापिते युवाम् ॥ १२५४ ॥ १२५५) अह एवं — अथैवं माधवानिलेन तत्रोपलक्ष्य हरिणाक्षि यक्षेशपुत्रिका महानुमती हस्ताहस्तेन गृहीता ॥ १२५५ ॥ १२५६) तो सा — ततः सा प्रवेपमानाङ्गुलिनखमुखसिन्धुमानस्वेद-सलिलेन हस्ताद्रेण प्रिया प्रियसंगमस्यार्थमिव ददाति । सात्त्विकविकारेण प्रत्विन्नतया हस्ताद्रीता ॥ १२५६ ॥ १२५७) तो पिय — ततः प्रियतमाकारग्रहस्पर्शोद्गतपुलकपूरित-शरीरः सपरितोषः स माधवानिलो वेदिं समारूढः ॥ १२५७ ॥ १२५८) अच्छीहिं चिय — कोट्टनिर्भरमनसा तेन माधवानिलेन सा प्रियतमा अक्षिभ्यामेव आलङ्कितेव परि-
¹⁵ चुम्बितेव पीतेव । लावण्यरसस्य पेयत्वात् । रतेव क्रीडां नियोजितेव ॥ १२५८ ॥ १२५९) चित्तंगओ — चित्राङ्गदोऽपि पुरतः प्रियजायामुत्तकमलनिवेशिताक्षियुगो

¹ PB विळंबि, J विळिंब. ² B तेहिं for जं ण. ³ P कं तं जं भणग्गह, J कं तं जण्य अहह [?], B कं तं जण्य. ⁴ = क्षित्तो, B निच्छेद्धा. ⁵ B ता. ⁶ = इत्थोहत्थ्या. ⁷ B हरिणच्छि. ⁸ P विवरंगुलि, J वेवि, B विवरंगुलि. ⁹ P महत्तेप्यंत, J णहसुहलियंयं, B महसुहलियंयंत. ¹⁰ = इत्ताद्रेण, B इत्थुल्ल [= हत्थुल्लेण] P omits सो given by B. ¹¹ B वेई समा. ¹² B gives the gāthā चित्तंगओ वि etc. (No. 1259) first and then अच्छीहिं चिय etc. (No. 1258). I have adjusted the commentary according to the text. ¹³ B वेह विग्गम्मस्सेण. ¹⁴ P परिउंभिय, J परिउंभिय, B परिउंभिय.

एत्थावसरे कुबलयदलच्छि सुजवेण जाण-वत्तेण ।
लीलावर्हे^१ णिय-कुल-हरम्मि संपेत्तिओ दओ ॥ १२६०
तो उग्गए मियके णिवस-विवाह-मंगल-सुहसे ।
सज्जीकयाओ जक्खंणणाहिं आवाण-भूमीओ ॥ १२६१
अमय-रस-मेय-तण्णाय-पट्टवोत्थइय-वियह-पेरंता ।
णिम्मविया वर-कुसुमोवयार-रय-पिजरा वसुहा ॥ १२६२
तो णिय-णिर्यया पिय-पणइ-परिगया पस-परम-परिओसा ।
छिण्ण-च्छिण्णासु मणोहरासु भूमीसु ओसीणा ॥ १२६३
विविहाईं विविह-वण्णुज्जलाईं सहयार-सुरहि-वोसाईं ।
णीलुप्पल-परिमल-वासियाईं दिज्जंति पाणाईं ॥ १२६४
दिट्ठेहिं चिय महरा-परिमल-मिलियालि-मुहलिय-मुँहेहिं ।
चसएहिं विलासवईण होइ मयणाईसा दिट्ठी ॥ १२६५
पढमं चिय जुण्ण-सुरा-फसंग-पेरियट्ठियाणुमावेण ।
चसएण कर-वल्लगेण वल्लइयं वम्महेण धणुं ॥ १२६६
जह जह पिज्जइ मेँहरा तह तह सणियं मओ समट्ठियह ।
जह जह अट्ठियह मओ तह तह सोहा समाहइ ॥ १२६७

रत्नावलिचिते पल्पङ्के समासीनः ॥ १२५९ ॥ १२६०) एत्थावसरे - अत्रावसरे
कुबलयदलाक्षि लीलावत्या सुजवेण यानपात्रेण दूतो निजकुलगृहे संप्रेषितः ॥ १२६० ॥
१२६१) तो उग्गए - ततो मृगाङ्के उद्रते निवृत्ते विवाहमङ्गलारम्भे यथाङ्गनाभिरापान-
भूमयः सज्जीकृताः ॥ १२६१ ॥ १२६२) अमय - पवनैपल्लुवास्तुतविकटपर्यन्ता
वसुधा वरकुसुमोपचाररजःपिञ्जरा निर्मिता । कित्तुप्रेक्षते । अमृतरसमयीव विहिता
समारचिता ॥ १२६२ ॥ १२६३) तो णिय - ततो निजनिज्या प्रियप्रणयिन्या परि-
गताः प्राप्तपरमपरितोषाः छिन्नाः छिन्नाः पृथक् पृथग्भूताः सुमनोहरासु भूमिवासीनाः
॥ १२६३ ॥ १२६४) विविहाई - विविधानि विविधवर्णोद्भवानि सहकारभङ्ग-
वासानि नीलोत्पलपरिमलवासितानि हृद्यमानानि पानानि : मदिरापानकानि जातानि
॥ १२६४ ॥ १२६५) दिट्ठेहिं - मदिरापरिमलमिलितालिमुत्थरितमुखैश्चयकैः दृष्टेरपि
विलासवतीनां मदनातुरा दृष्टिर्भवति ॥ १२६५ ॥ १२६६) पढमं - प्रथममेव
जीर्णसुरापरिवर्धितानुभावेन करावल्लगेन चपकेण मन्मथेन धनुर्वलितमिव कुण्डलीकृतमिव
कन्दर्पेण कार्मुकं ज्यारूढं कृतमिव ॥ १२६६ ॥ १२६७) जह जह - यथा यथा

^१ P 'वईं वि' , J 'वईं वि' , B 'वहए वि' . ^२ P अमयरसमेयतवायप' , J अमयरसायवहएव' , B 'अमयरसहवसपणपल्लववसवविहवपेरंता' . ^३ - रजःपिञ्जरा वसुधा . ^४ [-णियवाणिय-] . ^५ B वासुधा .
^६ P वासाईं , B वासाईं . ^७ B सुहसि . ^८ P महरा , J not specified , B मयणा . ^९ P परिवाटिया , B परिवाटिया . ^{१०} B सणियं for वल्लइयं . ^{११} P महरा , B महरा .

चिर-जंपियं भरिज्जइ तवस्खण-भणियं पि झंत्ति पम्हुसइ ।
 असमंजसं पि भणियं छज्जइ महु-मय-विचारणे ॥ १२६८
 महु-मय-वस-पम्हुट्टावराह-परिउंविथा वि दइएण ।
 अणुणिज्जइ पच्छा भरिय-मण्णु-वलिमाणणा को वि ॥ १२६९
 कीए वि महु-मयाखण-कंबोल-विणिओय-वज्जियं^१ दट्ठुं ।
 उंविणिज्जइ सयंभासोय-पल्लवं पिययमेण तहिं ॥ १२७०
 अवराह-सम्भुत्तुसंणं माण-तरुम्मूलंणं पिया पियइ ।
 पिययम-करमाहुत्ताण-वयण-विणिवेसियं महरं ॥ १२७१
 अण्णोण्णाहर-रस पाण-सुह-सुंत्तेहि सिद्ध-मिहुंजेहिं ।
 विप्पइ चिरेण चसयं विलक्ख-भावागय-सुहेहिं ॥ १२७२
 पिय-मुंहे-पीउवरियं थोवं थोवं चिरेण का वि पिया ।
 अमयं व पियइ सरयं सरोस-पडिवक्ख-सच्चवियं ॥ १२७३
 गेयं सहेत्थ-तालं सुह-महल-णच्चियं पंडसियं चं ।
 सहइ विलासवईणं सुपसण्ण-पसाहियं वयंणं ॥ १२७४

- ^{११} मदिरा पीयते तथा तथा शनैः शनैः उन्मादकचमालीयते जायते । यथा यथा मदः आली-
 यते तथा तथा शोभा समारोहति ॥ १२६७ ॥ १२६८ ॥ चिरजंपियं - चिरजल्पितं
 स्मर्यते तत्क्षणभणितं स्पुटं न स्मरति । मधुमदविकारेणासमञ्जसमपि भणितं राजते
 ॥ १२६८ ॥ १२६९ ॥ महुमय - मधुमदवशात्प्रमृष्टापरात्रपरिचुम्बितापि पश्चात्स्मृतमन्यु-
 वलिताननापि कापि दपितेनानुनीयते । प्रथमं मदवशात् विस्मृत्यापराधं संमुखीभूय स्मृत्वा
^{१२} पुना रोषपराङ्मुखीभूता कान्तेन प्रसाधते ॥ १२६९ ॥ १२७० ॥ कीए वि - कयाचि-
 न्मधुमदारुणकपोलविनियोगवर्जितो दृष्ट्वा शयनाशोकपल्लवः प्रियतमेनापनीयते । मधुमदि-
 रामधवशादेव कपोलस्य स्वभावजमरुणत्वं जात किमशोकपल्लवेनेत्युत्मारितम् ॥ १२७० ॥
 १२७१ ॥ अवराह - अपराधसंमार्जनीं मानतरुन्मूलिनीं प्रियतमवरोत्क्षिप्तैवदनविनि-
 वेक्षितां मदिरां प्रिया पिबति ॥ १२७१ ॥ १२७२ ॥ अण्णोण्णाहर - अन्योन्याघर-
^{१३} रसपानसुखप्रसक्तैः विलक्षभावागतमनोभिः सिद्धमिधुनैश्चिरेण चपकं गृह्यते ॥ १२७२ ॥
 १२७३ ॥ पियसुह - कापि प्रिया प्रियमुखपीतोद्भूतं सरोषप्रतिपक्षदृष्टं सरकं मधं काचित्
 स्तोकों स्तोकममृतमिव पिबति । कथम् । चिरेण ॥ १२७३ ॥ १२७४ ॥ गेयं - सहस्त-

^१ P भरि, B सरि. ^२ B भणियं कुस्सिज्जइ कुट्ठयं. ^३ B रेहइ for छज्जइ. ^४ = विकारेण.
^५ P पम्हु, B पम्ह. ^६ P उंविथा, J उंविथा, B चुंविथा. ^७ P महु which is omitted by J
^८ P विठिया, B वलिया. ^९ P को, J का. ^{१०} P कबोलकंतीए निजियं, J कबोलविण्णोयवज्जियं,
 B कबोलविण्णोयवज्जिया. ^{११} = निमित्तं. ^{१२} P अवि, J अव. ^{१३} P स्वणासोय, J स्वणासोय,
 B स्वणासोय. ^{१४} B सुत्तुसंणं. ^{१५} B सुत्तुसंणं. ^{१६} B पसत्तेहि. ^{१७} B अणोण्णं for सुहेहिं.
^{१८} B पिययमपीपुण्णवियं. ^{१९} B सिज्जइ सहत्थयाळं. ^{२०} B व इ for पम्ह. ^{२१} P व, J व.
^{२२} = वयं.

दर-विहङ्गत-कडिळं विर्यलिय-रसणं पडंत-यावरणं ।
 दर-लुलियालय-तिलयं^१ दर-मत्तं सहइ रमणि-यणं ॥ १२७५
 इय महु-भय-मुहयासेस-सिद्ध-गंधव-जवख-जण-णिवहे ।
 संपत्तो तेइय-दिणावसाण-समए सिलामेहो ॥ १२७६
 तो सो पियाण्ण समयं सवाण वि ण्ण-देस-मिलियाण ।
 विज्जाहरेद-यमुहाण झत्ति पुरओ सर्मासीणो ॥ १२७७
 समइच्छिउण सुंदरि सवेहि मिं तेहिं सो सिलामेहो ।
 भणिओ पिय-त्तणयाए दंसण-सुहमणुहवेत्ताहे ॥ १२७८
 ता सरयसिरीण्ण समं संपत्तो पिय-सुयाण्ण वर-भवणं ।
 सच्चविया सा कुवल्य-दलच्छि लीलावर्द्ध तेण^२ ॥ १२७९
 अग्वाइउण सीसे पणाम-यच्चुट्टिया समासत्तो ।
 सासीसं ससणेहं गहिया जणणीण्ण उच्छेणे ॥ १२८०
 तावय विज्जाहर-सिद्ध-जवख-गंधव-माणुंसाणं च ।
 वयणाहं णियच्छंती मुक्का सावेण सरयसिरी ॥ १२८१
 तक्कालं बंधु-समागमेण परितोसियाण्ण संभरिओ ।
 एसो वि सावै-समओ जो सो भणिओ गणेसेण ॥ १२८२

तालं गीयते विलासवतीनां मुखमर्दलनार्तितं हसितं च सुप्रसन्नप्रसाधितं वदनं च शोभते
 ॥ १२७४ ॥ १२७५) दर - ईषद्विघटितकटीवखं विघटितरसनं पतत्रावरणम् ईष-
 द्भुलितालकतिलकम् ईषन्मत्तमुन्मत्तत्वं रमणीनां शोभते ॥ १२७५ ॥ १२७६) इय -
 इति मधुमदमुदिताशेषसिद्धगन्धवंयक्षजननिवहे । तृतीयदिनावसानसमये शिलामेघः संप्राप्तः^३
 ॥ १२७६ ॥ १२७७) तो सो - ततः स प्रियया समं सर्वेषामप्येकदेशमिलितानां
 विद्याधरेन्द्रप्रमुखाणां पुरतो झटिति सर्मालीनः ॥ १२७७ ॥ १२७८) समइच्छिउण -
 सुन्दरि तैः सर्वैरपि समाश्लिष्य स शिलामेघो भणितः । अधुना निर्जंतनयामुखदर्शन-
 सुखमनुभव ॥ १२७८ ॥ १२७९) ता सरय - तावता शरच्छ्रिया समं निर्जंतुताया
 वरभवनं संप्राप्तः । कुवल्यदलच्छि सा लीलावती तेन दृष्टा ॥ १२७९ ॥ १२८०)^४
 अग्वाइउण - प्रणामप्रत्युत्थिता शीर्षे आघ्राय साशीर्वादं सजेहं जनन्या उत्सङ्गे गृहीता
 ॥ १२८० ॥ १२८१) तावय - ततः सा विद्याधरसिद्धयक्षगन्धर्वमानुषाणां वदनानि
 पश्यन्ती सा शरच्छ्रीः शापेन मुक्ता ॥ १२८१ ॥ १२८२) तक्कालं - तक्कालं

^१ B विर्यविच. ^२ B पंगुवणं. ^३ P किलयं, JB तिलयं. ^४ P रमणियणं, J रमणिवर्द्ध, B रमणीण.
^५ P च्छया, JB च्छय. ^६ B ससु [= स] छीणे. ^७ = समवेद्येव, B समइच्छिउण. ^८ B वि. ^९ B
 सा भणियो विवत्तणयासुहमणुहवेत्ताहे । ^{१०} B तेहिं. ^{११} = आश्लिष्य, P समासत्त्या, J समासत्तो,
 B समासत्ता. ^{१२} B तो सा tor तावय. ^{१३} P माणुसज्जं च, JB माणुसाणं च. ^{१४} P विसाव, J वि
 साव, B समाव.

अह सा कर्मसो गुरु-बंधवेहिं परियाणिऊण ओसेत्ता ।

सविसेसं पहिवण्यं बह्वण्यं असेसेहिं ॥ १२८३

तावाणंद-परंपर-परितुट्टु-मंगल-खाई ।

पहयाई पणचिय-परियाणाई परिओस-नूराई ॥ १२८४

अण्णम्मि दिणे^१ षीसेस-बैल-पहाणम्मि वासरारंमे ।

वेत्तूण पहवण्यं कुवलयावली राहणो पत्ता ॥ १२८५

तो सो सिरि-मंडव-मज्झ-देस-विरह्य-चउक-चिंचइए ।

चउ-पास-णिवेसिय-कणय-कलस-कय-चारु-परिवेसे ॥ १२८६

णव-हईण-पाउया-र्येण-कंति-विच्छुरिय-वियड-पेरंते ।

^{२०} वज्जंदणील-मरणय-मणि-चबिंध-पिहुल-वित्थारे ॥ १२८७

पज्जालिय-कणय-पईव-पयड-परिवहुमाण-सिरि-विहवे ।

आसीणो णरणाहो संसुयं सुह-मज्जाणावीडे ॥ १२८८

धुवंतो गंधवच्छराहिं सिद्धंगणाहिं गिज्जेतो ।

विज्जाहर-जक्ख-विलासिणीहिं गिम्मैज्जिओ पटमं ॥ १२८९

- ^{१९} बन्धुसमागमेन परितोषितया संस्मृतः । एष स शापावसानसमयो यो भणितो गणेशेन ॥ १२८२ ॥ १२८३) अह सा - अथ सा गुरुबान्धवैः क्रमशः परिज्ञायान्वासिता । अशेषैः सविशेषं वर्धापनकं प्रतिपन्नं कृतमित्यर्थः ॥ १२८३ ॥ १२८४) तावाणंद - तैतः आनन्दपरंपरापरितुष्टदुष्टमङ्गलवाणि प्रकृत्यपरिजनानि परितोषतयाणि प्रहृतानि ॥ १२८४ ॥ १२८५) अण्णम्मि - अन्यस्मिन् दिने निःशेषबलप्रधाने वामरारम्भे ज्ञापनं ज्ञापनोपकरणं ^{२०} गृहीत्वा कुवलयावली राहः समीपं प्राप्ता ॥ १२८५ ॥ १२८६-८८) तो सो - ततः श्रीमण्डपमध्यदेशविरचितचतुष्कमण्डिते । चतुर्द्वारनिवेशितकनककलशकृतगुरुपरितोषे ॥ [णव -] नवघटितपादुकारज्जकारितिविच्छुरितविकटपर्यङ्के । वज्रेन्द्रनीलभरकत-मणिसंचयग्रथुलवित्तारे ॥ [पज्जालिय -] प्रअलितकनकप्रद्रीपप्रकटवर्धमानश्रीविभवे । सुप्रदीप्तमज्जनपीठे नरनाथः आसीनः । विशेषकैम ॥ १२८६-८८ ॥ १२८५) धुवंतो - ^{२१} गन्धवीप्सरोभिः स्तूयमानः सिद्धाङ्गनाभिः गीयमानः, प्रथमं विद्याधरयज्ञविलासिनीभिः

^१ B कमेण. ^२ = आश्रिता, P ओसत्ता, J ओसत्तो, B आसत्तिया. ^३ P परिपुट्टु, J परिपुट्टु, B सा आणवपरंपरपरितुसु [= ओसु] सुट्टु. ^४ P दिणे, J दिणि. ^५ = प्रहवक [?]. B हर for पस. ^६ P परिवेसे, J परिविओसे, B परिओसे. ^७ B चबिंध. ^८ = नवघटितपादुकारजः. ^९ P चबिंध, J चबिंध, B संचय. ^{१०} P संसुयं, J संसुयं, B सुसुत्थे मज्जाणा for संसुयं etc. ^{११} = गीयमानं. ^{१२} = उन्नतः. ^{१३} B प्रसाकित. ^{१४} P puts this at the close of gāthās

तावय तुरेहिं महा-रवेहिं विविहेहिं मंगलीएहिं ।
 षड्विओ परिहासुलोविरीएं रंङ्गम्बवाए तहिं ॥ १२९०
 तो सो सिय-वारण-पट्टि-संठिओ सेय-वास-सिय-कुसुमो ।
 सेओईसं-विलिचो सियायैवत्तो समुच्चलियो ॥ १२९१
 समुहागएहिं विज्जाहरिंद-गलकूवराइ-पमुहेहिं ।
 दिट्टो अद्द-पहे बिय सवेहि मि स-प्यणाम-सिरो ॥ १२९२
 तो तेहिं विय पुरस्सरेहिं उन्निवच-नाल-हरिणच्छि ।
 संपत्तो णरणाहो आवासं सिंघैलेस्स ॥ १२९३
 जं तं रंगावलि-रैइय-विविह-सयवत्त-सत्थिय-सणाहं ।
 रमणि-यणाहरण-भउद्ध-जाल-बज्जंत-सुर-चावं ॥ १२९४
 बहु-विह-विचित्तं-कुसुमोवयार-चिंचइय-चारु-धरणि-यलं ।
 देवीगुल्लोय-फलंवमाण-मोत्ताहल-स्थवैयं ॥ १२९५
 पंडु-पडह-संख-काहल-भुंयंग-संवलय-मंगल-णिहोसं^१ ।
 जुवई-यण-कय-परिहास-मणहरं मंडव दारं ॥ १२९६
 खिचो से दहियक्खय-बोमीसो^२ अविहवाहिं मंगलियो ।
 बलि-भौयणो णरंदस्स कणय-तलिया-परिट्टवियो ॥ १२९७

निर्माजितः स्नापितः ॥ १२८९ ॥ १२९०) तावय—तावता महारवैस्त्वैः विविधैः
 माङ्गलिकैः परिहासोल्लापनशील्या रम्भोद्भया कुवल्यावल्या प्रमुः स्नापितः ॥ १२९० ॥
 १२९१) तो सो—ततः स सितवारणपृष्ठसंस्थितः श्वेतवासाः सितकुसुमः श्वेतश्रीखण्ड-
 विलिप्तः श्वेतातपत्रः समुच्चलितः ॥ १२९१ ॥ १२९२) समुहागएहिं—समुखागतैः
 विद्याधरेन्द्रनलकूवराजप्रमुखैः सर्वैरपि सप्रणामशिरा नृपोऽर्धपथ एव दृष्टः ॥ १२९२ ॥^३
 १२९३) तो तेहिं—ततस्त्रैविद्याधरेन्द्रपुरःसरैर्नरनाथः उन्निवचबालहरिणाक्षि सिंहलेश-
 स्यावासं प्राप्तः ॥ १२९३ ॥ १२९४—९७) जं तं—यमण्डपद्वारं वररत्नावलि-
 तीर्णसुप्रैशस्तस्वस्तिकसनाथम् । रमणीजनाभरणमयूखजालब्रथ्यमानसुरचापम् ॥ [बहुविह-]
 बहुविधविचित्रकुसुमोपचारमण्डितचारुधरणिगतम् । दिव्यैर्गुल्लोचप्रलम्बमानमुक्ताफल-
 स्थगितम् ॥ [पडु-] पटुपटहशंखकाहलामृदङ्गसंबलितमङ्गलनिर्घोषम् । युवतीजनकृतपरि-^४
 हासमनोहरम् ॥ तत्रैवंविधे मण्डपद्वारे [खिचो-] तस्य नरेन्द्रस्य चरणकमलयोरुपरि
 अविधवाभिर्दध्यक्षीविमिश्रो बलिभाजनं माङ्गलिकः क्षिमः । कलापकम् ॥ १२९४—९७ ॥

^१ P विरीहिं, J विरीए, B विरीहिइ. ^२ = कुवल्यावल्या, P उन्ववाए, J उन्ववाहि, B उन्ववाइ.
^३ B पुट्टि. ^४ P सियगोईस, JB सेओईस. ^५ = श्वेतातपत्र. ^६ P सिंघ, J सिंघ, B सिंघ. ^७ B रंगावलि-
 रैइयमसुपसत्थियय. ^८ P बज्जंत, J बज्जंत, B बज्जंत. ^९ B विच्छि. ^{१०} B दिव्यगुलोय. ^{११}
^{११} B ल्पिअं. ^{१२} P पडु, B पडु. ^{१३} B भुंयंग. ^{१४} PB निहोसं, J निघोसं. ^{१५} = आभिय, B विनीसो for बोमीसो. ^{१६} = मांगलिकवात्रं, PB भायणे, J भायणे. ^{१७} = आश्रितकवात्रं, B सिख्य for तलिया. ^{१८} B देवीगुलोयम्. ^{१९} B puts कलापकम् at the close of gāthās.

तावच्छिउग दारं दह्या-कोऊहलेण णरणाहो ।
 सुहरेण संपहट्टो आसीणो षट्-तूलीए ॥ १२९८
 दिट्ठा विरलं-सियसुय-संपाउय-वणण-कमल-लौयण्णा ।
 लीलावई णरिंदेण सायेंरं सैहरिसंगेण ॥ १२९९
 सप्परिहांसं जुवई-यणेण संतोस-तोसविज्जंतो ।
 तत्तच्छिउग सुहरं णरणाहो वेहमारूढो ॥ १३००^१
 तो जायवेय-कय-वउ-यंयाहिणो पत्त-परम-परिओसो ।
 गुरु-विप्य-कय-पणामो पुंणेो वि तत्तो समासीणो ॥ १३०१
 अह वेह-समुत्तिण्णस्स राहणो सिंघलंमैणा ण्णका ।
 आरत्तिय-तलिरियांसत्त-करयला उवगया पुरओ ॥ १३०२
 तावय विज्जाहर-बंदिणेणं सहस ति वियसिय-मुहेणं ।
 सालंकारं सुमणोहरं च गाहाउलं पढियं ॥ १३०३
 देवं गियच्छसु ।

अण्णोण्ण-समीव-णिवेस-णिच्चलं समियं-सह-संलौवं ।

पोउर-कल्लहंस-अुंयं सुयइ व पय-पंकय-णिसंणं ॥ १३०४

- १२९८) तावच्छिउग - वर्धितकोलाहलो नरवरेन्द्रः कौतुकगृहे संप्राप्तः । सुचिरेण संप्रविष्टः अनर्घ्यतुल्यां प्रशस्ततुलिकायां समासीनः ॥ १२९८ ॥ १२९९) दिट्ठा - सहर्षङ्गेन नरेन्द्रेण शातवाहनेन विरलश्वेतांशुकर्मप्रावृत्तवदनकमललावण्या लीलावती सादरं सबहुमानं दृष्ट्वा । तलिनवस्त्रावृत्तत्वेन दर्शनीयस्पर्शां साभिलाषं विलोकितेत्यर्थः ॥ १२९९ ॥ १३००) सप्परिहांसं - सपरिहांसो युवतीजनेन संतोषतोप्यमाणः सुचिरं स्थित्वा महीपतिर्वेदीं विवाहस्थलकमारूढः ॥ १३०० ॥ १३०१) तो जायवेय - ततो जातवेदःकृतचतुःप्रदक्षिणो जातपरमपरितोषः गुरुविप्रकृतप्रणामो राजा पुनः तत्रैवासीनः उपविष्टः । जातवेदा बहिः ॥ १३०१ ॥ १३०२) अह वेह - वेदीमुत्तीर्णस्य राज्ञः पुरतः आरात्रिकासक्तव्रततया एका सिंहलाङ्गना शिल्पमेघनृपभार्या उपगत आगता । १३०३) अश्रुज्जामानुरारात्रिकावतरणायोपगता इत्यर्थः ॥ १३०२ ॥ १३०३) तावय - तावता विद्याधरबन्दिजनैः सहसा विकसितमुखैः सालंकारं चित्रवक्रोक्त्यानुप्रासादिसुभगं सुमनोहरं हृद्यं गाथाकुलं पठितम् ॥ १३०३ ॥ देव पय्य । तदेवाह । १३०४) अण्णोण्ण -

^१ P तापरियउग दारदह्या, J तावच्छिउग दारं, B reads the first line thus: कोऊहरे संपत्तो वट्ठियकोऊहलो णरणाहो । ^२ PB विरलसिंयसुय, J विरलंसुयंसुय. ^३ B संयाहव- [= संकाहव]. ^४ B कयकललावण्णा. ^५ B साहिकसत्थि [= सिद्धि] विच्छोहा for सारं etc. ^६ P सहरि, J सहर. ^७ B सप्परिहांसो. ^८ = तोप्यमाणः. ^९ JJB नत्ताहो. ^{१०} P 1298, J not specified, B 1301. ^{११} = वतुअवशिणा, P वउप्य, B वउप. ^{१२} P तत्तो वेहं समुत्तिणे, JB पुणेो वि तत्तो समासीणो. ^{१३} B सिंहासिं [= सं] भागा. ^{१४} B सिंघला. ^{१५} = शन्वापुह, P सिज्जाहर, JB विज्जाहर. ^{१६} B बंदिपदि. ^{१७} B जुवेइ. ^{१८} P विष, J देव, B मत्ताथ [= इ]. ^{१९} = अंत. ^{२०} B संकायो. ^{२१} B सुजो. ^{२२} B निसण्णो. ^{२३} B स्पसंव. ^{२४} B looks like कुवं.

थोरोरु-जुयञ्मन्तर-संदाभिय-सिचय-पर्यटिय-पहोहो ।
 रसना-दल्ल-संकेतो रमणे रमइ व जोइवलो ॥ १३०५
 तसोणये-विसम-विसंघटत-तिवली-तरंग-परितणुए ।
 धुयै-संचया वि' अहिय रेहइ रोमावली उयरे ॥ १३०६
 कम-पसरिय-धुय-जुयहु-च्छल्लेत-लायण-जगिये-परिवेसो ।
 पसरइ अलइ-धामो दूररं दीव-उज्जोओ ॥ १३०७
 वेल्हल्ल-धुवोवग्ण-विसेम-ससुल्लसण-संगोलिज्जंतो ।
 परिभमइ णाहि-भडल-विओय-विरहाउरो हारो ॥ १३०८
 [धुयै-भामिय-तलिय-पर्यैव-पर्यटिओ थणहरे सहइ हारो ।
 मेरुय-सिंग-जुए णं चलंत-गंगा-पवाहो व ॥ १३०८*१]

अन्योन्यसमीपनिवेशनिश्चलो नू-पुरकल्लहंसयुवा चरणाभरणराजहंसतरुणः । शमितशब्द-
 संलपः संकोचिनादकलकलः पदपङ्कजनिषण्णः स्वपितीव । सात्त्विकभावेनाङ्गोपाङ्ग-
 स्तम्भानूपुरारावाभावान्निद्रायत इवोद्येक्षा । यदाहुः प्रमुश्रीहेमसूरयः अलङ्कारचूडामणौ
 'स्तम्भस्वेदरोमाश्चस्वरमेदकम्पवैवर्ण्याश्रुप्रलया अष्टौ सात्त्विकाः' [काव्यानु० २-५३]
 इति ॥ १३०४ ॥ १३०५) थोरोरु - स्थूलोरुजङ्घान्तरसंदानितसिचयप्रकटितावै-
 यवः सूक्ष्मवस्त्रत्वाद्गन्तलीनतेजसा प्रकाशिताङ्गोपाङ्गो अत एव रसनावलिसंक्रान्तः
 काञ्चीलम्रो ज्योतिष्को दीपो रमणे स्मरमन्दिरे रमत इव क्रीडतीव ॥ १३०५ ॥
 १३०६) तसोणय - ततः सोन्नतविषमविसंघटमानत्रिवलीतरङ्गप्रतिननुके" तस्या उदरे
 तदानीं कुचसंचयात् वक्षोजकरोशात् हारावली शोभते । अ्योतिःप्रतिबिम्बेन हारो रोमा-
 वली च सविशेषं राजते इत्यर्थः ॥ १३०६ ॥ १३०७) कमपसरिय - कमप्रसा-
 रितभुजयुगलोच्छल्लवण्यजनितपरितोषो दीपोह्यतो लब्धार्थः सिद्धकार्य इव दूरतरं
 प्रसरति । लोभप्रस्तो हि यथालाभमग्रे धावति । आरात्रिकदीपोऽप्ययं बाहुप्रसारणेन ऊर्ध्व-
 मुपाद्यमानो विशिष्टाङ्गोपाङ्गलवण्यरसलाभान्नाभीकक्षावक्षोजादिषु प्रविशति इति भावः
 ॥ १३०७ ॥ १३०८) वेल्हल्ल - ऊर्ध्वप्रसरणशीलमुजवैलानस्तनकैलशस्रसनसं-
 कलीक्रियमाणः नाभिमण्डलवियोगवैधुरातुरो हारः परिभ्रमति इतस्ततो लुठति । आरा-
 त्रिकस्योर्ध्वमुत्पादनेन नाभीमण्डलादहूरीभवन् वक्षोजयोश्च परितः पतित्वोभयतटाम्यां
 मिलंस्तदुभयवियुक्त इव भ्रमतीत्युपेक्षते । 'संसेल्हसिड्ढौ' [हैम० ८-४-१९७] इति
 ल्हसणं । विल्हल्लं स्फूर्तिमत ॥ १३०८ ॥ १३०८*१) धुयै - भुजभ्रमिततिलैक-

¹ B जंघंवर for जुयञ्मन्तर. ² B पर्यटियावयो I. ³ B रसनावलिंसं. ⁴ P सण, JB सणे.
⁵ B सो सेवल्ह = व. ⁶ B जुयै for धुयै of P. ⁷ B हि. ⁸ P अहियं, J यहियं, B corrupt.
⁹ PB जगियं, J पंग for जगियं. ¹⁰ = दीर्घभुजजनतव. ¹¹ B धणवल्हल्लसण for विसम etc.
¹² = संसणेन विधीयन्वत्. ¹³ This gāthā is not found in any ms.; but it is tentatively
 reconstructed from the Sanskrit commentary found in B which gives only धुयै,
 perhaps standing for the first two letters of the gāthā. ¹⁴ B ल्हसणे.

गिम्भज्जिय-विउल-कमोल-कति-मासलिय-पम्ह-वित्तारो^१ ।
 तलियाण्णं समं परिभ्रमं तरुण-मय-वाउरा दिट्ठी ॥ १३०९
 इयं तुह इमीण्णं गरवर वास-सहस्सं अलक्खिय-जराए ।
 मामिज्जोउ कय-कोऊहलाण्णं आरत्तिय-पर्वो ॥ १३१०
 अहं सो तत्थं गरंदो रू-तण्हु-चाबलो गिसारंमे ।
 अल्लीणो वासहंणं गरणाहो पिययमाण्णं समं ॥ १३११
 ण्णत्ताहे तुह कुवल्लय-दलच्छि किं जंपियण्णं बहुएण ।
 सा राहं तस्सं णराहिवस्सं उज्जग्गिरस्सं गया ॥ १३१२
 एव पहाए संते सवेहि मिं तेहिं दिव-पुरिसेहिं ।
 बहु मण्णिउम दिण्णाओ गियय-णिययाओ सिद्धीओ ॥ १३१३
 अंतद्धानं सिद्धाहिणेण जक्खेण अक्खयं कोसं ।
 गंधवेण यं दिण्णं दिवंभि गमणं महीवईणो ॥ १३१४

- प्रदीपप्रकटितो हारः स्तनभरे शोभते । णं इति प्रश्नोपेक्षायाम् । मेरुशृङ्गयुगे चलद्रङ्गा-
 प्रवाहः इव । स्वभावनिकाभगौरे बद्धोजयुगले विशिष्य दीपप्रभोदीप्यमानतेजसि हारं
^१ सुवर्णाचलशिखरद्वयप्रवाहत्स्वर्गगङ्गाप्रवाहतयोपेक्षितवान् ॥ १३०८*१ ॥ १३०९)
 गिम्भज्जिय - निर्माजितविमलक्रयोलकान्तिमांसलितपक्षमविस्तारो^१ उद्वर्तनादिना निर्मली-
 कृतगह्वरुचिप्रवर्धितनेत्रोममण्डला तरुणमृगवागुरा दृष्टिः तलिकया हस्ततलेन आरात्रिक-
 पात्रेण वा समं परिभ्रमति । वागुरा मृगबन्धनजालिका । नेत्राभ्यामपि अवतारणकं
 क्नेहात्करोति इत्यर्थः ॥ १३०९ ॥ अथ बन्दिनः उपसंहारमाहुः । १३१०) इयं -
^२ हे नरपते राज्ञिति पूर्वप्रकारेण अलक्षितत्रया अतिरसादज्ञातवृद्धभावया कृतकौतूहल्या
 अनया नायिकया वर्षसहस्रं तव त्वदुपरि आरात्रिकप्रदीपो भ्राम्यते । सौभाग्यातिरेकेण
 तवोपरि वर्षमानश्रेष्ठया अनया वर्षसहस्रमपि माङ्गलिक्यं क्रियते इति कृतमतिविस्तरेण
 ॥ १३१० ॥ १३११) अहं - अथ स नरपतिः निशासमये सहसालिङ्गनरसाक्षितो
 लीलावत्या समं वासगृहे संप्रविष्टः क्रीडामन्दिरमाविशत् ॥ १३११ ॥ अथ कुतूहल-
^३ कविः स्वभार्या प्रति वक्तव्यसंक्षेपमाह । १३१२) एत्ताहे - हे कुवल्लयदलक्षि सावित्रि
 अधुना तवाग्रे बहुना जल्पितेन किम् । अनिर्वाच्यं किं निर्वचि चतुरशीतिनिबन्धा-
 दिव्यक्तं किमधुना प्रकटयामि निर्व्यासार्थमाह । सा रात्रिस्तस्य श्रीशातवाहननराधिपस्य
 उज्जागरकृत्वेन ^४ अनिद्राणतयैव विभातेत्यर्थः ॥ १३१२ ॥ १३१३) एव पहाए -
 तावैता प्रभाते सूर्योदये सति सर्वैस्तेर्दिव्यपुरुषैः गन्धर्वयक्षविद्याधरैः बहुमान्य निज-
^५ निजकाः सिद्धयो दत्ताः ॥ १३१३ ॥ १३१४) अंतद्धानं - सिद्धाधिपेन मल्याधिपेन

^१ B विमल. ^२ [-वित्तारो]. ^३ = तरुणमृगवागुरा, P वाउला, JB वाउरा. ^४ B भामिज्जो.
^५ B reads first line thus : अहं सो सहसालिङ्गनरसिओ सत्ताहणो निस्तस्मए । ^६ B वासहरे.
^७ B ताव. ^८ P मि, J मि, H वि. ^९ अन्तद्धानं, J अंतद्धानं, B अन्तद्धानं. ^{१०} B reads second
 line thus : कोममणं तह गंधाहिणेण विणो [= विणं] महीवईणो. ^{११} = स्वर्गोपि. ^{१२} P बयणो,
 JB बहणो. ^{१३} B विस्तारो. ^{१४} B अनिद्राणतयैव.

हंसेण वि से देव्यं वय-यम-रसायणोत्सहं मीत ।
 पडिविष्णं जं अय्यं पि किं पि तं तुष्णं साहीणं ॥ १३१५
 एवं बहुसो पडिविज्जिउग्ग सो सुयणु णिय-पुरौहुचो ।
 संपेसिओ सहरिसो^१ राया लीलावर्धे^२ समं ॥ १३१६
 इहं तुह इमीएँ णरवर वास-सहस्सं अलविखय-जराए ।
 लीलावर्धे^३ समयं वण्णंतु अलविखया दियहा ॥ १३१७
 इय विविह-ययारं जैक्ख-गणा आसीस्सिउग्ग णैरण्हाई ।
 णिय-णिय-वासाहुचं सवे ते उवगया झत्ति ॥ १३१८
 पूयं काउग्ग तिलोयणस्स भक्कीएँ णग्ग-यासुवयं ।
 णमिउग्ग सलीलं कुवलयच्छिं सालाहणो चालिओ ॥ १३१९
 इत्थंतरम्मि ते वि हु विज्जाहर-सिद्ध-जक्ख-गण्वा ।
 संपत्ता सहस चिय साणंदां णियय-ठाणेषु ॥ १३१९*१
 तहं सो वि सिलामेहो दो-तिण्णि पयाणयाईं गंतुण ।
 विणियत्तो तणयाए रयणाहरणाईं दाउग्ग ॥ १३२०

महीपतेरन्तर्धानम् अदृश्यीकरणं दत्तम् । यक्षेण नलकूबरेण सदैवाक्षीणः कोशो माण्ड-^{१*}
 गारो दत्तः । अक्षयस्ते निधिर्भवतु । अनुगृहीत इत्यर्थः । तथा गन्वाधिपेन गन्धर्वराज-
 पुत्रेण चित्राङ्गदेन व्योमैनि गमनं संचरणं दत्तमिति । स्वस्वविद्यापारितोषिकं त्रिभिरपि सुरैः
 परोपकारिणे नृपाय वित्तीर्णम् ॥ १३१४ ॥ १३१५) हंसेण - हंसेनापि नरेन्द्रेण
 श्रीशातवाहनाय वयःस्तम्भरसायनं महातन्त्रं दत्तम् । तन्त्रमौषधादि । अन्यच्च । प्रतिपन्नं
 हंसेन राज्ञाम्युपगतम् । यदस्माकं कोशकोष्ठगारशुद्धान्तादि तद् युष्मत्स्वाधीनं भवदायत्तं^{२*}
 सर्वमिति ॥ १३१५ ॥ १३१६) एवं बहुसो - हे सुतनु सावित्रि एवमित्यं बहुशः
 प्रतिपद्य स शातवाहनो राजा लीलावत्या समं निजपुरं प्रति सहस्रं संप्रेषितः ॥ १३१६ ॥
 १३१७) इह - [इह तव अनया नरवर वर्षसहस्रमलक्षितजरया लीलावत्या समं ब्रजन्तु
 अलक्षिताः दिवसाः] ॥ १३१७ ॥ १३१८) इय - [इति विविधप्रकारं यक्षगणाः
 हि^३ आशास्य नरनाथम् । निजनिजवासाभिमुखं सर्वे ते उपगताः झटिति] ॥ १३१८ ॥^{४*}
 १३१९) पूयं - [पूजां कृत्वा त्रिलोचनस्य भक्त्या नम्रपाशुपतम् । नत्वा सलीलं कुवल-
 याक्षि शातवाहनः चलितः] ॥ १३१९ ॥ १३१९*१) इत्थंतरम्मि - अत्रान्तरे
 तेऽपि विद्याधरसिद्धयक्षगन्धर्वाः सानन्दाः प्रमोदपरायणाः सन्तः सहस्रैव निजकस्थानेषु
 संप्राप्ताः ॥ १३१९*१ ॥ १३२०) तह सो - ततः सोऽपि शिलामेहो द्वे श्रीणि

^१ P विम, J देव्यं. ^२ B reads second line thus : पडिविष्णं अयं पि हु जं अय्यं तुष्णं साहीणं ।^{३*}
 (with minor corrections). ^४ B पुराहुचं. ^५ B सहरिसं. ^६ These verses, Nos.
 1317-19, are found in PJ, not in B. ^७ P जक्खगणाई, J जक्खगणीई, [जक्खगण्य].
^८ P नह, J णहं. ^९ PJ नवा. ^{१०} This gāthā is found only in B, but not in PJ. ^{११} B
 विखय. ^{१२} ता for एह.

सिंहल-दीवम्भि गओ सह सरयसिरीइ भिन्न-परिवरिओ ।
 णिवत्तिर्ये लीलावइ-विवाह-सुह-वड्डियाणंदो ॥ १३२०*१
 अह सुयणुं सो णरिंदो लीलावइ-लंभ-जणिय-परिओसो ।
 णिये-ठाणे संपत्तो णव-णव-वड्डुत-कळ्हाणो ॥ १३२०*२*
 पुहईसरो सतोसं लोलावइ-वयण-पेसियच्छि-जुओ ।
 विज्याणंदेणाणंदिओ परं वट्टइ सलीलं ॥ १३२१
 सामंत-महंतासण्ण-दिण्ण-भय-भीम-भेसिय-दियंतो ।
 सिग्घयरं संपत्तो सञ्चत्ति-विसय पट्टाणं ॥ १३२२
 जं तं तोरण-तुंगयर-गुड्डिया-हइ-सोह-सोहिळं ।
 सोहिळ-देउलारंम-संकुलं तुंग-पायारं ॥ १३२३
 पायार-दार-थिर-रण-विम्ममाराम-रंजियावयवं ।
 अवंगय-विच्छुरियासण्ण-दीहियापडिम-संकंतं ॥ १३२४
 संकंत-सुंदरी-रूद-भद-संमइ-सोहणाउण्णं ।
 उण्णय-घण-क्कल-घणहरेसु भेसविय-पहिय-घणं ॥ १३२५

- ^{११} प्रयाणकानि गत्वा तनयायाः लीलावत्याः रत्नाभरणानि दत्त्वा विनिवृत्तः स्वगृहं प्रस्थितः ।
 रत्नाभरणं नागोदरदि । आदिशब्दाच्छूरकुलोचितशिक्षाः ॥ १३२० ॥ १३२०*१)
 सिंहल - निर्वातितलीलावतीविवाहसुखवर्धितानन्दः । भृत्यपरिकरितः शक्तिश्रुत्या सह
 सिंहलद्वीपं गतः ॥ १३२०*१ ॥ अथ कथासंप्रहृष्टां पर्याय्य समङ्गलमुपसंहारमाह ।
 १३२०*२) अह - अधानन्तरं सुतनु सावित्रि लीलावतीलाभजनितपरितोषस्तपाणिग्रहण-
^{१२} संपन्नैस्सितार्थप्रत्याशावर्धितानन्दः नवनववर्धमानकल्याणो निजभवनं संप्राप्तः । श्रीलीला-
 वतीपाणिग्रहणानन्तरं कल्याणं श्रेयः पर्यायं सुवर्णपर्यायं च प्रवर्धमानं जानमित्यर्थः । अथवा
 तत्कालं नगरप्रवेशावसरे सकलप्रजानां महोत्सवारम्भैर्वर्धमानकल्याणः स्वगृहं प्राप्तः इति ।
 प्रान्ते च कल्याणपदं ग्रन्थकर्तृश्रोतृपाठकानामा परिसमाप्तेः मङ्गलार्थमिति ॥ १३२०*२ ॥
 १३२१) पुहईसरो - [पृथ्वीश्वरः सतोषं लीलावतीवदनप्रेषिताक्षियुगः । विजयानन्दे-
^{१३} नानन्दितः परं वर्तते सलीलम्] ॥ १३२१ ॥ १३२२) सामंत - [सामन्तमहदा-
 सन्नदत्तभयभीमभीषितदिगन्तः । शीघ्रतरं संप्राप्तः स्वभुक्तिविषये प्रतिष्ठानम्] ॥ १३२२ ॥
 १३२३) जं तं - [यत्त्वं तोरणतुङ्गतरगुड्डिकाहइशोभाशोभितम् । शोभावद्देवकुलाराम-
 संकुलं तुङ्गप्राकारम्] ॥ १३२३ ॥ १३२४) पायार - [प्राकारद्वारस्थिररत्नविभ्रमाराम-
 रञ्जितावयवम् । अकगतविच्छुरितासन्नदीर्घिकाप्रतिमासंक्रान्तम्] ॥ १३२४ ॥ १३२५)
^{१४} संकंत - [संक्रान्तसुन्दरीवाचालमन्दसंमर्दशोभनापूर्णम् । उन्नतवनवर्तुलस्तनैर्भैः भीषित-

^१ This gāthā is found in B, and no^१ in Pj. ^२ B निवृत्तः. ^३ This gāthā is found only in B, but not in Pj. ^४ = सुयणु. ^५ B निवृत्तः. ^६ B नववर्धमान. ^७ B 1322. ^८ Gāthās 1321-33 are found in Pj, but not in B. ^९ P तुंगगुड्डियाहइसोहिळं, J तुंगगुड्डियाहइसोहिळं. ^{१०} P देउलारं, J देउलारं. ^{११} P मसा for अकगत of J. ^{१२} B हइ गत्वा.

पहिये-यण-कलयलाराव-वाहैरिय-मग-भग-दिट्टि-वहै ।
 दिट्टि-वह-गिहित-सुविहित-विचित्र-यम्मेलु जण-गिहवै ॥ १३२६
 एयस्स मज्झयारे सुवण्ण-कव-थंम-रयण-चिंचहए ।
 संपत्तो राया तवखणम्मि देवी-महा-भवणं ॥ १३२७
 सां वंदिय चिट्ठाइय-चलणा हय-सयल-कलि-मत्तुप्पको ।
 रंगावलीएँ सक्खँ गिययावासं गओ राया ॥ १३२८
 एत्थ सर्मप्पह एयं संखेवुप्फालियं कहा-वत्थुं ।
 अह-वित्थरेण कहियं मयच्छि को भाविउ तरह ॥ १३२९
 भगियं च प्रिययमाए रइयं मरहह-देसि-भासाए ।
 अंगाईं इमीएँ कहाएँ सज्जणासंग-जोगाईं ॥ १३३०
 एयं जं अमहं प्रिययमाएँ हियएण किं पि पडिबण्णं ।
 तं ण तहा जहँ-संतं सुयणा गेण्हह पयत्तेण ॥ १३३१
 सुयण-खँलेहि अलं चिय गुण-दोसे जे गियंति किं तेहिं ।
 गुण-दोस-रया जाणंति मज्झिमा कव-परमत्थं ॥ १३३२
 अट्टारह-सय-संखा अणुं-संखाएँ विरइय-यमाणा ।
 एस समप्पह ण्हिं कह ति लीलावर्हं णाम ॥ १३३३^{११}

पथिकजनम्] ॥ १३२५ ॥ १३२६) पहिय - [पथिकजनकलयलारावव्याहृत-
 मार्गभद्रदृष्टिपथम् । दृष्टिपथनिहितसुविहितविचित्रकर्मसुजननिबहम्] ॥ १३२६ ॥
 १३२७) एयस्स - [एतस्य मध्ये सुवर्णकृतस्तम्भरत्नमण्डिते । संप्राप्तः राजा तत्क्षणे
 देवीमहाभवनम्] ॥ १३२७ ॥ १३२८) सा वंदिय - [तौ बन्दित्वा स्थापितचरणां^{१२}
 हतसकलकलिमलसमूहः । रङ्गावल्या साक्षात् [प्रकटं] निजकावासं गतो राजा]
 ॥ १३२८ ॥ १३२९) एत्थ - [अत्र समाप्यते एतत् संक्षेपकथितं कथावस्तु ।
 अतिविस्तरेण कथितं मृगाक्षि कः भावयितुं शक्नोति] ॥ १३२९ ॥ १३३०) भगियं -
 [भणितं च प्रियतमायाः रचितं महाराष्ट्रदेशीभाषायाम् अङ्गानि अस्याः कथायाः सज्ज-
 नासंगयोग्यानि] ॥ १३३० ॥ १३३१) एयं जं - [एतद् यदस्माकं प्रियतमायै^{१३}
 हृदयेन किमपि प्रतिपन्नम् । तन्न तथा यथा-सत् सुजनाः गृह्णीत प्रयत्नेन] ॥ १३३१ ॥
 १३३२) सुयण - [सुजनखलैः अलमेव गुणदोषान् ये पश्यन्ति किं तैः । गुणदोषरताः
 जानन्ति मद्यमाः काव्यपरमार्थम्] ॥ १३३२ ॥ १३३३) अट्टारह - [अष्टादश-

^१ P पहियण, J पहियण. ^२ P वहिरिय, J वहरिय. ^३ P विट्टि, J विट्ट. ^४ = विचित्रकर्मसु,
 [यम्मसुजणं]. ^५ P सो, J स. ^६ P चिट्ठाह, J चिट्ठाहय. ^७ P प्पको, J प्पको. ^८ = समाप्यते. ^९
^{१०} = अस्या रीत्या भावयितुं कः शक्नोति. ^{११} P इमी, J इमी. ^{१२} P अं, J अह. ^{१३} P कथेहि, J कथेहि.
^{१४} P अणु, J अणु. ^{१५} P 1331, J 1332.

दीर्घच्छि क्वा एसा अणुदियर्ह जे पढति णिसुणति ।
ताणं पिय-विरह-दुक्खं ण होइ कइया वि तणुअंगि ॥ १३३३*१^१

[॥ इय लीलावई णाम क्वा सम्भत्ता ॥]

शतसंख्या अनुष्टुप्-संख्या विरचितप्रमाणा । एसा समाप्यते इदानीं कया इति लीला-
वती नाम] ॥ १३३३ ॥ १३३३*१) दीर्घच्छि - [दीर्घाक्षि कथामेताम् अनुदिवसं
ये पठन्ति निश्च्यवन्ति । तेषां प्रियविरहदुःखं न भवति कदापि तन्वङ्गि] ॥ १३३३*१ ॥

॥ समाप्ता चेयं लीलावतीकथावृत्तिः ॥

^१ This gāthā is found only in P, but not in JB. It may be noted that it is written on the lower margin of the palm-leaf ms. and in a hand-writing different from that of the text. ^१ P लाव. ^१ P ends thus; लीलावतीकथावर्कं समाप्तं ॥ छ ॥ मंगळं महाश्रीः ॥ छ ॥; J ends thus: प्रयागं श्लोक १८०० ॥ छ ॥ संवत् १२६५ वर्षे पौषसुदि द्वादश्यां हानी लीलावती नाम कया समाप्तयम् ॥ छ ॥* ॥ छ ॥ अयमस्तु ॥ छ ॥; B ends thus: ॥ श्रीः ॥ समाप्ता चेयं लीलावतीकथावृत्तिः ॥ श्रीविक्रमार्कनन्दसंवत् १४९१ वर्षे शुभमंगळं ॥ श्रीः ॥

प ज सू ई

अह् अकमकमिमिग	६५४	अणमिमि बासरो विसिपण	९४६
अह्ठंतासोय विसाकसाक	१०२६	अण्णह् कइ वेयजइस्त उस्त	७७९
अह्गदभो भवराहो	६३१	अण्णहियभो वि कीरें वि	१०७९
अह्गदयसअह्मुस्तास	६१६	अण्णं च एत्थ एवं	१६०
अह् चंदकेडे ण गियसि	९३	अण्णं च एत्थ सुण्वह्	५३९
अह्हरमणीया रयणी	३२	अण्णं च पुणो पुच्छामि	९२६
अह्मुहियपाणभावाण	४६	अण्णं तं णूमिजह्	४९९
अकयकुसुमोवयारं	६८३	अण्णं पि तुम्ह सीसह्	७३०
अकयसुकम्बविगोभो	९४०	अण्णं सक्खय राययसंकिण्ण	३६
अकुळीगे वि सुयम्मे	१७७	अण्णाए उद्धकरोविरीए	१११३
अखळियपयावपसरो	८४५	अण्णाए को वि अण्णह्	११०९
अगिमयाणे रट्टउडसाहणं	१०६८	अण्णापें कंठमउमे संजमिभो	९१०
अग्घाह्कण सीसे	१२८०	अण्णाहिं परमपरिहास	९११
अच्छट ता गियछेतं	५१	अण्णेण को वि अण्णह्	१११५
अच्छंतु ताव ते बोम	४१८	अण्णेसियाहिं बहुसो	९५३
अच्छीहिं विय सा तेण	१२५८	अण्णेण्णगह्मुह्किहण	१०८३
अज्जदियसाउ रज्जं	६१२	अण्णेण्णमउडसंघंघट्टुदिय	१२०
अज्ज वि तइवियसिय	१७३	अण्णेण्णस्समीवगिवेस	१३०४
अज्ज वि मह्मिापसरिय	१९	अण्णेण्णाहररसपाण	१२७२
अज्जं विय सिह्ठं हेरियहिं	१०७	अत्थापंतो वि इ अत्थ	४३८
अज्जेत्थ तुम्ह गक्को	९१५	अत्थिय कणयायलुच्छंसासंगथा	८०२
अज्जे अज्ज कयथा	३९०	अत्थिय तित्तमुह्मुह्द्वैविक्खाप	७८८
अट्टारह्सयसंखा	१३३३	अत्थिय बहुविहविहंगउठ	१०४३
अणवेळं साह्मिअसु एवं	११२	अहंसणाए णरवह्	९१३
अणिमिसणयणाळोभो	२५२	अहु विखत्तविसंतुळवाहु	४८३
अणुमग्गामुवगाया से	९००	अहुंहुं विवसरिसं	७७५
अणुह्वाण वि एकेहिं	८३७	अपरिमाहा कुमारी	८००
अण्णणवणकयागहिय	८७	अपुह्पुवावियासुणीण	८१
अण्णमिमि गिस्ताविरमे ताहिं	२८६	अप्याणमप्यण विय दिज्जह्	५७८
अण्णमिमि गिस्ताविरमे बहु	५९३	अमयरसभेयतण्णाय	१२६२
अण्णमिमि गिस्ताविरमे अणिया	३३५	अम्हारिसेहिं कपो णय	१९१
अण्णमिमि दिणे णीसेसबळणिवज्जंत	११०६	अम्हेहिं पि ण अहा	९१७
अण्णमिमि दिणे णीसेसबळपहाणमिमि	१२८५	अकमवरेणासंभंघाकाव	१७
अण्णमिमि दिणे बहुविह	३२७	अकमहथा इह दुक्खित्तिपण	६८६
अण्णमिमि दिणे बहुवित्तियवाण	८२३	अकिणावळसकअकइर	११८५

अङ्गिचर आ विमार्ग अह	४३४
अङ्गिण्डाहणीसयसमूह	११९६
अङ्गिणो प्रहं प्रकवेस	२०३
अन्वगृहिकण धगियं गवर	८५३
अन्वयरह भयवर्द्धो	३६१
अन्वराहसमुष्कृतं	१२७१
अन्विरयरहकेठिपसंग	१०७७
अन्विरुक्तं जं गुह्यगमिमि	६८०
अन्विसहस्रदुययाणुभङ्गजुओ	७७२
अन्विसहं ते वयर्ण	९४६
अन्वसर्मजसपयगिक्लेववस	७४३
अन्वुरो वि सया मत्तो मत्तो	१७०
अन्वुहमियकम्माण वि	८८२
अन्वस्तयवरवर्द्धुवर	१०३१
अह अण्णमि पहाप	१०१७
अह अपसमहासीवेण	६३७
अह प्रहोक्कमकुळहर	८७५
अह एत्थमहतवोवण	७४०
अह एरिसि पहाप	११०२
अह एरिसि समुह्लाववह्वरे	६३४
अह एव उवलक्कसाविज्जण	१२५५
अह एवं गहियत्था	५६१
अह एवं जा पिसुणेह	८९३
अह एवं बहुसो मंतिज्जण	१६४
अह एवं विम्वयगयमणत्स	२५६
अह एवं सप्यरिहत्स	१०४
अह किं पुणरुत्तपर्यपिपण	८६१
अह किं बहुणा तुह	८८६
अह गवर तत्थ दोसो जं गिम्ह	६२
अह गवर तत्थ दोसो जं फाळिह	६२*१
अह गवर तत्थ दोसो जं विय	६३
अह गहयत्तुमात्थट्टियमिमि	२१५
अह गिम्हत्तविवाहो	३२९
अह तक्कणेण गरवह	९६४
अह तत्थ मए भगिया	९५२
अह तत्थ सुहासणकयपरिगार्ह	३६३
अह तत्थ सुहासणकयपरिगार्हो गिज्जर्ण	१४३
अह तत्थ सुहासणकयपरिगार्हो सावरं	९०८

अह तत्स तेण कुवलय	१२२६
अह तत्स महागिरिणे	३५२
अह तत्स मुहाहि	८४६
अह तं इमीप्र भुयज्जुव	५०४
अह तं कणयकवाडं	१०५६
अह तं खेप्पण गराहिवेण	९३६
अह तं वट्टण मए सज्ज	६४३
अह तं सहस ति गिसामिज्जण	७०५
अह तं सोज्जण गराहिवेण	१०४६
अह तापण वि पियसहि	५८८
अह ताण दोसरहियं	३००
अह तिस्सा तेण ताहिं	८१३
अह तेण पुष्पिपार्ह	६०६
अह तेण समं गरवह	२३५
अह तेण सहरिसं	९४४
अह तेणाहं गरवह	२१४
अह दीसिडं पक्खा	४५४
अह वंदियणुवरिओ	१०८७
अहमंत्थ तत्स उज्जण	३७४
अह ववरायमिमि कुवलय	९३९
अहवा किं बहुणा हरिपण	२२३
अहवा ण को वि दोसो	१५
अहवा ण तत्स दोसो	३०९
अहवा सयं पवोहेमि तत्थ	६६४
अह वेहसमुत्तिणत्स	१३०२
अह सरिसाप भाडय	८७३
अह सन्वल्थाणपरिट्टिपण	१०६४
अह सा कमसो गुरु	१२८३
अह सा मए गराहिव	२६६
अह सा मए सकोउहलेण	१२१२
अह सायरेण बहुसो	४२७
अह सा स्सभुट्टार्णं गमिज्जण	९०६
अह सुयणु सो गारिंदो	१३२०*२
अह सो विय जोहक्को	१४०
अह सो इमीपें पिययम	५०६
अह सो प्रह्णाप्र समं	९२
अह सो तत्थ गंरंदो	१३११
अह सो तेण किसोवरि	११६९

अह सो पसयन्ति सुबद्धोर्हि	१०२२	इय इह इमीयै कयन्तिष्वायै	७२६
अह सो मय गणेशो	८००	इय एमविहं पोरत्थिपुर्हि	६१९
अह सो मय गराशिव	९५१	इय एमविहं भाउय तुस्तोयवर्ह	७००
अह सो मय वि भगिभो	४०८	इय एमविहं भाउय विचित	८६९
अह सो मय वि सहसा	५०७	इय परिसन्नि सुंदरि	११९७
अह सो वि चित्तियो	१२२९	इय परिसस्त सुंदरि	५२
अह सो विसजिवासिस	११६	इस परिसं कुंरगन्धि	१०३२
अह सो वि हु बह्मसंकिपुर्हि	१०५३	इय परिते समुह्वाचबह्वने	११५९
अह सो सिंहासगकय	११६१	इय एव मय उवकनिलकण प्रकन्मि	८३२
अहिसुहजीहाह्नुयर्चचक्रेण	१००६	इय एव मय उवकनिलकण भगिष्या	४०६
अर्ना पविर्भयियुक्तयत्नाक	३९९	इय एवमर्ह भगिठकण	५५६
अर्गीर्हि मि भगवत्यट्टिपुर्हि	६१७	इय एवविहं पियसदि	५९७
अंतद्वानं सिद्धादिवेण	१३१४	इय एवविहो धम्मो विट्टो	६६५
अंतोरमंतसुरसिद्ध	३४६	इय एवं चिंतदीयै सो	८४४
अंबाप्र इमं सीसठ स	८६४	इय एवं बहुसो पकविठण	७१२
आ		इय एवं बहुसो विकविठण	६४८
आर्णवबाहपडिपूरिपुर्हि	६१५	इय एवं भगिरीप	४२९
आर्णवबाहपडिपूरियाई	३९५	इय एवं बसणपरंपराप्र	८८७
आर्णवकरयसयण्डा	१०८०	इय कीस तुमं पूमेसि	४८५
आगेमि कंदमूलप्फलाई	५९२	इय केण गिययविष्णान	१००
आकवहांतफस्तुप्यंक	८२	इय गुरुजणमणरद्विं	६६१*१
आमुक्कनायणममो	४३७	इय चिंतोयद्विपडिओ	९६०
आमुक्काहरणपलहुइयंरा	७५३	इय जह मरणमसंतं	७२४
आपासपोहणुग्मायसेय	११२५	इय जं जुजह एवंविहम्मि	९९७
आलावबह्वराणंतं य	५४१	इय जं मं महसि महाणुभाष	६१२
आळिधियह जो वम्मह	७१	इय जा पसरह पयडो	१०७०
आवासाहंभणारंममुक्क	१११८	इय जा ममारिहं सोडं	६७२
आवासियचकसिजंत	११२१	इय जा सुबह् एतो	७३७
आसणपरियणाकवसंकिरी	४८१	इय जंठ्ठाणुक्कनबाहिराई	८८४
आ-सायरेक्कत्तंक	५८१	इय जो जो से दीसह	७७७
आसि तिवेपठिहोमणि	१८	इय गियमइमेत्तमुग्गिजमाण	१०८४
आसि पसाहियचडजकडि	५८०	इय तस्त कणववेवाकयस्त	२४३
इ		इय तस्त महापुहईसरस्त	७३
इयंभरम्मि ते वि हु	१११९*१	इय तुह इमीप्र गतवर	१३१०
इमिणा असुहजियकम्म	७१५	इय तेण भणामि तुमं	२२४
इमिणा मिस्सायरेण य	५१४	इय पढममज्जाणंभरहस	७५४
इमिणा वि णवपयोहर	५०९	इय महुमयमुह्वासेस	१२७६
इमिणा सरएण स्सी	२५	इयरा वि तिरीसरीयड	११११

दृक्त्वा वि भयवया गम्बुजेण	३०४	प्रत्यम्ह समासणं	२१८
दृय बम्माहवाणवसीक्यमिम	८९	प्रत्यम्हे हि महामह	२१०
दृय वपण्यवण्यणहर	७६१	प्रत्यंतरमिम वारदिएहिं	११२९
दृय वारोसारं दोकिरीहिं	३८३	प्रत्यंतरमिम वरवारमणि	७३८
दृय विविहकुमुमपरिमळ	७४४	प्रत्यावसरे कुवळयदळ्ळ परिभोस	१२१८
दृय विविहपयारं जवळ	१३१८	प्रत्यावसरे कुवळयदळ्ळि सुज्जेण	१२६०
दृय विविहमगडकुजाण	३५१	प्रत्युत्परं ग-माणांमि	८५५
दृय विविहवेळिंवेळ्ळक	३५६	प्रत्येकदेसवसिओ तुम्ह	२५८
दृय सग्गावाहिं पंतपरियणो	१२५	ए	
दृय सुद्वेण समाणवि	७५०	एएहिं भयंरोहुणमंत	८५०
दृय सो तिलोयसुंदरि	१००८	एक्काए वसंतसिरी मज्झ	८०४
दृह तुह इमीएँ गरवर	१३१७	एक्कमकयइत्थावळंणं	११११
दृह भट्टठल गिणवसइ	२१६	एत्थम्ह तवोवणतत्तविणास	८९२
दृह होठ पिंडवासो एत्थ	७३४	एत्थम्ह महादिट्ठीविसेहिं	४११
ई		एत्थ समप्पइ एयं	१३२९
ईसीसिपुष्वमाठगामंत	१०८८	एत्थं चिय कुळभवणे	७२१
उ		एत्थंतरमिम एसा णीसेसं	४५८
उअ अम्महे इमाए	२९२	एत्थुत्तरपुष्वपळोइभूमि	७३२
उअक्काकिंणककाकसाए	१०७६	एत्थेकदिवसमाए णिसुओ	७३१
उण्यणयासावंसो	८४०	एमेय सुद्धजुयईमणोहरं	४१
उप्ययइ व एवणुजुय	२४०	एम्बविहे वयविहवे	२६९
उअनीकयाठ वरगुडियाओ	८१८	एयस्स मज्झयारे सुवण्ण	१३२७
उम्मुहपुरंतपविसळससि	४५६	एयं उय विपसिय	३०
उम्मुळंतो धळतक्वणाई	१७९	एयं अं अम्हं पियवमाए	१३३१
उवळ्ळभवाओ तिस्सा	२८३	एयं दट्टण महं जायं	८४२
उवळ्ळभइ जेण फुळं	४०	एयाइ मि रमणीयाई जाई	८६०
उवकिट्टं विट्टं तावसीयणं	२४५	एयाई वियससंभावणेक्क	२९
उवसत्पिउअ पासं	४७५	एयाओ वंदकिरणेहिं	४९६
उव्वइइ अत्थसेओ परिसर	४३९	परिसए एत्थावे	१२३२
ए		एलावणळवळिळवंता	१९६
एळं पिय सळहिआइ	२२२	एव एहाए सति	१३१३
एक्कमवयणमुणाळ	९९	एवमवरं पि बहुसो णिहमच्छेउअ	११७८
एक्कमेक्कपरिभोस	९७२	एवमवरं पि बहुसो गेरूण	६९६
एक्केण सडस्सेणम्ह	११८०	एवमवराई बहुसो	९१८
एक्किरयाळं एवंविहे	११६२	एवमसावयमविहंरामं	११४५
एक्काहे तुह कुवळय	१३१२	एवमसेसं कुवळयदळ्ळि	९२१
एत्थत्थि मळयमहिहर	३६९	एवमसेसं सोऊण तत्थ	८८८
एत्थ दिक्कमिम देवा	११६३	एवमई आहत्ता भाउव	६८१

एवमहं तं लक्ष्यं कमेण	९०३	एवं भगिऊण विसजिवाओ	१०६१
एवमहं पि णराहिव तथ	९१९	एवं भगिऊण सवं	९९०
एवमहं पि णराहिव वाया	२५०	एवं भगिएण णराहिवेण	११६७
एवमहं सप्पसायस्त	९५६	एवं भगिमो सो तेण	११४७
एवविहं सो भयवह	७९३	एवं भगियाह मए भयवह	८६७
एवविहा एवविहं अच्छंति	१०६	एवं भगियाएँ इमीएँ	६६६
एवं अण्णोण्णाकाववावओ	१११६	एवं भणिरस्त णराहिवस्त	१०३७
एवं एवं अं भणह	१०५९	एवं भणिरस्त णराहिवस्त	११०२
एवं केकासमहीहरम्मि	२८५	एवं विच्छूडविसायणिच्चं	१९५
एवं च चाट्टयारेण तेण	८५४	एवंविहाण पत्थिय परिहास	१००३
एवं च ससुल्लविए भगियं	८८१	एवं वोत्तूण रामो	२१२
एवं थिय सीसंते	११३३	एवं सम्वाणं थिय कय	९९६
एवं जा तेण समं	९३३*१	एवं सा तुम्ह क्हाहिवोय	८९८
एवं णरणाह णिसामिऊण	१८७	एवं सा क्खवरा वि	३०५
एवं णिम्बत्तासेसणाम	८२०	एवं सुणिऊण णराहिवेण	१०१६
एवं णे दो वि पहाय	८०५	एवं सोऊण अहं अंबाए	४६३
एवं तथियमपवित्थरंत	८४७	एवं सोऊण कयं	८१७
एवं तं चाहूसयाणुसंथियं	६१४	एवं सोऊण थिरं णीसेसं	७२७
एवं तं तथ्य विसजिऊण	४३१	एवं सोऊण णराहिवेण	१०५८
एवं तेण अणंतेण तथ्य	३९१	एवं सोऊण णराहिवेण	८१०
एवं बहुसो पखिवजिऊण	१३१६	एवं सोऊण मए भगिया	३७५
एवं बहुसो परिजंपिऊण	३१६	एवं सोऊण ममाहि	२७०
एवं बारहवरिसावहीएँ	१२२०	एवं सोऊण सकण	४२०
एवं भगिऊण गया समाहि	२६५	एवं हियए परिभाविऊण	६५०
एवं भगिऊण थिरं अंबाए	६५९	एसा ति महाणुमई एसा	२४७
एवं भगिऊण थिरं सच्चविअं	३१०	एसा वि दसविसावहु	२८
एवं भगिऊण णराहिवेण उअंथिच	९३८	एसा वि महाणुमई जम्मि	५५५
एवं भगिऊण णराहिवेण उअंथिच	११५२	एसा वि सुयणु षरवीहियाएँ	६७०
एवं भगिऊण णराहिवेण वियसंत	११६८	एसो किर अविसारो हियए	९८१
एवं भगिऊण णराहिवेण सम्वाण	११३	एसो लु पुरा भयवह	४१५
एवं भगिऊण तहिं वीर	११८१	एसो गुणरयणमहा	२५७
एवं भगिऊण तहिं सहसा	९९४	एसो जहाक्काओ इमाहँ	८७७
एवं भगिऊण मए उवबद्धो	६५३	एसो तुह विजयाणंद	९७५
एवं भगिऊण मए माउथ	५००	एसो मह तेणं थिय सूयर	८०८
एवं भगिऊण मए सा	१२१६	एसोमह सुमिओ माहवाणिको	१०६०
एवं भगिऊण मयच्छि	१०५५	एसो वि सयकमुबणंताराक	२१८
एवं भगिऊण वयंसि तेण	६२५	एसो सो सूरायवसंग	६७८
एवं भगिऊण विअंथियं	४०७	एसो हं भयवह तस्त	८८९

ओ	
ओ गद्यसिनेहोसरिय	३१८
ओत्तप्यह पुष्ठी रोहिण्य	११३५
ओत्सहि सिद्धापिसंगम	७०
ओत्तुत्तप्यविषसपर	४४५
क	
कहृणिवह विहंसियपउर	३५५
कह्या सो सुहवियहो	९६९
ककसमुयकोप्यर	७
कगपकविकर्मि सहसा	६७४
कगपसिकायवपक्वकिय	२७४
कतो पुण्येहि विणा	१२२५
कलोहिंतो दुन्हे समागत्या	२०७
कल्प इतो पुहईसर	१०४९
कमपसरियभुय	१३०७
ककहोयविणिमियकसह	२३९
कलुसिभ्य जा ण जळ	७३६
कपळंति मत्तकरिणो	११२६
कस्त तुम उवाहासो	३९८
कस्त व इमाहिं हरियारि	३६६
कस्त व एता भूया	७८६
कस्त व एसो वीसह	३६७
कस्त व णीसेसकलाकलाव	३६५
कस्सेसो विविहविचित्त	३६४
कंकेडिपल्लवयंब	७६९
कं जं ण सेयपुल्लउरगमेण	६१८
कालपरिणामसिद्धिस्त	४४३
कालंउरपरिवसिप अवसर	६२४
का वि करकठिवपसठिठ	१०९७
किं एसा णायवहू शु	७८१
किं कण वि कइ वि	७२३
किं कीरह हयंदेव्याहि	१८५
किं अइ मए वि एयं	५४९
किं ण गगसि संसारे	१०१३
किंतु भउत्तं कीरह	३१२
किं भगइ षणयकुळ	३३१
किं भणिमो सदि सम्भोवचार	४२६
किं वा एयं उज्जाम	४७७

किं वा बहुकुसुमास्य	४७८
कीए वि जळपरिमाहिय	७५६
कीए वि गिधुहुंतोरुसूळ	७५५
कीए वि पवमसंगम	३८१
कीए वि मयमयामोय	१२७
कीए वि महासंमहसेय	१२२
कीए वि महूमयकण	१२७०
कीए वि विसमतिवकीउरंग	७५७
कीए वि समंतार्यत्तसठिठ	७५८
कीस तुमं अय्यार्ण	५३८
कीस तुमं तहियसं	८३३
कीस तुमं सदि एयं	४७६
कुग्गामकठिकाहि मि	१२३
कुवई वि वल्लो	६६
कुसुमोषयं पि ण कुग्ग	८२९
केतियमेत्तं संज्ञापवस्त	२६२
केग्गज तुज्ज तवगिज्ज	९८
केग व कह्या सहचार	९७
केग वि महग्गमयणाहि	९६
केगवि को वि कुविण्य	११८७
केगवि जम्मवियडे इमीउ	८१५
केसरिगुंजारवत्तिहट्टमग	११४२
केहि वि घरवारविकारिणीहिं	१२१
को एयं ण पसंसह	६२१
कोकंतासचमुहो वि मंडळो	११३९
को हसह को व गावह	३२०
ख	
खित्तो से दहियक्खयवोमीसो	१२९७
ख	
खामगाथास्तसमुग्गय	११२८
खळणहकुलिसविउदिय	२७६
खडिउग्ग चूपमंजरी	७४०१
खंभीरणाहितणुतिवकि	७६७
खंभयइपरिमलाखिद्धए	३५४
गिरिणो दिणपरिणह	२२०
गुणकित्तणापुराओ	५४४
गुरुसिद्धरावडणविसट्ट	३४५
गेयं सहत्थताळं सुह	१२७४

गौरीप्र गुणभारक्षत	९	जर्म भरवस्त कय	१०११
गोसमी गुणमिहाकसेम	११००	जयति ते सज्जनमाणुजो	१२
घ		जहहरजकविच्छोकिय	३५०
घरसिरपसुत्तकमिमि	६०	जस्त नप पाकिज्जह र्ज	६९७
विष्णु कणवमर्थ विव	७७	जस्त पियबंचवेदि व	२१
घ		जह एए दो जामा	११७४
घउजकद्विवकवरसगा	४३	जह एवं विवससरीर	४६५
घउजामाकिंगणसुह	१०९५	जह कह व अपेच्छंती	८८५
घंढीयै कडिणकोबंध	१०	जह जह पिज्जह महरा	१२६७
घंढणकप्पूरकवंगसंग	३४४	जह जो इमीप्र वर	१५८
घंढणतससिहरासुव	३३६	जह जो इमीप्र वर	८१६
घंढुजुयावयंसं पवियंभिय	३१	जह गम्ह भावदोसो	२९९
घिसंगओ वि पुरओ	१२५९	जह तं तर्ण व मुकिऊण	७२५
घिसंगयाभिहाणो	१२१५	जह वच्च दुविणीए	२९४
घिसंगयादिहाणो तुह	६११	जह वच्च मक्कलोए वि	३०१
घिसं चित्तगएणावि जेण	९९२	जह वच्चह डे उज्जाय	८२४
घिसं चित्तगएणावि देव	१००१	जहसंठिय जयपरिभमिय	३३३
घिरजंपियं भरिज्जह	१२६८	जह संवग्गंति गुणा	५७४
घिरपवसिओ वि भावह	७१६*१	जं प्रचिरं पि काळं	१०५२
घिरमज्जणसकिककसाय	७७३	जं कड वि महाणुमह्यै	११५८
घिरयाळसंचिओवडिवाह	१२३७	जं जह कमेण भमियं	१५३
घित्तेह पुहहदाणेण होज	९५९	जं जीएण वि दुळहं	९३०
छ		जं ग पडुत्तं से अवयवेहिं	२५५
छउभंमि विमुक्काहरण	११०१	जं तं केग वि असरीरियाप्र	१००७
छम्मुहसिहंठितंढव	२७७	जं तं गुडियाहरणच्छेण	७१०
ज		जं तं गिसुयं सिद्धं च	९३२
जह अत्यमियमिथंके	११७१	जं तं तहवा भणियं	३२२
जह गिच्छएण एयं तुह	६६३	जं तं तोरणतुंगवर	१६२३
जह बहुगुणं च मरणं ण	७१९	जं तं रंगावकिरइय	१२९४
जहया विजाहरसिद्ध	३०२	जं तीप्र बाळभावाविसह	३०८
जह सो प्रत्य ण पही	८६२	जं तीयै तुज्ज भणियं	५५१
जह सो तिस्ता ता सा	९२८	जं तुम्ह पायमूळं प्रणिं	४६२
जह सो तेणं चिय	१५५	जं तुम्ह महाणुमह्यै	१०००
जह होह महाणुमह्यै	९२७	जं तेण मज्ज तं त्थ	९८९
जच्छंदमज्जणुसिय	२००	जं तेण मज्ज सदि एरिसो	४९१
जणगिवहककपकाराव	११०७	जं पढमवत्तणार्णवबाह	७०९
जणगिगाहूमसामकिय	५५	जा हर सुत्तमेत्तं	३८५
जत्य वरकामिणीचकण	५४	जागंती वि हु पियसदि	४९०

आणामि तेन मुष्णिना	६५५	ण य विसह्णहसार्क	८३१
आमिणिवचनं वसुधाय	४४७	णळकूरस्त पूवा	५७७
आयं पविरकतिमिराजुविह	४४४	णळिगोवरपरिसर्पाई	६७५
आयं वद्वान्गर्णं सज्जान	१०६३	णवर्चपयकुसुम	९५
आथा सिद्धारसमाकृष्ट	५१७	णवच्यवाचर्चपय	१०२८
आयं सिधनासिद्धीर्षे क्वरणं	७१७	णवपारिपायपल्लवपसूण	२८९
आयिष्यमारणेण मणे	७०१	णवविसकसायससुद्ध	२६
आयिष्णुभो लहभ्यो	१५०	णववि य कमेण अकण्णिहि	४४१
आयण्णमि सुविचये	१२४६	णवहडणपाठयारपण	१२८७
आयण्णे वि महासंघकाटिवा	१११	ण सइह् कालकलेषो द्वियवं	५६७
आयण्णैर्हि समं थिय	९६३	णहमणिमिरणाकणकोमक	७६४
आयेसा वि अदिच्छं	३३४	णणाविहगद्वियपसाहणेण	९०५
आे चम्माय ण कामाय	१०१०	णायजुगामिणसुपुरस्सरेण	१०२१
आेहिं हृदयं ण णायं	५७१	णिज्जह्णिसाएँ चंदो	५३२
आे अतो थिय विट्ठो	११९३	णिष्णासियसवकासासुहेण	५१९
आे अस्स गियद्धो इयगभो	१०६९	णिहवरयरहसकिळंत	५९
आेयद्वाकरियकोसकंति	२४	णिहाणिहसाळस	१०९६
आे सा विचित्ठेहा	७८४	णिहासुहपविह्रिभो	९४१
आे सो भविठत्तो कय	४७	णिद्धादिजंतु क्खेणुयाण	१०६७
आे सो भविगाहो वि	६५	णिफ्फंदगयगिराळोवळोयणे	९९९
ण		णिम्भरणिहासंमिच्छपम्ह	१०८६
ण उणो धूयाण्ण समं	३१५	णिमिभो कणिट्ठजेट्टेणुळीए	४२२
ण कथो बुक्खायगमो	७२८	णिमित्तेकविजुक्काहर	१०८२
ण चळह्णवसूपसिळिक्क	११२६	णिम्मजियवित्ठककयोळ	१३०९
णण्णं इमाउ अहियं	१२२३	णिम्मळताराकुसुमोवतोदियं	४६९
ण तरिज्जह्ण चरमणि	५६	णियबोळमाण सएहिं	१०२०
ण सहा जणंति सोक्कं	८३६	णियणीहुड्डीणविहंणगिवह	१०८२
ण सहा पहाणपरियण	१८९	णियतेयपसाद्वियमंढळसस	६९
ण सुमादि जए धीरो	१०३९	णियकळणिणासर्दसण	११९८
ण सुवं उवयारप्याळणण	५१२	णियमट्टिओ वि कीएँ वि	१०७८
णमह सरोससुपरिससण	१	णिययाविययणोळ्ळणविसम	३९८
ण य निष्ठा गेह करी ण	१३६५	णियसामिणो भणिज्जसु	९९५
ण य रजं बहु मण्णह्ण	८३०	णिल्लणचळणकरटंकरुवंढ	११९५
ण य लज्जा ण य निणभो	७१४	णिविहळयाहरसंवरण	७४९
णयविक्रमोवहोआ	१५१	णिव्यद्विपासेलविकास	८२१
णरणाह इमो सो	११९९	णिव्यणिणकण षोणिण वि	२५१
ण रमह्ण सहीहिं समभं	८२८	णिव्यवह्ण व वरसरिजळ	२४२
ण रमसि केणावि सनं	८३४		

शिवशिवकलापञ्चमिन्दर	६२८	तस्य सुरादिवर्द्धे विव	३७१
शिवशिवार्थिगणकालसायें	१२३	तस्याथासिपणीसैस	११४८
शिवशिवपुंगुगाहोयकालसं	७६८	तस्यासंलं कालं मूळ	५८४
शिवशिविज्ज् अथ विरिंवि	२७८	तस्यासीणो सदिपरिं	१३१
शिवसुयं भो अं गळकूवेण	१२४८	तस्युचफळिहपरिवेस	२३६
शिवसुयं मप वि अह	१५६	तस्येको वरपुरिसो	१०३५
शिवसुहृदुहृगुणदोसा	२७२	तस्येरिसम्मि गवरे	६४
शिवसुयं गुरुपणसंक्राद्धैर्यें	७०७	तदियस्ताभो पियसदि	८५७
शिवसुयं गीसासमीकचिभो	१६९	तदियसासणपकडदियथ	३३८
शिवसुयं गीसासमीकचिभो	७४८	तदिसयाळिपरिं पणुंरिं	१२९
शिवसुयं गीसासमीकचिभो	१३६	तममथमिव गथणयळं	४५३
शिवसुयं गीसासमीकचिभो	४५	तस्य कडयाट अज वि	१०६*२
शिवसुयं गीसासमीकचिभो	९२५	तस्य तणएण एयं	२२
शिवसुयं गीसासमीकचिभो	३९७	तस्य भवणस्य पुरभो	३५८
शिवसुयं गीसासमीकचिभो	९४८	तस्य महाभंदारे उवगिज्जे	९७७
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तस्य य गुणरथण	२०
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तस्य वि विताणुग्ग्या	३७२
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तस्य वि मज्झैसै	३५७
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तस्य समप्येभि सुहैण जेण	६५८
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तसिं च विविहवरकुसुम	२४४
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तसिं पसांदिसेके	२८१
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तस्येय पुणो पणमह	३
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तस्येयं उजाणं विजा	३७३
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह ततो विथ पियसदि	६२७
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि अह महमि गंतुं	३३९
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि अह महासि सोदं	२७३
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि गिसामह सीसह	१२१०
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि बुरासा एसा	९३१
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि हु अण्यवसाओ	३२१
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि हु जह ग इसिज्ज्	८६६
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि हु तुबरेह	२६८
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि हु मा तम्म तुमं	५७३
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह वि हु सुहुचमेळं	२११
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह सयणाओ भूदी	४६६
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह संभोयसुहादि मि	५४७
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह संमाणिय गीसेसपण्ह	११४
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह सो वि सिक्कामेहो	१३२०
शिवसुयं गीसासमीकचिभो		तह सो वि सिक्कामेहो	१०८

सं अस्तुर्ध्वं कुमारीभणस्त	४८७	सं सि वणो हृह वंस्त	५४५
सं क्व च्यु पुम्ह सीसह	४८८	सं सिद्धकुमारं वेच्छिऊग	४८५
सं कुम्भिसचापसविसेस	५८६	सं सोऊग इमीए	५१०
सं च विए वरणवरं	५३	सं सोऊग सरोसं	११७६
सं च सविकासकोमक	३९३	सं सोऊग सविम्ममहिषय	१२०७
सं चेष तस्त पियसहि	४९२	संस्तोणयविसम	१३०६
सं अह विम्बा तह विम्ब	३५	सा अणमिम वि जम्मे	६५२
सं अह मियंकेसरि	२३	सा अत्पसेकसंकेयसं	५१६
सं वागिसि चिय तुमं	३३२	सा अद्धोवणमेत्ते सच्चविर्भं	१०२४
सं गमह जस्त तह्या	२	सा अम्भोहिं वि भाउय	३८४
सं तह ऽण्णेणं चिय	९४८	सा अळमवरेण पर्यापिएण	४१४
सं तह सुहरं गिम्बणिऊग	७७८	सा अळमिमिणा मरणाहिऊग	७२०
सं तह सोऊग चिरं वेवीए	९६१	सा हृह तुम्भं पि असाहिऊग	४९४
सं तह सोऊग चिरं भयवह	८६३	सा उययसेकचूहामणि व्व	१०७२
सं तह सोऊग चिरं सो	९९८	सा उयहिणिमज्जतद्ध	५२०
सं तह सोऊग गराहिवाहि	१०१	सा ऽण्णमेळ तुम्हम्ह	४१०
सं तह सोऊग गराहिवेण उर्ध्विच	९२४	सा एएहिं दुपेच्छेहिं	४९५
सं तह सोऊग गराहिवेण उर्ध्विच	१२४७	सा एयस्त ण दीसह	११५६
सं तह सोऊग गराहिवेण सहर.	१२२२	सा एत्तो अण्णोण्णाणुसरिस	५५६
सं तह सोऊग गराहिवेण स.	७९९	सा एत्तो सो समभो	१२२१
सं तह सोऊग पुणो	४२	सा एहि जा ण रुक्काह	२३३
सं तह सोऊग मए अमच	१६१	सा क्वस्तु कथ सा अम्ह	८९०
सं तह सोऊग मए भगिर्भं	५३७	सा किं इमिणा दुत्तमीहिएण	३१९
सं तह सोऊग ममाहि तक्खणं	८७९	सा किं पाययपुरिसाणुसारिणा	१०१४
सं तह सोऊग ममाहि तीऽ	३६८	सा किं पि पभोसविणोय	३३
सं तह सोऊग ममाहि पणय	८३५	सा किं पुण्णेहिं विणा	२१७
सं तह सोऊग विमुक्क	३०७	सा किं बहुएहिं वि	३२३
सं तारिसं दुपेच्छं वट्टण	६८४	सा किं भणामि एवं	१०४०
सं सिठणतिवेयतिर्मततह	२०२	सा किं मं उवहासेसि	३८
सं तुम्ह सीसह चिय	८१४	सा कीस तुमं केणावि	९४
सं पि तिदोस्तावगमे कय	१०२५	सा केत्तियं च अण्णह	१२०६
सं पुच्छिऊगह सो चिय	९३३	सा गंतुए सकवयं पुणो	१९४
सं मुद्धमुहंहुक्काहि	३४	सा गंभीरसरोवरपवेस	७९४
सं वज्जवचणसविसेसहूसहं गय	२९५	सा चिरजगररुडिओ	१०७३
सं वज्जवचणसविसेसहूसहं गिमुणि	९७८	सा जह क्कावि एत्तो	१३९
सं वम्महबाणगिस्ताण	४७३	सा जह क्कावि सो अम्ह	१५९
सं सत्तमुहविहसंहुगिबह	१९८	सा जा ण सुरेसविसा	३४०
सं सत्तेसु ण सुव्वह	५४६	सा जीविचं चिय वरं	७०२

ता युचमजुत्तं किं पि अं	७१३
ता इति ण्हयकाओ	६५४*१
ता इति ण्हयकाममण	५०२
ता इति पओससमुच्छळंत	१०६५
ता ण विओ ण विमाणं	६४२
ता वि पमुओ ऽण्णो	११६४
ता ण सुहं सयणीए ण	८५९
ताणं मज्जे अम्हारिसिहिं	३७
ता गियतायं पविओहिउण	५५७
ता गिहुयगिवारियपरियणाऽ	९०९
ताणेकमच्च दोण्हं पि	२३२
ता तक्कणं पकंपंतहियय	८५१
ता तत्थ उभयकरगहिय	७९६
ता तत्थ कुरकरंठपक्क	७९२
ता तत्थ पढमजोम्बण	६०१
ता तत्थ फलिहमगिक्कुहिमम्मि	९०४
ता तत्थ मए हिमगिरि	१२११
ता तत्थ महाणुमइं णामं	२३०
ता तत्थ मं गिलुळं	६३८
ता तत्थ सियजडाहार	२०४
ता तत्थ सुरहिक्कुसुमोच्चयावहिय	५९८
ता तीऽ समं कंठुइ	८७२
ता तुज्ज सो अगम्मो	६५६
ता तुम्ह संकहालाव	९१२
ता तुम्हे हि महामइ	२६४
ता तेण समं पियसहि	६३५
ता तेण समं बहुतो	२०८
ता तेणं थिय दिण्णो	८०९
ता तेणाहं अणिया मा	६३२
ता तोरवियविमाणाड	३४१
ता बुद्धलंभज्जणापुराय	५२९
ता देमि वसंतसिरी	३१४
ता वेसु सएण णराहिवान	११७५
ता दोण्हं पि परोणपर	४०४
ता पसिय देहि मे पाणि	६१३
ता पावेकमइंणं	१२१९
ता पेस्सिज्जड चित्तंण्यण	१२४५
ता पेस्सिज्जड वृओ	१५४

ता भणिवं जक्ककुमारिणाऽ	९८८
ता भणिवं णत्ववण्णा	१०६*१
ता भत्सु को वि जइ भत्थि	१२०१
ता रविरहवइणविसइ	६४०
ताव अहं पि चिराममण	४५९
ताव अहं पि णराहिव	९०७
ता वक्क मळयतेळं	६७९
ता वक्क सरीरधणाण	१८६
तावच्छिउण दारं	१२९८
ताव तइयं युवारं	१०३४
ताव मए से गुरुवण	७०६
ताव महाणुमइंए सहसा	३७९
ताव य उवयधराहर	४६८
तावय श्लिण्णतुरंगममसिण	१११७
ताव य णइंगणइवड	२०९
तावय गियकुळपक्कवस	११४३
ताव य तुरंगासुरलोअ	८११
तावय त्तेहिं महारवेहिं	१२९०
तावय पहायपडिइयत्त	८५६
तावय ममं पि माहनि	५११
तावय कावण्णामय	८२२
तावय विज्जाहरबंदिणेण	१३०३
तावय विज्जाहरसिद्ध	१२८१
ताव य वियइणइंगण	४३६
तावय वियइविहिंथिय	११८२
ताव य संचक्खियमइ	११७
ताव य सियजरदायंतससि	५२५
तावय से णामणिवासजम्म	७८२
तावय इयहिंसाव	११३४
तावाणंदपरंफ	१२८४
ता विमकसक्किउरंसण	७५२
ता मरवसिरीऽ समं	१२७९
ता सहि पक्कवर्लं पिव	८४९
ता सामणए संते संते	१५२
ता साइसु संतावो कम्मि	४९७
ता साहिज्जड के तुमिइ	१२०८
ता साहेमि गिस्सामेसु	८३८
ता सुक्कपायवडंभंतक्कमाओ	८५८

सा सुरवद्भुवंसनवाकिवन्मि	५८५*३	तो गिबद्वियद्वियविहीरण्ये	६८८
सा स्तो जइसंभाषिय	८४८	तो तक्कणरावाणत्त	१४१
सा स्तोबमभियविसइ	६३५*४	तो तक्कणविधिद्विउत्तास	४२४
सा इ कण्ठविद्याणाभो	६४१	तो तक्कणसंपुण्णेहु	१२०४
साइं तस्स सहस्येण प्रत्य	९९३	तो तत्थ एक्कपाइकतुरय	७९०
साहिं भगियं णराहिव	१०५७	तो तत्थ कयप्साओ	९४५
तिक्कणुक्कण्यारुपंत	११३७	तो तत्थ मए एसा	४७४
तिस्सा सुजम्मदिये	१५७	तो तदियसाहिंतो सुम्हं	६६०
तिस्साइं तिहुवणसुंदरीये	५८७	तो तम्मि महाकोसे	९३५
तुरया दरहियपछाण	११२४	तो तस्स भियंक्कस्स व	४२३
तुइ भाउणो समप्येमि	६९८	तो तं इवीएं आयणिकण	४८६
तुइ सुइसुहिवा तुइ तुक्क	६६२	तो तं गिययंगुच्छियं	१०४८
तुरसयलंकाकाइठ	११०४	तो तं तद्वा सुणिदं सहसा	७४८
तेण गिसायरवइणा	११७२	तो तं तिहुयणरजाहिसिय	१२१७
तेणचियं पि काळं तुइ	६६१	तो तं वट्टण मए सच्छरियं	६०४
तेण भयं मह द्वियए	४१२	तो तं पणट्टपोई	६८२
तेण वि से संताओ	५०१	तो तं भवागिदइयं	१०३३
तेण हि भणाभि पियसहि	५७६	तो तं वियद्वियिद्वियवयण	१०२३
तेणं व पदिगयाओ	२४६	तो तं विसण्णवयणं	३१७
तेणावि चिदं गिण्वणिकण	८२६	तो तं सव्वावरसुहपणचिरं	२९१
तेणावि तस्स पिठणा	३२६	तो तं सहस पि गिसामिउण	१३४
तेणाइं पञ्जाउकिममाणसा	५६६	तो तं सिरिकुलभयणं	१६५
तणसो मह पिठणो	४१७	तो तं सोउण मए पिय	६०८
तेहिं भगियं णराहिव	११७३	तो तं सोउण ममाहि सीए	१२१३
तो अणुयंपाणुणयं वयणं	१४५	तो तं सोउण ससंभमाए	८९५
तो अळयगामणसुइंकरेहिं	४३०	तो ताहिं तं सुणेउण	१२३८
तो उमाए भियंके	१२६१	तो ताहिं फलरसामयरसेण	५८९
तो एक्कइयसहाओ	७९१	तो ताहिं समं बहुसो	२६१
तो सिण्णकरेणुसमोसरंत	७४१	तो सीए वयणपरिओस	३६२
तो गुदवणेण एसा तं	८६८	तो सीए सरहसुएकुल	३७८
तो गोसमो वेच्छसु	८९६	तो ते छउभंणी महारेवेहिं	१२४९
तो गोससमाहिसुहायसाण	८९९	तो तेण कयणामस्स	२०६
तो जदियसाहिंतो	८२७	तो तेण णमाइयद्विय	१०५१
तो जायवेवकयचउ	१३०१	तो तेण णमाइयद्विय	१२२७
तो जाया उवयंतदिय	४५७	तो तेण इरियकोलेण	११४४
तो इत्थि पयंपियद्विय	९७३	तो तेण पुणो भगियं... केचियं	६२३
तो गिइयरयरहसावसाण	१०८५	तो तेण पुणो भगियं... संविण्ण	२२६
तो गियगिण्वयामियपणइ	१२६३	तो तेण मजइ पियसहि	६२६

सो तेण मज्झ सङ्गसा	८५२
सो तेण महासुणिणा	११६०
सो तेण वरजुवाणेण	१०३८
सो तेण समं जुब्बं	११६५
सो तेण समुल्लुबिधं	११५५
सो तेण साद्धिकासं	६०९
सो तेण सो णरिंशो	१२०५
सो तेण सोवहासं	२९३
सो तेणाहं भगिशा बहु	५५०
सो तेहिं गण्ढिं	११७९
सो तेहिं चित्तपारेहिं	८२५
सो तेहिं मज्झ विजाहरिं	१२४३
सो तेहिं चिय पुरस्सेरिं	१२९३
सो दियवरवेयणिहोस	११०३
सो दूरकयपणामो उवविट्ठो	९६६
सो दूरकयपणामो तिण्हं	१२३३
सो दूरकयपणामो भाडय	३८८
सो दूरकयपणामो सच्चविओ	११५३
सो पढमपरोक्खणुराद्धरीहिं	३८७
सो पढमयंढोळणदोहळ	३८०
सो परिमियपरिचारो	१७८
सो परिसुदियतुंणो	७९५
सो परिलेस्तिवरजे राए	६९९
सो पिययमाकरग्गह	१२५७
सो फुरियविकासं सुंहरं	३९४
सो बाहजळोळियळोयणाएँ	७०३
सो मह इमीएँ भगियं	६७३
सो मिच्चबंधुपरियण	३२५
सो मे हस सि पडियं	६३६
सो ववाग्ग्याइ तीए	५६२
सो वामपयंगुट्टेण तल्य	६२०
सो विचवासोयतळे	७५१
सो सजळजळहराहिं व	४५२
सो सज्जसव तपरिवेविरीए	४२५
सो सरयसिरीवंसणपडिह	८१२
सो सरहसाएँ वद्धाविळण	५०३
सो सम्भाहिं वि सम्भायेरं	३८६
सो सहसापडियतळण	७४६

सो सा अग्गेहिं चिरं भाडय	७६३
सो सा अग्गेहिं तहिं	८७४
सो सा विचिच्छेदा	८७१
सो सा लवेविरंगुळिणह	१२५६
सो से कयसंमाणो	९५०
सो से विजय्याग्गेण किं	९३४
सो सो अणिमित्तियच्छं	५३५
सो सो अतुळिययामो	११९४
सो सो इमीए सुहयं	४०३
सो सो तुंगयराणिक	१८०
सो सो दहवाए समं	१२४२
सो सो दिण्णासीसो	२६०
सो सो पियाए समयं	१२७७
सो सो विसट्टवरकुसुम	५३०
सो सो सियवारणएट्टि	१२९१
सो सो सिरिमंडवमज्झ	१२८६
सो सो सेवावाएण	११९
सो सो हेरंवररूपभाव	३२४
सो इत्यंससुहळाकसेण	४२१
सो द्विययद्धवह किळंविण्ढिं	१२५३
थ	
थुब्बंतो गंधवच्छराहिं	१२८९
थोऊससंतपंकयसुहीए	८३
थोरोरुजुयमंतरसंदाणिय	१३०५
द	
वट्टुं तमंठुरासिं णरवह	१६७
वरविहचंतकविहं	१२७५
वरविहडियवयणविगित	५२६
वंसणजोमां पि र्हंण	४४०
दिजांति जाहिं पियमाणुसग्गि	९५५
दिहं व मए पढमं	९०१
दिट्ठा ते ताहिं पिया	१२५२
दिट्ठा विट्ठसिंधंसुय	१२९९
दिट्ठा सा तल्य मए	९४९
दिट्ठिं चिय सहरा	१२६५
दिणयरफुरियणियं	३४३
दिण्णाहिं जाहिं भाहविकयाह	७११
दिण्णाण अदिण्णाण य	६३३

द्विपलावसागसिरसिरत्तमेव
 द्विपदेहि केसिपदि
 दीवसिहोदा रेहति
 दीसह् उययचराहरसिहर
 दीसह् तपुकसगसागिह
 दीसह् पद्मपवणुगाय
 दीसह् परिक्रोमलससि
 दीसह् पलासवणवीडिपासु
 दीसह् पसरतणवारुणप्यहा
 दीसह् पेरते तमभरस्स
 दीसह् सिसि पुणो वि मए
 दीसंसि फुरियरविचर
 दीसंसि सिसिमुवासहर
 दीहस्थि कडा एसा
 दीहमुगाकेहिं थ पसरिपदि
 दीहरपहपरिसेह्थ
 दुक्खवडिराण खणविहरिराण
 दुक्खवावगमोवाओ णण्णो
 दुज्जणसंगेण वि सज्जणस्स
 दुज्जणसुयणाण गमो
 दुप्परिहोजाहिं विहाविज्जण
 दुल्लसमागसुदुमियाण
 दुल्लसमागसंतुद्धहियय
 दुराओ थिय ददूण
 दुरुवाह्यभुयजुवक
 दुरुकीणो वि सिही
 दुरुणयगरुयपओहराओं
 दुरेण परिहरिज्जह्
 दुरोणयसिरकमळाहिं
 दूसहसंतावपरव्वसो वि
 दे पसियह् कं तं अं भगम्ह
 दे वणसु भइमि तुमं
 दे वणह् अप्पादे भाई पि
 देव विसाविज्जाओ
 देव मईती सु कडा
 देव मुमज्जणसमओ
 दोण्हं पि पढमईसण
 दोण्हं पि ताम् गुरुक्खण

२२१
 ५९१
 १०७१
 ५२४
 ८३९
 १६८
 ५२३
 ८५
 ६६९
 ४५५
 ६९५
 ६७७
 १७२
 १३३३:१
 ४७०
 ११२०
 ५७२
 ६४९
 १६५१
 १४
 ४१६
 ५७०
 ५४३
 ३०६
 ७४७
 ११३८
 ५०
 ११९१
 २४९
 ५३१
 १२५४
 ९८४
 १०५४
 १३३
 १४६
 ११५
 ४०५
 २८४

ध

धण्णाण वि धण्णवराओ
 धण्णा ते जाण तुमं
 धुण्वंतधयवदाओपईवर्

८४३
 ४०९
 ५९९

प

पक्खसायवक्खमूठिपापे
 पक्खा सुरपायवक्खुमुम
 पच्छिमविसाप्प सुह
 पज्जात्तविद्यासुण्णेद्धुंदि
 पज्जात्तियकण्यपईव
 पडिळ्ळं विव गवणंताणस्स
 पडिळ्ळकसभगापसरं
 पडुपडुसंक्काहक
 पढमण्णोण्णालोयण
 पढमं थिय कामियणस्स
 पढमं थिय जुण्णसुरा
 पण्यम्मि पमाणपवत्थियम्मि
 पत्तहरकयणिवासो
 पत्ताओ गिययपरिणाह
 पत्तो अविहावियपह
 पत्थाणं पढमागय
 पम्मुक्खकारपंआराराव
 परमपरिओस्सुह्ओ
 परहुत्तं सारेज्जसु इट्ठवहो
 परिचिंतियकण्यं पर्यं
 परिचिंतियमिह् अण्णो
 परिचिंतियमिह् थियए अज
 परिचिंतियमिह् थियए इहो
 परिचिंतियं हि णो ते
 परिभाविज्जण पर्यं
 परिभाविज्जण ताह वि दु
 परिचरिओ रयणियरो
 परिचरिओ वररमणीयणेण
 परिचरिओ वारविळासिणीहि
 परिवदुह् चूयवणेसु
 परिवत्थियपहुसंभावणाण
 परिसरपरिसंठियसहि
 परिसिद्धं पि थ सण्हह्

१०९१
 ५०५
 ११३२
 ८०
 १२८८
 १६६
 ४०२
 १२९६
 ५४०
 ७९
 १२६६
 ५४८
 ५८५
 ३४२
 ९२०
 ७४
 ११८३
 ८१९
 ७३३
 ४६७
 ४६४
 ६०५
 ९८७
 १८८
 ६८७
 १९२
 २२७
 ९१४
 ९१
 ८६
 १३८
 ४०१
 १२३९

ककमवराहस्तमुद्गरण	४४
पविरुततपुरोमस्तुपद्विर्ग	७६५
पविरुतदंशणसीलेण	४७२
पसरह विसहृपम्हंराल	३९६
पसारियपञ्चसस्मीरविलुकिभो	१०९०
पहरवद्वियस्त कस्त	११९०
पहरेण मभो विरहेण	११४१
पद्वियय गकलयकाराव	१३२६
पहृपेसणपत्तटा पारह	१९०
पाठं कुण्डामहूरं जामिणि	१०९२
पाथारदारथिररयण	१३२४
पारहं च सवणहार्हि	७४५
पियमुहपीडम्बरियं	१२७३
पिययमबोधिछणविर्णित	१०९४
पिययमसंपेसियणिय	९७१
पियविरहे जलणायंसि	४७१
पियसहि विविक्तलेहे	८७०
पुणरुत्तपेच्छरीणं	१२४०
पुणरुत्तमुम्महा होंति	३९७
पुण्फलाहणवकगह्वियाण	६०७
पुरभो श्विय संपत्तो	९६५
पुसिअण कवंदलवारिण	८७६
पुहईसरो सणोसं	१३२१
पुंणायणायकेसरकेपह	१०२७
पूर्यं काऊण तिलोयणस्त	१३१९
पेच्छह वप्यो वण्णवसिएण	१११४
पेच्छेयं सुहमारुएण पण्यं	६६८
पेरिअंतो पुण्णवप्यहि	५६९
पोहिसमीसेहिं समं	९४२
फ	
फणिगो मयकरिसंवरण	११२२
फरसासिपहादनसुधिय	११८८
ब	
बहुएहि वि किं परिविपुएहिं	७६
बहु मण्णंतो तं श्विय	१०१८
बहुकंलादिणेतु ससि व्व	६८
बहुविहवस्तुंगसमास	११३०
बहुविहमहग्घमाणिक	२३८

बहुविहविचित्तकुसुनोववार	१२९५
बहुविहविचपपिंता	४८२
बाळापयो ग गिबिहह	६७६
बीया वि तारिसि श्विय	२३१
म	
मगिअण तीए मणियं	२७१*१
मगिओ विजयणंदेण द्वव	११४६
मणियं अमच्चसिरिपोहिसेण	१४८
मणियं च अळं पियसहि	९६२
मणियं च अहो पेच्छह	१०३६
मणियं च ह्मो सो	१०४७
मणियं च ह्मिसुयाए कत्तो	७२९
मणियं च ह्मिसुयाए हरिस	८९१
मणियं च कण्णमूलम्मि	९९१
मणियं च गिबद्धंअक्षिणामपधिं	६५१
मणियं च गिबद्धंअक्षिणामपुण्यं	३६०
मणियं च तओ ह्मिसिणा	६३५*३
मणियं च तओ पुहईसेण	१००२
मणियं च तओ मल्लवि	५५८
मणियं च तार्हिं कुसळं	९६७
मणियं च तार्हिं भयवं	२५९
मणियं च तार्हिं भाउय	९७०
मणियं च तीए सानिणि	४२८
मणियं च तीएं गरवह् पस्सो	८०१
मणियं च तीएं गरवह् किं	७९८
मणियं च तीएं भयवह् पयं	७८७
मणियं च तीएं भयवह् वेण	५१५
मणियं च तीएं भाउय	९५४
मणियं च तेण अजे	६९०
मणियं च तेण कुसळं	११५४
मणियं च तेण कुसुमाळ	१२१८
मणियं च तेण गरवह् उवविसह	१०४२
मणियं च तेण गरवह् एक्का	१२३५
मणियं च तेण गरवह् पयं	१२०९
मणियं च तेण गरवह् किं	९४७
मणियं च तेण गरवह् सळं	९२३
मणियं च तेण भयवह् जं	३८९
मणियं च तेण भयवह् तुण्णेहिं	४१३

अभियं च तेग सहसा	१२२४
अभियं च विप किं	३११
अभियं च पियचमाए पिय	३९
अभियं च पियचमाए रह्ये	१३३०
अभियं च मए ओप्पह	४१९
अभियं च मए पियचम	६३०
अभियं च मए पियसहि हमाउ	३३७
अभियं च मए पियसहि कीस	६६७
अभियं च मए पियसहि गिसुयं	५६८
अभियं च मए पियसहि मा	७१६
अभियं च मए पियसहि सधं	४९८
अभियं च मए भयवह जं	८९७
अभियं च मए भयवह सुप्पह	९६८
अभियं च मए भयवं	२२५
अभियं च मए सधि	५१४
अभियं च मए सामिगि	९१६
अभियं च मए सुंदरि भवि	१२१४
अभियं च मए सुंदरि हमाएँ	९५७
अभियं च मए सुंदरि एवं	५५३
अभियं च महाणुमहूँ ईंस्ति	५५९
अभियं च महाणुमहूँ तं	७२२
अभियं च महासुणिगा	६३५१
अभियं च राहणा गिसियरेस	१२००
अभियं च राहणा पियवयंस जं	११५१
अभियं च राहणा पियवयंस विट्ठा	१२३४
अभियं च राहणा पियवयंस सो	११०
अभियं च राहणा सुकव	१०४१
अभियं च वज्जेजसु	१२४४
अभियं पुणो वि माहविलयाए	३७६
अभियं पुणो वि लीलावहूँरं किमहं	८६५
अभियं पुणो वि लीलावहूँरं मा	८८३
अभियं पुणो वि स्तिरि	१६३
अभियं भट्टकुमारिलेण देव	१३७
अभियं न्ह महाणुमहूँए	२६३
अभिया व पुत्ति किं तुल्ल	४६०
अण्णह रे रक्खस एहि	११७७
अण्णसि गीसेसपसिह	५५४
अह किमेसो सुप्पह जग	६८९

अयवह विदुहमेवंविहं न्ह	२१७
अयवं तिळोयपुल्ल मा	२९६
आठय किं तुह इमिणा	२७१
आरोधारणविगिविट्ठ	१११९
भिण्णमि करंअयवेरवमि	१११०
भिण्णमि एमि पोए	१८२
भुयहंउफगामणिकिरण	२८७
भुयभामियतळिय	१३०८५१
भोतुं तल्लाळोइयपरिपण	१३०
म	
मउळंतमउळिएसुं	७५
ममां विप ण पडुत्तो	१२४१
मच्छंकुत्तजवचक्कं	८४१
मज्जेतरावणदाणांघं	२८०
मज्झमि ताण सा वर	७६२
मण्णुविलक्खो अडियह	१०७४
मण्णे चंदा मयपारियाव	७८०
मयवारणाभयभजंत	११०८
मरागवकडवविणिमाय	३४९
मरहट्टियापभोहरहलिह	६१
मळयसमीरसमागम	८४
मळयाणिलो वि पियसुय	६९२
मळयायलाहिवे वसिकवमि	१४७
मह दुक्खदुक्खियाहं व	६३९
महुमत्तमहुयरावळि	५९४
महुमत्तमहुयरावळि	१०३०
महुमयवसपम्हुट्टावराह	१२६९
महुमहबलणुप्पीडिय	५५१
मंदरपुपजळणिविफेण	५२२
मंदणिल्लवसपसरिय	६०२
मा गम्मठ ति उववार	४३३
मा मह हयाएँ होत्सेण	५६५
मायाळण्णसरीरं पि	११६६
मायाळण्णसरीरोहं	११९२
मुचंसि रहा रधिपहं	११२३
मुच्छाविरामसंभरियणुण	६९३
मुच्छाविरामसंभरियस्सामि	११८९
मुहघाडियावियवरवि	४४६

मूलपरिभिक्षिबराविबर	२१९	विषसियणीसेसवर्णतराक	८८
भोसु मंडारमहागसाग	७३५	विस्साहँ जाहँ पसुदे	५७५
र		विमिहतरकगहृकिस्तकथ	२२९
रहृकणहृकुसुमगाण्डे व्व	७७१	विविदाहँ विविहवण्णुजळ ।हँ	१२६४
रखंतु वो महोबहि	५	विसमा खलु कज्जाहँ	९२९
रतुण्णलमहुसद्धालुएण	७५९	विसमीकरोहँ उचहीतबाहँ	१०९
रमणभरभंगामीयं व	७६६	विसरिसकिरणवसुविसत्त	२८८
रमणियणसमूहुसुद्ध	७३९	वीणाविणोपवसवळिय	३५९
रयणियरकरोवमण	५२७	सुत्तं च तओ तेण वि	६३५४२
रविकणिययम्मि विवडे	४४८	वेहृहलसुवोवमण	१३०८
रविणिवडणविहडिय ' ' पावडिय	४४२	वेदिज्जहँ गियडोसहि	४४९
रविणिवडणविहडिय ... ममगुगएण	४५१	वेरुळियसंभतोरण	२३७
रंभे वणगहणपरिट्टियस्स	५८५*१	स	
राएण तओ भणिया कासि	७९७	सच्चविओ मयलसुरासुरेदे	२०१
राएण वि सो फरुसास	१२०३	सच्चविओ सो गंधव्व	१२२०
राया वि पवजंतेहिँ	१२६	स च्च्ये मं ण मण्णह	१००४
रे गियछायामाव्विर मा	१११२	सज्जणसंगेण वि दुज्जणस्य	१६
ल		सज्जीवकामकोर्यंडसच्छहँ	७७४
लकिल्लज्जहँ अज वि गुंजिराळि	१७४	सज्जेढ पडडदीओ	१०६६
लळकहृकहृक.रमुक्क	११८६	सत्तच्छयसुहपायवतलम्मि	६२९
लीळाकमलणिवारिय	६०३	सत्तासासाह्वसाथराए	१९९
व		सथि मळयायळाओ	५०८
वकळकुप्पासावरियावि गाहा	५९०	सप्परिहासं सुवहँवणेण	१३००
वच्चसु चेतूण लहुँ	९३७	समहृच्छिळण भणियं तेहिँ	१२३१
वद्धाविळण सिट्ट	१२३६	समहृच्छिळण सुंदरि भाणत्तं	१४२
वयपरिणयं तवसिंस	११५०	समहृच्छिळण सुंदरि सन्धेहिँ	१२७८
वचएसविवत्तंतेक्केत्त	३९२	ससुहागएहिँ विजाहरिंद	१२९२
वसिळण जेण वच्चसि	२३४	ससुहागयस्स णळकूवरस्स	१२५१
वामकरोवगियवेष	१३२	सयलेण भुवणपरिपायडेण	५२८
वावञ्जूरियकंधरस्स	११४०	सरसंतमयाहृणिबद्ध	११८४
वाहरहृ व पियसहचरि	२४१	सरसारविंदकेसरपराय	४८४
विजयाण्णेण पुरस्सरेण सुह	९८५	सरसावराहपरिकुविय	५८
विजयाण्णेण पुरस्सरेण रमणी	१२५०	सम्भंगिण्णुहरो सो	५४५
वित्ताहिवस्स तणओ	६५७	सम्भाव विय कुमरीओ	३१३
विप्पुरियविविहवररण	६००	सम्भाहिँ विय सन्धोसहीहिँ	१२७
विमुक्ककरबंधणं रायण	११७०	ससहरकरणिबराळुंविथाहँ	४७९
वियळंमळपाठरण्णा	७४२	ससहरकरसंबळिया	११
वियसंतविविहवणराह	७८	सहसुट्टियणरसंमय	११८

सहिषणतोर्विषाये वि	४३२	सुमईण पुणो णरवह्	१०१२
सहि सिद्धं जं माहवि	५६४	सुयणल्लोहि अळं चिव	१३३२
संकेतसुंदरीसंयमं	१३२५	सुरवह्कट्टायासा बरववणा	५८५*२
संचरह् सीयकार्यंतसकिळ	२७	सुरवहुकट्टियहिचकुसुम	३४८
संभाषवत्त्वदुं पळित्त	५१८	सुरवहुचळणाळत्तय	५९९
संदायं कइ वि कइंति	११२७	सुरवहुचळणाळत्तय	१०४४
संपत्तो गियवपुरं सज्जेहि	१०६२	सुरसरिजळसिसिरिगुसार	५८३
संपत्तो गियवसई तत्थ	३३०	सुरसुंदरिक्करकमळव	११०५
संपत्तो सरळतमाळताळ	१९७	सुरसुंदरिसमयकवोळ	५२१
संमिळंति सुहासायजणिय	५७१	सुविसह्पारियायय	२७९
संमिळंति सुहासायजणिय	१०९३	सुविसुवत्तिरेहावरण	७७०
सा कियचिरे पि काळं	५८६	सुसणिद्वघाससंतुट्ट	४९
साणूरधूदियाधय	५७	सुस्तायफळभरोणमिय	५९५
सा दूरकयपणामा	७८५	सुंदरि ता अविच्छे	६१०
सामण्णो वि ण तीरह्	१४९	सुरायवकमळवणमि	४५०
सामंतमईतासण्णदिण	१३२२	सुरो वि ण सत्तासो	६७
सामंतामच्चसुभिच्चबंधु	१०१९	सेयकणोदो रेहह् भंगुर	४००
सारयमित्यंकाण्णहा	२५३	सेनागपसयसामंत	९०
सा वंशिय चिट्ठाह्वय	१३२८	सेविजह् सरसोईसकणह्	१७५
सासणमिच पुण्णार्ण	४८	सेविजंति विधंभिय	३४७
सासंकमुक्कणीस्तास	४८०	सो अइ अउण्णार्ण	६९१
साहोह् जग्गि अज वि	१७१	सो एकम्मि सुवियहे	७८९
सिद्धं च तस्स पुइईसरेण	१०५०	सोक्खाई तुमाहिंतो तत्तो	५६०
सिद्धं च तेण सम्भं तं	११५७	सो च्चैय पुणो संपह्	१०३
सिद्धं च तेहिं णरवह्	१८४	सो जयउ नत्स पत्तो	४
सिद्धं च मए भंभमि	४६१	सो जयउ जेण तथळोय	८
सिद्धं च मए तिस्ता एयं	८७८	सो जयउ जेण सुयणा वि	१३
सिद्धं च मए तिस्ता णराहिचो	९७६	सो जेण मज्झ दंसणसिणेह	१६२
सिद्धं च मए तिस्ता सुंदरि	३७७	सो तीण्ण सुरररसळाळसाण्ण	३८२
सिद्धं तं किं पि मए	७०४	सो तीण्ण असंतुट्टो णर	५८२
सिद्धं वेवीण्ण ह्मो	९७४	सो तीण्णं तरळियंमुळि	७६०
सिद्धं से सहि साकाहणत्स	८९४	सो तुज्झ पिभो पिचसहि	७१८
सिद्धं गणाणं कुळुसिरि	३७०	सो देव हइ महेसी	११४९
सिधसिंदुवारपाळ	१०२९	सो देव चारपुरिसो सिंघळ	१०५
सिंहळवीवम्मि गज्जो	१३२०*१	सो देव विद्धकुसळो	१०२
सीळं कुळं सहायं	४९३	सो बम्महसरपसाराडरम्मि	५३३
सुपसत्थविधिहविहराळ	३५३	सो सुपपसो सो च्चिय	५१३
सुभमभयवळभूई	२०५	सोहह् सइ मळियपसाहण	१०९९

सोहङ्ग विचलियमाणं	१०७५	हंढो सत्त्वं पर्यं सत्त्वविद्यं	९२२
सोहंति कामिणीयं	१०९८	हंढो सिरिसाकाहण	१००९
सो द्वियथसमीद्वियवर	८८०	हा भजतत तुह गेह	६४५
ह		हा अंब तए वि अहं	६४६
हयर्भंभरकलसुब्बासियं	६८५	हा किं भविषणो तम्मि	९७९
हरवसहसिंसाविळिहण	२७५	हा कीस मए एवं ऽधिर	९८०
हरिणो जमकज्जणरिट्ठ	६	हा जीविएस हा सुयणु हा	७०८
इळ सहि विचित्तळेहे	७८३	हा ताय गयासिणेहो कीस	६४४
हंसेण वि से विण्णं	१३१५	हा भयवह्मो यणदेवयाओ	६४७
हंढो तुह विजयागंद	१४४	हा वण्ठ माहवाणिल	६९४
हंढो मट्टकुमारिल	१३५	हा यज्जकटिणद्वियवय	९८२
हंढो मियंक हो पवण	५३६	द्वियए षेय विरायंति	७२
		द्विययाणुवाळणाधाविपहिं	४३५

GLOSSARY

This Glossary is an alphabetical Register of all the words occurring in the text of the *Lilāvati*, critically edited here, as well as of important various readings connected with them. The words are noted as they are found in their nominal and verbal formations in a certain context. The words in a compound expression, which are phonetically intact, are noted individually as they stand; a non-initial member of a compound expression, however, is prefixed with a head-line zero, if its first syllable shows some phonetic change not ordinarily allowed for an initial syllable. Though every word is separately noted, some expressions containing two or three words are allowed to remain now and then especially to illustrate *samdhī* or vowel combination. The non-initial member of a coalesced group of words is prefixed with a sign of addition (+) to indicate that it has been taken out of a joint expression. Expressions like *sahariso* are noted as they are; in some cases words like *hariso* are separately indexed as well. The last member of a *bahuvrīhī* compound is likely to show, when noted by itself, some strange formations which need not bewilder an intelligent student.

References are to verse-numbers. If a word belongs to foot-notes, then the verse-number along with the number of *reading* is given, for instance, १००१६. If a word comes from the prose passage, then the reference is to page number, dash and line-number, and the variant of the same is indicated by a further addition of the number of the reading, for instance, १३-५, १६.

Though this Glossary is prepared primarily to facilitate a grammarian's study of the Prākṛit dialect, a Prākṛit lexicographer can also utilise the material presented here with great advantage. In most cases Prākṛit words are separately shown, if they represent different Sanskrit words.

<p style="text-align: center;">अ</p> <p>अ १७०१६, ६१२११६.</p> <p>अह (अति) ३२, ३४१२५, ४६, २१८, ५५२, ६३६, ६३१, ६३५०१, ६३५०३, ६८२, ८९८, ९४५, १२०३, १३२९.</p> <p>अह (अवि) ९३, ३१८१६, ६५४.</p> <p>अहर्त्तल १०२६.</p> <p>अहर्त्तलि २३२, २८४.</p> <p>अहर्त्त १२, १३-३, ८००.</p> <p>अहर्त्तद्वयं २१२, २३९.</p> <p>अहर्त्त ४८३.</p>	<p>अहर्त्त १०२६१९.</p> <p>+अहर्त्तम् २३९.</p> <p>अह्वरा ९९१.</p> <p>+अह्वसओ ८४८.</p> <p>अउण्णणं ६९१.</p> <p>अउव्व ३३.</p> <p>अउव्वो ३३५.</p> <p>अक्य ६८३, ९४०.</p> <p>अक्यत्थिएण ४०.</p> <p>अक्यं ९१७.</p> <p>अकुमती ५२८.</p> <p>अकुलीणे १७७.</p> <p>अकम्मह ३८१.</p> <p>अकित्त ६९, +९, ५२६.</p>	<p>+अकण्ड ६८९.</p> <p>अकण्डिय ६८७.</p> <p>+अकल ११२३.</p> <p>अकलमालिया २०५.</p> <p>+अकलय १२९७.</p> <p>अकल्यं १३१४.</p> <p>+अकल्ल ९६८.</p> <p>+अकल्लत्थं ४८१.</p> <p>+अकल्लं २६७, ३६०.</p> <p>+अकल्लराहं ७११, १६५३.</p> <p>+अकल्लरेहं ६०६, १२०५.</p> <p>+अकलीहं ९२२१८.</p> <p>अकलिय ८४५.</p> <p>अकण्डिय ७८८.</p>
---	---	--

अक्षरिणी १२०, ११४७.
 अक्षरिणी ६५६.
 अक्षरिणी ५४६.
 +अक्षर ७१, ४४६, ४४६/१२,
 ५९८, ७४२, ७४७;
 १०६८/११.
 +अक्षराला १०३४.
 +अक्षराला २२०/११.
 +अक्षराला १८, १९, ५५, ११८२.
 अक्षराला १०६८.
 +अक्षराला ५०९, ५८५*३.
 +अक्षराला ८९६, ११००.
 +अक्षराला २३८, ११०५.
 अक्षराला ७६८.
 अक्षराला ११००.
 अक्षराला १२५६.
 अक्षराला १०९५, ११२८.
 अक्षराला १०८०.
 अक्षराला ४७७.
 अक्षराला २४९
 +अक्षराला २१२/१
 अक्षराला २२८, ३५१, ८०२.
 अक्षराला २१२.
 अक्षराला १२१६.
 अक्षराला ४६४, ९२४, ९३३*१,
 ९४२, ९५७/५, १०३६,
 १२२७.
 अक्षराला ५१.
 अक्षराला ७६२, +१२८९,
 +अक्षराला १४३, २१२,
 १०४९, ८७६.
 +अक्षराला १६९.
 अक्षराला २६४.
 अक्षराला ११३५.
 +अक्षराला ४८२, ५३५, ६२०,
 ७०७.
 अक्षराला १०६.
 अक्षराला ५८६.

अक्षराला ४१८, १०६७.
 अक्षराला ४५१/१३.
 +अक्षराला ३४, ३४/२५, ३७,
 ४२, १४२, ३५९, ३९१,
 ४८६, ५५०, ६०३, ६२४,
 ६६३, ७४८, ९२१,
 ९४९, १०१६, १०२२,
 १०४६, १०७५, ११००,
 ११४३, १२०२, १२२६,
 १२२८, १२३२, १२५०,
 १२५२, १२५९, १२९९/५,
 १३१२, १३१९, १३२१,
 १३२९, +१३३३*१.
 अक्षराला १०६०.
 अक्षराला ६२९, ९१९,
 +१२९८, १३८०
 अक्षराला ५१५.
 +अक्षराला १३४, ३९१.
 +अक्षराला १२४, ५६३.
 अक्षराला २३३, ६८३, ७७७
 ११५, +७५२.
 अक्षराला ७७७, ९६९, १०८६.
 अक्षराला ७६३, हिं ६१५,
 ७०९, ८९६, ९०८, १२५८,
 +९२२, ९७४.
 +अक्षराला ९२१.
 अक्षराला ३१२, +७१३.
 अक्षराला (अक्षर) १९, ९४, १०६*२,
 १७१, १७३, १७४, ३१२,
 ३९०, ४०९, ४६०-६१,
 ४९६, ५३४, ६०५, ६१२,
 ७१०, ८१४, ८७९, ८९१,
 ८९५, ९२४, ९८२,
 १००४, १०५१, ११५८,
 ११६१, ११६७, ११९९,
 १२२७, १२४५, +९८,
 ५३४, १२०६/२.
 अक्षराला (आर्य) ६९०.

अक्षराला ६४५.
 अक्षराला ३८९.
 अक्षराला १०७, ४०९/५, ११६५.
 अक्षराला ११००/१०.
 अक्षराला ७१५, +७२९/६,
 ८८२.
 अक्षराला १०६*२/१५.
 +अक्षराला ६.
 अक्षराला ९१५.
 अक्षराला ३९०, ६९०, ८७६,
 ८७९.
 अक्षराला ६८५.
 अक्षराला ११००.
 +अक्षराला ११.
 +अक्षराला २१५.
 +अक्षराला १०१५.
 +अक्षराला १९०.
 अक्षराला १३३३.
 +अक्षराला १, ९, ५३४.
 +अक्षराला ११०, १५४, ६५७,
 ८४५.
 +अक्षराला ४३९.
 अक्षराला १००६.
 अक्षराला ३२१/२.
 अक्षराला ९३५.
 अक्षराला ६९०, १२१९.
 अक्षराला ४८९.
 अक्षराला १३-५/१६.
 अक्षराला १३३३/१३.
 अक्षराला १२०४.
 अक्षराला ९६३.
 अक्षराला २५२/४, ४०९/४.
 +अक्षराला ७०, ७४/१२, ४९७,
 ५४९, ११८२.
 अक्षराला ११८८.
 अक्षराला १३-६.
 अक्षराला ६१७.
 अक्षराला ११२.

अणहिय २७१.
 अणना ५६२, ५७७.
 अण्वसवती ५०९.
 +अण्वी ३५५.
 अण्वी ५१४, ५३२, ५७०.
 अण्वत ७०८, १२०४१५.
 +अण्वतरं ५४१.
 अणवा ५७१.
 +अणवापारे २.
 अणवाहा ६४७.
 अणिव्यसणा ८७४.
 अणिवृत्तो ५४३.
 अणिविज्ञिय ६८२.
 अणिविस्त ३५२, ७७७.
 अणिविस्तच्छं ४८२.
 अणिविस्तियच्छं ५४५.
 अणिव्यस ७२६.
 अणिव्यसंते ४३२.
 +अणिक ७४, ९३, १८०,
 ४९४, ६०२.
 +अणिकेण ८७, ११२७.
 अणिकवागो ९४१.
 अणिसामिय ५०७, ९४०.
 +अणीय ११९७.
 अणीयं ११६८.
 अणुहयं ४८७.
 +अणुहयं १२९१७.
 अणुहयं १४५११.
 अणुकृक ३२.
 अणुकृको ६३०.
 +अणुकृम ८८४.
 अणुसमस्तु ७८३.
 अणुसमस्तो ३२७१३.
 +अणुसयं १४५, ९९७.
 अणुसाया ४३२, १२८२, ३७२.
 +अणुसाहणे ५६१.
 अणुसाहय ८०८११.
 अणुसाहयं ८०८.

अणुसमीण ७३४.
 अणुष ६२८.
 अणुविज्ञाय १०१२.
 अणुवृष्णं ७१४.
 अणुवृत्तं ९९३.
 अणुवृत्तु १३३३.
 अणुव्यय ६२, ४९३१७.
 अणुव्ययवपारि १२५३.
 अणुविज्ञह १२६९.
 अणुवियहं १३३३३१.
 +अणुवडा १२१७.
 +अणुवडाहं १०८४१७.
 अणुवंध १११७.
 +अणुवंधा १२.
 +अणुवंधाह १०८४.
 +अणुवंधेण १७.
 अणुवंधो ८६५.
 +अणुवमड ७७२.
 अणुवमर ७७२१३.
 अणुविभववदायं ६८२.
 +अणुववेहि १२७८१७.
 +अणुवविण २४२, १२६६.
 अणुवमा ७३९, ११४१.
 अणुवमां ९००, ११५४.
 +अणुवमयं ४५३.
 अणुवयं १४५.
 +अणुवयं २९९.
 अणुववह ५७४.
 +अणुवरा ५६९.
 अणुवराओ ८६३, १५४४.
 अणुवराय ५१६, ९८५, १५२९,
 १०७०.
 +अणुवराया ४९२.
 +अणुववयं १२९.
 +अणुववया ६१९.
 +अणुववयं १२९१७.
 अणुवगं ३४३.
 +अणुवविवो १६९.

अणुवजाय १३-५.
 +अणुवविविहं १३१.
 अणुववड ४४४१७.
 अणुवम ७८५.
 अणुववविविह १३-५.
 +अणुवववविविहं ४३५.
 +अणुववड ४४४.
 अणुववविविह ६८२१२.
 अणुववविविह ३२७.
 +अणुववविविहं ५४.
 अणुववविविह २४८.
 +अणुववविविह ५५६.
 अणुववविविह ५६४, १०६९.
 +अणुववविविह ७८५.
 +अणुववविविह ६१४.
 +अणुववविविह ७२३.
 +अणुववविविह १०१४.
 अणुववविविह ४१०.
 अणुववविविह ३१२.
 +अणुववविविह १२७८.
 अणुववविविह ३३१.
 अणुववविविह ५६८, ५७९.
 अणुववविविह ८३७.
 अणुववविविह ४९३.
 +अणुववविविह २३६.
 अणुववविविह १०१२.
 अणुववविविह ६९४.
 अणुव ७५४, १०७९.
 अणुववविविह ८७, ६४१.
 अणुववविविह ४२४.
 अणुववविविह २८६, ३२७, ३३५,
 ५९३, ६५२, ८३३, ९४३,
 ९९५, १०१७, ११०६,
 १२८५, १२४६.
 अणुववविविह २१६, १०४२.
 अणुववविविह ७७९, ९४७.
 +अणुववविविह १००३.
 अणुव ८-१११, ३६, १६०,
 ४०७, ४६४, ४९९, ५३९,

५६५, ६१२, ६३३, ६७९,
७३०, ९२६, १३१५,
+५५३, १०११, १२२३.
अण्णाह् १११५/११.
अण्णाऽ ११०९, १११३.
अण्णाएँ ९१०.
अण्णाभा १०१२.
अण्णाण ३८२, १२४०.
अण्णाहिँ ९११.
अण्णाहुत् ९४७.
अण्यो १४, १९०, ४९८, +१११.
अण्येण १११५.
+अण्येसण ६३४
अण्येसिज्जण ६९२.
अण्येसियाहँ ९५३.
अण्येहिँ १९४.
अण्योण्ण १२०, ४०७, १०८३,
१२३१.
अण्योण्णाहर १२७२.
अण्यो ३३७, ५४५, ७७८,
१०३८, १२४४, +५१२,
६४९.
अण्योण्ण १२०/१९, ५५६,
१११६, १३०४, +५४०.
अनुक्रिय ११९४.
अत्तट्ठाणं १३१४/९.
अत्ताणं (अत्तमानम्) ५७३.
अत्थ (अत्र) १०४१.
+अत्थ (अर्थ) १३६, २०८,
८१४.
अत्थ (अस्त) ४३८-४३९,
५१६, १०७०.
अत्थहरि ४४३.
+अत्थहरिँ २१८, २६१.
अत्थगिरिँ २६१/१५.
अत्थमणं ६३८.
अत्थमहाहरिँ ४३६/६.
अत्थमिय ११७१.

+अत्थमि ११७१/७.
अत्थरा १०६९.
अत्थवणं ६३८/११.
अत्थस्तथमि १५३/१६.
अत्थस्तथेहिँ १५३.
अत्थं ९६८, +३९७, ३९८,
४८१, ५०८, ७८७, ९६८,
१०६३/४, ११७३, १३३२.
अत्थंण ४११.
+अत्था ५६१.
अत्थाण ११७, +८९.
अत्थाणहरं १३०.
अत्थायतो ४३८.
अत्थाह ७९३.
अत्थि ११-५, २७३, ३३७,
६५६, ७८७, ८०२, १०४०,
१०४३, १०५९, १२०१,
१२२३, +१/४, ३२, ३६९,
६९७, १२९९/५
+अत्थुरणं ५३१.
+अत्थे १०६३.
अत्थो ४०, +२५७
अत्थं २९३.
अत्थिह २३९/९, ९४१.
अत्थिण्णाण ६३३.
अत्थिसिक्तं ६८३/१७.
अत्थिदिवत्तं ६८३.
अत्थंसणं ३०३.
अत्थंसणाऽ २१३.
अत्थ ५२०, ८३०, ११७१,
१२९२, +९९, २१५/१४,
५२०, ५५०.
अत्थच्छि ११००.
+अत्थमि ८९२.
+अत्थवह ३, २०९, १२५३.
+अत्थं ७५७.
+अत्थंते १११६.
अनुविसत्त ४८३.

अनुवाय ५२०.
अनुद्विं १०८०.
अनुद्विणो ६५३.
अनुद्वु ७७५.
अनुद्वोण ८९२, १०२४.
अनुद्वोणेण १०२५.
+अनल ७०/१३.
+अनिल ७४/१२, ९३/१९.
+अनिलेण ८७/१६.
अन १०७९/६.
अन १२०/१९.
अनं ५९३/६, १३१/५/२.
अन्नाह ९१०/२.
अन्नाणं ५७३/७.
अन्ने ४९९/२, ९५४/१
अन्नेय ९००/३.
+अन्नेसण ६३४/७.
अन्नेसह ८२४/१२.
अन्नेहिँ १९४/१२.
अन्ने ३३७/७.
अपच्छिमाय ४३८
अपच्छिमो ११६७.
+अपच्छिम १३२४.
अपणह १३-५.
अपत्त ६८३/१६.
अपरिमाहा ८००.
अपरिमाहाहिँ ५७८.
अपरिपत्त १३-४.
अपरिपत्ति १३-४/१४.
अपरिमिय १३-५.
अपसाहियं ६८२, ९४०.
अपसाहियं ६८२/१४.
अपहाय ११७९.
अपहुत्त ३, ८१
अपेच्छंती ८८५.
अपेच्छगिणं ६८३.
अप्य २९२, ३२१, +२.
अप्यसिधारेण ६४८.

+अप्यज ५७८.
 अप्यजमप्य २.
 +अप्यजं ८९०.
 अप्यज ८९०१११.
 +अप्यजो ५६६.
 अप्यज ६८३, १२५३.
 अप्यजि ७९७.
 अप्या २१, १८७, १९४, ४२१,
 ६२९, ६५३, ९३९, ९६०,
 १२३१, १२३८.
 अप्याज्यं १०४२.
 अप्याजमप्यज ५७८.
 अप्याजमप्यजो ५६६.
 अप्याजं ५३८, १०४६.
 अप्याजण ९५३, ९५५, ९९७.
 अप्याजणाय ५०७
 अप्याजणाय ५१२
 अप्याजिचं ५६४, १२४८,
 +९५२, ११७३.
 अप्यिओ ५०५, ६१७, ८२३,
 ९७३१६, ९८११५.
 अप्ये ९३९, २.
 अप्युक्ति ७००.
 अप्युक्ति ३७.
 अप्यीयं ७८४.
 +अप्य २०५, ६७८.
 अप्यभित्थियाभं ५८८.
 अप्यभित्थेह ५३५.
 अप्यभित्थि ७७.
 +अप्यभित्थिया १५६.
 +अप्यभित्थ २४१, ४८२, ८५८,
 ९०३, १३०५.
 अप्यभित्थण ३६०१, +९०६.
 अप्यभित्थण ९९५
 अप्यभित्थण ९९५१२.
 +अप्यभित्थ ११३९१३, १२४०१४.
 अप्यभित्थण १०३११६.
 +अप्यभित्थणो १२१५.

+अप्यभित्थणो ३७११९, ६११११०
 अप्यभ १३४, १४८, १६१,
 +१०१९.
 अप्यभ ५७५, ७११, ८९१,
 ८९६, १२३०, १२६२,
 +५८९, ७८०, ८२२.
 अप्यभमयं ४२४ १९.
 अप्यभस्त ४०८.
 अप्यभं १२७३.
 अप्यभ ३७०.
 अप्यभित्थ ११८८, +११४३.
 +अप्यभित्थ ११९८.
 +अप्यभ १२३.
 +अप्यभो ४३०, ९३५.
 अप्यभय १२२७१६.
 अप्यभ १००.
 अप्यभिय २७२, ५९७, ८००,
 ८७८.
 अप्यभे २९२.
 अप्यभेह ८८७१४.
 अप्य १५९, १६०, २२५१६,
 २६३, ३०९, ३७८, ४०७,
 ४०९१४, ५१२, ५६१,
 ६९१, ८७२, ८९०-१,
 ९१६, ९२८, ९३३, ९६७,
 १००२, १०४१, १०५७,
 १११२, १११४, ११४९,
 ११५१, ११७४१३, १२०५,
 १२०६, १२१८, १२२१,
 १२४४, +१७१३, ४०,
 २२८, २९७, २९९, ३०९,
 ३१४, ३१९, ३२०, ३७९,
 ३८९, ४०७-८, ४१०,
 ४११, ५५८, ५६४, ६३०,
 ६५४०१, ७०११३, ७१४,
 ७१५, ७२९-३०, ७४०,
 ७४४, ७८२, ८०८११,
 ८४८, ८५४, ८६११०.

८९२, ८९५, ८९८, ९३१
 ११५, ९५६, १००२१४,
 १०६०, ११०९१९, ११८०,
 १२१४११, १२४८११२.
 +अप्यभित्थणो २९८.
 अप्यभ ३८३, ४०९, १०६०२,
 १४८, ८३४, ९८४, १२४६
 ११, १३१५१२, १३३१,
 +१००४, १०६०.
 अप्यभण २५६११, ३३५, ४९७,
 ८८२, १०४०, +२७१,
 १००४१११.
 अप्यभण १४४१२, ४७१, +३७६.
 अप्यभित्थ ३९
 अप्यभित्थि ३७, १९१.
 अप्यभ (वयम्) ४६१, (अस्मि)
 ४८९, (अस्माभिः) ७८४.
 अप्यभे ३७७, ४३५, ५६१,
 ८८७, ९००, ११६२११,
 +२१०, ८०३, ११६१.
 अप्यभेह ३८४१९, ४२२१३,
 ७८५, ९७६, ११६२,+
 ८०६; ११२, ३८४,
 ४२२, ४६४, ७६३, ८७४,
 ८८१, +९६३; ११३, ३६३,
 ८८६, ९१७.
 +अप्यभ ३३४, ८०२.
 +अप्यभित्थ ४६१.
 +अप्यभित्थ ५८३.
 +अप्यभित्थ ५०८१९.
 +अप्यभित्थो ५०८.
 +अप्यभित्थि १४७.
 +अप्यभो ३३५
 अप्यभ ६३७.
 +अप्य ९९१४.
 +अप्यभ ७१३.
 अप्यभित्थ ८२१.
 अप्य १००१६.

अवहृत् ६८२.
 +अवर्णो ७८९.
 +अवर्ष २१, ४८४, ७४२,
 ७६४, ९२६, १०८२.
 +अवर्षिदो ८३९.
 +अवर्षि १३-५११५, ३६६.
 +अवर्षिणो ११७०.
 +अवर्षिकलो ५८०.
 अवर्ष ६६७, +४५७, ५२१,
 ६६९, ७६४, १०८८,
 १२७०.
 +अवर्ष्य ४४७, ४४४, ५२०,
 ६६९, ६७२.
 अवर्षारुणं ६७२.
 +अवर्णिय ७१, ७४६.
 +अवर्णो ६७५, ७७१.
 +अवर्णित्व १३१०, १३१७.
 अवर्णित्वया ६५८, १३१७.
 अवर्णित्वयाई १०१५.
 अवर्णित्वाणं ४९०.
 अवर्णित्वाणं ४९०, १३.
 अवर्णित्वाणं ८५४.
 अवर्णित्वाणं ९२३.
 +अवर्णित्य ५९६, १०४४.
 अवर्णित्वा ४८२, ५३५, १३०७.
 अवर्णित्वरेण ४१४.
 अवर्णित्वा ३२१.
 अवर्णित्वा २२६, ५३७.
 अवर्णित्वा १६११६.
 +अवर्णित्य ३४१, ११०१, १२७५,
 ७४८.
 अवर्णित्य ४३५, +१०९९.
 अवर्णित्या ४१२११२, ४३०,
 १२४०-१.
 अवर्णित्वा ३३७.
 +अवर्णित्य ८५२, १०९५, १०९६,
 १०९८.
 +अवर्णित्य ११००१६.

+अवर्णित्य ८३३.
 +अवर्णित्य १२६५.
 +अवर्णित्य ११००.
 अवर्णित्य १७, १६१, ६२३, ६५४,
 ६८६, ७२०, ८३४, ९६२,
 ९९९, १३३२.
 +अवर्णित्य ७६९.
 +अवर्णित्य ४४.
 अवर्णित्य १५०
 अवर्णित्य ३७१.
 +अवर्णित्य १२४, २८०, २८७,
 ३०३, ४७८, ५२६, ६०३,
 ७६१, १२६५, ११८५.
 +अवर्णित्य १७४, ६०७
 अवर्णित्य ६७५.
 अवर्णित्य ४५२.
 अवर्णित्य १००७.
 अवर्णित्य ४३४, १०७४, १२६७,
 +१३९.
 अवर्णित्य ११९६.
 अवर्णित्य १०५६.
 अवर्णित्य ११७१.
 अवर्णित्य २००, २०३, २४७,
 ३८७, ९५०, ९६५, १०७१,
 ११४३, १३११, +१२७,
 १०१९, १०६२.
 अवर्णित्य १३-४.
 अवर्णित्य ८५० १५.
 अवर्णित्य १०२३.
 +अवर्णित्य ६४९.
 +अवर्णित्य १०२५.
 +अवर्णित्य ७२८
 अवर्णित्य १३२४.
 +अवर्णित्य १०७१.
 +अवर्णित्य १२-८.
 अवर्णित्य १२-८११७,
 +अवर्णित्य १०६२.
 अवर्णित्य ८५३.

अवर्णित्य ५१६
 +अवर्णित्य ६४.
 अवर्णित्य ६४४.
 अवर्णित्य १२७०.
 अवर्णित्य ६१९
 +अवर्णित्य १३५.
 +अवर्णित्य १३६५१, ५३९
 +अवर्णित्य ५४९.
 अवर्णित्य ३६१.
 अवर्णित्य ६००.
 अवर्णित्य ६५४*१.
 अवर्णित्य ६११, ६९१११,
 १२१०, १२१५.
 अवर्णित्य ३६२.
 +अवर्णित्य ६५.
 +अवर्णित्य ७६४, १३२४.
 +अवर्णित्य ४५८, ५८५*२,
 ७९६.
 +अवर्णित्य ७७७.
 अवर्णित्य २५५.
 +अवर्णित्य २०४, २८६, ५४९,
 ६०१, ८३९, ९४०, १३०५
 १२
 +अवर्णित्य २८८.
 +अवर्णित्य ३१.
 अवर्णित्य १०७०.
 +अवर्णित्य ६९६, ११७८.
 +अवर्णित्य ९१८.
 अवर्णित्य १२७१, +५८, १२६
 १२५४, १२७१.
 +अवर्णित्य ११४०.
 +अवर्णित्य १०७६.
 अवर्णित्य ६३१.
 अवर्णित्य २११.
 +अवर्णित्य १७, ४१४
 +अवर्णित्य १६६.
 +अवर्णित्य ७५२.
 +अवर्णित्य ११११.

अलीसंत ४८५.
 असुएण ३८.
 असुय १४१.
 असुर ७८१, +१, १७६, २०१,
 २१२.
 +असुरस्त ४.
 +असुरिक् ६.
 असुरो १७०.
 असुह ७१५, ७२१८, ८८२.
 +असुहं ५७३.
 असुहाई १२२.
 असुहाई ८८४.
 असुदामिय ७२२.
 +असेस ४५, ११६, ३६९,
 ६२६, ८२०, ८२१, ९६४,
 १०३०, १२७६.
 असेसं ६१२, ८८८, +९२१,
 १०४०.
 असेसाई ८६०.
 असेसाई १२८३.
 +असेसो १२००१३.
 +असेसो १२००१३.
 +असेसो ४४०, ७५१, ७९५,
 १०२६, १२७०.
 असोयगिजेण ३११११.
 असोयणीएण ३११.
 असोयवो ६८७.
 अस्ताय १०३१.
 अह ६२, ६२*१, ६३, ९२,
 १०४, ११६, १४०, १४३,
 १६४, २०६, २१४-५,
 २३५, २५६, २६६, ३००,
 ३२९, ३५२, ३६३, ४०८,
 ४२७, ४५४, ५०४, ५०६-७,
 ५६१, ५८८, ६०६, ६३४,
 ६३७, ६४३, ७०५, ७७०,
 ७७९१, ८०७, ८१३,
 ८४६, ८६१, ८७३, ८७५,

८८६, ८९३, ९०६, ९०८,
 ९३६, ९३९, ९४४, ९५१-
 २, ९६४, १०१७, १०२२,
 १०४६, १०५३, १०५६,
 १०६४, १०८७, ११०२,
 ११६१, ११६९, १२१२,
 १२२६, १२२९, १२३५,
 १२५५, १२८३, १३०२,
 १३११, १३२०*२.
 अहगिसि ४०९.
 अहगिसि ४०९१४.
 अहमेत्य ३७४, १२१३.
 अहमो ११६६११.
 अहम्म १८५.
 अहम्मो ११६६.
 +अहरिछाई ७४९.
 +अहर १०८२, ११०१, १२७२.
 अहरो १६*१, ७७१.
 अहय ४६४.
 अहवा ५-१, १५, २२३, ३०९,
 ६६४, ७२०, +३२१, ६८६,
 ८३४.
 अहव्याएँ ७०३.
 अई १८२, २६०, ४२९, ४३४,
 ४५९, ४६३, ५८९, ६१०,
 ६४६, ६५४, ७८३, ८०४,
 ८५१, ९०७-८, ९२८,
 ९९४, १००४, १०५४,
 १२१४, १२२३, +२१४,
 २५०, ३३५, ४६७, ५५०,
 ५५२, ५५९, ५६६, ५८७,
 ५९१, ६०६, ६०९, ६३२,
 ६५४*१, ६८०, ६८१,
 ७००, ७१२, ८०७, ८६५,
 ८७०, ९०३, ९१९, ९९३,
 ९९५, १२१०.
 अहि २९८, ४१६, १००६,
 १०४७, +४९१.

अहिपई १५०.
 अहिणवं १०७७.
 अहिणंविजण १२०५, १२३१.
 +अहिसुहं ११३९, १२४०-१.
 अहियवरो २९८.
 अहियं १४४, ४२८१, १२२३,
 १३०६, +५६४.
 +अहिरामवरं १०३१.
 +अहिराय १०२३.
 +अहिकसह ९९२, १००१.
 +अहिकससि ७२१.
 अहिकसिजह ६०.
 +अहिकास ३९६, ७२०, ७७९.
 +अहिकासं ६२५.
 +अहिकालेण १२१२.
 +अहिय १६३, ७८८, १११९,
 ११७३, १२१७.
 +अहिवहं २९१.
 +अहिवहं १३३, ३१६, ३७१,
 ८४२.
 +अहिवस्त २३०, ६५७, ८९५,
 १२०२.
 +अहिवा १११, ८१४, ८२७.
 +अहिवाण ११७५.
 +अहिवार्ण ७९९.
 +अहिवे १४७.
 +अहिवेण ११३, ७९९, ८१०,
 ११६७-८, १२२२, १३१४.
 +अहिवेहिं १२४३.
 +अहिवो १०६*२.
 अहिसारिया ५६११६, +४५७.
 अहिसारियाई ५६.
 अहिसिचिजण ११६०.
 +अहिसिय १२१७.
 अहिहाणो ३७१, +६११.
 अहो ११८, १८४, ३०७,
 १०३६, +१२२२.
 आहोमुहण्डं ६२०.

+अंक ४३, ५८१, ८४१.
 +अंक १७६, ४८३, ५९५.
 +अक्षिप्या ३९०.
 +अक्षुर ५.
 अक्षुरिभो ४०३.
 +अक्षुरेण ७६.
 अक्षुस् ८४१.
 +अक्ष ७-५, ४३, ६५, २०१,
 ३९९, ४७६, ५०९, ५४५,
 ६०१, ७५३, ७६५, १०८१,
 १०८३, १०९६, १२२४;
 ७७७.
 +अक्षण २०९, ३४१, ३५०,
 ४३६, ७३२.
 +अक्षणस्स १६६.
 +अक्षणं ३५७.
 +अक्षणा ३७०, ५८१, ७८१,
 १२२९, १३०२.
 +अक्षणाण ७५४.
 +अक्षणाहिं १२६१, १२८९.
 +अक्षणे ६७८.
 अक्षमंगेहिं १०८५.
 अक्षं ३९९, ४७८, +३९४, ४०३.
 +अक्षा २२०.
 अक्षाहिं ५३४, ५३६, ८२२,
 १३३०, हिं ४६२, ४७५,
 ४७९, ८५०, ११२५.
 +अक्षि १३३३*१.
 +अक्षिष्यं ५३१
 +अक्षि ४६४, ४७४, ४८०,
 १२२३, १२३४.
 +अक्षीए ८६९.
 +अक्षुहेण ६२०.
 +अक्षुकि ७४६, ७६०, १२५६.
 अक्षुकिभो ४१७, ४२२, ९८८,
 ९९०, +१०४९.
 अक्षुकिष्य ७१०, ९८९.
 अक्षुकिष्यभो १०४७३.

+अक्षुकिष्यं १०४८.
 +अक्षुकी ७६४, ८५२.
 +अक्षुकीए ४२२.
 अक्षुकीष्यभो १०४७.
 अक्षि ५३९.
 +अक्षेण १८३, १२९९.
 अक्षेहिं ६१०११, हिं ६१७,
 ६१९, हिं ५०३, ७६२,
 ८२१, ८७३, +२७४, १०८५,
 १२३१.
 +अक्षिष्युष्यं २०२.
 +अक्षिष्युष्यं ८५०१५.
 +अक्षिष्ये १०९७.
 अक्षिण ४५३.
 +अक्षिजि ३६०, ६५१.
 +अक्षिज्जी ६०४.
 +अक्षिजीए ५१०.
 +अक्षिजीहिं ५९.
 +अक्ष १३-५११, ६८
 अक्षेण ५१९.
 अक्षमाभो ६१६.
 अक्षदाणं १३१४.
 +अक्षमयाह ११८४.
 +अक्षतर ६२४, ६४१, १०२४,
 १०८२, १११९, १३०५१.
 +अक्षतरमि १३१९*१.
 +अक्षतरं १३५, ४०२, ८१४,
 ९०३, १०३३, ११८१
 +अक्षतरहिं १७९.
 +अक्षतराल ८८, २१८, ३९६,
 ४७०.
 +अक्षतरालो १३-४.
 +अक्षतरिय ५७, २१०, २२९,
 ३५०, ३५६, ४५७, ५९४,
 ६२८.
 +अक्षतरियस्स ४५४.
 +अक्षतरं ९२७.
 अक्षतरेसु ४६८.

+अक्षतं २२८, ५९३, ११८३.
 +अक्षता ७३९.
 +अक्षते ५८३, ११६९.
 अक्षितरं २४५.
 अक्षो १३०, ३४६, ३९९, +४५,
 १०४३, १०८६.
 अक्षोलण ३७७, +३४८, ३८०,
 ४६२.
 अक्षोळ ३७९.
 +अक्षोळिरीहिं ३८३.
 +अक्षोळे ३३६.
 +अक्षव्य २०१.
 अक्षारियाहिं ६३९.
 अक्ष ५११, ६४६, +१९७, ३५४.
 अक्षमह ५५८.
 अक्षमिह ४६१.
 अक्षर ८५, ३२७.
 अक्षाए ४५९, ४६३, ६५९,
 ६६०, ८६४.
 अक्षाए ६६३, ८६६.
 +अक्षु १८३, १९८, ७५४.
 +अक्षुसि १६७.
 +अक्षुसुह ३७०, ७५८, ९९५.
 +अक्षुसुहाहि ३४.
 +अक्षुसुवाहीए ६१.
 अक्षं ५५८*१०.
 +अक्षु ४३६, ४८२.
 +अक्षुसुएहिं ८७.
 +अक्षुसु ७५७, १२९९.
 +अक्षिष्युष्यं २०२*१२.
 आ
 आ २२२, ३७४, ९२५; ५८१,
 ६१४.
 +आह ४०६*११, १२९२.
 आहदुमम्ब १२४*१२.
 आहदुं ९४४, १००*१४, ११७९.
 +आहदु ८२५.
 आहदुकिण ४३४.

+आडण १३२५.
 +आडय ७१८.
 +आडर ४५८.
 +आडरमि ५३३.
 +आडरो १३०८.
 +आडल ४६, ३२७.
 +आडकं ७९१.
 +आडकिल्लाई १०८९.
 आडस्स ६३५*२.
 +आडह ७३, ९०१.
 +आडहस्स २४५, ५६८.
 +आडडाई ३६६.
 +आडय ७१८/५
 +आडरिय ५*१, २४.
 +आएसा ५८५*२.
 आगड १२३२/५.
 +आगएहिं १२९२.
 आगओ ७३, १०३, ३८५, ६३४,
 ८९१, ११५६, १२२९,
 १२३२, +१३६.
 +आगएछह १०६*२.
 +आगाम ११९९
 +आगामण ४५९, ५०२.
 आगामणं ९४५, +९४२.
 +आगामणेण ४०९.
 +आगामेण ४१०, ८९५.
 +आगाय ७४, ९०, १२७२.
 +आगायस्स १२५१.
 आगाया २०७/९, ७८६, ८४७,
 ८९३, +८१३.
 +आगयाई ५२७.
 आगएण ८४८, 'मि ८४८/२.
 आगाणु ८४०.
 +आगोय ५९९.
 +आगवत्तं ११२०.
 आगता ६८१,
 +आगवत्तो ५८३.
 +आगण २८८, ३७०, ८३९.
 +आगणत्त १४१.

आगणत्त १४२.
 आगणत्ता ५८५.
 +आगणया १२६/८, १२६९.
 +आगणयाएँ ७०३.
 +आगणयाहिं ८६९.
 +आगणेण १२०२.
 +आगणो ७, ९५, ११८, ११९४.
 आगणवेसि ८९७.
 आगणं ३९५, ६१५, +६५,
 ७०९, ९७२, १०५५,
 १२८४, 'वा १३१९*१.
 +आगणदियो १३२१.
 +आगणंदो १३-३, १३२०*१.
 आगणमि ५९२/३.
 +आगणिकण ६५९.
 आगणक १०८०.
 आगणमि २११, ५९२.
 आगणह १४०.
 आगवत्तं ५७/४.
 +आचाविपहिं ४३५.
 आगुणिकण ४३४/१३.
 आगज्जंत ८२.
 +आबद्ध १०८१.
 +आबोओ ७७०.
 आबाळ ८८९, ८९४.
 आभामह ११८८.
 +आभासं ८३३.
 +आभोओ ४१५/३.
 +आभोओ २८८/११, २९०/१५,
 ६०२/६, ६४०/१५, ११०४/१.
 +आभोयं ३३९/१२, ३४२/३,
 ३५०/१२, ५२०/१२, ५९९
 /३, ६७२/८, १०८८/२१.
 +आभोया ३९६/३, ४४५/११,
 ११२१/१०.
 आभुक्क २९, ५६, २२१, ४३७,
 ७५३, +२८९.
 +आभुक्क ३४७.
 आभुक्कस्सण २४८.

आभुक्को ९६१.
 +आभोओ ६२, ७८, ७९.
 +आभोय १३-३, ३०/५, १२४,
 २३६, ३५२, ३६९, ६०२,
 ७४०.
 आभोयं ६६८, +३१, १०२८.
 +आयट्टिय ७४६/११.
 +आयट्टिय ७४६.
 आयणिकण ४८६.
 +आयत्तं ६१२.
 +आययणं २०३, २४३, १०२५.
 +आययणे २१७, ११६२.
 +आयर १४७, २९१, ९०७,
 ९५०, १०९९, १२३३.
 आयरं १५२, ८३१, ९८७,
 +५५७.
 आयतेण १०५०/११.
 +आयरा ११७२, ११७८.
 +आयरिपहिं १५३.
 आयरिलो ४८.
 +आयरेण ९४, २१४, ३८६,
 ५८८, ८६८, ९३०.
 +आयव २२०, ३४७, ४५०,
 ५१८, ६६८, ६७१, ६७८,
 १०९३.
 +आयवत्त ७३८.
 +आयवत्तं ५७.
 +आयवत्तो १२९१.
 +आयवस्स २६२.
 +आयवं ६६८.
 +आयवो ६७६.
 +आयवंत्त ७५८.
 +आयवंत्त ४५७, ७६९.
 +आयवंत्त ११७०.
 +आयवाम ७०४.
 +आयार (आकार) ६९४.
 +आयार (आवार) ३३१-२,
 ५५५, ८७७.
 +आयारं ७६६.

+आयारा ५.
 आयाराण ४८.
 +आयास १०, ४३६, ६१६७,
 ११२८; ११२५.
 +आयासिषं ८१.
 आयत्त ८३९, +७५२.
 आयत्तिय १३०२, १३१०.
 +आयव ४९, ५१.
 +आयंम ८, ६०१, ७५४,
 १११८.
 +आयंने ३१३, १०९९, १२८५,
 १३११.
 +आयंनो ११६, ८२१.
 +आयाम १३२३-४, ०मो ४६.
 +आयाव ६२७, ७३९, १०३०,
 ११०७, १३२६.
 +आयावं ५४.
 +आयावण २४१, २८४, ०णा
 ७२३.
 +आयावणम्मि ५९१.
 आयावसु ७२०.
 आयावितं ४१६७६.
 आयावितो ४१६.
 +आयावो ८४५.
 +आयव ७३८.
 +आयव ३३६, ४६१.
 आयव २६२, १२६३१५, +४३४,
 ४६६, ४९४१३.
 आयवो १७८, +१२५७, १३००.
 +आयमा ११२५.
 +आयमोहिं ४३३.
 +आयती २७८.
 +आयव ७४८.
 +आयवस्त २४३.
 +आयस ५५०, ९६१.
 आयाव ५४१, ६१४७३, +१७,
 १५४, ४८१, ८७५, ९१२,
 १०८१, १११६.

+आयाववं २९१७.
 आयावो ५४०, +२०८, ४१३.
 +आयि ३५१, ११३१७१६.
 आयिन्स ६६८.
 आयिन्सज्ज ७१११.
 आयिट्टं १०८८१२०.
 +आयिन् १९६, ३५४.
 +आयिन्सं ६६८.
 +आयिन्सं १०८८.
 +आयिण ४५६.
 आयिण्यह ७१.
 +आयिषिषं ६६८, ८३३.
 +आयिण्य १२३, १०७६, १०८०,
 १०९५, १३११७५.
 +आयिण्यण १०७८.
 आयिण्यो ४२९.
 आयिण्य १२५८.
 आयिण्य ५०३.
 +आयिण्यो ३४१.
 +आयिण्य ११३७.
 आयिण्य ३८०.
 +आयिण्य ४७९.
 +आयिण्य ५३०.
 +आयिण्य ११७०.
 +आयिण्य २५२, ४५५, ५१३.
 +आयिण्य ४९, ९९९७८.
 +आयिण्य ५५, ४०४, ५४०,
 ११२२.
 +आयिण्य ३१, ६००.
 +आयिण्य ३९६७३.
 आयिण्य ७१६७१.
 आयिण्य १९३७१.
 आयिण्य १९३.
 आयिण्य ८२११०.
 +आयिण्य ३४५.
 +आयिण्य ७७०.
 +आयिण्य ५९०.
 +आयिण्य २८, ५९४, ७४२-३,

७४८, ७७१, १०३०, १२५९,
 १२९४, १३०५७३.
 +आयिण्य १, २४, २४४, ७७४,
 १३०६.
 +आयिण्य १३२८.
 +आयिण्य ८६
 आयिण्य ४६, १२६१.
 आयिण्य १११८, ११२१.
 आयिण्य १२९३, +१२५, ११६९,
 १३२८.
 आयिण्य ११२०.
 आयिण्य ७३७.
 +आयिण्य १३-१, ११४८;
 ११२१.
 आयिण्य ४७, +७३४७१
 +आयिण्य १२८८.
 +आयिण्य ७७६.
 +आयिण्य ३९८, ४०२.
 +आयिण्य ४८५.
 +आयिण्य ७.
 +आयिण्य १९९.
 +आयिण्य १२-८.
 +आयिण्य १४३, २०५-६, २४६,
 २४८, ३६३, ८७४, ९०७-८,
 ११६०, १२३५.
 +आयिण्य २४९.
 +आयिण्य ९५०, १२३३.
 +आयिण्य ५८५७१.
 +आयिण्य २०६, ९४४.
 आयिण्य ३४७, ४८१, १११७,
 ११५३, ११९९, +२३९,
 २५०, ३३८, ३५४, १३२२,
 १३२४.
 +आयिण्य १९६; ७९५.
 आयिण्य ७३४.
 +आयिण्य २१२.
 +आयिण्य ५१५, ५८५७१,
 ११३९, १३०२.
 +आयिण्य ६३५७१.

+आसत्तो ६९९, ९४२.
 +आसतो ११६.
 आसय ४६.
 +आसयं २६८.
 +आसया ६४४.
 +आसय ४७८, ६२७, ७२४, २७६.
 आससिया १२८३१२.
 +आसं ३५२, ५१८.
 +आसंक ४२०.
 +आसंकिरिहिं १०५३.
 +आसंकिरी ११३४.
 +आसंकिरी ७०६.
 +आसंग १३३०.
 +आसंघं ६०९.
 आसंधियं ११६८.
 +आसंधो १२००.
 आसा ९१, १७९, १०७२, ११३-१, २३६, ५१९, ९८२, १००८, ११३१.
 +आसाह ५९७११, ६७११४.
 आसाह्ज् ५४५.
 +आसाह्य १९९, ७५६.
 +आसाह्यं १९९१३, ७५६१२.
 +आसाय ५९७, ६६१, ६८४, ७०७.
 आसायह् २४.
 +आसाय ३०, ६७१, १०९३.
 +आसार ३५५.
 +आसासिय १२५.
 +आसासिया ७०६.
 +आसाहिं ९१.
 आसि १८, ४१५, ५८०.
 आसिय ३९.
 आसीगा १२६३, १६३५, ९६६.
 आसीगाठ ३८४.
 आसीगाय ७-५.
 आसीगो ९४५, १२५९, १२८८, १२९८, ११३१, २६०.

+आसीसं १२८०.
 आसीसिक्क १३१८.
 +आसीसो २६०.
 +आसेण १२२६.
 +आसेहिं १७३.
 +आसो ६७, ७३१.
 +आहपदि ८२१४, ०हिं ८२.
 +आहत्य ४१९.
 +आहय ६६७, ७५८.
 +आहया ७०५.
 +आहरण ७१०, ७५१, ७५३, ९०२, ११०१, १२९४.
 +आहरणं ८२८.
 +आहरणा ५९०.
 +आहरणाहिं १३२०.
 +आहरणो २०५, ६०१.
 आहय ६३३.
 +आहयं १०९.
 +आहार ५८४.
 +आहारं १२९, ९१३; ११७४.
 +आहारिणो २१०.
 +आहारे ८३१.
 आहारो २१०, १९६४, ११४८.
 +आहुतं १६३, ४३१, ४३५, ५०१, ७८९, ९१०, ९४७, १०२१, १०३७, १०५५, ११८१, ११८५, १३१६, १३१८.
 +आहुतो १३१६.
 आहेविपिहिं ११३३.
 +आहोभो २८८, २९०, ४१५, ६०२, ६४०, ११०४.
 +आहोसं ४३११७.
 +आहोय ७६८.
 +आहोयं २३६, ३३९, ३४२, ३५०, ५२०, ५९९, ६७२, १०८८.
 +आहोवा ३९६, ४४५, ११२१.

ह
 ह २९२११८.
 ह १३११८, ३८०१५, २८९१३.
 ह १२३५१९.
 ह ३७१११.
 ह ७५५१४.
 ह २१६१७.
 ह ९९१२, १२५२१९.
 ह १२३८११.
 ह ८३६१६.
 +ह ५३१.
 +ह ७२२, १०१४.
 +ह ३३०, ३३३-४, ९१२.
 +ह १०८०.
 +ह ५६९.
 +ह ७३, १३३२.
 +ह ६०५.
 ह ६२९.
 +ह २२५.
 +ह ९६३.
 +ह १००४.
 +ह १२३, ६२४, १२३९.
 +ह ३१५.
 +ह २३४११, २७६, ३८८, १०६३.
 +ह २१७, २३४, २५८, ३०४, ८६४, ११५८, १२३६, १२४८.
 +ह ६५०, ७१७.
 +ह २२३, ३०१, ७२१.
 +ह २७६१८.
 ह ४०१३.
 +ह ४८१, ८८५.
 ह ६४६, ७०९, ७११-२, ८६०, ९८३११, १२१४.
 +ह ९९६१३.
 ह १३०११.
 +ह २६४१३, ११२९११.

हृत् १३६११, २२५१७,
२२८१३.
हृत्परिमि १३१९*१.
हृत् ९२३११.
हृत्स ६३५*२.
हृत् ३३१, ३०६१३, ६६२,
७८३, ८६४, ८८५१२,
९८४, ११०२, ११०९.
हृत्माह २१११२, २९२१७,
११३६६, ८७७.
हृत्माउ २१११२, ३३७, ३६४,
८८६, १०४७, १२२३.
हृत्माप ९५७.
हृत्माप २९२.
हृत्माभा २११, ७३०.
हृत्माभा २१११२, ५६५, ८९२.
हृत्माग २३३, २५२.
हृत्माहितो २५८.
हृत्मिणा २५, १०५, २७१, ३११,
३१९, ४७२, ५०९, ५३४,
६२१, ६४८, ६९६-७,
७१५, +२२६, ५३७, ६२३,
६५४, ७२०, ७९८.
हृत्मीह ५६२१४.
हृत्मीश १५८, ४०३, ४१९, ४२५,
५०३, ५६२-३, ८१४-६,
८२७, १३१०, +३३५.
हृत्मीप ४३०, ४८६, ५०४, ५०६,
६६६, ६७३, ७१२, ७२६,
१३१७, १३३०.
हृत्मीप ५१०.
हृत्मे ६०५.
हृत्मेण्य ११०.
हृत्मेण ११०१४.
हृत्मे २२४, ४०९, ४७३, ८३८,
९६२, ९७४-५, १०४७,
१०४९, ११९९.
हृत्मेहितो २५८१४.

हृत्, ५२, ७३, ८९, १००,
१२५, १६०, २२४, २४३,
२४७, ३५१, ३५६, ३८३,
४०६, ४२४१७, ४२९,
४७१-२, ४८५, ५५२,
५९७, ६१९, ६२२, ६३८,
६४८, ६६२*१, ६६५,
६७२, ७००, ७१२, ७२४,
७२६, ७३७, ७४४, ७५०,
७५४, ७६१, ७७७, ८३२,
८४४, ८६९, ८८४, ८८७,
९६०, ९७४, ९९७, १००८,
१०३२, १०४९, १०७०,
१०८४, १११५१४, ११५९,
११६५, ११९७, १२७६,
१३१०, १३१८.
हृत्परा ३०४, ११३१.
हृत्परो ७३३.
+हृत्प ९९, १०३, २६८, ६६८;
९८४१४.
हृत् ३८५, ५३९.
हृत्पि "पि" see अल्पहृत्.
हृत्प १२, २६, ४८, ३७११४,
४४५, ५२७१५, ५३०,
७०५, ८३३, +४५११२,
४५३, १०१०१५.
+हृत्पिणा ६५४१६.
+हृत्पि २२९, २४४, २५२, ७२९,
८९१.
+हृत्पिणा २०९, २१५, ६३५*३.
+हृत्पिणो ११५९.
+हृत्पि ११४९, ११५७.
+हृत्पिहि ६६५.
हृत्प १३, २१६-७, ४०९,
४१३, ४७६, ४९४, ५४९,
५५६, ६४९, ६८६, ७२६,
७२९, ७३०, ७३४, ८१३,
८७०, ८७७, ८७९,
८८४१६, ९५३, ९८४,

१००५, १००७, १०१२,
१०१४, १०३८, १०५१-२,
१०६७, ११४६, ११४९,
११५६, ११६२, १३१७,
+९९९.
हृत्प १०४९, ११५६१४.
हृत्पि ८५२, see गृह्णति.
हृत्प ६७१, १०९३.
+हृत्प ११७, २०१, २८७, २९९,
४३६, ६६९, १२०६,
१२४२-३, १२७७, १२९२.
+हृत्पणीक २३७, १२८७.
+हृत्पस्त ११७२.
+हृत्प २४८.
+हृत्प १०३२.
+हृत्पिणोहि ७७३.
+हृत्पु ७७५, १२०४.
+हृत्पिणा ३२५, ११९३-४.
+हृत्पि २३५, २८२, ७८८, ८०३,
९३९, ११२९, ११५५, १२०५.
+हृत्पण १०८.
+हृत्पिहि ४६२११.
हृत्
+हृत्पि २२२, २८१, ७०८, १२००.
+हृत्परस्त ७३, ३९०, ११४४.
+हृत्पर १७६.
+हृत्पराण १०६.
+हृत्परेण १००२, ११७६, ११९२.
+हृत्परो १००८, १३२१.
+हृत्पस्त १०६*१.
+हृत्पा ५८६.
+हृत्पाण ६१०, १२१४.
हृत्पि ५५९, ७७१, १०७७, १०८८.
हृत्पि २९९.
हृत्पि १०८८.
+हृत्पिण १११.
हृत्पिहि ६६४.
+हृत्पि १०६*२, १०८, २९२.
हृत्पि १८८.

उ
 उ २२९, ८०३११.
 उच्च २९२.
 उच्च ४६९११३, ५२४१७.
 +उच्चरि ६००११.
 +उच्चरि ४५५११; ५२०१११.
 उच्चरी ८११३.
 उच्चर ८४५१४.
 उच्चरि ८४५.
 +उच्चरि १३०, २६१, ८१०, ८४५.
 उच्चरि ६८०, +७१४.
 +उच्चरि १८५, ३६६.
 +उच्चरि २४.
 +उच्चरि ६६९.
 +उच्चरि ६७०.
 +उच्चरि ५४२, १२५१.
 +उच्चरि ६९३.
 +उच्चरि ३८१.
 +उच्चरि ९१३.
 उच्चरि ६७५.
 +उच्चरि १२४३.
 +उच्चरि २८८, ४८३, ७४४.
 उच्चरि ११९.
 +उच्चरि ११८८.
 +उच्चरि २८८१.
 उच्चरि १२६१.
 +उच्चरि ४५१, ६४०.
 +उच्चरि ८५८, १०७२.
 +उच्चरि १०८८.
 +उच्चरि ६१८.
 +उच्चरि १६८, ४८२-३, ५२०,
 ११२५, १२५७.
 +उच्चरि ७५६.
 +उच्चरि ९०२१३.
 +उच्चरि ६२७.
 +उच्चरि ५९४, १०३०.
 +उच्चरि १६९, ५४३१७.
 उच्चरि १०५६.

+उच्चरि ११०४.
 +उच्चरि ५१७.
 +उच्चरि ७३९, १२८४.
 उच्चरि १०८०११३.
 +उच्चरि २३६.
 +उच्चरि १०७५११२.
 +उच्चरि ५९८.
 +उच्चरि ७४०, ७४५, ८२९.
 +उच्चरि ७४७.
 +उच्चरि ९६२.
 +उच्चरि १०८७.
 +उच्चरि ४४३, १३०७.
 +उच्चरि २७०, ४७४, ८०२.
 +उच्चरि ५९६, ७६८.
 +उच्चरि १७२.
 +उच्चरि ९८, ३८४, ४८४,
 ६५४०१, ७०६, ९०७,
 ११६०, १२८०.
 +उच्चरि १०४४.
 +उच्चरि १५०.
 +उच्चरि ९९३.
 +उच्चरि ७४८.
 +उच्चरि ७४८१३.
 उच्चरि १३१२.
 +उच्चरि ७.
 +उच्चरि १२६४.
 +उच्चरि २३.
 उच्चरि १०७६.
 उच्चरि ९११.
 उच्चरि ५९, ३५८, ३६१, ४७७,
 ४९६११६, +१२-८, २७७,
 ३५१, ५३६.
 +उच्चरि ८२९.
 उच्चरि ३७३, ५३५, +२२९,
 २३५, ३५२, ३५६, १०३२.
 उच्चरि ४९६.
 उच्चरि १०७६११.
 +उच्चरि ७७२.

उच्चरि ३१.
 +उच्चरि ४७७.
 उच्चरि ५५९.
 उच्चरि १३०७.
 उच्चरि ८२४.
 उच्चरि १२२, +२००, ७४९.
 उच्चरि ७२५.
 उच्चरि १०८९.
 +उच्चरि ११८.
 +उच्चरि १०८०.
 उच्चरि १०६६, see पञ्चरि.
 +उच्चरि ८१.
 उच्चरि ४४८, १०९१, +८१,
 १०८९.
 उच्चरि १०९११३, +६५३.
 +उच्चरि १३८.
 उच्चरि ४३५१७.
 उच्चरि १४९, ३१३, ४८२, ७०९
 ११, ८९७, ९२६, १२४६.
 उच्चरि ११३१६.
 उच्चरि १५१.
 उच्चरि २१०.
 उच्चरि ३५१, ५४९.
 उच्चरि १०१५, see अष्टरि.
 +उच्चरि ७७१.
 +उच्चरि ८५०.
 +उच्चरि ५०, ३९९, ७७२, ८५२,
 ११०६, ८४०, १३२५.
 उच्चरि ३९७.
 +उच्चरि ११९५.
 उच्चरि, see अष्टरि.
 +उच्चरि ७-५, १४१.
 उच्चरि २५६१७.
 +उच्चरि ७३२.
 +उच्चरि १४४१७.
 उच्चरि ११३१.
 उच्चरि ९१०.
 +उच्चरि (उच्चरि) १२५२.

उच्चारण १०२०, see नरैवदत्तान.
 +उच्चारण १२७१.
 +उच्चार १४७.
 +उच्चारो १६७.
 +उच्चारको १३११.
 +उचिष्ण २५४.
 उचिष्णा ८२०.
 +उचिष्णाहिं ७६२.
 +उचिष्णोरावण १७४.
 उचिष्णो ७६१.
 +उचिसिंग ७-5rd.
 उचिसिंगाओ २५६.
 उचोण १०४, see मंथित्तोण.
 +उचुंग ७६८.
 +उच्यव १३२.
 +उच्यया २५४.
 +उच्यहं ५२७.
 उच्य ४६९१३, ११७११७.
 +उच्यहि ४५५.
 उच्यवर १०३११२.
 उच्यम २८७, १०३१.
 +उच्यीषिओ ८५८.
 +उच्यमियाण ५७०.
 उच्ये ५३११०, ८६१, +१९६,
 ७३२, ८६७१७, १०२४,
 ११३३.
 उच्येसियं ८६१.
 +उच्येते ३५७, ८६७, १२११.
 उच्येते ५३, ३३७, ७७७.
 उच्ये ७५९, १११३, +३५९.
 +उच्यव २४०१३.
 +उच्यवियं ९.
 उच्यह्व १०९१८.
 उच्यह्यो १७९.
 उच्यह्व १०९१८.
 +उच्युव २४०.
 +उच्युवो २७.
 +उच्यव ३९९११२, १३०६१८.
 उच्य.ण ३९७१८.

उच्चारण ३९७१८.
 +उच्यष्ण १००, ९११.
 उच्यष्णा ८१३.
 उच्यष्णो ४५२.
 +उच्यपति ४८, १०१०.
 उच्यष्ण ९१११३.
 उच्यष्णो ४५२१६.
 उच्यष्णह २४०.
 +उच्यपरं ८५५.
 +उच्यल ५१०, ७५९, ७७४,
 १२६४.
 उच्यह ४१९११०.
 +उच्यकं ८२.
 +उच्यकं १९८.
 +उच्यका १३२८१७.
 +उच्यको १३२८.
 उच्यपा ४, +२७४.
 उच्यपावतो १०१९.
 उच्यिओ ९८१.
 +उच्यीषि ५११.
 +उच्यीलं ४७०, ११२६.
 +उच्यीला ११.
 +उच्यीलो १०.
 उच्युद्ध ४३५.
 +उच्येष्ठा ११३४.
 उच्येष्ठा ४४११८.
 +उच्येष्ठा ६४१.
 +उच्येष्ठा १३२९.
 +उच्येष्ठा १७१.
 उच्युद्ध ३७८, ५०७, ८०६,
 १०५१, १२२७.
 +उच्युष्णा ५९.
 उच्युष्ण ५१९, +५२५, ११२८.
 उच्यिष ४२, ९२४, ९३८,
 १०१६, १०४६, ११५२,
 १२४७, १२९३.
 +उच्यमहं ११७२.
 +उच्यमवाह १२९०१२.
 +उच्यमवाह १२९०.

+उच्यमवाहो २८३.
 +उच्यमवाहि १२९०१२.
 उच्यीकवाह ८१८.
 +उच्येयं ८१.
 उच्य ७९६.
 उच्यवाहो ११६३.
 उच्यम ११२३.
 +उच्यमथिय ११८.
 +उच्यमपण १२१८.
 +उच्यमओ ४९८.
 +उच्यमव २९४.
 उच्यमहंत २४.
 उच्युद्ध ४५६.
 उच्युद्धा ३९७.
 +उच्युष्णं १२७१.
 उच्युष्णो १७९.
 +उच्युष्णो १०९१.
 उच्य ३०.
 उच्यमेह १५५.
 उच्य ४६८-९, ५२४, ६७२-३,
 १०७२.
 उच्यवसिय ४५७.
 उच्य ५७७, ५८७, +६७५.
 उच्यवहं ५८६.
 +उच्यव २६५.
 उच्यकमवाहो २८३.
 उच्ये १३०६.
 +उच्येसु १०७१.
 उच्येसुह ११३५१८.
 उच्ये ५२०, +१८०१८, ६९४,
 ९६०.
 उच्ये १७८.
 उच्ये ८, १०७, १०९, १७८
 ११८, +२५७.
 +उच्येही २०११४.
 +उच्ये ११००.
 उच्य ११९०.
 +उच्येह १, ८४०.
 +उच्येह ६०१.

°उक १६८, १७४, ३५३, ५१७,
 ५८४, ६०७, १०४३, see
 अलिउक etc.
 °उकं २५, ३०, ५८, १३०३.
 °उकाई ११४२, °ई ६७५.
 °उकाई ४५२.
 +उल्लण १२५६.
 +उल्लिओ १८०.
 उल्लव ९२३.
 उल्लवसु ५५१.
 उल्लविर् ३८.
 उल्लवियं ३८१०, १०४, २७०,
 ३७८, ८७२, ९९४, १०५८,
 +३०६.
 +उल्लसंत ४५४.
 +उल्लसिओ १८०१४.
 उल्लाव ११५९११२.
 +उल्लावं ३३.
 +उल्लाविरीयें १२९०.
 +उल्लाविरीयिं १२९०१.
 उल्लावो २६१७.
 +उल्लिय ७०३.
 +उल्लिडण १०८३.
 +उल्लुरियं ११४०.
 उल्लूरियं ११०८.
 +उल्लोई ८९६.
 +उल्लोय १२९५.
 +उल्लोळो १६८.
 +उल्लसिओ १८०१४.
 उव २९२११७.
 +उवहट्टेण १९५.
 उवहट्टो १४२११३.
 +उवपस २८४.
 उवपसो १९३, ९४१.
 उवगओ ८९.
 +उवगया ३०३, ४५८, ९००;
 १३०२, १३१८.
 +उवग्रीयंता १२५०.
 +उवगिणय १३२.

उवगिणयाओ ८८७१३.
 उवगिणयाण ७२९१६.
 उवगिओ ३२४, +३२२.
 +उवगिियाई १२३७.
 उवगिओ ९७४.
 उवगिअंति ९७७.
 +उवणीय ९०७.
 +उवणीओ १८२, ४१९; ८०८.
 +उवणीय ९५०, १२३३.
 उवणीयं ९३४.
 उवणेह १५९.
 +उवथियाह १२३७१२.
 उववद्धो ६५३.
 उववुत्त १०९४.
 उववोता ११७४.
 +उववट्टेण १९५१७.
 +उवववार १०२, २४२, ३४२,
 ३६१, ३९०, ४२६, ४६५,
 ६५७, ९०३, १०२९,
 १२६२, १२९५; ४३३,
 ४९२, ५१२, १०९८.
 +उवयारं ६८३.
 उवयारे ४९२१३.
 +उवयारेहिं ४२७.
 उवरि ३०८, +१०६*१, ३६९,
 ५०६, ६७०, ८५२, ९५१.
 उववज्जसह २१११.
 +उववज्ज ४१५.
 +उववे ७५७.
 +उववरोह ४३.
 +उववरोहेण १०१८.
 +उववकन्साविकण १२५५.
 उववकन्सासंक ४२०.
 उववकन्सासण २९३, ३००,
 ४०६, ८३२.
 +उववकन्साय १३-५, ११५०.
 उववकन्सायं ७८४.
 +उववकन्सा ७२०.
 +उववकन्सा २८५.

उववकन्साह ४०.
 +उववकन्साय ५९२.
 उवविकट्टे २४५.
 उवविकट्टो १४२, २५०, ९६६.
 उवविसह १०४२, ११६०.
 उववेसिया ८७४.
 +उववसमा १३-२.
 उववसप्पिकण ११४, ४७५, ६८८,
 १२१२, +६०६.
 उववसप्पिओ ९१४.
 उववसप्पियिह ५९७१०.
 उववसप्पियं ५९७.
 उववसप्पिया ५९१, १२५१.
 +उववसमा ६४९१.
 उववसामं ५०१.
 +उववसोहिय १३-३, ३७०.
 +उववसोहियं ४६९.
 उववहसणिओ २९७.
 उववहसिसि ३८१७.
 उववहास ८८४.
 उववहासं २९३, +२६०.
 उववहसिओ ८०७.
 उववहसियं २५१.
 उववहासे ८६५.
 उववहासेसि ३८.
 उववहासो २९८.
 +उववहि ५, १८०, ९६०११२.
 +उववहिस्स २०११४.
 उववही ८११३, १०७११९.
 +उववहीयें २०.
 उववहुआ ११७४११.
 +उववहुत्त ४४५१४.
 +उववहोआ १५१.
 उववहोआ ११७४११.
 +उववओ ६४९.
 +उववय ३१६-७.
 +उववैति १९३.
 +उववैति ४३७.
 उववतंत १०७५१२.

+उज्ज्वल १०७५, ११२७.
 +उज्ज्वल १८३.
 उज्ज्वल ११९७, +५२७.
 उज्ज्वल २५५१, +१२७३.
 उज्ज्वल ९११७.
 उज्ज्वल १९, ३१८१, ४३९,
 +३४०.
 +उज्ज्वल ४८३.
 उज्ज्वल २१२, २३९, sec अष्टट्टवर्ष.
 +उज्ज्वल २७४१.
 +उज्ज्वल ६८५.
 उज्ज्वल ४२१५.
 +उज्ज्वल ८०, १६८.
 +उज्ज्वल २२११४, +४३, १२२४.
 उज्ज्वल ८१११.
 उज्ज्वल १०७११९, १०९११.
 उज्ज्वल २४०११६.
 उज्ज्वल २४०.
 उज्ज्वल ५५७, ६०५, ६६५,
 ८०९, ११३.
 उज्ज्वल ५४७, ५५७, ६६५.
 उज्ज्वल १७४१५, sec मुनिराजि.
 उ
 उज्ज्वल ६१८, ७६६, +७४१, ७४७,
 ७५५, ८४१, १०९७, १३०५.
 उज्ज्वल ६१८११४.
 +उज्ज्वल १३-२.
 +उज्ज्वल ११३.
 +उज्ज्वल ८३, ३४८.
 उज्ज्वल ४७७.
 +उज्ज्वल ३९७, ६१६.
 +उज्ज्वल ९८५.
 उ
 उज्ज्वल २१, १७८, २०३, ८९३,
 १२७७, +२९, ५५, ६६,
 ११५, १५१, १५४, १९०,
 २१८, २४१, २८९, २९०,
 ३२९, ३५२, ३८०, ३९२,
 ५८१, ७३१, १०८२, १११६,

१२१०, १२१९, १२४३.
 उज्ज्वल ३०२.
 +उज्ज्वल ९९.
 उज्ज्वल ४१०, ४२२.
 उज्ज्वल १२३०.
 उज्ज्वल २२२.
 उज्ज्वल ४२२, +२७५.
 उज्ज्वल ८३२.
 उज्ज्वल १३१, १७८.
 उज्ज्वल ४२६.
 उज्ज्वल २०३, २१६-७, २२२,
 २२९, १०५९, ११३९,
 ११६४, +२११.
 उज्ज्वल १३०२.
 उज्ज्वल ९२, ९०९.
 उज्ज्वल ८७४, १२३५.
 उज्ज्वल ९९, ८७५, १०८१,
 १२५७.
 उज्ज्वल १४.
 उज्ज्वल १२०.
 उज्ज्वल १२३८.
 उज्ज्वल ९७२.
 उज्ज्वल १०४, १०२०, ११८०.
 उज्ज्वल ७३, ९४८.
 उज्ज्वल ८३६-७, +२२२.
 उज्ज्वल ३७२.
 उज्ज्वल २०, १०३५, ११६४.
 उज्ज्वल ९८०, ११६२.
 उज्ज्वल १०५२, १२५४.
 उज्ज्वल ३७८, ४६२, १३३३.
 उज्ज्वल ४१०, ४१४, ८९७,
 ९१७, ९४६, १०५४,
 ११४६, ११६२, ११९९,
 १२२५, १३१२.
 उज्ज्वल ११५१.
 उज्ज्वल १०३, १३६, १३९,
 १४१, १५९, १६०, २१५,
 ३६९, ७३४, ७८४, ८२४,
 ८६२, ९७४, ९९३, १०१०,

१०३९, १०६०, १११०,
 ११५४, ११५६, ११६३,
 ११७४, १२०८, १२२८,
 +२९७, ३७४, ३७६,
 ३७९, ९१५, १११०,
 १२१३.
 उज्ज्वल २२८.
 उज्ज्वल २१०.
 उज्ज्वल २७-११, ७३८,
 ११२९.
 उज्ज्वल १२६०.
 उज्ज्वल ८५५.
 उज्ज्वल २५८.
 उज्ज्वल १९१, ९२३.
 उ
 उज्ज्वल १२१८११.
 उज्ज्वल ९३१, ११५४.
 उज्ज्वल २५९, ११७४.
 उज्ज्वल ४८९, ४९५, ८५०,
 ९१६.
 उज्ज्वल ६८८१६.
 उज्ज्वल १८२, २५३-४, ३५८,
 ५८२, ६३५, ७९०-१,
 +१२०, २५८, ३७४, ६५७,
 ६९८, ७२३, १२११.
 उज्ज्वल ४२२१४.
 +उज्ज्वल २३२, ९७२, १२००.
 उज्ज्वल ५४७, ७३७.
 उज्ज्वल ७८९.
 उज्ज्वल ७९६.
 उज्ज्वल ६३४.
 उज्ज्वल ६३४१६.
 उज्ज्वल ६३७, +१२०११६.
 उज्ज्वल २८३, ८०४.
 उज्ज्वल ११११.
 उज्ज्वल ९९१२, ७३११,
 १२५२११९.
 उज्ज्वल ९९१२, ६१०, ६६४,
 ७४५.

एको ६८८.
 एषिर् ६६०.
 एषाहे ५५१, ५५८, ६१३,
 ६३०, ६२६, ८०१, ८८५,
 ९२५, ९८२, ९९६, १२७८.
 एषिय ७३०.
 एषियमेतेणं १२१८.
 +एषियं ६६१.
 एष्य २४७, २५१, २५४, ३८३,
 ४६५, ५३७, ५३९, ५५२,
 ६५९, ७०१, ७३३, ७४०,
 ७४४, ७८६, १३२९,
 +२१०.
 एष्याम् ४११, ७४०, ८९२.
 एष्यं ३४, ७२१.
 एष्यंतरमि ४५८.
 एष्युत्तर ७३२.
 एष्येक ७३१.
 एमविहं ६१९, ७००, ८६९,
 १०००.
 एमविहाणं ७२८.
 एमविहे ८६३.
 एमविहो ८६३.
 एमं ६१९११५.
 एमीए ५०६१४.
 एमेय ४१.
 एमेव ४१११.
 एम्ब १०६१५, २६९, ८६२
 ११५, ८६३१४.
 +एम्बविहं २२६.
 एम्बविहे २६९.
 +एम्ब ४१.
 एम्बह ४१४१५.
 एम्बस्त ८४३, ११५६, १३२७,
 +९८२.
 एष्यं २२, ३०, ११२, २६८
 ११६, ३०९, ३६१, ३६८,
 ४१४, ४२९, ४६५१७,

४६७, ४७६-७, ४९४,
 ४९८, ५५७, ५७९, ६२१,
 ६६३, ६८४, ६८६-७,
 ७८७, ८००, ८४२, ८६५,
 ८७६, ८७८, ८८१, ९१६,
 ९२२, ९३६, ९५४, ९८३.
 १०५७, १०५९, ११५७,
 १२०९, १२४४, १३२९,
 १३३१, +३६७, ३७३,
 -६८५, ७०५, ७७८.
 +एष्यविहं २६७.
 एष्याह ८६०, ० ह्यं २९, १२३७,
 ह्यं ३६५.
 एष्याभो ४९६.
 एष्याण ८३८, १२०८.
 एष्याक्यन्तरं १३५.
 एषसा १३६-१११०.
 +एषावण १७४, २८०.
 एषिसए १२३२, +६४१७.
 एषिसिमि १७८, ११५९११२,
 ११९७, +६४.
 एषिसस्त ५२.
 एषिसं ५७४, ६६७, ८८३,
 १००२, १००९, १०३२,
 +६८४.
 एषिसा. १३६*१.
 एषिसाक्यो ५४९.
 एषिसी ३७५.
 एषिसि ५७१४, ६३४, ७९७,
 ११०२, ११५९.
 एषिसो ४९१, +४७५, ५४५१२.
 एषा १९६, +१७५, ३३९,
 १०२६, १०४३.
 एष २४७, २६९१, ३१९,
 ४०६, ८३२, ८६३१३-४,
 १३१३, +४१११, ४११९,
 २२६११०.
 एषमहं २५०, ६८१.

एषमाह ४०६१११.
 एषम्ब ९५६.
 एषविहं १०६, ५२७, ७९३,
 ८०९, १०६०.
 एषविहा १०६.
 एषविहे १०६१६.
 एषविहो ६६५.
 एष्यं ४२, १०४, ११३, १६३-
 ४, १८७, १९५, २१२,
 २५६, २६५, २६९१२,
 २७०, २८५, ३०३, ३०५,
 ३१०, ३१२, ३१६, ३७५,
 ३७७, ३९१, ४०७, ४२०,
 ४२८-९, ४३१, ४६३, ४६५,
 ५००, ५५२-३, ५६१,
 ६१४, ६२५, ६४८, ६५०,
 ६५३, ६५९, ६६६, ६८६,
 ६९६, ७१२, ७१६, ७२७,
 ८०५, ८१०, ८१७, ८२०,
 ८४४, ८४७, ८५४, ८६७,
 ८७१, ८८१, ८८७-८, ८९३,
 ८९८, ९०३, ९१८-९,
 ९२१, ९३३-१, ९३८, ९५४,
 ९८०, ९८४, ९९०, ९९४-
 ६, १०१११६, १०१६,
 १०३७, १०५५, १०५८-९,
 १०६१-२, १११६, ११३३,
 ११४५, ११४७, ११५२,
 ११६७-८, ११७८, ११८१,
 १२०२, १२१६, १२२०,
 १२५५, १३१६.
 एष्यविह १४४११.
 एष्यविहमि १६३, ९९७.
 एष्यविहं १४४, ४८६, ७७९,
 ९७९, १२२५.
 एष्यविहा, १२०८.
 एष्यविहाई ५५१.
 एष्यविहाण १६०, ६५२, १००३,
 १०४०.

एवंचिडे १३८, ३३१, ७२४,
९३३, १२०१.

एस १५१, १५९१२, २४७,
३२०, ३३०, ३८९१६,
६६५१७, ९७३१६, ९७७,
१३३३, २८९९.

एसम्ह ४०८१.

एसं ७६७, see मज्जाएसं.

एसा २८, ११२, १४६, २४७,
३९०, ४५८, ४६३, ४७४,
५५५, ६७०, ७०३, ७०६,
७८०-१, ७८५-६, ८१३,
८६८, ८७०, ९३१,
१३३१-५१, १३३४, ९२९.

एसो २८१२, १३७, १३९,
१६७, २१८, २५७, २६३,
३६७, ३७८, ३८६, ४१५,
४१८-९, ४९१११, ४९८,
५५६, ६३०, ६७३, ६७८,
७३४, ७३७, ७९९, ८०१,
८०८, ८४२, ८४४, ८४६,
८७७, ८८९, ८९४, ९७५,
९८१, ९९०, १०३६,
१०९९, १११२, १११५,
११५५, ११६५, ११६७,
१२०६, १२२१, १२८२,
१३२२, ३६४, ४१७, ६८९,
९८८.

एसोम्ह ४०८, १०६०.

एशि २३३, ५६६, ६३२, ६९६,
१०१४, ११५१, ११७७.

एडी ८६२.

एंति ४९६.

ओ

+ओत्थ ५, ८४७.

ओत्थरिच ११८५.

ओत्थ ४१९.

ओ

ओ ३१८.

ओन्वहा ५२९.

+ओणएण ६१७.

ओणकिराण १११३.

ओणकिरीचें १११३.

ओणकिरीए १११३१५.

+ओणमिच १३-१, ५९५.

+ओणय १३-१३, १०१,
२४९, २५६, २६६, ३९७,
४८६, ७९२, ८०७१,
१०७८, १३०६.

+ओणयमा ४४६.

+ओत्थइच १२६२.

+ओत्थ ६४५.

+ओत्थुळ २८९१३.

+ओत्थण १०२४.

+ओत्थण १०२५.

+ओत्थरण १११९.

+ओत्थण ७०२.

+ओत्थ ११७१.

ओळगा ६६८.

+ओळगाण १०२०.

+ओळि ११३१.

+ओळुंपियस ६७७.

+ओळिय १०८३.

+ओवगा ५२७१४.

+ओवगाण ५२७, १३०८.

ओवसिगयाओ ८८७.

ओवसिगयाण ७२९.

+ओवास्त ११२१.

ओवासं २१६.

ओवास्तो २१७.

ओसत्ता १२८३.

ओसत्तो १२८३१२.

ओसत्थ ११३५.

ओसरह ६७४.

ओसरसु ७४:१

+ओसरत ६८५.

+ओसरिय ३१८, ४५६.

+ओसहं १३१५.

ओसहि ७०, ४४४९.

+ओसहीहिं १२७.

ओसायणि ८११.

ओसावणि ८.

+ओड १०३१४.

ओडोवास्त २४०१६.

+ओडं ५२३, ११८६.

+ओडंस १७५, ३७७, ५००,
१२९१, १२९१४.

+ओडो ५१७, १०७१.

+ओडोमिय २०४.

ओडुत्त ४४५.

+ओडोण २४२.

+ओडो १०९०.

+ओडो ४५, २९०, ४००,
१२०४, १३०५.

क

कल २६७११.

कइ (कवि) ३६.

कइ (कपि) ३५४-५.

कइच्छाई ६०५.

कइया ९७, ६३५:२, ९६९,
१३३३५१.

कइहि ३४१२६, हिं ३५११.

कई ३५४१७, १०२०.

कईण ७२१४, णं ५४६.

कईहि ३४, हिं ३५.

कए ६९७, १०११, १०४२१४,
१०७१४.

कएण ७३०, ९४६, ९८८.

कएहिं ५६९११.

कओ ७२५-६, ७२८, ८८७,
११९४.

ककस ७.

ककसं ७६८, ८३५.

ककसय ७५३.

ककसं १०१९.

कण्ठतर १११९.
 कण्ठतरं ९०३.
 कण १४, १३७, १४०, १८१,
 १८९, १९४, ५४२, ६९८,
 ८३६, ९२९, ९४०, ९६०,
 १०००, ११४६.
 कण्ठाई ९३७.
 कण्ठायां ९३७१०.
 कणमि १६३, ९९७.
 कणाल ११८५.
 कर्म ७६, १८८, ५७४, ६३१,
 ६६२, ६६२.१, ६८६,
 ९२३, ९४७, ९९७, ११७३.
 कर्माई ५७५, ८८४, १९१.
 कर्मागह १३७१३.
 कर्मावि १३९११.
 कर्मुच्छाई ९९३.
 कर्मुच्छुपाण ४०७.
 कर्म १३८, ६२४, ११२१.
 कर्मण १३३, १३७, २३०,
 ५१४, ७८६, ७९७, ११२२,
 ११५६.
 कर्मि ३४८१२.
 कर्म १०६, ५८३.
 कर्मकल ८३११७.
 कर्म ३४९, १०६५, ११३०,
 ११४८, ११७७.
 कर्मयमि ११४५.
 कर्मयपालस्त १०६४, ११७९.
 कर्म १९४, ११२०.
 कर्मपाठ १०६५२.
 कर्मपाठो १६४.
 कर्मपाठि ११७९, ११७९१६.
 कर्मि १०९७.
 कर्मि १२७५.
 कर्म ८४१.
 कर्म ८८१.
 कर्म ६, १०.
 कर्मि ८७४.

कर्मि ९१०.
 कर्मि ३४८, ११२४.
 कर्मि ४४५.
 कर्मि ७, १०, ७०४, ९८२.
 कर्म १७५, २२९, ३५७, ४६१,
 ५९४, ५९८, ६०७, ६४१,
 ७७१.
 कर्म ५९८१२, ६३७.
 कर्म १७५१७, २२९१६,
 ३५११३, ४६११८,
 ६४१११.
 कर्म (कर्म) २२०, २४३,
 २७४-६, ४४६, ६७४,
 ७४३, ८०२, ८३८, ९०७,
 ९०९, ९११, ९४४, १०३४,
 १०५६, १२८६, १२८८,
 १२९७.
 कर्मयम ७७.
 कर्मयायल ३३४.
 कर्मयायल ९१११२.
 कर्मयायलो ९१.
 कर्मयायलो ९१११२.
 कर्मवीर १०२७.
 कर्मि ४२२.
 कर्मि ९०६.
 कर्मियार ७७.
 कर्मियारि ७७११०.
 कर्मो ४००.
 कर्म २९०, ८८१, ९९१.
 कर्म ५७६.
 कर्मपाण २२९.
 कर्मियमि ४४८.
 कर्मि ११८२.
 कर्म १९१, ४६४, ७२९,
 १०१३, १२२५.
 कर्मो २०७.
 कर्म १८३, २०७, ४६०, ५३७,
 ६९१, ६९४, ७०८, ७८६,
 ८५६, ८९०, ९२२, ९७५,
 १०४९.

कर्मयय ७५३१३.
 कर्म १३३.
 कर्मयय ५९४.
 कर्मयुमाहि ६४५.
 कर्मयय ३४८.
 कर्म ३४४.
 कर्मो ५००.
 कर्म ५२२.
 कर्मो ४५६.
 कर्म १३०७.
 कर्म १२-८, ३६१, ३९०,
 ३९७, ४२८, ४३३, ४५०,
 ४७१, ५०६, ६०३, ६७६,
 ७४६, ७७२, ७९३, ९७०,
 १०२९, १०९८, ११४७,
 १२५९, १२९६.
 कर्मयय ११०५.
 कर्म ४३९, ७५८, ९९१.
 कर्म ३७२.
 कर्मो ३०२.
 कर्मो ५०५.
 कर्मो २५३.
 कर्मयय २४९.
 कर्मयय १२.
 कर्मो २४९.
 कर्मो २४९.
 कर्मो २९.
 कर्मो २८०.
 कर्मो १४१, ११०५.
 कर्मो २४२.
 कर्मो १२८३.
 कर्मो ९०३.
 कर्मो १५३, ४४१, ५३९,
 ९०३, ९१३, ९१७,
 १२८३११.
 कर्म ३०९, ५९२, ७१५,
 ७२९, ८९०, १०४१.
 कर्म १११७.
 कर्म ११३७.
 कर्म ९८०.

कम्पाण ४९७, ८८२.
 कम्पाणगद्गाण २७१.
 कम्मि ४९७.
 कम्मोळ २१८.
 कम्मोर्हि ५६९.
 कम्बकाहुरा १२११०.
 कम्प ४७, ११६, १४३,
 २०५-६, २१४, २६८११६,
 २७७११०, २८४, ३४२,
 ३५२, ३६१, ३६३, ३८८,
 ५८५, ५८५५२, ६०१,
 ७२६, ७७२, ७७६, ७८५,
 ८८६१२, ९०३, ९०७-८,
 ९४५, ९५०, ९६६, १०२५,
 ११०३, ११११, ११४०,
 ११५३, ११६१, १२३३,
 १२५१, १२८६, १२९६,
 १३०१, १३१०, १३२७.
 कम्पण ७६९.
 कम्पणिवेसु ४७१३.
 कम्पत्यण ७.
 कम्पत्या ३९०, ११६१.
 कम्पत्यो २५१, ७३०.
 कम्प्यणामो ९९६.
 कम्पळस २८५११०.
 कम्पवराणेण ६३५५२
 कम्पं ३५, ३०७, ४१४, ६११,
 ६५१, ७१३, ९१६, ९१७,
 ११५१, १२१५.
 कम्पं १९७१२०.
 कम्पं १९७.
 कम्पा १५९११२.
 कम्पाँ ५३४.
 कम्पावगाहणो १०६२.
 कम्पावेसो ७.
 कम्प ७, ११, २३, ५७, ९७,
 २२९, २८८, ३४८१२,
 ३५६, ४२३, ४७९, ५०६,
 ५२२, ५९४, ६२८, ७४६,

७६०, ७९६, ८४१, ९१३,
 ९७०, १०९७, ११०५,
 १११३, ११२६, ११७०,
 ११९५, १२६६.
 कम्पाह १२५७.
 कम्पाहुपाण १२७१.
 कम्पाँ ३६८१४.
 कम्पाँ ८२०.
 कम्पि ७३८११५.
 कम्पि ७५५.
 कम्पि ४.
 कम्पीण २१४.
 कम्पळ ७६१, ७६९.
 कम्पळा १३०२.
 कम्पळो ८४१.
 कम्पळावली १.
 कम्पळ ४१५.
 कम्पाळ ६७७, ११९८, १२००.
 कम्प १०६६, १११९.
 कम्पस्स ११०८.
 कम्पाण १०६९.
 कम्पय १११०.
 कम्पायारं ७६६.
 कम्पाहय ६६७.
 कम्पाँ ८४.
 कम्पि २३, १६९, ७३६, ७६६,
 ८४१, ९००, ९३२, ११०४,
 १११८, ११२२, ११३८,
 १२४२.
 कम्पिण्णु ४१०१४.
 कम्पिणी ४१७.
 कम्पिणो ११२६.
 कम्पि १३६५१.
 कम्पण ६७४१११.
 कम्पे ८७४.
 कम्पेणु ७३६, ७४१.
 कम्पेणुपाण ७३४, १०६७.
 कम्पेणु ९००.
 कम्पेमि ३२१, १००७.
 कम्पेय्यो ४१०.

कोह १४८, १०००.
 कोर्हि ६७५.
 कोर्त्तय १३२.
 कोर्त्तवण ५२७.
 कोर्त्तवणाय १३२.
 कोळ २६.
 कोळण ७४२.
 कोळयळ १०३०, ११०७, १३२६.
 कोळयळाराव ६२७.
 कोळयंठि ४५२, ६२७, १०३०,
 ११८५.
 कोळयंठिउलं ५८.
 कोळरव ३२९.
 कोळस ७७०, १२८६.
 कोळसाणं ४००११६.
 कोळसो ९०९.
 कोळह ७६६.
 कोळहंस ७९२, १३०४.
 कोळहोय २३९, ५२३, ७७०.
 कोळक ६७.
 कोळकच्छेण १९.
 कोळा ६०, ३६५, ८४५.
 कोळाव ३६५.
 कोळावो ८७७.
 कोळि १३-४, १९८, १३२८.
 कोळिण ४७२, ६३८.
 कोळिय २८८, १०९७.
 कोळियं ११२६.
 कोळुणासया ६४४.
 कोळुण १११८.
 कोळुसा ४४५.
 कोळुसिण ७१५.
 कोळुसिण्ण ७३६.
 कोळुसिमा १६.
 कोळुसियं १९.
 कोळुउण ५८८.
 कोळुणो १३२००२.
 कोळोळ २७.
 कोळणेण ११५६.

कवक १२९९१४.
 कवकगारंय ८.
 कवकं ९९१११६.
 कवकंति ११२६१३.
 कवकियाणं ७००.
 कवकेंति ११२६.
 कवकल ८७६.
 कवाचमाला १०३४.
 कवाहं १०५६.
 कवाहौं १०८६.
 कवि ३५५१४.
 कविल ११३२, ११८४.
 कविलमि ६७४.
 कविस्तासु ६७६.
 कवोल ६०, ९७, ८५३, १२७०,
 १३०९.
 कवोलवास ५२१.
 कवाळं ३१०.
 कवोलिमु ९६, ८७५.
 कव ७२.
 कव्युर् ५२२१४.
 कसण ४४६, ४४९, ५२४,
 ६७४, ७५६, ७७६, ८३९.
 कसणारणं ४४४.
 कसणो १६.
 कसणो ४, ४५२.
 कसाय २६, ७७३.
 कसायाहं ७७३१५.
 कसिणो ४१५.
 कस्त २७१*१, २९८, ३१४,
 ३६४-७, ५४४, ६२१,
 ७८६, ९४६१, १०४२,
 ११३५, ११९०, १२२५.
 कस्तेशं ३६७.
 कस्तेश ३६४१११.
 कड ११९, १२४-५, १३६*१,
 १८७, १८९११४, १९८,
 २१०११९, २०२, ४३५,

४८८, ४९८, ५७७, ६२१,
 ६३१, ७०२, ७१५, ७२३,
 ७६०, ७७९, ८००, ८३५,
 ८५९, ८८५-६, ९२६,
 ९३३, ९८१, ९९२,
 १०००-१, १११६, ११२४,
 ११२७, ११५८, १३३३.
 कडहं १०६*२.
 कडउ ८६४.
 कडकडवि ११९११५.
 कडवि ८८५११०.
 कडसु ४१, २६८, ४६०, ५१४,
 ८००, ८९०, १२२५.
 कडं ३३, ४१, १३६, १३६*१,
 ४३५१२.
 कडा २२, ३४, ३६१२, ३८,
 १४६, २६४, २७१, ७१६११,
 ८९८, १३२९, १३३३*१.
 कडापं १३३०.
 कडाभां ३७.
 कडाणुबंधा १२.
 कडारयणं ४२१६.
 कडावस्तुं ४२.
 कडावि १३९, १५९.
 कडासत्तो ९४२.
 कडिं २७१*१.
 कडिंति २७२.
 कडियम्बं ४८८, १२०९.
 कडियं १२३६१११, १३२९.
 कडिं ६४९, ८५०.
 कडेहं ४७१.
 कडेमि ८३५, ८५५.
 कडेयम्बं ७८७, ८१४, १०४२.
 कं ५५५, ६१८, ६२११,
 ६४६, १०४१, १११०,
 ११५११४, १२०७१५,
 १२५४.
 कंक ७९२.
 कंकेलि ८६, ७६९.

कंकेलि ८६११३, १०२७.
 कंसिय ७४५, १०८७,
 १२३७११२.
 कंसिरस्स ११३९.
 कंसिरो १०३६.
 कंसण २८०, ४३९, १०२७.
 कंसुह ७३९, ८७२.
 कंसुहोहिं १२३८.
 कंसुओ १०.
 कंसुय ८७२१४.
 कंठ २६, ४५२, ७७०, ९१०,
 ९७२.
 कंठमि ४२५, ४२९.
 कंठे ४.
 कंति २४, ७०, ४४२, ६००,
 १२८७, १३०९.
 कंतीय १२७०११०.
 कंठ ५९२, ७५५.
 कंठराहोयं ३३९.
 कंठुरायाया ५.
 कंठर ३५९, ७७०.
 कंठरस्स ११४०.
 कंठरा ९९, २०४, ८४०,
 १२०३.
 कंठरो ११८८.
 कंठिण ६१८.
 कंठ ६.
 का ३६३, ७५४, ७८५, १०८८,
 १०९७, १२१२, १२६९,
 १२७३.
 काठं ७४५, ९८७, १२१८.
 काऊण ८३२, ११४५, १३१९.
 काण ४१३, ५५६, ७२३.
 काणम ६०२.
 काणममि ६०७.
 काणमोवसोहिय १३-३.
 काम १३-६, ५३९, ६३५*१,
 ७७४.
 कामाय १०१०.

कामिनि ६०.
 कामिनिपथो ६६८.
 कामिणी ५४, ५८-९, ७६१,
 ११७०१/२.
 कामिणीय १०९९, 'मं १०९८,
 ११२८.
 कामिणीहिं १०९६.
 कामिणस्त ७९.
 कामिणयो ८८, १०७३.
 कामीण ५७०.
 कामीणस्त ५३९
 कामेण ८८, ९३.
 कामो ३८८, ५४१.
 कायर ११७०.
 कायरे ११९७.
 कायरेण ३१८, ४६७, ६९२.
 कायज ९६०.
 कायज्वं १२२१.
 कारणं ७१७.
 कारं ७९२.
 काळ ४४३, ४४९.
 काळमलेवो ५६७, ६१३.
 काळणुजो १५४.
 काळवास ४.
 काळं ५८४, ५८६, ६६१,
 १०५२.
 काळंवर ६२४.
 काळंमि ९९७१/४.
 काळानुस्यं १२९.
 काळेण १८४, ५३८, ६३२.
 काळो १३-४, ३२२, ४१२.
 कासि ३०७, ७९७.
 काहळ ८१७, ११०४, १२४९,
 १२९६.
 काहळाहिं १९३१/४.
 काहळाहि १९३.
 काहिसि ५७७.
 काही २२५, ८६४.
 काविरं ६२३१/३.

काविरं ५८६१/४.
 कािमा १३३१/१.
 कािण ५४४.
 कािपि २५३.
 कािपिमिर्तं ६६६.
 कािमहं ५५९, ६८०, ८६५.
 कािमसो ६८९.
 कािब १४३१/४.
 कािबिर्तं ५८६.
 कािर ३५, २७२१/१७, २९६,
 ३८५१/१०, ४९४, ५४४,
 ७०९१/१, ९३२, ९८१.
 कािरण ५६, ७१, ९०, २२८,
 २८७-८, ७४६, १०७१.
 कािरणा १३, ३४६, ७३८
 कािरणारुण ७६४.
 कािरणारुण ४५६.
 कािरणोहिं ४७०, ४९६,
 गहिं ४९५.
 कािरिण ९०१/५.
 कािरुम्मह ४०१.
 कािरुंतं ५९.
 कािरुलेस ७२८.
 कािरुलेसो ९१५.
 कािरुणु १६१/१५.
 कािरुणो ४५२१/७.
 कािरुसळ ८४, २२९, ३९४,
 ५९४.
 कािरुसळ्यं ५४.
 कािरुसा ९४६.
 कािरुसायंती ८२७.
 कािरुसिर्वागी १२२३, १२२४.
 कािरुसोयरी १०५६, ११६९.
 कािरुसोर ७.
 कािरुसोवरी १०५६/३.
 कािं ३०-१३, ३३, ३५, ३८-
 ४०, ५३, ७६, ७६१/६, ७८,
 ९०, १०६१/२, ११०-११,
 १३५, १४०, १५५, १५९,

१६११/१७, १८५, २११,
 २१३, २१७, २२३, २२५,
 २६८, २७१-२, ३११,
 ३१९, ३२३, ३३१, ३३५,
 ३८९, ४०६, ४२६, ४६०,
 ४६४, ४७५१/११, ४७७-८,
 ४७९-८१, ४८३, ४८६,
 ४८९, ५०८, ५४६, ५५१,
 ५५८, ५६८, ५७९, ६१०,
 ६४२, ६४८, ६५१, ६७९,
 ६८४-५, ६९६-७, ७०१,
 ७०४-५, ७०९, ७१३-६,
 ७२७-३, ७२७, ७८१, ७८६,
 ७९८, ८१३, ८२६, ८५५,
 ८६१, ८८३, ८८६-७,
 ९१७, ९२२, ९२४, ९३२,
 ९३४, ९४५१/१२, ९४७,
 ९५९, ९६७, ९७९, ९८७,
 १०१३-४, १०४०-१,
 १०५९, ११०९, ११५१,
 १२०६१/२, १२०७, १२२१,
 १२२७, १२५३, १३१२,
 १३१५, १३३१-२.
 कािकायज ९६०.
 कािकिणि ३२९, ५९९.
 कािकिळि ८६१/१३.
 कािकि ५६४, १२०६.
 कािगर २७७, ३२८.
 कािगु ३१२.
 कािपि ५६५, ६१२, ८५०१/६.
 कािपू १२३.
 कािपूँ १०७६, १०७८-९.
 कािपू १२२, १२४, ३८१, ७५५-
 ५९, ११०१/१३, १२००.
 कािय १०७९१/६.
 कािरह १८५, २७४, ३१२,
 ४०६, ९४७.
 कािरुड ५७४, ७३२, ९९७.
 कािरुसि ५४२, ८८४.

कीर्तिहिं ८२०.
 कीरो ७४३१.
 कीकंठो ६९५.
 कीका ८३१.
 कीकिङ्कण ३८४.
 कीकिया ३७४१.
 कीस ९४, २९७, ४२८, ४७६,
 ४८२, ४८४-५, ५३८,
 ६४४, ६६७, ७२१, ८१३,
 ८३३, ९४६, ९८०, १००९,
 १०५१, १११५.
 कीसेरिसो ४७५.
 कु १४१, ४६५.
 कुकुडओ १११४.
 कुगाम १९३.
 कुजय १०२७.
 कुहिम ३५७, ३८४, ४७४,
 ४७६, ५२३.
 कुहिमम्मि ९०४.
 कुहिमं ६८२, ९०३.
 कुहिमंमि ४७६११२.
 कुहिमे ३५८.
 कुहिलेण २९६.
 कुहुंबस्स ९२५१८.
 कुहुंबं ९२५.
 कुणह ५८, ७८-९, १०८,
 १५२, ३४४, ५४६,
 ६६२५१, ८२९, ८३१.
 कुमसि ४८०.
 कुमसु ५८५५१, ६७९.
 कुणह ७४०, ११६२.
 कुणति ११६३.
 कुणतिण ११५१.
 कुणिब्बासु ५६०.
 कुण्ड २९६१४.
 कुण्डु २९६.
 कुण्णस ५९०.
 कुमर्य १०११.
 कुमरी ८९९, ९०४.

की. १६

कुमरीय ३०८, ४१९.
 कुमरीओ ३१३, 'ओ १२३२.
 कुमरीण २३४, ५७८.
 कुमरेण १०४८.
 कुमरो ६०३१८.
 कुमार ४०८, ४१२, ४१९,
 ४९०, ५११, ५३७, ८५४१
 १५, ९८२.
 कुमारस्स ५२९.
 कुमारं ४३४, ४८९, ६६४.
 कुमारि ७१४.
 कुमारिया १५९, १६२, ५५७,
 ७६२.
 कुमारियाण ९८८.
 कुमारियाओ ३२१.
 कुमारियाण ७२३.
 कुमारियाहिं ३८६.
 कुमारिल १३५.
 कुमारिलस्स १४२.
 कुमारिलेण १३७.
 कुमारी ७३९, ७८५, ८००.
 कुमारीणं ७६६.
 कुमारीण ६३३.
 कुमारीणं ३१५.
 कुमारीयणस्स ४८७.
 कुमारीहि ३३६.
 कुमारो ३८५, ५१५, ५३०,
 ६०३, ६९०, १०५५.
 कुसुण २५, ६७१, १०९३.
 कुमुयं ४५०.
 कुमुयाहं ५२६.
 कुय १३०६१८.
 कुर ७९२.
 कुरव १०२७.
 कुरंगच्छि ६६३, १०३१-३,
 १०३५, १२०२.
 कुरीण ११३५.
 कुरीणो १६.
 कुसवय १०२०१३.

कुसवय १०२७.
 कुसवय १०२०१४.
 कुस २०, २०१५, १६५,
 २७३, ३३१, ५७८, ७२१,
 ७२५, ८७७, ११४३.
 कुसल्लमाएँ ६९६.
 कुसल्ल ४८७.
 कुसल्लर ६६४, ७२३, ८७५.
 कुसल्लरम्मि १२६०.
 कुसल्लरं ३०५, ८०१.
 कुसल्लरे ३१३, ३३२.
 कुलं ४९३, ६०८.
 कुलिस २७६, ६३६, ९८६.
 कुले ५५५, ६१०, १२१४.
 कुयहं ६६.
 कुवल्लय ३४, ३४१२५, ९२१,
 ९३९, १०५०, १२२६,
 १२२८, १२६०, १२७९,
 १३१२.
 कुवल्लयच्छि ९३३२१, ९४४,
 ९९८, १३१९.
 कुवल्लयमालाण ९०६.
 कुवल्लयाहं ३९५.
 कुवल्लयामोयं ३१.
 कुवल्लयावलि ७२७, ८८८,
 ९८३.
 कुवल्लयावली २३१, २४७, ८९३,
 ९१८, १२२३, १२३४,
 १२८५.
 कुवल्लयावलीण ८९६, 'हं २६४,
 ९००.
 कुवल्लयावलीय ९००१७, ९८३१
 ११.
 कुविण्ण २९३, ११८७, ११९३.
 कुविण ४५७.
 कुसल ८७५.
 कुसलं २०६, ९४५, ९६७,
 ११५३-४.
 कुसलाण ८२३.

कुसलेण १३२.
 कुसलो १०२, १५४.
 कुसुम ६३, ७५, ७८-९, ८५,
 ८८, ९३, ९५, ९७, १७३,
 २३६, २४४, ३२६, ३४८,
 ३५३, ३६९, ४४०, ४६९,
 ४७७, ५०५, ५२९-३०,
 ५८३, ५९३, ५९७-८,
 ६०१, ७४०, ७४४,
 ७४८-५१, ७६६, ७७१,
 ७९६, ११०५, १२११.
 कुसुमचायल्ल ७६.
 कुसुमचलं २२८१४.
 कुसुमलर ७३.
 कुसुमं ८१.
 कुसुमंजली ६०४.
 कुसुमंसुपर्हि ८७.
 कुसुमाहि १०९१.
 कुसुमावहल्ल २४५, ५६८.
 कुसुमामोष १३-३, ३०१५,
 ३५२.
 कुसुमाल २११८.
 कुसुमाकिर्यं १००१.
 कुसुमासव ४७८, ६२७.
 कुसुमासाय ३०.
 कुसुमिर्यं ३९४१६.
 कुसुमोष्यं ७४५, ८२९.
 कुसुमो १२२१.
 कुसुमोष्यं ७४०.
 कुसुमोष्यार १७२, ४६५, ९०३,
 १२६२, १२९५.
 कुसुमोष्यारं ६८३.
 कुसुमोह १०३११४.
 कुसुमुष्पीको १०.
 कुवर ७५५.
 कुकुम ४४७.
 कुंजर ११७५.
 कुंजिर्यं १०७७.
 कुंज ८१, १०२७.

कुंम ५२०.
 कुंमयवो २८९.
 कुंमे २३.
 कुलासण्यं १९६.
 कुबिरयाळं ९७५.
 कुत्तिपर्हि ५९१.
 कुत्तिय २६२, ९६२.
 कुत्तियं १२०६.
 कु १९०, ३७६, ८२४, १०४१
 १५, १०६७, १२०८.
 कुबिरं ६२३.
 कुम ९४१, ९५-७, १००,
 १३३, १३७, १५७, २३०,
 २९२, ५१४, ७८६, ७९७,
 ८१५, ८३४, ९१५, ९५६,
 ९७३१६, १००७, ११५६१
 ४, ११८७.
 कुमज ९८.
 कुमार्थ ९९१४.
 कुमनि ९४, १३३११, ५४८,
 ९३२.
 कुमेर्यं ९९.
 कुत्तियमेसं ८५५.
 कुयद् १०२७.
 कुयलं ६८६.
 कुयला ३७०.
 कुयलाउरि ६८७.
 कुयसिया ११४६.
 कुयलास २८५, ८०५.
 कुयि १०३१, १०७७.
 कुयलं १०११.
 कुय ७७६, ८३९, ११८४.
 कुयस ४८४.
 कुयसकुं ४३९.
 कुयसि २३, ११४२.
 कुयसिर्हि १७३.
 कुयसि ६, ७.
 कुयि १२१, ५६९, 'हि ११९,
 'हि ६९१.

कुयुह ५.
 कुयपर ७.
 कु १५, १५२, १८३, १९३,
 २१०, २९८, ३२०, ४०८,
 ४१२, ५४०, ५४५, ५७३,
 ६२१, ७७७-८, ८२२, ९२३,
 १०००, १००६, १०३८-९,
 १०७४, १०७८-९, १०८०
 १११, ११०९, ११११,
 १११५, ११४६, ११५६,
 ११७९, ११८७-९, १२०१,
 १३२९.
 कुह १०६५२.
 कुहल ७४.
 कुवण ३९२.
 कुवहरे १२९८१.
 कुवहल्लार ८४४.
 कुवहल्लेण १२०७
 कुवहलं ३६८, ८४२.
 कुवहल्लार १३१०.
 कुवहल्लारियाण ७८२.
 कुवहलेण २२, १४६, ३७७,
 ३८६, १२१२, १२९८.
 कुवत ११३९.
 कुविय ११८६.
 कुवि १७९, २८९, ७५२.
 कुयुह ७८०.
 कुयल ५०, ३९३, ४०५, ७६४.
 कुयलंगुलि ७४६.
 कुयार ८५४.
 कुय ('कोप) ८३५.
 कुयड १०, ७७४.
 कुयल्ल १०८९.
 कुयल्लो १२९८१.
 कुलेण ११४४.
 कुको ७९०, ७९३, ११४३-४.
 कुयि ३३७.
 कुयस २४.
 कुयसं ६१२, १३१४

कोसि ४५३१२१.
 कोसिय ४५३.
 कोसे ९७५.
 कोहर्छ ११०९.
 कोहळिणा ६०६.
 कोहळेण ६११, १२१५.
 कोहर्छ ७८७.
 कोहर्छ ५६९.
 कोहण ७३६.
 कोमस्त ८७७.
 कोमा ८००.
 कोडी ५९०१२.
 कोडीका ५९०.
 कोलगाण ५९२.
 कोलगाण ३१५.
 कोल्लिय ७४२.
 कोल्लवर्ण ३१५१३.
 कोल्लवर्ण ५३३१९.
 कन्नु २९६१५.
 कलेवा १०९८.
 कलेवो ५६७, ६१३.
 ख
 खमा ५८१.
 खमोय ९५९.
 खण १४३, ५७२.
 खणण ५९२१५.
 खण ४३३, ६५४.
 खणेण ११४५.
 खणणुय ५१८.
 खर ६७१, १०९३, ११८४.
 खळिण ११२४.
 खळिय ७४२.
 खल्ल ८५७, ९२९, १२०९.
 खळेहि १३३२, हिं ४९५.
 खविद्यस्त २४५.
 खंड १८१, ११९५.
 खंथिय ११९५१२.
 खंचारो १११६.

खम २३७.
 खामोवरी १२४९१५.
 खाविओ १११४.
 खण्ण ७४१, १११७.
 खित्तो ५३३, ६०४, ९११,
 १२९७.
 खिण १११७१.
 खिवेह ७३२.
 खु १४६, २९६, ४१५, ५०८,
 ६५४, ६६२*१, ८५०,
 ८५४१५.
 खुविओ १२३१८.
 खुविय १२०.
 खुप्यंत ११९५.
 खुर ८११.
 खुत्तुप्यालुप्यंत ११३७.
 खुविय २७०.
 खे १३१४११०.
 खेण ९६२.
 खेओ १९९.
 खेय ४६२, ५०२.
 खेयं २६८.
 खेयाहिं ७५०.
 खोळ ८११.
 खोमियायें ११०८.
 खोरेण ११११.
 खोळण ११२६१४.
 ख
 ख ९९२१८, १०७६१३.
 ख ५४२, ९७९.
 ख १०७६१३.
 ख १३७, ९२९, ९८९,
 १०००, ११४६.
 ख १४०.
 ख १४०१७.
 ख ११९१७, ५०९११.
 ख ६९५१३, ७९४.
 ख ९९३.
 ख १००१.

खपाह ६९३, ७९८, ११६३,
 ११७९.
 ख ११९.
 ख ११९, १२५, २१४,
 २६०-१, ४३६, ५०१,
 ५०९, ५८२, ६९२,
 ७१६*१, ७९१, ८५६,
 ९५७, १०१३, १०५५,
 १०६१, १०६९-७०, ११६९,
 १२२८, १३२०-१, १३२८.
 ख १३-६, ५२६, ५६१,
 ६९३, १०२४.
 ख २९१११६.
 ख ३०८.
 ख १०१३.
 ख १३१८.
 ख २९१.
 ख ८०६.
 ख १३१८१६.
 ख १३१८१६.
 ख २९३, ३२२, ८०९,
 १२८२.
 ख २९२, ८७७.
 ख २७७.
 ख २९०.
 ख १.
 ख ८.
 ख १०७३.
 ख ४३०, ४३६, ६९९,
 १०८७, १०९८, ११२३,
 ११२८.
 ख ४०६.
 ख १६३, २०७, ८८५,
 ९८५, १३१४, १३१४*१०.
 ख ७४२.
 ख ४१०.
 ख ३२९.
 ख १७७.
 ख ९६९.

गम्भ ५७, २७९.
 गम्भ ४३३.
 गम्भ ५७२५.
 गम् २०१, २२४, २५६, २८०,
 ५२०, ६४४, ६६२, ७९०,
 ९९९.
 गम् ४३७, ६३४, ६३५५४,
 १०९०, ११७०.
 गम् ४५३, २२.
 गम् ४५३, ५१८, ११८२.
 गम् ५२४.
 गम् ४४४, ४५०-१, ५२३,
 ६६७, ६६९.
 गम् १६६.
 गम् ७८.
 गम् ६००.
 गम् ४१७, ४४६, ६५३.
 गम् ३०६, ३२३.
 गम् २९५.
 गम् ३०४.
 गम् १०९१.
 गम् ५६७, ९७९, १००३.
 गम् (गज) १०७६.
 गम् २६५, ३०५, ५५०, ५६१,
 ७३९, ८३३, ८८५, १३१२.
 गम् ४९७, १००५.
 गम् २८६.
 गम् १९९.
 गम् ९२०.
 गम् ४२८.
 गम् ६३१, ७३१, ९१५.
 गम् ४४, ५०, ३१८, ४४५,
 ६१६, ६३६, ६८९, ९११,
 १२५४.
 गम् ४८५, ७६८.
 गम् ४३७.
 गम् ११२५.
 गम् २७६, ४९१.
 गम् ६७४.

गम् ४१६.
 गम् १०९०.
 गम् १०९१.
 गम् ११२७.
 गम् ८७५.
 गम् ११८५.
 गम् २९२.
 गम् १११२.
 गम् ११७२.
 गम् ३३९, ५८५*१, ६९९*१०.
 गम् ४५३, ५२२, ६३७,
 १०२८.
 गम् ८०, ६७१, १०९३.
 गम् ५८५*२.
 गम् ४४*१.
 गम् ३१६, ६२५, ८२१,
 ९७६, ११६८.
 गम् ८७, २४५, ६९९, ७९६,
 ९०१, ९०५.
 गम् ५६१.
 गम् १२५५, १२८०.
 गम् ५४२.
 गम् ६३३.
 गम् ६५४*१.
 गम् ७५१.
 गम् १३०८*१.
 गम् ७४१, ७५३.
 गम् १०७५.
 गम् २८७.
 गम् ४४४.
 गम् १००९.
 गम् ३३९.
 गम् १९४, ५८५*१, ६६४,
 ८६७, ८९६, १३२०.
 गम् ६२२.
 गम् २८०, ५२६, ५३०.
 गम् ३५४, ७४४.
 गम् ३५३.
 गम् ५९, ४९६.

गम् ३०२, ५९६, ६१०,
 १२१०, १२२६, १२३०,
 १२३९, १२७६, १२८१.
 गम् १२८९.
 गम् ६३५.
 गम् १३१९*१.
 गम् ३३५*२, १३१४.
 गम् १२१४.
 गम् १३१४*१०.
 गम् ३३२.
 गम् २४.
 गम् २७.
 गम् ७६४, ७९४.
 गम् ४५.
 गम् ३२०.
 गम् १३०३.
 गम् २७७, ११५५,
 १२७४*१९.
 गम् ८२८.
 गम् १२८९.
 गम् ११९६.
 गम् ६२.
 गम् ७०, ६३६, ११३१,
 ११४२*७.
 गम् २२०, ३५२.
 गम् २०१.
 गम् ८०५.
 गम् ५१९.
 गम् ६२*२२.
 गम् १०८७.
 गम् ८०*२.
 गम् ७१*४.
 गम् २७२.
 गम् २७२*१६.
 गम् ८१८.
 गम् १३२३.
 गम् १३-६, २०, ५२*६, १००,
 २५७, २७२, ३१४, ३३७,
 ५१५, ५४४, ५६१, ६९३-४.

७०८, ७४२, १००९,
 १३३२.
 गुणनवाचो ५४३.
 गुणमई ६१९.
 गुणमय १७७.
 गुणं ३९९, ४९३, ६७९, ७०१,
 ७१९.
 गुणा ५७४.
 गुणान ४८२.
 गुणार्ण ४८, १०५३.
 गुणावगृह्यि ६४.
 गुणिज्ज ५४३.
 गुणेष १०५, २९२.
 गुणोवच्छ २८५.
 गुण्य ४४०१४.
 गुण्यंतं ४९९.
 गुण्य ७६४.
 गुरभो २६०.
 गुरु ९, २२१, ३७५, ६६२,
 ६६२*१, ११००, १२८३,
 १३०१.
 गुरुणा १००८, १०२११४.
 गुरुम ९१११४.
 गुरुवण २६७, २८४, ७०६-७.
 गुरुवणमिमि ६८०.
 गुरुवणं ३०६, ७२६, १०५४.
 गुरुवण्यु २८४१७.
 गुरुवणे २९६.
 गुरुवणेण ८०४, ८६८.
 गुरुवणो ५७४.
 गुहा ४६८.
 गुहासु ७०.
 गुहाहर ५२७.
 गुह्यार्ण ४४०.
 गुणारव ११४२.
 गुह्यिय २४.
 गुह्यिर ६०७.
 गुह्यिराणि १७४.
 गुह्यि ८०.

गण्डह ४१७, १३३१.
 गेय ५९६.
 गेयं ८२८, १२७४.
 गेयारव ४९, ५१.
 गेयच्छो ७७१.
 गेयि १०४.
 गेयो ११०७.
 गे १२८, ४४५.
 गेमाळा ४९११५.
 गेयच्छादि ७४६.
 गेयोभो १०६६.
 गेय ८००.
 गेदावरी १२८, ११४७१४.
 गेमाय ११९६.
 गेवालो ४९.
 गेवावरी ११४७.
 गेरी २८५, ७३५, ८०६.
 गेरीप्र ९.
 गेळा ६१, १८०, १८२, २४३,
 ७३१, ७५०, ७६१, १०१२,
 १०६२.
 गेळाह १९९१४.
 गेळाप्र १९९.
 गेवालो ४९११५.
 गेस ८९९, १०६४.
 गेसभो ८९६, ११००.
 गेसमिमि १६४, १०९९.
 गेसे ९१९.
 गेसो १०८७.
 गेहण ४५.
 गेहणालोच ४९.
 गेह १२५७.
 गेहान्नि ७१६*१.
 घ
 घह ३१०१६.
 घह ४०२.
 घहंत १४१, ३९३.
 घहति २९.

घहिय २०१, ३१०, ४४६,
 ५५४, १०८६, १२८७१४.
 घहियं ४२४.
 घहिया १७२, ४२३.
 घहिराण ५७२.
 घण ४, ३१०, ११७०, १३२५.
 घय ५८५*३, १११०.
 घर २४, ५५-६, ६०, ६३,
 ४७१, ६७०, ९२५.
 घरहरं १०६३.
 घरहरे १०६३१३.
 घरार्ण ३५७.
 घरिणि ११४१.
 घरे १०५, ८५९.
 घाय ९८६.
 घारिभो ५३०.
 घास ४९, १११७, ११२४.
 घिप्यह ७७, १२७२.
 घिप्यउ ११६५.
 घुसिण ११७०.
 घेत्तुण ८४४, ९३६, १२८५.
 घेत्तुण ७०६, ९३७.
 घेप्पति ११४२.
 घोर २८८१४.
 घोहिर १०७५.
 घोहियो ३४५.
 घोसेहिं १२४९.
 च
 च ८-५११, १३-६, १३-८,
 १९११२, ३२, ३९, ५३,
 ८३११४, ९२, ११०, ११३,
 १२९, १३१, १५११६.
 १५६१४, १६०, १६६१११,
 १८४, १९७१२०, २०३१
 १७, २०७, २२५, २४४,
 २४५१३, २४६, २५९,
 २६२१४, ३०२, ३०६,
 ३११, ३३७, ३६०, ३७३,

३७७, ३८९, ३९३, ३९९
 12, ४१३, ४१९, ४२८,
 ४६१, ४६५, ४९३, ४९८,
 ५१४-५, ५३९, ५४१,
 ५५३, ५५८, ५५८१10,
 ५५९, ५६८, ६०४, ६१२,
 ६१४१3, ६२०, ६३०-१,
 ६३३, ६३५*१, ६३५*२,
 ६३५*३, ६५१, ६६७,
 ६७९१5, ६८०, ६८३,
 ६८५, ६९०, ६९७-८,
 ७१६-७, ७१९, ७२२,
 ७२९, ७४५, ७६४-५,
 ७६६१2, ७७३१8, ७७४१
 10, ७८७, ७९८, ८०१,
 ८१९, ८४४, ८५४, ८७८,
 ८८१, ८९१, ८९७, ९०१-
 २, ९१६, ९२२१9, ९२३,
 ९२५-७, ९३२, ९३९,
 ९४७, ९५४, ९५७, ९६२,
 ९६५, ९६७-८, ९७०,
 ९७५-६, ९७८, ९९१,
 १००२, १००७, १०३६,
 १०४०-२, १०४६१2,
 १०४७, १०५०, १०५२१
 12, [=७] १०६७१9,
 ११४४, ११५१, ११५४,
 ११५७, ११६८, ११७७,
 ११९०१8, १२००, १२०६,
 १२०९, १२१४, १२१७१
 १, १२१८, १२२४, १२३१,
 १२३४-५, १२४४, १२७४,
 १२७४१20, १२७७, १२८१,
 १३०३, १३३०.
 अड ४३, ५८०, १०९५, १२८६,
 १३०१.
 अडक १२८६.
 अडक ५५२.
 अडकयण २१.

अडक ७९२, ८४१.
 अडक २५३१13, १३२५.
 अडक्याई ६७०.
 अडक्यापसु ६७६.
 अडक्याप्याई २९.
 अडको १३-4१11, ५८०१4.
 अडकी ४६, ११२.
 अडिक ३६६.
 अडिय १२८७.
 अडम १२०२.
 अडमट्टि ५३४.
 अडम ५६४.
 अड १०६, २०३१18, २६२.
 अडह ५८५.
 अडण ७४२, ७६४.
 अडणस्त १०२५१8.
 अडणं २६९.
 अडिठमाडको ५८३.
 अडियाई १७१.
 अडह ४३२, ११३६.
 अडण २६, ५४, ९९, १७७,
 २०१, २४९, २९९, ३९०,
 ४२८, ४६५, ५९६, ८८०,
 ९९५-६, १०४४, ११४४१
 15, ११९५, १२५१.
 अडणयल ७४७.
 अडणस्त ५५४, १०२५.
 अडण ३, ९.
 अडणा १३२८.
 अडणाकमोहि ४३३.
 अडणो ८४१.
 अडंत १३०८*१.
 अडिं ७७७.
 अडिओ १३१९.
 अडिअ ११७९.
 अडिया ८५०.
 अडपण १२६६.
 अडपहि १२६५.
 अडमो १०९२.

अडसं १२७२.
 अडकडा ११२४.
 अडकेण १००६.
 अडकिया ९४१3.
 अडकी १०.
 अड १३, ४६६, ४८३, ४९५-
 ६, ७८०, ९०५, १०५६.
 अडण ३३६, ३४४, ३४८,
 ३६६, ४१५-६, ४४९,
 ४६१, १०२८.
 अडकेणामाए ९२.
 अडकेडा १०५.
 अडकेडाए १०१.
 अडकेडे ९३१16.
 अडकेडे ९३.
 अडकेडे ९३१16.
 अडाणिक ४९४.
 अडायवं ६६८.
 अडिमा ४०३, ६७८.
 अडुणुए २४.
 अडुणुयाववंसं ३१.
 अडिण ५३२.
 अडो ३१, ५३२, ६७८, १०७२,
 १०९२.
 अडुणुयाववंसं ३११7.
 अडुणुए २४१19.
 अडप ९५, १०२८.
 आई १४९, ८४५.
 आडवण्ण १३-2.
 आडुवारेण ८५४.
 आडु ६१४.
 आर १०५.
 आरिणी ५८९.
 आरिणो ४१८.
 आरीहि ४११.
 आर १०२८, १२८६, १२९५.
 आरिणमि ५८५*३.
 आर ८९१2.
 आरस्त ७६.

शर्व ९०२, १२९४.
 शिद्धाक्ष १३२८.
 शिष्टं ६४२.
 शिव ६३, १०२११२, २८२,
 ३१५, ३७२, ९६२, ९९२,
 १००१.
 शिवली १०००१
 शिवल्लय १०७४.
 शिवल्लय १०००.
 शिवलयो १०२.
 शिवल्लयारण ८२३.
 शिवल्लयारोहिं ८२५.
 शिवल्लेख ११३७.
 शिवल्ल ४३२, ८२९, ९९२,
 १००१.
 शिवल्लगण १२४५, १२४८.
 शिवल्लगो १२५९.
 शिवल्लग्य ६११, १२१५, १२३६.
 शिवल्ल १००२.
 शिवल्लार्ह ६६१६.
 शिवल्लाय १२४१.
 शिवल्लायुसारार्ह ७२३.
 शिवल्लार्ह १२४११९.
 शिवल्लो १२१०११०.
 शिव्य १५१८, ५८, ७५-६,
 ७९, १०७, ११५, १२७,
 १३८, १५५, २२२, २४६११५,
 २५४११७, ३१२, ३६२,
 ३७२११४, ३८४, ३८५११४,
 ५१०, ५३४, ५४९११८,
 ५६७, ५७१, ५७८११२-३,
 ६१६, ६२२, ६२७, ६६१,
 ६६४, ६७३११९, ६८८,
 ७०२, ७२१, ८०८-९,
 ८५५, ८५७, ८६८, ९०८,
 ९३३, ९४८, ९५१, ९६३,
 ९८४, ९८७, ९९६, १००५,
 १०१८, ११०६, ११३३,
 ११४१, ११६५, १२१८,

१२४२, १२५८, १२६५-६,
 १२९३, १३३२.
 शिव १८६, २०८, २२१,
 ४८८, ६४३, ६७०, ६८३,
 ६८५, ७१६११, ७७३,
 ८०७, १०७३, १०८७,
 १११४११०, १२६८.
 शिवल्ल १२३७.
 शिवल्ल १२७, ३१०, ३८४,
 ३८६, ३८८, ४६०, ५३५,
 ५८१, ६२९, ६४३, ६५९,
 ६८०११८, ६९६, ७२७, ७६३,
 ७८९, ८२६, ८६३, ९४५,
 ९६१, ९७०, ९८६, ९९८,
 १२३१.
 शिवल्लगमण ४५९.
 शिवलेण १२४, ३८३, ११२६,
 १२७२-३.
 शिवल्ल ७५२.
 शिवल्ल १२८६, १३२७.
 शिवल्ल १०२९, १२९५.
 शिवल्लि ५९६, १०४४.
 शिवल्लि ९४.
 शिवल्लि ७०१.
 शिवल्लि ८४४.
 शिवल्ल ३१८, ४८२, ५४१,
 ५६२, ८४७, ८५७-८,
 ९६९, १००२१४.
 शिवल्ल ३१६, ९५७.
 शिवल्लि ३२३.
 शिवल्लि १२२९.
 शिवल्लि ५४१.
 शिवल्लि २०७, ३१७, ८२२.
 शिवल्लि ९५९.
 शिवल्लि ९६०.
 शिवल्लि ६२४.
 शिवल्लि ८११२.
 शिवल्लि ८.
 शिवल्लि ५९५, ७४६.

शिवल्लि १०७२.
 शिव ७४११, ८६-७, १०२८.
 शिवल्लेण ७६.
 शिव ९९९.
 शिव ४०, १०८, १६१, १८६,
 २००, २८६, २९९, ३९५,
 ४२८, ४६३, ४९२, ५२८,
 ५४९, ५७९, ६७९, ६८१,
 ८००, ८५३, ८७९, ९२१,
 ९४५, १०११.
 शिव १०२, १०२११५, १७०१
 ७, १८६११७, २९९११५,
 ३९५११५, ५३५, ८५३११०,
 ८९७, १०५२.
 शिव १३-५.
 शिव २, १५, १६, १६११५,
 ६२, ७२१५, १४०, १६२,
 १९०, २२२, २२५, २३१,
 २५९, ३०६, ३१३, ३३२,
 ३३८, ३५८, ३७२, ३८५,
 ४३४, ५१३, ५५५, ५७८,
 ६३४, ६५२, ६६३, ६७३,
 ६८०, ६८६, ७०३, ७१०,
 ७१५, ७५४, ७९९, ८०१,
 ८०३, ८१४, ८६४, ८९६,
 ९३३, ९६५, ११३६, ११७६,
 ११९३, १२१३, १२२९,
 १२४१, १२९२, १३१९११-
 शिव ३५, ६६, ७२, १०३,
 ११०, २००११७, २५४, २७१
 *१, ३९५११२, ५६६, ६९७,
 ८७९, ९८९, १००४-५,
 १०१३.
 शिव ४०१२, १७०, १०१३१
 १०.
 शिव २४२.
 शिव ११२२१३.
 शिव १९, ४०३, ७१०.
 शिव ३९९.

*पञ्चमो ३४५.
 *पञ्चमं २१९, ४४७, ७९५,
 ९२०, ११८५.
 *पञ्चमा १४०, ४५४, ५२१.
 *पिच्छण ६६८.
 *पिच्छणासु १२६३.
 *पञ्च ६६८१७.
 *पञ्च १९०.
 *पञ्च १२२०.

छ

छउअंगि ११०१, १२४९.
 छजह १२६८.
 छग ३८०.
 छग ११६६, ११९२.
 छलक ५८१.
 छपमो २४.
 छप्य ८३१७.
 छम्मुह २७७.
 छलिभो ९९८.
 छलिय ९९८१७.
 छलीभो ६७७.
 छंद १३१.
 छाप ६६८.
 छाया १११२.
 छायामो ६७७.
 छिण्णपिच्छणासु १२६३.
 छिण्णार्थीवराहं ७७३.
 छिण्णं १२५६१९.
 छिण्णंता ११२७.
 छिण्णंती ८७.
 छीरं १००.
 छुवती ८७१७.
 छेतं ५१.
 छेतं ४८.

ज

जह ४२, १६९, १५५, १५९,
 २६८, ३३९, ५५१, ६११,
 ६२२, ६३०, ६५१, ६६३,

६६६, ७१९, ७२२, ७२४,
 ७८७, ८४६, ८५५, ८६२,
 ८८५, ९२६-८, ९५९,
 १००६, १०१४, ११७१,
 ११७५, १२०१.

जह्या ३०२.

जह ६९, ५७६, १०३९.

जकल १०६, २२९, ३०२,
 ३२८, ३८६, ९६३, ९८८,
 ९९०, १२७६, १२८१,
 १२८९, १३१८, १३१९४-१.

जकलंग्याहं १२६१.

जकलगा १२४५.

जकलाहिविस्त २३०, ८९५.

जकलाहिविहं १२४३.

जकलोग १३१४.

जकलेस १२५५.

जकलेसि २४६, २५२.

जकलो ६५६.

जकल १०७३.

जकलंद २००, ३३३.

जकलस ७७९.

जका २०४, ८७७.

जग १३-२, १७, १२१, २१९,
 ३५०११, ३७०, ४३८,
 ५२९, ५६९, ५७७,
 ६६२, ६६२*१, ६८९,
 ६९५, ७१४, ८१२१६,
 ९०१, ११०७, ११७१,
 १२७६, १२२६.

जगाह १२२४.

जगणि ५८८.

जगनी ६५४, ७१९.

जगनी १२८०.

जगनि २७२.

जगवधान १०१९.

जगल ३९, ३१५, ७३७.

जगं ९५८, १२८११३.

जगंति ८३६.

जगणं १००२.

जगण १८१९, ७७, २५०,
 ६७१, ७५०, १०९३,
 १३०७, १३२०*३.

जगो ५७५, ६६८११५, ८६५१

जगोह ६६८.

जगोहिं ६२०१.

जगो १५१९, ६८, ५४६,
 ५६९, ५७४, ६९९.

जगोह्याहं १८५.

जगोहो ४५.

जगणि ५५.

जगता २०७.

जगो ११९३.

जग्य ५१, ५४, ५८, ५९,

६१, २२४, २५९, २७६,

२७८, ३४५१११, ३४६,

५१३, ५८५०२, ६५६,

६८१, ७३५, ९७०.

जहियसाहं ८२७.

जमलजग ६.

जमहर ६५०.

जम १६६, २२२, ३३८,

६४६, ७२९, ७८२,

८१४-५, ९३२.

जमस्त १०११.

जमं ३७४, ९२५, १०११.

जमि १७१, १७३, १७५,

४९७१९, ५५५.

जमुप्यति ४८.

जमो २९९, ६५२, ९९५.

जमो ४०९, ७१५.

जम २११४.

जमि १७३४.

जय ९०, ११६, ५८१, ७४५,

८१२, ११०३.

जयह ७.

जय ४, ५*१, ७१७, ८, १३.

जयमि १३७.

अयस्स ६.
 अयं ३४३.
 अयति १२.
 अयाससो ११६, ११०३.
 अर ११९, १३३, १०१५,
 १११२.
 अरइत्तण ३४२.
 अरउत्तंत्त ५२५.
 अरहर ६९६.
 अराए १३१०, १३१७.
 अरु ५९, १८०, १९६,
 २४२, ३३९, ३४२, ३५०,
 ४४१, ५८३, ७५६,
 १०९०, १११८, ११२५.
 अरुणं ३४३.
 अरुणायति ४७१.
 अरुणिहि ४४१, ५२२.
 अरुयार ५*१.
 अरुहर ३५०, ११८५.
 अरुहराहिं ४५२.
 अरुहरोहि ४५२, १५.
 अरुहि ४३, ४४२, ४५१,
 ५८०, ६४०.
 अरुहिणो ३४४.
 अरुं ४५५, ४८२, ७३६,
 ७५९, ७९३.
 अरुसलो १२-४.
 अरुपीठं ४७०.
 अरुपीठा ११.
 अरुण २७०, ३४४, ४८.
 अरुणिं ३४४.
 अरुणिय ७०३, १०८३.
 अरु ८४१.
 अरुसिचण १०८, २३.
 अरुसोचण १०८.
 अरुसोचण १०८, २३.
 अरु ४४१, १८.
 अरुण ३२९.
 अरु २५१.

असो ६४, १८८, ७८८,
 ११५५.
 अस्स २, ४, १२, २१, ६९,
 ७०, २७४, ५७३, ५८१,
 ६९७, ७१६, ७७८,
 १०४७, १०६९, ११५५.
 अह २३, ३५, १५३, १५६,
 १५८, १६७, १८६, १८९,
 २७३, २९४, २९९, ३०१,
 ३११, ३३३, ३६८, ३८२,
 ४१०, ४२२, ४६५,
 ४६६, ४९९, ५११,
 ५५३, ५७४, ५७९,
 ६६२, ६९३, ७११,
 ७१५, ७२५, ८१६, ८२४,
 ८३६, ८४८, ८६६-७,
 ८८३, ९२४, ९६७,
 ९७८, १०९९, ११७४,
 ११७६, ११८७, १२१५,
 १२४६, १२६७, १३३१.
 अहा ३०-१३, ११७-३, ८२५.
 अहिच्छं ३३०, ३३३, ३३४,
 ३८३.
 अहिच्छाह ३७८.
 अहिच्छाए ३८४.
 अहिच्छायार २२५.
 अहिच्छायार ३३२.
 अहिच्छिय २७६, ३८८.
 अहिच्छियत्ये १०६३.
 अहिच्छियं २१७.
 अहित्यं ३३३, ४६.
 अहिं १३-६, १३-८, ६०, २८०.
 अहिच्छं ९१२.
 अहोह्य २६१.
 अहोह्यं २६१, १४.
 अं १५, ३२, ४७-७, ६२, ६२
 *१, ६३, ७८, ११२, १३५,
 १५३, १९२, २११, २३५,
 २५५, ३०८, ३११, ३१८,

३२२, ३५७, ३८९,
 ३९०, ४१४, ४२७,
 ४६२, ४८७, ४९१, ५४६,
 ५५१, ५५५, ५५८, ५६०,
 ५६४-५, ५७०, ५७३,
 ६१२, ६१८, ६४२, ६४६,
 ६७९-८०, ७०४, ७०९-
 १०, ७१३, ७३०, ८०१,
 ८१४, ८५५, ८६४, ८७८,
 ८९०, ८९७, ९१६-७,
 ९२७, ९३०, ९३३, ९३४,
 ९५२, ९५४, ९६८, ९८३,
 ९८९, ९९७, १०००,
 १००३, १००७, १०३२,
 १०४०-१, १०५२, १०५२,
 ११५१, ११५८, ११७३-
 ४, १२०६, १२२१, १२२३,
 १२४०, १२४८, १२५३-
 ४, १२९४, १३१५, १३२३,
 १३३१, १३३१, १३३१.
 अंयार १३०, ५, १.
 अंधिया ७६५.
 अंधोह ८४१.
 अंते ३६७.
 अंपसि ५३८.
 अंपिण २२६, ९१७, १३१२.
 अंपिय ३३३.
 अंपियं १२६८.
 अंपिरी ५५०.
 अंयु १९७.
 आ ५३, १७८, २११, २३३,
 २६१, १५, ३३३-४, ३४०,
 ३८५, ४२९, ४३४, ५०१,
 ५७६, ५८५, ५८९, ६४२, ७३,
 ६५३, ६७२, ७३६-७,
 ७९१, ७९२, ७९७, ८५६,
 ८९६, ९३१, ९३३, ९३३, ९३,
 १०६०, १०७०, ११०७,
 १२१७, १२४०.

आम्ह ६६२*११12.
 आम्ह ९७९, ११११.
 आम्ह ५७५, ७११, ८६०, ८८४.
 ९५३, ९५५.
 आठ ३७.
 आभां ८४३.
 आभा ११७, १२२, २०८,
 ३८२, ५४९, ५८०१८,
 ६४४, ६७८, ८६३, ९१५,
 १०५३, १२०४.
 आगर १०७३१7.
 आण १२, ४०९.
 आणह ८५५, १०००. ११४६.
 आपवत्तं १७६.
 आपवत्तिणह १८२.
 आपवत्तिया १८३.
 आपवत्तेण १२६०.
 आपसि ५५५, ५६०, ६८०,
 ८६१.
 आपसु ५७१.
 आपं ५७१, ८४२.
 आपति १३३२.
 आपती ४९०.
 आपतेण ३०८.
 आपामि ५५९, ६५५, ८४८.
 आपिउमा १६०, ६७९, ९३७,
 १००८, ११६५.
 आपिजह १००५.
 आपिचं ४६४.
 आपिसि ३३२, ५५५१३, ६८०
 १7
 आपिस्सं ६८६.
 आपिहसि ७९८१2.
 आपिहिसि ७९८.
 आपु ८४०.
 आम १०९५.
 मामा ११७४.
 मामिणि ४४७, १०९२.

आय ११९८.
 आयह ४१३, ५४०, ५५६,
 ६६२*१.
 आयवेय १३०१.
 आयं ३९४, ४४०, ४४४, ४५०,
 ४५३, ५१८, ५२२, ६६८,
 ७३०, ८४२, ८९६, १००४,
 १०२५, १०६३, १०८८,
 १२३६.
 आयंति ३३२.
 जाया १३६.१, २८२, ३७२,
 ४२३, ४५७, ४७२, ५१७,
 ५८६, ५८९, ६६२*१,
 ८४६, ९३३, ९८६, ११५८,
 १२५९.
 जायाह ३९५, ८६०, ह ३८९.
 जायाह ६९२, ९१४.
 जायाभां ५२५.
 जायाभा ८०३.
 जाळ ५६, २८७, ३९९, ९०२,
 ११८२, १२९४.
 जाव १३११18, २२४, ३४०
 १13, ६३५१३, ६६०,
 ७८३, ८१४, ८५६१1,
 १०३३.
 जावत्यह २६१.
 जासि २२४, ८३३.
 जाही ७८६.
 जितियमेत्तं ८५५१16.
 जित्तो ११९३१6.
 जिय १५६, ३१५, ५८११7,
 ७१७, १००६, १२३७.
 जियह ७०१, ७१९.
 जियउ ९७०.
 जियसु ३८८.
 जियंत्तस्स ७१६.
 जियंतो ७१६.
 जिस्सा ३७५, १००१.
 जिंभाळस ९६१.

जीए ११९११2.
 जीएण ९३०-१.
 जीओ ११९१.
 जीय १५, ५५६, १०४५.
 जीयं ५६०, ५६७, ६१२, ६४२,
 ६९७, ७१७, ११४०.
 जीयंतस्स ७१६१10.
 जीयंतो १३९.
 जीव १५१7, ८९, ३७६, ४१३,
 ५५६१7, १०१२.
 जीवएत्त ७०८१11.
 जीविउं ७१२.
 जीविण ७०१, ७१४, ९३०१
 13, १००६, १०१२.
 जीविणत्त ७०८.
 जीविणह १०१२१8.
 जीविय ३७६१4, ५९०, ६७९,
 ७०१, ७०७.
 जीवियन्महिया १५६.
 जीवियमि ६५३.
 जीवियं ७०२, ७१२१6, ९८०,
 ११३७, १२०१.
 जीविया ६४५.
 जीवियासाए ६६१.
 जीवियाहं ७००.
 जीहा १००६.
 जुए १३०८*१.
 जुएह २५३.
 जुओ १४२, २०१, ६०३, ८३९,
 ११४३, १२५९, १३०४१
 21, १३२१.
 जुअह ९९७, १०६०.
 जुअं ११५०१11.
 जुअस १०९.
 जुअसं ११६५, ११८६.
 जुएण १२६६.
 जुएहा १०९२.
 जुएत्तं ३०७, ६११, ७१३, ९८७,
 १११५.

अत्ता ४९०.
 अति १४४.
 अतिगुणो १५०.
 अतिक्रमो १५०१.
 अन्दाकारिय २४११.
 अय ५०४, ७१८, १००६.
 अयई ४१.
 अयमंदर १३०५.
 अयक ७४७, १३०७.
 अयल १, ७६५, ७६९, ७७४.
 अयला १२५०.
 अयलाई १०८६.
 अयलाहिं ७४८.
 अयलोहिं १२५२.
 अयस्स ४७.
 अयं ९९, २०२, ३९८, ४०२,
 ४८६, ७६४, ७६६, ७७४,
 १०७५, १३०४.
 अया ९४९, ११११.
 अयाप ५१०.
 अयाण ७७२.
 अयाणस्स ४०२.
 अयाणं १०३७.
 अयाणी ३६३, ७८१.
 अयाणेण १०३८.
 अयई ४११३.
 अयईओ १३-७, ५०.
 अयईयण १२९६.
 अयईयणाहिंओ ९१५.
 अयईयणेण १३००.
 अयाणी ३६३१७.
 अह ५९६.
 अहं ६९३.
 अहं ८८४, ९०६.
 अहंमुलीप्र ४२२.
 ओ १०६, २५९, ४१८, ८२४,
 १०१०, १३३२, १३३३*१.
 ओचिण ८८०.
 ओण ८, १३, ३९, ४०, ६८,

७२, १०२, १६२, १८५,
 २३४, ३४०, ४१७, ४६०,
 ५१५, ५३८, ५७४, ७१,
 ६१०, ६५८, ६६४, ७३३,
 ८०८, ९१७, ९२५, ९६३,
 ९८८, ९९२, ११४९,
 ११६६, ११७७.
 ओणगणमि १२४६.
 ओणणो १११.
 ओणम्ह २९८, ३७९.
 ओणं १००५ ११२.
 ओणेसा ३३४.
 ओहिं २२२, ५७१.
 ओमं ४४०.
 ओमोहिं १२१.
 ओमो ९३५.
 ओण्हा २५३.
 ओण्हाकरिय २४.
 ओण्वण ३१३, ८२१.
 ओण्वणुम्माय २९४.
 ओ ४७, ६४, ७१, १५५, १५८,
 २९८, ३९०, ५४४-५,
 ५४८, ६६२*१, ७१६,
 ७३५, ७७७, ७८४, ८१६,
 ८३८, ९७९, ९८९१५,
 १०१३, १०६९, ११९३,
 १२८२.
 ओह ९५७.
 ओहक्को १४०, १३०५.
 ओहसिपण ११०२११४.
 ओहसिपिं ११०२.
 ओपइ १०९.
 ओपण ९६, ३११, ५४८, ६९०.
 ओणाई १३३०.
 ओणो २१०.
 ओण्हा ५६१.
 ओय २०२.
 ओयाभासं ८३३.
 ओण्वण ६०१, ७५५, ७७५.

ओहिं १४९११२.
 ओहिं १४९.
 ओहिण्ण १५०.
 ओीव ९५, ५४१.
 ओ
 ओति १६५, ४७४, ४७८, ५०२,
 ५८५*२, ६४३, ६५४*१,
 ६७२, ९७३, १०४७, १०६५,
 ११९३, १२३८, १२४०,
 १२६८, १२७७, १३१८.
 ओस ६३६.
 ओकारं ४७८.
 ओकस्सणीय ५९४, १०३०.
 ओनण १११८.
 ओऊण ६५१.
 ओण २६५, ९५७, ९९८.
 ओणतो ९४२.
 ओणी ७१६*१.
 ओणी १८६.
 ओसु ५७३.
 ओसिपण २२३.
 ओ
 ओक ११९५.
 ओण ९५८१४.
 ओट्टिपिं २१, ६१७.
 ओट्टो २६१, ७५९, ९७२,
 ९९८, १०७८, १२१७.
 ओट्टिय २९०, ४५५, ४६८, ५२४,
 ७४७, ९९८१५, १०७४.
 ओट्टियमि २१५.
 ओट्टियमि २१५११४.
 ओट्टियं ७५८.
 ओट्टिया ८, २६५.
 ओट्टियाप्र ९०९, १००२१.
 ओ
 ओय ७५.
 ओविओ ६८.
 ओवियाड २५३११५.

टाब ४७, १२४८.
 टागे १३२०*२.
 टागेसु १३१९*१.
 टिपदि ६२*१.
 टिमो ७९४.
 टिबं ३१३.
 टियाबो २५३.
 टेर ११८१२.

ड

डक ७४९.
 डक ४७८.
 डको ७५९.
 डवहल ५७०.
 डसगिक २८९१३.
 डड ११००.
 डडण ५८५४३.
 डडरं ५९९९.
 डडणी ११९६.
 डडमरुयं ११०९१७.
 डेरयमि १११०.
 डोलहरे ४६१.
 डोहलवा ८४६.

ड

डका ११०४.
 डकाप ११०२.

ण

ण १३, १५-६, १६*१,
 ३७-८, ५६, ६२, ६७,
 ६९, ७६, ७८, ९३, १३६*१,
 १४८-९, १५१, १५९,
 १६३, १७८, १८८-९,
 २१०, २१३, २१६, २२२-
 ३, २२६, २३३, २५५,
 २६८, २९६-७, ३०७,
 ३०९, ३१३-५, ३२१,
 ३३४-५, ३४०, ३४६,
 ४१७, ४२७, ४३२, ४६२-३,
 ४८६, ४८८, ४९८-९,

५०१, ५०९, ५१२, ५४६,
 ५५०, ५६४, ५६७, ५७१-
 २, ५७५, ५७८, ६१३,
 ६१८, ६२१, ६२३, ६३०-
 १, ६४२, ६६१, ६६७-८,
 ६७६, ६९३, ७०९-१०,
 ७१४-९, ७२८, ७३०,
 ७३६, ७७७, ७९९, ८२८-
 ३१, ८३३-६, ८५५, ८५९,
 ८६२, ८६६-७, ८८६-८,
 ९१७, ९२९, ९५३, ९५८,
 ९८३, १००२, १००४,
 १०१०, १०१३-४, १०३९,
 १०४१, १०६०, १०९९,
 ११०९-१०, १११२, ११३५-
 ६, ११३८-९, ११५१,
 ११५६, ११६४, १२०५,
 १२०७, १२३९, १२४१,
 १२४४, १२५३, १३३१,
 १३३३-१.

णह २४३, ३४९, १०२१,
 १०६२.

ण-रूचि ८५१.

ण-रूचि २४३१६.

ण-रूचि ६१.

ण-रूचि ७३१.

ण-रूचि १५२.

ण-रूचि ११०८.

ण-रूचि ५१८, १०९१.

ण-रूचि ६६९.

ण-रूचि २०५, १३१९.

ण-रूचि २९२, ३२०.

ण-रूचि ५५.

ण-रूचि १२७४.

ण-रूचि २५३-४, १२३५.

ण-रूचि ८३१.

ण-रूचि ४९४११, ९९९.

ण-रूचि ६१९.

ण-रूचि ६२६, ९८०.

ण-रूचि ४९७१२२.

ण-रूचि १००३.

ण-रूचि ५५३, १०११, १२२६.

ण-रूचि ५१२, ६४९.

ण-रूचि ३२, ४२७, ६३३, ६९७.

ण-रूचि २९७१७.

ण-रूचि १, २, ६, ९.

ण-रूचि ९, ५१०.

ण-रूचि १०५१, १२२७.

ण-रूचि ७३१, ८८८, १२०७.

ण-रूचि ९०६, १०६१, १३१९.

ण-रूचि ५१०.

ण-रूचि १७६.

ण-रूचि १४, ३३३, ८४३.

ण-रूचि २९९.

ण-रूचि १५१, १९१, २५१, २९९.

ण-रूचि ३७८१८, ४०२, ५१०,

७६१, ८३९, १०८२, ११४१,

११८३.

ण-रूचि (न जानामि) ८५६.

ण-रूचि १०८६१७, १०७३,

९४६, ११२८, १३९५,

४०४.

ण-रूचि ३७८.

ण-रूचि ८३१७.

ण-रूचि १०९८.

ण-रूचि २५२.

ण-रूचि ७७४.

ण-रूचि ८५३.

ण-रूचि ४३५, ८५०.

ण-रूचि ६६११.

ण-रूचि ६६११.

ण-रूचि ८२३, १०७१, ११०५.

ण-रूचि ५२-३.

ण-रूचि ६८९.

ण-रूचि ६४.

ण-रूचि ६६.

ण-रूचि ८८३.

ण-रूचि ८५५.

ग-यागिमो २३०, ६३१, ८६५.
 गर ११८, १३१, ७२७, ७३६,
 ११३८, ११४३, ११७५,
 ११८४.
 गरणाह १८७, ८०४, ८८८,
 ९८६, ९९०, ९९७, १०३८,
 ११६१, ११९९, १२१३.
 गरणाई १३१८.
 गरणाहो ९२, ५८२, ७९१,
 ८११, ११९८, १२३६,
 १२८८, १२९३, १२९८,
 १३००, १३११.
 गरवह ७४*१, १६७, १७८,
 १८४, २१३ ४, २३५, २५१,
 ७९८, ८०१, ९१४, ९२३,
 ९४७, ९६४, १०१२,
 १०४२, ११८०, १२०९,
 १२१६, १२२४, १३३५,
 १२४३.
 गरवहणा १०६*१, १२२६.
 गरवहणो १०४.
 गरवई ११३३, ११४७, ११५९.
 गरवर ११८५-६, १३१०,
 १३१७.
 गरवराण १२४६.
 गरवराहिंत्तो १२२०.
 गरवरींदा १०३२.
 गरवरो ११८७.
 गरराण ७३१, १०१५.
 गरराहिव २५०, २६१, २६६,
 ८०३, ८०६, ८०९/13,
 ९०७, ९१९, ९४९, ९५१,
 १०५७, ११६३, ११७३,
 १२१७.
 गरराहिवई ८४२.
 गरराहिवस्त १०३७, १२०२,
 १३१२.
 गरराहिवान ११७५, *गं ७९९.
 गरराहिवानि १०१.

गरराहिवेण ११३, ७९९, ८१०,
 ९२४, ९३६, ९३८, ९४४,
 ९७७, १०१६, १०४६,
 १०५८, ११५२, ११६७-८,
 १२२२, १२४७.
 गरराहिवो ८४८, ९७६.
 गररिंद १२३९.
 गररिंदस्त ११७२.
 गररिंदाण १०६३.
 गररिंदेण १४१, ११९३-४,
 १२९९.
 गररिंदो ७८८, ९३३*१, ९३९,
 ११२९, ११५५, १२०५,
 १३२०*२.
 गररेंद ११७, १२०६.
 गररेंदत्तान १०२०.
 गररेंदस्त १२९७.
 गररेंदा ८२५.
 गररेंदेण ९४५.
 गररेंदो १३११.
 गररेंतराण १०६.
 गररकृवरस्त ५७७, १२५१.
 गररकृवरो ६५६.
 गररकृवरस्त ३२५, १२५१.
 गररकृवराह १२९२.
 गररकृवरेण १२४८.
 गररकृवरो ३२३, ३२७, १२४२.
 गररुणिण ५००१६.
 गररुणिणिवत्तेहिं ५००.
 गररुणिणी ४७१-२, ५२८, ५३१.
 गररुणिणीए ८३, ८३१/19.
 गररुणिणोयर ६७५.
 गररुणिणोवरि ६७०.
 गररुणियह १३९.
 गरर २६, ८४-६, ९५, २८९,
 ३१३, ५०९, ५४६, ६७७,
 ६६९, ७६८, ८२१, ९०५,
 १०२८, ११०८, १११२,

११३६, १३२०*२.
 गरवर ६२, ६२*१, ६३, २८०,
 ३७४, ४६३, ६३५, ८३२,
 ८४७, ८५३.
 गरवरि ३७४/1, ४४१.
 गरवहण १२८७.
 गरवंध ३५४.
 गह (नल) २७६, ७५२, ७६४,
 १०८३, १२५६.
 गह (नमस्) २०१/15, ७१,
 ३५९, ४४३, ४४७/14,
 ४४९, ४६९, ७४६, ११०४,
 गहयक २०, ५५, ५०२, ५९९,
 ६४०, १०८८.
 गहयकट्ट २१५.
 गहयकमि ४४२.
 गहयकाओ ६५४*१.
 गहयकास्त ७३८.
 गहसरे ४६९/16,
 गहंराण ३४१, ३५०, ४३६.
 गहंराणह २०९.
 गहालोय ४४०.
 गहाहि ६७४, १०९२.
 गहाहोयं ६७२.
 गहो ६६८.
 गं ८४९/४, १२२३/3, १३०८
 *१.
 गंदण ३६१.
 गंदो १२३०, १२४७.
 गंदि २३९.
 गन्तम ६२२.
 गापाहिं ४११, १०५३.
 गाभोवन्दा ४१५.
 गाभोवह १०६*२.
 गाभ ४४, ९०५.
 गाम ६४, २१६, २३१, २८३,
 ३७०, ३७२, ३७४, ४१७,
 ५८०, ६५६, ७८२, ८०४,
 ८२०, ८४४, ८८५, ९७६.

१०४५, ११३७, ११६४,
१३३३.
गार्भ २२, ५२, २३०, २५७,
३३०, ६०८, ७८६.
गामा १०६, ६४६.
गामाय ९२.
गामिच ८०१३, ४४६११२.
गामे ३३०१५.
गामेण १८, २०, १५६, २८१-२,
३७२, ७८२, ७८८, ८०२-३,
८१३, १०४४.
गाम्य ७८१.
गाम्यकेपर १९७, १०२७.
गाम्यजुण १००८, १०१८, १०२१.
गाम्यजुणस्त १०५८.
गाम्यजुणेण १०६१.
गाम्यर १०८०.
गाम्यं ५७१, ६६१.
गाम्या ४१८.
गाम्यारि ४१७.
गाम् ७७४.
गाम्केरि १०३१.
गाम्णो २०१.
गाम्सं १६*१.
गाम्संजलीहि ५९.
गाम्संतु ११.
गाम्सा ८४०.
गाम्सिया ७७२.
गाम् ७२७.
गाम्मिम २०९, २१५, ६७४.
गाम्मस्त ४५४, ९४३.
गाम्हं २९१११६.
गाम्हि ७५६, ७६७, १३०८.
गाम्हे १०६३.
गाम्हेण १३४, ११७८.
गाम्हो १३१, १५८, २५१,
५८०, ५८२, ६७२, ८१६,
९७६.
गाम्भ २०११५.

गिडर्भं १९७.
गिडंज ६३७.
गिडंजए ६०७.
गिडंजमिम ६२८.
गिडंजं १९६, ५९४, १०२६,
१०३०.
गिदंजण ४७३, ८२२, ८९०,
९७७.
गिदंस्ति ६६७.
गिओह १०७३.
गिओह् ७३४.
गिओह्हि ११२४.
गिकरे ५७१३
गिक्कह्यव १००५.
गिक्कह्यवाह् ९५५.
गिक्कसुमा ६५५, ६९१.
गिक्कपो १०९.
गिक्करण ७०८, १०३९, ११४९.
गिक्करणमिम ४९११२.
गिक्करणं ४९१.
गिक्कसेव ७४३.
गिक्कामो १०१८, ११८१.
गिक्कगुड ७६४.
गिक्कघोस २७८.
गिक्कघोसं १२९६११४.
गिक्क ११५.
गिक्कलच्छीए ५६३.
गिक्कलं १९५, १३०४.
गिक्कं १०, १४, ४०११२, ६७,
७२१, ८४३, ९४२.
गिक्किलो ३२१.
गिक्कसव १३-२.
गिक्कट्टाह् ४७९.
गिक्कलो ४०.
गिक्कए १९४.
गिक्कएण ६६३.
गिक्कएण् ७२६.
गिक्कएण २८४.
गिक्कएण्हिं ८८६.

गिक्किल्लएण ६६३११.
गिक्कह् ५३२.
गिक्कण ८६७.
गिक्कणमिम ८६६.
गिक्कणं १४३.
गिक्कणे १२१६.
गिक्कण्तिओ ६२६१७.
गिक्कण्तर ३४४-५, ५९५.
गिक्कणरो ४५६.
गिक्कण्ठ ७७५.
गिक्कण्ठमके ९५.
गिक्कण्ण ८५६.
गिक्कण्णयाड ५०.
गिक्कण्णसिय ५१९, ५८०.
गिक्कण्णमेस ९६९.
गिक्कण्णणय ७७२, ११०६.
गिक्कण्णुयाह् १११४.
गिक्कण्णयाए ११.
गिक्कण्णविज्जह् ४८६.
गिक्कण्ण २९७१७.
गिक्कण्णामा ४०१.
गिक्कण्णामो ४३६, ९९९, १०३५.
गिक्कण्ण ५९, १०८५.
गिक्कण्णिय ११२३.
गिक्कण्ण ८३०.
गिक्कण्ण ५६०, ८४७, ९४१,
१०८६, १०९५-६.
गिक्कण्णालस १०९८.
गिक्कण्णाल्लेण ११००.
गिक्कण्ण ११४९.
गिक्कण्णाल्लेण १०६७.
गिक्कण्णो १९८.
गिक्कण्णो ७१०.
गिक्कण्णो ११९४.
गिक्कण्ण ७७९.
गिक्कण्णाल्लो २१९.
गिक्कण्णं ७७५.
गिक्कण्णेण १०१४.

गिष्फळो १८९.
 गिष्फळ ४८२, ९९९.
 गिष्फळत ११०६.
 गिष्फळ ४३, ३६०, ५१०,
 ६११, ११८४.
 गिष्फळ १६५.
 गिष्फळजळि ६५१.
 गिष्फळा ९३१.
 गिष्फळाण ९५४.
 गिष्फळो १०६९.
 गिष्फळिस्तं ६४९.
 गिष्फळह ६७६.
 गिष्फळुत ७५५.
 गिष्फळिहं ४२६.
 गिष्फळच्छेकण ११७८.
 गिष्फळयं ६०७.
 गिष्फळया १११.
 गिष्फळ १८३, ४००, ४९२१३,
 ९७२, १०८६, १२५८.
 गिष्फळराण ८९८.
 गिष्फळरोहिं ५४२.
 गिष्फळरो ५१६.
 गिष्फळेण ७१.
 गिष्फळजंतव ५२०.
 गिष्फळियात ४५३११९.
 गिष्फळो ४२२.
 गिष्फळयं ११३२.
 गिष्फळ ७५७.
 गिष्फळसं २५९, ८३०
 गिष्फळसंवरं ४०२.
 गिष्फळसं १०८२.
 गिष्फळिष्फळो १२८९.
 गिष्फळिया १३०९.
 गिष्फळियाणो ४५३.
 गिष्फळियाणु १०६९.
 गिष्फळिया ९७, १२६२.
 गिष्फळ १२-४, ३१, ४६९.
 गिष्फळ ९३६.
 गिष्फळया १३१२.

गिष्फळयं ३७३.
 गिष्फळो ५२४.
 गिष्फळिष्फळि ४८६१४.
 गिष्फळ ७-५१९, ५१, ६९, ७१,
 ११०, १४०, १४५, १८८,
 १९२, १९४-५, २१९, २७२,
 २९७, ३०५, ३१७, ३२५,
 ११०, ३३०, ३३८, ३४१-२,
 ३५७, ३६१, ३७९, ४३७,
 ४६०, ४८५, ५५३, ५५७,
 ६३२, ७०२, ७०६, ७२६,
 ७४०, ८०४, ८०८, ८१२,
 ८२३, ८८६, ९७१, ९९५,
 १०१७-८, १०५८, १०८४,
 १०८९, ११०५, १११२,
 ११३७, ११४३, ११५६,
 ११७२, ११७६-७, ११८३,
 ११९८, १२१६, १२५२-३,
 १२६०, १२६३, १३१६,
 १३१८, १३२०-२.
 गिष्फळ १०४८१५.
 गिष्फळसु १९२-१३.
 गिष्फळंती १२८१.
 गिष्फळसं ७०९.
 गिष्फळ ३४७.
 गिष्फळकमाण १०२०.
 गिष्फळोसहि ४४९.
 गिष्फळ ३००, ६३५*३.
 गिष्फळ ७२१, १०७८, ११५८.
 गिष्फळिष्फळ १९५.
 गिष्फळो ५८५*२, ८२३, १०६४,
 १०७३.
 गिष्फळ २०, १००, १२५, १६२,
 १६४, १७०, २७२, ३३१,
 ३९८, ४३१, ५८२, ६०८,
 ९१०, १०४८, १०६२,
 १०७३, ११६९, १३१३:
 १३१९*१, १३२८.
 गिष्फळयं १६२१२.

गिष्फळया १०७३.
 गिष्फळयाणो १३१३.
 गिष्फळयाणिय १२६३.
 गिष्फळ ४७९, ८२३१९.
 गिष्फळिष्फळ ५६.
 गिष्फळ २२९, ३५६, ५९४.
 गिष्फळ ४४८१३
 गिष्फळ ५७, ६२८.
 गिष्फळो ४४८.
 गिष्फळो ३४५.
 गिष्फळोसु ११७१.
 गिष्फळिष्फळ ११२०.
 गिष्फळिय २३२.
 गिष्फळिया ११३६.
 गिष्फळिय ९३, १११०, १११२.
 गिष्फळ ४५८१४.
 गिष्फळसं ७९३.
 गिष्फळिय १३३२.
 गिष्फळी ८७६.
 गिष्फळ १२२, ३५२, १२११.
 गिष्फळिष्फळ ११२०.
 गिष्फळ ३५३, ११८४.
 गिष्फळ १११६.
 गिष्फळो १०४३.
 गिष्फळसं ७४१.
 गिष्फळ ९९२.
 गिष्फळ १७.
 गिष्फळ ५९४, ६२८.
 गिष्फळसंवरिय ५७, २२९.
 गिष्फळसं १२०.
 गिष्फळसं १०८, १०१७.
 गिष्फळसं ६३६.
 गिष्फळोय ९९९.
 गिष्फळराणा ६५५.
 गिष्फळराणा १०७६.
 गिष्फळसं ८०९.
 गिष्फळराणा २५४.
 गिष्फळ ४२०, ५६३, ८९२.

गिरुया ५८९.
 गिरुवम १०८४.
 गिरुममाण ४३३, ९०१.
 गिरुममाण ८७५.
 गिरुविओ १०५.
 गिरुजाह् ९४६.
 गिरुह ४०१.
 गिरुयं १६५.
 गिरुलीण ६०३, १०९२.
 गिरुलुक्कमाणी ६४१.
 गिरुलुक्कं ६३८.
 गिरुलुण ११९५, १२०३.
 गिरुवोहि ५०३११४.
 गिरुवडह १०९२.
 गिरुवडण ४४२, ४५१.
 गिरुवडिओ ११८७.
 गिरुवडिय ६८८.
 गिरुवडियाओ ६७७.
 गिरुवेमि ७८३.
 गिरुवसह २१६, ८२२, ११६४.
 गिरुवससु २१४.
 गिरुवसंति २५९१११.
 गिरुवसिजह् २७५.
 गिरुवह १९८, ३५५, ६८९,
 १०३४, १०७२, १०८९,
 ११०७.
 गिरुवहं २३७, ३४९, ३५४,
 १११८, १३२६.
 गिरुवहाण ७५४.
 गिरुवो ११७१, ११८६, १२७६.
 गिरुवोण ८५, ३२८-९, १०३५,
 ११०६.
 गिरुवोसु ४९, ७५, ८५१०
 गिरुवो ४५६, ६७४, ७३३,
 ८१९, १०९०, ११३८.
 गिरुवारिय ६०३, ९०९.
 गिरुवरेमि ६६२.
 गिरुवास ७२३, ७८२.
 गिरुवासमि ३७५.

गिरुवासं ५२, ३५१, ६०८.
 गिरुवासीणं ११७७.
 गिरुवासोहिं २७७.
 गिरुवासो १३-६.
 गिरुवासो ४६, ५८५, ६५६, ७८६.
 गिरुविओहिं ५०३.
 गिरुविड ७४२.
 गिरुविडण ४५११७.
 गिरुविण्णुण ७७८११७.
 गिरुविसं ८३०१११, ९५८.
 गिरुवीडिय ११९१.
 गिरुविस ५९९, १३०४.
 गिरुविसं २०३, १११९.
 गिरुविसा ३७०.
 गिरुविसाण ७५३.
 गिरुविसिण्णु ११५.
 गिरुविसिय ९५, ९७४, १२५०,
 १२८६.
 गिरुविसियच्छि १२५२, १२५९.
 गिरुविसु ४७१३.
 गिरुविसो ६८, ७७०.
 गिरुवडह १२००.
 गिरुवडहंत ३४९, १११९.
 गिरुवडिय ८२१.
 गिरुवण्णुण २५१, ७७८, ८२६.
 गिरुवण्णुण ८३.
 गिरुवण्णुणा ७६३.
 गिरुवण्णु ३२९, ८२०, ११४८,
 १२६१.
 गिरुवण्णुसस ९६४.
 गिरुवण्णुसिओ ६२६.
 गिरुवण्णुसिय १३२०७१.
 गिरुवण्णुह २४२.
 गिरुवण्णुओ २७, ७६०.
 गिरुवण्णुविय ५२८, ७५२.
 गिरुवण्णुह १००३.
 गिरुवण्णुण १९४.
 गिरुवण्णुणं २२२.
 गिरुवण्णुणा १९०.

गिरुवण्णुण ६६६.
 गिरुवण्णुण ९६९.
 गिरुवण्णुण ५६३.
 गिरुवण्णुण २५२.
 गिरुवण्णुण २४.
 गिरुवण्णुण १२३, ६२८, ७६८,
 १०३४.
 गिरुवण्णुण ९०१, ११३०.
 गिरुवण्णुण १६९.
 गिरुवण्णुण ५४५.
 गिरुवण्णुण ७१६११, ९००१२.
 गिरुवण्णुण २५८, ५८४.
 गिरुवण्णुण ५३३, ११५८.
 गिरुवण्णुण २, १३०४.
 गिरुवण्णुण २३०, ७०५.
 गिरुवण्णुण २७६.
 गिरुवण्णुण १८२, ५३१, ७७६,
 ८५३.
 गिरुवण्णुण १०८२.
 गिरुवण्णुण २१७, ९३९.
 गिरुवण्णुण ७९८.
 गिरुवण्णुण ५३४.
 गिरुवण्णुण २५, २८६, ३३५, ५३२,
 ५९३, ९२२, १०९१, ११६५,
 ११६७, १३११.
 गिरुवण्णुण २५, ६ ५३२, ६६६.
 गिरुवण्णुण ४७३.
 गिरुवण्णुण १०७७.
 गिरुवण्णुण ९५२, १२१०.
 गिरुवण्णुण १३४, १८७, ७०५,
 ८४६.
 गिरुवण्णुण २६१७, ७८७, ८०१,
 ८३२, ८३८.
 गिरुवण्णुण १५, २६, १४६,
 ५७९, ११७३.
 गिरुवण्णुण ११७२.
 गिरुवण्णुण ५३४.
 गिरुवण्णुण ११७९.
 गिरुवण्णुण २२५.

गिसारंभे १०९९.
 गिसाबसेसं १०८५.
 गिसासु ८५९, ११६६.
 गिस्ति २२७, ६९०, ९५७,
 ११८६.
 गिस्तिभो ४२२११.
 गिस्तिथ ११९८.
 गिस्तिथर ११६८, ११८१,
 १२००.
 गिस्तिथराणं ११८०.
 गिस्तिथरेण ११८७.
 गिस्तिथरो ११९३.
 गिस्तिथं १०७७.
 गिस्तिस्मय ११६५१६.
 गिसुभो ६८७, ७३१.
 गिसुगंति १३३३*१.
 गिसुगिळग ३४, ९७८, ९८६.
 गिसुगिळ्हा २७८.
 गिसुगोसु ५३, २६३, ७२२,
 ९९४.
 गिसुयं १३५, १५६, ५६७-८,
 ९२२, ९३२, १२४८.
 गिहलम्ह ८६१११०.
 गिहचो ३०८१३, १०५३११४.
 गिहस १०९६, ११२३.
 गिहाभो ३६७, १०९४.
 गिहाय ९०१.
 गिहायं १११७.
 गिहि १९६, ३३९, ३४२,
 १२४३.
 गिहित १३२६.
 गिहितं ८६१.
 गिहितो ३०८, १०५३.
 गिहितंमि १४७१७.
 गिहुय ५१०, ९०९.
 गिहुयं ३, ४२०, ४२२, ६८८,
 ७०७.
 गिहोण २५५.
 गिहोस १२६, ११०३, १२४९.
 १००१.

गिहोसं ९०९, १२९६.
 गित १०.
 गितच्छरो १६९.
 गित्तिगिजा ५७६.
 गीह् १३६.
 गीभो ६३८.
 गीध १०८९.
 गीधम्मंतर २४१.
 गीयम्हि ४८९.
 गीयं ८९७.
 गीया ११४९, १२२२.
 गीरप्यण १७७.
 गीरुप्यळ १२६४.
 गीभि १२२, ११०७.
 गीसरिभो ११०३.
 गीसल्ल १०६६.
 गीसवेसि १११५.
 गीसहं ११०१.
 गीसकं ११८६.
 गीसलो ५८५.
 गीसलो ४००.
 गीसास ४८०, ५६३, ७४८,
 १०९४.
 गीसासा ३९८.
 गीसासेहिं ६१६.
 गीसासो ९६१.
 गीसेस ४५-६, ५२, ६४, ८८,
 ११४, १३६, १४४, ३६५,
 ४१९, ५५४, १०७३,
 ११०६, १११८, ११२२,
 ११४८, १२८५.
 गीसेसं १६१, ३०६, ४५१,
 ४५८, ५८२, ७२७, ८७८,
 १०५०, १२२६.
 गीसेसे ११९७.
 गीहरंताहं ११४२.
 गु ४८८, ७८१, ९८१, ९९२,
 १००१.

'गुराहरीहिं' ३८७, 'हिं' ३८७
 ११७.
 गुण ७१८.
 गुणं १३९, ३८९, ९२५.
 गुमिण्हा ४९२.
 गुमिय ८०.
 गुमेसि ४८५, ८६३.
 गुच्छंती १०८०.
 गुच्छामि १००४.
 गुत्त ३९२.
 गुत्तम्ह २९७.
 गु ३४, २०९१४, २१५, २९६,
 ४१२, ८०५, ८४९, ११४९,
 ११७३, १२२२, १२२३१३.
 गुत्तर २६, ५४, ७४३, १३०४.
 गुत्तरं ९.
 गुच्छह ५३१.
 गुच्छसि ७२२.
 गुय १३६*१, १८८, २७१*१,
 ६४२, ९२९, ९५९, ९६०,
 १०१०, १०३९.
 गुयं २६८, ७०५.
 गुरिसं ६८४.
 गुवच्छो ८५, १३३.
 गुवथो १३३१२.
 गुसा ९२९.
 गुह १३६*१
 गुह (केह) २२२, २३२, ६४५,
 ६६१, ९५४, १००५,
 १०९४, ११३६, १२५८.
 गुहकं १२१३.
 गुहाभो ५४७.
 गुहाभो ६३५*३.
 गुहो ४०३.
 गुहो ४१०, ५४७.
 गुहण ११८.
 गुो १८८, ९५८.
 गुोमाख्या १०९९.
 गुोष्ठसु ११०९.

णववर्षं १२८५.
 णवविणो १२९०.
 णवण्ड १६२१२.
 णवावह १६२.
 णवावेकण ११२.
 त
 तह २०२.
 तह्य १२७६.
 तह्यवर्ष २.
 तह्यं १०२-३, १०३४.
 तह्या २, १०२, ३०३, ३२२,
 ७१८, १८९, १२२०.
 तह्यलोय ८११०.
 तह्यं ४२६, १०३५११.
 तह्यो ५६०, १०३२९.
 तह्यो १०३२११.
 तह्यं २०२१११.
 तह्यं २१६.
 तह्य ४१४, ५१४, ५६४, ५६७,
 ६४६, ८३४, ९२२, ९२६,
 ९६७, १००१, ११५७,
 १२२१, १२३४१०.
 तह्यो १७५-६, ५५८, ६३५:२,
 ६३५:३, ७९७, १००२,
 ११७०, ११९५१०.
 तह्यल २५४, ८१०, १०८१.
 तह्यल ३००, १८३, १२८२.
 तह्यलुक्कं ५४२.
 तह्यलोह्य १३०.
 तह्यलण १४१, २००१७, ३००,
 ४२४, १२०४, १२६८.
 तह्यलणमि १३२७.
 तह्यलण २००, २७०, ३४१,
 ३९५, ५३४, ८५१, ८७९,
 ९५१, १२३२.
 तह्यलण ६४४, ९६४, ११९४.
 तह्य १७३, ४४१.
 तह्यमि १०७.

तह्यं १०९, १०९११.
 तह्यवण १८७.
 तह्यवर्षा १७२.
 तह्यविय २९०.
 तह्य ३४९.
 तह्यण २२, ६३५, १२३०.
 तह्यो ३२३-४, ३७२, ५५४,
 ६५७, १०९४१२.
 तह्यवस्स १२२६.
 तह्यवा २३०, ३२५, ८१३,
 ८७०, १२७८१०.
 तह्यवाए ८९५, ९९०, १२७८,
 १३२०.
 तह्यं ७२५.
 तह्यं १९३.
 तह्यण १०१०१५, १०१०.
 तह्य ७६५, ७६७, ७७६, ८३९,
 ८४१, १०९०.
 तह्यमि १३३३:१.
 तह्यो १०९४.
 तह्यवण ६८.
 तह्यण १२२, ७४८, १०८३,
 १२६२.
 तह्यलुक्कं ८५७.
 तह्यलुक्कं १३११.
 तह्यं ३८५, ८९६, ११३६,
 ११९३.
 तह्यो २३४१०, ४३२, ५३०,
 ५६०, ५६३, ६२७, ६३४,
 ६६६, १३०१.
 तह्यो १०२५.
 तह्य ३५, ६२, ६२:१, ६३,
 ११०, १२८, १३१, १४३,
 १७६, १८१, १८३, २०४,
 २०६, २१२, २१४, २३०,
 २६५, २८२, ३०११२,
 ३२८, ३३०, ३५७१२,
 ३६३, ३७१, ३८४, ३८८,
 ३९१, ४३१, ४६३, ४७४,

५८४, ५९८, ६०१, ६२०,
 ६३८, ६५९१७, ६६४,
 ६८७, ७३५, ७९०, ७९२,
 ७९६, ८०३, ८०६, ८१०,
 ८१७, ८४८, ८५४१३,
 ८६२, ८८८, ८९३, ९००,
 ९०४, ९०६, ९०८, ९१३,
 ९१९, ९२१, ९२४, ९३७,
 ९४५, ९४९, ९५२, ९६७,
 १००५, १०४५, ११४८,
 ११६११५, १२११, १२१६,
 १२२९, १३११.
 तह्यलुक्कं १३००.
 तह्यलुक्कं १०१५.
 तह्यलुक्कं २३६.
 तह्यलो १०३५.
 तह्यलिसमि ६४.
 तह्यलिसो ११५९.
 तह्यलण ८४९.
 तह्यलस १०८, ८४७, ९५६१२.
 तह्यलसं ८२०, ८३३.
 तह्यलसामो ८२७, ८५०.
 तह्यलसामण ३३८.
 तह्यलसामि ६६०.
 तह्यलसियं ६१, ५४३.
 तह्यलसि १०८१२२, ९५६.
 तह्यलसि ९१९.
 तह्यलसियं ६११२.
 तह्यलसि ४३५.
 तह्यलस १२५०.
 तह्यलसि १२९.
 तह्यलस १२६२१२.
 तह्यलस १२७.
 तह्यलस ६०४.
 तह्यलसि ५३१.
 तह्यलस ३४३, ४५५-६, ४७०,
 ६७४-५, ६७७, १०७२,
 ११७१.
 तह्यलस ४५३.
 तह्यलसि ११७०.

समाक १९७, ५२२, ११३०
 ११३, ११८५.
 समेग १३, ४४६, ४४९, ४५१,
 ५१९, ६४०.
 समोर्द्ध ५२३.
 सम्य ५७३.
 सम्यति ४०४.
 समिम १८२, ५१५, ५८९,
 ९३५, ९७९.
 सभकोज ८११०.
 सभकोय ८.
 सभतो १०३९१३.
 सभ १३२९.
 सरणि ५७, २२९, ३५६, ५९४,
 ६२८.
 सरक १९७११९.
 सरखि ७४८, ७६०.
 सरखिया ११२२.
 सरंग २८, ४००, ७५७, १३०६.
 सरिज्ज ५६, ४९८.
 सरु १७९, २२०, २२९, २३६,
 २६२, ३३६, ३५२, ३५५,
 ३६९, ३९६, ४४३, ४६१,
 ५८३, ५८५३३, ५९२,
 ६२८, ६४१, ७९१, ८७७,
 ८९२, ११३०, १२११.
 सरुवावा ५१७.
 सरुजाय १२-४.
 सरुग १२-४, ८७, ७४६,
 १३०९.
 सरुणीओ ३१३.
 सरुणीण ६२३१.
 सरुणी ७८, २१९, २९४, ६७७,
 १२३७.
 सरुम्मुक्यां १२७१.
 सरुवावा १७९१.
 सरुवा १७४.
 सरुव २६८१३.
 सरुमिम ६२९.

सखण्णो १०६८.
 सखिणां १०८३.
 सखिणिय ५२३.
 सखिय १३०८३१.
 सखियाण १३०९.
 सखे ७५१.
 सखेसु २१२.
 सख (तपस्) २६९, ५८५३१,
 ५८५३३, १०२५१४, १२३७.
 सखण्णो ७२८.
 सखिणज ९८.
 सखिस्ति ११५०.
 सखं ५८३, ५८५.
 सखं २४०.
 सखाहि २१३.
 सखिय ८३८.
 सखियंगी ४६४, ४७४.
 सखियाओ १२५४.
 सखियाण ४९७.
 सखोवण २२९, २३५, ७४०,
 ८९२.
 सखोवणमिम ५८९, ६२२.
 सखोवणं ७८३, ९६५, ११४९.
 सखोवणाहिंओ २३४.
 सखोवणे २६९, ७२४, ७२६.
 सखोवणं ९९८.
 सखस २०, २२, ७३, १०६२,
 १५५-६, २२६, २४३, २८२,
 ३०९, ३२५-६, ३५२,
 ३५७-८, ३७२, ३७४,
 ४०२, ४२३, ४९२, ५६४,
 ५६६-७, ६०८, ६१५,
 ६१८, ६२०, ६५८, ७१८,
 ७७९, ७९१, ८४६, ८५१,
 ८८९, ९१७, ९७०, ९७७,
 ९८१, ९९२-३, १०४५,
 १०५०, १०६९, ११६४,
 ११६७, ११७६, ११२६,
 १३१२.

सखसणे ८०३.
 सखसा ३७२१३.
 सखिस्ति २४४, २८१.
 सखस्य ३.
 सखस्यं ३७३.
 सखस्ये ३१.
 सखस्ये ९८९.
 सखस्यो ३२२, ९८८.
 सखस्योवणि १०६३१.
 सख १६११, ३५, ४२, ६६,
 १०१, १०८, ११४, १५२१
 १०, १५३, १६१, १८६१६,
 १९२, २११, २४९, २६८,
 २७२-३, २९९, ३०७,
 ३२१, ३३३, ३३९, ३६८,
 ३८२, ४१०, ४२२, ४३४,
 ४६६, ४८८, ४९०, ५१२,
 ५१४, ५१७, ५३७, ५४४,
 ५४७, ५७३-४, ६२७,
 ६६०, ६६६, ७१०, ७१५,
 ७२५, ७७८, ७९९, ८३५,
 ८६३, ८६६, ८७३, ८७९,
 ९२४, ९३१, ९४८, ९६१,
 ९७८, ९८९, ९९८,
 १०९९१५, ११३५, ११४१,
 ११५७, ११८७, १२१०,
 १२२२, १२२५, १२४६-७,
 १२६७, १३१४१०, १३२०.
 सखा १८९, २४८, ३११, ४२६,
 ४९९, ७२२, ८३६, ९२६,
 ९५५, १०५१, १०९९,
 १३३१.
 सखावि १३७.
 सखि ४३४११२.
 सखि २८६, ३३५, ३५९,
 ३८७, ४२५, ४३०, ४६३,
 ४७६, ५८५, ५८८, ६५५,
 ७००, ७३६, ८०४, ८०७,
 ८११, ८१३, ८२७, ८५३,

८७४, ८९७, ९१४, ९२४,
 ११८१, १२१७, १२४२,
 १२५५, १२७०, १२९०.
 तं २, १५, १५११०, २३,
 ३२, ३४-५, ४२, ४७-७,
 ५३, १०१, १३४, १३५१४,
 १४८११, १५३, १५९,
 १६१-२, १६५, १८४,
 १८६, १९२, १९८, २००,
 २०२, २२६, २३५, २४८,
 २५५, २७०१५, २९१,
 २९५, ३०४, ३०७, ३११-२,
 ३१७, ३२२, ३३२, ३६३,
 ३६८, ३८३१७, ३८९, ३९३,
 ४२७, ४३१, ४३४, ४६२,
 ४७३, ४८६-९, ४९२, ४९९,
 ५०४, ५१०, ५३५, ५३७,
 ५४६, ५४९-५१, ५५४,
 ५६०, ५६३१५, ५७७,
 ६०४, ६०७-८, ६१२, ६१४,
 ६४२-३, ६५४:१, ६६४,
 ६७९-८२, ६८४, ७०४-५,
 ७०८-९, ७१३, ७२२, ७२५,
 ७७८, ७९९, ८०९, ८१४,
 ८३५, ८५७, ८६३, ८६८,
 ८७९, ८८८, ८९५, ९०३,
 ९१६-७, ९२१, ९२४,
 ९२६-७, ९३०-३४,
 ९३६-७, ९४८, ९६१,
 ९७८, ९८३, ९८६, ९८९,
 ९९७-८, १०००, १००३-४,
 १००७, १०१८, १०२३,
 १०२५, १०३३, १०३७,
 १०४०-१, १०४६, १०४८,
 १०५२, १०५६, ११२०,
 ११२९, ११३३, ११५०,
 ११५७, ११६८, ११७४,
 ११७६, ११८५, १२०६१२,
 १२०७, १२१२-३, १२१७,

१२१९, १२२१-२, १२३८,
 १२४७, १२५४, १२९४,
 १३१५, १३२३, १३३१.
 संतुलिय ७१०.
 संख्य २७७.
 संख्यिय २९०/१४.
 संतु ७५६.
 संविरभिष्ठ ११७३.
 संबोळ ९१३.
 संसृमि ५३११३.
 संस ३९११११, ४०१.
 संसं ३१३.
 संसि ३०१.
 संलोग्य १३०६.
 संलोसरिय ४५६.
 सा ९-५, १७१३, ३३, ३८,
 ४२, ५१, ५३, ९४, १०६०१,
 ११९१३, १३५, १३९-४०,
 १४८, १५२, १५४-५,
 १५९, १६१, १७८, १८६,
 १९४, २०४, २०८, २१७,
 २३०, २३३, २६४, २६८,
 २७३, २९६, ३१४, ३१९,
 ३२३, ३२५११, ३३५, ३४०,
 ३७८-९, ३८०१२, ३८४,
 ३८५१३, ३८६१५, ३८८
 १, ३९४१५, ४०४, ४१०,
 ४१४, ४२९, ४५२१४,
 ४६०१२, ४८८, ४९४-५,
 ४९७, ५०२, ५१६, ५२०,
 ५२९, ५५१, ५५६-७,
 ५७७, ५८५, ५८५:३,
 ५९८, ६०१, ६१०-११,
 ६१३, ६२२, ६३२, ६३५,
 ६३५:४, ६३८, ६४०-२,
 ६४९, ६५२, ६५४:१,
 ६५६, ६६३, ६६६, ६७२,
 ६७९, ७०२, ७१३, ७१९-
 २०, ७२२, ७२४, ७३६-७,

७५२, ७८७, ७९२, ७९४,
 ७९६, ८०१, ८०९, ८२६१३,
 ८३८, ८४८-९, ८५१,
 ८५८-९, ८६२, ८७२, ८८७,
 ८९०, ८९३, ९०४, ९०९,
 ९१२, ९२४, ९२६-२८,
 ९३३:११४, ९५९,
 ९८३११, ९८८, १००५-६,
 १०१४, १०२४, १०४०-१,
 १०६५, १०७३, ११५०१४,
 ११५६, ११६५४, ११७५,
 १२०१, १२०६, १२०८,
 १२११, १२१४-५, १२१९,
 १२२१, १२२७, १२३३१६,
 १२४०, १२४२१२, १२४५,
 १२५५१५, १२७८१९,
 १२७९, १३२०११.
 ताहें २१४, ५७५, ८६०, ८८४,
 ९५३, ९५५, १२३७.
 ताळ ३७, ८४२.
 ताण्ण ४१६, ५८८, ६३५, ६६०.
 तामो २५६, ८४३.
 तामो ३१८, ३२१, ४७५,
 ६२१-२, ६३४, ६३८,
 ६४२, ८६२, १०६१.
 ताडिय २७६१७.
 ताडियं ६३६.
 ताण २३३, २४७, २४८११८,
 २६०, २८४, ३००, ४१८,
 ७३७, ७६२, ८३७, ९६५,
 १०१०, १०५८, ११०७,
 ११६४, ११८०, १२३३,
 १२३९, १३३३:१.
 तामं ३७, ८४३, ९२६, ९६५.
 ताणु २८४१७.
 तामोकेळ २३२.
 ताम ६८६.
 तामरस ५३६.
 तामरसा ५०२.

ताम्ब ११२१७, ४१८१७, ५०४
११५.
ताम्ब ५९१, ६४४, १३३३*११२.
ताम्बस्स ६५९, ८६४.
ताम्ब ५५७, ६२२.
ताम्बा ३४५, ४५०, १०९०.
ताम्बाहोया ३९६.
ताम्बा ४६९.
ताम्बायणं ६६८.
ताम्बाकोयं ३१.
ताम्बिसं ६८४.
ताम्ब १९७, १०२६.
ताम्बवत्त ५०५.
ताम्बविट ११२७.
ताम्बं १२७४.
ताम्बिया १२९७.
ताम्बियासत्त १३०२.
ताम्ब ११२, ११७, १३१११७,
१७५-१, २०९, २२४,
२३३, २६१, २९७१४,
२९९११२, ३१३, ३१७,
३७९, ४१८, ४३६, ४५९,
४६८, ५०४, ५२५, ५८९,
६३२, ७०६, ७८३, ७९१,
७९८, ८११, ९०७, ९६२,
१०३४, १०७०, १२१७,
१३१३१७.
ताम्बिसि २३१.
ताम्बिच्छरण १२९८.
ताम्बदहं ९०७१०.
ताम्बहं १०६०.
ताम्बय ५११, ७८२, ८२२,
८५६, ९३३*१, १११७,
११३४, ११४३, ११८२,
१२८१, १२९०, १३०३.
ताम्बस २३०, २४६, ८९९.
ताम्बसि ६२२.
ताम्बसी २३१.
ताम्बसीओ २५६.

ताम्बसीयणं २४५.
ताम्बान्णं १२८४.
ताम्बो ४७५११.
ताम्बिओ ११०७.
ताम्बिया ६३७.
ताम्बं ९९३.
ताम्बि २४८-९, २५९, २६१,
२८६, २९५, ५८९, ७४५,
९१९, ९६६-७, ९७०,
१००५, १०५७, १२३८,
१२५२, १३८१४,
३८३१७, ७५०, ८९९,
९७१.
ति २१९, २६२, ५८८, ७८८,
७९०.
तिठण २०२.
तिठणं २१६.
तिठरंघय २०१.
तिक्क ४९५, ११३७.
तिण ३४९१६.
तिणा ४६४१६.
तिणाहं १९३१७.
तिण्णा ८८६.
तिण्णि २४८, ११४१, १२३५,
१३२०.
तिण्हं १२३३.
तिथ्या २१३१०.
तिथोस १०२५.
तिथंत्त २०२.
तिथिर २३, ५६, २६२, ४५५,
४४७-८, ४५०, ४५२,
४६८, ५१८, ५२६-७,
६६९, १०७१, ११८३.
तिथिरवत्तलो ५२५.
तिथिरं ५२२, ६६७.
तिथिरा ५१७.
तिथिराणुण्ण ४४४.
तिथिरि ४४७१६.
तिथिरिण २३३.

तिथिंति ४०४१७.
तिथिंति १०८२१२.
तिथिस १८, २०२, २७३, २८२,
३९०, ५२०, ६०७, ८०२-३.
तिथेह ७७०.
तिथ १२८.
तिथ १२९७१७.
तिथय ७७.
तिथयं १२७५.
तिथ्याहं ११२८.
तिथ्यासत्त १३०२१४.
तिथ्याहिं ७७८.
तिथोक्क १२१११३.
तिथोय २७३, २९६, ३७१,
१००८, ११६९१२.
तिथोयणस्स १३१२.
तिथमा १८, ७१७.
तिथिक्क ७४७, ७६७.
तिथिक्की ४००, ७५७, १३०६.
तिथिहा ३४.
तिथेव १८, २०२.
तिथिस्सा १५७, २८३, ३७२,
३७७, ४३०, ५६१, ७८४,
८१३, ८७८, ९२८, ९३३,
९३६, ९७६, ९९२.
तिथिस्साहं ५८७.
तिथिस्स ८३९.
तिथुयण ५८७, १०४६, १२१७,
१२३५.
तिथुयणं २.
तिथुयणंमि २९८१०.
तिथुयणे २९८, ३१५.
तिथुयणे ३१५१५.
तिथोमिणा १८.
तिथिण्णिक्क २४.
तीह २७१*११७.
तीप्र २७०, २७१*१, ३०८,
३६२, ३६८, ३७८, ३८२,
४२८, ८७२, १२१३.

तीर्थ (स्त्रियः) १६*१०.
 तीर्थ ५१५, ५५१, ५८२,
 ७६०, ७८७, ७९८, ८०१,
 ८७९, ९५०, ९५४.
 तीर्थ ३५९, ५६२, ७८२, ८७२१
 ३, ८७८, ९५१, ९९४.
 तीर्थ ८७२१३, ८७९११, ९५०१६.
 तीर्थ १०२१.
 तीर्थ ३८, १४९.
 तीर्थ २७१*१.
 तीर्थ ७३१.
 तुम्ह ७६७.
 तुम्ह ९८, ४८८, ५५१, ५७९,
 ६५४, ६५६, ६५९, ६६२,
 ७१८, ७२०, ७८५, ८३५,
 ८३८, ८६१, ८६४, ९४६१
 ३, ९८७, १००१, ११७७,
 ११९९, १२०१, १३१५.
 तुम्हो १२३.
 तुम्हिया ९८२.
 तुम्हिये ११००.
 तुम्हिस ११६१.
 तुम्ह ३२, ३२१०, ९४, १०२,
 २२४, २३३, २९७-९,
 ३३२, ३७६, ३८९, ४०९,
 ४७६, ४८५, ५३८, ५५५,
 ५७३, ६४४, ६६७, ६८०,
 ६९४, ७२१, ७९७, ८००,
 ८०८, ८३३, ८६६, ८७०१
 १२, ८९१, ८९७, ९८४,
 १०८९, १०४७, १०५१,
 १११२१३.
 तुम्हा १०३९, ० १२०५.
 तुम्हायत्तं ६१२.
 तुम्हाहि ५६०, १०३९.
 तुम्हाहिं ५६०, ६२१, १०४१,
 १२०७, १२४४.
 तुम्हे २९७१७.
 तुम्हेहिं १२४४१७.

तुम्ह १०२, १३९, १८४, २१०,
 २५८-९, २६७, २९६, २९८,
 ३९०, ४०८, ४१७, ४६०,
 ४६२, ४८८, ५११, ५१५,
 ५३०, ५५२, ६२१, ६८९,
 ७०४, ७२८, ७३०, ७८७,
 ८०९, ८१४, ८७०११,
 ८७८, ८८६-७, ८९५,
 ८९८, ९१२, ९१४-५,
 ९२०, ९४६, ९५२, ९५६,
 ९६८-९, ९९०, ९९७,
 १०००, १०४०, १०५७,
 ११६५१६, ११७३, १२३६,
 १३१५१२.
 तुम्ह्याहिं ९५२१७.
 तुम्ह्याहिं ९५२.
 तुम्ह ४१०.
 तुम्ह ११, ४९४, ६४७, ६६०,
 ८७०, ९५३, ११५०, १२४६.
 तुम्हियाहिं ९५७.
 तुम्हिया १८५.
 तुम्ह्या ५१२, ८८०.
 तुम्ह्यारिसा १८५११.
 तुम्ह्यारिसिया ५७६.
 तुम्ह्याहिं ६६०.
 तुम्ह्याहिं १०३८.
 तुम्हि ५५८, ७१०, ८६०,
 १०५९, १२०८.
 तुम्हिया २६४१३, ३७९११.
 तुम्हे ११७६.
 तुम्हेल्य ३७९.
 तुम्हेल्यगार्ण ३७६.
 तुम्हे २०७, २६४, ३८३, ५१३,
 ८८३, १०४१, १२०९१७.
 तुम्हेहिं ४१३, ८८३१८, १२०९,
 ० २१७, २२५, १०४९,
 ० २६४१३, ३७९११.
 तुम्ह १६३१३.
 तुम्ह ५१२.

तुम्हो ११४३-४.
 तुम्हा ८११११.
 तुम्ह १६९, ७३६, ७९०, ९४८,
 ११०४, ११३२, ११४३११२,
 ११७५.
 तुम्ह १११५.
 तुम्हा १३३६*१, ११२४.
 तुम्हा ८११, ११३८.
 तुम्हा १११७.
 तुम्हा १०६६.
 तुम्होहिं २७४.
 तुम्हो २१८, ७९५.
 तुम्हियातुम्ह १०७०१०.
 तुम्हिया २७९, ८७१, ९१९,
 १०७०, १२२८.
 तुम्हत्त २.
 तुम्हा ४४६.
 तुम्हिया ७२५.
 तुम्ह ११२१७.
 तुम्हो २६८.
 तुम्हा २४२, ५८३, ५९५.
 तुम्ह्याहिं १०६९१३.
 तुम्ह ९५-७, ११२, ११५,
 १४४, १६३, २७१, ३२३,
 ३६८, ४२८, ५०८-९,
 ५५८११०, ६११, ६२३,
 ६३२, ६४५, ६५४, ६६१-
 ३, ६९८, ७११, ७९८,
 ८५५, ८८१-२, ९४५,
 ९५१, ९६७, ९७५, ९८५,
 ९८८, ९९५-६, १०५४,
 ११५४, ११६५-६, १२०६,
 १२१५, १२१८, १२४६१७,
 १३१०, १३१२, १३१७.
 तुम्ह १२०६१२.
 तुम्ह ६५४११, ९७३१६.
 तुम्हिया ८३.
 तुम्हियायत्त ५८३.

तुंग २१४, ६३६, ११२२,
 ११३०, १३२३.
 तुंगवर १३२३.
 तुंगवरागिळ १८०.
 तुंगवरागिळ १८०३.
 तुंगो ६७.
 तुंगर २७८१६.
 तुंडुराळणी २७८.
 तुर ८५६, ११०४.
 तुर्हा ८१७, १२८४.
 तुर्हि १२६, १२४९, १२९०.
 तुळीण १२९८.
 ते १२, १०६, १८३, १८८,
 १९०, ३३३, ४०९, ४१७-८,
 ४२९, ५७१, ८२५, ९२२१४,
 ९४६, ९५४, ९७३, १०३७,
 ११७३१, ११७६, १२४९,
 १२५२, १३१८, १३१९. १.
 तेथिरयाळ ८८०.
 तेण ३९, १४५, १६०, २०६,
 २०८-९, २१५, २२४,
 २२६, २३५, २५६, २९३,
 ३०७, ३१२, ३२५-६,
 ३७४, ३८९, ३९१-२,
 ४१२-३, ४२२, ४६०११५,
 ४९१, ४९९१२, ५०१,
 ५५०, ५५३, ५६४, ५६६,
 ५७०, ५७६, ५८६, ५९१,
 ५९७, ६०६, ६०९, ६२३,
 ६२५-६, ६३२, ६३५,
 ६३५६२, ६५५, ६६२,
 ६९०, ७१२, ७१७, ८१०,
 ८१३, ८४४, ८५२, ८५४,
 ९२३, ९२५, ९३२, ९३३*१
 ९४४, ९४७, ९७९, ९८९,
 १००७१४, १०३८, १०४२,
 १०५०-१, ११४४, ११४७,
 ११५१, ११५४-५, ११५७,

११६०, ११६५, ११६९,
 ११७२-३, ११९४, ११९८,
 १२०५, १२०९, १२१८,
 १२२४, १२२६-७, १२३५,
 १२५४, १२५८, १२७९.
 तेणसियं ६६१.
 तेणं १५५, २४६, ८०८-९,
 १००५.
 तेणावि ५३२, ८२६.
 तेणहं २१४, ८०७.
 तेणसियं ६६१११.
 तेणज्ज २२६.
 तेणयं १०३.
 तेणसो ४१७.
 तेय ६९.
 तेळुळ ८११०.
 तेळोळिळ १२११.
 तेळि १२५२, १२३११३. ११
 १८४, ८२५, ९६८,
 ११६३, ११७३, ११७९,
 ११९२, १२३१, १२४३,
 १२७८, १३१३, ११
 १२५३१२, १२७९१०,
 १२९३, १३३२.
 तो ११९, १३४, १४१, १४५,
 १५९११२, १६५, १७८,
 १८०, २०६, २०८११०,
 २१५११३, २२६, २४८,
 २६०-१, २७०११५, २९१,
 २९३, ३१७, ३२४-५,
 ३४१, ३६२, ३७८, ३८०,
 ३८४११, ३८५-८, ३९४,
 ४०३, ४२१, ४३३-५,
 ४२९१४, ४३०, ४५२,
 ४५७, ४६०, ४७४, ४८६,
 ५०१, ५०३, ५३०, ५३५,
 ५५०, ५५७१४, ५६२,
 ५६३११५, ५८९, ६०४,
 ६०८-९, ६२०, ६२३,

६२६, ६३६, ६५३, ६६०,
 ६७३, ६८२, ६८८, ६९९,
 ७०३, ७१४, ७४१, ७४६,
 ७५१, ७६०, ७६३, ७८७
 ११, ७९०-१, ७९५, ८१२,
 ८२५, ८२७, ८४८११,
 ८५२, ८६८, ८७१, ८७४,
 ८९५-६, ८९९, ९०४११७,
 ९१२१४, ९३४-५, ९४५,
 ९५०, ९६६, ९७२, १०२३,
 १०३३, १०३८, १०४८,
 १०५१, १०७२, १०८५,
 ११०३, ११४४, ११५३,
 ११५५, ११६०, ११६५,
 ११७९, ११९४, १२०४-५,
 १२०७१३, १२०८१६,
 १२१११११, १२१३,
 १२१७, १२२७, १२३३,
 १२३८, १२४२-३, १२४९,
 १२५३, १२५६-७, १२६१,
 १२६३, १२७७, १२८१११२,
 १२८६, १२९१, १२९३,
 १३०१, १३०६११५.
 तोळिळ ६५४*१.
 तोरण २३७, १३२३.
 तोरणं ६८२.
 तोरनिय २१८, ३४१.
 तोरनियार् ४३२.
 तोलनिंती १३००.
 तोलियाण ४३०.
 तोलिय ८८८, ९२०.
 तोर २६८११३.
 ति १३-६-७, १८, २२, ४६,
 १३४, १४८, १५६, १५८,
 २१५, २१९१४, २३४,
 २४७, २६७, २७३, ३०९,
 ३२४, ३३०, ३८६, ३९१,
 ४२९, ४३३-४, ५०२.

५०६, ५१९, ५८८४, ६३६, ६३८, ६७३, ७०५, ७१६३१, ७२६, ७२३, ८१३, ८१६, ८४९, ८३९, ९०४, ९०८, ९४३, ९५९, १०४३१०, १०६४, ११३१, १२१२, १२२२, १३०३, १३३३.
 स्थगिर्ह १२९५४११.
 °त्यलं १००५.
 °स्थवर्ह १२९५.
 °स्थंभिओ १२०.
 °स्थाग १०६४.
 स्थानं ९५८.
 °स्थामो ३७१.
 °स्थियव्वस्स ९८४.
 °स्थुईहि २०२.
 थ
 थग २५५, ३९८, ४८४, ७५६.
 थगएसु ९७३.
 थगयळ १३०८४११.
 थगयळसाणं ४००.
 थगया ३९७.
 थगहर २७०, ७६१, ७६८.
 थगहरे १३०८३१.
 थगहरेसु १३२५.
 थगार्हि ७४६.
 थगोहिं १२१.
 थरहरंत ७४७.
 थळ १७९.
 थंन १३१५, १३२७.
 थामार्हि ९११.
 थामो ११९४, १३०७.
 थिमिय ५५०, ८५२.
 थिर १३२४.
 थुगेऊग १०३३.
 थुण्वंतो १२८९.
 थुमिया २३०४४.

थूळ १२३.
 थूळामळो ९३५.
 थूडिया ५७, २३७.
 थेर ११८.
 थोऊग २०२.
 थोऊलसंत ८३.
 थोय ८२, ४४७, ९६८, १०३३.
 थोर २८८, ११२४, ११८४.
 थोरोह ७४७, १३०५.
 थोव ५२१.
 थोवं १२७३.
 थोवारुग १०८८.
 थू
 थहए १०७६.
 थहरण १२६९.
 थहओ २०१, ३८१, ५०५४३, ५४६, ६५६, ७१६, ८४२, १०७४, १०७८.
 थहय ३९९, ५०५, ७०८, ८३७, ९९२४९.
 थहयं ५७१, ६७०, १०३३, १०८०.
 थहया १२९८.
 थहयाग १२४२.
 थहयाओ ८४३.
 थह्यो ५४६४५.
 थकला १०३१.
 थकिल्लग ३४२.
 थकिल्लगाहुत्तं ५०१.
 थकलो १५४४२१.
 थकळ १७७, ११४४.
 थकळो १५४.
 थहुं १६७, ११५०, १२७०.
 थहुण २४८, ३०६, ३१७, ३९३, ५८४, ६०४, ६४३, ६८४, ८४२, १०४८, ११९२.
 थहुं ५१८.
 थळ ११९१.

थळवरं ४२९.
 थप्प ३६६.
 थप्पणं ७७५.
 थपाळुगा ३२२, ८०८.
 थर २७, १०१, ४५०, ५२४, ५२६, ७४१, ७६७, १०९७, ११२४, ११२८, १२७५.
 थरिय ३६६, ११४२, ११४४.
 थळ १, ८६, ६७८, ७६४, १३०५.
 थळळ ८१.
 थळळिळ ३४, ९२१, ९३९, १०५०, ११४७, १२२६, १२२८, १२६०, १२७९, १३१२.
 थळण ६४४.
 थळणोह्याहं ३६६.
 थळथुरणं ५३१.
 थळं ११९२४५.
 थळाहं ८०.
 थळावळी २४.
 थळिय २३, २३४३, २७.
 थळोववार १०२९.
 थळोहा ५१७.
 थव ५१८.
 थस २८, ९३, १६८, २२७, २९०, ३५०, ६२७, १०३७, ११०४, ११५५, ११७१, ११७५४१४, ११८०.
 थनग ७७१.
 थनगळ २८९.
 थसाग ४३८.
 थहिऊग ३४३.
 थहियकलय १२९७.
 थहाहि ७६१.
 थंठ १३२, १४८.
 थंठे १५२.
 थंठेण ४४६.
 थंठुणिय ५२३.

वंस्व १६२, २७१*११११,
 ४०५, ४०८, ४२८, ४४०,
 ४४२, ५०९, ५४९,
 ५८५*३, ६११, ६२३, ७०९,
 ७५२, ७६३, ८१२, ८३७,
 ८८२, ९६९, ९९५, १००१,
 १०८९, ११५४, ११९८,
 १२१५, १२७८.
 वंस्वार्थ २६२, ३९८.
 वंस्वाम् ६१०१८, १२१४११.
 वंस्वाम् ४१८, ११६६.
 वंस्वाम् २५२, ४४०, ६१०,
 ९६७, १२१४.
 वंस्वाम्याओ २८३.
 वंस्वाम्याओ १२५१.
 वंस्वाम्याओ ९६३.
 वंस्वाम्याओ २७१:१, ७०३, ९८२,
 ९९२.
 वंस्वाम्याओ १०४७.
 वंस्वाम्याओ ४०९.
 वंस्वाम्याओ ८२५१२.
 वंस्वाम्याओ २२४, २३३१४.
 वंस्वाम्याओ ६४७.
 वंस्वाम्याओ १२८, ५८२, १३२०.
 वंस्वाम्याओ ३७६१४.
 वंस्वाम्याओ ७९०.
 वंस्वाम्याओ ९९, २८०, २८७, ३७६१४,
 ११२१.
 वंस्वाम्याओ १२८, ११८१९.
 वंस्वाम्याओ १५२.
 वंस्वाम्याओ ९२९, ९५९.
 वंस्वाम्याओ २३८, १०२४, १२८६१८,
 १३२४.
 वंस्वाम्याओ १०२.
 वंस्वाम्याओ १४१.
 वंस्वाम्याओ १३२.
 वंस्वाम्याओ १३९१३, १८२, ९०१,
 १२९८.

वंस्वाम्याओ ११८६.
 वंस्वाम्याओ ११५, १३९, ९४३.
 वंस्वाम्याओ ७४१, १०९७.
 वंस्वाम्याओ २६६.
 वंस्वाम्याओ ८२५.
 वंस्वाम्याओ ८२४१५.
 वंस्वाम्याओ ८२४.
 वंस्वाम्याओ ३०७१.
 वंस्वाम्याओ १३२, २४३, २८१,
 ११३२.
 वंस्वाम्याओ ४२१.
 वंस्वाम्याओ ६६९.
 वंस्वाम्याओ २७५.
 वंस्वाम्याओ ५७८.
 वंस्वाम्याओ ६६४,
 वंस्वाम्याओ ९५५, १२६४.
 वंस्वाम्याओ ४५०, १३२६१३.
 वंस्वाम्याओ ८६५, १०६३, १२२१.
 वंस्वाम्याओ २६९, २४५, ३२१, ३९३,
 ५५२, ५६८, ८३४, ९०१,
 ९२२, ९२६-७, १०२५.
 वंस्वाम्याओ ३५८, ३९२, ४६३, ८२७,
 ९१९, १२३४, १२५२,
 १२९९.
 वंस्वाम्याओ १०९५.
 वंस्वाम्याओ २४६, १२३५.
 वंस्वाम्याओ २३३, ४५०१४, ४५७.
 वंस्वाम्याओ १३२६.
 वंस्वाम्याओ ५५०, १३२६.
 वंस्वाम्याओ ३९६, ४०१, ४३२,
 १२६५.
 वंस्वाम्याओ २०५, २२२, २८६, ६६५,
 ६८१, ८०६, ११९३,
 १३०९.
 वंस्वाम्याओ ४३७.
 वंस्वाम्याओ ४११.
 वंस्वाम्याओ ६०५, ६७४.
 वंस्वाम्याओ १२२०११.
 वंस्वाम्याओ १२६५.

वंस्वाम्याओ १२९२.
 वंस्वाम्याओ ४२९१३.
 वंस्वाम्याओ २२०, ६७२, ८५९, १०८९,
 वंस्वाम्याओ ९४२.
 वंस्वाम्याओ ३४३, ३४७, ६७१,
 १०९३.
 वंस्वाम्याओ ४४३.
 वंस्वाम्याओ ४०६, ९३९, ९४२१४.
 वंस्वाम्याओ ११६९.
 वंस्वाम्याओ १२७६.
 वंस्वाम्याओ १२८५१४.
 वंस्वाम्याओ ३२७, ८२३, ९३२,
 ११०६, १२८५.
 वंस्वाम्याओ २२२.
 वंस्वाम्याओ ६८.
 वंस्वाम्याओ ६७, ४८४, ५४२, ८७५,
 १०१८, १०७३, ११०३,
 १३२२.
 वंस्वाम्याओ ५९३.
 वंस्वाम्याओ ११३२, १३१४.
 वंस्वाम्याओ ३२५.
 वंस्वाम्याओ ११३, ७११, ८१९.
 वंस्वाम्याओ १३१३.
 वंस्वाम्याओ ६३३.
 वंस्वाम्याओ २६०.
 वंस्वाम्याओ ३९९.
 वंस्वाम्याओ ६९८.
 वंस्वाम्याओ १५५.
 वंस्वाम्याओ २९३, ४१७, ४३०,
 ४९१, ६१६, ८०८-९,
 ८५२, १०६४, १२४३.
 वंस्वाम्याओ ३९९१२, ४८४११९,
 १३१५११.
 वंस्वाम्याओ ६७१३.
 वंस्वाम्याओ ८१९१४.
 वंस्वाम्याओ ६१६१९.
 वंस्वाम्याओ १०७१.
 वंस्वाम्याओ ११५, १२६, १२८, २२७,
 ५८२, ६६५, ११०३.

दिवंत १३-४११.
 दिवंतराजो १३-४.
 दिवंतं २२८, ५९३, ११८३.
 दिवंता ७३९.
 दिवंते ५८३.
 दिवंतोर्हि ११५५.
 दिवंतो ४५, ६०२, १०४३,
 १०६५, १३२२.
 दिवस २९, २०९, २१५, २२४,
 ४४८, ५१६, ६७४.
 दिवसयरो ४४११३.
 दिवसस्त ४१२.
 दिवसं ५१५.
 दिवसंतर्तं ८१४.
 दिवसात् ६१२.
 दिवसात्मसाग २२१.
 दिवसिबं ६१.
 दिवसोर्हि ९२०.
 दिवसो ४०८.
 दिवर् ३३४, ८२७१५, ९५७,
 १३३३३१.
 दिवहा २३२, २८४, ३३२,
 ६५८, ९५६, १३१७.
 दिवहाग २२२.
 दिवहे १५७, ८१५, ८२५,
 ८२७.
 दिवहोर्हि ५९१, ०र्हि ८४७,
 ०र्हि ७९८, ८२५, ९२०१५,
 ११४७.
 दिवहो ४०८१२, ९६९-७०.
 दिवण्णुपेर्हि १५७१९.
 दिवमि १३१४.
 दिवस २०९१३, २२११३,
 ४४८१२, ६२९, ७३१,
 ११४५.
 दिवसमि ११६३.
 दिवसयर ४४५.
 दिवसयरो ४४१.
 दिवसं ११६४.

दिवसात् ८७९.
 दिवहा ८२७१५,
 दिवहे ८२५११.
 दिवं ५८७.
 दिवंताणा ५८१.
 दिवार्हितो १२१०.
 दिव्य ३५, ४१, १९११२०,
 ५४८, ६००, ६०३, १३१३.
 दिव्यं ९२९१२.
 दिव्या ३५.
 दिव्यात् १५८.
 दिव्याभो ८१६.
 दिव्यजण ९७६
 दिव्येण १५७१८, ८१५, १२५४.
 दिव्यो ३१४११, १२३८१३.
 दिवं ६६८.
 दिसा २८, १३३, १६५, ३४०,
 ३४२, ४५७, ६२७, ६६७,
 ९३४, १०७०, ११३०.
 दिसाह ४३८११०, ११३२.
 दिसात् ४५३१२०.
 दिसात् २४३, ११३२.
 दिसाभो ४५३, ४९६, ५२५.
 दिसायर्कं ९३.
 दिसायको ११७१.
 दिसायको १६८, ११०४.
 दिसायह २९०.
 दिसाहिं ६३९.
 दिसाहुत्तं १०३७.
 दिसाहोर्यं ३५०.
 दिसाहोया ४४५, ११२१.
 दिसो ४९.
 दीण ७०३.
 दीव १०७१, १३०७.
 दीवमि १३२०३१
 दीवय १०९४.
 दीवंतराई १७९.
 दीवाधि १०३.

दीवाधि ७८८.
 दीवाधियाहुत्तं १६३.
 दीसाह १५, ८५, १४०१८,
 १६८, ३६७, ४५५, ५२३-
 ४, ६२१, ६४९, ६६९,
 ७२९, ७७७, ८२७, ८३९,
 १०३९, ११५६, १२२३१४.
 दीसात् ८५१४, १४०, १२२३.
 दीसाहसि ६९५.
 दीसंता ८३६.
 दीसंति ६२३१, १७२, २२०,
 २५३, ३६४, ३६६, ६७७.
 दीसिंतं ४५४.
 दीसिहसि ७०८.
 दीसिहह ५१३.
 दीह ४७०, ८४०, ११२३.
 दीहच्छि १३३३३१.
 दीहर ९६२, ११२०.
 दीहरा ८९८.
 दीहाई ७०३.
 दीहाडय ७१८.
 दीहिया ८२९.
 दीहियाह २४११.
 दीहियात् २४, ४७१.
 दीहियापे ६७०.
 दीहियापविम १३२४.
 दीहियासु २४११३.
 दु ६८४.
 दुर्तणं ९१६१३.
 दुक्त ३०९, ४९७,
 दुक्त ४९७१२३.
 दुक्त ६८, १५०१४, २३२,
 ३०९, ४१५, ५७२, ६३९,
 ६४९, ६६२, ६६२३१,
 ६८९, ७२८-९.
 दुक्तमहा ६५८.
 दुक्तसर् ६६२३१.
 दुक्तं १५०, १८९, ३३१,

६६१, ७१९, १०१९,
 १३३३*१.
 दुकला ५७१.
 दुकलाय ६५२.
 दुकिलया ६६२.
 दुकिलयाहिं ६३९.
 दुकलीण ५७१.
 दुकलुसारो १६७.
 दुकलेण ५७०.
 दुकलेहिं २७४, ३०५.
 दुग्गालो १४९.
 दुग्गाह १०८.
 दुच्चरियं ५६८.
 दुच्चित्तिमा ९२५१.
 दुच्चित्तिण ६८६.
 दुच्चित्तिमा ९२५.
 दुज्जओ २२७.
 दुज्जण १४, १६१, १६१, १६१.
 दुज्जणस्स १६.
 दुज्जणा १३.
 दुज्जणो ६१९, १६.
 दुट्ठ ५२५, ११, ६९१, ९१५,
 १०३६.
 दुण्णओ ६३०.
 दुण्णि २८३, १६.
 दुण्णं १०७६.
 दुण्णो १०७६, १३.
 दुण्णसणो ६५.
 दुण्ण ३३२, ५२५.
 दुण्णोवहिं ४५५.
 दुण्णवहया २१०.
 दुण्णेच्छं ६८४.
 दुण्णेच्छेहिं ४९५.
 दुण्णेच्छं ६४३, ८३३.
 दुण्णरिअुज्जाह ४१६, ४.
 दुण्णरिअुज्जाह ४१६, ४.
 दुण्णरिअुज्जाण ५७२.
 दुण्णरिअुज्जाह ४१६.

दुण्णसणो ११३२.
 दुण्णसणो १२०९.
 दुण्णिच्छ ८३३, १.
 दुण्णेच्छं ११८२.
 दुण्णेच्छं ६४३.
 दुण्ण १०२८.
 दुण्णा ११३२, १३.
 दुण्णे ६५३.
 दुण्णोयाहिं ८०.
 दुण्णस ९८०.
 दुण्णसा ९३१.
 दुण्णसाहं १०३४.
 दुण्णहं ९३०, १२०६.
 दुण्णहाहिं ९५५.
 दुण्णहो ३१५.
 दुण्णचा ३९०.
 दुण्णल ६६८.
 दुण्णह ५२९, ५३८, ५६९-७०,
 १०५९.
 दुण्णहं ७१७.
 दुण्णचा ३९०, १७.
 दुण्णारम्मि १३३.
 दुण्णारं ६८७, १०२२, १०३४.
 दुण्णे १०६१.
 दुण्णवणं २९५.
 दुण्णिणीय २९४.
 दुण्णियण्णहं ६७१, १०९३.
 दुण्णिसहाहं ६७१.
 दुण्णिसह ४४०, ४७४.
 दुण्णिसहं १०१९.
 दुण्णोअं ७०४.
 दुण्णोअो १२२, १५.
 दुण्णोअो १२२.
 दुण्णमीहिण ३१९.
 दुण्णसं २१३.
 दुण्णह ६३५*३, ९७९.
 दुण्णहं ९८४.
 दुण्णो ५४८.
 दुण्णसारो ४११, ११.

दुण्णसहाहं ४८८, १९.
 दुण्णोवणं ७००.
 दुण्णोवणं ९७१.
 दुण्ण २७२.
 दुण्णो १३-७.
 दुण्णिया ६३५*१.
 दुण्णियाण ७२.
 दुण्ण ५४२-३.
 दुण्ण ५६१.
 दुण्ण ५०५.
 दुण्णो १०६१.
 दुण्ण १६१.
 दुण्णो ७३.
 दुण्णो १५४, ८०८, १२६०.
 दुण्ण ९१६.
 दुण्ण १८९.
 दुण्णियाण ५७०, १३.
 दुण्ण १४४.
 दुण्ण ११७२-३, ११७६, ११७८.
 दुण्ण ३८८, ४९०, ६६८, ७७६,
 ७८५, ९६६, १०५३, ११५३,
 १२३३.
 दुण्ण ९३०.
 दुण्ण १२२२, १३०७.
 दुण्ण २१८, ५३२, ६५५,
 ८७७.
 दुण्ण ९५९, ११८१.
 दुण्णो ३०६.
 दुण्णो ७०३.
 दुण्णसण २५०.
 दुण्णो १०७२.
 दुण्णो ७४७.
 दुण्णो ११३८.
 दुण्ण ५०.
 दुण्ण ४१२, १२.
 दुण्ण ११९१.
 दुण्ण २४९.
 दुण्ण ६८५.
 दुण्ण ७३७.

बृसह ५३१.
 बृसह १८७, २९५, ५६५,
 ८६२, ९७८, ९८६.
 बृसहो ६८९.
 बृसंहारो ४११.
 बृसिन्धुपहि ७६३.
 बृष्ण १३१५.
 बृष्ण १९१, ३११, ६९०, ९८७.
 बृष्ण ९२९, १२३१.
 बृष्णादि १८५, ०हि ११३८
 बृष्णो ३१४.
 बृ ३२१, ३३३१, ३८३,
 ९६२, ९८४, १०५४,
 १२०६१, १२२१, १२४८,
 १२५४.
 बृह ६२, १६२, २१६, ५७३,
 ७७७, ८२८, ९५८, १२५६.
 बृह ५५८.
 बृहक १३२३.
 बृष्ण १३१५११.
 बृष्णो ६१६१९.
 बृष्मि ३१४, ५६६, ११७७,
 १२०६.
 बृष् १०२, १०५, ११५, १३३,
 १३७, १४६, १९२-१३,
 १९८, २०९, २१५१३,
 २८४, ८९३, ८९८, ९४८,
 ९६१, ९९९, १००१, ११०२,
 ११२९, ११४६, ११४९.
 बृष्णुपहि १५७, ८१५.
 बृष्दास १०२८.
 बृष्देवस १०३२.
 बृष्पया ७२३.
 बृष्पयाओ ५८८, ६४७.
 बृष् ९२९१२.
 बृष्ग ८१८.
 बृष्गुलोप १२९५.
 बृष्वा २९२, ३५७, ११६३.
 बृष्वाह १२७.

बृष्वाण २२७, ४१५.
 बृष्वाणपहि ८१८.
 बृष्वाणस २४३.
 बृष्वा ५५८, ७८१, ८०५, ९६६,
 १३२७.
 बृष्वा ९०४.
 बृष्वा ९६४.
 बृष्वा ९६१.
 बृष्वा १५७, ३२२.
 बृष्वा ६६५, १२७५.
 बृष्वा ३१४१, ३३०.
 बृष्वा ७३०१८.
 बृष्वाहि ११३८१३.
 बृष्वाण १५७१८.
 बृष्वाहि १२४५१३.
 बृष्वा ७३०, १२३८१३.
 बृष्वा २०३, २५८, २९०, ३५२,
 ७७३, ७७६, १२७७, १२८६.
 बृष्मि ८७४.
 बृष्मयक ४६५.
 बृष्मो ८९३.
 बृष्मि ४१, १३३०.
 बृष्मी ६१९१६.
 बृष्म ११७५.
 बृष्मि २३३.
 बृष्मि ३३४.
 बृष्मो ८४०.
 बृष्म ६६९.
 बृष्मो ३.
 बृष्मि ६१३.
 बृष्मो ११८७.
 बृष्म ५८.
 बृष्मि २८३, ११७२.
 बृष्म २८४.
 बृष्म २४६, २४८, ८०३, ८०५,
 १०५६, ११३९, ११७२१८,
 ११७७, ११७८, १२५१,
 १३२०.

बृष्म २३२१८.
 बृष्मिमा ९२५१४.
 बृष्मो ६७.
 बृष्मि १११८.
 बृष्मी ९११.
 बृष्मीओ ७३६.
 बृष्मि २५१.
 बृष्म २३२, ४०४-५.
 बृष्मि ११७२१८.
 बृष्मओ ११९३१७.
 बृष्मओ ११८७१८.
 बृष्म ४६०१८.
 बृष्मो ३७८, ३८०-१.
 बृष्म २८.
 बृष्ममाण ४०५.
 बृष्मि ११९८१३.
 बृष्म १४, ३००, १३३७.
 बृष्म १२, २७२.
 बृष्मयरा ११७२, ११७८.
 बृष्मयरोहि ११९२.
 बृष्म १३३२.
 बृष्म १००, ३१८, ५६५,
 ९८४, १०५७.
 बृष्म १५, ६२, ६२१, ६३,
 २९७, २९९, ३०९.
 बृष्ममि ११९०११०
 बृष्म ३८०.
 बृष्मो ४०४.
 बृष्मओ ११९३.
 बृष्म ११८७.
 बृष्म १२०२.
 बृष्म २५४.
 बृष्मि ५३२, ०हि १०२०, ०हि
 २४८, ४०४१७, ९७८,
 १२४३, १२५२.
 बृष्म ६८२, १२१६.
 बृष्मिमाण ७२१९.
 बृष्म
 बृष्म १०२६११२, ३२४, ३३१.

धर्म ६९७.
 धर्माण १८६.
 धर्मिणं ८५३.
 धनु ६००.
 धनुस्त्रो ५४१.
 धनुं १२६६.
 धन्ययराओ ८४३.
 धन्या ४०९, ५७२.
 धन्याओ ८४२.
 धन्याण ८४३.
 धन्यासि ३७५.
 धम्म २६४, १२०२११.
 धम्मवालोहिं ११३१.
 धम्मस्स ४७.
 धम्माय १०१०.
 धम्मो १३-६, ६६५.
 धय ५७, ८१८.
 धयवह २४०, ४५४, ५९९.
 धरह १०८०.
 धरमियलं १०२९, १२९५.
 धरमियले ८५९, १२०३.
 धरणीयलं ६२०.
 धरणीयले ८५९१७.
 धरणीयट्टे ७०५.
 धरणे ६.
 धरंके ५९५.
 धराहर ४६८, ५२४, ६७२.
 धराहरा ५२४१४.
 धरिऊण ७०२.
 धरिऊह १०९७.
 धरंजमाणो ९१९.
 धरेऊण ८२६.
 धवल ७-५, २०५, ४५४.
 धवलकम्म ६७८.
 धवलं ६६८.
 धवला ११.
 धवलाहं १०९१.
 धवले २४.

धवलो ९५१.
 धाह ११३९.
 धारं ३०७.
 धाराए १२००.
 धाराहरे ८३१.
 धारिओ ४३८.
 धारंत १११७.
 धावियाओ १२४०.
 धीर ४०४.
 धीराण १०१५, ११८०७.
 धीरो १५४, १०३९.
 धुणसु १११२.
 धुय ५२२.
 धुयणं ९६३१४.
 धुरा ७३३.
 धुरे ४९०, १०५३.
 धुव्वंत ५९९.
 धुव्वंसि ६१.
 धूआ २३११२.
 धूम १९, ५५.
 धूमं ३४३.
 धूमेण ४५१.
 धूय १३०६.
 धूया २३१, ३३०, ७८६,
 १२१३, १२१६.
 धूयाउ २८३१६.
 धूयाए ३१५.
 धूयाओ ८०३.
 धूयाओ २४६.
 धूयाण २५२.
 धूयाहि ३१५१२.
 धुव ५७७.
 धोयाओ ५२५.

न

न १५१६, ३७१५, ७६१६.
 १६११७, ६४२१३, ७१९१७,
 ८३२१७, ८५११६, ८५६११,
 ८५९१४, ८८७१५, ९५८
 १४, ११५११४, १२०७१५.

नवण ६६९१२२.
 नगा १३१९१४.
 नमह २१५.
 नमेऊण १०६११३.
 नमो १४१४.
 नयण ७६११६, ८००१४.
 नयणाहं १०८२१३.
 नयणो २५२१९,
 नवरी ४१२११२.
 नवरे ८५९१४.
 नववरो ६६१११.
 नरनाहो १३००१९, ११६०१४.
 नरवह १२१६१२.
 नरवङ्गाण १०६१११०.
 नरवसिंहे १२९८११.
 नराधिआउ १०११४.
 नरिंदस्स १२०२११०.
 नरेसराण १०६१७.
 नरकण्णवरो १२४२११४.
 नरुणि ५००१६.
 नव ८६११०, ६००१२, १३२०
 १२१६.
 नवर ८३२११६.
 नवरी ८३२११६, ११८३१९.
 नह ५०२११२, ६५४११११,
 ६६९१२३, १२५६१९.
 नहसंप्यंत १२५६११५.
 नहंराण ४३६१४.
 नहाहि ६७४११२, १०९२११६.
 नंयण ३६११३.
 नाम ६८६१४.
 नामं २२११.
 नामे २०११५, ५२११७.
 नामेण २०११५, ८१३११४.
 मासं १६१११२.
 माह १३१८११७.
 निर्वजण ६००१३.
 निष्कारणमि ४९१११२.

निवृत्तवर्ष ७४३१४.
 निवृत्तवर्ष ८८६१२.
 निवृत्तवर्ष ९९९१४.
 निवृत्तवर्ष ३२१११.
 निवृत्तवर्ष ७२१११.
 निवृत्तवर्ष १२१६१२.
 निवृत्तवर्ष ६२६१७.
 निवृत्तवर्ष १२७०११०.
 निवृत्तवर्ष ५०१२७.
 निवृत्तवर्ष ११११४.
 निवृत्तवर्ष १०९६११४.
 निवृत्तवर्ष १०६४१७.
 निवृत्तवर्ष १०१४११३.
 निवृत्तवर्ष १२३१७.
 निवृत्तवर्ष ७११२.
 निवृत्तवर्ष ११०८१४.
 निवृत्तवर्ष ५१६१५.
 निवृत्तवर्ष १०८२११.
 निवृत्तवर्ष २५९१११, ८३०१११.
 निवृत्तवर्ष ११११४.
 निवृत्तवर्ष १०६९१४.
 निवृत्तवर्ष ३०३११५.
 निवृत्तवर्ष १०८९१२२, १३२०१२१५.
 निवृत्तवर्ष ६३५३१२.
 निवृत्तवर्ष २०११५, २०२११६, ८१२१५, १३१९१११०.
 निवृत्तवर्ष ४०९१३, ८२३१५.
 निवृत्तवर्ष ३५६१११.
 निवृत्तवर्ष ३४५११४, ४४८१३, १०९१११.
 निवृत्तवर्ष ८०६१९.
 निवृत्तवर्ष १११६११५.
 निवृत्तवर्ष ११८४१२.
 निवृत्तवर्ष १०१७१३.
 निवृत्तवर्ष १०७६१२.
 निवृत्तवर्ष १०१७१३.
 निवृत्तवर्ष ४२०११६.

निवृत्तवर्ष १०५१२.
 निवृत्तवर्ष ११२०१६.
 निवृत्तवर्ष ६३८१९.
 निवृत्तवर्ष ११९५११०, १२०३११४.
 निवृत्तवर्ष ११०६१३.
 निवृत्तवर्ष ११०६१३.
 निवृत्तवर्ष ७४९११५.
 निवृत्तवर्ष ४४१११५.
 निवृत्तवर्ष ११४८१५.
 निवृत्तवर्ष १३२०११२.
 निवृत्तवर्ष ४३१९.
 निवृत्तवर्ष ४८०१७.
 निवृत्तवर्ष ३४६११६.
 निवृत्तवर्ष ११७०१३.
 निवृत्तवर्ष ११५१३.
 निवृत्तवर्ष ३५१११५.
 निवृत्तवर्ष ४६११२२.
 निवृत्तवर्ष ११४८१५.
 निवृत्तवर्ष १३२०११२.
 निवृत्तवर्ष ११३०११४.
 निवृत्तवर्ष ४७९११२.
 निवृत्तवर्ष ३२९१२.
 निवृत्तवर्ष ७१६११११.
 निवृत्तवर्ष १९५११४.
 निवृत्तवर्ष १२५४११४.
 निवृत्तवर्ष २१४०११०.
 निवृत्तवर्ष १३०४१२२.
 निवृत्तवर्ष १३१११५.
 निवृत्तवर्ष १५१११.
 निवृत्तवर्ष ११८१११०.
 निवृत्तवर्ष ११८०११८.
 निवृत्तवर्ष ३४१२३.
 निवृत्तवर्ष ५५८११०.
 निवृत्तवर्ष १०५३११४.
 निवृत्तवर्ष १०९६११४.
 निवृत्तवर्ष १०५३११४.
 निवृत्तवर्ष ३१२.
 निवृत्तवर्ष ७११२.

निवृत्तवर्ष १२४९११६.
 निवृत्तवर्ष १२९६११४.
 निवृत्तवर्ष ५७६१९.
 निवृत्तवर्ष १०८९१२२.
 निवृत्तवर्ष १०९४११०.
 निवृत्तवर्ष ४५११५, ४६१२२, ११९७१२०.
 निवृत्तवर्ष ११९७१२०.
 निवृत्तवर्ष २७१०१११२, ८८६११, १००४१९, ११३६१९.
 निवृत्तवर्ष ६३५३११३.
 निवृत्तवर्ष ४०३१६.
 निवृत्तवर्ष ४०३१६.
 निवृत्तवर्ष १०९९११५.

प

पदवर्ष ५२, १३२२.
 पदवर्ष ३५५.
 पदवर्ष १३१११९, ९६४.
 पदवर्ष ५५८.
 पदवर्ष २४२, १०८७.
 पदवर्ष ८२६.
 पदवर्ष ७३५.
 पदवर्ष ४६८.
 पदवर्ष १२८८, १३०८११.
 पदवर्ष ५११०.
 पदवर्ष १३१०.
 पदवर्ष २८२, ३०२११२.
 पदवर्ष ३५५.
 पदवर्ष ४७९१५.
 पदवर्ष १२३५९.
 पदवर्ष ४९७.
 पदवर्ष २३४, २५८.
 पदवर्ष १२४.
 पदवर्ष (३३) ६३५३४.
 पदवर्ष ६२५.
 पदवर्ष ८४१.
 पदवर्ष ६८८.
 पदवर्ष ७-५, ३३, ६२, १०६५.

पओसे ४७९.
 पओहर ६१, ५०९, ८५२,
 ९५१.
 पओहराओ ५०.
 पओहरुण्ठो ९८.
 पओहरोवरी ५०६.
 पकंपत ८५१.
 पकीकिया ३७४.
 पकण १०६७.
 पकल १०८८.
 पकलकण ७५७.
 पकलकियो १२०.
 पकलकिय २७४, १०९८.
 पकलं २४०१७.
 पकलावियागेणं २४०.
 पकिलल ३२४.
 पकिलला ८०७.
 पकिललो २४९.
 पगिजंत ३२८, ९०२.
 पधवल ४०९, ८५७, ९९२,
 ११४३.
 पधवलं २६७, ८४९.
 पधंत २९४.
 पधुगय १२५१.
 पधुटिया १२८०.
 पधुटियाण १०९५.
 पधूस १०९०-९१.
 पधुडा ७९, ३६५, ५०३, ५०५,
 ८३७, ९९३, ९९४, १२६९.
 पधुडाहय २९०, ३५०.
 पधुडाहयं ७५१.
 पधुडम ११३२, ११७४.
 पधुडमाए ४३८१९.
 पधुडमे १०६८.
 पजणो १३-६.
 पजस ८०.
 पजसं ७६.
 पजसिए ९७९.

पजसिमो ५६२, ५८५*३,
 ८५८.
 पजसियस ३४४.
 पजसो ६३५*२.
 पजातकिय ५६६.
 पजाकिय ५६६*१०, १२८८.
 पजाकियात ४९६*१५.
 पजाकियामो ४९६.
 पजुण १२०४.
 पजुणो १३-६*२१.
 पड ७३७, १२९८.
 पडंसुयं ७५७.
 पडिया ३६५*१५.
 पडि ७७६, ९०९, १२९१.
 पडो ६.
 पडइ ५६९, ८६५.
 पडडडीओ १०६६.
 पडण २८५*२, ६४०*१३.
 पडलेण ६३.
 पडह १२९६.
 पडहलं ९३.
 पडंत १०३१*४, १२७५.
 पडंति ८८४.
 पडाहय २३१*१.
 पडिठइ ११९६.
 पडिमो ११८, ९६०, ११३८,
 ११६६.
 पडिगड २४*१८.
 पडिगवा ८७१,
 पडिछंदं १६६.
 पडिछंदं १६६*९.
 पडिच्छिया ३२६.
 पडिअंपिया ८५१.
 पडिमियतो ७८९.
 पडिवूया ११७६.
 पडिपह ३२९.
 पडिपाहुड ९८८.
 पडिपाहुडं ९९०.

पडिपुण्य १६८.
 पडिपुरिपडिं ६१५, ७०९.
 पडिपुरियाई ३८५.
 पडिपेकिया ४०१.
 पडिपेसिया ११७८.
 पडिबोहिकण ५५७.
 पडिय ११८७.
 पडिबजंता १५३*१७.
 पडियस ११९०*७६.
 पडियं ६३६, १०५२.
 पडिया ७०५.
 पडिरलिसव १६९, ४०२, १०२२.
 पडिरय १६८.
 पडिराल ७३१, १०६५.
 पडिराजिजण ५४.
 पडिरइ ५६.
 पडिरइ ११३०.
 पडिठवल ३९३, ४०२.
 पडिठगा ११३०.
 पडिठको ११५६*३.
 पडिठवल १२७३.
 पडिठवलो ११५६, ११८७.
 पडिठजह ८२८, ९६७.
 पडिठजंता १५३.
 पडिठजिजण ३२६, ११६९,
 १३१६.
 पडिठण ११६, ३६०, ६५७,
 ८५१.
 पडिठणं ९२७, १०१६, १२८३,
 १३१५, १३३१.
 पडिठणा २५९.
 पडिठणं ९२७*९, १३१५*२.
 पडिठणं ४८१, ६१५.
 पडिठह ३२९*३.
 पडिठहं २६०, ३८५, ९३७.
 पडिठकाह ४३२.
 पडिठिठजाए ८५६.
 पडिसह ११८३.

पश्चिहत्यं १३११८.	पणमिज्ज २४९.	पत्ताये १२३२.
पश्चिहत्य ८५६.	पणव ८३५, ८५१.	पश्चिवाण १५१.
पश्चिहत्यं ८८१.	पणवएहि १०६२१२.	पत्थेज २२८.
पश्चिहार ९०१.	पणवमि ५४८.	पत्थुपच्छि ९४९.
पश्चिहत्यं ८८११८.	पणाम ३६०, ६५१, १२८०.	पत्थुव्य ९४९१८.
पञ्च १६८, १२९६.	पणामस्स २०६.	पत्थुल ८५.
पञ्चे ११७०.	पणामा ७८५.	पत्थुल्लियं ६१४.
पञ्चम ३७२, ३८१, ३८७, ४०५, ४५४, ५४०, ५४५, ६०१, ७०९, ७५४.	पणामे ९४५११.	पत्थुल्ल ८५१८.
पञ्चममि २७१११.	पणामो ३८८, ९६६, ११५३, १२३३, १३०१.	पत्थोरेत् ७२६.
पञ्चमवर् ३८०.	पणासह ४१८.	पत्थोमि ६६४.
पञ्चमं ७९, ५०३, ६०८, ७१९, ८७३, ८८८, ९०१, ११४०, ११५२, १२६६, १२८९.	पणुल्लण १८०.	पत्थार ८०, १०७७.
पञ्चमा ५४५१३, ५७१.	पणुल्लण ३९८.	पत्थारं ६६९, ११८४.
पञ्चमासाय ७४.	पत्त (प्रात) २३४११०, ३६४, १२६३, १३०१, (पत्र) ७७४.	पत्थारो ७७६.
पञ्चमेहि ३५.	पत्तट्ट १९०.	पत्थारं १३१३.
पञ्चमो २७३.	पत्तट्टो ११०, १५४, ६५७, ८४५.	पत्थारिणं १०१, ३००, ६६६, ८६९, १०३८.
पञ्चति १३३३३१.	पत्तत्तं ९८.	पत्थत्त ४७८.
पञ्चतिहि १२६.	पत्तक ३४६.	पत्थण ५४८.
पश्चिं १३०३.	पत्तकच्छि ९८	पत्थणं ४०८.
पणह ११४, ११६, १२६३.	पत्तका ७४११.	पत्थणा १३३३.
पणहएहि १०६२.	पत्तकाधो ९६.	पत्थुव्य ४५, ९४९, ९७२, १०८१११२.
पणहणीण ६६.	पत्तहर ५८५.	पत्थुव्यच्छेज ९२११७.
पणहयाण ६६११०, ८८९, ८९४.	पत्तं ९८, १०२, ३१२.	पत्थुव्याहि ९१२.
पणह्निहि १२९.	पत्तकं ४८३.	पत्थुवाण १२३३, १२७७.
पणपण ७१३.	पत्ता ५९०, ६५४, ६८१, ७३९, ९००, १२८५.	पत्थुवे ५७५.
पणओ ५४७.	पत्ताट ४३५१२.	पत्थुवेहि १२९२.
पणचमाणो २८६, ८०६.	पत्ताओ ३४२.	पत्थुवो ११६४.
पणचरीहि ८४११.	पत्ताओ ४३५.	पत्थोत्तुण ४७६.
पणचिओ ८१९.	पत्तिय १००३, १०१३.	पत्थोत्तुण ९२९.
पणचिय १२८४.	पत्ते १२४६.	पत्थुल्ल ११८३.
पणचिरं २९१.	पत्तो ४, १३५, १३९, ३२७, ९२०, ९३३१, १०४९, १०८७, १२१७, १२४७११०.	पत्थुल्लं ११४०.
पणचिराहि ८४.	पत्तोली ७३२.	पत्थुल्लं ३९६, ५३६, १०८६, १३०९.
पणहमाणो २८६११४.	पत्थ्याणं ७४.	पत्थुल्ल १२६९१८.
पणह्ण २६८, ४९४, ६८२.		पत्थुल्ल २३५११३.
पणमह ३.		पत्थुल्ल १०८२.
		पत्थुल्लायराह १२६९.
		पत्थुल्ल २३५, १२६८.

पम्बुलिय ३२६.
 पय १४२, १७७, २९०, ३६१,
 ५५२, ५८९, ५९१, ७४३,
 ७५३, ९२०, १०९८, १३०४.
 पयविक्षणा २७४२.
 पयह १२४१११.
 पयट्टेहिं ६१६.
 पयह १२८८.
 पयहजुपुण्ण १००.
 पयहंति ३९८.
 पयह्या ११२१.
 पयहिओ १३०८५१.
 पयहिज्जंतं ४९९.
 पयडिय ६०३, १३०५.
 पयडीक्या ६१८.
 पयडो १७१, १०७०.
 पयत्त १२४१.
 पयत्ता ४५४.
 पयत्ताओ ५६१.
 पयत्तेण ७६३, ९९०, १३३१.
 पयर १२०.
 पयवीए ८८४.
 पयं ७५, ६८४२२.
 पयंगुट्टेण ६२०.
 पयंपसि ४८१.
 पयंपती ७०५.
 पयंपतो २६१.
 पयंपिएण ९-५, १७२३, ४१४,
 ८६१.
 पयंपिय ९७३.
 पयंपियं ६९६, १७०३.
 पयंपियाहं ९१८.
 पयंपेसि २२६.
 पयाहं २४८.
 पयाण १०६४२५.
 पयाण्य १०६४.
 पयाण्यम्स ११०२.
 पयाणयाहं १३२०.
 ली. १८

पयाणे १०६८११.
 पयारं १३१८.
 पयाव ७०, ८४५.
 पयावह् ६५१.
 पयावह्वस्स ४७.
 पयावो १३-५११५, १३-५,
 १०७, ७८८.
 पयासेण १५५.
 पयाहिणं २७४.
 पयाहिणो १३०१.
 पर १४, १४७, १४९, १५४,
 २०३, ५७०, ६९८, ७३१,
 ७३३, ८८९४, ९६५,
 १००७, १०३८, ११५०.
 परत्तण ११२७.
 परत्तिय ५५९.
 परभायं ३७२६.
 परम ८१९, ९११, १२६३,
 १३०१.
 परमत्थं १३३२.
 परमाणंद १०५५.
 परमुही ८७२१७.
 परमेसर १६४.
 परम्मुहा १४.
 परम्मुही ८७, ४७२.
 परळोय ६६.
 परवसाए ३८१२.
 परव्वस ५४९.
 परव्वसाहं ४७५.
 परव्वसाउ ३८१२.
 परव्वसाए ३८१.
 परव्वसो ९५, ५३१.
 परव्वु २८८.
 परं ८४२, १२२४, १३२१.
 परंपर १२८४.
 परंपराए ८८७.
 परंपुहा १४२५.
 पराया ४८४.
 पराहवं ४३७.

पराह्विज्जंति ४३७४८.
 परिउट्ट ५०५, ७४५, १२४१.
 परिउट्टो ११५७.
 परिउंविथ १२५८.
 परिउंविथमि ८५३.
 परिउंविथा १२६९.
 परिउंविथ १२५८२१५.
 परिओस १४५, ३६२, ५०७,
 ६७१, ८१०, ८१६, ९६५,
 ९७२, १०९३, १२२८,
 १२८४.
 परिओसं ८७१.
 परिओसा ८७१२, १२६३.
 परिओसाहि ५४०.
 परिओसिय ५८६.
 परिओसिरी ८९९.
 परिओसुम्मुह १२८४२३.
 परिओसे १२८६२७.
 परिओसो १८, २५०, ५४०,
 ६२१, ११४८, १३०१,
 १३२०*२.
 परिफसण ४४७.
 परिफुविय ५८, २४१.
 परिकोमळ ५२३.
 परिकोमळा ३९६.
 परिकोय ८३५.
 परिक्कलो १०२१.
 परिक्कलत्तं ४४४.
 परिक्कह्व ११२०.
 परिगओ २४२१८, ११८१,
 १३२९२४.
 परिगया ७८, १२६३.
 परिगयाओ २४६.
 परिगळियं ८२.
 परिगळिओ ९९६.
 परिगळियं ११२९.
 परिगळिया ११३१.
 परिगळियं १८४.
 परिगह १७.

परिणाहं ३६३.
 परिणाह्निओ १६२, ११८९.
 परिणाह्नि ७५६.
 परिणाहो १४३, २०५-६, ९०८,
 ११६१.
 परिणोहिर १०८२.
 परिण्य ८०७.
 परिण्यंति २१९.
 परिण्यो २०८
 परिण्यि २०८१११.
 परिचिंतयमिह १६७१५, १८८
 १११, २५११५, ६०५.
 परिचिंतती ४९३.
 परिचिंतिक्रम ४६७, १०१६.
 परिचिंतियमिह १६७१५, १८८
 १११, २५१, ४६४, ४७३,
 ६०५११, ६४८, ६८४१
 २०, ७७८, ९८७.
 परिचिंतियं १६७, १८८.
 ६८४, ९४७
 परिचिंतियंमि ४७३१६.
 परिचिंतिया ७२.
 परिचुंबिओ १०७८.
 परिचुंबिर ७६१.
 परिचुंबिय १२५८१५.
 परिचुंबिया १२६९१६.
 परिच्यवह ९०५.
 परिच्यंति २१९१६.
 परिजंपिक्रम ३१६.
 परिट्टविओ ५०६, ९५१, १२९७.
 परिट्टियण १०६४.
 परिट्टिओ १६.
 परिट्टिय ४३१११, ३५५१९.
 परिट्टियस्स ५८५-१.
 परिट्टियं ३५९.
 परिणह २२०.
 परिणहप १२२२.
 परिणहप १२२२१२.
 परिणओ ४०८.
 परिणमह ४०६, १०००.
 परिणमिय ४४२.

परिणमिओ ४१२.
 परिणमियं ३०९.
 परिणय २२०१९.
 परिणयं ११५०.
 परिणयाण २३३.
 परिणाम २०४, ४४३.
 परिणामं ५९७, १००५.
 परिणामे ५७५.
 परिणामो ५४८.
 परिणामु ८०९११२.
 परिणाह ३४२, ७६८.
 परिणिहिसि ८००१५.
 परिणीओ ३२८.
 परिणीयसि ८००.
 परिणीया ८१०, १२१६.
 परिणीयाण ६३३.
 परिणेषु ७९८, ८०९.
 परिणेषु १३०६.
 परिणेषुण ४५५, ५१७, ७४१.
 परिणेषुण्ड १२८४.
 परिणुहो ८११, ८८९१९.
 ११५७१६.
 परिणुहिल्लुह १९०, १७.
 परिणुलिय १९०.
 परिणुलियं १०४६.
 परिणुलियाण १२८२.
 परिणण १२२७, ९.
 परिणण्यं ११७०.
 परिणायणेण ५२८.
 परिणायुह ९८८१३.
 परिणिआह २७६.
 परिणियिहिय ७३८.
 परिणियं ४३९.
 परिणियंजर ६१, ५२१.
 परिणियंजर ४८४.
 परिणियुह ३५५.
 परिणियुहियाह ३९५११.
 परिणिस ११२६१६.
 परिणमह ७४११, १३०८-९.

परिणमसि ६०७.
 परिणमिय ३३३.
 परिणमिर २४१.
 परिणयं २८०१३.
 परिणयं ३७१६.
 परिणयंती ४६७, ४९३१८.
 परिणयिक्रम १९२, ६५०, ६८७,
 ९८१.
 परिणयिओ ५४३.
 परिणयु ६८९.
 परिणुह ३०, १७५, ३५४, ६२८,
 ७४४, १०२६, १०४३,
 १२६४-५.
 परिणुहिल्लुह १९६.
 परिणुलेण ८७.
 परिणुण १०७१.
 परिणुणतीह ७५९.
 परिणुस १०८१, ११२६.
 परिणुसिक्रम ४७५.
 परिणुसिओ ८१२१४.
 परिणुसिय १६४, १७८, ११५९.
 परिणुसिय २१९.
 परिणुओ २४.
 परिणुह ८६१८.
 परिणुहिय २४२११, १२६९१९.
 परिणुहिय २४२११,
 परिणुहिय २४२, १२६६.
 परिणुण १३०, १८९, ३२५,
 ४८१, ७०७.
 परिणुण १८४, ६९७-८, ८३४.
 परिणुणह १२८४.
 परिणुणण ५०९.
 परिणुणण ३२.
 परिणुणु २९६१५.
 परिणुणु २९६१५.
 परिणुणुण ४३१, ८७२.
 परिणुणु १२५, १८४१२०, २९६,
 ५७४.
 परिणुणु १४८, ७५०.

परियम्भे १४७.
 परिवारं ३४२, ४.
 परिवाराबन्धो ७७०.
 परिवारिणो ९१, १६४, २२७,
 ९१४, ९६५, १०६२,
 ११५९, १३२०*१.
 परिवारिया ८७२, ९०५, ९४९.
 परिव्याप १३१, १८.
 परिव्यागिञ्ज ५४२, १२८३.
 परिव्याकिञ्जो १३०.
 परिव्याकिञ्जह ३८०.
 परिवरन्क्षण १०८६.
 परिवरन्निष्पन्नं ९८०.
 परिवर्तयिञ्ज १९६.
 परिवर्तयि ११३८.
 परिवर्तयो ८१२.
 परिवर्तयि ३९६.
 परिवर्तयि ८६.
 परिवर्तयि १२८८.
 परिवर्तयि ७६.
 परिवर्तयि १०६५.
 परिवर्तयि १०७, १३८, २६६, ११,
 ११४८.
 परिवर्तयि ८५७.
 परिवर्तयि ११४९.
 परिवर्तयि ६२४.
 परिवर्तयि ९७५.
 परिवर्तयि २२५.
 परिवर्तयि ११६२.
 परिवर्तयि ६७५.
 परिवर्तयि २६०, ११२.
 परिवर्तयि ८२८.
 परिवर्तयि ३७९.
 परिवार १६४, ८१२, ९४९,
 १११९.
 परिवार ८९२.
 परिवारिञ्ज ९१, १८.
 परिवारिञ्जो १३०, ११, ३२८.

परिवारो १७८, ८९२, ११३,
 १२४२.
 परिव्याकिया ७६२.
 परिव्यासिञ्जो १७५.
 परिव्यासिञ्ज ६२८, १०२६, १०४३.
 परिव्यासिञ्ज ४५४.
 परिव्यासिञ्ज ४२५.
 परिव्यासिञ्ज ४५९.
 परिव्यासिञ्ज २३६, ११९६.
 परिव्यासिञ्ज ५९९.
 परिव्यासिञ्ज १२८६.
 परिव्यासिञ्ज ७७१, १३०७.
 परिव्यासिञ्ज १२०९, ११.
 परिव्यासिञ्ज २३६, ४०१, ४३९.
 परिव्यासिञ्ज ३४२.
 परिव्यासिञ्ज २४०.
 परिव्यासिञ्ज १२४०.
 परिव्यासिञ्ज ११०१.
 परिव्यासिञ्ज ८८.
 परिव्यासिञ्ज १२०, ११२.
 परिव्यासिञ्ज २६६, ४०१.
 परिव्यासिञ्ज ७९६.
 परिव्यासिञ्ज १२३९.
 परिव्यासिञ्ज १०८५, ११३.
 परिव्यासिञ्ज ५९५.
 परिव्यासिञ्ज १२३९, १४.
 परिव्यासिञ्ज ५०२, ७९५, १०८५.
 परिव्यासिञ्ज १२०९.
 परिव्यासिञ्ज ४३९.
 परिव्यासिञ्ज ५७, ६९९, ७०७,
 ९६०.
 परिव्यासिञ्ज ६८५.
 परिव्यासिञ्ज ६५५.
 परिव्यासिञ्ज २००, ९२०.
 परिव्यासिञ्ज ७५३, ११, ११४४.
 परिव्यासिञ्ज १७६.
 परिव्यासिञ्ज १७६, ११.
 परिव्यासिञ्ज ७५३.

परिव्यासिञ्जो ९४१.
 परिव्यासिञ्ज ११९१.
 परिव्यासिञ्ज ११४३.
 परिव्यासिञ्ज १३९, १२१८.
 परिव्यासिञ्ज १६५.
 परिव्यासिञ्ज १३१, ११९.
 परिव्यासिञ्ज १३, ३७, २८०.
 परिव्यासिञ्ज ९११, ९१८, १००३,
 १२२४, १२९६.
 परिव्यासिञ्ज १२९०.
 परिव्यासिञ्ज १७६, ११.
 परिव्यासिञ्ज ३३८.
 परिव्यासिञ्ज ६९९, १०.
 परिव्यासिञ्ज ६, ११, १५०.
 परिव्यासिञ्ज ३८७.
 परिव्यासिञ्ज ४०४.
 परिव्यासिञ्ज ४०.
 परिव्यासिञ्ज १०३९.
 परिव्यासिञ्ज ६५७.
 परिव्यासिञ्ज ६३७.
 परिव्यासिञ्ज ९५८, ९७४.
 परिव्यासिञ्ज ४४, ३७३.
 परिव्यासिञ्ज १६६.
 परिव्यासिञ्ज ७१२.
 परिव्यासिञ्ज ७५३.
 परिव्यासिञ्ज ३६४.
 परिव्यासिञ्ज ४३९.
 परिव्यासिञ्ज ३३८, १०.
 परिव्यासिञ्ज ३४८.
 परिव्यासिञ्ज ८४०.
 परिव्यासिञ्ज १२९५.
 परिव्यासिञ्ज १०३७.
 परिव्यासिञ्ज ११९७.
 परिव्यासिञ्ज ८५.
 परिव्यासिञ्ज ५१८.
 परिव्यासिञ्ज ५६७, ११९०.
 परिव्यासिञ्ज २८७.
 परिव्यासिञ्ज १०३७, १०.

पलोद्गीर्ण १२३८१२.
 पलोपसि ४८२.
 पलोह ७३२.
 पलोयंतो ५३५.
 पलव २८९-२०, ६२८, ७६९,
 ११२६.
 पलवं ५०४, ६१३, ८३१, १२.
 १२७०.
 पलवंतरिय ३५६.
 पलवा ८३७.
 पलवो ७६०.
 पलवोत्थहय १२६२.
 पलकं १३०.
 पलके १३०, १३, २०४, १२५९.
 पलाण ११२४.
 पलागा ११२५.
 पलागाह १०६६.
 पलहत्पिओ ९०९.
 पलवह ९५८.
 पलजंती ७१९.
 पलजोर्तेहि १२६.
 पलजामो ३८५.
 पलहिओ ४५२.
 पलवुह ४१०.
 पलवुए ४४७.
 पलवुत १०६५.
 पलवुड ४५२, १८.
 पलवुडिय ४.
 पलवुडियमि ५४८.
 पलव ८२, ५३६, ५९९, ७५८,
 १०९४, ११२६.
 पलवणच्छोदोणे २४२.
 पलवं ४७७, ५३५.
 पलवाकरिय ५:१.
 पलवासासिय १२५.
 पलवुमगव १६८.
 पलवुनुच २४०.
 पलवण ६३५४४.
 पलवणो २७, १७५, १७९.
 पलवणं ११५०.

पलवणा ६४७.
 पलवणाओ ३७७, ८०५.
 पलवणासि ४७६.
 पलवण ४८०.
 पलवता ४५४, २१.
 पलवदिओ ४५२, १८.
 पलववह १७१.
 पलववह १७१, १७१, १७१.
 पलव ८४१.
 पलवराण १०६७, ८.
 पलवसिओ १२३०.
 पलवसिओ ७१६+१.
 पलवह ८११.
 पलवहिय ४१६.
 पलवाह ११९५, १४.
 पलवाहो १३०८, ११.
 पलवजंभिय ३१, ४८.
 पलवजिस्तं ६४६.
 पलवित्थरंत ८४७.
 पलवित्थरिय ६४.
 पलवित्थरिय ३२, ३९९.
 पलविरक ४१, ४४४, ४५६,
 ४४२, ५२२, ७६५.
 पलवस ७९४, १०३६.
 पलवोच्छामि ६८०.
 पलवहया २१०.
 पलवयं ८३१.
 पलवविक १०९७.
 पलवण ११४, १२९, ९१२,
 १०७५.
 पलवतेहि १२७२, १६.
 पलवपंथि १०३३, १७.
 पलवथच्छ १०२२, १२५५.
 पलवर ५३३.
 पलवरह ३९६, ५२१, ५४१,
 १०७०, १३०७.
 पलवरं ४०२.
 पलवरंत ६६९, १०८१, ११२६.
 पलवरंति ८३७.

पलवरंमि ५६, १६.
 पलवरा ८५१, ९८६, ११२७.
 पलवराय ५९८.
 पलवराओ २८५.
 पलवरिह ४७०.
 पलवरिओ ४४८, ७५५.
 पलवरिय १९, ९३, १८, २७५,
 ३४८-९, ४०५, ४६९,
 ६०२, १०९०, १२०४,
 १३०७.
 पलवरोण ६३५+४.
 पलवरोहि ८८.
 पलवरो २३३, ६७८, ८४५.
 पलवरा २२०, ५०६, ५०९,
 १०४६, १०७७, १२६६
 पलवरोण १७, २०७.
 पलवरोहि १२५३.
 पलवदि २८१.
 पलवसह ५७४, ६२१.
 पलवराण २५८, ३०४, ३२३.
 पलवराणं ३०१, १४.
 पलवराओ ४९१, ८८७, ९४५.
 पलवरा ६९९, ८८९, ९७१.
 पलवराहणं ७७.
 पलवराहणाळयं १०९९.
 पलवराहणेण ९०५.
 पलवराहिओ २०५.
 पलवराहिय ६९, ४८७, ५८०,
 ८३९.
 पलवराहियं ११७३, १०, १२७४.
 पलवराहियाए ३९४.
 पलवराह ५५४.
 पलवराहिय ६१३.
 पलवराहियह १२५४.
 पलवरा ११७५.
 पलवराह ६०, १०९५.
 पलवराहिय १२७२.
 पलवराह ५८७.

पञ्च २७९/१७, २८९, ४४१
११८.
पञ्च २७९, २८९/१२, ४४१,
५८७/६, ६२८.
पञ्चाङ्ग ५९२.
पङ्क २०३, ४१८/४, ९२०,
९६२, ११२०, ११२३,
११५०.
पङ्को ११४४, ११८७.
पङ्क्ति २७९.
पङ्क्य ६६९.
पङ्क्यं ६६८.
पङ्क्याङ्ग ८१७, १२८४.
पङ्क्यापे ११०२.
पङ्क्य २३/३, ४५८, ११९९,
१२०२-३.
पङ्क्य २३.
पङ्क्यवद्वियस्त ११९०.
पङ्क्य ९११, १२२७.
पङ्क्यस्युक्त १०५१.
पङ्क्यसो १०६५, १०८७.
पङ्क्येण ११३४, ११४१, ११९३,
पङ्क्येहि १२००, हिं १२००/२.
पङ्क्य ५९९.
पङ्क्यंति ४१७.
पङ्क्यंति १२७४.
पङ्क्यं ५५०/१२.
पङ्क्य ४४४, ६०२, १०८७/१८.
पङ्क्य ५३७/९.
पङ्क्य २५८, ७६८, १०१७,
१०६९, ११०२, १३१३.
पङ्क्य १८९.
पङ्क्यमि १२८५.
पङ्क्यो १५०.
पङ्क्योभो २९०/१५.
पङ्क्य ४४४/७, ८०५, ८५६.
पङ्क्य १११५, १२८८.
पङ्क्यविडे ४३२/४.
पङ्क्यविवा ४३२.
पङ्क्य ८१२.

पङ्क्य ५२/४.
पङ्क्यो ९६४/५, ९६५, १०५५.
पङ्क्य १३-२.
पङ्क्य १३२६/१.
पङ्क्ययण १३२६.
पङ्क्ययणं १३२५.
पङ्क्ययण ८०.
पङ्क्य १३२, १३८, १९०,
१०४५, १०५६, १११८.
पङ्क्यो १०९४.
पङ्क्यो १४२-३, ३०७, ३०३,
६९६, ९५२, १०६४,
१०६८.
पङ्क्यो १६२, ७९६, ८९५,
८९०, ९३४, ९५३/४,
९५६, ११७६.
पङ्क्य ७३.
पङ्क्यं २५५.
पङ्क्यो १२४१.
पङ्क्यंति ३४०.
पङ्क्य ११४, १६०, ११२७.
पङ्क्य १२९२.
पङ्क्य ११०६.
पङ्क्येति ३४३, ६०१.
पङ्क्यो ३४५/१४.
पङ्क्यो १२०४, १३०५.
पङ्क्य ९६, ११९, ११९५,
१३०७/९.
पङ्क्यमि १२५४.
पङ्क्य ८३, ५५२, ५९१, ७९२,
९२०, १३०४.
पङ्क्य २२१.
पङ्क्यं १२७५/२.
पङ्क्य १०६७.
पङ्क्यं १०१३, ११६६.
पङ्क्यसो ५०४, ५१०.
पङ्क्ययमि १४७
पङ्क्य १४७/४.
पङ्क्य ६६७, १०८८.
पङ्क्य ३७४.

पङ्क्य ३७४/१.
पङ्क्य ७९०.
पङ्क्य ३६४/२.
पङ्क्यो १००.
पङ्क्यो १२८७.
पङ्क्य ७७२.
पङ्क्यो ३९८.
पङ्क्य १०९२.
पङ्क्य ७९, ७७३, १०२९.
पङ्क्यो १२०३.
पङ्क्यो ११०७.
पङ्क्यो ११०९.
पङ्क्य ४६, ९५, ४७८, १२७२.
पङ्क्यो १२६४.
पङ्क्यो २४.
पङ्क्य ६१३.
पङ्क्यो २४/१७.
पङ्क्य ४५, ५१.
पङ्क्य ४५९, ४६२, ९५०.
पङ्क्यो ४४२, ११८३.
पङ्क्य ३६, १००९, १०१४.
पङ्क्यो ४१.
पङ्क्य १९६, २१२, २१४,
५०५, ५९४, ६२९, ८५८,
१००९/४, १०१४/१२,
१०२६, १०३०.
पङ्क्यमि ६४९.
पङ्क्यं २२८, ५९३.
पङ्क्यो २८, ३४७.
पङ्क्यो ११७०.
पङ्क्यो १०९०.
पङ्क्यो १७६.
पङ्क्यो १३२४.
पङ्क्यो १३२३.
पङ्क्यो ३६९.
पङ्क्यो १०३६.
पङ्क्यो १०१४.
पङ्क्यो ६४०.
पङ्क्य १९०, १९४, ६३५/३.

पार्श्व ४८८, ७४५, ७५०.
 पारसि ७८९.
 पारसिपथि ११२९.
 पारस्ये १४७.
 पाराशय २४१, १०८८.
 पारियाय २८९, ७८०.
 पारियायय २७९.
 पारियायय २७९१७.
 पारुसार १४७.
 पार्श्व ५९५, ७४६.
 पारुज्ज ६९७.
 पाय ६३५, ९८०, १२०८.
 पाय १८६.
 पाय ११६६.
 पाय ११६६१४.
 पाय १२७५.
 पाय २२४१३, ६३५१३.
 पाय ११, ६१.
 पाय १३, ३७, १८५, ८५९,
 १०३२.
 पायि २५२.
 पायि ९७५.
 पायि ३९७.
 पायि ९३४.
 पायि ८६२.
 पायि ३०१, ३०४.
 पायि ३०४१०, १२२०.
 पायि १२१९.
 पायि २९४.
 पायि २९४.
 पायि १३-४.
 पाय २४०१६, ४५६१३,
 १०३५, १०७४, १२८६.
 पायि ४०७.
 पायि २४७, ६८८, ९४८,
 ९६५, १२१२.
 पायि २९०.
 पायि ४७५, ६४९, ६५४११,
 ८७१, ९२८, ९३८, ९४८१

४, ९६३, ९८५, १०५४,
 ११५२, १२२८.
 पायि २०५.
 पायि २०३, १३१९.
 पायि ८५३.
 पायि ५३३.
 पायि १०८७.
 पायि ९३५, ९८८, ९९०.
 पायि ९३६.
 पायि ३२११, ३३, ३५, ३८,
 ५३, ५६, १५७, १८९,
 २११, २१३, २१७, २२३,
 २३२, २४८, २५०, २५९-
 ६०, २८४, २९९, ३०४,
 ३७६, ३८३, ३८९, ३९४,
 ४०४-५, ४०९, ४३४-५१
 २, ४४०, ४५९-६०, ४७७,
 ४८८, ४९१, ४९४, ५११,
 ५४६, ५५१-१३, ५५५,
 ५५८, ५६५, ५८६, ५९३१
 ६, ६१०, ६१२, ६२२,
 ६४२, ६४९, ६५१, ६६१,
 ६६७, ६९१, ६९६, ७००,
 ७०४, ७१३, ७१८, ७२२,
 ७२८, ७३०, ८०४, ८१५,
 ८२६, ८२८-३०, ८३४,
 ८४३, ८५५, ८६१, ८६२१
 ११, ८७५, ९०७, ९१७,
 ९१९, ९२७, ९३०, ९३२,
 ९३४, ९४२१४, ९५८-२,
 ९७८, ९८४, १००३-४,
 १०२५, १०४२, १०५०,
 १०५२, १०५४, १०६०,
 १०८०, १०९९, ११२६,
 ११३८-९, ११५०, ११६४,
 ११६६, ११७८, ११८०,
 ११८८, १२०१, १२०६,
 १२१४, १२२१, १२२४,
 १२३३, १२३९, १२४३,

१२५२, १२६८, १३१५,
 १३३१.
 पायि ३२६.
 पायि ३०६, ४१७, ८६७.
 पायि ५३, ३११, ९९६
 पायि १०९७.
 पायि ६४२, ७१४, ७१८.
 पायि ७६८.
 पायि २३५१२.
 पायि ७९२.
 पायि २९२१७, १११४१७.
 पायि ७-५१९.
 पायि २९११६.
 पायि ३५९१७.
 पायि ११६६१७.
 पायि ११६६१७.
 पायि ११६६१७.
 पायि ५९.
 पायि ६९१७.
 पायि २००.
 पायि ५४८१७, १०७६१३.
 पायि ४७२१.
 पायि २१, ११०, १५६, २३०,
 २४१, २७९, २८२, ३२५,
 ३३५, ३३७, ३७२-३,
 ४७१, ४७५, ४७७, ४७९,
 ४८७, ४९०, ४९२११, ४९८,
 ४९२, ४९४११, ४९८,
 ५४५, ५५९-६०, ५६८,
 ५७१, ५७६-७, ५७९,
 ५८८, ५९७, ६०८, ६१८,
 ६२६-७, ६३५, ६५८-९,
 ६६५, ६६७, ६७९, ६९२,
 ७१२-३, ७१६-९, ७२१,
 ७२४, ८१३, ८३५, ८५१,
 ८५७, ८६६, ८७०, ८९४,
 ९२८, ९५५, ९६२, ९७१,
 १०९६, ११५१, १२३४,
 १२४४, १२५६, १२५९,
 १२६३, १२७३, १२७८-

९, १३३३*१.
 पियह ३१, ४००, ११९०,
 १२७१, १२७३.
 पियमाए ३९१11.
 पियम्ह ३९१11.
 पिययम ७-5, ७-5१10, ३९,
 ५०६, ६३०, ९५९, ९७१,
 १०९४, १२७१, १२७३*18.
 पिययमं ६४७.
 पिययमा ५३७, १२५७-८.
 पिययमाए १३११, १३३१,
 १३३२, १३३३, १३३४,
 १३३५, १३३६,
 १३३७.
 पिययमाओ १२५२-३.
 पिययमे ६९८.
 पिययमेण १२७०.
 पिययमो ६५२.
 पियंकरं ६०८.
 पियंकरो ५१२, १२०५.
 पियंगु १०२९.
 पिया १००२, १०८०, १२५१-
 २, १२५६, १२७१, १२७३.
 पियाए १२७७.
 पियाए ३८१, ५३६.
 पियाण ५८.
 पियाभासी ६५७१2.
 पियामहस्स ७७९.
 पियाहासी ६५७.
 पियाहिं २७९.
 पिल्लु ११०९१8.
 पिल ४८, ७०, ७७, १६६,
 ४२४, ४४९, ६३६, ७८८,
 ८३३, ८४९, ११०९.
 पिलि १२११3.
 पिलंगण ७०.
 पिलंगोहिं २७५.
 पिलंदि ९०४.
 पिसाय ११९५.
 पिसिएण ११७७.

पिसिज्ज १२४५१1.
 पिसिय १२१९.
 पिसुणह ८९३१15.
 पिसुणिएण ८८६.
 पिसुणिओ १०८७.
 पिसुणिमं ७४, ६१८, १०००.
 पिसुणोह ८९३.
 पिटिय ११०४.
 पिटियच्छं ७०७.
 पिहु १२१, १०२४.
 पिहुळ ३४५१14, ८४०१12,
 १०२४१4, १२८७.
 पिण्णिय ११८२.
 पिंंगा २२०.
 पिंजरा १२६२.
 पिंजरायव २२०.
 पिंठ ४४६, ७३४.
 पीउब्जरियं १२७३.
 पीए ९८.
 पीडिउम ४२१.
 पीण ८४१.
 पीय १२५८.
 पीया ८.
 पीयाळ १९७, १०२६.
 पीयुब्जरियं १२७३१18.
 पुक्करोमुक्क २८९११3.
 पुच्छसि ८८७.
 पुच्छामि ९२६, १२२५.
 पुच्छिउ ८४४१3.
 पुच्छिएण ७९८, ८३४१4.
 पुच्छिओ १४३, २०६, ६८८,
 ८४४, ९२१, ९४५.
 पुच्छिज्ज ९३३.
 पुच्छिय १८३.
 पुच्छियं २०६१7.
 पुच्छिया २६६, ३६३, ६०६,
 ८३२, १२१२.
 पुच्छियार्थं ८३४.
 पुच्छिसो ९३३*११5.

पुट्टि १२९११3.
 पुड ७७२.
 पुण ३८, ७८, ४८६, ४९९,
 ७१५, १००३, १०५९.
 पुणरिहिं १८६१7.
 पुणरुत्तं ४८०, ८६१, १२४०.
 पुणरुत्तं ३९२, ३९७, ७६३,
 ८६०, १२०५, १२४४,
 १२५२.
 पुणो ३, ४२, १०३, १६३,
 १८६, १९४, २१५, २२६,
 ३०३, ३६८, ३७६, ३८४,
 ४६६, ५१३, ६०९, ६२३,
 ६५२, ६९५, ७०८, ७९९,
 ८५३, ८६५, ८८३, ९०६,
 ९१४, ९१७१, ९२६,
 ९३३, १०१२, १०७७,
 १३०१.
 पुणमहवाहं ६०५.
 पुणमहयाण ४१३, ५५६.
 पुणमहयाण ५५६१6.
 पुणार्णो १२२०.
 पुणार्णं ४८.
 पुण्णाह ११०३.
 पुण्णेहिं २१७, २२३, १२२५.
 पुत्ति ३०३, ४६०, ६३५:३,
 ६५४.
 पुत्तानं ४८१6.
 पुत्तकाह ३५५, ६०७.
 पुत्तकाहोओ ७४४.
 पुत्तुक ९४९१5.
 पुत्तुक्खियं ६१४१4.
 पुर १०२५, ११०५१2.
 पुरओ १२१, २४२, २४९,
 २६०, २८५, ३५८, ६०४,
 ७९०, ७९६, ८०५-६,
 ८६१, ८९९, ९०७, ९२३,
 ९४४, ९६५, १०३३,
 १०५६, १२३३, १२५९,

१२०७, १३०२.
 पुरस्तरा ८७२.
 पुरस्तरण ९८५, १०२१.
 १२५०.
 पुरस्तरौहिं १२९३.
 पुरं १०६२.
 पुरंभीओ १०५६.
 पुरंभीणं ८४३.
 पुरा ४१५.
 पुराहितो १०१८, ११५६.
 पुराहुत्तं ७८९, १३१६७३
 पुराहुत्तो १३१६.
 पुरि ३२८१.
 पुरिस १०१४, १२००७३.
 पुरिसा १०६, १५१, १५३,
 १९०.
 पुरिसाण १३८, १५२, १०१०.
 पुरिसिंहिं ११९, ८८३, १०२२,
 १३१३.
 पुरितो १०५, १००९, १०३५-
 ६, १२०४.
 पुरी २८१, ३७०, ८०२.
 पुरुसाणं २५२११०.
 पुरो १११३.
 पुरोहिण्य ११४.
 पुरोहितो ११५६१५.
 पुरुह्य ६२५, १०८२.
 पुरुडमणेण ६१८.
 पुरुण्य १२२४.
 पुरुय ३९९, ५०३, ८७३,
 १२५७.
 पुरुवाहं १०८१.
 पुरिणं २५.
 पुरिणेण २५.
 पुरोहरीहिं १२३८.
 पुरी ११३५.
 पुर्य ४५७, ६६७, ७२९,
 ७३२, ८८३, १०५२,
 १०८८, ११३०.

पुर्यक्यहिं ५६९.
 पुर्यं ६५१.
 पुर्यापरिहिं १५३.
 पुर्योवहिं १८०१५.
 पुर्योवहिं १८०.
 पुरिसकण ८७६.
 पुरिह १३४, १५८, ८१६,
 ८२४, ९४३, ९५९, १०६३,
 ११७८.
 पुरिह्य १५९१३.
 पुरिह्यवाकण ८३८.
 पुरिहं ७४*१, ७८८.
 पुरिह्य ४४, १२१०.
 पुरिह्यसर १०४९.
 पुरिह्यसरस्स ७३, ११४४.
 पुरिह्यमेण १००२, १०५०,
 ११७६, ११९२.
 पुरिह्यमरो १००८, १३२१.
 पुरिहि ८१६१९, ९५९११०.
 पुरिही ७३११०, ११४५११६.
 पुरिहीय ४४११४, १५९,
 ११५६.
 पुरिहीसर १०४८१६.
 पुरिहीसरेण १०५०१९.
 पुंगवेहिं ३६.
 पुंज ९८, ४४१११८, ५२२.
 पुंजह्य ३४३.
 पुंजाहं ११२५.
 पुंजीक्यं २५५.
 पुंजो ४४१.
 पुंजाय १९७, १०२७.
 पूमा ४४१११८.
 पूह्य २९६, ४४१.
 पूा ३५४.
 पूय ३५४१३.
 पूयं १३१९.
 पूयायमं ७८३.
 पूरतो १७९.
 पूरिजमाण १११८.

पूरिजमाहं ८२२.
 पूरिच ७३९, १०६५, ११८३,
 १२२८, १२५७.
 पूरियाणो ७.
 पूरियातो ७३१.
 पेच्छह ९५८.
 पेच्छसि ११०९, ११६६.
 पेच्छसु ८९६.
 पेच्छ २९, ३६१, १०३६.
 पेच्छंति ८४३.
 पेच्छंती ८३३.
 पेच्छकण २३५, ३५७, ४८९,
 १०३२.
 पेच्छियन्नेण ११००.
 पेच्छियन्नेहिं ३९२.
 पेच्छीय ३५९.
 पेच्छितो २५१.
 पेच्छिहसि ३०२.
 पेम्म ३८१, ५४८, १०७६.
 पेम्मं ४७२, १०७७.
 पेम्माहं ५३८.
 पेम्हण ११२५.
 पेम्हिमंति १२१.
 पेच्छ ७-५, ७-६, ६७५, ८९४.
 पेच्छह ६७२, ९५७.
 पेच्छउ ६३८.
 पेच्छ यार्हिं २१८.
 पेच्छमाणाय ६३५*४.
 पेच्छरीय ३५९११७.
 पेच्छरीणं १२४०१६.
 पेच्छह १११४.
 पेच्छंतो ६०३.
 पेच्छाण ७७७११५.
 पेच्छिउण ६४२.
 पेच्छियन्नेण ५५०.
 पेच्छिरीणं १२४०.
 पेच्छितो ५७०.
 पेच्छियन्नेण ५५०१११.
 पेच्छीण ७७७.

वेण्ण्ये ६६८.
 वेम ३८१२, ५४५.
 वेम ४७२२३.
 वेम्म ५४५२४.
 वेम्मल ५७२.
 वेरंत २२०, ३९२.
 वेरंत ३५१, ५९५, ७७४, ७९२,
 १०३०.
 वेरंता ३६९, १२६२.
 वेरंते ९७, ४५५, १२८७.
 वेरिब्बंतो ५६९.
 वेसण १९०.
 वेसण्ण १३८१६.
 वेसण्णं १३८.
 वेसलं २६११४.
 वेसह १०६, १०६९.
 वेसिओ ९८८, ९९०.
 वेसिब्ब १५४, ९९१२७,
 १२४५.
 वेसियच्छि १४२, १३२१.
 वेसियच्छिणा १३४.
 वेसिया ८६८, ८९९, ११७३.
 वेसिही ८६२.
 वेसंज्जु ९९१.
 वेसेमि ९८८.
 वेडि १०६५१२३.
 वेडिओ १०६५१.
 वेडुण्व २४०.
 वेडुण्व ११८.
 वेडुण्व १११३.
 वेडिस १०६५१, ९४२.
 वेडिसादि १६१.
 वेडिसेण १०७, १६३, १६७.
 वेडिसो ९२४, ९३१, ९३३५१.
 वेड्य ३६७.
 वेप १८२.
 वेओ १८०.
 वेडार २८९.
 वेडिसेण १४८.

वेडिसो १३६५१.
 वेडिमा ८६६.
 वेड ५९०.
 वेडियर्हि ६१९.
 वेडयो ६१९१६.
 वेडिस १९१.
 वेडिसासंघो १२००.
 वेडिसेण ९२९.
 वेण्ण १७७.
 वेण्णामो ९९६.
 वेण्णभाव ३२४.
 वेण्णयाहिणो १३०१२११.
 वेण्णोसेण ३२६.
 वेण्णोसो १२५७.
 वेण्णट्टिय ४३.
 वेण्णहास १०४.
 वेण्णहासं ९२, १३००.
 वेण्णह ३४५, ११९५.
 वेण्णोहि ८८२४.
 वेण्णेण ८०५.
 वेण्णाणं ३०१.
 वेण्णायस्स ९५६.
 वेण्णाय्या ६११.
 वेण्णं ४४७, ५२३.
 वेण्णा ६६९.
 वेण्णाकिहं १०८८.
 वेण्णाव ३२४२५.
 वेण्णो ८३८.
 वेण्णाणाह ५०७२८.
 वेण्णुरिसा १९०२१९.
 वेण्णोहं ५९२.
 वेण्णिय २२८.
 वेण्णोहो ४.
 फ
 फण ५.
 फणस् १०३१.
 फणा २८७.
 फणि ५१७.

फणिणो ११२२.
 फणस् १२०३२१३.
 फणस् ११८८, १२०३.
 फणस्सल्लं २६७.
 फण १३-२, २१०, ३५५,
 ३७६२४, ५८४, ५८९,
 ५९५.
 फण्ण १८२.
 फण्णं ७७५, १११२.
 फण्णोहं ३६५.
 फण्णस्स ४४३.
 फण्णोण्य १३-१२३.
 फण्णं २९४, ३०९, ३१२, ८९०,
 ९२३, ९८३, १०११, ११७०.
 फण्णोहं २१४, १२३७.
 फण्णो १३-७.
 फण्णो ६२५१, २३६, ३४९,
 ४७४, ४७६, ९०४,
 १०९२.
 फण्णो ४२४.
 फण्णो १०३१.
 फण्णो ८२.
 फण्णो २१३.
 फण्णो १८, ६७.
 फण्ण ९७, ३४९, ४२१, ४२३,
 ५३१.
 फण्णो १२५७.
 फण ११८३.
 फण्ण ४९७.
 फण्णो ११९०.
 फण्णो ५५१.
 फण्ण ७७२२२.
 फण्णो १२६८२.
 फण्णो ९८२.
 फण्णं ४०, ६०८, १२२५, १२३४.
 फण्णंति ५२६.
 फण्णिय ११४०.
 फण्णोहो ४९९.
 फण्णं ११, ४५६, ५२२.

कुंरि ५२६११३.
 कुंरिय ३४३, ३९४, ४५०,
 ६७७.
 कुंरिग ११८२.
 कुंरिग ९२१, ९४९१५.
 कुंरिगण ८७६१४.
 कुंरिगण १२६८१२.
 कुंरिय ४८३.
 कुंरिगरो २८९११३.
 फेकार ११८६.
 फेकार ११८३.
 फेग ५२२, ११२५.
 फेगां'यवा २५४.

ब

बहलं ११०९.
 बहल्लेग ११०८.
 बहल्लेका १०२६.
 बहल्लेत ९०२, १२२४.
 बहल्ले ३५४१५, ५१७.
 बहल्ले २३७१५.
 बहल्लेगण १०००.
 बहल्ले १०५२.
 बहल्ले १११४.
 बहल्ले १११०.
 बहल्ले ११०६, ११२१, ११७२,
 ११९८, १२८५.
 बहल्ले ११८०, ११८५, ११९२.
 बहल्लेगण १०८०.
 बहल्लेगण १०७८.
 बहल्लेगण ११२२
 बहल्ले १२९७.
 बहल्ले ११७५, ११७७.
 बहल्ले ११८९.
 बहल्ले ११०८.
 बहल्ले ३४३, ४७८, १०८३,
 १२२४.
 बहल्ले ५१७.
 बहल्ले ७००११२.

बहल्ले २१, १२३, १६०, १७७,
 १७९१, १९२, ३२७,
 ३३७, ३५२, ३६९, ४७८,
 ४८२, ५१४, ५५०, ५८३
 ११, ५९१, ६२८, ६७९,
 ७०१, ७१९, ८१९, ८२३,
 ८३०, ८६८, ९६४, ९६८,
 १०१८, १०४३, १११९,
 ११३०, १२३१, १२३८,
 १२९५, १३१३.

बहल्लेगण ५०८, ८६१, ९१७,
 १३१२.

बहल्लेगण ७६, ८४७.

बहल्लेगण ३२३.

बहल्लेगण ७०११३.

बहल्लेगण ९५, २२३, ८८६.

बहल्लेगण ११३.

बहल्लेगण ७७.

बहल्लेगण ६८.

बहल्लेगण १८.

बहल्लेगण २३८, ५६२.

बहल्लेगण ५३९.

बहल्लेगण ३२३१४.

बहल्लेगण १६४, २०८-९, २६१,
 ३१६, ३२६, ३८२, ४२७,
 ४६७, ४९३, ५५३, ६४८,
 ६९६, ७१२, ९१८, ९५३,
 ११५३, ११६९, ११७८,
 १३१६.

बहल्लेगण ८२५.

बहल्लेगण १३०३११६.

बहल्लेगण ९०, ११६, १२६, ८१२,
 ८१९, ११०३.

बहल्लेगण ११३.

बहल्लेगण १३०३.

बहल्लेगण १०८७.

बहल्लेगण ८१२१७.

बहल्लेगण १८११९, ३६५१५, ७४९.

बहल्लेगण ११४९१६.

बहल्लेगण ७१६१३.

बहल्लेगण ७६५, ११७०.

बहल्लेगण १०४७.

बहल्लेगण १८१.

बहल्लेगण ६४५.

बहल्लेगण २१, 'हिं' ३८८, १२८३.

बहल्लेगण ६८९, ११४९, १२४४.

बहल्लेगण ४२, ९९, २३७.

बहल्लेगण १२२.

बहल्लेगण ३२५, १०१९, १२८२.

बहल्लेगण २४.

बहल्लेगण ८२११३, 'हिं' ८२.

बहल्लेगण ३८, ८१, २०४, ८४०,
 १२०३.

बहल्लेगण ६८५.

बहल्लेगण ८९, ४५८, ४६४,
 ४७३-४, ५२९.

बहल्लेगण ७६.

बहल्लेगण १२१९-२०.

बहल्लेगण ९४३१०.

बहल्लेगण १७, ४२, ३०८, ५९०-१,
 ६६८, ७७३, ८२०, ८८१,
 ९२४, ९३८, ९८५, १०१६,
 १०४६, ११५२, १२४७,
 १२९३.

बहल्लेगण ३३३.

बहल्लेगण ६९४.

बहल्लेगण ३०३, ३०५, ४५८१९,
 ७९६.

बहल्लेगण २५५, 'ए' ९०९.

बहल्लेगण २५५१२२.

बहल्लेगण ६७६.

बहल्लेगण ३८०, 'हिं' ३८७.

बहल्लेगण ३५८, ७९९.

बहल्लेगण १५८, ८१६.

बहल्लेगण ३२८११.

बहल्लेगण ६५५, ८००.

बहल्लेगण ३०७, ३१०, ३२५, ६१५,
 ७०३, ७०७, ७०९, ८७५.

बाहिर ६२*१.
 बाहिरं ६६२.
 बाहिराहं ८८४.
 बाहिरं ८५९.
 बाहु ४८३.
 बाहो ११४१.
 बिस २६.
 बिन्दु ११७०.
 बिब ३१०, ४४५, ४४९, ४६०, ४८३, ७७५, १२०४.
 बिबयं ११७०.
 बिबं ४३९, ४४०, ५२०.
 बीयं ९०१, १०२४.
 बीया २३१.
 बीयाहं ६७५.
 बीयाए २८३.
 बीहच्छं १०२३.
 बीहच्छो २८८, ११९१.
 बुक्कणं ११७७.
 बुक्कला १९३.
 बुद्धि १९१.
 बुद्धी ५९१, ६१९.
 बुद्धीए ३०८, ए ९२९.
 बोद्धिथिएहं १९२.
 बोद्धिथिय १९५.
 बोद्धिये १७८.
 भ
 भह्णि ९८४.
 भह्णी ८७०.
 भउप्येस्था ६४१.
 भएण ११६४.
 भओ १३-५.
 भमा ४०२, ११२२, ११, १३२६.
 भग्गो ३९.
 भज्जंत ११०८.
 भज्जंतो ११११.
 भज्जंति १११०, १०.
 भह ११७४, १३५, १३७, १४२.

भह्णत्त १८४, २१६, २६३, ३०५, ३६३, ३७५, ४२५, ५०१-२.
 भह्णत्त ३७५, २,
 भहो २०, ११८.
 भह ११७, ९०१, ११८६.
 भह्णत्त २२७.
 भहोहं १४९.
 भहो ११८९.
 भण ७६४६.
 भणह १०६*२, २६८, ११५, ११५७.
 भणह १२५४.
 भणत्तु ४२८, ५५०, ७१६, ८८५, १२०६, २.
 भणह ३३१, ५५८, ८१३, १०५९, ११५१, १२२१.
 भणंति ४९८, ९५४.
 भणंतीहं ३८६.
 भणतिण ३९१.
 भणामि २२४, २५६, ३३८, ५१२, ५४४, ५७६, ७२२, १०४०, १२२३.
 भणित्तण ११३, २१२, २६५, २७१*१, ३१०, ४०७, ४२०, १४, ५००, ५५२, ६२५, ६५३, ६५९, ९३८, ९९०, ९९४, १०५५, १०६१, ११५२, ११६८, ११८१, १२९६.
 भणिए ३०३.
 भणिएण ५३७, ११६७.
 भणित्तो ७-५, १६७, २०९, २१५, ३८८, ४०८, ९३६, ९९९, १००८, ११४६-७, ११६०, १२०५, १२४५-७, १२७८, १२८२.
 भणित्तु ९९५.
 भणित्तंति १०६.

भणित्तु ५५३, ८८५, १३.
 भणित्तो १५, ४२६, ४८९, १०४०, ४.
 भणित्तं २६३, १.
 भणित्तं ८६३.
 भणित्तं २५६, १, ३११, १०, १०५९, १२२३.
 भणियं ७-५, १५, १०, ३५, ३९, ४२, १०६*१, ११०, १३४, १३७, १४८, १५३, १६१, १६३, २०७, २२५-६, २५९, २६३, २६७, २७१*१, ३०७, ३११, ३२२, ३३७, ३६०, ३७६, ३८३, ३८८, ३८९, ४०६, ४१२, ४१९, ४२८, ४७५, १०, ४८६, ४९८, ५१४-५, ५३७, ५५१, ५५३, ५५८-९, ५६८, ६२०, ६२३, ६३०, ६३५*१-३, ६५१, ६६७, ६७३, ६९०, ७१२, ७१६, ७२२, ७२९, ७३९, ७८७, ७९८, ८०१, ८३५, ८६५, ८६८, ८७६, ८८१, ८८३, ८८८, ८९१, ८९५, ८९७, ९१६, ९२३-४, ९३२, ९४७, ९५४, ९५७, ९६२, ९६७-८, ९७०, ९७३, ९८८, ९९१, १००२-३, १०३६, १०४१-२, १०४७, १०५१, १०५७, ११४, ११५१, ११५४, ११७३, ११७७, १, १२००, १२०९, १२१३-४, १२१८, १२२२, १२२४, १२२७, १२३१, १२३४-५, १२४४, १२६८, १३३०.

भगिनी ३४, ३०४, ३३५,
३७५, ४०६, ४२५, ४२७,
४६०, ४७५, ५५०, ६०९,
६३२, ७८२, ७८५, ७९७,
७९९, ८४९, ९५२, ९७१,
११७६.

भगिनीह ८६७, १६०.

भगिनीवा ३७९.

भगिनीवर्ष ६६६.

भगिनीवर्षो ७४०.

भगिनीयो २५६, १२५३.

भगिनीया ८६७१६.

भगिनीयो १२७८१६.

भगिनीस्त १०३७, १२०२.

भगिनीय ४२९.

भगिनीयन् ६३३.

भगिनीसु ६२२.

भगिनीह ११०९, १११५, ११७७,

१२०६, १२४४.

भगिनीसि ४२६, ५५४.

भगिनीय १३१९.

भगिनी ६८९.

भगिनी ९१७.

भगिनीतण २०५.

भगिनी ८१, ३५३, ४४८, ७४९,

७९२.

भगिनीवर्ष ३०.

भगिनीह ४३३.

भगिनी ९५१७.

भगिनी २११.

भगिनी ४६०.

भगिनी ४६०१३.

भगिनी १३-२, २९५, ३४७,

६३६, ६३९, ११०८,

१११८, ११२२, १३२२.

भगिनीह २६७, ३६८, ३७६,

३८९, ४१३, ४१५, ५१५,

५५२, ७२७, ७८७, ७९३,

८६३, ८६७, ८८९, ८९७,

९६८, ९७६१, १२३७.

भगिनीह ४४.

भगिनीह २९११६.

भगिनीवर्षो ६४७.

भगिनीवर्षो ३६१.

भगिनीवर्ष २८९.

भगिनीवर्षा ३०७, ८०९.

भगिनीवर्ष १३-६, २०७, २२५,

२५९, २९६, ६३५३२.

६५१, ११६७.

भगिनीवर्ष ४१२.

भगिनीवर्ष २००.

भगिनीवर्ष १०३३.

भगिनी ८३, २९०, ४४५, ५९५,

७६६.

भगिनीवर्ष ९.

भगिनीवर्षा ४४६१२.

भगिनीसु ७३६, १२०१.

भगिनीस्त ४५५.

भगिनी ३१८.

भगिनीय ४९२.

भगिनी १९०.

भगिनीह १२६८.

भगिनीवर्ष ८९१.

भगिनी ४९, ३३९, ३४२,

११०४, १२६९.

भगिनीवर्ष २१३.

भगिनीवर्ष ५२६.

भगिनीवर्ष ८४७.

भगिनी १२२, ४३६.

भगिनीवर्ष १३-१.

भगिनीवर्ष ७९२.

भगिनीवर्ष ११३९.

भगिनी २००, २३९, १०२५,

१०३३, ११६२.

भगिनी ७१, २१८१, ७२५,

८२९.

भगिनीवर्ष ४६३.

भगिनीवर्ष २३९११०, ३६१,

६८४.

भगिनीवर्ष ३५८.

भगिनीवर्ष २३१२१, १२७, १६५,

२००, २३९, ३५७, ३६७,

३७३, ४६६-७, ४९४१३,

६८१, ६८५, ८१२, १०५७,

१०५९, १०६२, १२७९,

१३२७.

भगिनीवर्ष ३५१.

भगिनीवर्ष १२५.

भगिनीवर्ष ७-५.

भगिनीवर्ष ६९०, ७२१.

भगिनीवर्ष १७५.

भगिनीवर्ष १२५१२.

भगिनीवर्ष २६५.

भगिनीवर्ष १०७१.

भगिनीवर्ष १०६१.

भगिनीवर्ष २३९, १०३३.

भगिनीवर्ष ७२०.

भगिनीवर्ष ७२७, ७८३, ८८७.

भगिनीवर्ष ७१७.

भगिनीवर्ष ३११.

भगिनीवर्ष १४.

भगिनीवर्ष ७५९.

भगिनीवर्ष ७६६.

भगिनीवर्ष ४००.

भगिनीवर्ष ४६५, ७६७.

भगिनीवर्ष ७७६.

भगिनीवर्ष ६.

भगिनीवर्ष ९.

भगिनीवर्ष ११०.

भगिनीवर्ष १११०.

भगिनीवर्ष ७३५.

भगिनीवर्ष ९७७.

भगिनीवर्ष ४५.

भगिनीवर्ष ७५२.

भगिनीवर्ष ११५८११.

भगिनीवर्ष ७२४.

भाङ्गो १५१.
 भाङ्गि २१५११३.
 भाङ्गि ७८४१६.
 भाङ्गिगत १०८८.
 भाङ्गो ६९८.
 भाङ्ग २७१, २७१३१, २८६,
 ३६८, ३८४, ३८८, ४३०,
 ५००, ५०३, ५६३, ६८१,
 ७००, ७६३, ७८४, ८६९,
 ८७३, ८७८, ८९१, ८९५,
 ९५४, ९७०.
 भाङ्ग ३५२.
 भाप ७३१-२.
 भापण ४४६.
 भाभो १३-३, ६१६११०.
 भापुणो १२.
 भापू २१८.
 भाभिज १३१०१४.
 भाभिज १३१०.
 भाभिय १३०८११.
 भाभ २१५.
 भाभ्यं १५११४, १६०११४.
 भाभ्या ११५८.
 भाभ्ये १२९७११६.
 भाभ्यो १५११४, १६०,
 १२९७.
 भाभ्यसु ६३२.
 भाभ ७५२.
 भाभं ३१८१७.
 भाभेण ६९७.
 भाभेणयमा ४४६.
 भाभेयारण १११९.
 भाभ १३२, १५४, २६५,
 २९७, २९९, ३६२, ४२०,
 ५९८.
 भाभमि ९५५.
 भाभय ७८४१६.
 भाभयंती ४९२.

भाभस्त ४९०.
 भाभं २०८, २९७, ४९२१५,
 १०४८.
 भाभाह ३८०११४.
 भाभाउ ८२०.
 भाभाप ४४.
 भाभाभो ३८०११४, ७४४.
 भाभागाय १२७२.
 भाभाणुसंभा ७८५.
 भाभाविसह ३०८.
 भाभाहिं ३८०.
 भाभिं १३२९.
 भाभियाप ६०४.
 भाभेजसु ५०८.
 भाभेण १००, २०२, ५९१,
 ७२०, ८५४.
 भाभो १२९, ६१६, ६९८.
 भाभ ३६१२.
 भाभाप ४१, १३३०.
 भाह ४१४.
 भाभला २१३११०.
 भाभसु १०२१.
 भाभसुणो १०१६.
 भाभ १०१९, १११८,
 १३२०११.
 भाभा १३६११.
 भाभ्यावत् २१३.
 भाभेणुव्वरिष ५२७.
 भाभेणो ४६८, ५२४.
 भाभेण ४४४, ४५७.
 भाभेणमि १८२, १११०.
 भाभेणं ५२२.
 भाभे ६३१६.
 भाभेणो ६३.
 भाभेणसु ७१.
 भाभ ४५७१७.
 भाभमि १११०११०.
 भाभेण ५८५.

भाभ १०३४-५, १३२२.
 भाभं १९८, ११४७.
 भाभाणो ११९४.
 भाभाणेण १२०२.
 भाभं ७६६.
 भाभाह ५०१११०, १३६३९.
 भाभ ६९४
 भाभेणो ६६
 भाभेण १२०२१६.
 भाभेणो २१६, ११६४.
 भाभ ६.
 भाभो ८४०.
 भाभे १३२२.
 भाभो १२९१५.
 भाभे ८५०१५.
 भाभे १०७४.
 भाभेणवत् ८५०.
 भाभेणो ७७४.
 भाभ ७, ७५४, ७७७, १३०७,
 १३०८११.
 भाभे २८७.
 भाभे ९३, ४७०, ५८१.
 भाभेण १६६११३.
 भाभे १३.
 भाभेणो ४.
 भाभे १०३४-५, १११२.
 भाभे ३४७.
 भाभेणो १०३६.
 भाभे ५४१.
 भाभेणो १०५२.
 भाभे ५९४.
 भाभ ७६९.
 भाभाभो ७४३.
 भाभ ६४, १६५, ५२८, ५८२.
 भाभेणवत् ४५३१२२, ५१९.
 भाभे २३१२१.
 भाभेणवत् २१८.
 भाभेण ४३.

भुवणायण १६६.
 भुवोक्काल १३०८.
 भुवण्ड १२३७.
 भुवंतो १२१७४.
 भुवण्विभो २१४
 भूर् २०५.
 भूर्ण २०५४.
 भूर्णार १११६.
 भूमि १३-३, १२८, १६६४१२,
 ५२३, ७०८, ७३२.
 भूमि १६६.
 भूमी २५९, ३९०, ४६६.
 भूमीयं ४६६, ५३०, ५३३८.
 भूमोड ४६६४९.
 भूमोओ १०९, ४६६४९, १२६१.
 भूमोसु १२६३.
 भूय ८६४९, ८७४२०, २००,
 १०३३.
 भूयं ११७४.
 भूयंकोण ७६४५.
 भूया २३१४२.
 भूयाए १११६४१५.
 भूयण २०४५, २९८.
 भूयणमहो २०.
 भूयियावयवो ६०१.
 भूय १५२, १२६२.
 भूयविय १३२५.
 भूयविया १११.
 भूयविय १३२२.
 भूयुं ६२, १२२-३३.
 भू १२४८.
 भूई २८७४१.
 भूई ६७.
 भूगो १०१५.
 भूण ९१३.
 भूय ११७.
 भूयण १२८, ९१२.
 भूयणं २११.
 भूया ७१७.

म
 म (for व) २१४१६.
 म ७७७४१४, १०६०४६.
 मह २१०, २२६, ९९८, १०८४,
 ११३५.
 महणा २२.
 महणाकसा १२६५४४.
 महं १०९२, १२७१.
 महारा १२६५, १२६७.
 महाराए ७८०.
 महलिजंति ६३.
 महलिय ३१०.
 महलियासं ५१८.
 महं १०२२.
 महो १०७२.
 महं १३६, ११४१.
 महं २३२, १२०८, १२१९.
 मह ७१६*११२.
 महइय २७९.
 महइयमि ५२९.
 महएहिं ६०६.
 महच्छा ८७०४११.
 महड ९०, १२०, १७६,
 २०१, ५५४.
 महयाई ७९, ५३६.
 महल २७, १२४४१०.
 महलंत ७५.
 महकार्यंमि ४४८.
 महकिए ४५०.
 महकिएसुं ७५.
 महकिय ११२८.
 महकियच्छीय १२४.
 महक ४५७, ४६६, ५२३-४,
 ९०२, १२९४.
 महइवकलो ४६९.
 महई ४३९.
 महहा ५.
 मए १५६, १६१, १८७, २०७,
 २१२, २२५, २६६, ३३७,

३७५, ३७७, ३८८, ४०६,
 ४०८, ४१९, ४६१, ४६३,
 ४७४, ४९८, ५००-१,
 ५०३, ५०७, ५१४, ५३७,
 ५५३, ५५८४१०, ५६८,
 ५७९, ६०४, ६०८,
 ६२९-३०, ६४३, ६५१,
 ६५३, ६६७, ६८७, ६९५,
 ७०३-४, ७०६, ७१३,
 ७१६, ७१८, ७२५, ७२७,
 ८०७, ८३२, ८४४, ८६७,
 ८७८, ८८३, ८८८, ८९७,
 ९०१, ९०४, ९१६, ९४९,
 ९५१-२, ९५७, ९६८,
 ९७६, ९८०-१, १०४२,
 १२११-२, १२१४, १२१६,
 १२३४.
 मएण ३२५.
 मओ ७१६*१.
 मओ ११४१, १२६७.
 ममा १२०४२२, ३५९, ६४०,
 ७९१, ११२२, १३२६.
 मगणा २२१४१५.
 मगां ४८९, ४९३, ५८१४४.
 मगुणाएण ४५१.
 मगो ५८१.
 मगोण १९५.
 मगो १२४१.
 मगो ३९, १७४, ४११, ४३७,
 ५७८, ७३५, ७९९.
 मक ३०१, ७८१४४, ८०७.
 मकं ७८१.
 मक १८७४१०, ११९९.
 मक १८७.
 मक ८४१.
 मकण ७५४, ७७३, ९६४,
 ११४८.
 मकणकणय ७३६.
 मकणमि ८२९.

मज्जन ११५, ७३६/१०, ७५०,
९५८.
मज्जना २२१.
मज्जपारंभो ११६.
मज्जणात्थीडे १२८८.
मज्जणाहुत्सं ९१०.
मज्जणुज्झिय २००.
मज्जणेक १२१०.
मज्जणो ९४१.
मज्जोत्तरावण २८०/१.
मज्जोत्तरावण २८०.
मज्जाओ १७०.
मज्जाणावाकि ७३६.
मज्जाय १७०.
मज्जाविक्रम ३८२.
मज्जिअ ६३५४४.
मज्जिउण १२७.
मज्ज १६२, २०६, २२५,
३१८, ४८५, ४९१, ४९६
११६, ५५३, ५६८, ५६८
११२, ६१२, ६२६, ६४७,
८०४, ८२४, ८४७, ८५०,
८५२, ८६६, ९५३, ९६१,
९८९, ९९१, ११७४,
१२४३.
मज्ज (मध्य) १६, ४७०,
७५८, ८७४, ८९३ १०६८,
१२८६.
मज्जपत्तंसं ७६७.
मज्जण ११५११.
मज्जण्यो ७७२.
मज्जमि ५२, ७६२, ८३८,
८८९, ८९४, १२०८.
मज्जयारे १३२७.
मज्जं ५६८/१२.
मज्जि ६३५४४/५.
मज्जिमा १३३२.
मज्जणओ ७७१.
मज्जवेसे ३५७.

मज्जो ३७, ९१०, १२१९.
मज्जो ८४१.
मज्ज ७७०, ८४०.
मज्जिय ११२३.
मज्जाययणं २०३, २४३.
मज्ज १२९, ४०४, ६१५, ६२५,
६६२, ६६२/१, ६९८,
८४६.
मज्जमि २६८, ५४१, ५८५/३,
६५१, ७०२.
मज्जमि ५५१.
मज्जं ५५१/११.
मज्जस्स २५६, ३२४/७.
मज्जहर ३५१, ३५८, १०४३.
मज्जहरं २६१/७, २०३, ३५६,
७५१, ७६७, १०६३/३,
१२९६.
मज्जहरा ३३२.
मज्जहरिह्लाई १०८३.
मज्जहस्सुत्तं ३३.
मज्जहरे २४४, २५०, १२११.
मज्जहरेसु ३३४.
मज्जहरेहिं ७६२.
मज्जहरो ७७६.
मज्जहिक्कास ५४०.
मज्जाह ८७८.
मज्जाए ५१४, ६५९, ७२६,
७४०, ८४७.
मज्जाण १४.
मज्जाहिं ७४५, हिं ९७२.
मज्जि ५, ५५-६, ७१, २३७,
२४४, २५०, २८७, ३५७-८,
३८४, ४६७, ४७४, ४७६,
५९६, ७६४, ९०३-४,
९६६, १०३१/४, १२८७.
मज्जिस्सिकायक १०४४.
मज्जे ४२०, ४२२, ६२३,
७०१.

मज्जेण १३४, २६६, ५८६,
१२५८.
मज्जेहिं १२७२/१७.
मज्जेत्तं ३३.
मज्जेहरो २६.
मज्जे ११५, ४२८.
मज्जेत्तं ९१३.
मज्जेरह ३८१.
मज्जेरहं ४०५.
मज्जेरहा ७२.
मज्जेरहणं ९३०.
मज्जेहर ५१, ३८१/१, ६०७,
७९६.
मज्जेहरं ४१, २२८, ३३९,
३५१.
मज्जेहरा ८०९.
मज्जेहराणं ९३०/१४.
मज्जेहरासु १२६३.
मज्जेहस्सुत्त २७७.
मज्जेहरो ३२१/१०, ३३७.
मज्जेह ४२९, ८३०, १००४.
मज्जेसि ७२४.
मज्जेत्तो १०१८.
मज्जेउण ८६८, १३१३.
मज्जेओ २१, ५१४, १२३१,
१२३८.
मज्जेज्ज १२३.
मज्जेयमि १९२/२.
मज्जेयं १९२.
मज्जे १०७४, १२६९.
मज्जे ३२, १०५, १३७, ७८०-
मज्जे ३३, ५९४, ६२७, ८५०/५,
१०३०, ११२०, ११२६.
मज्जे (मास) १४३/१६.
मज्जे (मासं) २६४/५, ३८५/११,
४८४, १२७५.
मज्जे ११००, १२१८.
मज्जे ९०२, १२७४.
मज्जेसण ९४९.

मण्ड २१११०.
 मण्डियमि १९२१२.
 मन्त्रे १०५१३.
 मन्त्र ८७९.
 मन्त्र ५११, ८६२, ९२७.
 मन्त्रादि २७०, ३६८, ८७९,
 १२१३, १६७२, ८३५.
 मन्त्रादितो ९१६, ११६५.
 मन्त्र ७०५.
 मन्त्र (मृग) १९, १२४, २७७,
 ५८४, ५९०, ५९६, ६२४,
 १०९२, ११३४, १३०९.
 मन्त्र (मत्त) १२४, २७७, ४४४,
 ११०८, ११२२, १२६८-९,
 १२७६.
 मन्त्र (मृत) ११९७.
 मन्त्रच्छिन्न ३७, ३०४, ४८१,
 ४८४, ८८१, १०५५,
 १३२९.
 मन्त्रा ६२४-१, ९४, ९६, १०३,
 ११२, ४५८, ४६४, ४९७
 -८, ५४९, ५६७, ५८५४३,
 ५८६, ६१९, ६२६.
 मन्त्राणां २०१.
 मन्त्राण्यस्ता १२६५.
 मन्त्राणि ९६.
 मन्त्राणां ४२४, ५३२.
 मन्त्राणां १०८५११५.
 मन्त्राणां ६१३, ६२३, ६३१,
 ८५८.
 मन्त्राणां २७९.
 मन्त्राणां १२६७११.
 मन्त्राणां १९.
 मन्त्राणां ६३१५.
 मन्त्राणां ११४०.
 मन्त्र (मत्त) १६०.
 मन्त्र २०२.
 मन्त्र ९४, २५३, ११२.
 मन्त्रको २०.

मन्त्र १०२२११.
 मन्त्र (मृता) ९८३, ११३४.
 मन्त्र (मृगी) ११३४.
 मन्त्रा ७११, ११४१.
 मन्त्रा १२४.
 मन्त्रा १२७०.
 मन्त्रा ५५.
 मन्त्र ७०१.
 मन्त्रा २३७, ३४९, ५२३,
 १२८७, १३२४११.
 मन्त्र ७२०, ११३४.
 मन्त्रा ११३५.
 मन्त्रा १०११.
 मन्त्रा १३८, ७१३, ७१९,
 ७२१-२, ७२४, ८६२११,
 ९२२, १००१, १००४-५,
 १०११, १०१८, ११३८.
 मन्त्रा १००४११०.
 मन्त्रा ८६२११.
 मन्त्रा ६४९.
 मन्त्रा ६७९.
 मन्त्रा १००६.
 मन्त्रा ७०२.
 मन्त्रा ७०१, ८६२.
 मन्त्रा ७०१, ७०११५, १००४,
 १०१४, १११३.
 मन्त्रा १३३०.
 मन्त्रा ६१.
 मन्त्रा १००६.
 मन्त्रा ७१३१७.
 मन्त्रा ७१३.
 मन्त्रा ४१५, ५२७, १०४४.
 मन्त्रा ८४, ३६९, ३७५, ५६६,
 ६७९, ६८१, ६९१, ६९३,
 ६९५, ९७६, १०५५, १२२२.
 मन्त्रा ४४२१३.
 मन्त्रा ३३९, ३४२, ३५१, ३७७.
 मन्त्रा ७४, ९३, ३७१.
 मन्त्रा ५५४, १२२७.

मन्त्राणां ३०३.
 मन्त्राणां ६९२, ७१९,
 १०४५.
 मन्त्राणां ४६१.
 मन्त्राणां १०५४.
 मन्त्राणां ५०८.
 मन्त्राणां १४७.
 मन्त्राणां ३३५.
 मन्त्राणां १०६६.
 मन्त्रा १०९९.
 मन्त्रा ४६५.
 मन्त्रा १९८.
 मन्त्रा १३२८.
 मन्त्रा ६२, ७८.
 मन्त्रा ६४३.
 मन्त्रा ५१८.
 मन्त्रा ११७.
 मन्त्रा १०९८.
 मन्त्रा ९.
 मन्त्रा १६२, १८९, २५६, ३०१,
 ३०४, ३२३, ३८७, ४१२,
 ४१७, ४२८, ४८७, ५३६,
 ५६५, ५६७, ६०३, ६१३,
 ६२३, ६३९, ६४४, ६४८,
 ६५२, ६५६, ६७३, ७०१,
 ७१२, ७२२, ७२४, ७९७,
 ८००, ८०८, ८४६, ८५८,
 ८६०, ८६८, ८७६, ८८५१
 १३, ८९७, ९३०, ९७४,
 ९९१, १०१४१४, १०५३,
 १११५, ११७५.
 मन्त्रा १०९.
 मन्त्रा १९.
 मन्त्रा ९६, २३८.
 मन्त्रा ८८२.
 मन्त्रा २१२, १०४९.
 मन्त्रा ११२३१४.
 मन्त्रा १७४.

महासुविष्णुर्हि ७६२.
 महासुतं ४९२.
 महासोत्सेग ९२०.
 महासायकं ३३९.
 महासू १६८.
 महासाय ८०४.
 महासि २७३, ३३९, ३८९,
 ६२२, ११७५, १२०६.
 महि ३८९१३, ६४४१७, ८४२.
 महिच १३२२.
 महिती १४६.
 महा ३६, ७३, ७८, ११७,
 १२२, १५०, १६६, १९२,
 २०९-१०, २१५, २३१,
 २२६, २५७, ३३१, ३५२,
 ३५७१३, ३७०, ४११,
 ४१५, ५४६, ६३७, ६४१,
 ६४४१९, ९२०१६, ९७७,
 १०४२, १०३६, १०४४,
 ११८८, १२९०, १३२७.
 महाह १४६१५.
 महामह २६४.
 महाजरी ३७०१७.
 महाकञ्ज १३८.
 महाकुल ५७८.
 महाकौलो ७९३.
 महाकौले ९३५.
 महासुगे १०५२.
 महाणक ४९७, ५४२.
 महाणस्ताग ७३५.
 महासुभाव ६२२, १००९.
 महासुमह ४०६११२.
 महासुमह ९२७१८, ११५८१७.
 महासुमह २३०, २४७, २६५,
 ३३०, ३९२, ४०६, ४६२,
 ५५५, ७०१, ८९३, ११४९,
 १२३४.
 महासुमह ३९१, ३९३, ४२७,
 की. १९

१०००, १००४, १०५०,
 १०५५, ७२२, ८६९,
 ९२७, ११५८, १९२६,
 ३७९, ८७३.
 महासुतं ५८३.
 महामंथकाहिया १११.
 महासुगिणा ६३५११, ११६०.
 महारण्ये ७८९, ७९७, १२१६१२.
 महारवेर्हि १२४५.
 महासि ३३९१११.
 महासीह १०२३.
 महाहवं १०९.
 महि १७१.
 महिय ५८३११०.
 महिकाण ३३१२०.
 महिकायण ३३.
 महिवेद ६७७.
 महिस ९.
 महिहर ३५६, ३६९.
 महिहराण २७३.
 महिहराहुतं १०५५.
 महिहरुणाओ १६९.
 महिहरुका २९०.
 मही १५१.
 महीवरुणो १९१, ९८५, १३१४.
 महीवरुमि २८५, ४३६१६,
 ६९५.
 महीहराहि ६९१.
 महीहरेव ४३६.
 महीहरो १०४४.
 महू ८४, ८९, ९५, ५९४,
 ७१२१४, ७५९, १०३०,
 १२६८-७०, ११७६.
 महूओ ९५.
 महूमह ५११, १६५, ४५५.
 महूमहणो ७.
 महूमसो ७३, ८५-६.
 महूमराचि ५९४, १०३०.

महुयवनीय ६२७.
 महुयरो १०९२.
 महुय ५०, ३६०, ९०२.
 महुरोण २४१.
 महु १६११.
 महुसवमि १०३.
 महुसवियाह ११३.
 महेसि ३२९, ५६३.
 महेसिणा २०९, २१५.
 महेसिणो १२१३, १२१६.
 महेसी ११४९, ११५७.
 महेसीहि ६६५.
 महोयहि ६९४.
 महोयही २५७.
 महोयहीए २०११४
 महोयहिस्त २०११४.
 महोयही ५.
 महोयहीए २०.
 महोसवियाह ११३१११.
 मं ३८, १४८१११, २१६,
 ४२६, ५८७-८, ६२२,
 ६३८, ७९८, १००४.
 मंगण १२०.
 मंगल १२६, ७३९, ९०२,
 १२४९, १२६१, १२८४,
 १२९६.
 मंगलाह १८९.
 मंगलिओ १२९७.
 मंगलीएहि ८२०, हि १२९०.
 मंगलेण ३१९.
 मंगलो ३२८, ११०३.
 मंगुण १२०१२२.
 मंगरि ७४११.
 मंगरी ९७.
 मंगु २४.
 मंगण १६११४.
 मंगणाहि ५६.
 मंगल १६, ६८, १११, ११०४,
 १३०८.

संकलना १०१.	६३८, ६५२, ७०४, ७१६,	माकाठक १६८.
संकलनां ११८८.	८०९११३, ८८३, ८८५,	माकाठकंबर ३२७.
संकलस्त ६९, ५२१.	९९५, १००२, ११०९,	माकियाहरनो २०५.
संकलं ६६८.	१११२, ११४६, ११७९.	मासक १०७५, १०९६.
संकला ४७१.	माह्व १०५०, १२२७.	मासकं २४, ३९९.
संकलि ११९६.	माडस ८७०.	मासका २७८, ४४२.
संकलिप २८९, ११८४.	माण ५८, १०७७, १२७१.	मासकिय १३०९.
संकलो ११३९.	माणसं २७७, ५६५.	मासो ७३, ८५.
संकव १२८६, १२९६.	माणसा ५६६.	माहप्यो ५०६.
संकव ८९.	माणसापें ६६१.	माहव २७७.
संकवासण २३९.	माणसाण २६५१६.	माहवागिळ ६९४.
संकिय २३७, ११८४१२.	माणसो ५१५.	माहवागिळेण १२३६, १२५५.
संकियासा १३-१.	माणं १०७५-६.	माहवागिळो ३७२, ५०८,
संतं १३१५.	माणंसिणीय १०७४.	५११, १०४१. १०६०,
संतंतो ९३३३१.	माणंसिणीय ६२.	१२२९, १२४५, १२५७.
संतिउत्तेण १०४.	माणिक ९०, १२०, २३८.	माहवि २४४.
संतिउत्तण १६४.	माणी १५०.	माहविलयं ४३१.
संतिणा १०६+१.	माणुसजणं १२८१११३.	माहविकया ४३११६.
संतिपुत्तेण १०४१२१.	माणुसम्मि ९५५.	माहविकयाह ७११.
संती १३६+१.	माणुसाओ ३०१.	माहविकयाण ३७६, ३८७,
संतु १०७४१४.	माणुसाणं ३०२, १०८१.	५११, ९८१, १०५४,
संतुच्छाह १५०.	माणुसियं ४१.	६८५, १५५८, ५६४.
संतो ११६५, ११६८, ११९२.	माणुसी ३५.	माहवी ८६, ३३६, ४६१
संयणुत्तिण २५४.	माणुसे २९४.	माहवीलए ५१४.
संयराहें १०९५.	माणेहिं १०८५.	माहवीलया ३७४, ४२५, ५०२.
संय ८२, ३५४, ७२४, १३२५.	माणो १०७६१३.	माहुळिग १०३१.
संय ५२२.	मायंगं ११२०.	माहुळिगि १०३११०.
संयराहें १०६४१६.	मायंत ८७१, ८८८ १२०७.	मि १८२११०, १९३, ३१९१४,
संयराहण ७६९.	मायंद ८०.	३८४१९, ३८६११५, ३८९
संयरागिळ ६०२	माया ३०६, ८६७, ११६६,	१४, ३८९, ५३२, ५४७,
संयार १०२८.	११९२.	५६९१२, ६१७, ८६०,
संयिरं ४६०.	मारुअ २७७११२.	१०१३, १०२०, १०४२१७,
संयिरुजाणं १०३२.	मारुपण ६६८, ७६०.	१०६२, १२०९, १२३१,
संयुराहें १०६६.	माळ ३२६, ६८२.	१२७८, १२९२, १३१३.
संयुराउ १०६४१०.	माळह १०२८.	मिहु १८७११०.
मा १४०, १४८, २९६, ३०४,	माळहें २७.	मित्त (मात्र) १४३११६.
४१४, ४२८, ४३३, ५५१,	माळं ३२६१११, ७९७.	मित्त (मित्र) ३२५.
५६५, ५७३, ६१३, ६३२,	माळा ६०१, ७९६, ११८४.	मित्तं (मात्रं) ४८४११९, ६६६,

१२०११६.

सिर्षक २३, १४२, २५३,
३१०, ५२२, ५३६.
सिर्षकस्त ४२३, ५११.
सिर्षकं ५३५.
सिर्षके ११७१, १२६१.
सिर्षको २०१५.
सिर्षक २३२२.
सिर्षक ७११.
सिर्षक ४३३, १०२८, ११९६.
सिर्षक ४४५.
सिर्षकसु ६७६.
सिर्षक १२४.
सिर्षकाण १२७७.
सिर्षकाणं ३०२७.
सिर्षकाणि १२६५.
सिर्षेण ७१२, २५५२, २१, ९६१,
१०८०.
सिस्तेहि ९४२२७.
सिद्धान ९९, ३४६, ४४०.
सिद्धान् १०८४१०.
सिद्धान् ५४४, १०८४,
१०८६, १०९५.
सिद्धान् १७५, २७६, ३४७,
१०८५, १२७२.
सीसिजाह १२८१३.
सीसिवाह १२८.
सीसेहि ९४२.
सीसो ११७.
सुहृत् ८६.
सुहृत् ८१९.
सुहृत् ४९, २७७.
सुहृत्वालेत् १२७६.
सुहृत् १२४९, १२९६१३.
सुहृत् ५७१, ५४, ३४८, ४८०,
५४४, ६५५, १०४०,
१०८३, १११८, ११८६.
सुहृत् ६४३.
सुहृत् ६४६, १०७१, १२८१.
सुहृत् १०४७, १०९२.

सुहृत् ८३०७.
सुहृत् १०९६, ११२३.
सुहृत् १२२०.
सुहृत् १२२०१०.
सुहृत् ६९३, ११८९.
सुहृत् ११९१.
सुहृत् १०१३२९.
सुहृत् ५७२.
सुहृत् ५०, ६०, ९९, ५००.
सुहृत् ७६९.
सुहृत् ४७०.
सुहृत् ११६४.
सुहृत् २५६, ६५५.
सुहृत् २३१, ५८५-१, ६४४,
११५२, ११६९.
सुहृत् १०८४.
सुहृत् ३४९.
सुहृत् २७२, ६२५.
सुहृत् ३५०.
सुहृत् ५८५४३.
सुहृत् ११६१.
सुहृत् २४८.
सुहृत् ११५३.
सुहृत् ५८५४२.
सुहृत् २३३.
सुहृत् २७, ३४, ४१, ३०८,
६०६, ७५९, १०२८.
सुहृत् १२९६.
सुहृत् ११३७.
सुहृत् ५४, १३११७, १३४,
१४०, १९८, २३८, ३५३,
३९६, ४४६, ४७१, ६१६,
७५८, ७६०, ७७५, ९९१,
१००६, १०८३, १०८५,
११२४, १२५१, १२५६,
१२५९, १२७३-४,
१२७८१९.
सुहृत् १८४.

सुहृत् १८२.
सुहृत् १२६५७७.
सुहृत् ४०३, ९६३.
सुहृत् ६०६.
सुहृत् १२४, १५४, ३२९.
सुहृत् ३५३.
सुहृत् ३५३.
सुहृत् ६२७.
सुहृत् ४५, ३२८, ५९३,
५९९, १०३०, १२६५.
सुहृत् ३४६.
सुहृत् १२६, २८०, ४३३,
१२४९.
सुहृत् २८७.
सुहृत् ३२४.
सुहृत् ३१, १९८१, ३९१,
७७५११, ८४३, ८७६,
१०२२.
सुहृत् ३४.
सुहृत् २९७, १११२, १११५,
११६६.
सुहृत् १७९.
सुहृत् ७२७, ८८८.
सुहृत् २३६१८.
सुहृत् १८७, २९५, ७२२,
८४६.
सुहृत् २३६, ३४२.
सुहृत् ९४.
सुहृत् ९४२.
सुहृत् ४४२, ७०२.
सुहृत् ८३१७.
सुहृत् ४३५२.
सुहृत् ८३.
सुहृत् १०१, ५०७, ५५९,
८९१.
सुहृत् ४३५.
सुहृत् ३३२.
सुहृत् ९११६.

सूच्य २६४, ३८५, ५६३,
७९४, १२०१.
सूच्यमूर्ध २११.
सूच्यमूर्ध ६४२.
सूच्ये १२६१.
सूच्यो ११९९.
सू १६*१, ११३८.
सूयेण ८, १३२, ५१९, ८१०,
८५२, ९४३, १०५१,
११६८, १२२२, १२२७,
१३०३.
सूयेर्हि १२६५, १२७२, १३०३
११७.
सूहो १३-१, ११४, १०७८,
११३९, १२३२.
सुंघ ७१६*१, ८३०.
सूठ ३१२.
सूळ २१०, २१९, ३५५, ४८३,
५८४, ५९२, ७५५-६.
सूळमि ९५०, ९९१, ९९६.
सूळं ३५५, ४५९, ४६२,
९९६*३.
सूंत १४३, १०८४.
सूंतं २६२, ७९४, ११५१,
१२०१.
सूंतिण ७३०.
सूंती १०२४.
सूंतीण ९६२.
सू २०८, ४२६*१४, ५६०,
६१३, ६२५, ६३५*१,
६३६, ७१०, ८०५*४.
सूंत ३३१*१६.
सूंतं २६४, ३८५, ५६३, ६४२,
९२३.
सूंताई १९१.
सूंतीर्ण ५७९, १२१८.
सूंत २७३, ३७१.
सूंत्य १३०८*१.
सूंतावर्ध १०१३.
सूंताव १२३९.

सूंतावर्ध ७४२.
सूंताव १२२.
सूंतावर्ध ३२०.
सूंतावर्धि १०८४*१०.
सूंतावर्ध १०२५.
सूंतावर्ध १२९५
सूंताव २१६.
सूंताव ९२३.
सूंतावर्ध ७१४.
सूंतावर्ध १०१०.
सूंताव ७३५.
सूंताव ५८७, १०३७.
सूंताव ५८४.
सूंताव ५८, ४८०, ५८५*३,
६४३.
सूंतावर्ध १०८४.
सूंताव ६९२, ९७८.
सूंतावर्धि ९९८.
सूंतावर्ध ५८६, ९९८*६.
सूंताव ११३५.
सूंताव १८३ *१६.
सूंताव ६४० *१४.
सूंताव ८२*१४, १२१*१,
१३१३*४
सूंताव ३३, १४४, १५९, १६०-१,
१६७, २११, २६३, २६७,
३५९, ३६२, ३६९, ४१४,
४२६, ५५८*१०, ६१०,
६१४, ६२२, ६५६, ६६६,
६७९, ७०१, ८०१, ८०८,
८१७, ८६१, ८७६, ९२५,
९३१, ९५४, ९८३-४,
१०४९, ११०९, ११५७,
१२१४, १२४८.
सूंताव १८३.
य
य १२-५, २०, ३३*२०,
६४-३, ११७, १२६, १३६,
१३६*१, १४९, १५२*१२,

१६२-११, १७५-१, १८८,
२०९, २१०*१७, २४१*१९,
२७२, ३४५*११, ३७२*११,
३९०*६, ४०८*३, ४१९*९,
४३६, ४४१, ४६०, ४६८,
४७२, ४९६*१५, ५०५,
५१३, ५१९*९, ५२५,
५६१, ५७४, ६३३, ६३८
*१०, ६४२, ६५४, ६६०,
७१४, ८११, ८१८, ८२९-३१,
८५९, ८६२, ८७३, ९००,
९२९, ९५८, ९६१*१,
१०३९, १०६७*९, १०६९,
१०९३, १२०९*७, १३१४.
सूंताव (चक्रम्) ९३.
सूंताव ११७१.
सूंताव १६८, ११०४.
सूंताव (अर्थः) २४९*३
सूंताव (तट) १८१, २७४, ६०१.
सूंताव (जन) ३३३, २६७, २८४,
३५०, ४३२, ७०६-७, ७३९,
९०२, १०८७, १२५०,
१२९४, १२९६, १३२६.
सूंतावमि ६८०.
सूंतावमि (जानामि) ८५६.
सूंतावस्त (जनस्त्य) ७९, ४८७,
५३९.
सूंतावसि (गणसि) १०१३*९.
सूंताव (गणम्) ६६८.
सूंताव (जनम्) २४५, ३०६,
४५८, ७२६, १०५४,
११००, १२७५, १३२५.
सूंतावर्धि (जानार्) ९१५.
सूंताव (गणे) ६६८.
सूंताव (जने) २९६.
सूंताव ३३४, ३४१, ८०४,
८६८, ९०५, ९१४, १३००,
सूंताव १५, ६८*७, ८८, ५७४.
१०७३.

*बण (कर्ण) ५९६.
 *बन्म (कर्म) ७८३.
 *बन्नेसु १३२६.
 *बर (कर) २१९, ५२५, ६७७,
 ७७३.
 *बर (वर) २२७.
 *बरा (कराः) ४७१, ५२९.
 *बराण (विराणाम्) ११८५.
 *बह (तप) ३३६७६, ५९८.
 *बरेण (वरेण) ११९१, ११९८.
 *बरो (क्तो) १३२७०.
 *बरो (वरः) २१६, २२५,
 २२७, ११९०, १२१९.
 *बरो (करः) ५४५.
 *बळ (चल) ३३६.
 *बळ (तल) १३-१, २४४,
 २८७, ५९९, १०४४,
 १०८८, १३०८११.
 *बळसाणं (कलशानाम्) ४००.
 *बळं (तलम्) ६२०, १०२९,
 ११८२, १२९५.
 *बळं (वलम्) २२८१४.
 *बळा (तलत) १३०२.
 *बलभो ६५४*१.
 *बळे ९५, १२०३.
 *बळो २८७.
 *बद्धिचं (अघिकम्) १३०६७४.
 *बंठ (कण्ठम्) ६४३.
 *बंथ (चन्द्र) ४०३, ९६३.
 *बंथर्ण (चन्द्रनम्) ४८४.
 *बाण्ड ८८३.
 *बाणामि ८५५, ९५६१.
 *बाण्वासि ७१६.
 *बाणियो २३०, ६३१, ८६५.
 बाणो १०६८.
 *बाळ (कल) १२३७.
 *बाळं ८८०, ९७५, ९८०,
 ११६२.

*बाळिपहिं (कलिकः) १२९.
 बा
 बा ५९११३, ३५६, ७७१,
 १०७७, १०८०१०,
 १०८५११, १३११.
 बाव १७२, २०४११, ३५१,
 ४४१११८, १२९४.
 बाव्यं १३३०.
 बाव्या ९७१२.
 बाव्याई ३६६.
 बाव्याभो ३६.
 बाव्याय ११०४.
 बाव्याइ ९२७, १२०१.
 बाव्याठ १०.
 बाव्याण ४०४.
 बाव्यास ११७७, ११९७, १२०९.
 बाव्यासं ११६६.
 बाव्यासाण ११८६, १२०८.
 बाव्यासाणोयं ६३५-१.
 बाव्यासुव्यासियं ६८५.
 बाव्याह ५३६.
 बाव्यांतु ५.
 बाव्यासं ४९८.
 बाव्यासंति ५१.
 बाव्यास्यं ४८८.
 बाव्या ६९७, ९४०, ९६०,
 १२१७.
 बाव्यां ५८२, ६१२, ६९७-८,
 ७२५, ८३०, १०१४,
 १०१७.
 बाव्या ६९९.
 बाव्याठ १०६८.
 बाव्यांत ३२९.
 बाव्या ११३४.
 बाव्यां ४५३, ५१८, ७९१,
 ११२९, ११४५.
 बाव्याठ ७८९.
 बाव्या १२१६.

बाव्यामि ११७१.
 बाव्यां ४५३१२२.
 बाव्यावर ८५.
 बाव्यां २३४.
 बाव्याय ७५९.
 बाव्या ६७३.
 बाव्या ८२८, ८३०-१, १३०५.
 बाव्या ७६६.
 बाव्या ११७, ३२८, ७३८,
 १०९४.
 बाव्याय ७३९, ९०२, १२९४.
 बाव्याय १२७५.
 बाव्या ११७१८, १०९४१०.
 बाव्यालो १२-८.
 बाव्याण १२७५१४.
 बाव्याय ९०२१५, १०३११४.
 बाव्यायण १२५०.
 बाव्यायणो ९१४.
 बाव्यायं ५२, १००४, १०३१.
 बाव्याया ३२, ११२, ८३६,
 ९५६.
 बाव्यायाई ८६०
 बाव्या १३०५.
 बाव्या ८३४.
 बाव्या ३७८, ३८३.
 बाव्या ३४६.
 बाव्या ११६३.
 बाव्या ३३४.
 बाव्या ७५८.
 बाव्याकाशामो ४६.
 बाव्याका ३३६, ७८९.
 बाव्या ३८२.
 बाव्या ३३३, ११९६१७,
 १२५८.
 बाव्यायभो ३८२.
 बाव्यां ३८३, ४६०.
 बाव्यायाई ३४०.
 बाव्याभो ४६१.

रत्न २३९११०, २४३.
 रत्ना ८०२.
 रथ (रत्न) २७५, ७४८, ७९२,
 १२६२.
 रथ (रत्) ५९, १०७९-८०,
 १०८५.
 रथण (रत्न) २०, १३०, १७२,
 २३६, २५७, ३४२, ४४२,
 ६००, ६९४, ९३४, १२८७,
 १३२०, १३२४, १३२७.
 रथणपहाड १०५७.
 रथणपहाड़ १०५९.
 रथणस्त ९८९.
 रथणं २२, ४२१६, १५९,
 १६२, ५५७, १२०२.
 रथणा ५८५*२१३.
 रथणाण १६०, १६६१३.
 रथणावर १४७.
 रथणावलि १२५९.
 रथणि २५८१५, ४५४.
 रथणिवर २२७, ५२७.
 रथणिवरा ११६३.
 रथणिवराण ११८५.
 रथणिवरेण ११९८.
 रथणिवरो २१६, २२७, ११६४,
 ११९०, १२१९.
 रथणी ३१-२, ५३, ८९८१५,
 ११९८१२३.
 रथणीह ११६३१२.
 रथणीपै ११७४, 'ध' २३.
 रथणीओ ७०.
 रथणीवरण १२१९.
 रथणीवरण ११९१.
 रथणीसु ११६३.
 रथा १३३२.
 रथ ४५-६, २८७, ३५३,
 ५९६, ५९९, ८१७, ११०४,
 ११३४, ११९६११९.

रथाह १२८४.
 रथाओ ७४३.
 रथि २७४, ३४६, ४३९,
 ४४२, ४४६, ४४८,
 ४४९१६, ४५१, ६४०,
 ७३८.
 रथिणा १०७१.
 रथिणी ४४०.
 रथिमि ४४९.
 रथिवर २१९, ६७७, ७७३.
 रथी ४३८.
 रथेण ७४.
 रथेहि १२४९, १२९०, 'हि'
 १२४९१५.
 रथो २४.
 रथ ३८२, ४४३, ५२९, ५८९,
 ६७३, १२६२, १२७२.
 रथह ८३१११४.
 रथर्ष १२७५.
 रथणा ४३, ५८०, १३०५.
 रथं ५७२.
 रथा १५१.
 रथाह १०८४, 'ह' १०८१.
 रथाए ३३८.
 रथावण १३१५.
 रथावळह ६१४१२
 रथावळ ६१४.
 रथावळे ४१८.
 रथावलि ५०५.
 रथावसार ३५५.
 रथिपहि ५५.
 रथिओ १३१११५.
 रथिव ५२३, ११९६.
 रथिवर ११०८.
 रथिवो १११४.
 रथीए ३३८१७.
 रथसुवस्त ९८५.
 रथेण ५८९, ६५४.

रथो ६६, ५४५.
 रथोहि ८९६.
 रथोवळ ६१४१३.
 रथ ४५४, ११०४.
 रथवळण ६४०.
 रथवाहिणी ११७०.
 रथस ५९, ६७६, ७५४,
 १०८५.
 रथसं ७५४११४.
 रथसा ६३५*१.
 रथस्तं ४९९, ८३२.
 रथस्ताह २७१*१.
 रथंगा ४४०.
 रथंगा ११२३.
 रथा ११२३.
 रथिपहि ११२३, 'हि' १९१.
 रथिओ १३-२.
 रथियं १४४, ३००, ६६२*१,
 ६६८.
 रथियाह १०१५.
 रथियाण १०१५११८.
 रथोळण ११२६.
 रथोळिर ७४३.
 रथोतो ४००११४.
 रथावलि १२९४.
 रथावळी २४४.
 रथावळीपै १३२८.
 रथिय ७९२, १३२४.
 रथा ४५, ५८५.
 रथाए ५८७.
 रथुवववाए १२९०.
 रथि ५८५*१.
 राह ७८, २३८.
 राहणा ११०, ७९३, ८१७,
 ८२३, ९२१, ९३५, १०३५,
 १०४१, ११५१, १२००,
 १२३४.
 राहणो ८८९, १०५५, १०८७,
 ११४३, १२८५, १३०२.

राहलं २३६.
 राहकिया ३९०/१०.
 राहं (राजी) २८.
 राहं (रात्री) ८९८, १३१२.
 रावकस्त ७३२.
 रावळं ९००.
 राय ३९९.
 रायण ६९९/९, ७२५, ७९७,
 ८१७/११, ११७९, १२०३,
 १२०७.
 राजो २६.
 राम १७१.
 रामानुजंविभो १६९.
 रामिसरं १७६.
 राय १३-५, ११९, १२५,
 ७३९, ८१७/११, १०८३,
 १२२६, १२३०.
 रायमि १४७.
 रायडलेहिं ५४.
 रायं (रागम) ३४०, ११०१.
 रायंकिया ३९०.
 रायंगानुवेसं ७३२.
 राया ६४, ८९, १२६, ५८०,
 ७९४, ८१२, ८४४, ९९८,
 १०१७, १०२०-१, १०६१,
 ११०३, ११०५, ११४५,
 ११५४, ११६०, ११६९,
 ११८१, १३१६, १३२७-८.
 रायागत १४१.
 रायाक्यो ७७१.
 रायाहिं १३९.
 राय ३५३, १०४३, ११८३.
 रायप ६०७.
 रायो २६४४.
 रासिं १६७.
 राड ६८, ५८०/४.
 राडक्यो ६८/७.
 राडक्यं ७०.

रिक्क २३, ९०५.
 रिट्ट ४, ६.
 रिडि १२-४, १६६/११, २८१,
 १०३१.
 रिडिं १६६, १८६.
 रिडि २७८, ८९१/१२.
 रिडि १२१७.
 रिंगतो ४००.
 रडरी ३०५.
 रडरीप ३०६.
 रण २४१.
 रणस ६७७.
 रणको ४४९.
 रण्णाह २३३.
 रणं ६४३, ६९३, ७०८, ९७८.
 रण्यो ६४८.
 रण ४४१.
 रण्डहास ११.
 रण्ड ४५५, ७५२.
 रण्णाह २३३/७.
 रण २२८, ४५३, ५९३.
 रण्णह ८७, ६९९.
 रणसु ३०४.
 रण्यं ११०९.
 रण्यत ७०७.
 रण्यतीप ७६०.
 रण्यि ११९५.
 रण्य १३२५.
 रण २२१/१४.
 रण २२०, २६९, ३९३.
 रणसु ५७३/६.
 रण ३९३/१४, ७७८, ८४८,
 कर्म ७७९, ११८३.
 रण्यो १२०४.
 रण्येसि २९८/११.
 रे ६३५/१, ९८२, १११२,
 ११७७.
 रेणु ६३, ९३, २४४, ४४५,
 ६७६, ११२१, ११२५/१.

रेणु ४००, ९७३, १२६८/३,
 १३०६
 रेणुति १०७१.
 रोक्तण ६९६/६.
 रोक्तण ६९६.
 रोम ७५६, ७६५, ७६७.
 रोमं ७६५/१.
 रोमं ४०३, १२२८.
 रोमं ७५५.
 रोमाक्यो १३०६.
 रोमिरीण १११३.
 रोस १, ६७५, ११९०.
 रोसा ६३२/१.
 रोसेण १२०२.
 रोसेण ३००, ६३५/३.
 रोसो ६३२.
 रोडिण ११३५.
 रळ
 रळ्यापें ८१.
 रळसं ४१, ४८२, ५३५.
 रळसं ३५, ७१८.
 रळसणोगण्ड ४०.
 रळसा ६७३.
 रळिसडं ६८/६.
 रळिसभो ६८.
 रळिसज्ज १७४, ८६६.
 रळसेह ९६०.
 रळमाह ४२९.
 रळ्यां ११०२.
 रळ्योण ८११.
 रळ्यो ७१०, ७३३.
 रळ्यि ९८.
 रळ्यो ७५, ८४, ५८१, ७६२.
 रळ्योप ५८२.
 रळ्या ४०१, ४८६-७, ४९४,
 ५५९, ६३६, ७१४, ८५४.
 रळ्याण ६३८, ११८९, ११
 ८५१, १९९४/११.
 रळ्याणुया ६१९/१७.

कञ्जासुव ६१९.
 कञ्जावति ३४६.
 कञ्जोपवन ६१७.
 कञ्जोपव १०१, ३९७.
 कङ्क ७१.
 कङ्क ८८, १२४, २३४, ३०५,
 ५०६, ५८५*२, ६४३.
 कङ्का ७४*१.
 कङ्काई ९५३.
 कङ्कावसर १०४.
 कङ्को १०४९.
 कङ्कोपव ८०७*८.
 कङ्कमह २१७, १००६, १२०७.
 कङ्कमति १०१२.
 कङ्क ३३९, ३९६.
 कङ्कवाहि ११०९.
 कङ्कमि ८२२.
 कङ्क २२८, ७६७.
 कङ्का ६०११९, ८७, २४४,
 ३४६, ४८३, ६२८, ७५६.
 कङ्काप ३९४, ०ई १०९१, १ए
 ८११८.
 कङ्कावर्षदोके ३३६.
 कङ्कावर ७०९.
 कङ्काहि १७४.
 कङ्क ११८२, ११८६.
 कङ्क ११३२.
 कङ्कव ११७०.
 कङ्कवर्ष १८३.
 कङ्कपुसगं ५२११५.
 कङ्कति १९६, ३३९, १०४३.
 कङ्का १९६, ३४४.
 कङ्काका १७५, ३३९, १०४३.
 कङ्कपुसग ५९.
 कङ्को १०९०.
 कङ्क १९३, २८०, ४०८.
 कङ्क १६८.
 कङ्कति ११२७.

कङ्कह १५८११०.
 कङ्कसि ३०३१९.
 कङ्किसि ३०३.
 कङ्किणी १५८, ८१६.
 कङ्क २६८११६.
 कङ्कहय २६८.
 कङ्कहया ६१८.
 कङ्कई ४८५.
 कङ्क १७७.
 कङ्कओ ३३८.
 कङ्क २९७.
 कङ्क ८७०, ९३७.
 कङ्कणद्ववह ३.
 कङ्कणुबाओ ९६२
 कङ्कओ ४३७.
 कङ्कमो १७८.
 कङ्कियाई ४१६.
 कङ्कियासि ७१३.
 कङ्कणो १९.
 कङ्किकं ५८.
 कङ्कंत ३५४.
 कङ्क ५२९, ८११, १३२०*२.
 कङ्क १०५९.
 कङ्काई ५३८.
 कङ्कमेण ९७१.
 कङ्कमोवाय ३१६-७.
 कङ्कवण २०४, ४००, ६०२,
 ७६५, १३०७.
 कङ्कवण २५५.
 कङ्कवणा १०९७, १२९९.
 कङ्कसाई १०८९.
 कङ्कसाप ३८२, १०७६, ०ई
 १२३.
 कङ्कसाई २७९.
 कङ्कतण ४२१.
 कङ्कसो ५८५*३, ११५४.
 कङ्कवण २०४१२, ८३२.
 कङ्कवणा १२९९१६.

कङ्कव ४०२
 कङ्कह ५०८.
 कङ्कंत १०८३१४.
 कङ्कंटीय ६२०.
 कङ्कतेण ९८.
 कङ्कडण ८२५.
 कङ्कओ ९५, १०२, ८३८.
 कङ्कियं ९९.
 कङ्कियाई ३६५, ०ई ७११.
 कङ्कियाओ ९६.
 कङ्कडण ८२४.
 कङ्ककर्म ११०९.
 कङ्कितेण ९८११५.
 कङ्का ६०३.
 कङ्काह १२७.
 कङ्कावह २२, १५६, ८१३,
 ९७३, ९८३, १०१७,
 १३२०*१-२, १३२१.
 कङ्कावह ८०६११०, ९२७
 ११०, १२४६१६, १२६०११.
 कङ्कावह ८०७११२, ८७२,
 ८९२, ९२८, ९४२, ९४९,
 ९७१, ९७८, ९८६, ९९३,
 ११५८, ११७९, १२९९,
 १३३३.
 कङ्कावह ८२६, ८३५, ८७१,
 ९०८, ९३२, ९३५, ९४८,
 ९७०, ९९४, १२२८,
 १३१६.
 कङ्कावह ८६५, ८७०, ८७६,
 ८८३, ८९९, ९२७, ९३८,
 ९७२, १२४६, १२६०,
 १३१७.
 कङ्कावह १२६०११.
 कङ्क २८०१२.
 कङ्कण १११७.
 कङ्का २८०
 कङ्काति २८७, ५२६.

कुबो ५११.
 कुक ८६.
 कुख्याक्य १२७५.
 कुम्भियस्स ६७०१.
 कुम्भि ३५४.
 कुम्ब्या ४९६११६.
 कुम्भिया ४९६.
 कुह ७११, ९०५.
 कुहं ५०८.
 कुहार्थो ९६.
 कुहो ५०५, ५०७.
 कुञ्ज ५५७१९.
 कुञ्जमि १५१७.
 कुञ्ज ३७, १०६, २९४, ३०१,
 ३१५, ७१६-१ ७१७,
 ८८४, १००६-७.
 कुण्ड ६९, ५२८, ८१८१२.
 कुण्डलि ८१८.
 कुञ्जो १२०, १२५, २५२,
 २५२१९, ६५६, ७३७,
 ११६४.
 कुञ्ज ६६५.
 कुञ्जमि ५५६१७.
 कुञ्जमि ४१३१३.
 कुञ्जामो ३७६.
 कुञ्जे १६०१.
 कुञ्ज १५६, २०३, ५१९,
 ५५७, ५७६, ६९८, ७७९,
 ८०२, ८०९१३, ८८५,
 ११५०, १२३७.
 कुञ्ज १०१, २००, ५०७,
 ८५२, ८९१, १०५१,
 ११६८, १२२७.
 कुञ्ज १४५, ३९३.
 कुञ्जगाहं ६०५.
 कुञ्जगाहं ७०१.
 कुञ्जगाहं ६५.
 कुञ्जगाहं ४८९१२.

कुञ्जगाहं ४८९.
 कुञ्जगाहं ८०६, ९९९.
 कुञ्जमि १५, ८९, २२३,
 ४१३, ५५६, ८०७,
 १०१२.
 कुञ्जस्स २९७, ४१६.
 कुञ्ज ६३५*१.
 कुञ्जमि १०६१८.
 कुञ्जगाहं ६०५.
 कुञ्जामो ३७६१८.
 कुञ्जाम ६५.
 कुह ५१२.
 कुहगिजा ३७०.
 कुहो ५९३, ५९७.
 क
 क ८११, १७, १९, २१, २५,
 ३१, ४७, ७२, ७४, ८३,
 ८६, ८६११०, ८७, ९१,
 ९३, ९६१८, ९७, १६५-६,
 २०३, २४०-३, २४५,
 २५५, २६२, ३०६११,
 ३१०१७, ३२०, ३२६११,
 ३४३-४, ३५६, ३६१,
 ३६४-७, ३८१, ३९५,
 ३९७-४००, ४०८, ४२३,
 ४३९, ४४६, ४५२, ४५२
 ११५, ४५३, ४५५, ४७०,
 ४७८, ४८८, ४९६,
 ५१८-९, ५२२, ५२५-७,
 ५३३-४, ५३६११,
 ६३८-४०, ६४३, ६६८,
 ६७१, ६७५, ६७७,
 ६८५१२, ६९१, ६९८१८,
 ७११, ७२५, ७५०, ७५७,
 ७६२, ७६६-७, ७७३-५,
 ७८६, ८८५, ९२२,
 ९३९११, ९५९, १०१०,
 १०४२, १०४६, १०६७,

१०८९, १११३, ११२२,
 ११४०, ११५६, ११७०,
 ११९०, ११९४, १२५६,
 १२७३, १२७७११, १३०४.
 कुञ्ज (पति) १७१.
 कुञ्ज (शक्ति) ३५४.
 कुञ्जगाहं (पतिना) १०५, ११७२.
 कुञ्जामो १३१४.
 कुञ्जाम ५४१, १०८१.
 कुञ्जाम १०५०.
 कुञ्जाम ६३४, ११५९.
 कुञ्ज १०५३.
 कुञ्ज ११९११६.
 कुञ्ज (पतिः) १२५३.
 कुञ्जो (मतः) ६५७१.
 कुञ्जोवहासं २६७.
 कुञ्ज २५३, ५८४, ५९०,
 ६५०.
 कुञ्ज २७०.
 कुञ्जगाहं ८७७.
 कुञ्ज (पति) २४०११७.
 कुञ्जामो ४६९, ५८०.
 कुञ्ज १८.
 कुञ्ज १८६, २९४, ३०१,
 ५५१, ६७९.
 कुञ्ज २५८, २७९१२०, ३१४,
 ९६३, १११५.
 कुञ्ज ८६८.
 कुञ्जगाहं १६१११७, ३३५, ३४०,
 ५६६, ६३२, ११५१.
 कुञ्जामि २३४.
 कुञ्जाम ९३७, ९८४.
 कुञ्जाम ८२४, १०५४, ११७६,
 १२४८.
 कुञ्जामि २८५, ६५८, ९५६.
 कुञ्जाम १०६७, १३१७.
 कुञ्जामि ५५२, ६८६, ६९८.
 कुञ्जामो १६१.

बधोज ७०४, ९२८.
 बधोजर १०६८.
 बधोजसु ९३१.
 बधु (बस) ६९४.
 बधु (ब्रज) ५९५.
 बधुयल (ब्रजतल) १३-१
 बधुयल (वक्षःस्थलम्) १९.
 बधुयलो (वक्षःस्थलः) २८७.
 बधुयल ७०८.
 बधुयलो ६५७, १०३९.
 बधुयुरिय २३८/६
 बज ७०४, ९८२.
 बजाधरेण ११९४.
 बजारियं ६०८, १२२६.
 बजारजसु १२४४.
 बजावधुण २९५, ९७८.
 बजिनो ६७, १६९.
 बजियं १००९, १२७०.
 बजिया १२७०/१०.
 बजोदपील २३७, १२८७.
 बहुंवर १०३१/२.
 बहु (पट) २४४, ३६५.
 बहु १३२१.
 बहुयं ४७३.
 बहुय ९१०.
 बहु (पट) २४४, २५०,
 ९६६.
 बहु (पृष्ठे) २४४/११, २५०/४,
 ७०५, ९६६/७.
 बहु (पट) २४०, ४५४.
 बहु (वट) १०३१/१.
 बहुण (पतल) १८७, २९५,
 ६४०, ९७८.
 बहुणुच्छत ४४३.
 बहुणो (पतलः) ५२५.
 बहुणेण ६३/४.
 बहुवाणल ३४४, ४५१.
 बहुवानल ४५१/११.

बहुवाह्य (पताकिका) २३१.
 बहुवाजो ८१८.
 बहुवाजोय (पटाटोप) ५९९.
 बहुवायं (पताकम्) ६८२.
 बहुवायाउ ८१८/२.
 बहुवस्स (पतितस्य) ११९०.
 बहुवियं ५७९.
 बहुविया १००१.
 बहुवुत १३२०/२.
 बहुविय ३१६-७, ३२९, ३३८,
 ४९२, १०८४, १२९८/१,
 १३२०/१.
 बहुवियानंदो १३-३.
 वण २८, ८५, ८७, १७२,
 १७५, १९६, २२१, ३३९,
 ३५८, ४५३, ५८५ : १-२,
 ५८८, ६०२, ६२२, ६४७,
 ६९३, ६९९, १०२६,
 १०२८, १०४३, १११४/७.
 वणप्फाँओ १३-७.
 वणम्मि ४५०.
 वणयर ६३९.
 वणराह ७८.
 वणवास ७२८.
 वणवासि १२१३.
 वणसहैर्ये २१३.
 वणसिरीए २१३/९.
 वणस्सहैर १३-७/२३
 वणं २५, ७७, ३६१, ५९७,
 ६९८, ७९५.
 वणंतर ६४१.
 वणंतराल ८८.
 वणंतरिय २२०.
 वणाई १७९, ४१६, ५७४,
 १०८९.
 वणाहोओ ४१५.
 वणिसुरा ७३३.
 वणियाई ५०६.

वेणुंइल १९६.
 वेणुंइसे १२११.
 वेणो ७४५.
 वेणेण २५.
 वेणोसु ७५, ८६.
 वेणण १११४.
 वेणिणह ५३.
 वेणुजकाई १२६४.
 वेणु (पात्र) ११६०.
 वेणण ३६५.
 वेणणावह ३६५.
 वेणणि ६५०.
 वेणणीओ ९६.
 वेणं (पात्र) १७६, २१३,
 ६८३ [?].
 वेण्ठा ९७१.
 वेणिएहि (पात्रिकैः) १८२
 ११, ५६१/८२.
 वेणिया १८३.
 वेणेण १२६०.
 वेणेहि (पात्रैः) ५००.
 वेण्य १२८.
 वेण्यु १३६.
 वेण्युं ४२, १३२९.
 वेणुंवर १०३१.
 वेण्ठावण ११५७/७.
 वेण्ठावणयं ८१७, १०६३,
 १२८३.
 वेण्ठावणं ११५७.
 वेण्ठावण्ण ५०३, १२३२,
 १२३६.
 वेण्ठाविएहि १२४३.
 वेण्ठाविएसि ९७१.
 वेण्ठाविया १२३४.
 वेण्ठावियाण १२४१.
 वेण्ठावियाहि १२४१/१०.
 वेण्ठाह ७१, ८९, ३५६, ५३३,
 ४०१, ४७३, ४९९, ७८०,
 ९७९, १०८१.

वमनहोण ५३३, ६११, १२१५.
 १२६६, १०५०.
 वमनहो ३८०.
 वय (वयम्) २०४, २३३,
 २६९, ३३१, ५५५, ८७७,
 ११५०, १३१५.
 वयण (वदन) २१, २८, ९९,
 २४३, २६६, ३०२, ३७८,
 ३९७, ४९५, ५०२, ५०५,
 ५०७, ५२६, ६०३, ७६१,
 ७७२, ९७४, १०२३, १०७२,
 १०८२, ११८२, १२३८,
 १२५२, १२७१, १२९९,
 १३२१.
 वयण (ववन) ३६२, ४२०.
 वयणमि १०५८.
 वयणार्थ ३४, ६१४.
 वयणं (ववनम्) १४५, १८७,
 २६७, २९३, ३६०, ५५८
 ११०, ५६४, ६०८, ८३५,
 ८८१, ९६८, १००९,
 १०१६, १०५८, १२१३.
 वयणं (ववनम्) ३१०, ३१७,
 ४४७, ४८३, ६०३, ९४६,
 १०७५, १०९९, ११०१,
 १२७४.
 वयणा ५८५*२.
 वयणाह ३७८१४, १२८१,
 ६३९, १०८२, ११२८.
 वयणाऽ १०१.
 वयणाओ ९६१, १०५६.
 वयणाण ५१२, १२४१.
 वयणारविह २१.
 वयणार्हि ७४५, ९१२, ९७३,
 १२४४१११.
 वयणार्ह ५७७.
 वयणुवद्वेण १९५.
 वयणे ८५३.
 वयणेण ३२१, ५५३, ६१७,

८९८१९, ९५२, ११००.
 वयणेणं ११० ४१४.
 वयणेहिं ४२७, ४३०, ५४२,
 ६०६, हिं १८४, ७४५११०,
 ९७३१५
 वयणे ९४०.
 वयवेहिं २५५११९.
 वयस्स ११५१११३.
 वयं (पदम्) २.
 वयं (मतम्) २४५.
 वयंस ११०, ७८५, ९२८,
 ११५१, १२३४.
 वयंसओ ८९४.
 वयंसि ६२५, ८३७.
 वयंसिया ७८२.
 वयंसीओ ७४०.
 वयंसीओ ३७९, १२४०.
 वयंसिस्सु ८३६.
 वयंसिहिं ६९५.
 वयाह ९५५.
 वर ४९, ५३-४, १०६*१,
 ११५, ११७, १२१, १२६,
 १३०, १५८, २०३, २२७
 -८, २४२, २४४, २५६
 -७, ३१६-७, ३२२, ३२४,
 ३२७११२, ३३६, ३६४,
 ३६७, ५३०, ५८५*१-२,
 ५९३, ६००, ७३८, ७४४,
 ७५१-२, ७५४, ७६१-२,
 ७६५, ७९७, ८१६
 (once = वरण), ८१८-९
 ८८०, ८८२, ८८९, ९१४,
 ९७७, (वह ?) १०३१,
 १०३५, १०३८, १०४७,
 १०५७, १०५९, १०९१,
 ११०३, १११५, ११३२,
 ११६९, १२६२, १२७९.
 वरहत्तो ८५.
 वरहिं ५७८.

वरं ३०४, ७०२, १००५.
 वरहत्तित्तो १०४९.
 वरा ३०५.
 वराओ ११९, ५६९.
 वराण ५८२.
 वराणं १२८.
 वराह ४४.
 वराहवलाह ११४२.
 वराहमि ७९४.
 वराहस्स ७९१.
 वराहोण (अपराणेन) ६३५*२.
 वराहो १११५.
 वरिण्ण ५५७.
 वरिण्णति १५३.
 वरिह ११०७.
 वरिहं ६५०.
 वरित १२२०.
 वरित्ताह १२१९.
 वरिसी १३-६.
 वरिसो ८९१.
 वरिसो १२३०.
 वरुजाण ५३६.
 वरुजाणं ३५२.
 वरुम्भुखियाएँ १०९१.
 वरेजासि ६६४.
 वरे ८६३.
 वरो १५८.
 वरो ४०११२, ३१५, ३२३,
 ८०९, ८१६, ८२२, ८४६,
 ९२७.
 वरो १२४३.
 वरुह्वं १२६६.
 वरुप ६२७.
 वरुणंति ११२२.
 वरुणोण १२६६.
 वरुण ६, ११४४.
 वरुणुपीखिय ५*१.
 वरुण ४३, १७४, ५८०,
 ६०७, ७४३.

वसवर्ष ६०.
 वसवर्षाण ११३११०.
 वसवर्षाणि ७४७.
 वसवर्ष ८५०.
 वसवर्ष ८४०१३.
 वसवर्षिय ५९८.
 वसवि ४६५.
 वसविजांत १११७.
 वसविय ३५९, ३९१, ५५०.
 वसवियवह ९९.
 वसवियविह ६५०.
 वसवियं ३५९११५.
 वसविया ४०१, ११२४.
 वसवियाणया १२६९.
 वसवह १४९.
 वसवर्षाओ ३६४.
 वसविरि ८३९.
 वसवहाओ ३६४११२.
 वसवो ६६, ४३८.
 वसवि ६४५, ७५६.
 वसवयस ३९२.
 वसवगय १३६.
 वसवगयमि ९३९.
 वसवगा ८८५, ९१८.
 वसवगायाह ५६२.
 वसवसाय ६५४.
 वस ९३११८, ११४, १४५,
 २७५, २९५, ३१८, ३५३,
 ३५९, ३६२, ४०५, ४२५,
 ४३६, ४६७, ४८६, ६०२,
 ६१६, ६९२, ७४३, ७४७,
 ७५५, ७५७, ९६९, ९७३,
 १२६९.
 वसह १०५, ४१०, ४६९११६,
 ८९०, १०४५, ११७४.
 वसह ३३०, ६३२, ७०२.
 वसह २८१.
 वसहण ५००, ८८७, ९८३,
 १०३८.

वसवर्ष ८८५.
 वसवर्षाह १८५.
 वसवर्षाण १०४०.
 वसवो १९९.
 वसवो ५८४.
 वसवर्षाणि १०३३.
 वसह २३९, २७५.
 वसंत ७८०.
 वसंतमि ८३.
 वसंतसिरी ५७७, ८७०.
 वसंतसिरी २८३, ३१४, ८०४.
 वसंतसिरी ३१७, ४५९.
 वसंतस ७४-५, ३३०.
 वसंति २५९.
 वसंतोण ७४-१, ७७.
 वसाओ ३२१.
 वसिकण २३४.
 वसिण १११४.
 वसिओ २२४, २५८, ६९०,
 ९०३१६, १०५२.
 वसिकयमि १४७.
 वसिया ५८१.
 वसीकयमि ८९.
 वसुनिलत २८८.
 वसुपुल ८०६.
 वसुमह ५८१.
 वसुवाह ४८४.
 वसुवाय ४४७.
 वसुवा १२६२.
 वसुवावरोह १६६.
 वसुवाविह १११९.
 वसुवाविवा ८२४, ८२७.
 वसुवरा ५८०.
 वसोण ६३, ११८८.
 वह (पय) ३, २०९, ४१८,
 ८१११३, ११६६, १२५३,
 १३२६.
 वह (वय) १२०९.
 वहरिय १३२६१२.

वहसि ४०९.
 वह (पयम्) ५५०, ७०४,
 १३२६.
 वह (वहम् ?) १०२९.
 वहवस ५६५.
 वहलि ११२५.
 वहलेण ११७२.
 वहहाओ (पयाभोग.) २९०.
 वहिणी ८७०१११.
 वहिरिय १३२६१२.
 वहु २१११८, २८, ३४८,
 ५८५३, ५९६, ६०७,
 ७६३, १०४४, १०७०,
 १०७२, ११९९.
 वह १६५, ५८५, ७८१.
 वहु ३४०.
 वहुहि ९१, हि ५१.
 वहो (पयः) १७१, ५२४,
 ७३३.
 वंकिजह १११.
 वंनिय ५२८.
 वंठ ११११.
 वंदण ६८२.
 वंदणा १२५१.
 वंनिय १२६११४, २०२, ८१९१४,
 १३२८.
 वंस ८४५.
 वंसो ७७२, ८८०.
 वा १०६३२, १५९, २९८,
 ४६०, ४७७-८, ५७३,
 ७८६१४, ९२२, ९३३.
 वाहओ ५०७.
 वाठरा १३०९.
 वाठळ १७४.
 वाठळा १३०९१३.
 वाठळिओ ७६१.
 वाठळिय ४२३.
 वाठळियारि ८३०.

वायु ११९.
 वायु ५२९२.
 वाणिज्यको ५०.
 वाणी ९४९.
 वाणु ५२९२.
 वाम १३२, ६२०.
 वामन्यस ५२८.
 वामनर ५९८२.
 वामनरो ३१४.
 वामाहि ३१४, हिं ९१११४.
 वामेण ४२१.
 वाय ११११.
 वायणो ९०७.
 वाया १७, २५०.
 वायाह १७३.
 वायाप १५५, ९३२, १००७,
 १५५, ८१५, ८५५.
 वार ७३४.
 वारण १०७२, १०७८, ११०८,
 ११३०, १२९१.
 वारणा १०६७.
 वावरमणि ११७, ७३८.
 वारविक्रयण ११३.
 वारविक्रयणीहि ९१, हिं १२१.
 वारिणा ८७६.
 वारीमई ४२३.
 वारुणि १७३.
 वास्वीपै ५१६.
 वासोत्तार ३८३.
 वाक् १०२६१०.
 वाक्वस (पाल्क्य) १०६४,
 ११७९.
 वाक्वत् ३८१२.
 वाक्काण (पाल्कनाम्) ८३८.
 वाक्कयको ६७६११५.
 वाक्किष्ठा (पालिका) ३७४.
 वाक्को (पालः) ६८८.
 वाक्क १४.

वाक्को १११६.
 वाक्क ११४०.
 वाक्को ९४०, ९६०.
 वाक्को २९.
 वास (पाश) ४.
 वास (पार्श्व) २४०, ४४४,
 ५२१.
 वास (वास) ७१, ९३२१,
 २६२, ४६३.
 वास (वर्ष) १०१५, १३१०,
 १३१७.
 वास (वासम्) १२९१
 वास्तर ८३२, १११६, १२८५.
 वास्तराहितो ८१४.
 वास्ते ६४६, ९४३.
 वास्ते ४१२, ११९९.
 वास्तर ३५६, ४५८, १३११.
 वास्तराई १०७३.
 वास्ते ८२६, १३१११६.
 वासं ९३, १६५, ३६७.
 वासाई १२६४.
 वासाप १०७९.
 वासाहिं ७५१, १२६४१६.
 वासाहुत्तं १३१८.
 वासिय १३-३, ३६९, ५८३,
 ६०२.
 वासियाई १२६४.
 वासियासं ३५२.
 वासियासा २३६.
 वासियासेहिं १७३.
 वासेण ६९६.
 वासो २६९, २७३, ७२४,
 ७२६, ७३४, ८७७, ८७९,
 १०४४.
 वाहणो १३६.
 वाहरह २४१, ६७०.
 वाहरह ९२५१३.
 वाहरिय १३२६.

वाहि ७१६१, १०१५.
 वाहिष्ठा ८०४.
 वाहितो ११९८.
 वाहिष्पद् ८४.
 वाहिष्पत् १२५.
 वाहीको ५०.
 वाहो (व्यायः) ११४१.
 वि ८, १३, १५, १६, १६०१,
 १९, २१११७, २२, २५,
 २५१३-४, २८, ३२११०,
 ३५, ५१, ५६११६, ६२११,
 ६५-७, ७२, ७६, ७९, ८२,
 ९४११, ९६, १०६०२,
 १०८, १११, ११९, १२१
 -६, १२८, १३३, १३६,
 १३६१८, १३७, १४९,
 १५१-२, १५६-७, १५९१
 १२, १६३, १६९-७१,
 १७३-४, १७७, १८१-२,
 १८५-७, १९०, १९२-३,
 १९३१५, १९४, १९८-९,
 २१०-११, २१८, २२७,
 २३१, २३५, २४६, २५१,
 २६८-९, २७१११, २७३,
 २८२, २८३१६, २९२, २९८,
 ३०१, ३०२१६, ३०३-५,
 ३१४-५, ३१९, ३२१, ३२३,
 ३३१-२, ३३४-५, ३३७,
 ३३९-४०, ३५७, ३७२,
 ३७६-७, ३८१-४, ३८६,
 ३८८, ३९०, ४०२, ४०८,
 ४१२-३, ४१५, ४१५११,
 ४१८, ४२२, ४२६, ४३१-२,
 ४३५, ४३५१३, ४३७-८,
 ४३८१७, ४६४, ४६६, ४७९,
 ४८८, ४८८१८, ४९०-१,
 ४९६, ४९८, ५०१, ५०७,
 ५०९, ५१२-५, ५३१-२,

५३९-४०, ५४५, ५५५-७,
 ५६१, ५६५, ५६७, ५६९,
 ५७३, ५७९, ५८८, ६२१,
 ६३५*२, ६३५*४, ६४४,
 ६४६, ६४७/११, ६५२,
 ६५५, ६५८, ६६०, ६६५,
 ६७०, ६९२-३, ६९५,
 ७०२, ७०४, ७१०, ७१५,
 ७१६*१, ७१९, ७१९/६,
 ७२३-५, ७३३, ७५४-६०,
 ७७७-८, ८०५, ८२४,
 ८३०-१, ८३६-७, ८४३,
 ८५१, ८५९, ८६२-६,
 ८७२, ८७४, ८८०-३,
 ८८६, ८९३, ९००, ९०६,
 ९१४-५, ९१७/१, ९१९,
 ९२२, ९२४-५, ९२८,
 ९३०-१, ९३३, ९३९,
 ९५१-२, ९५४, ९५४*,
 ९५९-६०, ९६६, ९७८,
 ९८७, ९९५, १०००, १००५,
 १००७, १०१३/११, १०२३,
 १०३९, १०४१, १०५१,
 १०५३, १०६१, १०६२/१,
 १०६३, १०६७, १०७४,
 १०७६, १०७८-८०, १०९७,
 ११००, ११०१/१३, ११०९,
 ११११, १११५-६, ११२४
 -५, ११२७, ११३१, ११३४
 -६, ११३८-९, ११४१,
 ११५६-५९, ११६१/१६,
 ११६२, ११६४, ११७२/४,
 ११७८-२, ११८७-९१,
 ११९४, १२०१, १२०३,
 १२०८, १२०९/१, १२१०,
 १२१२/१५, १२१७, १२२५,
 १२२९, १२३१/३, १२३२,
 १२३९-४०, १२५१-२,

१२५९, १२६९-७०, १२७३,
 १२७७, १२७८/४, १२८२,
 १३०१, १३०६, १३१३/४,
 १३१५, १३१९/१, १३२०,
 १३३३*१.
 विहण्ण १७२.
 विह्वयथो २५७.
 विह्वन १२९४/१.
 विह्वयि २७६.
 विह्वयि ६७५.
 विह्वय ७५३.
 विह्वय ५८८/४.
 विह्वय ३२०.
 विह्वय ८३९, १३०९.
 विह्वयसथो ५८०.
 विह्वय १२१४.
 विह्वय ६४७.
 विह्वय २०४.
 विह्वय ३०९, १००८, १३०८.
 विह्वय १५१.
 विह्वयमोचहांजा १५१.
 विह्वयमो ४६, २७३, ७८२,
 ३७१, ८०३.
 विह्वय ७८८.
 विह्वय ८०२, ८२४.
 विह्वय २३.
 विह्वय ५०४.
 विह्वय ६३२.
 विह्वय ११०.
 विह्वय ९४६.
 विह्वय ५९०.
 विह्वय ९४०.
 विह्वय ६२४.
 विह्वय ३००.
 विह्वय ५८५*१.
 विह्वय २३८, ३५०, ३६४-५,
 १२९५.
 विह्वयमोच १३२६.

विह्वय ७८२, ७८४, ८६९,
 ८७१, ९५२.
 विह्वय ७८३, ८७०.
 विह्वय ४०७/१३.
 विह्वय ४०७/१३.
 विह्वय ४०७.
 विह्वय ४५७/१.
 विह्वय ८१.
 विह्वय ९४६.
 विह्वय ७३२.
 विह्वय २३१४, १२९५/१४.
 विह्वय ३६४.
 विह्वय ९८१.
 विह्वय ९०.
 विह्वय २३८, २८७, ६००,
 १२८७, १३२४.
 विह्वय ५५०.
 विह्वय १९५.
 विह्वय १२५४.
 विह्वय ३५०.
 विह्वय ३९१.
 विह्वय १२९९/१५.
 विह्वय ९३४.
 विह्वय १३३.
 विह्वय १४४, ९३१, ९३७,
 ९४२, ९४५, ९६७, ९७५,
 विह्वय ९३९.
 विह्वय १३६*१, ९४४.
 विह्वय १२४७.
 विह्वय १०९, ९३३*१,
 ९३४, ९७४, ९८५, ९९९,
 १०२१, ११३६, ११४८,
 १२५०, १३२१.
 विह्वय १०६*१, १०७,
 ११०-११, १३३, १३५,
 २५७, ८९४, ९२१, ९३६,
 ९३८, ९४६, ११५६, १२३८,
 १२३२.

विभक्त ३०७३.
 विभा ३०३, ४९३, ६९०,
 ११५०.
 विभाहर ३०२, ३२८, १२८१,
 १२८९, १३०३, १३१९*१.
 विभाहरत्न ३०३.
 विभाहरिदि १२४३, १०९२.
 विभाहरी ७८१.
 विभाहरैद १२४२, १२७७.
 विभाहरैदेष ३२५.
 विभाहरैदो २८२, ८०३.
 विजसंति ७९११५.
 विजसायह १०९४.
 विजव ५९३, ७४६.
 विजवदोकण ३४८.
 विजवाडळ ७९१.
 विजवे ४४९.
 विजवोदि ११३१.
 विजिविय १०२३, ११८२.
 विजुरिख २८८.
 विड ६७७२.
 विडत्त ७४९.
 विजएण २६०.
 विजणो ७१४.
 विजणोणय २६६.
 विजण्टो ११८.
 विजण्डो ११९.
 विजण्य २०४, ३६०.
 विजण्यं ४९३.
 विजणोणय २५६.
 विणा १३, ७२, २१७, २२३,
 २९६, ४६४, ७१२, ७१७,
 ८३०, ११३४, १२२५.
 विणास १८९, ८९२, ११९८.
 विणासणो १०३८.
 विणासपरो ४९१.
 विणास्रो १०१०.
 विणिभोय १२७०.

विणिभापदि २१.
 विणिभाओ ७८९.
 विणिभाओ १७३.
 विणिभाय २४०, ३४९.
 विणिभायण्ड ८९८.
 विणिम्मवंतस्स २५५.
 विणिम्मवंतस्स २५५/२०.
 विणिम्मवियं ७७५.
 विणिम्मविया ७८०.
 विणिम्मओ ४५२.
 विणिम्मिय २३९.
 विणिम्मियं ३७३/१५, ७६५.
 विणिम्मिया १३.
 विणियत्ता ७००.
 विणियत्तितं ८८६.
 विणियत्तिकाण १११३.
 विणियत्तितो १८७.
 विणियत्तो १३२०.
 विणियंसण ११८४.
 विणियोग १२७०/१०.
 विणिवाहय ११४३.
 विणिविद्ध १११९.
 विणिवेसा ७२.
 विणिवेसिकाण ९९१.
 विणिवेसिय २३७.
 विणिवेसियं १२७१.
 विणिहिओ ५३३, ९७९.
 विणिहित ५२६, ७४८, १०९४,
 ११८२.
 विणोएण २६४, ९५६.
 विणोओ ९४०.
 विणोय ३३, २८५/१८, ३५९,
 ८९८.
 विणोयर्थ ६०७.
 विणणत्तं १४५, ९४३.
 विणणत्तो ११४, १३२, २९५,
 ११०२, ११२९, ११४८.
 विणणवह ५११.

विण्णाण १००, १०५, २८५.
 विण्णाणवहाहय २३१.
 विण्णाणं ७७८.
 विण्णाणुत्ताय ५५६.
 विण्णाणो १५२.
 वित्त ३१५/३.
 वित्तणाहेण ३२६.
 वित्ताहित्वत्त ३२३, ६५७.
 वित्तिएण ९४३.
 वित्थय १३६.
 वित्थर १३६/७.
 वित्थरत्थं ७७८, ८१४.
 वित्थरिय २८७/८.
 वित्थरेण १२०९, १३२९.
 वित्थरेणण्ड १७/३.
 वित्थर १३६.
 वित्थारे १२८७.
 वित्थारो १३०९.
 वित्थिय १३६/७.
 विदोस १०२५/७.
 विदुम २३८, ७७१, ११७०/४.
 विद्ध १०२, ८२३.
 विधिणा ६७५/११.
 विन्नत्तं ११०२/१४.
 विपरिणमह ६३१.
 विप्प २५७, ८१९, १३०१.
 विप्पळंन ७१९.
 विप्पळंनो ५४८.
 विप्पाण ८१९/४.
 विप्पुत्तिय ६००.
 विडुओ ५*१.
 विम्मम १२०७, १३२४.
 विम्ममं ७५८.
 विम्ममाहोयं ५२०.
 विम्ममंणोण १८३/१४.
 विम्भाजिकाण ४१६/५.
 विमळ २८१/४, ७५१-२, ९६६,
 १३०९/१.
 विमळकर्मि ९०५.

विमल ३१०.
 विमलो ३२.
 विमल ३२७, ६३५.
 विमलम् ३६२१६.
 विमल ३५९, ३६२, ४३४,
 ६००, ६४२.
 विमला ३४१.
 विमला ६४१११.
 विमला ३२९.
 विमला ४३१.
 विमला ६८१.
 विमला ६४२.
 विमला १२९७११५.
 विमला ३०३, ३०७, १०२३,
 १०८२, १०९६, ११०१,
 ११००, ११९१.
 विमला ५९१.
 विमला ९८६, १०४८.
 विमला ७७९.
 विमला ३०.
 विमला ५०३.
 विमला १०९७.
 विमला ७४३, ७४९.
 विमला ९६०.
 विमला ९४७.
 विमला २८.
 विमला २५६, ७९५.
 विमला ८०७.
 विमला ८५५.
 विमला ४७७.
 विमला ५३८, ९३९.
 विमला ४६०, ४७७१५.
 विमला १८३.
 विमला २७४.
 विमला १२२९१७.
 विमला १३४.
 विमला ५८११, ६२१२४, ७६१
 ४, १३८१७, २२५१७,

३६२१४, ६१५, ६२२१२,
 ९०८१२.
 विमला २८७, २८९, ४३६,
 ४४०, ४४६, ४४९१५,
 ६०१, ६४५, ७५१, ७९०,
 ८४०, १०२३, ११८२,
 ११८४, १२६२, १२८०.
 विमला ४३११०.
 विमला १२७५११.
 विमला ११९०१६.
 विमला ४४८.
 विमला ३८.
 विमला १.
 विमला ४३.
 विमला २९११८, २९११८.
 विमला ४३११०.
 विमला २९२१८, ४८२, ५६२.
 विमला २४७.
 विमला ५५३.
 विमला ९७३११.
 विमला ८१.
 विमला ७४२१५.
 विमला ७०७, ७४२.
 विमला ७४२.
 विमला ८१११९.
 विमला १०७५, १०८५,
 ११०७, ११४१, १२७५.
 विमला ४३६.
 विमला २२४११.
 विमला ७५, ७८, १०१, ११६८.
 विमला १२.
 विमला १०७५.
 विमला ८८११२.
 विमला ८८११२.
 विमला ३०, ६३, ७५, ८८,
 ९१, १०३, ३२४, ६७६,
 ८१०, ८२९, ९४३, १०२९,
 १२२२, १२३२, १३०३.

विमला ४२४.
 विमला ७८.
 विमला ३६२, ७४३.
 विमला ६१३.
 विमला ३४७, ६०१.
 विमला (विमल) २५३, ६०७,
 ६३७.
 विमला १००२१४.
 विमला २४४.
 विमला ६४१.
 विमला ८६.
 विमला ६.
 विमला ६२१.
 विमला १२.
 विमला १४०, १२६८.
 विमला १२१६.
 विमला ८०.
 विमला ८१.
 विमला ७७०.
 विमला १३०, २३६, ९०४,
 १२८६, १३३३.
 विमला १२५९.
 विमला २२, ९३, ५००, १०९९.
 विमला १३०११२.
 विमला ५३२१७.
 विमला ३३४.
 विमला ३५७.
 विमला १०९५, १०९६१४.
 विमला २८६, ३३५, ५९३.
 विमला ४४७, ८५२, १२९९.
 विमला १२९९१२.
 विमला ६५०१२.
 विमला ७५२, १०२३१२.
 विमला ११०८, १११४, १११९.
 विमला १२०३.
 विमला १११९.
 विमला १२०३.
 विमला ५७५.

विरसि १११२४.
 विरसो १००, ३२०.
 विरह २९, ८१, ५७२, ६५८,
 ६७०, ११००, १२२३,
 १२३४, १३०८, १३३३*१.
 विरहमि २४५.
 विरहिणीण ४७३.
 विरहे ३०५, ४७१, ७२४.
 विरहणे ११४१.
 विरहो २२२, ५३२, ५७१.
 विरिचि २०८१४.
 विराहय ७६४.
 विराम ६२३, ११८९.
 विरामे ८३२.
 विरायत ७४७.
 विरायति ७२.
 विरायते २४४.
 विरिचि २७८.
 विरुद्ध १६३, २९६, ८६७.
 विरुद्धं २६७, ३३१, ४९०,
 ८८५, १२१४.
 विरुद्धाहं ८७७.
 विरुद्धेहिं १०५२.
 विरुध्य २९२.
 विरुध्य २९२*१७.
 विरुध्य १२७२.
 विरुध्यो १०७४.
 विरुद्योण ८१११३.
 विरुद्या १०९२.
 विरुद्याण ११३.
 विरुद्याहिं ७१, ०हिं ५७.
 विरुद्यिण ६४८.
 विरुसंत ११९६.
 विरुसिएण १७.
 विरुसं ६१३.
 विरुसं १४०.
 विरुसिपहिं १२५३.
 विरुसिण ९९९.
 विरुसिण ९९९.

ली. २०

विरुसिण ६२३, १०५१.
 विरुसिण ११४६.
 विरुसो ४०६.
 विरुसति ७२१६.
 विरुस ३७०, ४२४, ६०७, ८२१.
 विरुसार्हण १२६५.
 विरुसार्हण १२७४. -
 विरुसं ३९४, ४०५.
 विरुसिणी ८१९.
 विरुसिणीहि ९१, ०हिं १२१,
 १२८९.
 विरुसेण ३७०१६.
 विरुसो १२९१.
 विरुसिण १२६९१४.
 विरुसिण २७५.
 विरुसिणहिं १२५३११.
 विरुसिण ४९१११६.
 विरुसिणो ४४१, १०९०.
 विरुसिण ४४१११६, ७४९,
 ११०१.
 विरुसिणो ६४०.
 विरुसिण ९१३.
 विरुसिण ६८३.
 विरुसिणविजंतं ३८.
 विरु ९५, ३५८, ३७१.
 विरुस १५५, ७१८.
 विरुसिण ६४७.
 विरुसिणसं ७१५.
 विरुसिणसं ३९२.
 विरु ७४८, ७५६, १०२२,
 ११४२.
 विरुसिणसु ४६८.
 विरुसिणसु १०२१.
 विरुसिण १०७९.
 विरुसिणहिं ८६०.
 विरुसिण १०९६.
 विरुस ४६५.
 विरुसिणी ४८०.

विरुसिणहि ८८.
 विरुस ८८२, १२६१, १३२०
 *१.
 विरुसो ३२९.
 विरुसि १३-३, ३६१२, ७८,
 १२६, १२९, २२९, २४१,
 २४४, ३५१, ३५३, ३५६,
 ३६४, ३६६, ४२४, ५१७,
 ६००, ७३८, ७४४, ९१३,
 १२६४, १२९४, १३१८.
 विरुसिणहिं ५९२, १२६४.
 विरुसिण ३६.
 विरुसिणहिं २१३, १२९०.
 विरुसं २६१६.
 विरुस ४१५, ४७३, ४९१,
 ४९६, ५३०, ६४५.
 विरुस ८६, ४६९, ८३१.
 विरुस १३२२.
 विरुसो ४६.
 विरुसो ५१२, ९४१.
 विरुसिण ४३१.
 विरुसिण ११६.
 विरुसिण ४६३, ५५२.
 विरुसिण १०६१.
 विरुसिण ४५८.
 विरुसिण ४१२.
 विरुस २२८१४, ३४५, ३४५
 ११२, ३९६, ५३०, ६४०
 ७६७.
 विरुसिण १४५, ३५३, ६१६.
 विरुसिण १८४, ३१७, ९७३.
 विरुसिणो ११३६.
 विरुस ६३५*४.
 विरुस १८१, ३९८, ४६५,
 ७५७, १०७९७, ११२८,
 १३०६, १३०८.
 विरुसिणो १६९.
 विरुसिणो १६९*१.
 विरुसिण १०५४.

विसमर्थो १००८.
 विसममय ७९४११२.
 विसमं ७९४.
 विसमा १३७, ९२९.
 विसमाण ५७२.
 विसमीक्रेष्ट १०९.
 विसमोर्हि ८५०.
 विसमो ४७३, ६३१.
 विसमह १०१४.
 विसय ७७९.
 विसरिस २८८.
 विसकर्म ५४११३.
 विसह १०५७.
 विसहर ६७४.
 विसहरा ४१७, १०७.
 विसहराण ४१४.
 विसहरेण ४४९.
 विसहह २११.
 विसं ४१८.
 विसंकुलं ४८०११९.
 विसंघर्षहिं २१११७.
 विसंघर्षंत १३०६.
 विसंघर्षिणो १८१.
 विसंकुल ४८३.
 विसंकुलं ४८०.
 विसंगमिया ७०३.
 विसंत ३९९.
 विसंति ७९, ३४६.
 विसाभो ३१६.
 विसाय १९५, ९९६, १०४८.
 विसार्य ३१७.
 विसाभंति ७११.
 विसाळ १०२६.
 विसायहो ४१९.
 विसर्त्तो ९०३.
 विसूरह १०५७.
 विसूरह ११५.
 विसेण १५५.

विसेस ८३६-७, ३८२.
 विसिसर्त्तो १०७२.
 विसेसस्त ३१४.
 विसेसं ११०१.
 विसेसा ३९७, ८३६.
 विसेसाषलि २८.
 विसेसियं २४३.
 विसेसेण २७२, ५७६, ९१५.
 विसेर्हि ४११.
 विसस (विश) ६५१.
 विसस्यम्म ३६७.
 विह ४४, ३२७, ३५२, ३६९,
 ४८२, ५६२, ५९३, ६२८,
 ९०५, १०४३, १११९,
 ११३०, १२९५.
 विहा ५१७, १०८९१२३.
 विहागळ ३५३, ५१७, ५८४.
 विहाजमान ११४२.
 विहाजंत ८२, १२७५.
 विहादिय ४४२, ४५१, ५२६.
 विहाडिण ५७२.
 विहाधु १९८.
 विहाग्नि १६३, ९९७.
 विहायार्ह ८१९.
 विहारह ७७२.
 विहाव ५५५, ८७७, ११५०,
 १२१८.
 विहावस्त ७३.
 विहावा ७३८.
 विहावार्ह ८१९, १५.
 विहावे २६९, ३३१, १२८८.
 विहावेण ११११.
 विहासंत ७५१२.
 विहासंतु ७८११.
 विहासिय ६३, १३, ९१११४,
 ३२४१७.
 विह १०६, १४४, २२६,
 २६७, २६९, ३१२, ५९७,
 ६१९, ६८६, ७७९, ७९३,

८०९, ८६९, ९७९, १०६०,
 १२२५.
 विहांग २२८, ५९३, १०८९.
 विहांगळ १०४३.
 विहांगय १०९१.
 विहादिय ३५५.
 विहा ३६, १०६, १८५, ५३९,
 १०००, १२०८.
 विहाह ५३, ७७५.
 विहाह ३१९, ५५१.
 विहाह ३७७.
 विहाय २६९.
 विहाणो २९८.
 विहाण १६०, ६५२, १००३,
 १०४०.
 विहाणं ७२८.
 विहायंतो १२१७.
 विहाविजण ४१६.
 विहाविच ९७.
 विहाविचं ६९३.
 विहि १४९, ५९७.
 विहिण ६४५, ७१३, ७७५,
 ८१०, ९२७, ९३०, ९४७,
 १२१६.
 विहिणो २३१, २५५, ७१३, १४८.
 विहिल ५०४.
 विहियं ५७३.
 विही १५११७, ७७८.
 विहीरणार्ह ६८८.
 विहुणो ७६०.
 विहुण ३४१, १०९४, ११.
 विहुणे १७७.
 विहे २६९, ३३१, ७२४, ७२८,
 ८६३, ९३३, ११६२, १२०१.
 विहेज्ज १४३.
 विहो २६९, ६६५, ८६३.
 विंविहिया ९४१३.
 विंश ४५६.
 विंश ४५७५.

विनका ११०७.
 विनको १११५.
 विमिष १३४१३, ५१४.
 वीह १७२.
 'वीड (पीठ) १७६.
 वीणा २८५, ३५९.
 वीमच्छं १०२३१३.
 वीमच्छो ११९१११.
 वीमथो २८८१९.
 वीर ४०४१४, १०४७, ११८१.
 वीरवाहणो ९७९.
 वीराण ११८०.
 वीरेक ६६.
 वीरो १०३९१२.
 वीवाह ३१९.
 वीवाहो ३२०, ६२६, १२४५-६.
 वीसत्था ६५४.
 वीसत्थो १०६०१७.
 वीसमितं ३८५.
 वीसरह ७१०.
 वीसरियं ४६०१११.
 वीहच्छं १०२३१३.
 वीहत्थं १२०३१३.
 वीहत्थो २८८१९.
 वीहियासु ८५.
 वुधंति ६११२०.
 वुच्छामि ५३१११.
 वुद्धि १०६०१११४.
 वुधं ६३५२.
 वृह २२१.
 वृषत्थो १८८.
 वृष १३२.
 वृषासणं २०६.
 वृषियण १३५.
 वृषणाहं २९.
 वृषहक ३५६, १३०८.
 वृषि ३५६.
 वृह १३२२.

वृह १२५७, १३००, १३०११२.
 वृष्ण ६३७.
 वृषि २१.
 वृष्णिह ४४९१४.
 वृष ३५४.
 'वृष (पीठ) ६७७.
 वृष ३५४.
 वृषासो ७४१.
 वृषाण ७५३.
 वृषाहिं ७४७.
 वृषिह ४४९.
 वृष्ण ४९, ९०२, ११३१.
 वृषासणस्स ५८५०१.
 वृष १८, ७७९, ११०३.
 वृषिय ७३३.
 वृषणा ४८५, ९७३.
 वृषणाहं २९११८.
 वृषणुहं ६७०.
 वृषाळे ११९५.
 वृषाको ११९५११५.
 वृषि ११८९.
 वृषियाण ७०४.
 वृषिय २३७.
 वृषिय २३७१.
 वृषा १७२, ३४२, ४४१, ५२५.
 वृषय ४०५.
 वृषय २०४.
 वृषयसो २४.
 वृषिराहिं २९५.
 वृष २३०.
 वृषरो १११२.
 वृषस ३३८.
 वृषसमि ८३४.
 वृषस २६६, ३६२.
 वृषसा २६६१९.
 वृषसासो ५४७.
 वृषसो २३४, ५४७.
 वृषा (द्रेणाः) १२१.

वृषा (वेद्या) ११०७.
 वृषस २४६.
 वृषो ८०८.
 वृषियि १२११.
 वृषियामि ५३.
 वृषियण ६८, १०९४.
 वृष ५, १०, ७२७.
 वृषय १०७९.
 वृषियणा ६४६.
 वृषयो ७२९.
 वृषिय ६५०१३.
 वृष २१२.
 वृष ४११, ४१८.
 वृषयारिहिं ४११११०.
 वृषीसो १२९७.
 वृषिह १२४.
 वृषिया ७०.
 वृषीण ८३.
 वृषीणा ८९८.
 वृषेह ६३०.
 वृषेह ११२.
 वृषियपहि १९२१३.
 वृष ८, १९११२, २८, ४७,
 ४७१५, ४८, ५०, ६८-९,
 ७३, ८५-६, ९७११९, ९१,
 ९६, ११९, १३६१११,
 १७१, १८१, २०८, २१९
 -२०, २३१, २५३, २६२,
 ३२६, ३४६, ३७१, ३८०-
 ८१, ३८६, ३९४, ४०३,
 ४२३, ४३३, ४४१-२,
 ४४८-४९, ४५१, ४५६-७,
 ५०५११, ५२४, ५२९,
 ५३३, ६४५, ६५०, ६७४,
 ७५६, ७७१, ८५८, ८९१,
 ९०५, ९५७, ९९८, १००९,
 १०४६११, १०७१-२,
 १०९०, १०९२, १०९४,
 १०९६, ११२१, ११७०१५.

१२३०, १२५८, १३०५,
१३०८५१.
व्यंजो (मतः) ६५७.
व्यंज ५३६११.
व्यंसिय ४५.
व्यंसो ९५.
व्यंस ३१३११२.
व्यंस ५५५१३, ५७८११.
व्यं
व्यंसो १०४९११५.
व्यं
स ८१९, ४०११२, २५१, २५९,
६२६, ६६३, ७०११४, ७११,
८६४, ९०५, ९६५१८,
१००४.
सह (सदा) १३-७, ४६११३,
४८, ५०, ९१, २२३, २७९,
२८५, ६५६-७.
सहस्रहा १०८०११०.
सहस्रवारां ६३३.
सहं (सदं=सदा) ९१११३,
२७९११५, २८५१११, ६५७
१३.
सहस्रवारां ६३३१३.
सहस्र ९१५.
सहस्र (सतेन) १०२०, ११०५.
सहस्रि १०२०१७, ०११ ७३७.
१०२०, ०११ ७१८, ११३०.
सहस्रजल ४४०११३.
सहस्रव्यं १९४.
सहस्रवारां ११८११.
सहस्र ५४०१३.
सहस्रसुमं ३९४.
सहस्रवपण ३९२.
सहस्रजलहेतु ३९२११२, १२१२.
सहस्र ३६.
सहस्रं १३२८.
सहस्रवारां २१८.

सहस्रकण ११२४.
सहस्र ११२२१११.
सहस्रादिशो १०१५.
सहस्रो ३३८.
सहस्रविय ११६१.
सहस्रविभो १४१, २०१, ३८६,
७०९, ८११, ९३५, ९७२,
१०३५, ११५३, १२३०.
सहस्रविजंतो ३८७.
सहस्रविज्जासु ४२६, ९३७.
सहस्रविय ३१४, ६०५.
सहस्रवियं १, २१२, ३१०, ३५९,
५९८, ७१८, ७५१, ८५६,
९२२, १०२४, १०३४,
१२३०११, १२७३.
सहस्रविद्या ६, २५९, ४७४,
६३५, ६५०, ६६०, ९०४,
१२११, १२७९.
सहस्रविद्याए ६६०१८.
सहस्रव्यंजो ६५७.
सहस्रं १०६२२, ९२२-३, १००७.
सहस्रव्यं १०२६१११.
सहस्रविभो ७९४.
सहस्रवियं १४३, ६०४, ६०६.
सहस्रं ७७४.
सहस्रहा ४४३.
सहस्रं २००१८.
सहस्रंदा ५७६, ६६२-१, ७९७.
सहस्रंदा ६६२५१.
सहस्र ४५२, ११८५.
सहस्रायाए ३१०.
सहस्र ४७८, ६४३.
सहस्र १२, १६, ९६३.
सहस्रवण ५५४.
सहस्रवस्त १६११३, १६११.
सहस्रवारां २२३.
सहस्रवारां १३३०.
सहस्रं ११५, ११६५१८.
सहस्रो १९४.

सहस्रं १२६६११०.
सहस्रव्यंजो १२६१.
सहस्र ५४१, ७७४.
सहस्रो ९५.
सहस्रव्यं ११९५.
सहस्र १०६६.
सहस्र ४२५, ६१६, ८४९.
सहस्रसूसास ३९७.
सहस्रो १४८.
सहस्रं २३५.
सहस्रं ९५८१७.
सहस्रं ७४११४.
सहस्र १०२४, १०२७, १२९४.
सहस्रायाए ५२६.
सहस्रहेति ८७३.
सहस्र ८३९.
सहस्र २९१, ६४१.
सहस्रं २९१, ३६२, ६४१,
८५३१८, १२६७.
सहस्र २०८.
सहस्रं १२८०.
सहस्रा १२५.
सहस्राए ६४३.
सहस्रं १३२१.
सहस्रं १०६४.
सहस्र ८, १९८, २०२११३,
२७८, ११४७.
सहस्रव्यं १७४, ६२९, ६४९.
सहस्रहा ११२६.
सहस्रमुह १९८.
सहस्रविसो ५४५१२.
सहस्रो ५४५.
सहस्रवत् ३०.
सहस्रवत् ३०१२.
सहस्रासाहा १९९.
सहस्रासो ६७.
सहस्रि ६९१.
सहस्र (शास) २०२, २५७.

सत्यत्व १३६, २०८.
 सत्त्व ५०८.
 सत्त्विक १२९४.
 सत्त्विकायणो १०७.
 सत्व्येण ३८-९.
 सत्व्येषु ५४६.
 सत्व्येहिं १५३.
 सत्व्यो (सार्थः) ११५, ७६१.
 सत्व्येण १२४८१३.
 सत्व्येणं १२४८१३.
 सत्व्युक्तं ३०५.
 सत्व ३८-९, ९०, २७८, ८१२,
 १३०४.
 सत्वहृत् १२३९.
 सार्हं ६२०.
 सार्हकं १११९.
 सार्हेण १२४८.
 सार्हो ४०, ६५३, ६८७, ६८९.
 सत्त्वन्मो ८०१.
 सत्त्वानुपण ७५९.
 सत्त्वानुपदि ६०.
 सत्त्वविहासं १०४११८.
 सत्त्व २८८.
 सत्त्व्याम १२९२.
 सत्त्व्यासोसं ६०९.
 सत्त्व्यासोसा ९१८.
 सत्त्व्यासोसेण ३२६.
 सत्त्व्यासोसो १२५७.
 सत्त्व्यासोसो १३००१७.
 सत्त्व्यासोसो १०४.
 सत्त्व्यासोसो ९३, ९१४, १३००.
 सत्त्व्यासोसो ९५६.
 सत्त्व्यासा ६११, १२१५.
 सत्त्व्यासी १००.
 सत्त्व्यासो १८५.
 सत्त्व्यासो १३-७१२३.
 सत्त्व्यासो ५५६.
 सत्त्व्यासो ६६१, ९६८, १००३.

सत्त्व्यासं २६६, ३६०, ८६१,
 १२२५.
 सत्त्व्यासा ४९४.
 सत्त्व्यासो ५५६१७, ६१७.
 सत्त्व्यासो ३६०, ९०६.
 सत्त्व्यासो ११९१.
 सत्त्व्यासो ६८८.
 सत्त्व्यासो १३२२.
 सत्त्व्यासो २३२, ७६५.
 सत्त्व्यासो १४२, १२३१,
 १२७८.
 सत्त्व्यासो ८७३.
 सत्त्व्यासो १२७८१७.
 सत्त्व्यासो ७-५१६, १५८, ५८७,
 ६२९, ६९०, ८१६, ८५९,
 ९०५, ९२२, ११४५, ११६५,
 १२०११७, १२७६, १३११
 १५.
 सत्त्व्यासो ११७५.
 सत्त्व्यासो ११५, २६३, ११६७,
 १२२१, १२८२.
 सत्त्व्यासो १२३११२.
 सत्त्व्यासो १०७९.
 सत्त्व्यासो १३२९, १३३३.
 सत्त्व्यासो ४२१.
 सत्त्व्यासो १०८४.
 सत्त्व्यासो ९५१, ९८९.
 सत्त्व्यासो २६५, ६६१.
 सत्त्व्यासो ९६८.
 सत्त्व्यासो ६५९.
 सत्त्व्यासो ८२९.
 सत्त्व्यासो ९९३.
 सत्त्व्यासो १०५८.
 सत्त्व्यासो ६५८, ६९८.
 सत्त्व्यासो २८१.
 सत्त्व्यासो ९३१११५.
 सत्त्व्यासो (सत्त्व्यासो) ५२१, १०६७.
 सत्त्व्यासो (सत्त्व्यासो) २२०, ८०५.
 सत्त्व्यासो ८९९.

सत्त्व्यासो १३१११६, ३८०११८.
 सत्त्व्यासो (सत्त्व्यासो) ३३४, ४२६,
 ४३२, ५४३, ५९०, ६४०,
 ६५८, ६९५, ८२८, ८५४,
 ९६६, ९८७, १०१३, १०२०,
 १०२२, १०६१, ११३६,
 ११३९, ११४१, १२४२,
 १२७७, १३१७.
 सत्त्व्यासो ७-५, २६७.
 सत्त्व्यासो २२७.
 सत्त्व्यासो २१८, १२६७.
 सत्त्व्यासो ४५९, ६३७, ६४१,
 ८७२, ९७८१२, १२५०.
 सत्त्व्यासो ९०१७, १२८, १३०,
 ६०३, ७९५.
 सत्त्व्यासो ९०, ९२, १०९, १२९,
 १३०, २०८, २१७, २२५,
 २३५, २६१, २६४, ३१५,
 ३३६, ३४१, ३७४, ३८८,
 ४१३, ४३१, ५८६, ६३५,
 ६९२, ८३४, ८७२, ८९६,
 ९००, ९०६, ९२५, ९३१,
 ९३३*१, ९३४१६, ९४२,
 ९६३-४, १००५, १०२१,
 १०६९१३, ११११, ११६५,
 १२०२, १२३६, १२४२,
 १२७९, १३०९, १३११,
 १३१६.
 सत्त्व्यासो ७५८.
 सत्त्व्यासो १५७, २०६, ८१५,
 ९३०, १००७.
 सत्त्व्यासो १३-२.
 सत्त्व्यासो ९००.
 सत्त्व्यासो १३-२.
 सत्त्व्यासो ८४, ९३११८, ५४३,
 ५७०, ९७०, १००८,
 ११९९११.
 सत्त्व्यासो १४४, ९४५११२.
 सत्त्व्यासो ८९.

समागमिस्तानो ३३६.
 समागमो ५७०८३.
 समागमणे १२८२.
 समागमो ५४४, ८८०.
 समागमा १२९, २०७, ४६२,
 ७८४.
 समागमात् ७४४.
 समागुप्तो १३-२४९.
 समागवि ७५०.
 समागिय ११४४१३, १२७,
 ७५०४८.
 समागिहृ ६६३.
 समापरियं ११३७.
 समारंभो १८९.
 समारूह ५३९, ७५६, ८३१,
 १२६७.
 समारूढ ५१७.
 समारूढा ३२३, ४६७, ४२४,
 ५८७.
 समारूढो १७६, १२५७१२.
 समालवसि ८३४.
 समाकलियं १०३.
 समावहृ ५७०, ९२६, १२२५.
 समावहंसि ५३८, ६२४.
 समावहिय १२३, ९३३, १०६३,
 १२०१, १२३९.
 समावहियं ११३९, ११५८.
 समावासिभो ११०५.
 समास ११३०.
 समासण १२००.
 समासणं २२८.
 समासणो ११०५.
 समासत्ता १२८०.
 समासत्तो १२८०११.
 समासत्ता १२८०११.
 समासत्तो १४३.
 समासीण ३५०११०.
 समासीणं ११७७१३.

समासीणा ३५८, ९०४, ९०६,
 १२४९११७.
 समासीणो ९०, १४३११७,
 ८४८, ९०७, ९५०, ११५३,
 १२३३, १२७७, १३०१.
 समाहि २६३, २६५, ८९९.
 समिञ्जहृ ५०९.
 समिच ५१६, १३०४.
 समियमि १४७.
 समीर ८४, ९३११८, ३४१,
 ७४८, १०९०.
 समीरण ६३, ८५८
 समीरं ३४८.
 समीव ६७, ७४४, ९५८,
 ११३१, १३०४.
 समीवमि ३८७.
 समीवं ६०६.
 समीहण ३२२.
 समीहणो ३२२४३.
 समीहिय १८९, ८८०, ८८२,
 ९९३.
 समीहियं १८८११३.
 समुह्यालाव १०८१.
 समुक्खिवसि ४७८.
 समुत्पाण ४२३.
 समुत्पाणो ६२३, ६७३.
 समुत्पाण ११२८.
 समुत्पायत्वं ५०८.
 समुत्पायार्हि ७८०.
 समुत्पाणो ९१९, ९६४, १०२०,
 १२९१.
 समुत्पाणिया ४३१.
 समुत्पाणंत १०६५.
 समुत्पाणो ७९०.
 समुत्पाणिय ६७६.
 समुत्पाणियं ७५७.
 समुत्पाणी ८४९.
 समुत्पाणो ३२४४८.
 समुत्पाणस्त १३०२.

समुत्पाणो १३०१११२.
 समुत्पा ७८८.
 समुत्पािहा ६१७.
 समुत्पावरण ४४.
 समुत्पावणा ३३०.
 समुत्पावणो २०, ६१०, १२१४.
 समुत्पावर्ण १२७१.
 समुत्पावसिय ६७८.
 समुत्पाववो ५५४.
 समुत्पाव १२४२.
 समुत्पाव १३१, ३२५, ३८७,
 ६०९, ९५०, १२८८.
 समुत्पाव ९२.
 समुत्पावसि १००९.
 समुत्पावसु ८८३, १००७
 समुत्पावह ८८३४७.
 समुत्पाविय ८८१.
 समुत्पावियं १९२, २९१, ३६८,
 ५६३, १०४८, ११५५,
 ११६७, १२०७, १२२४.
 समुत्पावण १३०८.
 समुत्पावसिय १०७९.
 समुत्पावसियं ४४६, ५२०.
 समुत्पावसिया ४४२, ७५४.
 समुत्पाव ६३४, ११५९.
 समुत्पाणो १३०११०, १२७७१६.
 समुत्पावो २६३.
 समुत्पावणी ९१२.
 समुत्पावणो ३९८.
 समुत्पावहृ ३१८, ७५५, ७६९.
 समुत्पावहसि २९७.
 समुत्पावह ३९८११०.
 समुत्पावसु ९८५११.
 समुत्पा ७२०.
 समुत्पा २४८.
 समुत्पावार्हि १२९२.
 समुत्पावस्त १२५१.
 समुत्पावो ४२८.
 समुत्पा ११६, ४०१, ७३९,

११०३, १२२१, ११९६.
 समूहं ३५०, ६००.
 समूहा २२१.
 समूहाई ६३९, ११३३.
 समूहाणं ४८.
 समूहाई १२६, ७३६.
 समेण ११०६.
 समोत्थाह्वं १०२४.
 समो १०४५.
 समोद्गणा ४९२१५ ४९३, ७८१.
 समोद्गणो २०८.
 समोयरंत ७४११.
 समोष्ठीणो ६०३१.
 समोत्ता १२८०११.
 समोसरह १६, ४४१.
 समोसरंत ७२८, ७४१.
 समोसरंति ११२१.
 समोसरंती २१९.
 समोसरिय ११८३.
 सम्भाषीय ११४११३.
 सम्मुहा ३९७१६.
 सय (गत) ९०, ११६, १८१,
 ४५३१२१, ६१४, ११०३-४,
 ११९६, १३३३.
 सय (सदा) ९११११.
 सयच्छीर्हि ९२२.
 सयण (शयन) ७-५, ४५५.
 सयणं ४६५-६, ५००, ५०४,
 ८३०, १०९७.
 सयणाई १०९६.
 सयणाओ ४६६.
 सयणास्तोय १२७०.
 सयणाहि ४६६.
 सयणीष्ट ८४८, ८५९, ९०६.
 सयणीयं ४८०, ८५६.
 सयणे ५, ११२७.
 सयणो ५८४.
 सयणहा १०८०.
 सयणहाई ७४५.

सयण १३-४११, १२७, १५६,
 १५८, २०१, २१८, २५७,
 ५२८, ६०२, ८१६,
 ९६०१३, १३२८.
 सयणमि १५, ८९.
 सयणसा ५१९.
 सयणाहि ४९१.
 सयणेण ५२८.
 सयवत्त १२९४.
 सयवत्ते ४४८.
 सयं १३-७२३.
 सयं (सयं) १०८, १६१,
 २१३, ५६८, ६१६, ६६४,
 ६७९, ९२२१८, ९७७,
 ९९०.
 सया १२, ५८, १७०, ४०९.
 मयाई १०६७, १११०.
 सयासमि ९९१.
 मयासं ८७२, ११५९.
 सयासाओ ५६१.
 सयासाओ ३३७, १०५३.
 सर (सरसू) १३-१, २८, ४५०,
 ४७०.
 सर (शर) ९४, ९६, ३६७,
 ५३३.
 सरह १२०, ४५६१२, ११८०.
 सरपण २५.
 सरओ ३२.
 सरण ५२७, ६४७.
 सरणं ६४६.
 सरय २३, २६, ९०५.
 सरयसिरी ३०१.
 सरयसिरी २८३, ३०११३,
 ३०९, ८०४, ८११-२,
 १२८१
 सरयसिरीह १३२०*१.
 सरयसिरीऽ २९१, ३२०,
 १२७९.
 सरयसिरीह २९३.

सयं १२७३.
 सरह १९७, ३९८.
 सरस २२१, ४०५, ४८४,
 ५३६, ७५८, ११८४.
 सरसं २४१४, ३३११९, १२९
 १६, ४०५१०, ९१३.
 सरसाई २१४.
 सरसाह ३६४१३.
 सरसावराह ५८.
 सरसीसु ६७६.
 सरसोहंस १७५.
 सरहम २८६, ३७८.
 सरहसाई ५०३.
 सरं ४६९, ७९३.
 सरंतीय ४९२१३, ८५७.
 सरंतीओ २१९१५.
 सरा ७८.
 सराया ९२८.
 सरी १८०, २४२, ५८३,
 १०१९, १०२११९, १२१०.
 सरिच्छं ७६८, ११३७.
 सरिच्छो ६७८.
 सरिज्जह १२६८१.
 सरिसप्यहो ८३८.
 सरिसरो ११४११०.
 ससिं ७५, ३१०, ४८३, ७७५,
 ११०६, १२१७.
 ससिसा १००२१४.
 सरिसाप ८७३.
 सरिसीहिं ३५३, ५००. हिं ४९५.
 सरिस्त १००२.
 सरी ७५१.
 सरीय ११३१.
 सरीर १८६, ४६५, ९७१.
 सरीरमि ७५५.
 सरीरहणण १८६१४.
 सरीरं ४२४, ६१२, ११६६.
 सरीरेण ७१५.
 सरीरोहिं ११९२.

सरीरो ६४, ५८४, ८३९/१०,
१२२८, १२५७.
सरेण्य ५३३, ६५४/७.
सरोसु ११००.
सरोहिं ८८.
सरोवर ७९४.
सरोस १, ११००/२, १२७३.
सरोसं ११०६.
सरोसेम ११०८, १२०२.
सलज ४२०.
सलजा ८७४.
सलजाण ८६७.
सलजेहिं ९०८.
सलडिओ ५०४.
सलडिजिङ्ग २२२.
सलडिजंति ३३३.
सलडिजिज ३३३.
सलडिपहिं ६९५.
सलडि २७, ३९५, ४००,
४०३, ४४२, ४५१, ७५०,
७५२, ७५८, ७७३, १०६२.
सलडि ४५०, ७५१, ७५७,
८७५.
सलडिडुडु १०.
सलडिडे २८.
सलडिडेण १०१/२, ४२०, ११६०,
१२५६.
सलडीकं १३१९, १३२१.
सलडोणे १६०१.
सलड ११२३.
सलडो २६१/९.
सलडसण १३०८११,
सलड १६५१.
सलण २८८, ७७४.
सलणवर्धं ७०४.
सलणातोय १२००१३.
सलणियणं ११००.
सलणोओ ११०१.

सलणिसि १११०.
सलणिसिओ १००.
सलणियं ५११, ६०४.
सलणियरव्यं ११७३.
सलणिसम १२०७.
सलणिकण्णो ७९४.
सलणिकास ३९३.
सलणिकासं ६०९.
सलणिसाय १३११/१९, १३४.
सलणिसायं २१५.
सलणिसिस २६५, २९५, ३१६,
३९४, ७५३, ८४६, ९७८,
९८६, १२०४.
सलणिसिसं ४८७, ४९५, ५६२,
५६५, ६६०, ६९९, ७३०,
९१६, ९८३, १२८३.
सलणिसि ३२०.
सलणिसिरेणुकि १२५६.
सलणिसि ६०२, ८४५, ८६८, ९०७,
९५०, १२३३.
सलणिसो ८४.
सलणिसय ३३३.
सलणिसयाण १०६४
सलणिस १०३, ४९८, ६६३,
१०५०, ११५७.
सलणिसां २४, ६५, ३९९, ५०९,
५४५, १२२४.
सलणिसां ४०३.
सलणिसियं ९४, ५३१.
सलणिसियवुड ४३.
सलणिसि ३१९/४, ३८९, ४
३१९, ३४०.
सलणिसि १५८११, ३१३.
सलणिसि ११३, १५१, ३३२,
८९८, ९५४, ९८७, १०६३,
१२३९, १२७७.
सलणिसि १५११/६, ९२६.
सलणिसि २९१, १०९९.
सलणिसि ५५७.

सलणिसियण ९४, २१४, ३८६,
५८८, ९३०.
सलणिसि ३६१/१५, ३६६,
३६६, १२७.
सलणिसि १८६.
सलणिसि : ४९८११, १०२३,
१०३७, १३१८.
सलणिसि ४३१.
सलणिसि १०६२, १२७८, १२९२,
१३१३, ३६८.
सलणिसि १५०.
सलणिसि ६८
सलणिसियण ४२६.
सलणिसियण १३-२.
सलणिसि १२७.
सलणिसि १२८०.
सलणिसि ९५८१/७.
सलणिसि ११, ५५, ४५५, ४५७,
४७९, ५२६.
सलणिसि ५२०.
सलणिसि ४७३.
सलणिसि ११६२.
सलणिसि ६०९.
सलणिसि ८९५.
सलणिसि ११२९/१२.
सलणिसि १६, ६९, ६८, ४५६,
४६८-९, ४७२, ५२३-४,
९३६, १०९१.
सलणिसि २५, ५२८.
सलणिसि ६०९.
सलणिसि ६९.
सलणिसि ५२८१/१९.
सलणिसि ४२३.
सलणिसि ५२५.
सलणिसि ४७१, ५२९.
सलणिसि ४७३/४.
सलणिसि २५, १८६.
सलणिसि ८५२.

सस्त ४५.
 सह १०७, ४९२, १०६८-९,
 ११०८, १२४५, १२४८,
 १२४९११५, १३२०*१.
 सहइ २५, २८, १३८, २५२,
 ३४५, ३९९, ४४३, ४४७,
 ४५६, ५६७, ६१३, ६२३,
 ७६५, ७७४, ९८५, १२१८,
 १२७४-५, १३०८*१.
 सहस्य १२७४.
 सहस्यार्थं १२७४११९.
 सहस्येण ९९३.
 सहस्रो १५०.
 सहस्रि २४१.
 सहस्रिं ११३०.
 सहस्रात् ९७, १२६४.
 सहस्रस्येण १२९९१६.
 सहस्रि २८६११५, ५८५*२,
 ८६९.
 सहस्रिस्थि १२५०.
 सहस्रिं ८९०, ९४४, १३१६१६.
 सहस्रिस्येण १२९९.
 सहस्रिसाह ८७३१५.
 सहस्रिसाप ५०६.
 सहस्रिसालेण १२२६.
 सहस्रिसो १३१६.
 सहस्रिकय ३०६.
 सहस्रो ४०९.
 सहस्रात् १९९.
 सहस्र १३४, १४८, २१५,
 २३४, २६७, ३०९, ३२४,
 ३९१, ४३४, ५०२, ५०६,
 ५१९, ६७३, ७०५, ७२६,
 ७९०, ७९३, ८४९, ८६९,
 ९०४, ९४३, १०६४, ११३१,
 १२१२, १२२२, १३०३,
 १३१९*१.
 सहसा १८१, २४८, २७१*१,
 ३२७, ३७९, ३८५, ५०७,

५१८, ५३७, ६१४, ६२६,
 ६३५, ६७४, ७४६, ७८४,
 ७९५, ८५२, ८७२-३,
 ९९४, १०४८, १०५५,
 १२०३, १२२४, १२३२,
 १३१११५.
 सहास्याराह ५८१७.
 सहास्युत्थ ११८.
 सहास्य २५१.
 सहास्यं १३१०, १३१७.
 सहास्यार्हं ६२४, १०१५.
 सहास्येण ९४८, ११७५,
 ११८०-१, १२२९.
 सहास्येहिं २२७.
 सहासि ८६२.
 सहास्यो १८८.
 सहास्यिं १९४.
 सहास्यो ७९१.
 सहास्यो १८८११२.
 सहास्य ६६८.
 सहास्यं ४९३.
 सहासा १४.
 सहासे २७२.
 सहासो ५८४, ८६४.
 सहि २९२११७, ३३५, ३३७
 -८, ३४१११, ४०१, ४२६,
 ४७५-७, ४७९, ४८७,
 ४८९-९२, ४९२१४, ४९४
 १११, ४९५, ४९८, ५१४,
 ५५९, ५६४, ५६६, ५६८,
 ५७६-७, ५७९, ५८८, ५९७,
 ६०८, ६१५, ६१८, ६२०,
 ६२६-७, ६२९, ६३५,
 ६५४*१, ६५९, ६६५,
 ६६७, ६७३, ६७९, ७१२,
 -३, ७१६-८, ७२१-२,
 ७२५, ७८३, ८३२, ८३५,
 ८४७, ८४९, ८५१, ८५७,

८६१, ८६६, ८७०, ८९४,
 ९६२, ९७१, ९७३, १०७४.
 सहास्यि १३१, हिं १०२०१७.
 सहास्यो १०६*१.
 सहास्येण ४३२.
 सहास्येणं ३०६, ४५८, ८३४१३.
 सहास्यं ९८४.
 सहास्येणो ३३४, ९०५.
 सहास्येणो ३४१.
 सहासिं ५४३, ७६८, ८२८.
 सहास्यो ३०५.
 संक ४५९.
 संकण्य २९७, ८३३.
 संकये ६९९.
 संक्यो ७२५.
 संक्या ५१५, ९१२.
 संक्याकावो २०८.
 संकंत ६०, १३२५.
 संकंतं १३२४.
 संकंतो १०७४, १३०५.
 संका ४३६, ८९२.
 संकाह ६७१.
 संकापें १०९३.
 संकामिऊण १०१७.
 संकालुह्यें ७०७.
 संकिण ३६.
 संकिणं ३६१२, ७९२.
 संकिण्या ११३१.
 संकिना ३६१२.
 संकिरी ४८१.
 संकुड्य ४७१.
 संकुड्यति ६३९.
 संकुड्यं ९०१, १३२३.
 संकुड्या ११३०.
 संक्ये ५१६, ११९९.
 संख ८१७, ११०४, १२४९,
 १२९६.
 संखा १३३३.

संकाय १३३३.
 संसिध १३२९.
 संसिधिका ५३१11.
 संसिधिका ५३.
 संसिधितो १७९.
 संसिधिय १८०, ११३४.
 संसिधो ११७.
 संग १८, २७, ३४४, ४६२,
 ४७२, ४९४, ५१६, ६७८,
 ८८९, ९००१2.
 संगम २७९, ३८१, ४०५,
 १०८९१25.
 संगममि ५४६.
 संगमयासा ९८०.
 संगमस्त १२५६.
 संगमं १८०, ५२८, ५६०.
 संगमार्हितो ५४५.
 संगमे १२.
 संगय ६५९.
 संगयं ७६६.
 संगया ४६६, ४७४, ८०२.
 संगरे ६३५-३.
 संगरुम ३९९, ४४२.
 संगरुत ५१७.
 संगरुतितो १३०८.
 संगरुतिय ४२०, ४४७१14.
 संगरुतस्तामो १०५४१2.
 संगरुतिया ११३११17.
 संगं ४७६.
 संगीइ ८०५१5.
 संगीय ५७, १०४३.
 संगीयय ८०५.
 संगीययं ११६३.
 संगो १७७.
 संगेण १६, १६-१, ६५५,
 १२२६१5.
 संगइ १२०.
 संगइ ११९५, ११९७,
 १२००१3.

संघाभो ४४८, ४५२, ४६८.
 संघाय ३४५, ७३८.
 संघायं ५९६, ९३४, ११८.
 ११३२.
 संघय १२८७१10.
 संघया १२, ९७, १३०६.
 संघरइ २७, ११७४१12.
 संघरण ७७९, ११२२.
 संघरति २२१, ६३९१12.
 संघरा१ ११३२.
 संघरिउं ५६.
 संघरो ४१५.
 संघरुतितो ११६, ११६४, १२५,
 ७९०, १०१७, ११०६.
 संघरुतिय ११७, ३५३१1.
 संघरुतिया १२४९.
 संघरुतियाभो ३४१.
 संघारं २३८, १०३४.
 संघारुतिय ७५४.
 संघारुतियाई ११३३.
 संघिअ १२३७.
 संघुणिया १८१.
 संघुरियाई १११०.
 संघुण्यं १९७, १०२६.
 संघुण्यं १०२६१11.
 संघुण्य १२९९१3.
 संघणयो ६५.
 संघणिया १८१9.
 संघणिया १८, ६००.
 संघणिया ७४१.
 संघणियाभो ९१०, १०३५-६.
 संघणिया ७५३.
 संघा ४४२१4, ४४३१6.
 संघाभो ९९८.
 संघुर्त ९८३.
 संघा ४४२-४.
 संघाभो १२३५.
 संघायय ५१८.
 संघाययस्त २६२.

संघायसेस ४४७.
 संघविक्रम १०५४.
 संघविक्रमि ११२४.
 संघविक्रमि २८९१13, ७५१.
 संघविया ९७१13, ८२६.
 संघा ५४१.
 संघा २३५१14, ११२७.
 संघा ४३७.
 संघिअ २०३.
 संघिअ २०९, २१५१13.
 संघिअ २०३१15.
 संघिअ १७०, ४१८, ६७२,
 १०२१, ११०७, १२९१.
 संघिअ ३३३.
 संघिअ २०३१15.
 संघिअस्त १०४.
 संघिअं ३, ३४३, ४७०, ६६३,
 ६७०, ९५८.
 संघिया १२१.
 संघियाभो २४६, १२३५.
 संघिविक्रम १०५४१1.
 संघ १३-1.
 संघुमिभो ५६२१3.
 संघिअ १०७४.
 संघिअइ ४०४.
 संघिवेसो ४७.
 संघिअ ४५०.
 संघइ ११२६१6.
 संघपिया ५८९.
 संघविया ४९५.
 संघं ८६४, १३३१.
 संघाभो ५०१, ५१६.
 संघा ५३१, ५४९.
 संघाभो ४९७, ५३२.
 संघु ४९, ५४३.
 संघु ५९२.
 संघु १३१, २६०, ८८९,
 ९४८.
 संघे १५२, ११३३१3, १३१३.

संतोस ८५, ११४, १३००.

संखन १११०, १११७.

संखयुष्याव २७४.

संवाण २३२, ११३६.

संवाणिय १३०५.

संविद्धं ५६४, ९६८७८.

संविस्त्रिं ५५०.

संवीचिय ५४०.

संवेत्तयं ५५८.

संवेतो ५११.

संवेद ५६७.

संवेतो ५४४.

संवेह १७३, ३५४, ४७७,

११०५.

संभमिओ ५६२.

संभाणा ११२३.

संभि ४२, ८२, १८१, ७६५.

संभितिमहा ११०.

संभिवेतो ४०७३.

संभ १०३, २१९७८, २५२

२६३, २७१, ३२२, ३८३,

५५२, ५६३, ६९७, ८८२,

८८५, ९३१, ९८९, १२२१,

१२२३, १२३७

संभद्वा १०२१.

संभद्दो ७९३, १२९८.

संभद्द १०४१.

संभद्द २१०, ८८०.

संभदति २२३.

संभदते १५२.

संभदियं १२२१.

संभस १८, ४४७१३, २८४,

२८९, ९१३.

संभसं ९८३.

संभसा ५०२, ५८५५२, ६८७,

७०२, ९७८, १३१९५१.

संभसति ४४-५, ११५४.

संभसी ३७५.

संभसो १०७, १३७, १६५,

१८०, १९७, २३५, ३३०,

८१२, ९४८, ९६५, ९९६,

१०२२, १०६२, १११६,

११३३, ११४५, ११४७,

११५९, १२२९, १२३६,

१२४२, १२७६ १२७९,

१२९३, १२९८७१,

१३२०५२, १३२२, १३२७.

संभस ४४७१३.

संभसं २१२, ९५६.

संभसव्य १२९९.

संभस ७०६.

संभुच्छिओ ११५३.

संभुष्णं १०२७.

संभुष्णा २८१.

संभुष्णाद् १०८.

संभुष्णोद् १२०४.

संभुष्णो १४२.

संभुष्णं १०३१७३.

संभिसिओ ९३८, ९७७, ९९४,

११५२, ११६९, १२६०,

१३१६.

संभिसिय ९७१.

संभिसिया ११७२.

संभज्झद् ६२१.

संभज्झसि ५७४.

संभद्द ३७३.

संभद्द ९५८.

संभरसि ५५१.

संभरिओ ६२९, ११४१,

१२८२.

संभरिय ६९३, ११८९.

संभरिआसु ४१२.

संभवा ३३१, ५७७.

संभवाण ५७८.

संभवो ८४५.

संभाव २९२.

संभावणा १६२, १८८, ११८९.

संभावणाद् २३२.

संभावणाण १३८, २३२७६.

संभावणेद् २९.

संभाविय ८४८.

संभूद् १४६, ६५२.

संभूया १५६, ५८७.

संभोय ५४७.

संभज्जण ५९२.

संभद् ११८, १२२, १३२५.

संभद् ७३३.

संभाण २५०, ९६४.

संभाणिओ ९०८.

संभाणिय ११४.

संभाणो ९१३, ९५०.

संभिक्षिस्तामो १०५४.

संभिल्ल १०८६.

संभिल्लंत ६७१७२.

संभिल्लंति ६७१, १०९३.

संभिल्लि १०८६७१६.

संभद् १०७५.

संरोह ४८०.

संळम्मा ११८६.

संळमो १४१, ७९१.

संळचं १३५.

संळसो ११६१.

संळम १०१७.

संळाव २७८.

संळावं १३०४.

संळावो २६, १३०४७२०.

संळिओ ११७.

संळिज्जंत ४४५.

संळिय ३५३, ४४७, १२९६.

संळिया ११, २७८.

संळियाद् ८१७.

संळियाण ३०२.

संळिया १२०८.

संळाव ७०९७१०.

संळास १८७९.

संळासो २१७१९.

संवाहिया ८८०.	सामंत ९०, १०१९, १३२२.	साकाहणस्त ८९४, १२४४.
संविहवा १८६१७.	सामि १८८, ३७५, ८०७, ८९६,	साकाहणो ६४, ८४४, १३११
संविहवणे २७१.	११८९.	१७, १३१९.
संसरेताणं १०११.	सामिणा ९७५.	साव ६३५३४, १२८२.
संस्तरिआणु ४१२११२.	सामिनि ४२८, ९१६.	सावउप्येच्छा ११३४.
संसार १९२, ७६७.	सामिणी ८९०, १०५७.	सावपुडि ५९०.
संसारि १८५, १०१०, १०११,	सामिणो १४५, १५९, ५५३,	सावय ११३३.
१०१३.	९२३, ९६७, ९९५.	सावा ३०३.
संजुव २६.	सामेकाकाव १५४.	सावेण १२२०, १२८१.
संजुवयाहूँ ३६५.	सायर ५२५, ५३९, १३.	सावेसि २९८.
संहारे ९८७.	सायरं (सागरम्) १६५.	सावो २९३, ३०८.
सा २४७, २५४, २६६, ३०५,	सायरं (सादरम्) २०९, २६३,	सास ९८६.
३२५, ३६३, ३७५, ४२५,	६०४, ८७८, ९०८, ९७७,	सासणं ४८.
४२७, ४६४, ५०२, ५३७,	१०५०, १०५८, ११५३,	सासक ४८०.
५३९, ५६१, ५७६, ५८६	१२९९.	सासंधं ५०९.
-७, ७०१, ७६२-३, ७८४	सायराण १९९.	सासाहं १०९६.
-५, ७९९, ८१०, ८७१,	सायरेक ५८१.	सासीसं १२८०.
८७४, ८८६, ८९०, ८९३,	सायरेण ४२७.	साह १५५, ९२६.
८९८, ९०४, ९०६, ९१८,	सायात्मनायारे २.	साहणं १०६८, ११३२.
९२८, ९४९, ९९२, १००१,	सार १५६, ४०३, ७८०.	साहणेण ७९०, ८११.
१०५७, १२१२, १२१६,	सारय २५३.	साहस ६५४.
१२२३, १२५५-६, १२५८,	सासाहं १२३७.	साहसिभो ६६.
१२७९, १२८११२, १२८३,	सारिच्छा १७२.	साहसु ३६७, ४९७, ७८६, ८७०.
१३१२, १३२८.	सारिच्छो ५४४, १२०४.	साहसुपुफलो १७१.
सारंगदा १३१९*१.	सारियाण ८२८.	साहस्तं ११८०.
साणु ५९७.	सारीहिं १०६९१३.	साहंत ७४.
साणुभंपो २९९११६.	सारिजसु ७३३.	साहा ६५०.
साणुकंपो २९९११६.	साक १९७, १०२६.	साहामि ८९०.
साणुमर्ष ९५४.	साकावाहण ९३९, ११५५,	साहाहिं ८४.
साणुयंपो २९९.	११२९.	साहि १५५१२.
साणुरायाण ४०७.	साकावाहणस्त ८९४१२.	साहिजउ १२०८.
साणूर ५७.	साकावाहणं ९९१.	साहिजप १७३.
साणुसु २८१.	साकावाहणो ९९१११७, ११५४.	साहिजसु ११२.
साम १५२, २७८.	साकाहंजिया २३७.	साहिज्यउ १२०८१६.
सामण १००२.	साकं १२८, ८३१, ९१२.	साहिमि ७८७११.
सामणो १४९.	साकंकारं १३०३.	साहिधं ८७८.
सामखि ५५.	साका ७३७.	साहिकास ३९१.
सामखी ४४४.	साकापें ७३५.	साहिकस्तथि १२९९१७.
सामं १६०.	साकाहण १००९.	

साहित्यसं ६०९.
 साहित्यकासेण १२१२.
 साहीनं २११, १०४०, १२०६,
 १३१५.
 साहीणो ३२, १२०६.
 साहु १०३८.
 साहुकार १२०५.
 साहेज्जु ८६६.
 साहेह १०१.
 साहेमि ५७९, ७८७, ८०१,
 ८३५१५, ८३८, ८९०१७,
 १०४२.
 साहेसि ५६८, ८३२१७.
 साहेसु ६६६.
 साहेह ३३, १८३, ३६३, ३७६,
 १०४१, १०४९.
 साहेहि १८३१७, ३६३१८.
 सि ५५०, ६०७, ७०८, ८९७,
 ९३१, १२१९.
 सि (अमि) ९४, ३६३, ४०९,
 ५४९-५०, ५५४, ५७७,
 ६५५, ७०९, ८०९, ८५०,
 १२१२, १२१८.
 सिक्कार १०८३.
 सिक्का ४७.
 सिक्किल्याण ८२३.
 सिग्घयरे १३२२.
 सिग्घयरा ८२४१२.
 सिचय ९१०, १०९७, १३०५.
 सिचयं १६६.
 सिचंठ २७०.
 सिन्नामाणाह ४७९१४, ५७९२.
 सिन्नात ११२१.
 सिन्नाहर १३०३१५.
 सिन्निमाणाह ४७९१४.
 सिज्जह ९२९.
 सिज्जंति १९१, ७२३.
 सिज्जहा ५११७.
 सिट्ट ७३८.

सिट्टं १०७, ११२, १३५१६,
 १५७, १८४, ३०६, ३७७,
 ४१४, ४६१, ५६४, ७०४,
 ८१५, ८४४, ८६७, ८७८,
 ८९४, ९३२, ९६७, ९७४,
 ९७६, १०५०, ११५७,
 १२३६, १२४०.
 सिट्टा ६१५.
 सिट्टाण ८३७.
 सिट्टे ११३३१३.
 सिट्टो ५११.
 सिविल ७४१.
 सिविलकस ११२३.
 सिविलस्स ४४३.
 सिविलिय ४३७, ४४३१५, ५२४.
 सिगिह ४९२१५, ७७६,
 ८३९१७.
 सिगिहया ४९२, ६१५.
 सिगोह १६२, २०११२, ३७३,
 ४६७, ४९४११, ६५९,
 ६९२.
 सिगोहमहाह ४२७.
 सिगोहस्स ६८०.
 सिगोहो ६४४.
 सिगोहोसविय ३१८.
 सित्त ३५५, ५८३, ११०५.
 सित्ताह ३८५.
 सित्तो ५८५५३.
 सिब १७५, २७६, ३०२, ३२८,
 ३३६, ३४६-७, ३५१, ३७०,
 ३८५, ४१६, ४२९, ५५४,
 ७२५, १०४४, १०४८,
 १०५५, १२८०, १२७२,
 १२७६, १२८१, १३१९*१.
 सिबकुमारो ९२६.
 सिब १५९.
 सिबेगणा ७८१, १२२९.
 सिबेगणाह १२८९.
 सिब्याण ८३७१७, १२३९.
 सिब्याणिव १२४७.

सिब्याणिवह ३७१.
 सिब्याणिवेण १३१४.
 सिब्याणिवो ९३३, १०४५.
 सिब्ये १०३२.
 सिब्ये ७१७.
 सिब्यो १५८, ८१६, १०१२,
 १३१३.
 सिप्यंठ २००१७, १२५६.
 सिप्यंतो ४०३.
 सिय २०४, २८८, ५२५, ७५७,
 १०२९, १०२९१६, ११९३,
 १२९१, १२९११४.
 सिव्यं २१३१७.
 सिव्यंजुय १२९९.
 सिवायवस्से १२९१.
 सिर ९, ६०, १७४, २४९, ५५४,
 ११०५, ११८४, १२२०.
 सिरि ५, २६, ६०१७, ७८, ८९,
 १४८, १५१, १६१, १६३,
 १६५, १७२, २०१, ५२०,
 ७३८, ७८०, ९७०, १००९,
 १०४६, १०८९, ११२९,
 ११५४, १२८६, १२८८.
 सिरिस ७६६.
 सिरिह ७६८.
 सिरि २५४, २८०, ३५८, ३७०,
 ५८१, ७७५११.
 सिरि १२३५.
 सिरि १५३, ५७७, ८२१,
 ९३२७.
 सिरि ११३११५.
 सिरि ४३८.
 सिरि १२९२.
 सिखंठ ६२४१३.
 सिखा २७६, ४७६, ५८४,
 १०२४, १०४४.
 सिखामेह १२४६.
 सिखामेहेण ८२२.
 सिखामेहो १४८, ७८८, ९२५,
 १२७६, १२७८, १३२०.

सिकायवर्ष १८१, २७४, ३४५, १४,
३४९, ४८.
सिकायवर्ष ५५१, १४.
सिकायवर्ष ३४५, ३४९, ५९६,
१०३१, १४.
सिकायवर्षमि ६२, १.
सिकायवर्ष ५५.
सिकायवर्ष २४४, २५०, ९६६,
सिकायवर्ष ४४३.
सिकायवर्ष ११३६, १४.
सिकायवर्ष ६२४.
सिकायवर्ष ११९६.
सिकायवर्ष ८६५.
सिकायवर्ष ८५७, ९२२.
सिकायवर्ष ९२७.
सिकायवर्ष ७४, १, ५८३, ७९५.
सिकायवर्ष २२१.
सिकायवर्ष ४४९.
सिकायवर्ष ३४४, १.
सिकायवर्ष ३४४.
सिकायवर्ष ९०९.
सिकायवर्ष ३३६, ३४३, ३४५,
३६९, ४६८, ५१७, ५२४,
५९५, ६७२.
सिकायवर्ष ६७३.
सिकायवर्ष ४३६.
सिकायवर्ष ३५०.
सिकायवर्ष ११२२.
सिकायवर्ष ४६१.
सिकायवर्ष ६३६, ७६९.
सिकायवर्ष ४३८.
सिकायवर्ष २७७.
सिकायवर्ष १९, ७०.
सिकायवर्ष ५.
सिकायवर्ष २६२.
सिकायवर्ष ७५७.
सिकायवर्ष ५६२, ११३८.
सिकायवर्ष १०७१.

सिकायवर्ष २७५, १३०८, १.
सिकायवर्ष १११६, १६३.
सिकायवर्ष १०३.
सिकायवर्ष १०५.
सिकायवर्ष १३०२.
सिकायवर्ष १२९३.
सिकायवर्ष १०८.
सिकायवर्ष १०२९.
सिकायवर्ष ८२.
सिकायवर्ष २५४.
सिकायवर्ष १०३१, १०५१,
१०८२, १३९, १६३, १४,
७८८, १३२०, ११.
सिकायवर्ष १३०२, १३.
सिकायवर्ष १०६१, १२९३, १६.
सिकायवर्ष १११.
सिकायवर्ष १०६२.
सिकायवर्ष ११६१.
सिकायवर्ष ९०१, ६.
सिकायवर्ष ३४५.
सिकायवर्ष ३४८.
सिकायवर्ष ३४८, ५, ४६६, ४७७,
४९४, ५००,
सिकायवर्ष २७.
सिकायवर्ष ५०९.
सिकायवर्ष २७२.
सिकायवर्ष २२६.
सिकायवर्ष १६१.
सिकायवर्ष ४९३.
सिकायवर्ष ७४१, ९१५.
सिकायवर्ष ५५५, ९१५, १२.
सिकायवर्ष ४७२, ११४४.
सिकायवर्ष १०६६.
सिकायवर्ष ४५१, १५.
सिकायवर्ष १६८, ४८८,
५५५, ६६३, ७३०, ८१४,
९५२, १२१०.
सिकायवर्ष ८६४.

सिकायवर्ष ९.
सिकायवर्ष ८२४.
सिकायवर्ष ७०६.
सिकायवर्ष ४८५.
सिकायवर्ष ८३६.
सिकायवर्ष ३७, ९५३.
सिकायवर्ष ११३३.
सिकायवर्ष ९०९, १२८०.
सिकायवर्ष ८४१.
सिकायवर्ष ९०.
सिकायवर्ष ६३७.
सिकायवर्ष ११२.
सिकायवर्ष १२८१, ११.
सिकायवर्ष ७२, ४६२, ६३४.
सिकायवर्ष ४३४, ६९२, ७०९-१०,
७७८, १०१६, १३००.
सिकायवर्ष १२०, १९८, ४२२,
७०२, ७०६, ७५०, १०९६,
१२९८.
सिकायवर्ष २५७, ९४१.
सिकायवर्ष २७१.
सिकायवर्ष २०, २५७, ६५३, १०४५,
१२१०, १२२७.
सिकायवर्ष १३१, १२२२.
सिकायवर्ष ७२.
सिकायवर्ष ८९०, १०४१.
सिकायवर्ष ६५१.
सिकायवर्ष ४७.
सिकायवर्ष ९४०.
सिकायवर्ष ३६१, ४.
सिकायवर्ष ३६.
सिकायवर्ष १२१, ८१, ६.
सिकायवर्ष ८५८.
सिकायवर्ष २३२, ११, ११.
सिकायवर्ष ४५५, ११, ११, ११.
सिकायवर्ष १०६६, ४८८,
५५५, ६६३, ७३०, ८१४,
९५२, १२१०.
सिकायवर्ष ८४४.

सुकेलं ४८.
 सुकल्मीप ६५४*१.
 सुकलवचस्त ५२.
 सुकशु १०६*१११२, ७२*०१११.
 सुकणेन ६८१.
 सुकम्म १५७.
 सुकम्मं ११५०.
 सुकवेण ६८१११०, ९४८, १२६०.
 सुकिओ ६३४, १०७३.
 सुकिपाहिं ४६२, हिं ९६९.
 सुकिळ ११२*०१६.
 सुणह ८२८.
 सुणपण १११४.
 सुणपाहिं ११४२.
 सुणह ७३५.
 सुणवाण ११३८, ११७०.
 सुणसु ४८८.
 सुणह २२.
 सुणंताण ८८१.
 सुमिऊण १०१६, ११७६*११५.
 सुणिबह २३८.
 सुणेऊण १४५, ६१४, ७००,
 १२३८.
 सुणेह ३६८.
 सुलावसी २३१.
 सुतिल २०७.
 सुव ५*१.
 सुवे ११७१.
 सुविवाप ८३.
 सुविचसो ८९५.
 सुविचरे ७८९, १२४६.
 सुवरे १४२*११२.
 सुवृत्तं ४७२.
 सुव ३४*२१, ४१*२, ८६४,
 ११९७.
 सुवीर १०२२.
 सुवृवाओ २८३.
 वृहणेन ८२६.

सुवपसे ५१५.
 सुवपसो ५१३.
 सुवकिस्संतेण ३०७.
 सुवकिस्संतेण ३०७*१.
 सुवत्तिट्ठिअ ४३*१११.
 सुवचसेण ८२६*१६.
 सुवत्तिट्ठिय ४३*१११. ८४०.
 सुवत्तिट्ठियं ७६४.
 सुवसण १२७४.
 सुवसत्थ ३५३, १२९४*१७.
 सुवसाधिपहिं ८२१.
 सुवसाधिचं ४२४.
 सुवपुत्तो १०६*०१६.
 सुवपुत्तिसाण ८०१.
 सुवपह १०८५.
 सुवपवह ३६९.
 सुवत्तिट्ठिय ४३.
 सुवफळिय २२८.
 सुवम्मम्म २०५.
 सुवनिच १०१९.
 सुवनिचो १४९.
 सुवनिवाप ५०१.
 सुवह ३२८.
 सुवहं २६६.
 सुवहंण ८२३, १०१२.
 सुवहहिं १०१२*१७, हिं ६९५.
 सुवजण ११५*१.
 सुवज्जण ११५.
 सुवणोरमं ९२*११५.
 सुवणोरहाण १४६.
 सुवणोरहरं ९२, १३०३.
 सुवणोरहराण १४६*१६.
 सुवतणा २६८, ६९९.
 सुवत्तिओ ११९२.
 सुवत्तु २४.
 सुवत्तिओ १०६०.
 सुवत्तुत्तो ५१३.
 सुव (सुक) ८२८.

सुव (सुत) ३७३, ६९२, ७१९,
 १११३.
 सुवह १३०४.
 सुवण ६९५, १३३२.
 सुवणवणो १५.
 सुवणा १३, १३३१.
 सुवणाण १४, ९५४.
 सुवणु ३८, ७२*१७, ७३, ९७,
 १०६*१, ११४, १३१*११९,
 ३६७, ४०६, ४९९, ६३४,
 ६५४*१, ६६२*१, ६७०,
 ७०८, ७२०, ९५२, ९९४,
 १०३७, ११०५, १२१२,
 १३१६, १३२०*२.
 सुवणो २५७, ६५७, ८४५.
 सुवम्मं ११५*०१७.
 सुवम्मण ९६५.
 सुवम्मि १०१७.
 सुवम्मो १७७.
 सुवत्तिसाण १.
 सुवत्तवहं १०२९.
 सुवा (श्रुता) ८००.
 सुवा (सुता) १५६, १२५५.
 सुवाप १२७९.
 सुवाप ७२९, ८९१.
 सुवाण (सुवनाम) ५४४.
 सुवाण (सुतानाम) ११८०.
 सुवाणं २२९, ९६३.
 सुर ११, ९१, २५१-२, ३२७,
 ३४६, ३४८, ३५१, ५०५,
 ५२१, ५८३, ५८५,
 ५८५*३, ५९६, ६००,
 ६५६, ७६३, ९०२, १०४४,
 ११०५, ११५५, ११९९,
 १२१०, १२९४.
 सुरपण १०७९.
 सुरव ३८२.
 सुरवं ७५०.
 सुरवह ५८५*२.

सुरवाहणा ५८५.
 सुरवाणं १२०१.
 सुरवाणो २३५.
 सुरसं २४, ३३, १२९.
 सुरसाहं २१४११२.
 सुरशि ३१, १०३, ३५३,
 ५९८, १२६४.
 सुरशीभो १३-७.
 सुरा १२६६.
 सुरासुर ९, १०६.
 सुरासुरि २९९.
 सुरासुरिं २०१.
 सुरादिवाहं ३०१.
 सुरेस २८१, ३४०.
 सुरेसा ५८६.
 सुरेसो ९१
 सुखसं ४१.
 सुखसं ३२७.
 सुखसा २८१, ८०२.
 सुखसादिवाहं ३१६.
 सुखहा १८६, ९५९.
 सुखंकीण १०६८११३.
 सुखंकीण १०६८.
 सुकोकणाकोभो ५१३.
 सुवाहिय ७६५.
 सुवण्ण १२, ३६, १२८, ७६५,
 ९०४१०, ९३४, १३२७.
 सुवयंसियाहिं ६५८.
 सुवहाह १२१.
 सुवहाहोहि १०१३, हिं १०२२.
 सुवसाहं २२४.
 सुवसाहं २२४१२.
 सुवासरो ५१३.
 सुवासहर १०२.
 सुविक्साउ ४६१२३.
 सुविक्साभो १०४५.
 सुविक्थरं १०४२.
 सुविवारियाहं ५७५.

सुविकासिणी ९४१.
 सुविसह २७९, ५९३.
 सुविसण्णो ५३०.
 सुविससं २६०, २६४.
 सुविससो १०६०.
 सुविसथो १०६०.
 सुविसुख ७७०.
 सुविहिय १३२६.
 सुव्वह ५३९, ५४६, ६८९,
 ७३७, ११८०.
 सुव्वत ४२, २७३, ९६८.
 सुव्वसिय ४५.
 सुव्वंति ३६.
 सुव्विल्ल ८०११.
 सुव्वणिह ४९.
 सुव्वराउ ३६४.
 सुव्वसंठो ९४८१४.
 सुव्वंथि ४२.
 सुव्वसय १३-११३.
 सुव्वसारीहिं १०६९.
 सुव्वसावयं ११२९.
 सुव्वसिणिह ४९११३.
 सुव्वसाय १३-१, ५९५.
 सुव्व (सुम) ६००, ८२५,
 ८४१, ९६९.
 सुव्व (सुल) ४६, ४८, ५२, १०४,
 १३१, २०३, २३८१७,
 २४६, २४९, २६४, २७२-३,
 २७६-७, २९१, ३४८, ३५१,
 ३७७, ४२१, ५०९, ५१६,
 ५३१, ६१६१०, ६२३, ६२९,
 ६६२, ६६८, ६८१, ६९९,
 ८०५, ८८९, ८९८, ९४०१४,
 ९४१, ९५६, ९७०१२,
 १०३१, १०४४, १०६९१३,
 १०८४, १०८६, १०८९१२५,
 १०९५, ११२०, ११३२,
 ११५४, ११५८, ११७१,

१२५३, १२७२, १२८८,
 १३२०११.
 सुव्वह १३८११८.
 सुव्वउ ८४५१५.
 सुव्वओ ६५.
 सुव्वह ६३५:३, ११९७.
 सुव्वओ ११८८, ११९१.
 सुव्वयह ३३११७.
 सुव्वयं ३३, ९२, ११०२.
 सुव्वया १९९.
 सुव्वळणो १२४६१५.
 सुव्ववहिया १००१.
 सुव्ववासं २१६११८.
 सुव्वस्स ४०८.
 सुव्वं ७९, २२४, ३३०, ५४६,
 ५५७, ५६९, ५९०, ६१२,
 ७६७, ८०९११३, ८५९,
 ८६२, ९१९, ९६९-७०
 ११३८, ११७५, १२१७
 १२७८.
 सुव्वंकोहिं ४३०.
 सुव्वहा ७२२११२.
 सुव्वहाहिं ६२, हिं ८८२.
 सुव्वहागम ११९९.
 सुव्वहाण ९९५
 सुव्वहाणं ७२५.
 सुव्वहाराहो ८४५.
 सुव्वहावगाह १२-८.
 सुव्वहावसाण ८९९.
 सुव्वहावेहि ७७१.
 सुव्वहासण १४३, २०६, ३६३,
 ९०८, ९६६, ११६०,
 ११६१११५.
 सुव्वहासणं १४२.
 सुव्वहासाय ७७१, १०९३.
 सुव्वहासिय ३९.
 सुव्वहासीण ३५०
 सुव्वहासीणा ३५८११४.

सुभासीन ए ७-5.
 सुभासीनो ७-579.
 सुभासुं ५७३.
 सुभासुाई १९२.
 सुभाहि ५४७.
 सुभि (सुहृत्) १४०, १०१९.
 सुभिय ४६, ३५०, १०४६71,
 ११९६719.
 सुभियं १०४६.
 सुभिया ६६२.
 सुभियाग २८४, ३१९, ७२३.
 सुभोग ५७१.
 सुभेग २१७, २५९710, ६३०,
 ६५८.
 सुभेहिं २५२.
 सुभो ६६५.
 सुभोवपम २८४.
 सुभारो २८२.
 सुभरं ३९४.
 सुभरि ५२, १४२, ३६३, ३६६,
 ३७७, ५०८, ५२१, ५५३,
 ६१०, ७८५, ७९९, ९५७,
 १००८, ११०५, ११६९712,
 ११९७, १२१४, १२७८.
 सुभरी १२११, १३२५.
 सुभरीयं ५८७.
 सुभरीई ९१, ११५५.
 सुभरो ६५.
 सुय ११३६.
 सुय ८०८.
 सुयाय ४५०, ६७८.
 सुरे ४११.
 सुरो (शूरः) १४९, ८४५.
 सुरो (सूर्यः) ६७, २२४, २६१,
 ३४०, ४३६-८, ५१६,
 ६३८, ६७३, ६७५, १०७०.
 सुलहरं २०२.
 सुलहरयं ४७६.
 सुल १११५.

जी. २१

से (तस्य) १४०, १४२, २४९,
 २५५, ५२९, ५३२-४, ९३४,
 ११३९, ११६७, १२९७,
 १३१५.
 से (तस्याः) ४२१, ४२४,
 ४३४, ५०१, ७०६, ७६०,
 ७६७, ७७२, ७७६-७,
 ७८२, ८२२, ८९४, ९००,
 ९२८, ९५०, १००७.
 से ५२५710, ६२५75.
 सेउवहो १७१.
 सेएण ४२३.
 सेओइंस ११९१.
 सेणहिवाई १३३.
 सेणहिबो १०६२.
 सेय (श्वेत) १२९१.
 सेय (स्तेद) १०, ५९, १२२,
 ४००, ४२०, ६१८, ७४८,
 १०८३, ११२५, ११२७-८,
 १२५६.
 सेयं (सेकम्) ३४४.
 सेरिअ २२१716.
 सेरिह २२१.
 सेल ४५४, ४६९, ५१६, ५९५,
 ६७३, ९७६, १०७२, १११६,
 ११२०, ११३०.
 सेलमि ५६६, १०७०.
 सेलं ५१६74, ६७९.
 सेलणं ६, ६72
 सेलाहि १२२९.
 सेलं २८१.
 सेलो ४५६.
 सेलो ४:९, ११९४.
 सेलओ ८८९.
 सेग ११९.
 सेगगय ९०.
 सेविज्ज १७५.
 सेविज्जति ३४७.
 सेस ५५१, २२४, ४५५, ४८०.

समस ६६६713.
 सेसस्त ५.
 सेसं २६२, ५५५, ६६६, ६८०.
 सेसं ४३.
 सेसंगे ४३711.
 सेसा ७९.
 सेसाइ ५१, ५२७, ५३४.
 सेहरं २६२.
 सेहरो ५०५.
 सेो १४०.
 सेणल ४४, २३२, ३१८
 १०७७, १०८१.
 सेणलं ८३६.
 सेणलाई ३०१, ३१९.
 सेणलाग ८३७.
 सेणं ३४९.
 सेणुवत्तं १८३.
 सेो ४, ७-579, ८, १३, ४०,
 ४७, ६५, ९२, १०२-३,
 १०५, १०८, ११०-११,
 ११६, ११९, १४९, १५५,
 १५८-९, १६२, १८०,
 १८४719, १८८, २०८,
 २१६, २२५, २२७, २६०,
 २९५, २९७, ३२४, ३७८,
 ३८२, ३८५-६, ३८८,
 ४०३, ४०८, ४२९, ४६८,
 ५०६-७, ५१३, ५३०,
 ५३३, ५३३79, ५३५,
 ५४४-५, ५४८, ५५३,
 ५८२, ६५२, ६५६, ६६२79
 ६७८, ६८१, ६९१, ६९७,
 ७१०, ७१४, ७१८, ७२०,
 ७३५, ७६०-१, ७७७-८,
 ७८९, ७९३, ७९५, ८०७,
 ८१६, ८४४, ८४८, ८५६,
 ८६२, ८६४, ८८०, ९२४,
 ९२६-८, ९३३, ९३३79,
 ९३९, ९५१, ९६७,

१६९-७०, १७२, १७६,
१८११४, १९८, १००८,
१०२२, १०४७, १०५३,
१०६९, ११३५, ११४४,
११४७, ११४९, ११५५,
११५७, ११६०-१, ११६९,
११९२-४, ११९९, १२०३,
१२०५, १२१७, १२२१,
१२२९-३०, १२४२,
१२५७, १२७७-८, १२८२,
१२८६, १२९१, १३११,
१३१६, १३२०, १३२०५२,
१३२८२५.

सोम ६३५:४.

सोहण ३११.

सोडं २७३, ६७२.

सोडण ४२, १०१, १४९४१३.

१६१, २७०, २९५, ३०७.

३६८, ३७५, ४२०, ४६३,

४७८, ५१०, ५३७, ६०८,

७२२, ७२७, ७९९, ८१०,

८१७, ८३५, ८६३, ८६९,

८७१, ८७९, ८८८, ८९५,

९१८, ९२१, ९२४, ९६१,

९७४, ९९८, १०१६११,

१०४६, १०५८, ११५७,

११७६, १२०७, १२१३,

१२२२, १२४७.

सोक्ल ८५७.

सोक्खं १३०.

सोक्खाई ५६०.

सोक्खे ७२८.

सोणमीण १११४२९.

सोणहीण १११४.

सोणिय ११२५.

सोणियं ११२०.

सोणय १३०६१५.

सोणार्क ७६६.

सोमो ६७.

सोरह ११४२.

सोकेकीण १०६८१३.

सोवयारिई ४२७.

सोवहासं २९३

सोवाण २३८.

सोसियंत १०९८.

सोह ४२४, ८२१, ९३६,

१३२३.

सोहह ४१४, ३४५११४, १०७५,

१०९९.

सोहम्या ११११.

सोहणं ४१४.

सोहाणाठणं १३२५.

सोहणीण १११४२९.

सोहं ७७, २३८, ३५०, ३६१,

६८२-३, ६८५.

सोहंति १०९८.

सोहा ३९३, ७५४, १२६७.

सोहाह २९२११७, 'हं' १०८२.

सोहाण २९२.

सोहाण ४३, २६९.

सोहाणो ८१८.

सोहाहिं ७४९.

सोहिया ३७०१७.

सोहिल १३२३.

सोहिलं १०३११४, १३२३.

सोहेण ७७, ५१९.

सोहो १३-५, ७७२, ७७६.

ह

हक ११८६.

हकानिकण ९४४.

हकखुविंदे ९११.

हह ७३३, ८१८, १३२३.

हहयहो ७३३.

हहेसु ८१८११.

हहेई ८१८.

हहण १२८७.

हहय्याई ३६५११४.

हहय १९३, ४२१, ७११, ११११.

हहयमि ९८१.

हहयं ४२१.

हहयाएँ ५९८.

हहयाणो ७४२.

हहयाकंयत्तणं १९३११०.

हहयाहहयवणीड ४१९१११.

हहयाहहयं ९८९.

हहयाहहयवणीओ ४१९.

हहयाहहयेण १२५५.

हहयाहिं ७११४

हहयुहण १२५६.

हहयुहणहिं १२५६११०.

हहये ८४९.

हहयेण ४२१, ६२५, ९९३,

११८८

हहयेहिं ४७५, 'हि' ७१

हहयो ७४११, १७१, ३६४,

६२५, ७१०, ७५९, ८५२.

हह्यो ६८४.

हहयंतं ११९२.

हहय (हत) १८५, २७१, ३१४,

४८७, ४८९-९०, ५६८,

६२६, ६४६, ६६६, ६८५,

७१४, ९४७, ९८७, १०१८

१४, १०५२, १२०८,

१२५४, १३२८.

हहय (हय) ७९१, १०६९,

११३४.

हहया ११२५.

हहयाण ६४८.

हहयाएँ ५६५.

हहयासाए ९८०.

हहयासाए ५९७, ६८४.

हहयासेण ६१८, १११४.

हहय (भर) १३-११३, १००.

हहय (यह) १७२, ४५४१२५,

५८५, ६५०, ६९६, ७२३,

७४९, ८७५.

हर (हृ) २४५, २७५.
 हरद् ५७३, ७६६, ७७६.
 हरत्याहं ५२७१६.
 हरमि १२६०.
 हरस्त ७३५.
 हरं (ग्रहम्) १३०, ३५६, ८०१,
 १०६३, १३११.
 हराहं १०७३.
 हराण २८५, ८०५-६.
 हरि ६६९, ८४५१४.
 हरिकण ६३५४४, ८५०.
 हरिणक्षस ११३.
 हरिणच्छि ४२, ९२४, ९३८,
 ९८५, १०१६, १०४६,
 ११५२, १२४७, १२५५१७,
 १२९३.
 हरिणको ४७०.
 हरिणाहं ५१.
 हरिणी ११३४, ११३६.
 हरिणीप ११४०.
 हरिणोहं ५११२.
 हरिणो १, ५-६, ११३६.
 हरिय (हृत्) ५१, ११०१,
 हरियं ९९२.
 हरियंदर्ण ४८४.
 हरिस २८६११५, ८०६, ८९१
 ९४९, १०४८.
 हरिसं १२२४, १३१६१४.
 हरिसिभो १३१११९.
 हरिसिय १२३१.
 हरिसो १३१६.
 हरी ५*१.
 हरीसिंहि (गृह्यैः) ६६४.
 हलच्छं २७०.
 हलच्छ्याहं ५२७.
 हरे (गृह्ये) ३१३, ३३२, ४६१,
 ८२६, ८३१, १३१११६.
 हरे (भरे) १३०८*१.
 हरेषु (भरेषु) १३२५.

हरेषु (गृह्ये) ३४६.
 हरो (भरः) १२२१६, ४३६१०.
 हरो (गृह्यः) ३७८, ३८०-१.
 हल (फल) २३, ७६८, १२९५.
 हल ७८३.
 हलबोकं ८१२.
 हलबोको ७३७, ८१२१७,
 १०६५, १०७०.
 हलबोको ७३१.
 हला ४०६.
 हल्लिणा ३.
 हल्लिह ६१.
 हले ४०६११२.
 हलो ६७१३.
 हल्लंशुब्धे १६८.
 हल्लंशुब्धे १६८११७.
 हलंति १५१, ३२१, ६४४, ७१७.
 हलंतु ७३४, ८८२.
 हल्लिजासु ६५२.
 हल्लु ३२०.
 हल्लंसेण ४९१.
 हल्लिऊण ११६७.
 हल्लिऊह ८६६.
 हल्लिऊणामासस ३.
 हल्लिऊणति ५७५.
 हल्लिऊणतो ९१४.
 हल्लियं ८३, ४२०, ४२२,
 १२७४१२०.
 हल्लिरीप १०७८.
 हल्लसविषं ९१११६.
 हं ११८, २०९, २१५११६,
 ६४१, ६६२*१, ८८९,
 ९११, ९४८, १०४५,
 १०५२, १२०६.
 हंस २६, ९९, २७८.
 हंसउळं २५.
 हंसस ३२४.
 हंसेण ३०७, १२४२, १३१५.
 हंसेहि ६०.

हलो २८२, ४६९, ८०३.
 हलो १३५, १४४, ५३६,
 ९२२, ९८७, १००९.
 हा ६४४-७, ६९४, ७०५, ७०८,
 ९७९-८०, ९८२.
 हाय (भाग) ८३९.
 हार २०४, ७४३.
 हारस्त ९८२.
 हारं ९३६.
 हारि ११०९.
 हारीप १०६८, १११०.
 हारिण ५०९.
 हारो १२३, ४३०, ५३३,
 ९३५, ९५१, ९७२-३,
 ९७५, ९७७, ९७९, ९८११४,
 ९८८, १०५३, १३०८,
 १३०८*१.
 हाल १२३३.
 हालस्त ८६८, ९७५.
 हालस १०७५.
 हालो २९६.
 हि १०६, १६७, १८८, १९२,
 २०७१५, २१०, २६४,
 ४०७, ४३५, ५७६, ५९७,
 ६८४, ७१७, ७२२११२,
 ८०३, ८३६१६, ८८३,
 ८८७, ११६१, १३०६१७.
 हिम ८१, ५९५.
 हिमगिरि १२११.
 हिष ३४८.
 हिष (हृत्) ११२४-५.
 हिषह (हृदये) ६१३.
 हिषहच्छिप १२३, ६२४.
 हिषहच्छिभो ३१५.
 हिषहच्छिष्यं २३४, २५८, ३०४,
 ८६४, ११५८, १२३६,
 १२४८.
 हिषहच्छिष्या ६५०, ७१७.

द्विपञ्चिकावर्ष २२३, ३०१,
७२१.
द्विपञ्चिकावर्ष १२३९.
द्विपञ्चिकावर्ष ८७१, ८८८.
द्विपञ्चिकावर्ष ७२, १९२, ३२४, ४०७,
४१२, ४७३, ५३६, ५६२,
६०५, ६५०, ६६३, ६८४,
८२६, ८४२, ९७९, ९८१,
९८७, १२३०.
द्विपञ्चिकावर्ष ४०, १६७, २५१,
३१८, ३७३, ४५५, ४६७,
४८७, ६४८, ६५५, ६९२,
७७८, ९५३, १३३१.
द्विपञ्चिकावर्ष ५१०.
द्विपञ्चिकावर्ष ४८७११, ०६ ३१२.
६९१.
द्विपञ्चिकावर्ष १२५, २५८, ७९५,
१०१८, १०७९, १२१०.
द्विपञ्चिकावर्ष १००, १३२, १४४१३,
१५४, १८९, २६५, ३३८,
३६०, ३९६, ४०२, ४३५,
४८५, ५४३, ५९८, ६१३११,
६१७, ६५६, ६६२,
६८८, ७१६, ७४४, ८५१,
८६१, ८७१११ ८८०,
८८२, ९५५, ९७३, ९९३,
१०४८, १०५१, १२०७,
१२०७.
द्विपञ्चिकावर्ष १२५३.
द्विपञ्चिकावर्ष ५२९, ५३३, ८५८.
द्विपञ्चिकावर्ष ५८५५१.
द्विपञ्चिकावर्ष १४४, १८९, १९५,
२६८, ३००, ३६२, ४०५,
४३६, ५६७, ६१४, ६३६,

७८४, ८५०, ८५५, ८८८१
६, ८९७.
द्विपञ्चिकावर्ष १४६, ५७९, ६४६,
६६२, ७००, ८४९.
द्विपञ्चिकावर्ष ७९११४, ०६ २९,
७९, ५४२.
द्विपञ्चिकावर्ष ११४०.
द्विपञ्चिकावर्ष ७०४.
द्विपञ्चिकावर्ष ८५४.
द्विपञ्चिकावर्ष ८७५.
द्विपञ्चिकावर्ष ९६१.
द्विपञ्चिकावर्ष ३१७.
द्विपञ्चिकावर्ष ९८२.
द्विपञ्चिकावर्ष १.
द्विपञ्चिकावर्ष ५४०.
द्विपञ्चिकावर्ष ११३४.
द्विपञ्चिकावर्ष १०७९, ११८९.
द्विपञ्चिकावर्ष १६, १६५१, ५३१११,
६५-६, ७२१४, १६९-७०,
१९२, २११, २२३. २६८,
३२१, ४३८, ४८८, ४९०,
५१२, ५५१, ५७३, ६३०,
७०४, ८३६, ८६३-४,
८६६, ९००, ९३३११,
९६०, १००२, १०५३,
१२२५, १२३३, १३१५१२,
१३१९११.
द्विपञ्चिकावर्ष (मंसुसम्) ७१२, ७३३.
द्विपञ्चिकावर्ष ५६०, ११९०.
द्विपञ्चिकावर्ष ८५८.
द्विपञ्चिकावर्ष २४५, ११८३.
द्विपञ्चिकावर्ष १०७८.
द्विपञ्चिकावर्ष ३१३, ३१९, ४९६११६.
द्विपञ्चिकावर्ष ८२४.

द्विपञ्चिकावर्ष ३२१, ३२४, १०२४.
द्विपञ्चिकावर्ष २८६.
द्विपञ्चिकावर्ष ११२.
द्विपञ्चिकावर्ष १०७, ०६ १०७११४,
११२१७.
द्विपञ्चिकावर्ष ७३७१२.
द्विपञ्चिकावर्ष ९३३, ९५९, ९९५.
द्विपञ्चिकावर्ष ८०, १८६, ३९७, १०८६.
द्विपञ्चिकावर्ष ५३६, १२४८११.
द्विपञ्चिकावर्ष १६५१, १४८, २६८,
३११, ३७९, ४१९, ४३८,
४७२, ४८५, ५३९, ५४७-८,
५७६, ५७८, ६२१, ६३०,
७१५, ७१६५१, ७५८,
७९९, ८४६, ९२७, १००३,
१०१०, १०६०, १०७७,
११३५, ११४६, ११५०,
११६५, ११७४, १२२१,
१२६५, १३३३-११.
द्विपञ्चिकावर्ष ३२३, ३८९, ४१९११३,
७२४, ७३४-५, ९७०.
द्विपञ्चिकावर्ष २९९, ६५२, ७८१, ८२२.
द्विपञ्चिकावर्ष १८.
द्विपञ्चिकावर्ष ८८०.
द्विपञ्चिकावर्ष ६११, १२१५, १२१९.
द्विपञ्चिकावर्ष १२४९११६.
द्विपञ्चिकावर्ष ६५४.
द्विपञ्चिकावर्ष २९९११३, ३८८.
द्विपञ्चिकावर्ष ७२१
द्विपञ्चिकावर्ष १५८, ४११, ५६५,
६३२, ६३५१२, ७२०, ८१६,
९१६-७, १०४०.
द्विपञ्चिकावर्ष ७६८.

NOTES

[The following books have been repeatedly used in preparing these Notes: धर्मशास्त्रम् (Nirṇaya-sāgara ed., Bombay); A Classical Dictionary of Hindu Mythology etc. by J. Dowson, London 1897; Vedic Mythology by A. A. Macdonell, Strassburg 1897; Epic Mythology by E. W. Hopkins, Strassburg 1915; PSM: Pāli-saddamaṅḡavo, Calcutta Saṁvat 1979; Pischel: Grammatik der Prākṛit Sprachen, Strassburg 1900.]

INTRODUCTORY 1-17

1-11) By way of Maṅgala, salutations are offered and victory is wished to Hari or Viṣṇu by referring to various episodes in his career: as Narasimha he broke open with his claws the chest of Hiraṇyakaśipu; as Vāmana he pervaded the three worlds; his inability, during childhood, to cross the threshold was laughed at by Balarāma: he twisted the neck of the demon Riṣṭa; he reposed on the serpent Śeṣa in the ocean; and his arms broke a pair of Arjuna trees, twisted the neck of Riṣṭa, rent asunder the jaws of Keśin, dragged Kaṁsa to death, and lifted up the Govardhana mountain. Victorious is Maheśvara who, destroying the three worlds, sipped the seven oceans. Salutations to Gaurī's foot which crushed Mahisa and is worshipped by gods and demons. May the bodice of Caṇḍī protect you and may the waters of Gaṅgā wash off your sins!

1) The name हरिणक्षस or हिरणक्षस is somewhat obscure. It is a nearer rendering of हिरण्यक्ष than of हिरण्यकशिपु whose destruction the author has in view. विष्णु in his incarnation of नरसिंह broke open the chest of the demon हिरण्यकशिपु with his claws; on that occasion his regular weapon, namely the सुदोलाचक्र, stood merely as an envious witness; and the author asks us to salute these claws which are holding the pieces of bones from the demon's chest. See भावत 7. 8. 18-39. As the act of killing was finished by the claws, the सुदोला, as our author puts it, or the stout arms of विष्णु, as वाचपति puts it, had no work on that occasion. The verse in the गडबद्धो runs thus: तं गमह समोसरिआ गहम्विहृडाविओरवीहस्त । जस्त दशमिअ अलदववसिय वंय मुददण्डा ॥ ८ ॥ यत्तिगं embedded in. The com. confuses भवन and भुवन, see also. p. 22, l. 23. 2) There is no doubt that अप विद्य stands for अप्ये विद्य, cf. इत्तण वेद्य in B for इत्तणे वेद्य in २७१* below; and हिअअ वेअ विल्लणे, गाथास. ३-१०. One may be tempted to emend अपणं as अपयं, to agree with सायणं, अपणं will have to be taken like अप्पाणं, ५७८ below, as Nom. Sing. Neu. Or अपण = अपणा. We may take अपणमप्य विद्य = आत्मना आत्मनि एव 'by itself in itself', and render the gāthā thus: "Salute him, whose third step, possessing a concrete form got itself accommodated [in his third step] of an immaterial nature [= sky] at that time when he was measuring the three worlds" The ऋग्वेद refers to the three steps of विष्णु who strode over this universe and planted his step in three places which the early commentators take as the earth, the atmosphere and the sky. According to सायण

the three steps are those taken during the incarnation of वामन. 'The Dwarf appeared before Bali and begged of him as much land as he could step over in three paces. The generous monarch complied with the request. विष्णु took two strides over heaven and earth; but respecting the virtues of Bali, he then stopped, leaving the dominion of पताल, or the infernal regions, to Bali.' (Macdonell: Vedic Mythology, pp. 37-42; Dowson: A Classical Dictionary of Hindu Mythology etc., pp. 35 ff.). The third step of वामन had no place; though concrete or material it was absorbed in himself, in his own immaterial self. चिय = इव as well as एव. Note, however, the com. वामनावतारे हि पदेन व्योमपथमवरुचानस्य स्वात्मा स्वात्मन्वेव निषिद्ध इति व्यवहारात्पतितमित्यर्थः। The verse of कालिदास in the com. comes from रघुवन् १३-१.

3) एव = एव, see 43 below. अपहुत = अग्रभूत, i. e., अपवीत or असमर्थ. अद्वन्द्व = अक्षय. During his childhood कृष्ण was found unable to cross the threshold, his foot having crossed it only halfway; his elder brother Balarāma covertly laughed at him; and it is this foot that is saluted. B reads अद्वन्द्वं द्वियं = अक्षय-व्यस्र स्थितम्. 4) अरिष्ट or रिष्ट was a Daitya, and son of Bali, sent by कंस to destroy कृष्ण. He assumed the form of a savage bull and attacked कृष्ण. By the superior strength of his arms कृष्ण twisted its neck, pulled out its horn and thrashed it thereby so much that it vomited blood and died on the spot (भाग. 10. 36. 1-15). The arm of कृष्ण was a veritable bolt, dark like cloud or hard and dark; and when it fatally acted on the neck of अरिष्ट, it resembled Yama's noose operating [एवद्वियं] or extended at the time of the calamity of the final destruction. For the use of करणी see 755 below. 5) हरि or विष्णु is sometimes portrayed reclining on the serpent शेष in the watery underworld of पताल. शेष is the king of Nāgas, the serpent race, and he rules over the Pātāla, the infernal regions. He is a serpent with one thousand heads which form the conch and canopy of विष्णु while sleeping during the intervals of creation. His heads are decked with jewels and his hood is called मणिद्वीप. The rays of the jewels on the hood of शेष, who forms the bed of विष्णु in the great ocean, resemble the sprouts of a bulbous root, namely, the jewel कौस्तुभ which is pressed against and covered by the breasts of लक्ष्मी. On the breast of विष्णु there are the peculiar marks of the curl known as श्रीवत्स and the jewel called कौस्तुभ. The com. remarks: किल (note its use at the beginning of a sentence) हरेः सिन्धौ शय्याकृतशेषफणामणिद्वान्तयः स्नेहाल्लिङ्गितलक्ष्मीस्तननिपीडितकौस्तुभकन्दारुण इव राजन्ते। उभय-कान्तिसाम्यमित्यर्थः। उवहि for उदधि, besides उवाहि or उवहि, is phonetically justified and found elsewhere too: it is an illustration of वञ्चुति which is more common in अपभ्रंश. Trivikrama knows the first line as in J; he quotes a portion thus: कणमणिपदैवा in his Prākṛit grammar (I. i. 22). On the use of किल at the beginning of a sentence, S. P. Pandit observes thus: 'the use of the particle *kila* at the head of sentence.....so far as I know, is only found in Sanskrit works by Jain writers' (Ga'ḍavaho, p. v, Bombay 1887). 5*1 (a) This gāthā is reconstructed by the Editor from the Sanskrit commentary. It is a good Maṅgala, and is found only in B. The context does not suffer, even if it is omitted. Its presence in B is a fact though one may reconstruct it with

slight differences. मनुष्य or विष्णु is sleeping on the serpent शेष. One of his four hands holds the पञ्चमन्यसंख or conch-shell, which is formed from the shell of पञ्चजन, a demon who lived in the sea in the form of a conch-shell. When विष्णु changed sides during sleep, the serpent शेष was squeezed or pressed. Consequently शेष breathed out hissing. Filled by the breath of the पञ्चजन्य conch-shell was being blown, and इति or विष्णु was awakened from his sleep. The com. uses the form इत्वे instead of इत्वात्. 6) विष्णु-कृष्ण has four arms which have individually or collectively accomplished great feats on different occasions. Here five events from his life are being referred to. The background of the event of कृष्ण's *breaking* a pair of अर्जुन trees is like this. Two यक्षs, नलकृष्ण and मणिमीन, were once sporting with ladies in the river Ganges. They were excessively drunk and completely nude. नारद was passing by that way. At the sight of the sage नारद the ladies clothed themselves, but the two brothers were too drunk to mind their nudity. नारद was offended by their behaviour, felt that they did not deserve to be men, and cursed them that they might be turned into trees for a period of one hundred years. They would be relieved, however, by the contact of कृष्ण. One day कृष्ण broke the vessels of milk and curds and ate the butter which enraged यशोदा very much. She tied him to a mortar, but divine as his power was, he pulled by the strength of his arms that mortar through the interspace between the pair of अर्जुन trees (viz., the two यक्षs converted into trees) in the veranda. His pull was so forceful that both the trees were broken and uprooted, and consequently the यक्षs were released from the form of trees (भाग. 10.10.23 ff.). Secondly, as noted above, अरिष्ट or रिष्ट was a दैत्य who assumed the form of a savage bull and attacked कृष्ण, who however, *twisted* its neck and finished it on the spot (भाग. 10.36, 1-15). Thirdly, केशिन् was a दैत्य who assumed the form of a horse and attacked कृष्ण, but was killed by that hero who *rent him asunder* by thrusting his arm into his jaws (भाग. 10. 37. 1-7). Fourthly, कंस was the son of उग्रसेन and cousin of देवकी, the mother of कृष्ण. He deposed his father and became notorious as the tyrannical king of Mathurā. He married two daughters of जरासन्ध, the king of Magadha. As it was foretold that he would die at the hands of a son of देवकी, he tried to destroy all her issues. When बलराम, the seventh son, was born, he was taken to गोकुल and nurtured there by नन्द as a child of रोहिणी. The eighth child कृष्ण also was taken to गोकुल, कंस sent formidable demons to destroy them, but all these machinations were defeated. Then he invited them both to Mathurā to attend some games and formed certain plans for their destruction. Many court wrestlers were crushed by these brothers. When कंस tried to attack कृष्ण, the latter *dragged* him down from his elevated seat and finished him on the spot by striking on his chest (भाग. 10. 44. 34 ff.). Lastly, इन्द्र felt offended (when his worship was stopped by कृष्ण), was quickly enraged, and poured down a fatal deluge of rain with a view to wash away the गोवर्धन mountain and all the people of that area; but कृष्ण lifted up the mountain गोवर्धन on his fingers and *held* it for seven days like an umbrella, and thus prepared a solid shelter for the people of बुन्दावन (भाग. 10. 25. 19 etc.). जमलजुण-मंजण, रिष्ट-बलण etc. The figure of speech is यथासंख्यम्. 7) केशिन्,

as noted above, was a *दैत्य* who assumed the form of a horse and attacked *कृष्ण*. The way in which *कृष्ण* overpowered that horse is described thus in the *भाग.* (10. 37) : स लब्धसंभ्रः पुनरुत्थितो ह्यवा व्यादाय देवो तरसात्पदरिम् ॥ सोऽचन बभूवे भुजमुत्तरे ह्यमयप्रवेगमासास यथोरय बिले ॥ ५ ॥ दन्ता निपेतुमगबहु तस्युग्रस्ते केसिनस्तप्तनवस्वगो यथा ॥ बाहुषु महेन्द्रगते महारमलेऽथापयः सदृष्टे उपेक्षितः ॥ ६ ॥ समेघमानेन स कृष्णशङ्खुना निरुद्धवायुधरणाथ विरुधपन् ॥ प्रस्त्रिभ्रगत्रः परिवृत्तलोचनः पगत लेण्डं विरुत्तभ्रिर्ना व्यदुः ॥ ७ ॥ According to our text, *कृष्ण* overpowered (*कृणादेशः* ?) the young horse by his stiff hands or arms, then thrust his hard elbow into its mouth, and thus tormented it to death. *आवेष्ट* or *आवेष्टन* would indicate that he had put his hands round its neck.

8) It is as destructive rather than reproductive energy that *शिव* or *महेश्वर* is famed. When he was about to destroy the universe or when his mouth was about to swallow the three worlds, he sipped the seven seas, quite in the cavity of his palm, as one would sip *आचदन* water before eating something. In reading *ओसादणिव* J has been followed; a reading like *ओसाण* would bring us nearer the form noted by *Trivikrama* (I. iii. 105) : ओसाण अगोशनम् । आगो इत्यथ ओसा इत्यादेशः, ततः शङ्खत्परो यद्गारायः । ओसाणो नोकारवाचो देशः, तत्कणो वा । ओसाभ्रण । For a detailed note on *आगोशनम्*, see the Vocabulary, p 537, *नैवधचरित*, translated by Professor Handiqui, Lahore 1934. In short *ओशनारम्-बुद्धरूपमपवेशानम्* । 9) *गारो* or *पार्वतो* as *बण्डी* or *दुर्गा* crushed the head and killed the demon *महिषसुर*. The *गडडवहो* also refers to this episode more than once; her foot and anklet are pointedly referred to in some verses: सा जयइ नेऽभिष्टेण जीर्णे सरणेण ताडियन्संधा । उद्विभण्णहङ्गकुमुदो जाओ महिसापुराभ्येओ ॥ ४३ ॥ मीमद्र कओ महिमस्त देवि मराणय जो हि संरण्णो । सो चिय जणस्त जाओ तुइ चरणो मगन्दाणं ॥ ३२४ ॥ 10) *बण्डी* as *पार्वती* is 'the mountaineer', a huntress. She paints her body with saffron-juice (from safflowers), she wears a bodice; when she strains herself by constantly bending her strong bow, she perspires heavily; the bodice gets wet and out of it flows the saffron juice. *सेय* etc. = *स्वेदमल्लि* + *आर्द्रः* or *युक्तः*, the latter, if *उल्ल* is taken as a possessive termination. *गित* = *नियत्*, present participle from *इ* with *निर*, see *Pischel* § 493. Note the loose use of Gen. by the com. in *मवतां वातु*. 11) *ईश्वर* has the crescent moon on his head, the rushing waters of the heavenly river, namely Ganges, fall on his head and get blended with moonbeams and thus they look white like the bright (on account of the) loud laugh of *सुर*. This imagery reminds us of a similar line *गडडवहो* (६०) : *हरसमिणो गयएहिं संवलयं व वायय* । For *निरण* we have three equivalents in the MSS: *णिण्णय*, *णिण्णया* and *णिम्मया* (the initial may be *नि* as well); elsewhere in this text *नि* (*नि*) *ण्णया*, verse 50; the first alone is confirmed by other sources. see *Pischel* § 278.

1217) The author offers short discourse on the topic of *sajana* and *durjana*, the good and the wicked: the former appreciate narrative compositions, appear excellent being contrasted with the latter, are averse to find fault with others, cannot cure the latter, and have such character that is never destroyed by others.

12) For the purpose of double entendre *Prākṛit* has an additional advantage: besides having more than one meaning the same *Prākṛit* word can

stand for more than one Sanskrit word. We have here the *केचोपमा*, *विचारिणे* goes with *मञ्जना* as well as *मालुणे*; the former, *विचारिणः*, considerate, and the latter, *विचचारिणः*, traversing the sky. Poetic compositions are likened to lotus plots, for both are *सुशृण्वन्वया* and *अदृष्टदोषा*—the former have an assemblage of fine sounds or words (*सुशृण्वन्वयाः*) and are free from faults (*अदृष्टदोषः*); and the latter have an assemblage of fine leaves (*सुशृण्वन्वया*) and do not see the night (*अदृष्टदोषाः अदृष्टरात्रिणः*). The metre is *वज्रस्थ*, the definition of which runs thus : *वदन्त वज्रस्थ बले जौते अती १*. 13) If this verse came earlier than ver-e NO 1², then it could be a good *शंगल* verse remembering *ब्रह्मर्* and going with other verses; and incidentally it could introduce the topic of *सञ्जन* and *दुञ्जन*. The expression *परिहासं* occurs in three verses (1², 37 and 280) and the available variants are : B *परिहासं*; P *परिहासं*, J *परिभासं*, H *परिभास*; B *परिभासं*. Thus P uniformly *परिहासं* J once *परिभासं* and even B once *परि*. *परिहासं* or *परिभासं* can be accepted, therefore, as the basic reading, and possibly it stands for *परिभासम्*. The com., though the readings vary, interprets it as *गुणोत्कृष्टं* or *परमोत्कृष्टं*. The idea is that the moon-beams would not shine so bright in the absence of darkness. The figure of speech is *दृष्टान्त*. 14) The wicked people go on scandalising others in an outspoken manner. The good people, however, though they see faults in others, would rather try to correct them quietly than go on scandalising them publicly. The *कुत्रचमन्त्र* has a sentence like this. *सो य दुञ्जतु कदमउ । हू, सुपउ जइपउ, पदमंसणे चिय भवणसीत्रे परिभासउ अ । तहे मंडलो हि अपच.अण्ण.यं भयउ मथाहं च मासाह असइ । etc.* Does the com. mean *परिहासं = शत्रुकार्यं*, enmity? 15) Or there is no harm if every one in this world is looked upon as a good man : still the author would add a few words which are traditionally added in such a context. Note the verse quoted in the com. Better *तन्निपावयनं शृणु* in the com. 16*1) (j) The readings of j on *gāthā* 16 (especially Nos. 12-13) supply some evidence how a successor of j can lose this *gāthā* haplographically. Naturally this has not been inherited by P and B. The form *तीर्ण*, though rare in this work, is quite normal in *Apabhramśa* which has influenced this text here and there. Note *णासं* is neuter : better read in the *chā,ā* नासः. The normal *Prākṛit* equivalents of *जी* are *इवी*, *वी* (*हून*. VIII. ii 130). Though *ति*, *तिअ* or even *ती* is not altogether unknown in *Prākṛit* (see *ति* P5M), it is more common in *Apabhramśa* perhaps a dialectal and popular deaspiration of *वी* (*पद्मचरित* I. 10. 3, *भारतीयवचन* I, p. 261; *चम्पपरिकथा* II, 11, *Annals of the B. O. R. I*, XXIII, Silver Jubilee No., p. 599; *करकडचरित* X. 9. 1, p. 97. *Karanja* 1934). The use of *तह वि हू* is not appropriate syntactically; or it can be rendered as *तथाविधं*, qualifying *मधु*, but then it would be an *अपञ्जन* form. The figure of speech is *दृष्टान्त*. 17) The reading of B is different; so render the concluding expression thus : *निर्बंधाव्यसनेन*.

AUTHOR'S BIOGRAPHY ETC. 18-42

18 22) The author gives some biographical details here: *Bāhuladitva* had pleased the gods by his contact with three Vedas and three sacrificial fires, and had achieved the three ends of human effort. He had performed many a sacrifice. From his mentor's wife (per-

haps Guṇavati (by name), he had a son called Bhūṣaṇa-bhaṭṭa who was outstanding in the family and an embodiment of Vedic lore. It is by his son, Kutūhala, that this eminent tale, the Lilāvati, has been composed.

18) तिहोमसिगसंग refers to the tending of three sacred fires perpetually maintained by a householder. They are : दाक्षिणात्य, गार्हपत्य and आहवनीय. They stand respectively for Father, Mother and Teacher ; and when these are no more, they are to be duly attended. It is from them that the fires for sacrificial purposes are lighted : पिता वै गार्हपत्योऽभिर्माताभिर्दक्षिणः स्मृतः । गुरुराहवनीयस्तु सामित्रिता गरीयसी ॥ त्रिव्यप्रमाद्यनेतेषु श्री लोकांस्त्रिव्येदुही । दीप्यमानः स्ववपुषा देववदिति मोदते ॥ etc. मनुस्मृति II. 231-32 ff Thus बहुत्वदित्य was a learned, pious and dutiful brahman. 19) He performed so many sacrifices that the columns of smoke arising from them have darkened the very chest of the moon, even to this day, under the semblance of the antelope mark. Better read बद्धस्तलम् in the com. We have an उपेक्षा here. 20) Perhaps 'महोवहीर्' stands for his wife. Is it that her name is गुणवती ? The reading नामे, Instr. sing., of B would be normal in अपभ्रंश. 21) The four Vedas, which had originated from the four mouths of Brahman, have come now to occupy one mouth (of भूषणमह) and felt themselves honoured like his close relatives. Thus भूषणमह was an outstanding member of his family, and he had thoroughly mastered all the four Vedas. 22) असरमह 'not of vigorous intelligence', कोऊहलेण may mean 'out of curiosity,' see 146, 363 etc. below ; the com. takes it as the name of the author, see the same 921, 1311 below.

23-42) One autumnal day, late in the moonlit evening, the poet's beloved (Sāvitrī by name), seated comfortably on the terrace of the palace, drew his attention to various natural objects and scenes, namely, the bee in the lotus, the notes of swans, the breezes, the forest range, Cakravāka birds, swarms of bees and the moon (all described). She expresses satisfaction on their happy life, and requests him to narrate a novel story, pleasing to women and just by way of an evening entertainment. He told her, in reply, that stories, as defined by earlier poets, are of three kinds: divine (*divya*) divine-human (*divya-mānusi*) and human (*mānusi*). The great poets, moreover, have composed them in Sanskrit, Prākṛit, or in a mixed form; and any composition by him, who has not studied grammar (*Śabda-Śāstra*), may not win any recognition. She runs down grammar the way to which is closed to many. One need not worry about grammar; and that word, in her opinion, is great the meaning of which is easily and clearly grasped by the heart. Being requested by her to tell a divine-human story, pleasing to young ladies, in Prākṛit language, sprinkling the narration with a few Deśī words, he starts narrating its well-knit plot.

23) त अह is an introductory remark for the narration. शरदत्रय्याः प्रदेषमयमे qualified by 'कुम्भे and 'हस्तजले. The figure of speech is रूपक. सद्यः = शयन or

कृत्वा. The reading of B सुहासीणे etc. makes the context more clear. 24) चंद्रव्यय see also 31 below. Elsewhere slight difference in spelling is seen: चंदोर्ध्वं क्रमुदम् । स्वायें के चंदोर्ध्वयं । दे. ना. 3. 4; Trivikrama observes thus (I. iv, 121): चंदोर्ध्वं रजनिर्ध्वजं क्रमुदम् । चन्द्रेण योतत इति चंदोर्ध्वं । रजनिर्ध्वजम् । B retains र, perhaps to fulfil the rule (हैम. VIII. ii. 79) in which some MSS. read चन्द्र or चन्द्र. Immediately after कश्मणिर्पईवा, noted above under 4, Trivikrama has an illustration (I. i. 22) like this: ज्योत्स्नापुरितकेशः जोष्याकरिदकोसो, which is possibly based on this verse. वाग्भट in his काव्यानुशासनम् (Bombay 1915, p. 21) quotes this verse in this manner (the wrong spacing of the printed text being adjusted): देश्यानां प्राकृताद्युक्तौ मुग्धोक्तौ च न दोषः । तत्र प्राकृते यथा 'जुन्हाकरियकोसकतिवबले सर्वंगंगुक्ते गिन्धिगंधं घरदीहियासु सरसं वैकतओ मासलम् । आसाएह सुंमंजुंजियरवो तिगिन्धियाणसव उम्मिहन्तदलावर्लेपरिगड चदुज्जए छण्ड ॥' अत्र तिगिन्धि मकरन्द इति देश्यः । Some of the variants are covered by the readings of our MSS. 'दीहियासु is found in P, while जुन्हा' and सरसं in B. The metre is शार्दूलविकीर्णितम्. 25) The सरस्वतीकण्ठाभरणम् (काव्यमाला, ed., Bombay 1234, p. 529) quotes this verse to illustrate the figure of speech मालादीपक in this form: माला यथा । इमिणा सरणं ससी ससिणा वि षिता षिताः (v. 1. षिताए) क्रमुअवणम् । क्रमुअवणेण अ पुलिणं पुलिणेण अ सोहए हंसउलम् ॥ २०५ ॥. Expecting perhaps the fourth quarter to contain 18 मात्राs, the editor has a footnote: अत्रैकमात्राया न्यूनत्वाच्छन्दोदोषः प्रतिभासि. Some one appears to have changed सहइ to सोहए to bring it nearer its Sanskrit counterpart. In the second line व in both the places, may be a misreading of य; and वि of B is a more meaningful improvement on व. 26) A reading like मणहरो would be better for metre. षितामेह has no object, so we may construe, with the com. : O beloved, hear, there is the cackling of swans etc. The com. does not confirm the reading मणहरे of B which cannot qualify हंससंखयो. The com. शारदश्री = शरच्छ्री. 27) Better सीकलयंत = शीतलयमान. 28) The change of म to व is more usual in अपभ्रंश than in earlier प्राकृत (Pischel §251): म>व>ब; and ब्भ stands for वं (see the readings on हैम० VIII. iv. 397), though here it has the value of a double consonant. Is it that the basic reading was गिम्मल ? 29) Better render संभावनैक than संभावनीय; 'their hearts set on greeting the day'. The context here is of moonlit प्रदोषसमय; so there is no question of सूर्योदय here. Possibly the चक्रवाक birds mistake the bright moonlight for day light and try to meet their mates. Note चक्रवाक्य is neuter; it stands for the males and females together (चक्रवाकसियुनानि). In the समराहचक्रहा, the subject being a parrot and his mate predicates like गमाहं, निबन्धियाहं are used, p. 87. Construe वेच्छह like षितामेह in 26 above. Both the forms वेभ्रणा and विभ्रणा are available. 30) सप्तपत्र = सप्तपर्ण, बिलोहविज्रंतं = बिलोह्यमानम्. The com. uses अवेदयन्तः for अवेदयमानाः from विद् 10 A. वेदयते. 31) The author has in his mind the imagery of a lover kissing his beloved. The figure of speech is उपप्रेक्षा. तारा = a star, or the pupil of the eye. 32) किं पि cannot qualify अउक्चहं, so rather के पि. Both मत्त and मेत्त for मात्र are allowed by grammar (Pischel § 109). There would not be any difference in the pronunciation of सुहयम्ह and सुहयं म्ह. सुहयं = सुखदा or सुभागम्. This reminds us of पार्वती's request to शिव in the कथातरितागर (p. 2, verse 23): ततः प्रोवाच गिरिजा प्रसन्नोऽसि यदि प्रभो । रम्यां क्वचित् कर्णां ब्रूहि देवाद्य मन नूननाम् ॥ 34) Looking to the fact that the poet is speaking in the first person (अम्हारितेहि 37, मं 38) we cannot stand here for अनेन as the gloss suggests; it is

however, the form of the Instr. Sing. or plu. of the pronoun of the 1st person, so ये = मया or अस्माभिः; this form is already noted by grammars (Pischel § 115), though the usage is not quite popular in literature 35. According to the बहुवच-विधी (Lambho X, Bhavanagar 1931, p. 208-9), कथा is twofold: दुविहा कथा-चरिया य कल्पया य । तस्य चरिया दुविहा-इत्येए पुरिसस्य वा. धम्मत्थकाममज्जेमु दिदं सुवःणुप्यं चरियं ति बुचति । अं पुण विवब्बसिये कुसलेहे उवउसियपुत्रं समतीए जुज्जनणं वडिब्बः तं कल्पयं । पुरिसा इत्यओ व तिबिहावपुत्रसु-उत्तिमा मज्जिमा भिकिदा य, सेमि चरियाणि वि मडिवाणि । ततो सो एवं बोलय चरिय कल्पयाणि अक्खणायणि अन्मुयासिगावहासरसवहुणाणि वणोति ॥ In the दसवेयालियनिब्बुतो (III, 19 f.) we come across a detailed discourse on the classification of कथा; some gr̥āntās may be noted here: अथरहा कामरहा धम्मरहा च्चव मीसिया य कहा । एतो एहेहा वि य जेगविहा होइ नाट्त्वा ॥ Each one of them is duly described. धम्मकहा is further of four kinds: अवखेवणी, विचखेवणी, संवेवणी and णि-वेवणी. The last मीसिया is thus defined: धम्मो अत्थो वामो उवहरसः जत्थ सुत्तकम्बेपु । लोणे वेए समये सा उ कहा मीसिया नाम ॥ As distinguished from the कथा there is the विरुपा-इरियकहा भत्त-हा रत्त-हा चोरजणवयकहा य । नडनउत्तकमुट्टियवहा उ एया भवे विरहा ॥ एया च्च वहाओ प्रववगएहएय समासब्ब । अरहा कहा य विरुहा इ-व्व पुरिसंनरे पप ॥ Haribhadra (c. 750 A. D) adds the following details in his Samarācakahā (p 2, Calcutta 1926): तस्य य तिवहं बहुवर्त्युं ति पुच्चायरिपयाओ । तं जहा । दिवं दिव्वमाणुवं मणुवं च । तस्य दिवं नाम, जथ केवलमेव देवचरियं व ण्णब्बः; दिव्वमाणुवं पुण, जस्य द ०४ पि दिव्वमाणुव.ण; मणुवं तु जस्य केवल मणुवचरेय ति ॥ एय सामन्नओ चत्तारि कहाओ हव.त । त जहा । अथ रहा कामकहा धम्मकहा संकिणकहा य । Then these are duly defined एयाण च बहुण तिवेहा सोयागे हईति । त जहा । अहना मज्जिमा उत्तिम ति । etc. In the कुवलयमाला of Uldvotana (773 A. D.) we get the following details: ताओ पुण पंच कहाओ । तं जहा-सयलरहा खडकहा उक्कावरहा परिहावकहा तथा बरा कहिय ति । एयाओ सन्नाओ वि एव पसिद्धओ सुदरकहाओ । एयाण लवखगवरा संकिणकहा ति गावठवा ॥ पुणो सा वि तिविहा । तं जहा-धम्मकहा, अथरहा, कामरहा । पुणो सखलकणया संपादयतिवगा संकिण ति । ता एसा धम्मकहा वि होउण वामत्थसेववे संकिणत्तणं पत्ता । This धर्मकथा is further of four kinds: तं जहा-अवखेवणी, विचखेवणी, संवेवणी, णि-वेवणी ति, तस्य अवखेवणी मणोपु हल्ल, विचखेवणी मणोपु ङक्य, संवेवणणी णणुप.सत्तरणं, णि-वेवणणी पुण वेरगुपत्तो । etc. The कथासरित्सागर of Somadeva also presumes a division like this (I. 2. 47-8); एकमत्तुखेनो देवा मनुष्या नियदुःखिताः । दिव्यमानुषचेष्टा तु परमाने न हारिणी ॥ विद्याधरणां चरितमतरते वर्णयाम्बहम् । 36 संस्तन प्राहण संदीर्घभाः, this refers to tales composed entirely in Sanskrit, entirely in Prākṛit, and those portions of which are in Sanskrit Prākṛit. Apabhraṁśa etc. Compare कुवलयमाला-कोऊहलेम कथः परवणवनेण सक्क.णिवदा । विचि अवचमंनकया से वि य पैसावमासिद्धा ॥ स-वकहा गुणजुत्ता सिगरमण हरा सुरदग्गी । सम्बकयगमसुद्धया संकिणएइ ति गावथा ॥ The कुमारपाल्यतेनोच of सोमप्रभ (c. 1195 A. D.) is a good illustration. Some of its tales are in Sanskrit and Apabhraṁśa, though the major bulk of the composition is in Prākṛit. Perhaps it had its predecessors in the literary field. 37) हीसंति, the root हीस is to be traced back to the weak form of the root ह्यत् 2 P. Throughout this work, even in the current of narration, we come across endearing terms in the Voc., such as मयच्छ, कुवलयदच्छ, सुच्छ, etc. addressed by the poet to his beloved (her name being सावित्री according to the com) to whom this कथा is being narrated. 38) उवहासेमि = उवहाभयसि. इत्यस ज्ञ would cover grammar and its accessories like lexicography, some sections of rhetorics: in fine all those branches of learning which enable one for a judicious and successful handling of language. 39) सुखासिक्का means well-being.

ease, comfort; rather सुकसिच = सुभाषित, or even सुभाष्य. 40) P इडो, J विचो and B विचो; विचो is an Adverb in the Nom. सम्मुशे for सम्मुदं, सुरिओ for सुरवं etc. are noted elsewhere; see Jacobi: Erzählungen etc. p lvii. § 84. The author welcomes here that word or expression the meaning of which is easily and clearly grasped. लक्षण = शब्दशास्त्र, grammar. It is not unlikely that the author has in his mind the लक्षणार्थ as well. A word, according to the नैयायिक, conveys two meanings: primary or direct (due to its अभिधा or expression) and secondary or implied (due to its लक्षणा or implication). The rhetorician holds that the meaning belonging to a word is threefold, namely, Expressed, Indicated or Implied and Suggested (अर्थो वाच्यश्च लक्ष्यश्च व्यङ्ग्यश्चेति त्रिधा मतः ।) A word has three powers which convey those three meanings: अभिधा or direct signification conveys वाच्यः अर्थः, the expressed meaning; लक्षणा, the power of indication conveys लक्ष्यः अर्थः indicated meaning; and व्यङ्गना, the power of suggestion conveys व्यङ्ग्यः अर्थः suggested meaning (वाच्येऽपि तस्य बोध्यो लक्षणया मतः । व्यङ्ग्यो व्यङ्गनया ताः स्युस्तत्रः शब्दस्य शक्तयः ॥ सा. दर्शन. २-३). The beloved of the poet would welcome words of अभिविधिवार्थ direct or plain meaning, rather than those of लक्षणार्थ implied, indicated or figurative signification. 41) प्रवेरु देगे-सुखयान्, well characterised by a scanty use of देगी speech elements or words. Opinions differ on the meaning and source of देय. (See the Intro. of the देगीनाममाला, Calcutta 1931). Our author is writing in the Prākṛit canguge (पाययाए भासाए) with just little sprinkling of देगे. At the time of our author the Prākṛit was already a literary language: he wrote in it after studying Prākṛit grammars and earlier works in Prākṛit. At his time there were languages and dialects used by unlettered masses in different parts of the country: they possessed some speech-elements peculiar to themselves and not still standardised and used in literature. The author is requested by his beloved to make just a scanty use of these popular and local speech elements for which the word देय or देगी is used. The source of the so-called देगी words including roots is a problem. Some appear to have been borrowed from the Dravidian languages; some are obscure Sanskrit words, changed in sound or sense beyond easy recognition; many of them were used in Indo-Aryan popular speeches but were not admitted in the standardised and refined literary usage; and some had currency in specific areas. Lastly a few remain as difficult to be explained. 42) In its attempt to Sanskritise it, the com. is uncertain about the spelling of उचिच which is a देगी word: उचिचं चिचं च्युचं भोचमुचुः कान् प्रचवेत चेति वच्यं २। (दे. ना. १-१२०). सुसंयचं, कदाचल्यु, the subject matter of the story having well-arranged connections (of the plot). The word संचि has various meanings. It means the allusion to the subject-matter of the succeeding canto at the close of the earlier one; secondly, in plays (and in poems as well according to some) it means मुख, प्रतिमुख etc.; and thirdly, it means vowel and consonant coalescence, according to the rules of Sanskrit grammar; lastly मन्त्र, सूत्र etc. are the five Samjhis according to Bhāmaha (I 20). But none of these suits our context, and hence the above interpretation. Dr. Balvalkar has observed thus on the word सुचिचिः (कल्याण 1.18) in his notes (pp. 16-17): "we are inclined therefore to take the 'joints' here as referring to the interlinking of the several parts of the story. It is likely that, overlaid by so

many descriptions and digressions, the thread of the narrative would be lost sight of unless sufficient care is taken beforehand."

THE AUTHOR NARRATES THE KATHĀ TO HIS WIFE, 43-1333

43-113) "On this revered earth, rich in jewels and girdled by four oceans, there is a prosperous country, well-known as Āsmaka, an abode of religion and riches (Described 45-51). In the centre of that country there is the beautiful town called Pratiṣṭhāna, full of attraction and pleasure. There the Mahārāṣṭra ladies wash off their sins, day to day, in the river Godāvartī, the stream of which is rendered yellowish by the turmeric from their breasts (The town, described 52-63). There ruled a king, Sātavāhana by name, who was famous, meritorious, invincible and brave. He was an object of love for courtizans and a great patron of poets (The king described 64-72). When that mighty monarch was at the height of his prosperity, there sets in the spring season, the very messenger of cupid, spreading beauty and bloom in the gardens and enkindling passion in the hearts of lovers (Spring scenes described 73-88). Thus when Cupid was capturing one and all, the king came to the Hall of audience and took his seat on the throne, waited upon by feudatories, hailed by eloquent bards and surrounded by courtizans. The king engages himself in a sweet, merry talk with the courtesan Candralekhā. He draws her attention to the fact how the whole world is full with Malaya breezes and the pollen of flowers, and asks her why and by whom all her limbs were charmingly decked with various paintings (Details described 89-100). The same old artist (*citrakara*), she modestly submitted, who had then sketched His Majesty on a leaf, had come back again from Sindhala-dvīpa and painted her limbs on the occasion of the Cupid's Festival (*madana-mahotsava*). While the king was in a happy mood, a minister-prince suggested to him that the artist might be a spy sent by the king of Sindhala and staying there as an artist at Candralekhā's place; [the king remarks that Vijayananda accompanied by the minister Pōṭṭisa, has been sent against the king of Sindhala, but so far no authentic information is received from that quarter]; that he had heard from spies that Vijayananda, along with Pōṭṭisa, had reached the shore, and that the king of Sindhala was preparing himself to give a fight. The king said that Vijayananda is the best judge of the situation, and that he would attend to the report of the spy after the festivity was over. The king then presented festive gifts to courtizans and bards.

43) क्षेत्र is often represented as supporting the world; see also notes on 5 above.

44) 'The old legend of the Brāhmaṇas concerning the boar which raised the earth from the waters has been appropriated to विष्णु. A demon named हिरण्यकशिपु had dragged the earth to the bottom of the sea. To recover it विष्णु assumed the form of a boar, and after a contest of thousand years he slew the demon and raised up the earth.' Metre requires अक्षरद्वयं. 45) The सुखदुःखवर्तिन describes

कुम्भेश thus : धम्मसिद्धिस्वामररासयसंसहपरियदियत्ते । अवि करहमहिस्वरासहनाणाविहगोहम्भाम्भो
 ॥ ४९ ॥ 46) रमा = splendour, opulance, pomp; the gloss रम्य of P perhaps
 stand for रम्भक; or रम्भक etc. The com. is wrong in rendering आसयविसय
 as आशयविसय, आसय, no doubt, stands for अश्मक. The Nasik Cave Inscription
 of Vāsishṭhiputra Pulumāvi (c. A. D. 149) mentions the country अश्मक in this
 manner: रमो वासिष्ठीपुतस सिरिपुळुमाविस सबछरे एकुनवीसे १० (+ *) ९ गीम्हण पळे जित्तीये २
 दिवसे तेरसे १० (+ *) ३ रात्ररमा गोतमीपुतस हिमव [त] मेरुमंदर-पवत-सम-सारस अशिक-अश्मक-
 मुळक सुरड-कुङ्करापरंत-अनुप-विदर्भ-आकारावति-राजस etc. (See Select Inscriptions I, by D.
 C. Sircar, Calcutta 1942, p. 196). Looking at the words पुतस, विदर्भ, राजस etc.,
 it is clear that this record does not represent properly the conjuncts in
 writing. So अश्मक is to be read as अस्तक, already known in Pāli, which can
 easily give the forms अस्तय and आसय in literary Prakrit. अस्तक was one of the
 16 महाजनपदस mentioned in Pāli literature. According to the मुत्तनिपात, it
 is associated with मूलक with its capital पतिष्ठान (Paithan) and mentioned
 as situated on the bank of the river गोदावरी, immediately to the south of पतिष्ठान.
 राजशेखर in his काव्यमीमांसा mentions it along with महाराष्ट्र, विदर्भ, कुन्तल etc. See
 काव्यमीमांसा, p. 93 (Baroda 1934). Professor Mirashi identifies it with modern
 Ahmednagar and Bhir districts. The legend on which our author bases the
 story makes प्रतिष्ठान the capital अश्मक. The king सालभाण ruled at प्रतिष्ठान which
 was situated on the bank of गोदावरी (in the stream of which the महाराष्ट्र ladies
 took their bath) In mentioning अश्मक rather than कुन्तल or महाराष्ट्र, the author
 has some older source in view. On अश्मक see the following sources. H. C.
 Raychaudhari : Political History of India, Journal of the Dept. of Letters, IX,
 pp. 74-75, Calcutta 1923; N. L. De: The Geographical Dict. of Ancient and
 Mediaeval India, 2nd ed., London 1927; B. C. Law : Tribes in Ancient India,
 Poona 1943; Indian H. Quarterly XXII. 4, XXIII. 1 etc. 47. The Mahā-
 bhārata describes at length the four yugas, namely, कृत, त्रेता, द्वापर and कलि.
 "The कृत is the age in which righteousness is eternal, when duties did not
 languish nor people decline. No efforts were made by men; the fruit of the
 earth was obtained by their mere wish. There was no malice, weeping, pride or
 deceit; no contention, no hatred, cruelty, fear, affliction, jealousy or envy. The
 castes alike in their functions fulfilled their duties, were unceasingly devoted to
 one deity, and used one formula one rule and one rite. Though they had separate
 duties, they had but one Veda and practised one duty." The reading सोऽ विउत्ते
 = शोकवियुक्तः, though tempting, is not quite satisfactory. The country of अश्मक
 was as though an abode of धर्म or righteousness, (still) not divested of the
 (atmosphere of the) कृतयुग. Compare प्रसवभूमिरेव कृतयुगस्य in the कदम्बरी p. 50, ed.
 Peterson. 48) Both the changes छ and च for क्ष are seen in the readings of the
 mss., कुच्छेले and कुक्षितं. The figure of speech is उत्प्रेक्षा. 49) "विषहेसु Loc. for
 Inst. ? The following passage सुहावणह् etc. is written in stylistic prose, some of
 the sentences in which definitely possess a metrical ring. P has double दृक्
 after दृक्छदृक्, and thus tries to carve out a metrical unit with four quarters,
 each having roughly 18 मात्रा. The reading of ४ सुहावणहण-णि^० makes the मात्रा 18
 in this line. दृक्ण etc. is a good second quarter of a मात्रा. Professor H. D.
 Velankar, Bombay, kindly suggests to me that वासिष्पद्विजसमाउले and वातम्भजसमा-

कृते can be lines of अक्षरमय metre. उपलब्ध and खण्डिता with 13 and 1; मन्त्रा respectively. चिन्तयन् e c is a fourth quarter of मन्त्रा. The idea suggested by अक्षरमयः/खण्डिता is just the continuation of अवित्रतो दृग्जुयस्त. पयस = प्रकृतताप, perhaps refers to the summer heat; or is it that the original reading was 'परयासो? 50) After saying that जुह्वेऽऽ were अक्षरा, the author possibly recollects a similar idea and composes this stanza (found in all the Mss.) which compares (with the help of a श्लेष) women with rivers. Presuming that व and ष could be interchanged हेमचन्द्र notes only वहा (VIII. 136). Pischel, however, records वही and वाही from some modern Indian languages in his notes on that सूत्र. The mss. are agreed on the reading 'वहीओ; the com. perhaps presumes 'वहाओ. 52) पद्मण is identified with our modern पंढन; पंढन < *पद्मण < Prākṛit पद्मण < Pāli पतिट्ठान < Sk. प्रलेट्ठन. पंढन is situated on the north bank of गोदावरी, in the district of Aurangābād, twenty eight miles to the south of it. It is said to have been a great emporium of commerce in the Andhra country and a capital of Andhra. According to Cunningham's Geography, p. 746, the Baiṭhan of Siro Polomaiois of Ptolemy (p. 176); capital of the Andhras whose grandeur is referred to by Pliny IV. XXII. 4, 'Poethan' of Periplus (p. 43) 53) उद्देवो Nom. sing. stands perhaps parenthetically : (my) object (is) that I (would) tell something in short, you (just) hear. 54) Better ऋण for चलन in the com. 55) The figure of speech is आन्तिमान्. The peacocks apprehend, from resemblance, that the thick columns of sacrificial smoke are the dark clouds in the sky. 56) The figure of speech is अतिशयोक्ति. 57) Are we to read गिरितैरिष्टै त्रणि? 58) मोह = मोष? लंपिन्सो चारः. दे. ना. ७-१९. 59) First line can be rendered thus: निर्दयतरमसङ्गन्तस्मिनीन्वेदजलस्योन्मा-र्षनाः, कुम्भ = सूत्र, इ० VIII. iv. 105. 60) The figure of speech is आन्तिमान्. 61) मरहं द्वेषा is the subject; their custom or habit of using turmeric as a part of their cosmetic is being referred to here. गोल्ल < गोदा = गोदावरी; besides गोल्ल this text also uses गोदावरी and गोदावरी, of course, in a proper name; for the chance त, द = ल; similarly साद- (साहण) = डाल; see Pischel § 244. The figure of speech is उत्प्रेक्षा, the sense being that of धुम्बंति एव; compare: अजेन हलिहृषिजराह गोदाह त्रुहाह (v.l. तोयाणि) 1, ग० सू० ५८. Vākpāti also refers to the profuse use of turmeric by deccan ladies in this manner: गणकेयदासियकेससंज्ञभा दक्षिणणाओ णारीओ। इह ता अणायकजलहलि ह्रायवा विरायति ॥ मउडवहो ३७९. 62) In this and the next two gāhās the figure of speech is व्याजस्तुत. 62-1) (B). This gāthā is quite befitting in the context and worthy of our author, though not indispensable. Either the author has added it in some mss., and thus it is inherited by B; or some intelligent reader has added it as verse beginning with *aha navara* to those two verses, from some other source. No conclusive inference is possible. 64) This text mentions the name of the king in three forms: सालवाहन, सालहण and डाल; and the com. adopts different spellings in Sanskrit: शालवाहन, शातवाहन and सातवहन. 65) In this and the next two gāthās the figure of speech is विरोध. The notable variants of k are: लोभार्ण, लोभणा. 66) The variants of k are: वणयिवाण, नव, परलोभ. 67) The variants of K stand thus: न, न, दिव. 69) The author knows that the other side of the moon always remains concealed from us. 70) वोल = गम् (इ० VIII. iv. 162). 71) लहहं रम्यम्। लहहो विदग्ध इरम्ये। दे० ना० ७-१७. The figure of speech is वाच्यलित्त. 72) विरा = लो with वि. इ० VIII. iv. 56; cf. Marāthi विरणे to melt, to disappear. डार may qualify परिचरित्या or can stand adverbially for डार; the author implies

that सल्लभाक्षय was a great patron of poets. 73) पद्भुत = प्रभूत or प्रभुक्त. We have an उपमा here. 74) The march (पथ्याण = प्रस्थान) of the spring season is being heralded by the notes of cuckoos dwelling in the forest. सह = कथ, हे० VIII. iv. 2. The figure of speech is उत्प्रेक्षा. 74*1) (J). This gāthā is in a way befitting. The context is not likely to suffer, even if it is omitted. मंजरि > मंजरी > मंजरी, the last quite a normal form in the Acc. sing. in अपभ्रंश, पत्नी (PSM), here however पत्नी, subsidy given to a king. This verse is found in the बङ्गालम् (Calcutta 1944) No. 635, the only different readings being नरवर for नरवर and लक्ष्य पुहरी for पुहरी लक्ष्य of our text. The figure of speech is निदर्शना, 76) कञ्च न पञ्चते is to be construed as an interrogation. The figure of speech is आक्षेप, 78) Are we to read वियसंतु वि etc.? 79) We have an अनियोगि here. Compare: इह पादमं महामसो जगत्स हिअआई कुणह मितुलाहं। पञ्चा विदह कामो लक्ष्यसरे हि कुमुदशणेहि ॥ रत्नावली, I. 16. 80) गुंदि (or गौंदि) is not traced in PSM.; according to the दे. ना. II. 95, गोच्छा गौंदि गौंदि गौंदि एते चकारो मज्जरीवाचकाः, some of them just illustrate variation in pronunciation; compare Kannada गौंदि, a tuft of hair, a cluster. The com duly explains the word गुंदि, but the text of it reads नो व शुच्छ for गुंदि, so it means that some one has made this change after the commentator: it is an attempt to put a more Sanskrit word for the obsolete देसी term. शूमिय = छदित, हे० VIII, iv. 21. 83) Here we have an उत्प्रेक्षा. Note the second quarter in B which reads it differently. Are we to read in the com. इत्युक्तयुक्तिः? The commentator is quoting here from Hemacandra's अलंकारवृत्तमणि, that being the name of his स्वोपहृति on his काव्यानुशासनम् (ed. काव्यमाला ७०, Nirayasagar Press, Bombay 1901, ed. with Introduction and Notes by Parikh and Athavale, Shri Mahavira Jaina Vidyalaya Bombay 1938). The last sentence of the com. is corrupt; as I have restored it, it alludes possibly to वात्स्यायन's कामसूत्र in which the com. presumes that these terms might have been defined by वात्स्यायन. But I have not been able to spot their definitions in the कामसूत्र; by referring to वात्स्यायन, perhaps the com. means any work on erotics. वाहिप्यह = व्याहियते. 84) The figure of speech is उत्प्रेक्षा. Better read in the commentary प्रियवस्त्री आहृत इत्युक्तिरहस्यम्. 85) We have an उपमा here. The convention of the bride-groom and the bride wearing red garments is also referred to by Haribhadra in his समराह्वकहा (ed. Jacobi, Calcutta 1926); नववरो विव आरसपद्मनिवसंशेवसोहिओ असोयनिवदो, p. 70: रससुयपरिहाया अहियं वियसंतवयगवयवत्त। आसन्नरविसमागमपुत्रदिसिवहुं स्व आरत्त ॥ p. 75. 86) विसह = विहाति. 87) Here the the figure of speech is उत्प्रेक्षा. 91) सवधिकसितास्यामि-दारमिल्लासिनीमिः परिचरितः (waited upon). Her name is चंद्रलेहा (चन्द्रलेहा), so note the shortening of final vowel in the expression चंद्रलेह-नामाए. Note the spontaneous doubling of the syllable (generally after the preposition) in सप्परिहास, पप्फुल (85), सञ्जीवो, परम्बलो (95), सुप्कलिय (228), अहंसण (303), जिमाल (764) etc., see Pischel §196. 93) भुवणवासं, an earthly abode? Better वासमवणं of P. The PSM records पञ्चहृत्, but हेमचन्द्र's spelling is पञ्चिहृत्, दे० ना० IV 28. The figure of speech is उत्प्रेक्षा. 95) Though the ms. B avoids the word जिहाळ by reading that portion differently, we have reason to believe that its reading was महुजो and not मनरो (found in P). We have an उत्प्रेक्षा here, and also in the next verse. 97) विहाविय = विहावित? जिम्भविषा = निर्मपिता. 98) It is equally possible to take पत्तल + अक्षि; पत्तलं पञ्चवहयं पत्तिसमिदं एते त्रयोऽपि तीक्ष्णार्थः। दे. ना. VI.

13; and compare नयणाह समाभियवत्तच्छ परपुरिसजीवहरणाहं । अस्मिपसियाह य मुदे खग्राह व कं न मारंति ॥ वज्रकर्म २९१, 99. एकेकम् is recorded as a देशी word: एकेकम् अन्वोन्यम्, दे. जा. I, 145, Read the com. thus: एकैकं वृषह् वरणकर्मकर्मोः etc. In these five or six verses the author has given us as good picture, perhaps of the premedieval typical paintings with which the courtesans in the palace decked their bodies. It is obviously presumed that they are scantily dressed, and here we get only some illustrative sketches: on her forehead is painted a life-like bee which is sucking juice from a fresh chafa flower; on her cheeks are drawn leaf-sketches with musk-colour with the skirts thereof being decked with mango-blossoms etc; leafy creepers are skilfully pictured on the horizontal region of her gold-coloured breasts; both of her feet are ornamented with the paintings of the couples of swans the beaks of which are affectionately exchanging lotus-fibres with their necks gracefully bent. In conclusion the king observes that to paint an already attractive girl so charmingly is to make her fatally tempting (this is as dangerous as serving milk to a serpent. 102) The reading of B corresponding to विशकुसले, is obviously corrupt in the text and perhaps also in the commentary: the reading चित्रकर्मविपुः indicates that the com. should read चित्रकुसलः and the text चित्तकुसले, thus identical with the reading of P. विद्धकुसले means old or experienced and skilled. Dr. V. Rāghavan observes (Hindu, Madras. 6-7-52): "The term *viddha* in 102 and 823 does not mean old or experienced (*vrdha*); *viddha* refers to a category of painting as the reviewer has pointed elsewhere." See his paper 'Sanskrit Texts on Painting, IHQ, IX. No. 4, Dec 1933". चन्द्रलेखा reminds the king of an earlier occasion when the same painter from the Simhala island came there and took his seat at the gate of the palace (प्रतोलेहारे) and painted or drew a sketch of the king on a leaf, or using some leaf as the canvas (पत्रम् अवलम्ब्य), 103) The मदनमहोत्सव comes during the वसन्त or spring season covering two months of चैत्र and वैशाख. According to the जयमङ्गल commentary on the कामसूत्र (I. 4), सुवसन्तक (सुवसन्तो मदनोत्सवः, तत्र नृत्यगीतवाद्यप्रथाः श्रीवाः । there is a foot-note: माषशुक्लवर्षमीदिनम् ।) is one of the three माहिमानी sports; while among the देशी sports, there is the मदनोत्सव which is characterised by the worship of Madana's image (मदनोत्सवो मदनप्रतिकृतिपूजनम् ।; there is a footnote: चैत्रसितचतुर्दश्याम् । Benaras ed., 1929, pp. 48-49). In a local पञ्चङ्ग by Latkar for the शक year 1869, I find that there is अनेंगमः mentioned on चैत्र शु० १३, and वसन्तधीपंचमीरतिरामपूजा on माष शु० ५. During this festival, according to the रत्नावली of हर्ष (c. 606-648 A. D.), men and women of the town are dancing with joy, the latter splashing water with syringes; the streets are full of चर्चरी sounds accompanied by drum beating; and perfumed powder is scattered everywhere. The king and others take special interest in witnessing the various scenes, and the queen worships Madana on that day. The समराहचक्रहा of Haribhadra (c. 750 A. D.) gives some descriptions of this festivity. During the festival variously dressed चर्चरीs, or the singing parties, of different classes of people (washermen etc.) march through the streets (पक्षे भयणमहूतवे निगम्यासु विनितवेसासु नवरचचरीसु तद्वज्रवर्षपरिपणु बहुजगपर्वसगिञ्चं वसंतकीलमणुवंतणे विद्धा समासन्नचारिणी वरवसोहृगवचरि ति । p. 43, B. I. ed., Calcutta 1926). The king and others are specially invited by the citizens to witness the चर्चरी; and the king, we find, deposes the prince (Ibid. pp. 720 ff.).

It appears from another context that various prominent men (as well as the चर्चरीs) gathered together in a park outside the town to celebrate this festival. We get an expression मयणतेरवी which indicates that मयणतेरवी was one of the days of this festivity (Ibid. pp. 408, 442). In the story of बंभदत्त (सुखबोधा on the उत्तराख्यान by देवेन्द्र, A. D. 1073; Jacobi: Ausg. Erz., p. 2.) there is mentioned a चर्चरी of even चाण्डालs at the time of the मदनमहोत्सव (अथवा मयणमहोत्सवे जाए पवतासु नाणाविहासु लोगचर्चरीसु नबतेसु तरुगतस्त्रीगणेषु चित्तसंभूयाइपगणं पि चर्चरी निगमा।). Every one of these texts refers to चर्चरी in connection with this festival; and our author too uses मयणचर्चरी (verse 112) almost in the sense of मयणमहोत्सव. That indicates that चर्चरी was an important, if not the main feature of this festivity. A study of the above sources shows that the term चर्चरी is used with different meanings. It means a kind of गीति or song, to be distinguished from द्विपदीलक्ष्म, as well as a special गति, gait of march or stepping (चर्चरीसंगो गीतिविशेषः। गति-विशेषोऽपि चर्चरी। यदुक्तम्। द्रुतमन्धलयं समाश्रिता पठति प्रेमभरापटी यदि। प्रतिमण्डरासकेन वा दुनमथा प्रकृमा (प्रकृता?) हि चर्चरी ॥, quoted in the Notes on रत्नावली, ed. Godabole and Parab, Bombay 1890; p. 5). It could be sung singly or by a party of two or more than two in a procession. It is such singing-and-dancing parties in procession that constituted the main feature of the मदनमहोत्सव. राजशेखर (c. 900) in his कर्पूरमञ्जरी, IV, introduces a चर्चरी of 32 dancing girls who are variously singing, stepping and acting, and thus presenting different poses, gestures and scenes. 104) चर्चरी means also festive merriment, and a festival in general. That appears to be confirmed by the remark of the commentator: परिहासगोष्ठीसुखचर्चरीकेलिप्रियं यथा भवति etc. 105) The MS. B shows partiality for the spelling सिंढल for the सिंचल of J. 106) Is it that नरेक्षर and कटक have also a secondary meaning, charmer and charmer's ring, respectively? यक्ष was perhaps the popular name given to the spies. This episode of चन्द्रकेशा, it will be seen, has no inherent connection with the plot of our tale: at the most it gives an opportunity to the author to give a description of the paintings on her body whereby the painter from Simhala is introduced; this further gives an occasion for the minister-prince to report to the king (according to one MS. after being inquired by the king in verses 106-1-2) what he had heard from the spies about the expedition of विजयानन्द and पौडिस against the king of सिंढल. It is perhaps a कथान्तर, which according to खट, is found in a कथा, see Intro. pp. 41-42. अण्डंति = आसते. 106-1-2(B). The text reads consistently even without these two gāthās found in B only. But their presence makes the context clear. The remark of the Minister-prince reminds the king of the military expedition against the king of Simhala, and hence this inquiry. The spelling पौडिस or पुडिस is uncertain: evidently it is an un-Sanskritic word. 107) उद्यहीतवन्मि संपतो, note the use of Loc. for the Accu. of destination or goal. 108) Rather निरास्त्यः for निरास्तः in the com. यवसेमन fodder and fuel. 110) परस्ते = "प्रासाथः", परस्ते बहुविधितः सुन्दरब। दे० ना० VI. 68. 111) Are we to read भीषिता for विभीषिता in the com.? 112) क्षणवेले = क्षणवेले वेक्षणतरु, some other time; अण = अण्ण; साहिज्जसु (also in 866) is Imperative II sing. Analytically it is the stem of the Potential with the Imperative termination and meaning. On मयणचर्चरी see the notes above on 103. वोल = वल्, द्वे० VIII.

iv. 162. 113) महसवियार्हं = महसविकानि, gifts connected with the spring-festival.

114-45) The Purohita announced to the king that it was mid-day, that the bath was ready and that the Brāhmanas were waiting at his door. As the king rose from the Hall of audience, there was a great tumult in the Hall; and because there was a pressing rush in the courtyard, people took long time to go out. While the musical instruments were being played upon and the bards were singing, the king had a luxurious bath, offered libation to deities etc., gave gifts to Brāhmanas, enjoyed rich meals in suitable company, and retired to his inner chamber where he was being happily entertained by poets etc. Just then the door-keeper conveyed to him that the commander-in-chief Vijayānanda, who had come in tattered dress from his expedition, was waiting to have his audience. The king looked at the minister Bhaṭṭa Kumārila and expressed surprise at the condition of Vijayānanda. Bhaṭṭa Kumārila assured the king that the commander could not have been defeated, but must have come on some business. The commander was immediately received in; he took his seat, and in reply to king's anxious inquiry, he narrated thus in privacy.

115) Both the readings मज्जण and मिज्जण violate the metre, while सुमज्जण would involve some repetition of sense. So I have adopted the reading. सुमज्जण, which, in my opinion, is an auditory representation of सुमज्जण in which ञ does not make position. According to Hemacandra, छन्दोनुशासन, p. 1 (Bombay 1912). ञ् and ञ are not often conjuncts, and the short vowel preceding them is not metrically long. In the गउडवद्दो we come across some such instances, see verses 125, 161: गुहालिङ्ग etc., पदसमोष्ठाण etc. The learned editor of the गउडवद्दो is quite aware of the phonetic value of ञ् and ञ. In this poem there is one instance where ञ् is not a conjunct, see verse No. 1285. Trivikrama and his followers admit a form पुष्पाद्दो, which is justifiable in Prakrit only when the pronunciation of ञ् is not that of a conjunct; see Trivikrama's grammar I. ii. 37 and षड्भाषाचन्द्रिका (Bombay 1916) pp. 43, 61. By construing दिववरस्यो विसुरेद we can easily escape both the pitfalls, in which the commentator has involved himself, namely, suggesting a new meaning for the root विसूर and supplying an additional predicate वर्तते for the second line. पिचच or निचच according to the gloss means नित्यदान, day-to-day gifts given to Brahmins (see gāthā 128 below), perhaps to be distinguished from नैमित्तिकदान, occasional or ceremonial gifts. 116) जयसद्दो for जयसद्दो, perhaps due to metrical needs. 117) भटः warrior, भण्डः jester; भोगः बयस्याः is not confirmed by lexicons, भोग, भगवत्स्य आदि गुरुस्थानीय लोक (PSM); भोगिन् or भोगिक means 'the headman of a village'. 118) According to Hemacandra गोल्ल = क्षिप् and उम्मत्त्व = अन्वयाम् (द्वै० VIII, iv. 143, 165): better render गोल्ल etc. as क्षेपणोन्मथिताननः. पोकक appears to be the same as पोक = ब्याहृ (द्वै० VIII. iv. 76), compare Marāṭhī पुक्करणे to announce, to call. Both the forms केर and डेर are current. 120) Is it that the मुकुट was used by all people in general, or is it just a poetic flourish? Render thus एकेकम् अन्ननस्तम्भतः लोकः I, 121) The emendation काहिं वि is required to qualify विलसिषीहिं. पेल्ल is equated with क्षिप् by हेमचन्द्र and with प्रेर by मार्कण्डेय; so the rendering प्रेर्यन्ते is more suitable than क्षिप्यन्ते; the com. -rendering वीच्यन्ते is not altogether

ther ruled out. All the mss. read पिबि for पिहु (of course, suggested by the editor); the commentator's परिस्तनैः may hint that the original reading was perhaps परिथणोहै, पिबि to be taken as a देसी word of Dravidian origin, meaning 'big'. 122) Hemacandra also spells it तण्णाव, दे० ना० V. 2; the com. however तण्णाव = तस्तान्त. दुष्णोञ्जो = दुर्वोद्धाः. 123) Hemacandra equates विन्च with बर्मेन्, हे० VIII. iv. 421; but elsewhere in the grammar, ibidem 350, it is used in a quotation in the sense of 'inter space' or 'gap between two entities'; on the etymology of this word, see प्रेमी-अभिनन्दन-ग्रंथ, Bombay 1946, pp. 74-80. Construe इवदेविते (पुरुषे) समापतिते. 124) These descriptions, it appears to me, are less factual and more poetical. In the com. rather प्रदेशः कथयति. 125) बाह्विप = व्याहृद्, हे० VIII. iv. 253; compare Marāṭhī बाह्वणे Explaining the कल्ल called म्हेच्छित्त-विकल्पा, the जयमङ्गल com. on the कामदूज gives a couple of quotations (Benares ed. 1929, pp. 34-35) which may be compared with those given in our commentary : तद्यथा कैटिलीयम् । कादेः क्षान्तम्य कादेव स्वरयोरुभयोरपि । विन्दुमणोर्विपर्यासाद् दुषांप्रमिति संज्ञितम् ॥ अको खगो घदो चव चटां जगो तपी नमी । यशो रथी लसी चेति मूलदेवीयमुच्यते ॥. See also जैनचित्रकल्पद्रुम, Ahmedabad 1935, pp. 6-7, especially the following quotation: आद्यः काद्यो ज्ञेयाः खगो घटाः परस्परम् । शेषवर्गेषु वर्गेषु मूलदेवेन भाषितम् ॥ स्वरः स एव कथ्यते । इति मूलदेवी लिपिः । Dr Raghavan calls this 'code dialect within one's group.' 127) Rather मद्कत्वा or मक्त्वा for मज्जित्वा in the com. from the root मज्ज् or मस्ज् 6 P. समाण = समाप्, हे० VIII. iv. 142. 129) The meaning of this verse requires the reading भुतो, which is found in B. The gloss भोक्तु should really belong to the first word of the next gāthā with which भुतो got contaminated. 130) अंतो-अत्याण-हरं = अन्तरा-स्थानगृहम्, private chamber. 131) सहिहृद् = सहिकेः. P explains एकसरियाए with the gloss एकदा, see also 178 below; according to Hemacandra, एकसरिअं इतिव्यर्थे संप्रत्यये च प्रशोकव्यम् । हे० VIII. ii. 213; at 178 Hemacandra's meaning suits well; compare Marāṭhī एकसरे. Perhaps it goes back to एक + अवसर. The weakness of the form of this verse as given in B is that the com. has to supply a predicate for the first line : जात इति शेषः । परिहारो = परिहारो. 132) कर + ओषणिय, for the use of ओषणिय see gāthās 527, 729 and 887; Hemacandra's spelling is slightly different, ओषणय = व्याप्, हे० VIII. iv. 141. कर + ओषणय, covered or shaded by the right hand, the door-keeper, being quite old, is aiding his eye-sight by shading his eyes or the face with the right palm. 134) Are we to read अतर्कितमेव in the com.? 135) In the commentary एतावदवस्थान्तरम् ? 136) Render the text thus : 'वस्तु-विस्तार-विस्तृत-मतिरपि. 136*1) (P) This gāthā only explains what is suggested in the earlier one, and can certainly constitute a part of the narration. The context does not suffer even if it is omitted. Hemacandra has noted both कड and कर्ह for कथम्, हे० VIII. i. 29. 137) Metre is spoiled by कुमारिलेण. 138) Referring to Aufrecht's Catalogue, we find that he mentions, in connection with चक्रपाणिजयकाव्य, the anthology सुभाषितावलि from which the following two verses may be quoted: 24-विष्णुर्वा त्रिपुरान्तको मक्तु वा ब्रह्मा सुरेन्द्रोऽथवा भानुर्वा शशिलक्षणेव भगवान्बुद्धोऽथ सिद्धोऽथवा । रागद्वेषविचारिभोहरहितः सत्त्वगुणकम्पोयतो यः सर्वैः सह संस्कृतो गुणार्थस्तस्मै नमः सर्वदा ॥; 25-शोक्रेयं स्वामिदत्तस्य तत्सूत्यै काव्यकक्षितः । शोकरेतकविनामाई चक्रपाणिजयामिधम् ॥. Here the name is चक्रपाणिजय; our com. is quoting a verse from चक्रपाणिजय; whether they are identical or different cannot be said at present. In the Jaisalmer Bhaṇḍāra there is a ms. of चक्रपाणिजय, 117 leaves, complete 13 × 2, see Catalogue of Mss. in Jaisalmer Bhaṇḍāra, G. O. S., XXI, p. 35, Baroda 1923.

M. Krishnamachariar, though he refers to only Aufrecht, reads the title चक्रपारि-
विजय, see History of Classical Sanskrit Literature, Madras 1937, p 307. The
Cakrapārivijayamahākāvya is lately edited from the Jaisalmer ms. by Prof.
K. R. Shastri in the Rājasthāna Purāṭana Grantamālā, No. 20, Jaipur 1956; and
the verse quoted by the commentator, यः स्वामि etc. is found in that Kāvya at VIII.
19, the only difference in the reading is that the Kāvya reads मूकः for our read-
ing मूढः. It is perhaps obvious that our commentator is using the Jaisalmer
ms. which is the only known and available ms. of that Kāvya. 139) कदापि = कदा +
अपि. 140) जोहक्खो दीपः, दे० ना० ३-४९. If not the whole verse, at least the second
line forms the statement of the king. 142) अहच्छ = गम्, है० VIII. iv. 162, so सम-
च्छिन्न = संगम्य, संगम्य, having gone to or met, or having embraced (perhaps a देशी
signification), see also gāthās 873, 1231 and 1278 where this root is used.
According to दे० ना० VIII. 20 : समहच्छिर्यं अतिक्रान्तम् । 143) समासत्यो = समाश्रितः,
comforted. 144) Hemacandra's illustration : दूतेः मज्ज ह्यभयं at है० VIII. iv. 23 comes
very near the expression in this text.

VIJAYĀNANDA'S ACCOUNT OF HIS EXPEDITION, 146-920

146-163) " Sir, it is a long and fruitful tale. After the king of
Malayācala was subjugated and the Pāṇḍya king was quieted, and when
attempts to cross the ocean were being made, the minister Pottisa talked
to me thus : ' Please do not continue the military operations, because king
Śilāmegha is duly equipped and cannot be easily defeated on the field.
According to the rules of polity, fighting should be the last resort, so a
skilled messenger should be sent to him for peace-talks : if words can be fatal,
no need of poison any more. I hear, Śilāmegha has a loving and most lovely
daughter, Lilāvati by name. On her birth-day a celestial voice announced
that her husband would be a Cakravartin and get divine attainments.
Astrologers too have confirmed this. If he presents his daughter to our
worthy master, everything is achieved. Under these circumstances peaceful
negotiations are more welcome.' The Minister Pottisa approved of my
proposal that I myself should go, instead of a messenger, to Śirnhala island,
so that Śilāmegha would be affectionately inclined to betroth his daughter
to our master.

146) सुमणो^० = सुमनोरथानाम्. Here कोञ्जल cannot be taken as the name of the
author. 147) It is between प्रतिष्ठान and रामेश्वर that we have to locate the मलया-
चक्रधिप and पाण्ड्यराज. According to Dey's Dictionary, the Malayagiri stands for the
southern parts of the Western Ghāts, south of the river कवेरी, called the
Travancore Hills, including the the Cardammun mountains, extending from the
Koimbatour gap to Cape Comorin. Our author mentions, neither the name of
the king nor of the territory over which he ruled and which included the Malaya
mountain. पंडिराज or the पाण्ड्य king must have been the ruler of the territory
round about मद्रुत which was the पाण्ड्य capital. समिधमिम = शमिते, quieted; according
to व णिधमिमि = निहते (णिधिमि being a scribal slip). Better पाण्ड्यराजे in the com. 148)
परियम्य = परिक्रम्य, preparation (in the कथासहितकार), 'undertaking. Dr. V. Raghavan
observes thus in his review, Hindu, Madras, 6th July, 1952 : ' It may be pointed

out that a *Silāmegha*, king of Ceylon, associated with the composition of the Sinhalese treatise, *Sīya-bas-lakara*, is known about the time which is reasonable for the *Lilāvati*, viz., circa 800 A. D. ' 149) जोहिदं-वोचयितुम्. The rendering प्रतिभट्टे: perhaps indicates that the commentator had before him a reading like परिभवेहि. विहि^० = विधि (good) luck. 151) Why not *भोज्या? सिरिमाहणे = श्रीमणिगणः. It is not unlikely that the commentator is acquainted with the gloss in MS. P. : compare the notes नयविक्रमोपभोग्या, संपद्यमाने etc. 152) संते = सति. संपद = संपद, rather than संपत् (है. VIII. iv. 219), as the sense requires here. Elsewhere Hemacandra records this word in another form : संपदियं लब्धम्, दे० ना० ८-१४; compare Marāṭhī सापडणे; Guj. सापडवुं, 153) अथसत्येहि Inst. pl. for Loc. pl., quite a normal phenomenon in Prākṛit: these are often interchangeable, perhaps under the influence of popular speech, for in Apabhraṃśa we get identical forms in Inst. and Loc. pl. See A. M. Ghatge: Instrumental and Locative in Amg., Indian H. Quarterly XIII, 1, pp. 52-58. Neither the gloss अर्थशास्त्रैः nor the improved reading of B, अथसत्वस्मि, is quite to the point 155) The com. not only knows the alternative reading वायाए (besides the one, possibly अमएण, interpreted by him) but his text as preserved in B also reads वायाइ (through scribal slip बालाइ); compare यशस्तिरुक्तचम्पू—साम्ना दानेन भेदेन यत्कार्यं नैव सिध्यति । तत्र दण्डः प्रयोक्तव्यो वृपेण भ्रियमिच्छता ॥ सामसाध्येषु कार्येषु को हि शस्त्रं प्रयोजयेत् । मृतिहेतुर्गुडो यत्र कस्तत्र विषवायकः ॥ III. 91-92. 157) Better अशरीरिख्या in the com. 158) It is a favourite theme in नाटिकासु like the रत्नावली of हर्ष and in सट्टकासु like the कर्पूरमञ्जरी of राजशेखर where it is prophesied about the heroine-princess that her husband would be a universal monarch. It is interesting to note that, like लीलावती, रत्नावली too is the daughter of the king of सिंहल, and the prophesy about her runs thus: यासौ तत्रभवतः सिंहलेष्वरस्य दुहित्वा रत्नावली नामासुष्मती सिंहादेसेनादिष्टा योऽस्याः पाणिग्रहणं करिष्यति स सार्वभौमो राजा भविष्यतीति । Act. IV. वर in the sense of 'choosing', 160) In प्राकृत the word भायण is both Mas. and Neu. है० VIII. i. 33. 163) The reading of the text, the gloss and the com. are agreed in taking the word आहुत्तः; thus we have both आहुत्त and हुत्त in the sense of अभिसुख, प्रति etc.; see है० VIII. ii. 158, दे० ना० ८-७०, and PSM. Under 431 below the com. quotes as it were a sūtra, namely, प्रतेराहुत्तः, the source of which I have not been able to trace.

164-214) Next morning I started from the camp, attended by a choice retinue, and soon reached the shore of the ocean, wherein the bridge, which marks the daring feat of the Monkey-chief, still commemorates Rāma's activities (Ocean, its shore etc. described 165-75). After paying respects to Rāmesvara I boarded a boat with my attendants. Before we crossed the ocean, there started such a terrific gale that our boat was blown off to the confluence of river Godāvari on the eastern shore, and it wrecked on a boulder. Thereafter, seated on a wooden board I reached the mouth of river Godāvari. Boatmen told me that all my attendants were no more; they consoled me in my adversity and encouraged me to try for a better future. Deferring to their advice I dissuaded myself from committing suicide, and mourned my sad lot. I decided to start again on the same mission and proceeded towards the camp following the directions of boatmen. I entered a forest and reached the Sapta-Godāvari-Bhīma

I refreshed myself in the stream of Godāvartī which flows into the ocean with seven mouths, went to the temple of Īśvara, sincerely offered prayers to Him, and rested in a monastery in which stayed a nude Pāsupata ascetic (Described 204-5). He inquired about my whereabouts. I told him that I had come on pilgrimage. We had a great deal of talk, and he became attached to me. When it was midday, he told me how he lived on fruits and roots and how no food suitable to me was available there. He went out to bring some eatables. I saw a great miracle. The trees filled his begging bowl with various kinds of fruits with which he kindly fed me.

164) In course of his narration, विजयानन्द addresses the king as परमेश्वर; construe अहं संचलिओ, परियरिओ = परिचरितः? 165) According to the epic legend श्री or लक्ष्मी 'sprang from the froth of the ocean, in full beauty with a lotus in her hand, when it was churned by gods and Asuras', naturally the ocean is her कुलगृह. महामहेश्वर = an abode of विष्णु. 'In the महाभारत and in the पुराण, विष्णु is the second member of triad, the embodiment of the सत्त्वगुण, the quality of mercy and goodness, which displays itself as the preserving power, the self-existent, all pervading spirit. As such, his votaries associate him with the watery element which spreads everywhere before the creation of the world. In this character he is called नारायण, 'moving in the waters', and is represented pictorially in human form slumbering on the serpent शेष and floating on the waters. This, too, is the position he assumes during the periods of temporary annihilation of universe.' 167) There are some ten instances in this text (verses 167, 188, 251, 464, 473, 605, 648, 684, 778 and 987) where this form परिचितयम्हि or परिचितयम्हि occurs in the readings of our MSS. P group favours परिचितयम्हि (only once P has परिचितयम्हि but J परिचितयम्हि at 605); B generally favours परिचितयम्हि, except in two cases where it reads परिचितयमि or परिचितयम्हि (473 and 987) The reading परिचितयम्हि may stand for परिचिन्तयामि, though its authenticity is questioned by Pischel § 454-55, especially because analogous forms like भगम्हि, बभम्हि and विसम्हि (see the Glossary) are found in this text. As to परिचितयम्हि it is identical in pronunciation with परिचितयं हि, so it may stand for परिचिन्तितं हि or परिचिन्तित + अस्मि, परिचिन्तित being used in the sense of the past active participle (see also the use of मणियम्हि 833, बलियम्हि 650) परिचिन्तितवती, which would be justified only when the subject is of Fem. gender. This usage is not altogether unknown in Sanskrit. We can thus understand the commentator's rendering परिचिन्तितवत्यसि but not his परिचिन्तितवान् अस्मि (see 251, 987) which presumes परिचितयम्हि (or परिचितयम्हि in B) = परिचिन्तितः + अस्मि, not quite a justified equation. We may accept one or the other interpretation, परिचिन्तितं हि or परिचिन्तितवत्यसि, according to the context. Not to be dogmatic I have starred my chāṡā in some places (648, 778). 168) उवेण्ण or उव्येण्ण = प्रसद्, हे° VIII. iv. 77. 169) In this and the next gāthā the figure of speech is विरोधाभास. विसमङ्गो = विषमयः; it is interesting to note that Hemacandra gives this very form by way of illustration: मन्वन्मन्वे आदितः स्थाने अहं इत्यादिना भवति वा ॥ विषमयः । विसमङ्गो विसमयो ॥ हे° VIII. i. 50. See दुष्कर्मण्या at 658. Compare विषे जलधरैः पीतं पूर्वच्छायाः पविच्छायाः ।. 170) Note the shortening of the final vowel of the first member of the compound in मन्वायसंदिओ.

also सुख-सुख at 34 above. 171) Hemacandra's spelling is उपाक but this text reads उपाक, see also 1329 below. The expression अत्र वि पश्यते perhaps implies that the author had personally seen Rāma's Setu. Dr. P. V. Bapat and myself visited (on 26-12-1937) Dhanushkodi where an indistinctly visible strip of sand was pointed out as Rāma's Setu; but we were hardly convinced that anything like this could be called the Setu. According to some the name रामसेतु ' is given to the line of rocks in the channel between the Continent and Ceylon, called in maps "Adam's bridge." According to the com., प्लवगपति means सुप्रीव. ' According to the रामायण, नल, a monkey-chief, said to be a son of विश्वकर्मेन, had the power of making stones float in water. He was in Rāma's army, 'and built the bridge of stone called Rāma setu, or Nala-setu, from the Continent to Ceylon, over which Rāma passed with his army.' We have an उत्प्रेक्षा here, and something like निर्दर्शन in the first line. 172) J reads सवास = स्ववासगृह, her own private chamber. Rather तरलतरङ्गस्तीर' etc. in com. The figure of speech is उपमा. 173) We should expect यत्र तदविकसित etc. in the com. 174) Instead of 'बाउल्लयाहि' we should expect the reading 'बाउल्लएहि' to qualify सलच्छय तरुहि. In these three consecutive gāthās the author is referring to 'the ocean as an abode of लक्ष्मी, as a source of Wine and as a habitat of ऐरावण; he has in view the legend of the Churning of the Ocean out of which came the fourteen Jewels enumerated in the following verse: लक्ष्मीः कौस्तुभपारिजातकमुद्रा चन्वन्तरिखन्द्रमा गावो रामदुषाः सुरेश्वरगजो रम्भादिदेवाङ्गनाः । अथः सप्तमुखो विष हरिषत्रुः शङ्कोऽभूतं चाम्बुधे रजानीह चतुर्दश प्रतिदिनं कुर्युः सदा मङ्गलम् ॥ The variants of क are: लजाहि, 'छत्र'. 175) ओहंसो चन्दनचर्मणशिला चेति धर्मैः, दे० ना० १-१६८; कणई लता Ibid. २-५, जमि on (the shore of) the ocean? The variant readings of क are: कणभ, परिमल्लासिओ. 176) तत्र, on the shore. Is it that the com. presupposes the reading सिरिमउड? Rāmeśvara on the southern coast is a celebrated place of pilgrimage, and contains a huge and magnificent temple. If is the name of one of the twelve great Liṅgas set up, as is said, by Rāma at the place. Dhanushkodi and Rāmeśvara are very near each other. Today we take a boat to Ceylon from Dhanushkodi; formerly, as our author implies, one could start in a boat for Ceylon from Rāmeśvara. 177) Better सुयम्मे = सुजन्मनि for सुकर्मणि and सुजन्मा for सुकर्मा in the com. Better दक्षपदमनः in the com. नीर will have to be taken once in the sense of निम् or निर्. We have विरोधाभास here. Gāthās 177-78 are to be taken together. अकुलीणे etc. qualify बोहिन्धे in the next gāthā. 178) According to the com. शकसारिवाए = समकालम् see 131 above. 180) गोल or गुरु = क्षिप्र, दे० VIII. iv. 143, but according to बरुचि and others गोल = नुर; the expression can be rendered: जलप्रक्षेपबोहिलितः. पुब्बोवहि = पुब्बोवहि, Acc. sg. without अनुस्वार is quite common in Apabhraṁśa. As we want it, the com. presumes the reading: गोलसारिसंगमे. 181) सयखंड = सयखंडं. The commentator's explanation of the loss of अनुस्वार in पुब्बोवहि above and सयखंड here by quoting दे० VIII. i. 28 is not quite convincing; if he wants the authority of a rule from the Prākṛit Grammar, he should have better quoted the next सूत्र, namely, मासदेवां । I would take these as popular Apabhraṁśa forms, quite recognised by अपभ्रंश grammar, दे० VIII. iv 344; and it is the home or popular usages that are quietly creeping into the literary idiom of the author. We have an उपमा here. 183) The reading of a पुच्छय सि

(<पुच्छिभ्यं सि<पुच्छिभ्या सि), the gloss पृष्ठा मया and the commentator's rendering मया ते यानपामिकाः पृष्ठाः tempt one to postulate the original reading as पुच्छिभ्या सि, सि being the Inst. sing. of अस्मद्, already recognised by the grammar (हे० VIII. iii. 109) and phonetically just a weakening of मे. If पुच्छिभ्यं सि is the original reading, it is to be explained thus : पुच्छिभ्यं सि <पुच्छिभ्यं अस्मे = पृष्ठा अस्माभिः, अस्मि being the weaker form of अस्मे which is recognised by हेमचन्द्र, VIII. iii. 110, as the Inst. pl. of अस्मद्. See the foot-note No. 2 on 192 below, the readings as well as the gloss. 184) परिजन is Mas. in Sanskrit, so note the change of gender here, B however tries to restore it. 185) इय-देव्वाहि = इतरैवात्, the Abl. often denotes 'origin', both objectively and abstractly: here of course, the latter; the com. takes it somewhat differently. तुम्हंविद्या = युष्मद्विद्याः, अहम् = अचम्ये-जनोचितानि ? 186) सखिहवा = स्वविभवाः; note the cases of spontaneous doubling of the second syllable under 91 above, compare सखिवर = सखिवर. The figure of speech is दृष्टान्त. Better खियास्व or खियोथाः for खियाथाः in the com. 188) विद्येपः movement, activity. 191) एह = एतावत्. The fourfold division of बुद्धि referred to by the commentator is peculiarly Jaina, compare नन्दीसूत्र, सू० २६-उपपत्तिआ वेणुइभा कम्मया परिणामिआ । बुद्धी चउत्विहा उता पंचमा नोवलम्भइ ॥. Some extracts from Malaya-giri's commentary would be useful here: उत्पत्तिरेव न गाम्नाभ्यासकर्मपरिशीलनादिकं प्रयोजनं कारणं यस्याः सा औत्पत्तिकी । यथा विनयो गुरुशुश्रूषा स प्रयोजनमस्या इति वैनयित्री । तथा अनाचार्यक कर्म साचार्यकं शिष्यम्, अथवा कदाचित्कं शिष्यं सर्वकालिकं कर्म, कर्मणो जाता कर्मजा । तथा परिभ्रमन्ताग्रमनं परिणामः सुदीर्घकालपूर्वापरपालोचनजन्य आत्मनो धमविशेषः स प्रयोजनमस्याः सा परिणामिकी । Agama-daya-samiti ed., Bombay 1924, pp. 143-144. 192) For the basic reading of बहु मणयं हि in the light of available readings and its interpretation, see the discussion about पुच्छिभ्यं सि above under 183. The com. prefers बोहित्यक for बोहित्विक. 193) The com. reads काहिलहि = कातरभ्यः. The reading काहिलाहि is quite significant; काहिलो गोपालः, दे० ना० २-२८; काहिलो वत्सपालकः Trivikrama's Grammar IV. iii. 71. सि for वि after a nasal is quite normal in अपभ्रंश which appears to have influenced our author's expression. Here उवएतो stands for उवएत्, a confusion between Nom. and Acc. sing. If we look at the readings under foot-note No. 9, we can get some idea as to how सि might have developed from वि. Better render इस्तावत्स्यत्वमुपयन्ति. The second line is metrically defective. It can be improved either in the manner of B or as suggested in the foot-note in square brackets. The figure of speech is दृष्टान्त. 194) The context (that विजयानन्द is narrating his tale to the king), the syntax (that the predicate should agree with the subject अप्या, Nom. sing.) and the earlier and subsequent usages (namely, विणिवत्तिओ अप्या in gāthā No. 187 and संचलियो in 195) almost force us to conclude that the basic reading might have been सजिओ for सजिमो, though the available documentary evidence supports सजिमो. But we can take it as a decision in the first person; in that case अप्या is used for Acc. sing., i. e., अप्यां सजिमो. 195) विच्छूह = विक्षित, हे. VIII. ii. 127. iv. 143. 198) हेमचन्द्र gives आलिह as a substitute for स्तुह (VIII. iv. 182) and equates आलिह with आलिह by a special rule (VIII. ii. 49). Just as मुह (besides मूह) goes back to the root मुह and दुह to बुह, it is not unlikely that आलिह comes from the root आलिह. Pischel (§ 303) rightly postulates a word* आलिह (besides आलीह). 198) उर्यको पइ उच्छ्रयः समूहो बह्वं चेति चतुरस्रः, दे० ना० १-१३०. According to the commentator, the author is referring to

(the temple of) Bhīmeśvara Deva on the bank of गोदावरी the current of which flows into seven streams. The temple of ईश्वर is clearly mentioned below in gāthā No. 200. गोदावरी flowing in seven streams at its confluence is well known as सप्तगोदावरी, see आदिपुराण, 29.85, of जिनसेन (c. A. D. 838) and कथासरित्सागर, 19.97, of Somadeva (between 1063 & 1081 A. D.). The variants of K are: निबद्ध, निदोष, 199) सप्तास्थासाधित or सप्तास्थासाधित, 200) B reads सच्छब्द; P reads अच्छब्द which according to the gloss means स्वच्छब्द. 201) Rather सिरमउच्च as in 176 where, of course, the com. appears to presuppose the reading 'सिरि'. त्रिपुर is another 'name of the demon बाण, because he received in gift three cities from शिव, ब्रह्मा and विष्णु. He was killed by शिव, 'अन्वक'-A demon, son of कश्यप and दिति, with a thousand arms and heads, two thousand eyes and feet, and called अन्वक because he walked like a blind man, although he saw very well. He was slain by शिव when he attempted to carry off the पारिजात tree from स्वर्ग, 'शिव wears as his garment the elephant's skin which belonged to an असुर named गज, who acquired such power that he would have conquered the gods, and would have destroyed the Munis had they not fled to Benares and taken refuge in a temple of शिव, who then destroyed the असुर, and, ripping up his body, stripped off the (elephant) hide, which he cast over his shoulders for a cloak.' With his third eye शिव 'reduced to ashes काम, the god of love, for daring to inspire amorous thoughts of his consort पार्वती while he was engaged in penance.' मदन with his body so destroyed is called अनङ्ग. गिरिसुता is पार्वती or देवी, the daughter of हिमवत् and the wife of god शिव. 201) Generally त्रयी means three Vedas, but because निवेद्य is already mentioned, it has to be differently interpreted. Note that the P gloss and the com. offer different meaning of त्रिमन्त्र. Better स्तुतिगोचरीकृत्य in the com. 203) Better read in the com. कोणकोपविष्टजटाधरं qualifying वरमठायतनम्. There is an उप्पमा here. 204) Why not render सितजटाभारविनत etc.? ओहामिय = अभिभूत, see षड्भाषाचन्द्रिका (Bombay 1916), p. 178. 205) In these two gāthās we have a description of an aged पाशुपत ascetic. his hair was matted; his body was besmeared with white ashes; he was decked with a rosary of beads; he was seated on a भद्रासन: and he was nude. In reply to my enquiry whether Pāśupatas are associated with Drāksārāma (see the Intro p. 55f.) my friend Mr. B. V. Krishnarao has kindly written to me thus (his letter of 19th Sept. 46): There is no Pāśupata Maṭha or Pāśupatas as such here. But the Pāśupata doctrines are carefully followed by a sect of Brāhmanas of the Godāvari East and West and Kistna districts, known as Ārādhyas; and the inscriptions found here reveal the existence of a Pāśupata Maṭha here in by-gone times, before the 14th century A. D." 207) Pischel has noted कर्मोहितो only in अर्धमागधी (§ 428); here we get the form कर्मोहितो, 210) संपद्ध = संपद्यते, see 152 above. 211) So far as sense is required उबकअहह = उपरुध्यन्म is a better reading. 213) As the reading stands, अदर्शिन्या वनसत्या (according to B वनधिया), वनसती a sylvan lady. Or वनसत्या? दुसंपद्ध = दुःसंपादे or दुःसंपाद्यम्. Compare with gāthās 212-13 the following passage from the कादम्बरी, p. 134, ed. Peterson: विवितसकच्छुतान्ता चोस्याय सा कन्यका भिक्षाकपालम्मादाय तेषामायतनतस्त्र्यां तलेषु शिवचार। अचिरेण तस्याः स्वयंपतितैः फलैर्युतैः भिक्षाभाजनम् । आगत्य च तेषां फलानामुपयोगमाय नियुज्यती कन्दारीडम् । आसीद्य तस्य चेतसि । गच्छति स्वस्वसाध्यं नाम तपसा । मुक्तिमतः परमाधर्मं यत्र व्यपगतचेतना अपि

सचेतना इवास्मै भगवत्यै समतिसुव्रतः फलन्यासानुग्रहदुपादयन्ति वनस्पतयः । चित्रमिदमालोकि तमस्मानिरदृष्टपूर्वम् । 214) Literally मुंजाविभो = भोजितः.

215-72) With the advent of evening the ascetic told me with regret that there dwelt in that forest a demon Bhisapānana by name who was very invincible and did not allow others to stay there at night; and that therefore, before it is dark (Description of evening scenes 218-23), I should go to an adjacent hermitage where dwell two nuns, a Yaksa girl Mahānumati and an ascetic's daughter Kuvalayāvālī, and after spending the night there I might go my way next morning. He took me to that beautiful hermitage. There I saw a gorgeous temple (Described 236 42) of Pārvatī and Īśvara. Close to it, to the south, there is a monastery (*mathāyatana*) in which were seen Mahānumati and Kuvalayāvālī, wearing ascetic robes and seated on a slab of stone. They greeted the Tāpasa with the offering of *arghya*. I took my seat nearby and was surprised at their demeanour and beauty. (His various reflections 252 etc.). The Tāpasa introduced me to them, and told them that I would go next morning. Then he went away. I sat conversing with them. It was sunset. Mahānumati left me with Kuvalayāvālī, and went out to perform her evening Samādhi. With much hesitation and with due apologies I inquired from Kuvalayāvālī why they were staying there practising austerities at this age. She was overpowered by sentiments and started narrating their biography reluctantly.

215) After scrutinising the available instances, I find that our author has used जे as the Nom. sing. and pl. form of अस्मद् (209 reading of J, 215, 296, 805, 849, 1149, 1173 and 1222), but as far as I know, this usage is not noted by Prākṛit grammarians (Pischel § 415). जे in the sense of अस्माभिः and अस्माकम् (gāthās 34, 412) is already noted by them. Here जे = अहं. 216) ओवासं = अवकाशम्; it is already known elsewhere, though B tries to avoid it (see PSM). 217) Note the explanation of the com: मभायतने इरवैत्ये. Are we to read in the com. सार्धमेकामपि निशां दुखेनावसो etc. ? 218) Obviously सन्निवृत्त is the base. तोरविय is looked upon as वेशी, meaning उत्तेजित; why not त्वरायित? समन्वियह = समुपसर्ति. 219) समोसरती = समोसरति, Acc. sing. qualifying शियच्छायं. In gāthā 224 P reads सुवसई for सुवसई Acc. sing. 221) सरस may mean 'a pond' or 'wet'. 222) This gāthā is found almost in an identical form in the बजाळम् thus: एकं (v. l. एकं) चिय सलह्वन्वइ सिणेतसियहाण (v. l. दिवहाण, दिणहाण) नवरि निव्वहण । आ जम्म एकमेकेहि जेहि (v. l. जेहि) विरहो चिय न दिट्ठो (v. l. विणिहिट्ठो) ॥ ६५ ॥ According to Hemacandra, इर = स्मद् and जूर = सिद् (ई = VIII. iv. 74, 132), a meaning like स्तूतेन or चिन्तितेन (with regret) would suit the context; compare Marāṭhi छुरणे to brood, to languish 225) परिवस्मिन्, see Pischel §§ 108, 455. 227) (J P) This gāthā, though omitted by B, is in a way necessary and expands the idea of the earlier verse. The ascetic warned the king that he (i. e. king) did not know the nature of that Demon, and hence the need of describing him in details. वियवर = द्विजवर Voc. sing.. see 257 below where विजयानन्द is described as a वरविप्रसूत. 230) The com. uses both the forms महासुमतिः and महासुमती; the former is to be preferred. 231) We have an उपमा here. 232) एकमेक = *कं = अन्योन्यम्; compare the Marāṭhi

usage. The form *अङ्कति* (which occurs twice in this text, though rare elsewhere) clearly shows that the author treats *अङ्क* as a root, perhaps wrongly deduced from *अङ्कित* apparently by removing (what he took to be) the termination of the present participle ! The meaning continues, though the formation is mishandled ; *अङ्कति* = *अङ्कमति*. 233) *देस*, to direct, to communicate or introduce. 234) Are we to read in the com. *लब्धविभ्रम-जातविधासः* ? 236) *राक्ष* = *राग* + *इक्ष*, i. e., *रागयुक्त*. 237) *स्तूपिका* < *स्तुमिवा* < *स्तुमिवा*, see Pischel § 208. 239) *सुवभ्रमण्डप* may refer to a hall of that name, built of gold. Nandi is the bull of *शिव*. According to the *वायुपुराण* he is 'the son of *कश्यप* and *सुरमि*. His image, of milky white colour, is always conspicuous before the temples of *शिव*. He is the chamberlain of *शिव*, chief of his personal attendants (*gargas*), and carries a staff of office. He is guardian of all quadrupeds.' *महाकल* is the chief of the *Gargas* or attendants on *Siva*. 240) *उद्दोवास* = *उभयतःपाथ*. Note the *देशी* word *तंभ*, a window ; *विगमय* possibly indicates that *तंभ* is something like a balcony projecting outside , *पक्खा*° for *पक्ख*° is due possibly to metrical necessity. Here we are getting some fancies on the scenes of the temple. 241) *वाह* = to invite. 242) Here is an *उत्प्रेक्षा*. 243) The variant readings of *K* are *कगभ*, *विसाह*, *विसेसअं*, *मठावअणं* ; here *K* reads °*गहवयण*. The figure of speech is *उपमा*. 244) Note the form *तरिंस*, which occurs twice in this text ; Pischel (§ 425) notes it in *शौरसेनी*. 245) *तापसी-गण* or *-जनं*, neuter for *Mascu*. 246) *तेन* stands for *तापसी-गणेन*, or °*जनेन* as the *P* gloss suggests, *विरिक्तं पवितम् दे० ना० ७-९४* ; *अविरिक्त* = *अविभक्त* ; the idea is that both of them were occupying one and the same seat ; see also 965 below 251) 'According to the *Mahābhārata* *Indra* seduced, or endeavoured to seduce, *Alalyā*, the wife of the sage *Gautama*, and that sage's curse impressed upon him a thousand marks resembling the female organ, so he was called *सयोनि* ; but these marks were afterwards changed to eyes, and he is hence called *नेत्रयोनि* and *सहस्राक्ष* 'the thousand eyed.' 253) With regard to the use of *गज्जह*, I may quote here some observations of *Jacobi* : 'Much more instructive is finally an expression often used in the *पञ्चमचरिय*, used both for *उपमा* and *उत्प्रेक्षा*. It is, namely, *गज्जह* = *ह्रायते*, always in *sing.* even with the plural of the related nouns, used in sense of 'as' with or without *व*. For instance, *परिवारिओ भडेहि गज्जह इंदो व्व देवेहि* | 102, 51 ; *सोवामणीओ गज्जह गयणयले, उग्गतेयाओ* | 102, 11 ; *सुराह* *सहेण सयल्लोयं गज्जह भाउरयंताहं* | 102, 33. In *Apabhraṅśa* *गज्जह* is used in the same sense (*Hema. iv, 444*) ; this is clearly arisen from *गज्जह*, when in *Prākṛit* *गज्जह* and *गज्जह* can come in place of *ह्रायते*, as is taught by *Hemacandra iv. 252*, and the use of this passive to express a comparison is shown by the *पञ्चमचरिय*.' (*Bhavisattakāhā, München 1918, Intro. p. 60**). The figure of speech is *उत्प्रेक्षा* here. 254) The reference here is to the birth of *लक्ष्मी* from the churning of the ocean. *Hemacandra* equates *दोहाइवा* with *द्वैचाकृता* (*द्वै. VIII. i. 97*), why not with *द्वैचायिता*, *denom.* of *द्विवा* ? The figure is an *अतिशयोक्ति*. 255) The *MS. B* reads *जं उम्भरियं* for *जं ग पहुत्तं* ; *ग पहुत्तं* 'not accommodated' and *अवयवेहि* *Inst. pl.* for *Loc. pl.* ? *वाक्य* *Gen. sing.* indicates that this reflection is individual ; *B* however reads *वाक्य* ; accordingly *से* can be taken as *Gen. sing.* or *pl.* of *सत्* *Fem.* *विभिन्नव्यंस्त* = *विभिन्नमास्त*. The figure is *निदर्शन*. Compare with this *gāthā* a verse of similar contents included in the *सुभाषितमाला* (*ed. Bombay 1886*) No. 1533;

यत्र भाति तदत्रोषु खलव्यमतिस्वदुत्तम् । किञ्चीमूतसुरोदेशो तत्पयोचरतां गतम् ॥. 256) Render विस्मय-
गतमनसः मम, while my mind was full of surprise. Note that J has altogether an
independent reading. 257) Here is a रूपक. 259) सच्चिदं अभिप्रेतम् दे० ना० ८-१५;
स चिद्य मूली सुदोर्वि सच्चचिद्या = सा एव सुमभूमिः ? 260) गुरुओ is quite a legitimate form of
the Nom. pl.; here it is sing.; are we to read with B गुरुओ ? 262) Rather read
शेखर for क्षिखर in the com. The figure is सप्रेक्षा. 263) भणियम् = भणिया + अम्ह = भणिताः
वयम्; भणिये म्द = भणितम् अस्माकम् (or even मम, अम्ह and म्द after going together);
see Pischel § 451. 265) B reads नावजाणहिया; but the com. 'मानसानि वयं तत्र, which
partly agrees with the reading of J. B preserves one reading (quite near to P) but
explains another (found in J). The com. may be improved upon thus: 'इद्वमानसा ये
वयं तत्र स्थिताः, which presupposes a reading (possibly in J) thus: 'हियमाणसा
ये डिया तत्त्व । As the constituted text stands, the second line would
go with महाणुमती, but it is somewhat loose in its build 267) Do we
want the reading भणित (as the com. suggests) for भणित ? 268) Do we want
पण्ड-सुमरणं qualifying हियम्, or is it Abl. sing. giving the reason why the आशय is
लघुवृत्त ? येयं = सु + एतत्. Compare चन्द्रापीड's request to महाश्वेता in the कादम्बरी, p. 134,
Petersons ed. : तद्यदि नातिशेदकरमिष ततः कथनेनात्मानमनुप्राप्तमिच्छामि । 269) Either हो or वो
(in the last quarter) should be read short to suit the metre : read त्ववणे for तनोवणे
or एम्बविद्-तनोवणे, for metre. 270) Note ममाहि, Abl. sing. ; Pischel (§ 415) puts it
in square brackets, possibly suggesting that its usage is not found in litera-
ture. 271) Note भणहिय = अहित ; the commentator is right in his meaning, but his
Sanskrit rendering अनधिक^० etc. cannot be accepted. 271*1) (n) The use of भणित्त्व
at the beginning of the gāthā shows that it is connected with the earlier verse :
there is nothing very special about its contents, and one might suspect whether
it is a later addition. 272) (P B) The gāthā 271 l is found in B only and
272 in P B only ; that is they are not found in J. In a way these two verses are
amplificatory, and really speaking neutral : they can be omitted without
affecting the narration. The former is less essential and dignified than the
latter which states a general maxim. कइ = कथम् or कथय Imp. 2nd p. sing. 273)
Hereonwards कुबलावली introduces महाणुमती, herself and लीलावती, to विजयानन्द who
in turn is narrating the same to the king.

MAHĀNUMATI AND LĪĀVATĪ INTRODUCED 273-887

273-330) " On the southern range of mountain Meru (the scenes of
which are described 274-80), in the town Sulasā there lives a famous
Vidyādhara king Hainsa by name. Padmā is his beloved wife and from her
he has two lovely daughters : Vasantaśrī and Śāradaśrī (or Śaracchrī) who
spent their time in pious devotion. They used to play on Viṇā before Gaurī
and Hara on the mountain Kailāsa. One morning they found Ganeśa
dancing with elation (Described 287-90). Śāradaśrī taunted him and
laughed at his ugly poses. He felt offended and irritated at her youthful
discourtesy, and cursed her that she should be born as a low being. Both
the sisters were shocked : they pleaded innocence and appealed to his mercy.
Being convinced that there was no wicked intention on her part, Ganeśa
became cool and modified the curse that she should go to the human world,

enjoy the pleasures and be converted into a Vidyādhari on seeing a gathering of Vidyādharas, Siddhas, Yaksas, Gandharvas and men. After hearing him she disappeared. He asked Vasantaśrī not to weep, and blessed her with a boon that she would get a beloved according to her heart's choice. She went home miserable, and narrated all that had happened to her parents who lamented over their sad luck. Finding her parents worried about choosing a suitable husband for her, she thought for a while that there was no pleasure in marriage especially in view of her sister's misfortune; but yielding to the inevitable, she decided to fructify the boon of Gaṇeśa and thought of Nalakūvara, the son of Kubera, as her prospective beloved. After a mutual understanding between the two families, the marriage was fixed. Prince Nalakūvara came to Sulasā, and the wedding was happily celebrated. He returned home with his beloved; they enjoyed pleasures to their heart's content; and this Mahānumati was born to them as a daughter.

273) मेरु is called here the first among the कुलपर्वताः which are seven in number : महेंद्रो मलयः सद्यः क्षुफिमान् ऋक्षपर्वतः । विन्ध्यश्च पारियात्रश्च सप्तैते कुलपर्वताः ॥ It is round this मेरु mountain that all the planets are said to revolve, and it is also said to consist of gold and gems and to contain the cities of the gods and the habitations of celestial spirits. 274) The sun drives in a chariot yoked to horses, and he circumambulates the मेरु mountain. 275) Better विलेखन in the Sanskrit com. 276) विउड = नायड्, ई० VIII. iv. 31; विउडिय = विउडित? It is better that जहिच्छिय = जहिच्छियं goes with परिपिण्ड than it stands as an adjective of आसवं. 277) वणमुख is कारिकेय, and the peacock is his वाहन. माषव or माषवक is a spirituous liquor: 'with their hearts delighted by the intoxication of liquor'; the commentator's reading is different, so also his interpretation. 278) विदिषि is a name of Brahman, and हंस is his वाहन. In the com. तुम्बुरालपि: or तुम्बुरालपिति: ? Dr. Raghavan observes that आलपि is a technical term for music. Either it refers to the talk of तुम्बर or तुम्बुक, name of a Gandharva, or to the chatter of a musical instrument of that name. सप्तर्षि etc. 'blended with the recitation of Vedic hymns by seven saints.' 279) As forms of the root प्रस्, प्रसृत and प्रसून are identical, so both mean 'a flower.' Though the text of B shows on different reading, the Sanskrit commentary presumes a reading सुदयदियवाहि for मङ्गयपहम्मि. 280) It is possible to take मज्जत = माषव, ruttled, intoxicated. Better गंध-कुण्डलगयालि-गुणकेहि = गन्धकुण्डलगयालिमुञ्जरी. For the interpretation of परिभाष see notes on 6 above 281) पसंधि कनकम्, ई० ना० १-१०; the word पिशाचि shows the commentator's attempt to Sanskritise it. 282) Though there are 12 मात्रा, the first quarter is faulty, because it cannot be divided into *ganas* of 4 मात्रा. 283) सुधूमो = सुदुहितो. 284) Why not render thus: गुरुजनसंश्रान्तसुकोपदेशसुखितयोः? 286) सरहसावयो = सरमसावयो, एमसो वेगहर्षयो. 287) The com. prefers बह्वक्षयल to बह्वस्तल. हेरम्ब 'Boastful' or गणेश is the 'son of शिब and पार्वती, or of पार्वती only.' He is the 'lord of the Ganas or troops of inferior deities, especially those attendant upon Śiva.' 'He is represented as a short fat man of a yellow colour, with a protuberant belly, four hands, and the head of an elephant, which has only one tusk. In one hand he holds a shell, in another a discus, in the third a club or goad, and in the

fourth a wa er-lily.' It appears that serpent is one of his ornaments. 288) किरण means a beam of light or particle of dust; the reading of the com. is more convenient. कलित, held, seized or taken. विद्वर perhaps stands for विद्विर; विद्विर आनोगो रीदं च, हे० ना० ७-१०, so विद्विरि 'terrific'? 289) B has perhaps a variant reading संठिय, but the com. renders संप्राप्त, thus agreeing with the reading of P. पोकर, tip of the trunk. Elsewhere it is spelt as पुकलर, पुकलरग" = शुष्कामम्, see Puspadanta's Mahāpurāṇa, ed. P. L. Vaidya (Bombay 1941), Vol III, p. 111, Kadavaka II, footnote 11. 290) तनुव = तन्, to stretch to spread. हे० VIII. iv. 137. पासलिय = तिर्यक्. नामित, compare पासळणे in Ma'āthi 291) Syntax requires the reading उवहसिडे, in the sense of the gerund; note the form भगवये Acc. sing. Perhaps B tries to avoid these by reading पिच्छकण गणनाहं, but the commentary, found in B only, interprets the constituted text by rendering भगवन्तं गणाधिपतिम्. 292) अम्महे in शौरसेनी, according to Hemacandra (VIII. iv. 284) expresses joy; here it implies more 'surprise' than 'joy'. अल्पसंभावगण्विया 'elated with self-estimation or self-respect', the word 'संभाव' is inferred back from 'संभावित'. 293) उवलविक्षकण, having paid attention to. 294) प्रवन्त, a border, frontier, a bordering country, i. e., a country occupied by barbarians. Note the रूपक. 295) The figure of speech is उपमा. 297) ग + एव + अहम्. 298) सावेनि = शवनि, literally, शवयसि. 299) Note the use of जह and तह. होदि of B implies request; होञ्ज implies expectation. 300) In the com. we should expect हृदयम् for वचनम्. 301) In the हर्षचरित of बाण, दुर्वाससु curses सरम्बनी for her discourteous smile when there was a discord in his Sāma song. Consequently she is to be born among men, but she would be free from the curse after she has a child. तंनि Loc. sing. of तन् occurs only once in this text; Pischel has noted it only in Ardhamāgadhi, see § 425 etc.; the ms. B reads तस्य वि for वि तंसि, if we want to avoid it, the only alternative is that तं = त्वम् and ति, which often occurs in this text, is just a particle for पादपूर्णे (see Hemacandra's com. on हे० VIII. ii. 217). Note the form पाविहसि Fut. 2nd. p. sing. 302) मत्रलित met together. Pischel (§ 525) has noted पेलिकहिसि, here however the form is पेलिकहिसि. When we look at the forms आणिहिसि, दीसिहिसि, पाविहसि, मुचिहिसि etc. persistently given by one set of Mss., we find that our text allows इहिसि as well as इहिसि as the termination of the Fut. 2nd p. sing. 303) On जहया and तहया see Pischel § 113. 304) Rather इदिहि for रोदी: in the com. 305) There is some repetition in the use of both दुक्केहिं and सदुक्कं; the com. has somehow tried to avoid it by taking सदुक्कं as an adjective of कुलपुद्. Better रोदनशील in the com. 306) Note the com. uses स्वन्त्या and कुर्वन्त्या for स्वत्या and कुर्वत्या. 307) The first line is not very happily constituted. सुपच्छिद्यंतेण is not a good expression; but among the various alternatives, which are possible from the available readings, that is more welcome. The com. avoids it, but the proposed विमुक्काम्बवाराधु is equally, if not more, faulty. 308) निहितो = निहितः हे० VIII. ii. 99.: 312) अद्भुतीकित, attended to. 314) वसंतसिरी for वसंतसिरी; we do come across such forms in this text, see notes on 219 above, such forms are the result of the influence of popular speech. On these Jacobi has observed thus while discussing the language of the पञ्चमचरिय- 'The Acc. sing. of stems in ङ, ङ (ः), ञ (ः) ends according to grammarians in अम्, इम्, उम्; but for them the MSS. write ā, ī, ū, often without any rule and without mutual agreement. This appearance is so

frequent that I have not given it in detail in the various readings, but I have set in the text one or the other form as the case be on the majority of the MSS. deciding it. Here also the cause of the interchange is to be sought in the fact that in the popular languages, as also in Apabhraṃśa, these stems have the same ending in the Nom. and Acc." (Bhavisatta Kahā, Intro. p. 60*). दैव, fate, is Neu, but here Mas. 315) खन् to dig, to pierce; खनकः (but here Neu.) a digger, a thief. 316) Better इस्त्राजः in the commentary. 318) ओ मूचना पञ्चातापे, ई० VIII. ii 203. सिणेह + ओसरिय; ओसरिय, besides being देसी (ओसरिअं अघोमुखमक्षिनिकोचम् आकीर्णं चेति श्रयम्, दे० ना० १-१७१) can stand for various Sanskrit words; अवसृत, अपसृत and उपसृत; the com. it may be noted, equates it with उत्सारित. 320) व appears to read 'सिरीह विओए, but the com., as in some other places, interprets the reading of P. adopted in the text here. सरयसिरीए विउत्तो = शरच्छिन्ना वियुक्तः 'without शरच्छि' ; for the use of Instr. with वियुक्त see Speijer's Sanskrit Syntax, Leyden 1886, p. 46. 321) णिञ्चितो तामो Nom for Acc sing., it may be noted that in Apabhraṃśa the forms like देवु, देव are identical for both Nom. and Acc. sing. The com. equates दे with ताम् which cannot be accepted; according to Hemacandra संमुखीकरणे सख्या आमन्त्रणे च दे इति प्रयोक्तव्यम् । ई० VIII. ii. 196. 322) Here समीहण perhaps stands for समीक्षण. 323) She is appealing to गजमुक्त्वा in absence; construe मह बरो होउ. The various readings of क रे; बहुएहि मि, नलकूबरो, गअ'. 324) The commentator's use of the word उपयोग in the sentence 'बरोपयोगी चित्ते जातः' is more like that of the Jaina technical term 327) अणुस्पन्त, Present p. of the passive base of अनुसृप्. 328) परिणीतः, possibly in the sense of परिणीतवान्, expressed intransitively, 'finished or celebrated the wedding' 329) We generally describe bullocks and horses as quick moving on their return journey; can we say the same with regard to vimānas as well? The sentence is completed in the next gāthā. संपत्तो णिवसद्, तस्य etc. 330) Here it is quite clear that the com. reads महाजुमती

331-75) Mahānumati was spending her childhood quite happily. One morning she told me, her companion, that we should go to that charming Malaya mountain and enjoy the swing-sports with Siddha girls. I told her that nothing could be more beautiful than her own place, Alakāpurī; but if she wants to go, we should go there early in the morning. In our swift Vimāna we started along with our companions towards the south and reached a rich palace in the centre of a beautiful garden on the Malayan ranges (Garden and Malaya mountain described 341-57). A girl seated outside the palace and playing on the Viṇā looked up at our Vimāna and invited us in sweet words to visit the park. Our Vimāna came down, and we halted there comfortably. We asked her who she was and to whom did belong that palace with its paraphernalia which bears evidence to the owner's bravery, learning and proficiency in arts. In reply the girl spoke thus: 'There stands on the Malayan peak the beautiful and well fortified town Keralā ruled by the Siddha king, Malayānila, who has from his first queen Kamalā an only beloved son Mādhavānila to whom belongs this establishment. My name is Mādhavilātā. I am a garden-maid and prince's companion from childhood.'

331) The Ms. B shows no variant reading for मणह, still the commentary has the reading मणामो; it is not unlikely that the commentator had in view a reading like मणहूँ = मणामो in Apabhraṁśa. As it stands, the gāthā can be construed thus; 'you (mean to) say (or ask) why (Mahāntumati), though born in the family of Kubera and even at such a blooming age, experiences this great misery, quite contrary to her routine [as a princess]'. That is how it stands as an anticipated question quite common in our dramas; note for instance some of the opening sentences (such as, किं भणसि, संपन्नं असणं अण्डिदन्वं भविस्सदि ति !) in the speech of विदुषः immediately after the स्थापना in the चारुदत्त of मास (ed. Poona 1937), p. 194. शिययायार = निजकाचार or even नियताचार. 332) दुग्धं 'those whose mouths have the smell of milk'. Thus indicates that milk was the primary food of the girls till they reached their age. Better जायति = यन्ति; in Apabhraṁśa we get forms like जाएविणु, see जसहरचरित (Karanja 1931) p. 7, line 22. Render ययेच्छचारं etc 333) यच्छन्दं रमित, ययेच्छं जल्पित, etc. qualify बालरुण Voc. sing. which is addressed and saluted to. यच्छन्द is used in the sense of स्वच्छन्द, see 200 above. 334) समय = सम (क)म्. 335) वक्षन्द् व्रजामः, Present 1st. pl. forms with the termination ऋ are found, though in a small number, in this text. Pischel connects these with the injunctive of -s- aorist found in Veda as गेष, जेष etc. 336) ल्यापलदोले = क्तातलन्दोले ? Better रत्ना in the com. 337) Note the use of सकाशात् and the Abl. of comparison: 'Compared with this Alakāpurī. The sentence is interrogatory. 338) As there is a question in the above gāthā, this may be apparently a reply of महासुमति; but तद् वि, in the next gāthā, shows that कुबलाबली herself might be giving a reply and continuing the talk which she is reproducing here to Vijayānanda. The expression तत् + दिवस + आसन्न presents some difficulty, the com. does not give any aid. We expect in the commentary 'वर्षितरसायाः qualifying 'भूमे. 339) The Malaya mountain, as noted above, means the southern parts of the Western Ghāts; the description जलनिधिजलभरितकन्दराभागं indicates that the Malayan ranges reached the very shores of the Southern ocean; and their huge bulk blocked as it were the southern direction (gāthā 342). 340) The request in plain language is that they should go there quite before dawn, before अरुणोदय; but it is expressed in romantic language. Rather रत्नानि for रमितानि in the com. 343) Note Hemacandra gives पद्म and षोल as the *ādeśa* for पूर्ण. VII, iv. 117. 345) A phrase like जल्प य at the beginning of this gāthā, as given by B, is quite welcome: the author is describing some of the scenes on that mountain. Perhaps the author imagines that the stars are reflected in the spray of water of the streams flowing down the lofty peaks. The Ms. B reads the second line much independently. 346) Possibly B presumes the reading ललावंत न्व. 347) The lofty sandal trees on the Malaya mountain are very close to the sun. ओहसो चन्दनं चन्दनवर्षणशिला। चेति दृश्यैः, दे० ना० १-१६८. Rather सर्पमुक्ताचन्दनं etc. in the commentary. 348) ह्रिय = हृत; better कृष्ट for कर्षित in the com. 349) The grass growing on the emerald cliffs was quite conspicuous now, because it was all dry (showing a different colour); the stream of river flowing in a crystal bed could be recognised only by touching it (i. e., the stream of water in a crystal bed could not be detected by the eye). 350) विच्छोल = कम्प, ई० VIII, iv. 46

निष्करोति 'caused to quiver'; the com. takes प्रहासित. We want in the com. "नमोऽननप्रच्छादित". 353) In this and the next two gāthās we have got what is known as दाम-, रसना- or मंडला-यमक. Some word or words with which the first line ends are repeated at the beginning of the subsequent line. This verbal artifice is used by Hariḥbhadrā in his सम्राट्कथा (Calcutta 1926) both in verse (79. 1-10, 449. 9-19, 498-9. 19-6) and in prose (137. 6-9, 194. 10-13, 213. 8-11, 423-4. 19-8): 'it consists in this that each line or phrase (compound) opens with a word repeated from the end of the preceding one.' "This artifice," says Jacobi (Ibid. Intro. p. xxii), "which I will call *Śṛṅkhālā*, resembles a kind of Yamaka (*saindaṣṭa yamaka*, see *Kāvyaḍarśa* III 51f.); but it is not Yamaka proper. For in a Yamaka the repeated syllables must be identical without, however, containing the same word, while in *Śṛṅkhālā* the same word is repeated and the syllables are not necessarily exactly the same (see the first [i. e., 498. 19-20] of the above examples). The *Śṛṅkhālā* is an old artifice; the oldest instance of it is the 15th *adhyāyana* of the 1st Śrutaskandha of the Sūtrakriāṅga, named from its opening words *jamāyām (yad atīam)*, which also means 'consisting of Yamakas' (*Yamakīyam*) [see especially all the verses and note how two lines (of a verse) or more than two lines are interlinked with common words repeated at the end of a line and at the beginning of the next line]. It is worthy of remark that the later Yamaka, the predecessor of rhyme, originally denoted the repetition of words whereby a series of verses are also interconnected." 354) The author has in view the fencing of betel-nut trees. The reading बद्ध of B is more significant than मद्ध of P; पूय = पूजक cannot be accepted. लुंबी स्तवको लता च, दे० ना० ७-२८; so we may better नव, जगतबकलम्बमाला etc. 355) There was installed an image of मदन under the tree, and it was being worshipped by flower-gathering girls. 356) वेङ्गलो कोमले विलासी च, दे० ना० ७-९६; compare Marāthī; वेङ्गळ, beautiful; the rendering विस्तृत or स्फुट cannot be accepted, better कोमल instead. 362) The reading of P is विमाणम्ह = विमाणा + अम्ह, hence the gloss of P: विमानात् वचम्; हेमचन्द्र (इ० VIII. iv. 106) has already noted अम्ह for the Nom. pl. as well as Inst. pl. The slight emendation (i. e., विमाणं म्ह) is confirmed by the com. as well which renders विमानमवलीर्णम्. 364) पत्र विच्छिति प्रलुङ्कः 'dexterous in cutting designs etc., on leaves or in colouring the body with leaf-prints'? 365) संस्ययाहं = संसुचकानि. The com. takes बर्तनफलकानि = चित्रपट्टिकाः; does it mean cups (or pots for colour) and boards? Compare Guj. बरतन. The next phrase also presents some difficulty; does it mean 'various kinds of drawings or paintings on utensils and boards'? A copulative particle च is understood in the second line. 366) चंदणं taken चण as the p. p. of रञ्-रञ्. We can also take it as रचित 'decorated'. 367) शरयन्त्रम् is, according to M.-Williams' Dictionary, 'the string on which the palm leaves of a manuscript are filed', and the reference is to the Vāsavadattā. This meaning is not suitable here. शरयन्त्र means here a stand, tripod or quadrupod, made of arrows: a string is tied round the bunch of three or four arrows which are then stretched like the blades of the scissor to make a stand. The lower half of the arrows will form the legs of the stand and the

upper half will support some articles like books, clothes etc. निषातः a cluster, bunch, see especially 1094 below. A bunch of books was seen on an arrow-stand. The gloss त्रिगदी perhaps stands for त्रिकाण्डिका ? ठव्या or थापयनिका is a Jaina technical term signifying a quadrupod stand (of four arrow-like sticks) on which the monks institute the symbolic representation of their Ācārya at the time of their daily religious routine. An old painting illustrates this quadrupod stand with a palm-leaf ms. placed on it; see the two lower pictures opposite to the face-page of Jaina Citra Kalpadruma, Ahmedabad 1936; see also the plates XVI-53, XVII, XXI-79, XXVIII-100, XXIX-105 & 108, LXX-226-7. 368) ममाहि Abl. sing (which Pischel puts in the square brackets) occurs in this text more than once. 369) Both the forms महिहर and महिहर are available in this text. 370) In selecting the name केरळ and in associating it with मलय it is not unlikely that the author had in view the केरळ country roughly corresponding to modern Malabar. 373) As a rule the Ms P (at times the Ms. B) shows partiality for the spelling अनल and अनिल in many places possibly under the influence of Hemacandra's prescription for अणं at VIII. 1. 228. 374) °वाल्या = °पालिका or even बालिका.

376-405) We introduced ourselves to Mādhavilātā and told her that we came there for swing-sports. She led us to the swing-hall. After enjoying the sports heartily and almost amorously for a long time, while Mahānumati and ourselves rested on a jewelled slab for some time and were about to start, there arrived that Siddha prince, namely Mādhavānila, being affectionately gazed at by the girls. He took his seat near Mādhavilātā and myself. I greeted him and wished him fulfilment of his desires. He expressed satisfaction at our arrival there. Mādhavānila and Mahānumat happened to glance at each other, and the latter was consequently flooded with fresh beauty and joy (Described 394 etc.). When they looked at each other again, both of them were horripilated with fervent love.

376) Note the संधि, तुम्हे + एत्य = तुम्हैत्य. The reading of B is different still the com. explains the text of P, we may read in the com., सफलीकृतजोबलोका. 378) The com. presumes a reading, °कमलाए for °गवणाए, different from the one given by B. 380) The author has perhaps in his mind an allusion to the image of मदन [put on a swing and moved hither and thither] during some festivity, may be the same as मदनोत्सव during which the statue of मदन was worshipped. दोल-मण्डप or -गृह means a swing. परिचाल्य् to cause to move round, turn round, the girls were perhaps crowding round the swing. 382) मन्मन्निजग, having made the swing sink (and rise), compare..... कुण्ड रङ्गसा उष्णमंती गर्मती, एतीं जती अ दोला जगमणहरणं सुप्रणुवुवुणेहि । कर्पूरमजरी I. 31. 383) वारोक्षर, perhaps a देशी word, meaning परिचाटी, turn by turn. B. reads चिरेण तं ताहि, but the com. अस्मान्निचिरेण मणितम् which nearly agrees with the constituted text. Construe thus : ' एत्य चिरेण अम्हं पि रमिय । ' दे संपाह तुम्हे नि अहिच्छं रमह । ' अम्हं is either Gen. for Inst, or the form of the Inst. pl. itself. अम्हं is nearly identical with अम्ह which is recorded by Hemacandra for the Inst. pl. though rare in literature. दे is a term of address : दे संमुखीकरणे. Are we to read the last sentence of the com. thus :

अस्मान्निर्धरं रतं संप्रति युवमपि रमष्वम् ? 384) अन्वेहि आसीणाड is syntactically defective, so अन्वेहि = अन्वे. 385) वीसमिउं Infinitive used as Gerund. The com. perhaps presumes तस्य चित्त आगमो, which gives better sense. 387) Those girls were feeling attachment for him merely after hearing about him (i. e., without seeing him) for the first time. समुपै = समुद्, adv., gladly. 389) We want in the com. thus : यत्कांसति त्वम् अम्ह (presuming the reading तुम्ह) अस्माकं किमपि तद्भवतु । The com. implies that the prince is willing to concede whatever कुम्भकामली and others expect from him. 392) वेच्छियन्वेहि = प्रेक्षित्तयै = प्रेक्षणी. 395) The com. uses both अशु and बाष्प together, see 307 above. 396) Read in the com. विकसत्प्रमान्तरालं. Either मुख stands in the sense of उन्मुख or is a misreading for मुख arising out of the orthographical similarity of म and स. 399) संगलण = संकलन ? 400) रिगिर्गती प्रवेष्टोऽपि । रिगा (v l. रिगा) । प्रविशति गच्छति वा । हे० VIII, iv. 259, compare Marāṭhi रिंगळ्यें, to move slowly, to loiter idly. The gāthās 394ff. describe how महातुमसि was affected; the prince too was overpowered by affectionate feelings (403); both of them were palpitating with passion fervent.

406-57) Observing all this, I suggested to Mahānumati that we should start back now as it was getting late, and told the prince that it was lucky that we met him, that our mutual affection should go on increasing, and that we must go now lest the terrible serpents might block our way. He expressed satisfaction that he could meet and chat with us. He asked us not to fear the serpents and gave us the ring Nāgāri, which his father had procured by propitiating Garuḍa for the free movement of Siddha people in the forest and which by its mere presence could destroy even the serpents of the underworld. I requested him to present it to princess Mahānumati. Eagerly and with a little smile he put the ring on her second (*anāmākā*) finger; we all smiled; by this contact she perspired, and he was thrilled with passion. Mahānumati embraced Mādhavīlātā, had a prolonged, affectionate talk with her, and presented to her a bright necklace. We boarded our Vimāna and reached Alakā. The sun went down; it was getting dark all round; and the moon rose on the eastern horizon (Described 436-57).

407) On विचिंतियं हि see the discussion about परिचिंतियं हि in the notes on 167. The sense requires the reading कञ्जुञ्जयण = कर्ष्य + उद्यतानाम्; either the vowel अ is affected by the preceding उ or the word उद्यत is contaminated with उद्युक्त, 408) Who can get the maximum measure of the pleasure of seeing you, as of nectar ? Nectar, even when it is secured, is available only in a small quantity; प्रकृष्टं मानं प्रमाणम्. 409) अहृणिसि = अहर्निशम्. Compare com. भवतामत्र with Marāṭhi तुमच्या or आपल्या येथे. 410) एकैकं (= अन्योन्यं) युष्माकमस्नाकं वसतिगमनागमेन etc. करेयव्यो = कर्तव्यः [अस्मान्निः]. 412) परिणामो वासरो and दिवसस्त को वि काले express nearly the same idea possibly for this very reason B gives an alternative reading, दूरे अलया नयरी, for the latter. Though the reading of B is different, the com. explains the reading of P. 413) Note काण = केशां, Gen. pl. Mas. ; also ताण = तेषाम् at 418. Better render पुण्यमतिकानां केषामपि ; पुण्यमतिः or पुण्यमतिकः, a man of pious or holy intentions. Generally काण = काणाम् Gen. pl. Fem., see 556

below. 414) ता सोह्यं=तं सोह्यं etc., see the com. तए=त्वया. 418) अचंस्तु=आसताम्. Construe-दर्शनपथसंस्थितः एष (अशुलीयकः) तेषां (ताण-तेषां) अपि विषं प्रनाशयति. 419) Either एतो is used for the Acc. sing. or ओप्यह has no object. 420) Why not सलज्जबदन" etc. ? मणे हसिषं=मणसि or चित्ते (422 below) हसितम् according to the com.; मनात हसर्णे is not unknown to Marāṭhi; if we want an alternative, मणे [= मण] = मनाह् ? 421) अप्या used as the form of the Acc. sing., either under popular Apabhraṁśa influence or the basic reading might have been अप्यं; see also 960 below. 422) मिम or युम = मि + अम्; निमिअं स्थापितम्, है० VIII. iv. 199, 258. 423) The figure of speech is पूर्णोपमा with क्लेश on कर as well as बारीमई. With वावक्षिय compare Marāṭhi बाहुली. Hemacandra records the form बारीमई (VIII. i. 4), does he take it from here? 424) अण्णमय = अन्यमयं = अन्यदग्म, 'constituted of something else (other than flesh and bones). 426) O friend, what (more) should I say? My heart, free from all formalities, is always with you; and yet I say to you 'Look at me once'. Thus महानुमति plainly tells माचवीलता that she should help her individually and thus alone her desire would be fulfilled. If we take समयं=समदम्, 'our heart is infatuated with you', i. e., we are all attached to you. 428) Note मणे is Mas. गरएले=गौरवयसि, 'why do you give me more importance (than is due to me)?' 429) It would have been better if we had सा for से (misprinted as ते). The com. needs to be rewritten thus. इत्येवं मणन्यास्तस्याः (= से) माचवीलतायाः यावन्महानुमतिः कण्ठे लगति हृदयरं तावत् स सिद्धकुमारः अहम् आलिङ्गतः इति मन्यते । 432) One is not satisfied with the commentator's explanation; can we not construe thus : सहियणनोरवियाए वि (महाणुमईए) अणुणया विद्रो ततो पदाविया समयं ण चल्ह [किंनु] अणियतंतं चित्तं पडिवालह् । The heart of Mahānumati was already transfixed on the prince; her eye which was accompanying her was directed towards that place and would not move along but it was waiting for the heart. Her heart was so much set on the prince that she could not withdraw her attention from him. ततो = ततः 'towards that place', see Speijer's Sanskrit Syntax, section 290. 433) Obviously the subject is महानुमति and understood, for the predicate अङ्गियह् in the next grāthā. 434) से माचवीलतायाः Gen. for Acc. 435) Construe thus : हिययाणुशाल्या तद्विसाहुत्तं (i. e. मलयाहुत्तं) आधाविणह्णं णयणोह्णं अम्हे रणुद्रमुहीओ कह् वि अलयं हियत्ताओ [= अभिप्रासाः]. For the idea of the eyes waiting on the heart, see verse No 432 above. To be correct, the gloss No. 2 should be read रणुद्रमुह्यः. Either हि is an expletive, or an interjection of 'hurry', if we do not want to take हियत्ताओ = अभिप्रासाः. The alternative reading वि is less satisfactory. 436) The com. तावय = तावता 'in the meanwhile'. वियलियंमुमरो, there is a pun on the word अंनु, cf. चिद्वपारब्धव IX. 65-दुनतरमपयाति क्लेशमानांशुः. Read in the com. विहृन्मोञ्जनयमन etc. 437) विद्रोए लंघओ is explained by the com. thus : हृष्टेकहितो वृहीभूतः; but I think, it has to be explained a bit differently. When it was noon and the sun was at the centre of the sky, people dared not look at him. But as he is going down in the west, he is जगस्त विद्रोए लंघिओ, i. e., जनस्य हृष्टया लंघितः, lit. 'was traversed by the eyes of the people', i. e. could be looked at, fig insulted. Here the figure of speech is अर्थान्तरग्यास; 'Even the great, when dislodged from their position, get disgraced' 438) There is a pun on स्रो, the sun, a brave man. अपश्चिम, 'not having another in the rear', 'last'. Dr. Raghavan observes : In 438 the rhetoric requires *paścima* and not *apaścima*, and though the

reading with *pasçima* has a redundant *api*, the sense required is 'in the west', and by '*śleşa*' 'in the last stage'. दस, state, stage, condition or period of life. We have an अर्थान्तरन्यास here. 443) The P gloss suggests that संगलन = संकलन. The Sun is the ripe fruit of the tree of the sky; and the twilight is the splashing juice of this fruit when fallen on the rock of the setting-mountain. सच्छद् = सदा. दे० ना० ८-९. Com. पतनोच्छलससपना! A reading like सच्छद् would give an equally satisfactory meaning. 445) In the context of हुत and आहुत, ओहुत may be equated with अवाह्युत (the com. अधोमुत्); PSM notes a देशी word ओहुत १ लिङ्ग, २ अवनत, नीचे हुका हुआ. Looking at the variants, it appears that the basic reading was difficult, it not uncertain. The reading of P may be improved on thus: अथग्निहुत = अस्तगिरिसंमुख. Rather कृत्वा for कर्षिता in the com. 446) Compare with the पठवहो १११५: उक्लिष्यद् गन्धतुल्यदंठेण समुसंतकरकेतु । पच्छरवि विंदभरोण कलसो ब्व ससंघो ॥ Some of the fancies of the poet about the sunset are striking and attractive. 447) वसुवाय = शुष्क, a देशी word. वसुआह = उद्गाति, हैम० VII. iv. 11, see वसुगाह at 484 below. P-gloss पाशुपात may presume वैसुवाय in P which reads वसुवाय. Or is it that वसुवाय = अवध्याय, dew? In that case वसुवाय etc. = 'having the complexion of saffron flower slightly darkened by dew-fall'. 452) Cf. बृहत्सामवरी (p. 334) IX, 831 : नीलाम्बुजैरिवोत्सृष्टं अमरैरिव मूर्च्छितम् । नीलकण्ठैरिवोद्गीर्णं च चार सुचिरे तमः ॥ 453) भुवणयलं gives a better sense? 454) Does B presuppose पडमुल्लंनतुवरिवियड? The reading हर for रह is equally good. दीसिउं पवता 'began to appear or to be visible', the com. explains: दर्शयितुं प्रवृत्ता दग्गोचरीभूता; cf. Mañāthi दिस्तू लणने. 455) The reference is to the slender crescent moon. 456) आलिहण = आलेहन licking? ओसरिय = उत्सृत? 457) The reading of B is different; आयेव = आताम.

458-552) Mahānumati bade good bye to her friends, and retired to her bed chamber pining with passionate love. Being rather nervous on account of our delay in returning, I approached her mother Vasantaśrī and explained to her how we sported long on the Malaya mountain, and how Mahānumati is tired and therefore could not come to her. She sent me back to look after her. I did not see her in the bed chamber which was neglected in a disorderly condition; and I climbed up expecting to find her on the jewelled terrace under the cool rays of the moon who was rising up in the sky destroying darkness (Description 468-72). I realized that the moon's rays were having an adverse effect on her. I saw her on the crystal slab. I touched her body and asked her why she was feverish, why she was here on the terrace, why her limbs were throbbing, why she was perspiring, why she was talking irrelevant and looking vacant etc. To lighten the burden of her pangs, she disclosed to me rather bashfully how she has been overpowered, beyond the bounds of decency, by the god of love since she saw the Siddha prince who smilingly put the ring on her finger and how she is being oppressed by the moon-beams and sylvan breezes. I explained to her that it was not possible to escape Madana's attack, and prepared for her a cool bed of lotus leaves. Just then, while she was still uneasy, there arrived Mādhavīlātā, looking tired by the aerial journey. Seeing her love-lorn state she delivered a letter on palm-leaf to Mahānumati who joyfully

placed it on her breasts. Mādhavānila wrote to her in that letter that even the necklace, cool on account of its contact with her budding breasts, is not able to extinguish the fire of passion enkindled in him since he saw her. He sent, in addition, oral greetings to me and wished to meet me. Mādhavīlatā explained to me how the prince was talking about us, how it was sun-set, how darkness was spreading everywhere, how the moon rose (Described 516-529), how the moon's rays struck him like arrows of Madana, how the necklace would not cool him, how he started talking irrelevant, how she explained to him the various stages of the development of passion (Kamāvathā described 540 etc), how a happy meeting alone is a remedy against all this, and how he sent her to us.

459) संक = शङ्क. 461) अम्बि Nom. pl.: the grammar (Pischel § 415) notes it only in the sing., अम्बे, besides अम्बे, being given in the pl. 462) सुधिओ श्रान्तः, हे० ना० ८-३६. 464) Or what else was known or seen by her (there) is described in the following lines. 465) B reads एयं for एव. Note the use of जह् and तह् for the statement of fact and deduction of inference. 466) भूर्मी for भूमि, Acc. sing. 468) पदसर = प्रविष्ट for center. 469-70) A nice imagery indeed. 471) आलपतीव is conjectural, कहेइ = कथयति. 472) Are we to read क्षणरागिणि in the com? 475) परिमासिऊण = परिमृश्य. कीसेरिसो ताओ = why such fever? 476) वासहर, वासभरण and सेजाहर mean the same. आलुन्न = स्पृष्ट, हे० VIII. iv 182 479) सिव् is 4 P, so सिव्यन्ति for सिव्यमानानि in the com. 480) पवत्तण = प्रवर्तन, action, movement. 481) संकिरी = गङ्गाशीला or शङ्कावती. 483) Rather 'सहजं वदन in the com. 484) मलं = मात्र. 486) Read in the com rather लज्जावशावनाक्षि* etc. Why not construe thus : किं पुण एवविहे असंतं (in the sense of अशान्तिः, restlessness, anxiety) ण णिच्छविज्जइ !?. Restlessness like this, however, cannot be concealed. The com takes असंतं = असत् विरुद्धम्, P-gloss कृत्सितम्. The commentator's deduction अतो न निवेद्यते is self contradictory. 487) The variants of K are: अणुइअ, 'अणस्स, लज्जाए साहिअ', पिअ, इअहिअएण. 488) असाहणिज्जं = अकथनीयम्. 489) The various readings of K are : 'मणो, इअलोअणाहि, नीयइ. 492) For a satisfactory construction we want भरती व and भावयंती य. सिणिइया stands for सिणिइयं Acc. sing. 493) B reads विणयं च अणुणयणुणं च, while the com. presumes a reading like अणोवमणुणं च. अणुणय = अन्नक, क being the स्वार्थे suffix; अन्न, great; cf रघुवंश VI. 36 : गुणरनुत्तम. 494) भवणमास्सडा would give more explicit meaning. Still the reading किर is accepted for the following reasons. एयं in that context sufficiently implies the place and the best and the earliest mss. read किर. 496) We can take the first line as an independent sentence; or taking the 'directions' collectively, एयाओ पञ्चलियाओ and दिसाओ can be taken as Abl. sing. forms. The form एति clearly indicates the possibility of the second alternative, though the repetition of अणुज्ज is a real obstacle. 498) Though B reads सन्वे, the com. presumes सच्चं which perhaps is misread as सच्चं from the graphic resemblance between व and च. तरिज्जइ = शक्यते, हे० VIII. iv. 86. 499) अणो ते (v. l. अणुणं) णुमिज्जइ, 'Everything else can be concealed, but this secret of love etc.' Or we will have to take it as a question: Moreover, can it be concealed? The remaining portion of the gāthā may be construed thus : सुवणु, एयं पुण वम्महरहस्सं गुपंत [= गुप्यमानं] जह कुडीहोइ ण तहा पयडिज्जंतं [कुडीहोइ] !. 500) सरिस suitable, or सरस fresh. 503) णिविच or णिविच is not noted in the

PSM. It is to be connected with निष discussed in the notes under 123 above, and it is used in this text in the sense of निषिद्ध, निवृत्त, निरन्तर etc. 507) अप्याहणाए, अप्याह संदिश, हे० VIII. iv. 180, so अप्याहण = संदेश; see the Glossary for अप्याहण, अप्याहियं, etc. used at different places. अणिसामिय + अनिशामित. The two expressions परि... सुहीए and अणि...प्याहणाए can be taken, and perhaps with more propriety, as Gen. -Dat. qualifying महाणुमईए. कुबलावली tells that the letter was suddenly read by her to महानुमति. 508) This and the next gāthā constitute the text of the letter which begins with स्वस्ति. 511) तावय = तावता or तावत् च. 512) The form तुवं is not impossible in Nom. sing. for which grammars give तुम, तुं, तुवं etc. As it occurs only once in this text it may be even a misreading for तुमं which is quite popular with our author. उवपार + अप्याहणाण, i. e. उपचारसदेशानाम्, of formal messages. 514) तए = तदा or ततः ? 515) अच्छिओ = lit. आसितः. 516) Though the idea is different, this gāthā has some words common with the speech of विदूषक in the रत्नावली, Act III : एसो कन्हु गुरुअणुगओविखत्तदिअओ संझावइदिण्णमकेदो वि अ अत्यगिरिसिहरकण्ण अणुसरदि भअवं सहस्सरस्सो । 517) परितल्लिण्णवद्ध 'situated at the bottom' ? Elsewhere (455, 741) परितल्लिण means slender, thin etc. 518) खण्णुओ कीलकः, हे० ना० II. 68. Is it खण्णुयं = खण्णुयं = स्वाणुक्कम् ? The gleaming stars are fancied to be so many glowing stumps of trees. The last few words remind us of 453 as found in P. 519) उण्णुव-उण्णुव हे० VIII. iv. 105, where कुस = मूख. 521) Why not take कुबलावली = उपोल्पास, 'beautiful cheek' on the analogy of कण्णपास 'a beautiful ear.' Dr. Raghavan observes : 'The suggestion of *kapalapāśa* made by the editor lacks the support of usage.' 523) दन्नुरित्त 'filled with' तल्लित्त 'rendered thin.' 524) The first line is practically identical with that of 468 above. दर in the sense of श्वेत can be used in Sanskrit as well. 525) उण्णुसिय = उण्णुष्ट as at 519. 526) Better मृतानि for भरितानि in the छाया. 527) ओअमम = व्याप, हे० VIII. iv. 141; can we take literally ओवमण = उद्वृण्ण ? Lit. उव्वरिय = उव्वरित्त, left over, surplus. मळओ the Malaya mountain. According to P गुहाहरत्थाइ = गुहागृहस्थानि. उव्व (PSM बुत्त) = उव्वित्त. 528) Lit. णिम्मविय = निर्वापित्त, 'rendered cool.' "The नल्ली (sun-lotus plant) herself, (and not the moon), was the loser in not having formed union with the moon who was *sakala* (i full of digits, ii skilled in arts), everywhere visible (also famous) in the world, and had rendered cool (also given satisfaction to) the whole world." 530) The PSM equates वारिओ with वारित्तः, the latter perhaps a back-formation; cf. वारः sprinkling, wetting; वारिओ = प्राहितः (in the sense of पृहीतः) ? सुविसण्णो is perhaps a slip for सुणिसण्णो as indicated even by the gloss उपविष्टः. 532) The P-gloss ज्ञान्ते presumes a reading like णज्जइ. It appears that दूरं णिज्जइ is to be taken with every clause with slight changes in the shade of its meaning. The gāthā may be freely rendered thus : By (the advancing) night, the moon is taken up (high in the sky); with the (rising) moon even the night advances; with both of them (namely, the rising moon and the advancing night) his passion rises higher; by the passion his (pang of) separation is taken far off; and even thereby (i. e., by the pang of separation) his agony is increased much. The शृङ्गारप्रकाश of Bhoja (22-24, Madras 1926) has a quotation like this (p. 21) : चंदुओएण मओ मएण चंदाअओ णु बड्ढिअपसरो । दोहि वि तेहि णु मअओ मअणेण णु दो वि ते णिआ अइमूळि ॥ which is identical with Setubandha X. 81. 538) Note अल्लंतं = अविद्यमानम्

according to P-gloss. 539) The phrase अंगे समावृत्तः is not quite apt: perhaps the author is confusing in his mind the two types of कामवत्सा. The कामवत्सा here signifies the stages of the progress of love-affair leading to union; they are not plainly enumerated, still they could be tentatively listed thus: परिलोष, आलस्य, चिन्ता, उरुद्वेष, दूतीप्रेषण, गुणकीर्तन, and समागम. These are to be distinguished from ten stages through which a lover in separation passes, mentioned in the following verses: णितुं गच्छ पद्ममिणं भारहरामायणेषु सत्येषु । जह दस कामवत्सा होति कुडं कामयज्जगणं ॥ पद्ममा जणेह त्वितं बीयाए महह संगमुसुह । दीहुण्हा नीसासा इवति तदयाए वत्साए ॥ जरयं जणह चउरयो पंचमावत्साए उज्जह अंग । न य भोयणं च रुचह छद्दवत्साए कामिस्स ॥ सत्तमियाए मुच्छा अद्दमवत्साए होह उम्माओ । पाणाण च सुंदेहो नवमावत्साए पत्तस्स ॥ दसमावत्साए गओ कामी जीवेण सुचए ।; these are really विरहावस्थासः; see the story of अगडदत्त, 41-45, from Devendra's comm. on the Uttarādhyaṅga. Compare नाट्यशास्त्र (24. 159): दशावस्थागत कामे नानामावैः प्रकशयेत् ॥ प्रथमे त्वभिलाषः स्याद् द्वितीये चिन्तनं भवेत् । अनुस्मृतिस्त्वृतीये तु चतुर्थे गुणकीर्तनम् ॥ उद्वेगः पञ्चमे शोकतो विलापः षष्ठ उच्यते । उम्मादः सप्तमो ज्ञेयो मवेद् व्याधिस्तथाष्टमः ॥ नवमे जडता प्रकृता दशमे मरणं भवेत् ॥ See also Daśarūpa 41 and Sāhityadarpaṇa 3 190. Compare also the following verses from the Bhagavatī Ārāuhanā: आसीविसेण अबरुद्धस्स वि वेगो हवनि सत्तेव । दस होति पुणो वेगो कामभुयंगारुद्धस्स ॥ ८९२ ॥ पदमे मोयदि वेगो द्दु त इच्छदि विदियवेगो । णिससदि तदियवेगो आगेहदि जरो चउत्थमि ॥ ८९३ ॥ डज्जदि पचमवेगो अग छद्देण राचइ भत् । मुच्छिज्जदि सत्तमए उम्मात्ता होइ अद्दमए ॥ ८९४ ॥ णवमे ण किंवि जाणदि दसमे पाणेह सुचदि मंदधो । संकपवत्सेण पुणो वेगो तिज्जा व मदा व ॥ ८९५ ॥ 544) मुक्कपंटेः=मुक्कतदेगः? This gāthā presents some difficulty. 545) There are six flavours or *rasas*: कटु, आम्ल, मधुर, लवण, तिक्त and कषाय; the flavour or relish of amorous satisfaction is called here the seventh *rasa*. 546) कुण=कृ, to produce, to generate. 547) Note the series: संभोगसुख>विभ्रम्>स्नेह>प्रणय. 548) पमाणपवद्विष्यम् increased to a great measure. दिव्य=देव्य=दैव. 550) The first सि is a meaningless particle added for metrical needs (pāda-pūrāṇe), see हे VIII ii. 217; of course here it is possible to presume that तसि may be just a scribal slip for तपि, पेरिच्छयञ्च=प्रेक्षण, seeing, glance. 551) मणयं पि=मनाम् अपि; if so, then किं पि is perhaps a slip for किं चि=किंचित्. The form मणयम्मि for मनसि is not an impossibility and gives also satisfactory meaning, though it is a slight improvement on the available reading. 552) Shall we read तुम्ह-पय-etc. ? P would separate तुम्ह and पय.

553 79) I requested Mādhavīlātā to convey to Mādhavānīlā that just as he came from a respectable family, the princess Mahānumatī too, as is well known, comes from a noble family and that therefore the prince might choose her for marriage after consulting his father. Mādhavīlātā agreed to it, but wished that a message to prince Mādhavānīlā might be sent by Mahānumatī. Mahānumatī placed the entire responsibility on Mādhavīlātā. After Mādhavīlātā departed, the fire of passion began to burn bright in the heart of Mahānumatī who felt anxious that some ill might befall the prince who was already suffering and therefore wanted to go personally to the Malaya mountain and offer herself to him without a moment's delay. I told her that I knew very well the mischief of Madana especially when one yearns for an inaccessible mate, and further advised her that she should patiently put up with what has fallen to her lot, that it did not behove her

status to be self-willed like this, and that she should learn from my own tale which runs thus.

553) Note the form भणिञ्जासु, with the Imperative inflection. 554) अणसि = अणसे is apparently a form of the Passive. Construe : [हे माधवीलते, त्वम्] अणसे, or [हे माधवीलते, त्वम्] भण ।; the latter involves some repetition (note भणिञ्जासु in 553) and would give active sense to अणसि. 555) At a second thought I find that जाणसि = जानासि, and a word like जाया or समुपपन्ना 'born' is understood after कुले, कं stands for किं. It is possible to take वय-विहवा^० = वयोविभवाचारशीलनाम् 556) Better ता एतो = तस्मादेव. अनुसरिस worthy, matching; the expression अणो^० may be rendered thus : 'the existence or presence of mutually matching understanding and affection.' The second line is practically identical with that of 413 above; so better render, as discussed above, पुण्यमतिकानां केषामपि etc 558) Grammars note only तुम्हे; but here we have तुम्हि, corresponding to अम्हि of the 1st person. It is rather interesting that P notes a variant for a portion of the first line which is not self-sufficient and hence not clear. It is just possible that P is noting it from some ms. A word like मयं or संमय will have to be understood after अणम्ह. In using the word पद्मणे, either माधवीलता means her own master, or if she means 'husband' (of महातुमति), the usage is anticipatory, because they are not married as yet. 559) According to P-gloss परतिय = परिवर्तित, but I would equate it with परावर्तित and explain its change on the analogy of आवर्तमानः = अतमानो etc., under हे० VIII. i. 271; Pischel § 165. Has परतिय anything to do with परत्र + इक, giving the sense of परत्त्वं? 560) ततो = त्वतः; for the same we have here तद्दो, not recorded by the grammars which, however, give तद्दो and तद्दितो. कुणिञ्जासु Imp. 2nd p. sing. 563) सुदुत्तमेत is the object of णिम्वाहिरूप 564) तए = त्वया, also at 567. The P-gloss अल्याधिकं is redundant. अप्याहियं = संदिष्टम्, see notes on 507 above so read the chāyā न किंचित् संदिष्टं वचनम् ।. 565) Is it that the author uses पि without any specific force, but just as a meaningless appendage; note here अणं पि किपि [= किचि?]. Note the use of future with मा. 'May not anything befall him, anything which is more critical even than this (जं इमानो वि सवितेत्तं). 566) Note Loc. sing. मलयसेलम्भि वचम्ह. Better वचम्ह = व्रजावः. अप्पणो is perhaps a scribal slip for अप्यणा. Lit. सह = राज्, हे० VIII. iv. 100, 567) The variants of k are: न, हिअअं, गअं, जीय omitted, निद्युअं, चिअ; k reads मयण. 569) A verse nearly identical with this occurs in the story of अवहदत्त found in Devendra's com. (A. D. 1123) on the Uitarādhyaṇa: पेदिअंते उ पुरकएहि कम्मेहि केहि वि बराओ । सुदमिच्छंते दुक्कहजणणुएण जणे पडह ॥ ३८ ॥ 570) वेच्छो = दर्शनशीलः? Compare in this context what सागरिक says in the रत्नावली, Act II; हिअअ, पसीद पसीद । किं इमिणा आआसमेत्तकळेण दुक्कहजणण्यणुएण वणेण । अणं व । जेण एव दिठ्ठेण दे ईदित्तो संदावो ण बूदि । etc. Also verse 1 in the same Act : दुक्कहजणअणुराओ etc. 571) दयितः a beloved, lover; here दयं = दयितम्, does this mean प्रेम्न? Compare Vajjalagg; m 339 which runs thus: ताव चिअ होइ सुहं जाव ण कीइ पिओ वणो को वि । पिअसेणो जेहि कओ दुक्कहजण समपिओ अप्पा ॥. 573) According to हे० VIII. iv. 74 and 132, इर = स्तृ and जूर = क्षिद; here the sense is that of the latter. Or even छुमाद्युम for सुत्ताद्युम 575) Compare मगवद्गीता १७-३७; यत्तदमे विवसिष परिणामेऽप्युपमम् । तद्युक्तं सार्वकं प्रोक्तमात्मबुद्धिप्रसादजम् ॥. 577) Generally धूया but here धूवा which may

be looked upon as a case of वञ्चति. कृद्व = कर्त्तृ. असावर्ण्य = असावर्ण्यम्, i. e., violation of सवर्ण्य or similarity of caste ?

KUVALAYĀVALĪ TELLS HER TALE TO MAHĀNUMATI 579-665.

580-633) 'The mighty king Vipulāsaya, being displeased with his extensive fortunes, gave his kingdom to chosen priests and started practising a severe penance on the Himālayas. Indra became nervous at his success and sent the celestial nymph Rambhā on the earth to hinder his austerities. She could enkindle his cupidity; and after remaining with him for a while, she became pregnant, to the satisfaction of gods. The day I was born from her, she left me there and went to heaven. My father invoked the aid of sylvan deities who nourished me with fruit-juice. I grew up with the animals of the forest and began to attend to domestic duties for my father. One morning while I was moving about for gathering flowers in the forest (Described 593-97), I happened to see a celestial Vimāna (Described 599-600) which was alighting on the earth and was occupied by an attractive youth (Described 601-3) who was looking at me. Overpowered by wonder, respect and modesty I offered flowers before him and felt happy to have seen him. In reply to his kindly inquiry I introduced myself to him. He told me affectionately that our meeting was not improper for he too came from a Gandharva family and that his name was Citrāngada. He disclosed his intense love for me; he expressed his will to place all his possessions at my disposal; and he made a proposal for my hand (in marriage). His words thrilled my heart with joy and my eyes responded favourably. I was filled with passion. Quite modestly I expressed my approval, but requested him to mention all this to my father in the hermitage. Lest hindrances may crop up, he was not willing to brook any delay. He held my hand, and even against the family custom we got ourselves wedded under the pressure of passion. After spending the whole day under the Saptacchada tree in that charming park, I told my beloved in the evening that this violation of decorum on our part would not go unheeded. He asked me not to fear, but go to his abode; and he assured me that my father would be appeased after some time.

581) Or आदिवह्ननात्कृमोः ? 585'1-3) (J). These three gāthās are found in the oldest ms. Even if they are omitted, the narration does not suffer much. They make the context clearer, add some clarificatory details, and have a dramatic tone about them. The last gāthā adds that when his mind was ruffled by seeing her, the fire of passion began to burn bright. 587) पसूह-समर, at the time of delivery, at the time of my birth. 588) Here लि is used with the Acc.; even in Sanskrit इति some times appears with the Acc.; संन्यासमिति यं प्राहुः in the गीता. 590) पेत = a young one, or a garment. 592) पसूह = पसूह. The expression कर्म-कक्षणण presents some difficulty; कक्षण = क्षण, time (in general), festivity (by rule, क्षण = festivity); or क्षणय = क्षणय ? 593) We want the reading विदन्ति for विद्वन्. 594) The first line is identical with that of 1030; compare the second line with portions of 57, 229 and 628. 598) Note the loss of initial अ

in *बल्लविय*. 600) Or *सुहास्येय* = *सुहास्येकम्*. 604) Note *चित्ते कुसुमंजली*, i. e., *अञ्जलि* is *Mas.* here as in *Sanakrit*. 605) Note *इमे* *Loc. sing.* of the *Mas.* 606) Are we to read *सुदमदुरवचरेहि*? 607) Better equate *पुष्पक्या* (see 744 below) with *पुष्पक्या* *Voc. sing.*, 'O flower-plucking girl', than with *पुष्पक्या* as suggested in the *chāyā*. Rather separate *तं* and *सि* and take *सि* as a particle for *पादरत्ने*, used by our author more than once. So read simply *ख* for *तस्मिन्* in the *chāyā*. As it stands, it is an *अक्षरवृत्*, every foot having 16 syllables and the scheme of *gaṇas*: *रोनौजौगः* । Is it *गलितक* which is defined thus: *द्वी पञ्चमात्री द्वी चतुर्मात्रावेकस्मिन्मात्रो गणो गलितकम्* । *अद्वैतौ पादे यमिते सति* । हे० छन्दोनु० IV. 2. ? Dr V. Raghavan observes thus: The *gāthā* No. '607 does not seem to be in *Galitaka* metre, which as shown elsewhere by the undersigned and as the very *Haima* citation made by the Editor here means, requires rhymed feet'. For some discussion of his about the *Galitaka* metre, *Hiriyanna Comm.* volume, pp. 156 ff. *Mysore* 1952 609) *आसंघ* = *इच्छा* । *आस्थेयस्ये* । दे० ना० १-६३. Can we take *सासंघ* = *सासङ्गम्*, because we have already *साहिलसं* above? *आसंघ* = *संभावय्* हे० VIII. iv. 35. 610) *एकेकम् अन्वोन्मम्* । दे० ना० १-१४५. 612) *कोश* is also *Neu.* according to some lexicons. Note the repetition of *सि*; either *किपि* = *किञ्चि*, or *पि* therein has no special signification. 613) Compare the 2nd line with that of 567. Have two sentences: *न सद्दह कालकथेवो । मह द्वियह etc सद्दह* = *राजते* or *शोभते* or even *सद्दते*. *द्वियह* *Loc. sing.* would be quite a normal form in *Apabhramśa*. 614) *सह* is noted for the *Gen. pl.* only 'Pischel § 415), but here *sing.* Note the footnote No. 3; that clearly indicates that the copyist of P is aware of more than one *Ms.* with variant readings at times 615) In these *gāthās* we have an intelligent depiction of the finer sentimental reactions of *कुसुमयावली*. 617) *असहीरणा* *impatience, restlessness*? P gloss explains it here as *अनवगणना पय* and elsewhere as *असचीरता* = *उत्सुकता*, footnote 4 on p. 138. 618) *कं* used for *किं*. At a second thought I find it better to take *ऊरुकण्येण* and render the line thus: *प्रकटीकता इतासेन लघुता ऊरुकण्येण*. 619) There appears to be some uncertainty about the spelling of *पोरत्य* or *पोरत्विय*. The P-gloss quotes a definition as it were *पोरत्यो दुज्जणो अ देसीए* । According to दे० ना० VI, 62: *पोरच्छे दुज्जणः* । The *Prākṛit* grammar of *Trivikrama* gives a different meaning (I. iv. 121): *पोरत्यो मत्सरी, पौलस्त्यवत्* । *णञ्जिओ वञ्जितः, खेदित इत्यन्ये* । दे० ना० IV. 18. *लज्जालया* cf. *Marāthi लज्जाङ्क*. 620) Note that she is scratching the ground with the thumb of the left foot: it appears to be symbolic of bashful, moody reflectiveness. Compare *बृहत्क्यामजरी* 993 (p. 409): *श्रुत्वेति लज्जिता तन्वी चरणेन लिलेख सा । महीं साचोद्धृतापङ्क्तौ वीक्षमाणा दृष्टात्मजम्* ॥ 621) Can we translate the last sentence thus: 'How is it that one is not (i. e., one does not like to be) seen from your side (i. e., by you).' She means to say that any girl would very much like the idea of being lovingly looked at by him. 623) *सद्द* to wait? 624) *सुह* = *अंश*, हे० VIII. iv. 177; *अवसरचुक्कम्मि* 'when the right moment or the opportunity is missed.' *सिल्लिवो षिञ्जुः* । दे० ना० VIII. 30. 625) Better *वसि* = *वसत्ये*, *Voc. sing.*, O friend! It is equally possible to take *सुणिय* = *मणाहिलसं*. The sense requires that *अवसारिय* = *अप्रसारित* rather than *अपसारित*. As a modest girl she might have rather withheld or contracted her hand than extended it. 626) *पद्दुस* = *विस्तृ*, हे० VIII. iv. 75. It is possible to take *मज्ज* = *मम* agreeing with *-कुल्लमाएँ* and *-वञ्जियाएँ* *Gen. sing.* and *ए वीषाहो* = *स (गान्धर्वः)* *वीषाहः*. 628)

According to Hemacandra (द्वै० VIII, iv. 421) वर्त्मनो विवः ।, निविषव = निर्वर्त्म, the sense being that of निविष. प्रसून is often used in this text for प्रसून, flower. Are we to read परिवर्तिते qualifying तदु-निउञ्जम् ? 630) बोध = गच्छ, द्वै० VIII. iv. 162. Note the word अणुऊल, once in the reading of B also अणुऊल. 631) The subject of विपरिणामद् is all the four items collectively, as indicated by the use of च. 632) गच्छद्, Present or Imp. pl.; such forms, i. e., with the termination द् are found in the Prākṛit of the plays; they show perhaps the influence of forms like गय द् = गताः स्मः; if the root is p. p. कद्, कद्दद् = कृष्टाः स्मः, also कर्षामः.

634-665) While we were talking thus, there arrived my father, looking tired of searching for me for long; and when he saw me seated with the Gandharva prince in his Vimāna, he pronounced a curse that the prince should be born among Rākṣasas, because he had kidnapped his daughter. The guilty prince asked him when his life there would be terminated. The sage became cool, and with pity on me, told him that it would end when he is hit on the head in a fierce battle. The curse carried away the prince, leaving me helpless. Being ashamed of my behaviour I concealed myself behind a thicket of creepers to escape the eye of my father. By this time it was sunset with darkness spreading everywhere. Hiding myself I moved about. Everything round me was gloomy. I wept in the name of my cruel father, my loving beloved, my indifferent mother and the kind sylvan deities. Death alone, I felt, would rescue me from this misery; and I resolved to commit suicide by strangling myself with a garment on the branch of a tree. I prayed that the same Gandharva prince should be my husband in the next life. When I hung myself and was just half alive, I heard the helping voice of my mother who rushed forth, cut the noose and took me on her lap. She disapproved my father's attitude, sympathised with my innocence, and assured me that I could spend my time happily in the family of Nalakūbara, well-known for his kindness and generosity. Thus she placed me under the care of your father; and you know how happily I am spending my time with you. So from my experience I request you not to ignore the elders. We will either take your mother into confidence, or I would see that the prince chooses you for marriage: thus alone you would be happy.'

634) P-gloss presumes a reading तत्त्व विव for ततो विव. 635) Or केवलं for नवरं in the chāyā. These four gāthā 635*1-4 are found in P only. Without these verses the context would suffer. Even in P, they are taken over later from another MS, as it is clear from the scribal remark and the repetition of numbering. The gaps in the readings show that the MS. from which they are taken was damaged. 635*1) रक्खसा for रक्खस is perhaps due to metrical needs. 635*2) If we do not accept the emendation in the footnote 1; it follows that बराह = अणगाव. 635*3) See the emendation in the footnote; compare पाविहिसि सिरच्छेयं तद्व्या मुविहिसि सावेण, at 1220 below. 640) Pātāla is an abode of darkness. 641) Or even ताह = ता + अहं. The PSM notes उपिच्छ or उपित्य with the meanings प्रत्य, मोत; उदयेत्य is just the same word. 642) The reading विमाकेमि presents some difficulty; it may stand for वि माकेमि as suggested there, or for वि

पाकेमि (=पालयामि). 643) तं may stand either for जीवं in the earlier gāthā or for स्वप्न understood. Or can सख्य be taken as an adjective and read सख्य-मत्ताने ? 644) Construe कोस मह गयसिणेहो जाओ, मह meaning for me, towards me. 646) As suggested there we want the reading पवन्विस्ते = प्रपत्त्ये, or even प्रमन्विष्यामि. 649) It appears to be the very समच्छद tree under which she had spent the day with her beloved, see 629 above. 650) Or बलियमिह = बलितामिस, for बलितवती अस्मि, past p. p. used actively. We can have even हृदयेष्टा for हृदयेष्टिता in the chāyā. 652) सो हविज्जासु is something unusual; सो हविज्जा (= भवेत्) would be quite allright; is it that सु (to be separated from हविज्जा) is just an appendage, lks सि or standing for 1 the basic सि, added for the sake of metre (पादपुरणे) ? Or हविज्ज + आसु ? 654*1) (P). In 653 Kuvalayāvali has tied herself to a branch; sometime she should be released; so in a way this verse is necessary. But it is very loosely introduced and is not properly connected with the following verse. It is like an addition after a second thought. Repetition of the numbering shows that it was taken in P later. 655) Note गिर + अवराहा, the prefix is गिर. The sense of परिसेसिया is त्यक्ता, abandoned, left behind. 660) सख्यिया 'looked after'. We get here एचिरे or एचिरे for इचिरे 661) तेण + एत्तिय = तेणत्तिय, generally तेणेत्तिय. Read in the chāyā एतावन्ते for एतावत्. 662*1) (P) This gāthā is a good conclusion for Kuvalayāvali's autobiography. It can be dispensed with, only if one remembers 579. It appears like an addition at a second thought. 664) Note the Saṁdhi: कुलहरीसेहि = कुलहरीसेहि. वरेज्जसि and दिज्जसि by the respective heads of the families. 665) Or उभयो: for उभयेषाम् in the chāyā.

666-700) By that time it was morning, and the bright sun rose in the East presenting various scenes (Described 667-78). Finding that it was broad day light, she asked me to go to the Malaya mountain and do what is proper for the occasion. I started in a Vimāna and reached that Malaya palace. Not only it was neglected and desolate but it also presented a horrid scene; and I was simply shocked by this inexplicable situation. To get some information, I went to Keralāpuri which was full of lamentation. I learnt there from a street guard (*pratāḥ-pāla*) that the prince, while practising some Vidyā, was carried away by some one earlier night; that the king Malayānila and his queen, not finding their son, were plunged in a sea of sorrow; that the king, seeing no other alternative, has decided to retire to the forest bestowing the kingdom on his brother-in-law; and that all this has caused great grief to the public.

666) जह एव विज्जेज्ज ' if it could be accomplished thus '. The night has been tediously long for her; so she wants to know how long it is for morning. 668) The metre is शार्ङ्गविकीर्णितम्. According to the PSM. ओल्लग, also ओल्लग = अवदण, meaning म्लान, दुर्बल etc. 670) उवरि or उवरि = उदरे would be quite normal in Apabhraṁśa. 675) विउद = नाशम्, ई = VIII. iv. 31. Can we equate विउदन्ते with व्युत्थयन् ? cf. कृहरुयामज्जरी (p. 354), IX. 829: वयसंकोचवकिता वप्रमुञ्जमरा भुवि । संप्यया सपदि व्युत्थाल्लमोबीजज्जया इव ॥ 676) The figure of speech is मोल्लित. 678) Rather समुत्फुलिय = समुत्पुष्ट. 679) The reading of P जं च = सख्य, that of J अम्ह (= जं च्छ) = च्छ मम्; अम्ह (of which च्छ is just a modification with the loss of ञ) is noted by Pischel in the square brackets (§ 415) for the Gen.

sing. 681) आह्वय presents some difficulty. P-gloss equates it with मणितः; and it perhaps presumes the basic reading as आह्वय. सुजवेण gives better sense as an adjective of सुहृदिमाणेण. The last quarter of this gāthā is short by two mātrās: we may read पत्ता मे जत्व. 682) Literally अणिमन्त्रिय-कुट्टिमं would convey that the pavement was not washed. The second quarter is metrically defective, having 21 mātrās, instead of 18 as usual. अविद्विषन्तं presents some difficulty; it is better to take it as अचूनिपात्रं. The additional पाठान्तर given in the footnote of P is to be read perhaps as अविद्वन्त, full of अविहा? If we take it अविम्वन्ते, it gives better sense, but त is redundant. 684) हु occurs only once here in this text perhaps it stands for हु misread. गेरिमं=नु + ईहाम्. 686) The reading ताम, if preferred to नाम, is quite normal in Apabhraṁśa for तामत; and its associate ताम्ब is also found in the readings of this text. 688) सिहीर = प्रतीक्ष, द्वै• VIII. iv. 193. 691) The PSM notes that व is used in the sense of अपि. 696) Both the forms रोज्ज and रोज्ज are available (Pischel § 586). 697) परिजन is Mas. in Sanskrit.

701-26) Vacillating between life and death, I resolved to live only to save Mahānumati from dying, returned home heavy with sorrow, and conveyed everything to her. After hearing the sad episode from me, Mahānumati fell on the ground not knowing what to do. Somehow I consoled her. She started pining for her beloved after remembering her various associations with him: how he was first seen by her, how he put the ring on her finger, and how he sent a love letter through Mādhavilātā. She expressed her inability to live without the prince, and therefore she wished to die, never to be born again. I assured her that there were reasons to believe that her beloved was not dead, and that she could hope to meet him only if she lives. I requested her to propitiate Bhavāni whereby her wishes would be fulfilled. She accepted my request and decided to dwell in the forest; and that is how, with the consent of the elders, we have come to stay here.'

701) Better महानुमतिः in the chāvā. 702) Expressions like मणे चिंततो, मणमि परिजन, द्वियण चितियं etc are found in this text as well as in the story of Agastadatta by Devendra in his commentary on the Uttarādhyayana. 704) j reads दुब्बोज्ज = दुर्वाच्यम्; दुब्बोज्ज may stand for दुर्वाच्यम्, or it may stand for दुब्बोज्ज = दुर्वाच्यं or दुर्वहम् as at 122 above. Or even युष्माक वैरिणामपि in the chāvā. 707) Are we to separate and take कृतपरिणय (= 'परिणयं') adverbially? 708) If we stick to the original reading जीवएस, then it can be equated with जीव + क + ईश, क being स्वार्थ addition. सि as noted above is merely for पाठपूर्णे; so we may read in the chāvā लं for स्वमसि. 709) Or even त = तत्, then. 710) सुम्हि Inst. pl.; if Nom pl., then णिपीचिज्जो has the sense of णिपीचिज्जन्तो. वीसरद = विस्मरति or विस्मरन्ते? 713) मरणमकाले कयं विहिणा appears to be idiomatic, if not cryptic: she means to say that she has duly decided for early suicide. 714) मोक्ष is Mas. in Sanskrit, but here Neu. अन्ह Gen. sing. (also next gāthā). Pischel puts it in the square brackets (§ 415). 715) Or पुणजम्मो can be taken as one word. 716) The Kumārapāla-pratibodha (G O. S.) has a verse like this (p. 66): बरे अचरन्ती सुहृणे णिचिहिति निययं वच्छे । चिरकालं वि पावद् अणो हि जीवन्तो ॥ 716¹ 1) (P)

The scribal remark shows that this gāthā is a later addition in P wherein the verse-number too is repeated. It stands quite loosely in that context; and even if it is omitted, the narration is not affected. In a way it amplifies the suggestion in the earlier gāthā. Construe **लोए मनो ति कदा सीणा (होए)**. 717) Or **इद्वेद्यः भोगः**. 718) The use of **सुखस्यैः** indicates that Siddhas enjoyed a pretty long period of life; **सुख** means a period of five years. 719) Even his mother would not have subjected herself to the misery of separation from her beloved son, (but rather committed suicide), etc. 720) (JP). The scribal remark shows that it is a later addition in P wherein the verse-no. too is repeated. Request to worship Bhavāni is quite in the fitness of things. **समुद्र = संसुद्र** occurs very often in this poem: perhaps under the influence of popular pronunciation. **मवाणी = मवाणि**. 721) Or even **इद्वेद्यनि (मविद्यन्ति)**. 723) What is the subject? 725) Construe **कुम्भरत्नसुतर्ण [उज्जने] संसुद्रो** etc. 726) Better **प्रबोध्य** for **प्रबुध्य** in the chāyā.

727-87) Hearing this long episode from Kuvalayāvalī, I [i.e. Vijayānanda] asked her how is it that Bhavāni had not still rescued them from misery in spite of their severe austerities. She appeared pessimistic, and continued her narration how Destiny was still cruel to them: 'One day, on the other bank of the river Godāvarī, we heard the noise of people who were discussing the lay-out of the settlement (Described 732-36), and we saw that soon they all camped in hundreds of tents. In the meantime there arrived a princess with a stately following; she with her friends (Described 741-44) came very near us, and all the girls (Described 745-51) started gathering flowers. They got tired and bathed happily (Described 752-60) in the stream of Godāvarī, presenting various scenes. When they came out after finishing their bath, we were attracted by the nymph-like personality of the princess (Described 764-80). While we were wondering who she could be and were quite eager to know about her, she asked her friend Vicitrālekḥā to go into our hermitage that she might finish the worship of Bhavāni in the meantime. That Vicitrālekḥā, almost a second heart of that princess, approached us quite courteously; and to satisfy our curiosity she gave us the following details.

727) The sentence is continued in the next gāthā. 728) **एम = एम्**, quite usual in Apabhraṁśa. 729) **इसिसुया** is **कुवलयावली**. Or **ओग्रग** (but here **ओदग्ग**) = **व्याप्** इ० VIII. iv. 141. 730) Construe **इह इमानो जं सविसेसं जायं**. 732) What follows here is a mutual talk consisting of instructions and requests in the Imp. 2nd p. or Passive 3rd p. **विच्छिन्नं कीरड**, let it be cut or marked out; if it is a misreading of **विच्छिन्नं = विस्रोतं**, then, let it be extended. **उरेश** is Mas. in Sanskrit, but here Neu. 733) We want either **सारेज्ज इहवडो** or **सारेज्जसु इहवडं** (through Apabhraṁśa **इहवडु** Nom. and Acc. sing). **वेवडिय** = a jeweller. 734) The PSM explains **रिदवास** as **सुद्वान**. **बारकरेणुछनां**, of she elephants to be ridden by turns, or **वार = दूर**? 735) Are we to read ***महाजसाणि** which would be an object of **सोतुं**? 736) The expression **मजाणावाडि** presents some difficulty. **वेड = विसस**? See notes on 115 above. Either **मज्जयावेक** or **'वेड = मय्यइवेस** or **'विसस**, the lengthening of the third vowel may be due to metrical needs. **मज्जयावेक** or **मज्जयावेक** = **मज्जनक**, the **अनुस्वार** before or the doubling of **क** is euphonic

or छन्दःपूर्वे, see हे० VIII. i. 26. 737) Rather एकैकेषाम् for एकैक्षणम् in the chāyā. Is 'सएहि' Loc. pl. as in Apabhraṃśa? 738) Or सिंह = सुष्ट? 740) The descriptions of flower-collection and of subsequent bathing are found in other poems too, see विशुद्धपादवच chs VII and VIII 742) वनंलं विदुः विमलवर्णं (v l विवर्णं) श्रुतीश्रयमी दंशयोः, दे० ना० VII 33 745) Literally 'काक्षितमनोभिः in the chāyā. 747) Or literally दुरुषादन्य = दुरोषीकृत. 748) Better स्वेदाप्रतिलक्ष्मिः or 'स्वेदाप्रतिलक्ष्मी'. 750) समाण = समाप्, हे० VIII. VI. 142; both समाणिय and समाणवि are the forms of the Gerund, the latter allowed in Apabhraṃśa. 751) सरी = सरित्, 752) Or 'दुष्कवोद्गाणम् in the chāyā. 753) कच्छद्वय = कच्छद्विष, cf. Marāṭhī कसोटा. 757. सिङ्गण + उचरे = स्तन + उपरि or उदरे? 758) Literally आयात = आयात्. Read रममाणयाः for रमनयाः in the chāyā. We want something like वृद्ध for होइ for a better sense. 759) Hemacandra equates मसले with भ्रमरः (VIII. i. 244); it is interesting to note that Sanskrit Lexicographers note a word मसन, m, a bee. Rather परिमाणयन्याः for परिमायमानयाः in the chāyā. 762) परिवालिया = परिवालिता, or प्रतिपालिता 766) इहइ attracts; see गउडवहो 367 Or we may expect some such reading : रेहइ कुमरीएँ for इहइ कुमरंएँ? 767) Note मउमएँ is Neu. 768) Lit निर्बतैर्नोऽङ्गाभोग... etc. होति, as it stands there, presents some difficulty. उत्सङ्ग is Mas in Sanskrit, but here Neu. 769) Her limbs are being described, so we cannot supply in this context a subject सा for समुब्बहइ; are we to read समुब्बसइ for समुब्बहइ? Dr Raghavan observes : ' In 769 the verb *samudvahati* need not be emended into *samullasati*; all that is necessary is to take the adjective expression *anusādṛśam* in an abstract sense *anusādṛśyam* which is not uncommon usage.' भुयाजुयल, cf. भुजायंत illustrated by Hemacandra at हे० VIII. i. 4. 770) कषरा or कषरः, the neck. 772) Are we to separate वि इहइ? 773) छिप्रइ + इंदीवरइ 774) Literally सह = राज् हे० VIII iv. 100. 775) निपकं is to be taken in the sense of निष्कलइम्? Literally विणिम्मवियं = विनिर्मोपितम् 776) For इहइ see 766 above. In describing the charming personality of लीलवती, the author begins with her feet (764) and going upwards he stops with the description of the केशप्राम्भार (776). 777) The reading of j is अच्छेण; note the expression चलिउं वेइ and cf. Marāṭhī हळं देजे. 778) Or परिविन्तितवनी अस्मि as discussed above. 779) With this and the next gāthā compare : अस्याः सर्गविधौ प्रजापतिरभूचन्द्रो नु कान्तप्रभः, शृङ्गारैरसः स्वयं नु मदनो मासो नु पुष्पाक्षरः । देशभ्यास ब्रह्मः कंच नु विषयव्यावृत्तकीपुद्गलो, निर्मातुं प्रभवेन्मनोहरमिदं रूपं पुराणो मुनिः ॥ विक्रमोर्वशीयम् I. 8. The various readings of K are : अहकइ, निपकाइ, लोअपिआ^०; K reads वेय^०. 780) Most of these find a place in the list of jewels churned out from the ocean, see the notes on 174 above. Literally विनिर्मोपिता in the chāyā. 781) A gāthā partly resembling this occurs in the tale of अगडदत्त-किं एना अमर-विलसिणी उवाइ होज नागकम अब् । कमल अब् किं नु एसा सरस्सई किं व पञ्चवसा ॥ ३० ॥ 783, इह for the usual हल. Read इदं for इमां. 784) जो stands either for जा or serves the purpose of जं. अन्वि Inst pl.

787-801) 'The famous king Śilāmegha, the lord of Sirhala, while returning to the capital after strenuous hunting, saw a terrific boar before him. He chased it on horse-back and was led into a thick forest. The boar entered a deep lotus lake, and the king halted on the bank with dismay. Suddenly stood before him an attractive girl with a garland in her hands requesting him to accept her in marriage. On his hesitation she narrated to him her family story.'

789) Generally रत्ना for रमित्वा in the chāyā. 790) Either एक पादक etc. or एक a separate word to qualify कोणे ? Rather समुच्छ्रितः in the chāyā. Compare कथासहितकार p. 33 (verses 43 etc.) where king कण्वसेन pursues a बराह and then meets a girl. 792) Perhaps पिब is a misreading for पोष; पोषं सुकृणाम्, दे० ना० VI. 60. 793) We want रत्नो नियंतस्स, Gen. Absolute. It is better that we take सो going with महाकोले. 800) A passive form of the type of परिणीयसि, i. e. in -iz (here of course -iyz with yaśruti) Pischel would specialise only for Śauraseni (see §§ 22, 535), that in महाराष्ट्री being परिणिजसि; here it may have been formed even under Sanskrit influence, the Sanskrit form being परिणीयते. 801) म् = मम, Gen. sing.

802-9) 'The great Vidyādhara king Hamsa of Sulasā had two daughters Vasantaśrī and myself, Śāradaśrī. Once during our visit to Kailāsa we happened to laugh at Ganeśa who was jubilantly dancing before Gaurī and Hara. He cursed me that I should be born in the human world and kindly gave as my attendant that boar which brought you here. This means that Ganeśa himself has chosen you as my bridegroom, so kindly accept me as your wife.'

803) In the first quarter there are 12 mātrās; still it is defective, because they cannot be divided into gaps of four mātrās each. 805) वे = भावाम्, see notes on 215 above. 808) In the Com. सजातरूपेण perhaps stands for संजातरूपेण? Of course म् = मम. 809) The reading of ष in the second line reminds us of gāthās Nos. 557 and 665.

809-868) Hearing this story Śilāmegha duly married Śāradaśrī and returned to his capital to the joy of all. This princess is their loving daughter, Līlāvati by name. On the day of her birth a divine voice as well as astrologers announced that the beloved chosen by her would be a universal sovereign. Her birth festivities (Described 817-19) were celebrated. When she reached youth, king Śilāmegha ordered experienced painters to sketch all the great kings. The paintings were put in Līlāvati's bed chamber. From the day she saw those various kings, she became emaciated with passionate longing, losing all interest in her daily duties and diversions (Described 828-31). One day I took her into confidence and asked her why she was like this. She disclosed to me the following details: one charming king (Described 838-42) in the painting had struck curiosity in her heart; on inquiry she found that the prince who had won her heart was the famous king Sātavāhana; she yearned to marry him; while she slept anxiously one day she saw in her dream that the prince was on her bed having amorous sports with her; when she got up she was all alone; and since that day she was burning with the fire of separation. She announced further to me that death was certain, if she were not to meet him. In consultation with her, I disclosed all this with due courtesy to her parents who immediately consented that Līlāvati would be sent respectfully and she could go to Hāla (i. e. Sātavāhana) next morning.'

811) कृण्व or कोण्व, hoof-mark, as explained by the com. 812) There is, however, a देशी word : परिणिजो कोणः । परिदरो कोण ह्यन्ये । दे० ना० VI. 24. 815)

cf. 157-8 with this and the next gāthā. केनापि देवेन by some god, or दिव्येन one who is celestial. 816) वर in the sense of वरण. 818) Lit. कर्णोद्धता: cf. युद्धोत्तेज in मरुटी. The M. B expects हरेषु, but "हिं" can be quite normal as the Loc. pl. termination in Apabhraṁśa. The form "बडाओ" presumes the Sk. word पडा; B reads "बडावाड = पडाकाः. 819) Note "बदिण for बंदिण, perhaps for the sake of metre; such a shortening would be quite normal in Apabh. Both would do: बहुविधानि (lit. "विच-कानि) or बहुविधवानि. 820) The pā'hā presents some syntactical difficulty; are we to read "नामकरण-मगलं एहि? 822) Lit होउज = भवेत् Pot. 3rd p. sing. 823. Lit. हृदकुराळनाम्. Better निजनगर-विचकारणं in the com. 824) सीलहा Voc. pl. reminds one of the Apabh. termination "हो or "हु for Voc. pl.; or सीलह = शिष्यक, ha being changed to ha on the analogy of हुनक = सुगह, or ह itself being a स्वार्थ suffix (Pischel § 206). The object ते for लिहैऊण is understood. 826) पात = प्रयत्न? 828) Compare some of the expressions here with those in the समराहचक्रा, II अन्व, pp. 65-6, especially those verses in which the love-lorn condition of कुसुमाबली is described: चिरपरिचिय पि पाढै नेय सुयसारियाणसेवायं ।; बहुमनइ नेय भूलणकळावं । 829) Cf. मज्झइ नय गेइदीहिशाए उ । सम* p. 65. 830) Is रउज used in the sense of रउजण* or अंगराय ? वाउ लया cf. बाहुली in मरुटी Lit. अविषण्ढं = अविच्छिन्नम्. All along she lies on her bed even though she is not asleep. Cf. अह सेविउं पयसा सेउअं अणवरयं । सम. p. 65. 831) Cf. नाहिलसइ आहारं । सम. p. 65. 833) योगाभ्यास>जोयभ्यास>जोयाभास. 834) वेसय to confide. 835) Cf अस्वि पियसहीए पि नाम अकणीयं । सम. p. 66-7. According to the text adopted, read the com. thus: तन्न न कययामि ? 836) Note the form जणति, for the expected जणैति like जणेइ at 668. 837) Either बयंस सिऊण (see बयंसेसु), or बयंसी = बयसा. Better अनुभवसरसलया in the com. 838) This description of सल-हण deserves to be compared with that of सिंहकुमार in the समराहचक्रा II, p. 68; some of the expressions are strikingly similar. Cf. तवियतवनिज सरितवणो, p. 68. 839) Cf. कसिणमुसिणिसकुडिलकुंतलसरो, and आरतनिमागदीइ विसालकेयणो, p. 68. 840) Cf. उन्मलापिय वंसो पीणवं तेषणवच्छयले, and आजाणु अंबिय सरपलेहाविमुसियकरवले, p. 68-841. Cf. पीणपकोइदेसो, मणहरसणुमज्झमाओ, p. 68. 845) उइओइय = उदितोदित, is this a proper name? Dr. V. Raghavan observes 'Uditodita in 845 is not a proper name as the Editor doubts probably misled by the wrong meaning given in the commentary: it means 'possessed of virtues enumerated in texts' 'well-established' 'learned' or 'cultured' (Yāj. Smṛti, 1.13.313.) : आराओ = आराप्य. 846) बोइलया, cf. बोहाळे in मरुटी. 849) Or अन्नदिय = अन्नहृत. जे = णं com. meaning अहं, see notes on 215 above. can जे stand for जै = तेन, not unusual in Apabh ? 850) अवंनेहि + उण्ण-संत. Note also the reading of B. 852) Rather "विरलंगुली इयो = "विरलङ्गुलिः इरतो. 853) Or कपोल पाणयो: 'on the beautiful cheeks', on the analogy of कणीपाण. 854) The PSM notes only चाहु; in this text we have once चाहु (614) and once चाहु here. 856. ज-अणमिइ stands for ज यणमिइ; य for या may be for the sake of metre; on the termination मिइ see Pischel § 454. 857) सि वेगयं = स्व नम् 860) तुमिइ = तुम्ह. 861) उदेसियं = उदेसम्. 863) अणियमिइ = अणिता + अस्मि = अणितवती अस्मि. 865) अहं ज-कानिनो violates agreement. 867) एहं अणियाइ मए when I was spoken to or addressed thus. 868) Rather बहु मत्वा in the com. Construe सजावरेण पेसिया एसा पणए हलस्त वचवड । The variants of K are : गुणवणेण, मणिल्ल, तह, वचवओ ; K reads सजावरेण.

869-887) After hearing all this from Vicitrālekḥā, Mahānumati

requested her to convey to Līlāvati that she herself was the daughter of Vasantaśrī, thus her sister. Vicitrālekḥā went back and returned to us again with Līlāvati and her retinue. After mutual greetings we had a lot of joyous and touching talk. I quieted the curiosity of Līlāvati, who was surprised at our stay here, by telling her all that I told you. Līlāvati also announced, despite our remonstrances, her resolutions, natural for a younger sister, to stay with us till Mahānumati meets the beloved of her choice. Thus we are enveloped in a series of calamities : what to say of Bhavāni's grace ?”

870) Cf. मावस बहीण in मराठी. 871) B would read द्विसय-ग-मावत etc. 873) सरिसाए qualifies मए; the meaning सहस्रैसा suits well ; is it that the author has used सरिस as a contracted form of सहस्रिस for the sake of metre? 876) पुसिकण = सुद्ध The Sk. word is कण्ठकृत् the weakening of *m* and the change in the final vowel (closely agreeing with the usage in some of the Modern Indian languages) may be due to popular or अरभ्रत influence. 877) Also आयर = आकर, form. 880) Note the forms occurring in this text: केचिर, जेचिर and तेचिर; cf. Pischel § 159. 885) Here व is used the sense of अपि. P-gloss has rightly explained the meaning. 886) विजुण = कण्ठ, द्वै० VIII, iv. 2. Better read in the com. "निश्चयद्विनित्यित्तुं. 887) It is just possible that the basic reading of P was अम्हेह = अम्हे + हह. The reference is obviously to Vijayānanda's question at 747-8 above. Here ends what Kuvalayāvali had to say about Mahānumati, herself and Līlāvati.

888-920) Having heard all this from the mouth of Kuvalayāvali, I told her with joy that I was a devoted servant of king Śātavāhana and I would like to meet Līlāvati and convey thereafter all this to the king. She was over-joyed at my arrival there and told me how Līlāvati lives at a short distance in the vicinity. In the mean-while Mahānumati arrived there; and when she learnt about me, she expressed that it was a happy day for all of them. As bid by her, next morning, led by an ascetic girl and accompanied by Kuvalayāvali, I passed through three quadrangles and saw the princess Līlāvati seated on a golden sofa, on a crystal slab. After being duly greeted Kuvalayāvali (i. e. Kuvalayāvali) shared the seat with her. After due decorum I took my seat in front of her. She greeted me with respectful and bashful eyes. I was given a sportful bath by girls in attendance, and I was fed sumptuously; my time easily passed in jocular talks. After spending a day there, though they pressed me to stay on, I started on a continuous journey and came here to wait on your feet.”

890) We have half a dozen occurrences of the form साहेमि in this text but साहामि is used only once here: the reading of B, however, is साहेमि. अप्यणं = आसीयं qualifying कले; अप्यणंयदुणो = आरनप्रभोः, अप्यण being the base standing for आसन् and the अनुस्वार being euphonic; or अप्यणं (B अप्यण) is a scribal slip for अप्यणो = आसन्, as the com. takes it. 891) इसिमुवा is कुबलावली. 892) Note the सचि in अद्योयण = अर्ध + योजन; अद्यमि can be taken better as अप्यमि; the expression means 'at a (road) distance of half a yojana'. 897) सि is for पावपुरणे, 899) येसं अन्तरम् । गेसभ्यो यदि संकृते क्वस्तथा तद्गुरो गेसभ्यः । दे० ना० II. 96. 901) यदं

stands पद्मं वारं. 903) As the com. indicates, अम्भतर = अम्भतरं; so अम्भतर कम्^० etc. ? 904) Note how B reads सुवम्भ for सिंसि possibly to avoid an apparently difficult reading. 905) रिक्क = कृक, a star. 907) सखीवाचन = स्वस्तिवाचन 'a religious rite preparatory to a sacrifice or any solemn observance (performed by scattering boiled rice on the ground and invoking blessings by the repetitions of certain Mantras; also applied to the fee or complimentary present of flowers, sweetmeats etc. offered to a Brāhmaṇa on such occasions'. Here it cannot refer to any religious rite; possibly it just means स्वस्तिवाचन, 'pronouncing the word *svasti*, benediction'. 908) Perhaps सि stands for सि, i. e., अस्ति, which is generalised for all persons and numbers. 909) The way in which the bath of विजयानन्द is introduced here is rather abrupt and not in any way proper or happy. सिशिरः, cold or containing cold water. पल्लवितो cf. पालम्या (वाग्दीवर) in मत्तरी. 910) Note the expression कंडमज्जे 'round the neck'. The PSM records both सिअअ add सिवय, B-tter कृटः for कर्षतः. 911) धाम = स्वामन्, strength, enthusiasm. हकसुर = उरुसुप् हं० VIII iv. 144. उज्जल तथा उम्भवा कलकः । दे० ना० I. 97. 914) Rather समीपमुपसृतः in the com. 915) सउण = सकुन or स्वगुण ? 916) द्विगुणं > दुउणं > दणं, the last more usual in अपत्रग. सविशेषं in the c.m. ? 917) The gā.hā presents some syntactical difficulty; the com अम्हेहि वि = वयम् एव. Taking अम्हेहि as Inst pl, we may expect भद्वा = भद्ं 920) Here विजयानन्द finishes his account of the first expedition. The king asks him some details; and then follows his second visit to Līlāvati.

VIJAYĀNANDA'S SECOND VISIT TO LĪLĀVĀTI 921-1007

921-38) The king got an assurance from Vijayānanda that all this was not phantasy but a fact, nothing but true. He enquired why Pōṭṭisa is still there, whether Śīlāmegha would not have any ill will now and how the Siddha prince would meet them. The Destiny alone, the king realized, would bring about what Līlāvati had seen in a dream, only if Mahānumati could meet her beloved; and when Mādhavānila comes back, either he would go to Līlāvati or she would come to him. The situation appeared to him beyond human control; Destiny alone could make or mar his fortune. His further ambition being a part and parcel of his very existence, the king requested Vijayānanda, by the time Pōṭṭisa comes back, to go to and consult about the course of future events that very astrologer who had prophesied about Līlāvati on the day she was born. While the king was thus conversing with Vijayānanda, there arrived the minister Pōṭṭisa, and the rich spoils from the campaign were presented by him to the king. The king found there a bright necklace, worthy of being presented to Līlāvati, and asked Vijayānanda to go again to Līlāvati to present it to her and return after doing the needful in the matter. Vijayānanda started accordingly.

922) स्वप्न is m. but here n. 925) B must have had a different reading in construing सा भ तु etc. दुषिता + इमा = दुषितेमा ? 927) Better लीलावत्या स्वप्नान्तरे यत् तत् दृष्टम् in the com. 928) Construe सा भ लल्लवई (सरावा वि) अन्ध पत्येव, पत्येव being pot III p. sing. of the root पत्या = प्रस्था. The P-gloss takes कथेव = प्राथेवापयद्

(= प्रायेणैऽर्हः) which would confuse the context ; we can take पर्येव = प्रायेणैः. 931) सि is for पावपूणे. 933) स एव [एवः], see 815 above : The king suggests to विजयानन्द that he should meet that astrologer and get some light from him on the course of future events, namely, क्व होष्य भवद् भया क्व वा सिद्धाहो विस्तः । Some of the remarks of the com. are not clear. 933*1) (B) This gāthā is quite necessary in the context. It brings back Pōṭṭisa (whom king remembered at 931) from his expedition, and in the booty possibly brought by him there is that Necklace which the king picks up and sends as a present to Līlāvati. The gap in the numbering of P perhaps shows that P also had this gāthā. Rather मन्त्रवशात्: for मन्त्रयन् in the com. 934) से बहुषो; से may be a particle for पावपूणे; or तो से 'just then'. 937) गद् for गद् Acc. sing.

939-1001) After the departure of Vijayānanda, king Śātavāhana spent his time restlessly without attending to his duties and diversions. He conversed with Pōṭṭisa and others only about Līlāvati and anxiously awaited the arrival of Vijayānanda. One day Vijayānanda came back, pale and dejected; and he addressed the king, explaining his sorrow, in this manner :

'The Fate is adverse and we have no control over the circumstances. With a party of just one thousand speedy horses I went to Līlāvati, and she was overjoyed at my arrival. I presented her with the necklace and she placed it on her breasts. I informed Vicitrālekṣā that the king had no adequate words to convey to her. I told them how you had neglected all your comforts and were pining for Līlāvati. After finishing bath and meals I came to the hermitage accompanied by Līlāvati. Both of them (Mahānumati and Kuvalayāvali) inquired about your well being and were eager to witness the day of your wedding with Līlāvati. In course of our happy conversation, the necklace presented by you to Līlāvati was seen (by them) round her neck. On their anxious inquiry, I told them that Viravāhana, the lord of Malaya mountain, was arrested by us in our military campaign; and in his treasury this necklace was found and is now presented by the king to Līlāvati. Hearing this they started weeping and consequently Līlāvati fainted. They inferred that Mādhavānila was no more. Māhanumati lamented that her survival was fruitless, and that she had to become a witness to the calamity of Līlāvati in addition. Mahānumati requested Līlāvati to go to her beloved. I felt very sorry at their sad lot. The Yakṣa princess (Mahānumati) asked me to present to you the Ring, an exchange-present for the necklace. She further whispered into my ears to send you there that Līlāvati might change her mood. Līlāvati has conveyed to you that she should not miss you at least in the next birth. Bidding good-bye to all of them, I came here; and it is necessary that your honour should act quickly in the matter.'

939) अप्या वि विन्दुरिओ = आत्मानम् अपि विस्मृतः (i. e. विस्मृतवान्), the author has expressed it as if the subject is in the Inst.; as construed अप्या Acc. sing. 941) अनिबधः without calmness or quiet दुर्ह = दुर्हि, scripture. 944) The expression मूर्च्छादि in the com is not clear. 945) कवप्याओ for कवप्याओ would be more proper. 946) सिद्धो = सिद् + ओञ्, 947) विन्दुह = विन्दुह, perhaps a contamination.

with words like संसुह. Compare the popular saying: मनसा चिन्तितं कार्यं देवमन्वत्र चिन्तयेत् । 948) चित्रवानन्द wants to go quickly, so दुरगन्तहस्तेन sounds strange. Are we to expect instead a reading दुरगन्तहेजेण ? एकेन सुखेन दुरगन्तहेजेन would be quite allright. 949) Lit. प्रभुगोसिधुष. 950) Here से may be a particle for पादपूणे, see 934 above. 956) तद्विवाहरणीया is some what cryptic. 957) The word तुच्छविनाह deserves special attention; the appendage चिय [= एव according to the com] is no more a separate word; bo h together form one word to which terminations can be added ; compare the मराठी usage तुनच्या, आमच्या (oblique) etc. Better अच्छद् for वेच्छद् which may be due to a similar word in the next line. 958) Cf. छण देणे in मराठी. Note the weakening of m in निचिसे as in अपभ्रंश. 960) अप्या Acc. sing. see 939 above. 961) Lit. बवगात्रो = बवनाद्. 962-3) These two gāthās are to be taken together, दे ब्वावय etc. 'He is tired by traversing a long path (journey); well, give (him) a bath first that he would go etc.' The com. takes दे = देव which is remotely correct; दे is a term of address संमुखीकरणे. 964) पद्मो = प्रदिष्टः or प्रविष्टः led or received ? 969) In the com. द्रुमदिवसः. द्रुमिओ अन्तः । दे० ना० VIII 36. 970) In the com. करकमलश्रीसंग. 973). Better पदपिय = प्रकल्पित, not प्रकल्पित or कथित as the com. takes. 974) The reading recorded in the footnote of P suits the context better: that पाद् has 18 मात्राः. 975) The variants of k for the second line only are : व for च, कोसज or कोनज for कोसे; k reads केचिरयालं. 976) This mention of वीरवाहन is inexplicable. The necklace, as we know, was presented to prince माधवानिह, the son of king मलयानिह. Possibly because of the adjective नारदिवो, the com. takes वीरवाहन = मलयानिह, but P-gloss identifies him with माधवानिह. The thread of the story is not properly handled here by the author. As we read later on (1053), Mādhavānila was arrested by Nāgas who threw off the necklace which somehow came into the possession of वीरवाहन. The arrival of the necklace in हाल's treasury makes महाजुमति believe that माधवानिह is no more. 977) The use of भाष्कारगर in Sanskrit shows that the etymology of भाष्कर (Pk. भंडर) was practically forgotten, at least by the com. 980) Though both महाजुमति and कुमुदयावली are lamenting, these are the expressions of महाजुमति. Better परि(क्षितम् in the com. 981) अविसारो is perhaps a देशी word meaning आचारः as taken by P-gloss. 982) (J P). The contents of this gāthā are amplificatory and quite befitting. The narration would not suffer even if it is omitted. The form द्वियवय reminds us of द्वितपद् which is restricted to पैमासी (द्वि० VIII. iv. 310); perhaps both go back to हृदयक, क being स्वार्थे suffix. 988) एते अंगुलिओ Nom. for Acc., or we can supply an appositional object like जं. 989) समपिअं ? 993) लीन्यवई = लीन्यवई. समपेदे has the sense of gerund. Rather 'बुद्धत्वादि in the com. 995) भाजन is not necessarily used as Neu. 1001) कळो तथा कुमुदालो वोरः । कुमुदालिओ शून्यमनाः । दे० ना० II. 10, 42. P-gloss and the com. rightly give the meaning अपहनम् ; compare 992 and the expression गिरगळं हृदिये.

1002-7) The king expressed his view that Līlavati, noble as she is, would not change her decision; it is better that they all perish with Mahānumati; let the prophecy of the divine voice be fulfilled only in the next life.

1002) वरिच्य, c'. सरिस, सरिच्य, सरिच्य etc. 1003) पतिव from the root प्रति + ह. 1006) Better कः अन्यायः for कोऽन्यो न्यायः in the com. 1007) से - तस्याः, f r her, in her case. Now Nāgārjuna and Hāla go to Pātāla and Madhavānila is rescued.

NĀGĀRJUNA AND HĀLA GO TO PĀTĀLA AND RESCUE MĀDHAVĀNILA 1008-63

1008-63) Seeing the king desperate with disappointment, the teacher Nāgārjuna requested him not to succumb to death like a common being but try to achieve great powers. He proposed to the king that he would take him to Pātāla where life is longer, without old age and disease; and the pleasures are eight times more than in heaven. After a good deal of thought the king welcomed the idea. He gave the kingdom to his son; and being led by Nāgārjuna, he started from the metropolis and entered the forest on the banks of Godāvartī, causing a great sorrow to one and all behind. His party consisted of two hundred servants, two hundred princes and a hundred poets. Led by Nāgārjuna and accompanied by Vijayānanda, the king reached the opening of the cave, the gate of which was guarded by a terrific lion. Ignoring it they went ahead. Then they reached a second gate which was closed by a big slab of stone and attended by the party of Heramba. It was opened with due formality, and thereafter they saw the temple of Īśvara in the centre of a luxuriant garden, full of fruit and flower trees (Described 1026-32). After offering prayers to Īśvara (the lord of Bhavānt) they reached the third gate heavily closed with a golden door and bolt and inaccessible on account of terrific serpents. There stood a gallant youth eager to enter Pātāla but restrained there by wicked serpents. On seeing the king the serpents fled away in different directions, setting that youth free. The young man hailed the king as his liberator and expressed his sense of obligation to him. He introduced himself to the king saying that he was Mādhavānila, the beloved son of the Siddha king Malayānila, the resident of Malaya. The king was extremely happy to hear all this, and disclosed to him that it was the ring in his possession that rescued him. The prince recognised his ring and eagerly asked the whereabouts of it. The king told him all about Mahānumati. He felt very happy, and a bit relieved that he was restrained thus by serpents and that the necklace was taken away from him. He requested them to go to Mahānumati, and he himself went towards the Malaya mountain saying that he would join them after meeting his anxious parents. Further, after opening the golden gates, two ladies approached the king saying that it was the palace of Ratnaprabhā who was pining for his sake. Nāgārjuna, on behalf of the king, asked them to convey to her that her palace could be reached after great difficulties but that they could no longer halt there unless Mādhavānila is made happy. After saluting Īśvara, the king started home with Nāgārjuna. He bathed in the stream of Godāvartī and rested in his palace. There was a great festivity on the king's arrival.

- 1010) Note the use of Dative here: चम्पाय etc. Note उपसिषेणसो is sing. 1012) बुद्धिमान् (or the wise, in the case of the wise. 1015) In the com. rather चर्षे for चारु. 1016) Note that नागार्जुन is being styled as a सिद्धु. 1017) Though the documentary evidence is not quite favourable, the पाठान्तर given by P deserves some attention 1018) The variant readings of K are : मन्त्रतो, विभ्र, विभ्रनियदिभ्रतो, नाचञ्जु, निम्नाञ्जो, निचञ्जु. 1019) गोख is not usual in Sanskrit, better

गोदा in the com. 1020) ओल्लगणे (here ओल्लगणे) सेवकः, दे० ना० I. 164. It is quite significant that हल takes with him one hundred poets. 1021) विवर appears to be something like a cave, to represent the entrance of the प.ताळ. The variants of K are : नावजुग, सरि for गद. 1022) पसव, a देशी word, meaning a kind of dear, or even बालहरिण. 1023) विडिबिर् विहरात्म् । विडिबिर् इत्यन्ये । दे० ना० VII. 69. 1024) Lit. समुत्पथितम्. 1025) तिहोसावगम = प्रसात according to P-glos. Lit. कृतपुराखरण्य, पुराखरण 'uttering holy names with some rites'. Cf. मेकळे जाये, with मोदळे झाल in मराठी. Note the form ततोहितो which has double termination of the Abl. Fischel notes तओहितो only in Amg. (§ 425). 1029) Rather सुगन्धवाम् in the com. The third quarter is short by two syllables : I would add सिय after 'सिय. 1030) The first line is identical with that of 594. 1031) Note that B has quite an independent second line. 1033) Better संगमसंभवमयसंहरकं and विसर्पेन्नि in the com. 1036) Rather दुद्रमुनंगमैः in the com. 1037) The सुगुंदरीचरिव (II. 238 ff.) describes a similar situation in which a gallant prince is surrounded by deadly serpents, but he is rescued from them when sprinkled by water in which was dipped a miraculous jewel. 1039) Note तहतो as at 566. 1041) क = कि ? 1042) The expression अप्याणप्यं कहेयव्वं presents some difficulty : अप्या + अणप्यं [= अनल्पं] कहेयव्वो, or अप्याण or 'णा [= अणमना] अण्यं [Neu.] कहेयव्वं ? 1046) Note अप्याणं परितुलियं. 1048) Rather सुह्यत् for सुहानान in the com. 1049) इय-वरंगुलियो, इय = इत, झाल, जाना हुआ according to the PSM ? कथ्य in the sense of कथम् ? 1051) Rather अमित for अमात in the com. 1054) दे is just a term of address and has nothing to do with देव ; the com. is perhaps misled by the following letters. वचह = व्रजत. विसमन्थं = विषमस्थं, see 1008 above. Better संगमिसलाभि. 1055) Note the expression राहणो भणिकण, cf. राजास्य संगमू in मराठी ; the com. adds अणे in Sanskrit. 1056) The com. has missed the point ; संदववणाओ is obviously an adjective of पुरंओ. 1058) The idea appears to be that नागसुंन speaks on behalf of the king. 1060) मित्रः Mas. 1063) बरहरं, cf. बरोबर in मराठी. The picture of पताळ that we get in the above gāthās is interesting. The way to it is from the bank of गोदावरी. The mouth of the cave or विवर has its gate guarded by a terrible lion ; then the second gate is obstructed by a big boulder and attended by a party of हेरम्ब ; thereafter, at a distance of half a Yojana, there is the temple of Lāvāra in the midst of a rich garden ; after covering some distance there is the third gate with a golden bolt which seems to be the entrance of the Pā āla ; behind it there is the palace of एतप्रभा of difficult access. After returning from पताळ to his capital, king Hāla marches to Sapta Godāvāri Bhīma.

THE KING MARCHES TO SAPTA-GODĀVĀRĪ BHĪMA 1064-1146

1064-1105) Then the king, in his full assembly, ordered the Chief of the Army for a march next morning. The necessary orders (Described 1065-69) were passed in the camp : the king was to march in the centre, with the Rāṣṭrakūṭa army at the front and with the Chālukya army on the west. By this time it was sunset ; it was all dark for a while ; and then gradually rose the moon, creating an occasion to lovers for various amorous sports (Described 1073-86). Then dawned the expected morning, announced to the king by bards and presenting a variety of scenes and

situations (Described 1087-1101). The astrologers announced the auspicious moment for the march, the drum being beaten. Foreworded by the auspicious benedictions of priests and acclamations of victory by the bards and in tune with various musical notes the king marched out with his army and camped in the vicinity of the metropolis.

1064) Rather सर्वास्वानप्रतिष्ठितेन. 1066) पडडडी = पडडडी, tent ; गोणी, a bag, cf. गोणपाठ in मराठी ; मलम, cf. मलम, a देशी word, आस्तरणविशेष according to the PSM. मंदरा f. अथशब्द ; P clearly मंदराई, Neu. 1067) गिदाचिचिंतु = निःसायन्ताम्, पक्षो दसः समर्थः । दे० ना० VI. 64 ; note how B wants to read differently. पंच छ would be a good expression, 'five-six hundred' as in मराठी, पांचसहस्रै. 1068) रहुडड stands for राहुडड and सुहुडडी (note its uncertain spelling) for राहुडडन ; compare the words एयेड and सोडंकी. इरि f. पक्षि, श्रेणी, column (of soldiers). 1069) सारी, युद्धके लिए गजपयौष्य PSM. 1070) बद्धगुराय stands without termination as the com. takes it, or बद्धगुराय-तुरियं. 1074) J clearly reads मण्यु, but P and B very nearly agree with Hemacandra's (VIII. ii. 44) special rule that मण्यु = मण्यु and मण्यु. 1076) अडलवि-ज्जह ? 1079) Rather गण्डपाश्या in the com., गण्डपाश, beautiful cheek बोधत्यं वीररीत-तम् । दे० ना० VII. 58. 1081) Lit. परिमास = परिमर्षा. 1087) पण्यु = प्रकीर्ण ? 1091) (Jr). This is a beautiful gāthā describing the morning scene and quite independent by itself. We find that Hemacandra has quoted this to illustrate that ए (and ओ) could be short at the end of a *pada* (छन्दो. p. la, Bombay 1912) : एतेती पदान्ते प्राकृते ह्रस्वी वा । पदान्ते वर्तमानावेकारीडारी प्राकृतम.वायां ह्रस्वी वा भवतः । यथा " पञ्चमयवकम्भूलियाए उडुणससिबिहगाए । अडलवि गडति निसालयाए नवलतकुमुनाइ ॥ उअ ओ [=पो] मरायमरगयसंबलिआ गहयल्लड ओयराइ । गहसिरि कंडमड अड कंडिआ कीरतीडोल्ल [=खि] ॥ ईं हिं ह्रयेतयोईस्वत्वं शब्दानुशासने निष्ठातिमिति नेहोचयते ॥. The second quotation उअ etc. comes from the ग० सु० १-७५, but the first is not traced there. This gāthā, with its second line read somewhat differently, is found included in the सुगुंडुरोचरिय, III. 245, where it stands thus : पञ्चमयवकम्भूलियाए उडुणससिबिहगाए । रयणल्लयाए गळति व कुमुनाइ तारचनिहेण ॥ Dr H. C. Bhayani draws my attention to the fact that gāthā No. 1091 is attributed to Vammaūta (the first line being read thus : *paccūṣaggaa-varamalīze*) in the Sayambhūcchandaḥ (Pūrvabhāga, 1-3) of Svayambhū (ed. H. D. Velankar ; Rājasthāna Purāṭana Granthamālā, No. 37, p. 103, J dha-pur 1962). Some words of the Kadavaka No. 1, of Saṃjhi 70, Pāṃmacar u of Svayambhū very much resemble this gāthā. See the footnote No. 6 on p. 39 of the Pāṃmacarīū, part III (Bombay 1960). 1092) The imagery is well projected. 1094) Lit. पडुओ = प्रभुनः ; विज्जान्यह, cf. विज्जाने in मराठी ; गिहाओ is often used here in the sense of संघातः. 1096) Rather निदानिमसालस etc. in the com. 1097) कडिहं निदिहं कडीवणं दीवारिकः शत्रुगणो गहनं वनं चेति सतार्थम् । दे० ना० II. 52. 1098) Rather निदालस्यसोप्यमाण etc. in the com. 1100) अज्जानाव्यो असती छुया नववधुस्तण्णे एया चेति पक्षार्थः । दे० ना० L. 50. 1101) छउयं तथा छिळोळियं तनु । दे० ना० III. 25. अ सडं = निःसहं, languid. Rather परिसर्पति = परिसर्पन्ति, curse, see 1110 below. 1102) We will have to construe [राया] विष्णो. 1103) See the 2nd line of 116. 1105) The reading पुर would be more realistic.

1106-46) Next day the army marched on creating a great noise and confusion of mutual talk (Described 1106-15), and by midday reached a mountain side and started camping there : every one was at ease in one's

own way. The east was blocked by elephants, the north by bowmen, the west by horses and the south by dogs : the king, on being requested by hunters, finished his successful hunting after deer, boars etc. and returned to his camp in the evening.

1106) For the description of the talks among soldiers, see हृषिकेश VII (ed. P. V. Kane, Bombay 1917, pp. 57-58); also गडबहो 371-82. Rather पया for पयेन in the com. 1107) गुंडे अचमहयः। दे० ना० II. 91. 1108) बलि, to be connected with बलि or बलिज, strong, stout. खोणिया perhaps refers to the snout, or to the socket of the nose; according to the com perhaps the bony structure. नाक, nose, cf. नाक in मराठी, perhaps to be connected with नस् or नास् + क. 1109) गोल = हिए, है० VIII. iv. 143; cf. हृषिकेश p. 58: धव वारय बल बशोर, वाहीकरहितं क्षेत्रमिदम् । हयहाडि, according to the com. लमटकार् हयकामयस्थानविशेषतः; I think, हयहा stands for हया or हता with ह of स्वार्थे suffix. लिको तथा लीवो बालः। दे० ना० VII. 22; लिकल्प = विम्बरूप; cf. लेकलं in मराठी and दिहरो in गुजराती; the reading of B is चिकल्प्यं which anticipates the गुजराती form. Are we to construe thus : किं ण वेच्छसि । मा गोलसु बहलं etc.? 1110) करम्भो दधिसक्तवः। इयमरः; [करंबो] दध्योदनः। दे० ना० II. 14; डेरय, cf. डेर in मराठी; क whom, or standing for किं why. 1111) वडो अकृतववाहो निःश्लेहः खण्डो गण्डो सूर्यवेति पवार्य । दे० ना० VII. 83. खोर = अचमको or वेस्य according to the com? 1112) धुनसु = धुनोहि (rather than धुनः). फन्ध, a shield? 1113) The word ओणिकिर or ओणिकिर is rather obscure; it means कृषमवाहक according to the com.; P-gloss equates it with कोरिक् equally obscure : is this a back-formation of कोलिज, a fisherman? 1114) वण्यवसिएण should mean 'wild' dwelling in the forest'; both the P-gloss and the com. give it a conventional meaning, viz. राजप्रसादागर्वितेन. सोणहिर, here 'हीय = शौनिकिक, according to PSM, शानपाठक, कुतोसे चिकर करने वाल, कुकुटः, note the spelling. 1115) गीसवेसि = खरवसि, both the gloss and the com.; it is not recorded in PSM.; can we connect it with (निस्) + धामय् to cause to be fatigued? सेलो मृगशिशुः शरधेति वार्यः। दे० ना० VIII. 57. 1117) Perhaps the com. takes कटक to be only *mas.*, but it is *neu.* as well in Sanskrit, 1118) हंभण = धम्मण. The com. presumes बहु for पहु. 1119) ओयारण = अवतारण. 1120) Lit. निवलिञ्चत = निवलिञ्चमान. 1121) Better सिञ्चत = सुजयमान, being created. 1122) बल्यंगति = आरोहन्ति, है० VIII. iv. 206. Serpents trembling in apprehension of being trodden over by intoxicated elephants in their marches, climbed the high peaks (of the mountain), as if to have a (complete) view of the whole army. 1123) अक्षं axle. 1124) बलियं युक्तम्, दे० ना० VII, 35; the PSM adds भक्षितम् also. Better कृष्ट for कर्षित in the com. 1125) रेणु for रेण is equally good. 1127) पररण = परवर्तन. 1129) Can we take परिगर्हितं, blocked at all the joints (or encompassed)? 1131) According to the com. and P-gloss धम्मवत्त = धनुष्येत्, 1134) For उप्येच्छा see above 641. Rather render: इयहेवारव ... भापरभोता. 1135) Lit. ओसपह = उपसुप्यते. 1137) चित्रक, a queer act. 1139. कोर्षत, from कोक = व्याह. So rather कोक + अन्न + बाणकतमुलः अयि, though its mouth is occupied with the intestines of a hare, (according to the com) wolf (or the ruddy goose). अहक = मृगली, cf. अहल in मराठी. 1141)(P). This gāthā contains a beautiful idea. But in this context it is fitted rather loosely. Compare the idea in the following gāthā from the बन्धुल्लभ-बाण मओ संरण मई कोज्जेन वाहवडुया वि । अवधेअज्ज पधुः कड्ढे वि मुक्किया पण ॥ २११ ॥, 1142) Note B reads गिरे for करि Special mention of सीराह्वानक deserves attention. 1144) परिहरय or 'इच्छं, पटमंन्युव.

MEETING WITH PĀSUPĀTA MONK AND CITRĀṆGADA RELEASED 1147-1226

1146-69) Following Vijayānanda's suggestion, the king marched continuously and reached Sapta-Godāvartī-Bhīma; and his army rested there. Vijayānanda requested the king to meet the (Pāsupata) saint and was sent ahead to him. The saint was glad to hear about the arrival of the renowned monarch Śālavāhaṇa and to know his present mission whereby both Mahānumati and Līlāvati would be happy. When the king arrived, the saint regardfully welcomed him and sought for his help. He told the king that the gods sing there by day in the temple of Īvara; but at night there sport the demons whose chief is one Bhīṣaṇāna. The saint gave a Mantra to the king requesting him to kill the demon-chief that night, and the king agreed to it by receiving the Mantra.

1147) The variants of *k* are: नर्, गोदा, *k* reads दिग्देहि. 1149) We already know this Pāsupata ascetic; see 203ff above. जे = दग्. 1150) Rather construe thus: सं...दं तुम्हं पि विजगतिद्विवोक्लकिसयद्युग्रम्मे होइ । 1155) *दियेदेहि for Loc. pl. ? 1158) The gender of आमन, as noted above, generally agrees in this text with that of the subject 1161) The reading of *p* may stand for अन्व + अन्वे + इह. 1162) The reading अहे वि is more convenient. ससहान्वा Acc. pl. If the subject 'महं नुपति and her companions' is understood, the gāthā can be construed as it is. 1163) देहिं गएहिं is something like the Instr. absolute. 1166) अहम्मे = अचमः. 1167) (P). This gāthā is haplographically lost in B. To indicate that it was once there in B, there has remained some documentary evidence in the commentary, namely, the opening words of the next gāthā are एवं भणितेन which really speaking belong to this gāthā. 1168) आसंच = संभाव्य, द्वे. VIII. iv. 35.

1170-1226) When it was past mid-night and dark and quiet all-round, the demon-chief Bhīṣaṇāna sent two of his envoys to the king with the message that those who dwelt there at that time were to form his food and that, therefore, the king should send to him an oblation of one hundred princes, one hundred elephants and a thousand other beasts, if he wants to be safe. The king angrily sent back those very men with a return message that the demon-chief himself would be made an oblation for the dogs and crows in the royal army. He instructed the army-guard that no one should move out before dawn; and with a chosen band of one thousand warriors, he marched against the demon. The terrific army (Described 1182-5) of the demon rushed against him. There ensued a fierce battle in which many soldiers were cut and killed (Described 1186-97). Finding that his army was being attacked by demons of illusive appearance, the king at once remembered that Mantra whereby the demons were hit helplessly and routed. Between the king and the demon-chief there was a challenging duel in which the latter was felled with his head cut. Suddenly arose on the spot a brilliant figure of a man who greeted the king as his liberator and was willing to give anything to him. The king, out of curiosity and wonder, asked him how he came to dwell among Rākṣasas; and in reply he narrated his biography thus: 'I am a Gandharva prince Citrāṅgada by name. When I went to Himālaya for a bath in the Ganges,

I saw a beautiful girl, an ascetic's daughter, plucking flowers there. Finding ourselves mutually worthy, I married her by the Gandharva form of marriage. While both of us were quite happy, the ascetic rebuked me and cursed me that I should be born among the Rākṣasas, to be set free after twelve years with my demonic head cut by a king : that curse is now over'. The king felt happy to see that the fate was becoming favourable. He narrated to Citrāṅgada all about Kuvalayāvali and requested him to go to her.

1170) The metre is पृथ्वी (जसो जसयल वसुमहयतिथ पृथ्वी गुरुः ।). सुनिर्णयिदु + म् + आर्ययं—*is this m a Saṁdhi consonant?* The MS. B reads विदुमयंय. 1171) जह = जगति, see also जए at 1039. 1177) The reading भणयं of B is interesting : it appears to be the direct corruption of the Sanskrit form भणतम्, Imp., 2nd p., dual. बुक्कणो काङ्कः । दे० ना० VI. 94. Lit. निवासोणं = निवासिनाम् 1179) तेहि^० Inst. Abs. अपहर, before it is dawn. 1180) Rather construe अम्ह बळं सरह, सु-सु to move, to march. 1182) cf. 1023 above. लङ्कं भीमम् । दे० ना० VII. 18. The reference is to the कर्तिका weapons. 1184) Literally सरसान्प्रमयादि. विगिर्यसन = विनिर्दशन ? ओत्थारियं (here ओत्थारियं) = आक्रान्तम्, हि^० VII, iv. 160. 1186) cf. मडमुडमुकहकल्लकई etc. in a battle scene in the णायकुम रचरित 7. 7. 1 (Karanja 1933). गिस्ति, directly corrupted from Sanskrit. 1187) Note the reading शेभाइय which supports its equation with द्विभाजित. Better read in the com.; पातितप्रतिपक्षः निपतितः. 1188) अणलकळं = अलक्यम्, without any target (possibly because the demons are described as मायाछम्पसरिर, see below 1192). 1190) Note पुक्कारयं = फुत्कारयन्. 1192) Better तैर्दोषाचरे^० in the com. 1194) The two names भीमानन and भौषणानन appear to be interchangeable. For a graphic description of Indra's cutting of the wings of mountains, see गडबबहो, 114-116, 214-235. 1195) Lit. निर्दून. टंका = जकु. खंड = [= इकव ?] मुण्ड, शिर, मस्तक (PSM). Perhaps संदिय = इडय. 1196) Lit. प्रतबुदगुधं; प्रतिबुद awakened; विलसंत = विरसत् howling. 1198) उच्चरिय = उर्वरित. Rather read the com. सुखिताः तुमाः । गोमायवः शिवाः अशुगलाः । 1200) निव्ववइ = वरद्यो भवति, हि^० VIII. iv. 63. 1204) 'Though Pradyumna passed as the son of Kṛṣṇa, he was, according to the legend, a revival or resuscitation of Kāma, the god of love, who was reduced to ashes by the fiery glance of Śiva, and so the name Pradyumna is used for Kāma'. 1209) Is it that तुम्हेहि is used here for तुम्हे and अम्हेहि for अम्हे at 1162? 1212) See above 636 ff. 1214-5) Almost identical with 610-11 above. 1218) सहइ etc. 'Does it behove you to insult us?' सहइ = राजते. 1219) सि is for पावपूजे. 1221) तए Loc. sing.; Pischel puts it in square brackets (§ 420). 1226) सहर्षायेन or सहर्षोदयेन.

MĀDHAVĀNILA'S WEDDING 1227-60

1227-60) Then there met together Hāla, Citrāṅgada and Mādhavānila who returned with the party of his retinue : they happily greeted each other. Vijayānanda, who had gone to Lilāvati, came back and reported to the king what he saw there. He informed those ladies that the king as well as Citrāṅgada and Mādhavānila had arrived and felicitated them that their austerities had borne the desired fruits. They were thrilled with joy.

Some of their friends rushed to Alakā : and there arrived the Yakṣa Nalakūbara accompanied by the Vidyādhara king Harṁsa and his wife. Through Vijayānanda, Nalakūbara and Harṁsa bestowed on Hala the boon of *akṣaya-nidhi*, i. e., inexhaustible Treasure, and conveyed to him that the wedding of Mādhavānila would be immediately performed but that of his with Līlāvati, after the arrival of king Śīlāmegha. On instructions from the king, both of them (Mādhavānila and Citrāṅgada) accompanied by Vijayānanda went forth in pomp, offered their respects to Nalakūbara who welcomed them and expressed loving words to their respective beloveds. The wedding of Mādhavānila and Mahānumati was duly celebrated ; and Citrāṅgada took his seat, with his eyes fixed on the face of his beloved. A messenger was sent by Līlāvati to her paternal home.

1227) Rather तेनामितहृदय etc. 1230) Lit. पवतिस्त्रिभो = प्रवृष्टः. 1231) सम-
इच्छन्, see notes on 142 ; or does it mean here समास्य, sitting together, having
sat down? 1234) (PB). The context needs this gāthā. It is not unlikely
if the copyist of J has lost it haplographically ; but one cannot be dogmatic.
The reading तए is to be preferred as required by the context. 1235) The
author is quite resourceful in selecting his similes, see 253 above. 1236)
Rather भवते नाम् or युष्माकम् for भवतः in the com. 1237) Lit. विरजलसंस्थितोद्घातिनि.
Rather भुङ्क्ष्वम्. 1238) Perhaps the com. presupposes युगेऽङ्ग (therefore, इत्था)
for युगेऽङ्ग = भुत्वा. 1240) Lit. पुनरुक्त-अपेक्षमाणानाम्. 1241) पदुत्त, enough, long.
1251) Rather प्रियामुक्तप्रत्युत्तदर्शनोत्कण्ठयुपसृती in the com. 1254) कं = किम्. 1255)
उवलमन्वाविऽङ्ग in the sense of उवलविऽङ्ग. 1256) The com. presumes पवेवेरुत्ति.
इच्छुङ्क्ष्वण = हस्तभवेन, see ई० VIII. ii. 163. 1258) Rather रमितेव क्रीडामां नियोजितेव
in the com.

1261-82) At the close of the wedding festival, the Yakṣa ladies arranged a drinking party in which various couples took part presenting different amorous scenes (Described 1262-75). Thus when the gathering of Siddhas, Gandharvas and Yakṣas was happily enjoying its time, there arrived Śīlāmegha with his wife. They went to Līlāvati's residence. After due cordial ceremonies, Śarat-śrī received her daughter on her lap; and she became free from the curse of Gapeṣa in the presence of all those gathered there, at this stipulated moment.

1263) Either गियणियसा पिय^o or गियणिययपिय^o; note the com. takes गियसा =
गियसा. 1264) The various readings of क are: सहआर, वासाई, नीळ^o, वसिआई.
1265) Instr. Abso. 1266) To illustrate that जैर्ण becomes जुष्ण, Hemacandra
(VIII. i. 102) gives an expression जुष्ण-सुत which occurs here too. This
illustration is not found in Vararuci's grammar. 1268) पम्दुस = विस्मद्, छन्न = राज्,
ई० VIII. iv. 75 and 100. 1270) कोए = क्साः, and not क्सा as in the com. 1271)
Lit. 'कप्रहं सान'. 1273) Rather पीतोर्बेरिते in the com. 1275) रमणीयः or
रमणीजनः, so any way Neu. for Mas. 1278) समाहच्छिऽङ्ग = समाहच्छि, see notes on
1231. 1280) समासता = समासत्वा, joined, adhered closely, therefore embraced?
1281) The condition of the disappearance of the curse is thus fulfilled, see
302-3 above. 1282) Are we to read विश्व = विशाव, perhaps meaning
termination of curse? Note the phrase विमुक्तता at 303.

HĀLA MARRIES LILĀVATI AND GETS MANY A GIFT 1283-1328

1283-1328) The celebration of the wedding festival started with various entertainments. The king (Hāla) was ceremoniously bathed (Described 1285-90), in a pompous luxury, by Kuvalayāvali and others. Received and led by Nalakūvara and others, he reached the magnificent residency (Described 1294-96) of Śilāmegha. He was received there with due formalities; and he circumambulated the wedding fire in company of Lilāvati. A Sinhalese girl waved auspicious lights for him in tune with bardic acclamations (Described 1304-10). The king retired to his bed chamber with Lilāvati in the evening. Next morning he was given various miraculous gifts: Invisibility (*antar-dhāna*) by the Siddha king (i. e., Malayānila); Inexhaustible Treasury (*akṣaya koṣa*) by the Yaksa king (i. e., Nalakūvara); Movement in the Air (*divi gamana*) by the Gandharva king (i. e., Citrāngada); and Ageless Elixir (*vayah-stambharasāyana*) by Haima. [All of them started for their respective places]. Receiving all their gifts and blessings, and after worshipping Śvara and saluting the nude Pāsupata, the king Sātavāhana accompanied by Lilāvati started towards his metropolis. Śilāmegha also went to Sīmhala-dvīpa after giving precious gifts to Lilāvati. The king was happy in the company of Lilāvati and Vijayānanda. Soon he reached the glorious town of Pratiṣṭhāna (Described 1322-26). He went to the grand temple of Pārvaṭi in the centre of the town, saluted her feet, became free from sin and then retired to his palace.™™

1283) ओसता, समा° or समोसता (above) = आच्छिद्य, embraced. 1284) पणञ्चिय - प्रनर्त्तिन, 1285) बल + प्रहबल (that is how the P-gloss requires to be read). ष is not a conjunct consonant here; so the second gaṇa is of four shorts; see the notes on 115. 1287) विचिय for चच्छिय? 1291) Note that the white colour appears to be auspicious for the bride groom; in the समराइबइदा, II, सिंहकुमार drives to the marriage pendal on the back of a white elephant + चवलपसाहियकरिवराको (p. 77). 1295) उळ्ळो (here उळ्ळोय) वितानम् a canopy, दे० ना० I. 98; cf. with the second line, इइयदुगुणवियाणयपरिलंबियमोत्तिओजळं (समरा० p. 79). 1297) Lit. इचि + अणल + विमिअः, cooked rice and curds. तल्लिया means a tray; उवणीयं च पियंइरियाए माहवं कुसुममाळसणाहं कलधेयमयतल्लियाए तंबोळं, गइियं च तेण । समरा० p. 64. The P-gloss explains तल्लिया by आरात्रिइयात्रम्. The commentator's explanation चरणकमलकोरपरि has possibly in view another देशी word used in some Jaina works (see PSM) where it is taken to mean उपानह, जूता. The idea of बलिभायण too is not quite clear. 1298) दारं for दारे? He appears to have halted at the door for certain ceremonies. I am tempted to quote in this context a passage from the समराइबइदा when सिंहकुमार comes to the marriage pendal: चरिओ य तस्स दारे विनेसुअळनेवच्छेणं गइइअवसकारेण अम्मयात्रणेणं मग्गिओ 'आयरिमयं' ति । तओ इरिसवत्तुपुळ्ळयेयो जाइयअमइयं इअण्ण ओइण्णो करिवराओ । अग्गा य से रयणकंबीसणाहेण सोवण्णमुसळेणं मिअडि । त । तओ मइवतल्लियं उणनिवहं निरंभिय नीओ समागमइंइरी हे बरो ॥ च्चिइइ य जल्ल सियवरदुगुण्णच्छाइवाणय्य बडुया । इरयअम्मवंदमंअळसंअइयकोमुअनिति व्व ॥ करारिओ सळ्ळं अविदुअंताइ कोउयइं च । ता जाइओ सुअळ्ळयेकेअवणियं च सइयाहि ॥ तओ ईति विहसिअण 'ममं चोव एअं सअळं' ति अणिय विअवायारिमं केडिया सुअळ्ळमी । pp. 77-8. 1299) The first line closely agrees with that of a

gatha quoted above from सम्राट्. Note the reading संज्ञाद्वय of B. 1300) The above passage also refers to some jokes etc. by ladies. 1302) एष सिंहालना, any Sinhala lady; the com. takes it as शीलमेकयुवनायां with a remark शशुर्नमातुराराजिकवत्तरणावोपगता. 1303) This गद्यरस ends with 1310. 1304) Note the reference to Hemacandra in the com. 1305) 'पद्मोद्गो = प्रसौधः. Apparently the bards are drawing the attention of the king to the scenes presented by the Sinhala girl as she waves the आरात्रिक lamp. 1308) Cf. वेङ्कट in मराठी, 1308*1) This is reconstructed from the Sanskrit commentary. Quite a worthy verse, but the context is such that it can easily admit such gāthās. That a verse like this was included in B is a fact, though one may differ here and there on the reconstruction. A gāthā, similar to this, occurs in the वज्रात्मगं—उद्विषये वणहारे रेहद बाळएँ बोळिरो हारो । हिमगिरिवरसिहरावो कळिओ गंगपवाहो व्व ॥ ३०६ ॥ 1311) उत्तमवले, cf. उतावळा in मराठी. 1315) Note the readings here and the root देणे in मराठी, मन्त्रः Mas., but here Neu. 1317-19) (J P). These gāthās are quite in their place in the recension of JP. 1318) आसीसिद्ध, having given the blessings. 1319*1) (B). This gāthā suits well in the recension of B. 1320) Rather द्विप्राणि for द्वे त्रीणि in the com. 1320*1-2) (B). These two gāthās are quite fitting in the recension of B. As the commentator remarks, the word *kalyāṇa* is an auspicious conclusion for the poem. 1321-33) (J P). These gāthās are quite worthy of the author and befitting in this context. 1321). नृह to proceed? 1322) विषय and भुक्ति are territorial units; the former roughly corresponds to a modern district and the latter to a Taluka (see Altekar : Rāshtrakūṭas and Their Times, Poona 1934, pp 36-37). Here somehow both the terms are combined. Does the term समुत्पिबिण mean 'within the territory under his possession'? 1323) In these four gāthās we have a description of the town of प्रतिष्ठान; these gāthās are linked with शृङ्गख्यमक, see notes on 353. 1324) प्रतिमासंक्रान्तम् in the com. ? 1325) वणहरेलु = वणहरेहि. 1327) 'भवणे ? 1328) सा and विद्वाद्यवक्षणा will have to be taken in the Acc.

CONCLUSION

1329-33*1) Thus the story is narrated, says the Author, in short for his beloved, in Mahārāstra-deśī-bhāṣā, and it deserves to be welcomed by the worthy judges of poetry. This *Lilāvati Kathā* contains 1800 verses according to Anuṣṭubh calculation.

1329) Hemacandra spells it उषाल. 1330) The author clearly mentions here that the language used in this poem is महाराष्ट्रदेशीभाषा. Jayasinhāsūri (Sainvat 915) in his धर्मपदेशमालाविवरण, p. 4 (ed. L. B. Gandhi, Singhī Jain Series 28) praises महापद्मिणी in one of the Prākṛit stories in this manner : एतन्निय-पवर्त्तवारा पवर्त्तियमवणा सुवर्णावगिष्ठा । मरुद्दयमासाकसिणी य अहवी य रेहति ॥ The variants of K are : मणिमं, पियत्रमाए इमीच्छाए. 1331) गं = ननु ? 1333) अनुद्वम्-संख्या is an unit of 32 letters. 1333*1) (P). A later addition even in P, as the MS, clearly shows. It is a later addition on the margin. Requesting the reader to understand *pramāna* and *siddhānta* in a broader sense, I would only conclude thus in the words of Malliṣeṇa :

प्रमाणसिद्धान्तविरुद्धमत्र यत्किंचिदुक्तं मतिमान्शुद्धोपात् ।
मात्सम्येऽनुसृत्य तदार्थचिन्ताः प्रसादात्प्राप्य विज्ञोचयन्तु ॥

APPENDIX I

The Sūtras from the Prākṛit Grammar of Hemacandra (Siddha-Haima VIII) quoted in the Sanskrit Vṛtti on the Lilāvati are serially arranged below with references to the pages of this edition:

Pāda i		154	61	75	46
		163	156	76	177
19	13	167	161	88	44
26	2	168	55	100	8, 71, 164
28	38	198	32	101	40
29	7	213	38	115	23, 156
31	9			116	28, 166
82	138	Pāda iii		117	63
129	17			132	27, 159
170	156	130	62	139	31
177	8, 16	131	60	141	137
208	1			170	51
211	16	Pāda iv		177	86
214	40			181	1, 22
232	2	2	36	182	23, 68-9
253	156	7	64	192	26
		21	84	195	32
Pāda ii		23	32	197	193
		25	42	200	55, 140
2	83	32	51	221	3
67	31-2	47	20	225	46
128	18	54	29	253	21
133	17	62	64	395	151
134	74	63	63		
145	47	74	46		

APPENDIX II

Besides the above quotations from Hemacandra's grammar which are all traced to their sources, the following is an alphabetical list of the quotations, in the Sanskrit Vṛtti with their possible sources wherever traced :

Page	Quotation	Source
२८	अआदौ कादयः प्रोक्ताः	
२	अथात्मनः शब्दगुणं	कालिदास [रघुवंश १३-१]
१३१	अहः सुखमाभाष्यः	[भर्तृहरि-नीतिगतक ^१ ३]
१७	अयं निजः परो वेति	[पञ्चतन्त्र ^१ ५-३८]
२८	अहिकल्पमचक्रं कण	
१६२	आगिनयेन प्रमिद्वेन	
३३	आदौ साम प्रयोक्तव्यं	नीतिशास्त्र [cf. पञ्चतन्त्र १-३५८]
६१	इदमः प्रयत्नगतं	
३३	उत्तमं प्रणिपातेन शूरं	[पञ्चतन्त्र ४-६१]
१८	उन्नम्योन्नम्य तत्रैव	[पञ्चतन्त्र २-७५]
१०	काव्यगान्धर्विनो देन	[पञ्चतन्त्र २-१७१]
५६	गुणगतिपि समं ह्यस्य	
८	गुणमिद्विजातीनां	[पञ्चतन्त्र १-२५७]
५	नमस्यं तन्सखि प्रेम	
२०	पकोच्छेद	[देशीनाममात्र १-१३०]
७६	प्रतेराहुताः	
५३	भरीचिरत्र्यङ्गिरसौ	
५	यच्छब्दया दोषकलङ्कपङ्के	
५२	यस्य न ज्ञायते शीलं	स्मृति [पञ्चतन्त्र ६-१७]
३१	यः स्वामिसंभावितकार्यं	चक्रपाणिविजय [८-१९]
४	ल्यवणो रसमयः	
४	वक्त्रार एव कवयः	
४१	सुहृदि निन्दन्तरचित्ते	[cf. पञ्चतन्त्र १-७५]
१९३	स्तम्भस्वेदरोमाश्च	हेमस्मृति-अलंकारचूडामणि [२-५३]
२०	स्मितहसित	" " [७-४१]

1 Ed. D. D. Kosambi, Bombay 1946.

2 Ed. Hertel, HOS 11-12

APPENDIX III

REVIEWS

A Review by Dr. V. Raghavan, Madras :

The thirty-first publication of the Singh Jain Series of Muni Jinavijayaji, the *Lilāvati*, is a work of outstanding importance. Prākṛit poetry which flourished side by side with Sanskrit poetry had many master-pieces, a few only among them being known now, some of these, like the *Harvijaya* of Sarvasena placed by Kuntaka alongside of *Kālidāsa*, are yet to be unearthed; fortunately, the *Lilāvati*, equally well-known to the Alankārikas and known to be available in some MSS. libraries, has now been brought to light by the indefatigable labours of A. N. Upadhye of the Rajaram College Kolhapur, who has made consistent and substantial contribution to Prākṛit studies and the unearthing of Prākṛit classics.

A fabled pearl necklace seems to have been coming down in the annals of ancient Indian royal houses. Bāṇa recounts its story, when the Buddhist teacher presents it to King Harsavardhana, of how the great Bhikṣu Nāgārjuna secured it from Nāgaloka and presented it to his friend King Śātavāhana. Anandavardhana refers to this story. Elements of the story are echoed in the play *Ratnāvati*. The Prākṛit poem *Lilāvati* which narrates the whole story is cited as an example of the type of composition called *Kathā in verses* by Bhoja in his *Śṛṅgāraprabhāsa* and following him, by other rhetoricians. Two manuscripts of this work were in existence in the Jesalmere and Pattan Jain Bhandars, and one with a Sanskrit commentary in the Anup Sanskrit Library, Bikaner. Dr. Upadhye's edition of this classic, which is a noteworthy achievement in the progress of Prākṛit studies, is based on these three manuscripts. The oldest and best of these three is the Jesalmere MS, with which the Pattan MS, which alone is complete, is related. The Bikaner MS stands apart. The MSS. material has not been, as the Editor says, adequate for the constitution of a completely satisfactory text, out of a total of 1357 gāthās, a few, 5, 9 and 10, are found in excess in each one of the above three MSS. respectively.

Besides the Sanskrit equivalents jotted as marginal notes in the Pattan MS., reproduced in the footnotes, the edition includes also the Sanskrit commentary, which is incomplete, and the Chāyā found in the Bikaner MS. The Sanskrit gloss is from the pen of a late Jain scholar and his Chāyā is sometimes not correct: for example, *vidvat-kusala* and *vidyā-kusala* in gāthās 102 and 823 are wrong for *vidhā-kusala*; *veyadiya* in 733 is '*vaikāṭika*', a knower of precious stones, and the '*svarna-kāra*' in the Chāyā is only an explanation.

The author of the poem mentions his father as Bhūṣaṇabhaṭṭa, different from the son of Bāṇa known by that name, and his grandfather as Bahulāditya. It is not clear whether we should take the name of the author as Kautūhala, as the editor has shown, the evidence is not clear on this point: the later Jain commentator understands the word as naming the author, and even mentions his wife to whom the poem is addressed, as Śivitrī. What tradition or evidence he had, we do not know now, but we may add that the spirit of gāthā 146 would support the taking of Kautūhala as the author's name.

The hero of this romantic story is King Hāla Śātavāhana of Pratiṣṭhāna, reputed as the compiler of the Prākṛit *Saptaśati* and friend and patron of Nāgārjuna, Pālitā, Kumārila, and Poṭṭisa, the verses of some of whom are also found in the *Gāthā-Saptaśati* and who are figured in this work also. The title theme is the marriage of King Śātavāhana with Lilāvati, the daughter of King Śilāmegha of Sindhala. It may be pointed out that a Śilāmegha, King of Ceylon, associated with the compo-

tion of the Sinhalese treatise *Siva-bas-lakara*, is known about the time which is reasonable for the *Līlavatī*, viz circa 800 A.D., however, it is clear that beyond slight historical echoes and sidelights, there is no more historical material in the poem which is built up as an emboxed multi-themed romance planned closely after Bāṇa's *Kādambarī*

The author of the *Līlavatī* is indeed a gifted poet, belonging to the galaxy of front-rank artists of the creative period of Sanskrit and Prākṛit poetry. He cannot, of course, help echoing here and there Kālidāsa, Bāṇa or other celebrated writers, but he is endowed with a powerful imagination which has worked some very original and striking fancies in the descriptive portions, and a felicity of expression, ease, flow and sweetness, which is evident all through, in the few long-compounded passages two of which are in *antāś-prāsa*, or in the bulk of the writing which is in simple single-worded diction. The Prākṛit vocabulary, as the poet himself says, is not surcharged with Desī impeding clarity and quick understanding. The poet has before him Bāṇa and borrows also from the Mahākāvya models of Bhāravi and Māgha for a metrical composition, but, refreshingly enough, sets his ideal in brevity: the poem itself does not go beyond a thousand and quarter couplets, the descriptive slices are short, and here as well as in the narrative portions, there is movement. The humour of the poet is seen in the pictures drawn while the King's camp was on the move (1104 ff). Memorable *subhāṣitas* occur all over the work, not the least noteworthy among them is the last word of the poet to his audience: "The goodly ones will see only the merits and carping ones only the flaws, let me have the common readers, who by steering clear of these extremes can see the true worth of my poetry" (1332).

Early works are valuable for a study of the cultural background, and one interested may glean the many sidelights thrown by the present poem on arts like painting, music, dance, varieties of Kathā, decorative, design-drawing on floor or body, polity, religion, etc. The site of Drākaśārāma, Saptagodāvari Bhīma, is described as a Śaiva centre. Code-dialect within one's group is referred to (126), the dogs of Saurāshṭra are mentioned as a renowned breed (1142), the Rāshtrakūṭas and Solankis are mentioned (1068).

Dr Upadhye is always known for thoroughness of work, his introductions are always elaborate going into not only the main problems, but allied topics also, his presentation of Prākṛit texts is always accompanied by a linguistic study and a complete index of the vocabulary of the work. An English account and summary of the story, and detailed notes are also included.

In the last, which are very useful and relate to some of the important and interesting points in the text, the following call for some observations. The term '*viddha*' in 102 and 823 does not mean old or experienced (*vṛddha*?), '*viddha*' refers to a category of painting as the reviewer has pointed out elsewhere. In 278, *ālapti* is a technical term of music. In 438, the rhetoric requires '*paścima*' and not '*apaścima*' and though the reading with '*paścima*' has a redundant '*api*' the sense required is "in the west" and by Śleṣa, "in the last stage." The suggestion of *kapola-pāsa* made by the editor more than once lacks the support of usage. 607 does not seem to be in Galitaka metre, which as shown elsewhere by the undersigned and as the very Hama citation made by the Editor here means, requires rhymed feet. In 768, the verb '*samudvahati*' need not be emended into '*samullasati*', all that is necessary is to take the adjectival expression '*anusādīyam*' in an abstract sense, *anusādīyam*, which is not uncommon in usage. 'Uditodita' in 845 is not a proper name as the Editor doubts probably misled by the wrong meaning given in the commentary, it means 'possessed of virtues enumerated in texts,' 'well-established', 'learned', or 'cultured'. (*Yaj. Smṛti* 1.13.313). There are no notes on 756, 906 and 1070 which contain difficulties ["Hindu", Madras, 6th July 52].

V. RAGHAYAN.

A Review by Dr. L. Renou, Paris :

The narrative literature of Jain inspiration grows without respite, it surpasses largely in mass, if not in interest, that which is accessible to us on the Brahmanic or the Buddhistic side. Nevertheless, as is remarked by Jina Vijayamuni in the interesting preface he has added to the present work, one had no longer found any Prākṛit Kāvya of non-Jain inspiration since the distant times of the discovery of the Setubandha or Gaudavaha. In this field of studies, it is an event to bring out a poem from the same source, namely *Lilāvai* or *Lilāvati*. The author is very nearly unknown, even his name, Koūhala (=Skt Kurtūhala?), is not well-established, but from the works that he mentions or knows and those in which he in his turn is referred to, he should be placed towards 800 of our era.

The general inspiration of the work is derived from the *Bṛhatkathā* which, as is known to-day through the works of Dr Alsdorf and of Dr Upadhye himself, has developed quite a Jaina ramification. The hero is none other than the king Hāla of the dynasty of the Sātavāhanas and the author narrates that king's expedition (not confirmed historically) against the king Siāmeḡha of Ceylon. But it is not a question of authentic history in this Poetic romance, despite the author's attempt at connecting the story with some specific site, namely, the mouth of the Godāvari and the sacred place of Bhimeśvara. It is a legend of the most conventional type, and aims at illustrating the kathā as it is defined by Rudraṭa: an account in verse (interspersed with rare and brief prose passages), in gāthās, without division into sections, and consisting, like the *Kādambari*, of narratives within narratives, which are given in an order contrary to the chronological order and which are put in the mouth of the persons other than the principal hero.

The dialect is *Mahārāṣṭri*, with a few rare words of *deśi* origin. One of the final gāthās affords a proof for the above statement: *marahaṣṭha-deśi-bhāṣā*. As it is for the first time that such a linguistic indication appears in an ancient text and on the other hand, the dialect appears to be well-established, one could now, without doubt, see more clearly the relations of this literary language with the *māhārāṣṭri* of the grammarians. The great controversy about the relations between literary texts and theoreticians, revived by the recent researches of Luigia Nitti, will find fresh matter in the *Lilāvai*.

Dr Upadhye sets forth all such questions and discusses them with a real fund of information in the lengthy introduction which he has prefixed to the edition of the *Lilāvai*. He shows his capabilities when he collects together all that is known about the ancient texts bearing the name *Lilāvai* (the well known work on mathematics is not the only one) or again when he describes the literary work of Hāla, the topographical and archaeological problems raised by Saptagodāvara; or again when he takes up the general question of Prākṛit, not without giving, in many cases, his own views on the subject. On the other hand, he gives us here but a choice of grammatical observations, inviting the reader to draw, from the final glossary, material to trace for himself the morphology of *Māhārāṣṭri*. The glossary is complete and prepared with great care. Who can however, be better suited than Dr. Upadhye to complete this linguistic picture? Let us hope that he does so on some other occasion.

As for the understanding of the text, an English translation would have certainly helped the student. In the absence of that, the student will be profited by reading the Sanskrit gloss, of an unascertainable date and author, which renders literally, like a *chāyā*, most of the gāthās of Koūhala; the lacunae have been filled,

in a similar style, by the editor himself. Sixty well-packed pages of annotations point out the grammatical difficulties, give variants and contain a succinct analysis of the poem.

It is superfluous to recall that the entire work is executed by a master-hand. After so many other publications, which succeed one another in a rapid rhythm, this edition of *Līlāvai* firmly establishes the name of Dr Upadhye in the front rank of the present day Jain and Prākṛit scholars in India.

[Annals of the B. O. R. I.]

L. RENOU

